M. F. GALIANO
F. R. ADRADOS

PRIMERA ANTOLOGÍA GRIEGA

TEXTOS CLÁSICOS ANOTADOS GREDOS

PRIMERA ANTOLOGÍA GRIEGA

TEXTOS CLÁSICOS ANOTADOS

MANUEL F. GALIANO y FRANCISCO R. ADRADOS

PRIMERA ANTOLOGÍA GRIEGA

TERCERA EDICIÓN

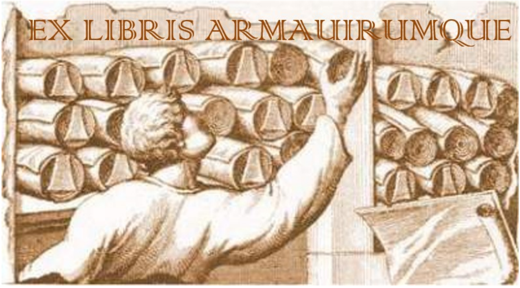

GREDOS

© MANUEL F. GALIANO Y FRANCISCO R. ADRADOS, 1966.

EDITORIAL GREDOS, S. A.

Sánchez Pacheco, 85, Madrid.
www.editorialgredos.com

TERCERA EDICIÓN, 1966.
11.ª REIMPRESIÓN.

Depósito Legal: M. 17326-2000.

ISBN 84-249-3414-8.

Impreso en España. Printed in Spain.
Gráficas Cóndor, S. A.
Esteban Terradas, 12. Polígono Industrial. Leganés (Madrid), 2000.

PRÓLOGO

Con el título de PRIMERA ANTOLOGÍA GRIEGA *iniciamos la publicación de una selección de textos griegos destinada a las primeras fases del aprendizaje de esta lengua y que al mismo tiempo —y ésta es, quizá, la relativa originalidad que puede presentar la obra— sirva para introducir al alumno en el conocimiento de la Literatura y la vida de la Grecia clásica.*

Comienza la Primera Antología *con una amplia colección de frases, cuya traducción servirá de ejercicio práctico en relación con el estudio de la Morfología. Para su ordenación ha servido de criterio el orden en que normalmente se estudia la Gramática. Sin embargo, los autores no creen necesario, naturalmente, que toda esta parte haya de ser traducida en su integridad antes de pasar a la siguiente, sino que más bien se ha pretendido dar un extenso repertorio del que el profesor mismo será quien mejor pueda elegir. Se podrá ver, también, que absolutamente todas las frases de esta parte están tomadas de autores clásicos, sin más alteración que ciertos leves retoques en una pequeña porción de ellas: esto responde al deseo de que el alumno se encuentre desde el principio con el verdadero griego antiguo y no con una lengua artificial.*

En la segunda parte se han elegido los textos con el doble criterio del tema y de la debida gradación de las dificultades. Sucesivamente se van presentando trozos clásicos sobre relatos mitológicos o legendarios; paisajes y pueblos de Grecia; anécdotas y frases célebres ordenadas cronológicamente; Historia antigua y pensamiento griego. Estas dos últimas secciones se caracterizan por contener textos algo más difíciles de traducir que las anteriores. Como en la parte de frases sueltas, el repertorio es también aquí lo suficientemente amplio para permitir que se elija, variando o no de año en año, según el gusto personal o las necesidades de la enseñanza. En esta parte y en la siguiente, los textos griegos aquí presentados proceden de buenas ediciones y han sido respetados en absoluto con exclusión, marcada mediante puntos suspensivos, de algún pasaje inadecuado. Por tratarse de una obra escolar se ha prescindido de toda clase de signos críticos.

Termina la selección con fragmentos en general más largos de cuatro autores muy aptos para la enseñanza elemental: S. Lucas, Luciano, Jenofonte (del cual se ha procurado ir a buscar los trozos en obras menos conocidas y trilladas que las utilizadas usualmente) y Heródoto. Quienes se sientan capaces de emprender el estudio de escritores más complicados, pueden pasar a nuestra SEGUNDA ANTOLOGÍA GRIEGA.

Las tres partes contienen notas encaminadas a poner al alumno sobre la pista de la verdadera traducción, pero evitando en lo posible el dársela hecha. También se ha huido de cargar el aparato de notas con nada que represente erudición aquí inoportuna. En cuanto a la terminología gramatical, queda a cargo del profesor el explicarla si el alumno la desconoce. Merecen observación especial las notas a S. Lucas, donde se ha atendido a los rasgos especiales del griego helenístico que faltan en el resto de la Antología. Y, por lo que toca a Heró-

doto, puede ser consultada con fruto la breve descripción de su dialecto que a los trozos correspondientes anteponemos.

El léxico es completo para la primera parte; de las otras dos se limita a recoger los nombres propios, con breves explicaciones, y creemos que todas aquellas palabras o acepciones que faltan en el conocido diccionario escolar de Pabón y Echauri.

Los textos correspondientes a las secciones 1 - 12 de la primera parte y los de toda la segunda han sido elegidos y preparados por el Sr. Rodríguez Adrados; y los de las secciones 13 - 40 de la primera y los de toda la tercera, por el Sr. Fernández-Galiano. Sin embargo, la obra está concebida de manera estrictamente unitaria y los autores se consideran solidariamente responsables de toda ella.

Nos queda solamente dar las gracias a nuestros buenos amigos D. Luis Gil, D. Juan Zaragoza, D.ª María Antonia Corbera, D.ª Celia Ipiens, D.ª Esperanza Rodríguez Monescillo, D.ª María Emilia Martínez-Fresneda y D.ª María Antonia Ozaeta por la valiosa ayuda prestada en diversos aspectos de la elaboración de esta obra y desear que, en su modesta escala, resulte una aportación útil para el futuro desarrollo de los estudios griegos en España, en que, pese a todo, seguimos creyendo.

Madrid, noviembre de 1965.

PRIMERA PARTE

FRASES PARA EL ESTUDIO DE LA MORFOLOGÍA

ABREVIATURAS EMPLEADAS EN ESTA PRIMERA PARTE

AND.	*Andócides* (orador del s. V-IV a. J. C.).
AR.	*Aristófanes* (cómico del mismo siglo).
ARIST. . . .	*Aristóteles* (filósofo del s. IV a. J. C.).
ARISTÉN. ..	*Aristéneto* (retórico del s. V ó VI d. J. C.).
ARQ.	*Arquíloco* (yambógrafo del s. VII a. J. C.).
CAL.	*Calino* (elegíaco del s. VII a. J. C.).
DEM.	*Demóstenes* (orador del s. IV a. J. C.).
DIN.	*Dinarco* (orador del s. IV-III a. J. C.).
ES.	*Esopo* (supuesto autor de una colección de fábulas redactadas en el s. V d. J. C.).
ESQ.	*Esquilo* (trágico del s. VI-V a. J. C.).
ESQUIN. . .	*Esquines* (orador del s. IV a. J. C.).
EUR.	*Eurípides* (trágico del s. V a. J. C.).
FIL.	*Filipo* (rey de Macedonia del s. IV a. J. C., del que hay cartas en la colección de discursos de Demóstenes).
HER.	*Heródoto* (historiador del s. V a. J. C.).
HES.	*Hesíodo* (poeta didáctico de hacia el s. VIII a. J. C.).
HOM.	*Homero* (poeta épico de hacia el s. IX u VIII a. J. C.).
IS.	*Isócrates* (orador del s. V-IV a. J. C.).
JEN.	*Jenofonte* (historiador y polígrafo del s. V-IV a. J. C.).
JEN. ÉF. . .	*Jenofonte de Éfeso* (novelista de hacia el s. II d. J. C.).
LIS.	*Lisias* (orador del s. V-IV a. J. C.).
PL.	*Platón* (filósofo del s. V-IV a. J. C.).
PLUT.	*Plutarco* (polígrafo del s. I-II d. J. C.).
POL.	*Polibio* (historiador del s. II a. J. C.).
SIM.	*Simónides* (lírico del s. VI-V a. J. C.).
SÓF.	*Sófocles* (trágico del s. V a. J. C.).
TEÓCR. . . .	*Teócrito* (poeta bucólico del s. III a. J. C.).
TUC.	*Tucídides* (historiador del s. V a. J. C.).

1.

Primera y segunda declinación

Ἐπιθυμητής εἰμι, ὦ φίλε, τῆς σῆς σοφίας (PL.). — Ὁ Φίλιππος τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ συμμάχους πέμπει (DEM.). — Καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀντ' ἐκείνου Πολυβιάδην ἁρμοστὴν[1] ἐπὶ τὴν Ὄλυνθον ἐκπέμπουσιν (JEN.). — «Ἆρ' οὖν φιλίαν[1] λέγεις ὁμόνοιαν ἢ διχόνοιαν;» «Ὁμόνοιαν» (PL.). — Οὐ μόνος Πρωταγόρας αὐτόθι ἐστίν, ἀλλὰ καὶ[2] Ἱππίας ὁ Ἠλεῖος (PL.). — Πρωταγόρας καταλύει παρὰ Καλλίᾳ τῷ[3] Ἱππονίκου (PL.). — Οὐκοῦν ὁ Πολέμαρχός ἐστι κληρονόμος τῶν σῶν; (PL.). — Σοφὸς εἶ, ὦ Θρασύμαχε (PL.). — Ἀμβλυωπία οὐ[4] πονηρία ὀφθαλμῶν[5]; (PL.). — Ὁ δίκαιος δίκαιά που πράττει (PL.). — Ὁ Τίγρης ποταμός ἐστι ναυσίπορος (JEN.). — Ὁ οὖν Κλέαρχος οὐκ ἀναβιβάζει ἐπὶ τὸν λόφον (JEN.). — Τὴν τῶν βαρβάρων ἀπιστίαν τε καὶ ἐπιορκίαν λέγει Κλεάνωρ (JEN.). — Προσέχετε[6] τὸν νοῦν (Is.). — Λύκος κατέπιε[7] ὀστοῦν (Es.). Ποιῶν[8] ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο[9] οὐκ ὀλίγην[10] ἐργασίαν (S. LUC.). — Λέων, συλληφθεὶς[11] ὑπὸ τῶν

---

1. [1] Acusativo predicativo. — [2] "También". — [3] "(Hijo)". — [4] "(Es)". [5] Se espera respuesta afirmativa. — [6] "Aplicad". — [7] "Se tragó". — [8] "Fabricando". — [9] "Proporcionaba". — [10] Lítotes. — [11] "Apresado". — [12] "Fue

κυνηγετῶν, κάλῳ ἐδέθη[12], ὁ δὲ μῦς τὸν κάλων ἔτραγε[13] (Es.). — Δεῦρ' ἴτε[14], πάντες λεῴ (Ar.). — Ὁ παλαιὸς νεὼς ἐνεπρήσθη[15] (Jen.).

2.

Tercera declinación (temas en oclusiva)

Φύλακες νόμων οὐκ εἰσί[1] (Pl.). — Ὄνος ἀκούσας[2] τεττίγων[3] ἥσθη[4] ἐπὶ τῇ εὐφωνίᾳ (Es.). — Ταῦρος διωκόμενος[5] ὑπό λέοντος κατέφυγεν[6] εἰς σπήλαιον ἐν ᾧ ἦσαν[7] αἶγες ἄγριαι (Es.). — Σὺν τοῖς θεοῖς ἐλπίδες εἰσί[1] σωτηρίας (Jen.). — Ξέρξης ἦλθεν[8] ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα (Jen.). — Ἐμάχοντο[9] μεταξὺ τῶν τειχισμάτων (Tuc.). — Ὁδοιπόροι ὑπό καύματος τρυχόμενοι[10] ὑπὸ πλάτανον ἀνεπαύοντο[11] (Es.). — Ἐτολμήσατε[12] σὺν τῷ πατρίῳ φρονήματι ἰέναι[13] εἰς τοὺς πολεμίους (Jen.). — Οὐκοῦν ἡ γυμναστική περὶ λόγους ἐστὶν[14] τοὺς περὶ εὐεξίαν τε καὶ τῶν σωμάτων[15] καχεξίαν (Pl.).

3.

Íd. (temas en -ν y en -ρ)

Ζεὺς ἠγάσατο[1] ἀλώπεκος τὸ συνετὸν τῶν φρενῶν (Es.). Τοῖς Ἕλλησι φόβος ἐμπίπτει (Jen.). — Ὁ ἄρχων τοῖς Ἕλλησι ἡγεμόνα πέμπει (Jen.). — Ὀλίγον[2] ἀπέχει τὸ ἱερὸν

---

atado". — 13 "Royó". — 14 "Venid". — 15 "Se incendió".

2. 1 "Hay". — 2 "Habiendo oído". — 3 Genitivo con verbos de "oír" y "obedecer". — 4 "Quedó complacido". — 5 "Perseguido". — 6 "Se refugió". — 7 "Había". — 8 "Vino". — 9 "Luchaban". — 10 "Agobiados". — 11 "Descansaban". — 12 "Os atrevisteis a". — 13 "Marchar". — 14 "Versa". 15 Depende de los dos acusativos.

3. 1 "Admiró". — 2 Acusativo espacial. — 3 Predicativo. — 4 "Sea". —

τοῦ ἐν Κολοφῶνι Ἀπόλλωνος (JEN.). — Ἔστι τὰ Σύβοτα τῆς Θεσπρωτίδος λιμὴν ἐρῆμος (TUC.). — Καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς[3] λέγεις τοὺς φρονίμους ἢ τοὺς ἄφρονας; (PL.). — Τὴν πόλιν οἰκίζομεν ὅπως ἔσται[4] ὅλη εὐδαίμων (PL.). — Σὺ ὁρᾷς[5] ὅτι οἱ ῥήτορές εἰσιν οἱ συμβουλεύοντες[6] (PL.). — Πλούσιος δύο θυγατέρας εἶχε[7] (ES.). — Λυκοῦργος τὴν μητέρα τῶν θεῶν ἐμαρτύρετο[8] καὶ καλῶς ἐποίει[9] (DEM.). — Ἐστὶν ἔνδον καὶ[10] ὁ πατὴρ τοῦ Πολεμάρχου Κέφαλος (PL.). — Μητρός[11] τε καὶ πατρὸς[11] τιμιώτερόν[12] ἐστιν πατρίς (PL.). — Καὶ[10] ἄλλος ἀνὴρ ἐστὶ[13] Πάριος ἐνθάδε σοφός (PL.). — Ἀποπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς Κόρινθον ἄνδρας Σπαρτιάτας τρεῖς (TUC.).

4.

Id. (temas en -σ)

Τριήρης ἁλίσκεται[1] τῶν Ἀθηναίων ἐφορμοῦσα[2] τῷ λιμένι (TUC.). — Συκοφάντης εἶ, ὦ Σώκρατες, ἐν τοῖς λόγοις (PL.). — Ὁ Θεμιστοκλῆς φεύγει ἐκ Πελοποννήσου ἐς Κέρκυραν (TUC.). — Νέος ἔτι, ὦ Φαῖδρε, Ἰσοκράτης ἐστί (PL.). — Ἡ δικαιοσύνη, ὦ Σώκρατες, ἀρετή ἐστιν (PL.). Ἐπισθένης Ἀμφιπολίτης ἄρχει τῶν πελταστῶν[3] (JEN.). — Ὁ Ξενοφῶν λέγει τὴν μαντείαν τῷ Σωκράτει (JEN.). — Περιφανῆ ἐστι τὰ πράγματα (AR.). — Ἔνιοι τῶν ἀνθρώπων[4] δι' ἐλπίδα κέρδους ἐπισφαλεῖς μόχθους ὑφίστανται[5]

---

[5] "Ves". — [6] Participio presente de συμβουλεύω. — [7] "Tenía". — [8] "Puso por testigo". — [9] "Hizo". — [10] "También". — [11] Genitivo de comparación. [12] "Cosa más digna de estima". — [13] "Está".

4. [1] "Fue apresada". — [2] "Que estaba fondeada frente a". — [3] Genitivo con verbos de "mandar, gobernar". — [4] Genitivo partitivo. — [5] "So-

(Es.). — Οἱ Πέρσαι ἦλθον[6] παμπληθεῖ στόλῳ (Jen.). — Οὐκ ἀκλεές[7] ἐστι τὸ ὄνομα (Ar.). — Σαφὴς ὁ χρησμός ἐστι (Ar.). — Ὁ μὲν ἄρα δίκαιός ἐστιν ἀγαθὸς καὶ σοφός, ὁ δὲ ἄδικος ἀμαθὴς καὶ κακός (Pl.). — Ἐπιστήμη ἐστὶν[8] ψευδὴς καὶ[9] ἀληθής; (Pl.). — Πάντῃ ἄρα ἀψευδές ἐστι[10] τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ θεῖον (Pl.). — Ἔστι τοίνυν τὸ μὲν θεοῖς προσφιλὲς ὅσιον, τὸ δὲ μὴ προσφιλὲς ἀνόσιον (Pl.). — Καὶ ἀφικνοῦνται[11] ἐπὶ τὸ ὄρος τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ (Jen.). — Ἀποτειχίζουσι τείχει διπλῷ τοὺς Συρακοσίους (Tuc.). — Ἐν τοῖς φρουρίοις τὰ σκεύη ἔκειτο[12] (Tuc.). — Ἐστὶ τὰ πάθη ὀργή, ἔλεος, φόβος (Arist.). — Κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτου τοῦ θέρους οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς τὸ Ἄργος ἐσέβαλον[13] (Tuc.). — Ὁ Γύλιππος ὑπ' ἀνέμου ἀποφέρεται[14] ἐς τὸ πέλαγος (Tuc.).

5.

Íd. (temas en -ι y en -υ)

Ἔστι[1] ἄκρα ἀντιπέρας τῆς πόλεως (Tuc.). — Οἱ μέτοικοι τὰς πόλεις τρέφουσι καὶ οὐ λαμβάνουσι μισθόν (Jen.). Ἐστὲ οἱ ἐν τῇ πόλει ἀδελφοί (Pl.). — Ὤικουν[2] ἔξω τῆς ἀκροπόλεως (Pl.). — Περὶ ἰατρῶν αἱρέσεως ἐστὶ τῇ πόλει[3] σύλλογος (Pl.). — Περὶ οἰκοδομήσεως τειχῶν ἢ λιμένων κατασκευῆς οἱ ἀρχιτέκτονες συμβουλεύουσι (Pl.). — Ἐγώ εἰμι πόλεως[4] Περίνθου (Jen.). — Ἀπέχει ἡ Δεκέλεια σταδίους[5] μάλιστα τῆς τῶν Ἀθηναίων πόλεως εἴκοσι καὶ ἑκατόν[5] (Tuc.). — Πειθοῦς ἄρα δημιουργός ἐστιν ἡ ἀριθμη-

---

portan". — [6] "Vinieron". — [7] Lítotes. — [8] "Hay". — [9] (ἐπιστήμη). — [10] Concierta sólo con el sujeto más próximo. — [11] "Llegan". — [12] "Estaban guardados". — [13] "Realizaron una incursión". — [14] "Es arrastrado".

5. [1] "Hay". — [2] "Habitaban". — [3] Dativo posesivo. — [4] Genitivo predicativo. — [5] Acusativo espacial. — [6] "Comían". — [7] Participio presente

τική (PL.). — Ἤσθιον[6] τοὺς στάχυας ψώχοντες[7] ταῖς χερσί (S. LUC.). — Χρῶνται[8] τῇ ἰσχύι καὶ τῇ τέχνῃ οὐκ ὀρθῶς (PL.). — Ὄνῳ τις ἐπιθεὶς[9] ἄγαλμα ἤλαυνεν[10] εἰς ἄστυ (ES.). — Τὸ πληροῦσθαι[11] τῶν φύσει προσηκόντων[12] ἡδύ ἐστιν (PL.). — Ποιμήν, ὡς ἐθεάσατο[13] τὴν θάλασσαν γαληνὴν καὶ πραεῖαν[14], ἐπεθύμησε πλεῖν[15] (ES.). — Πρὸ τῆς τάξεως ἄλλοι ἱππεῖς προελαύνουσι (JEN.). — Βασιλεὺς εἰσπίπτει εἰς τό Κύρειον στρατόπεδον (JEN.). — Λείπουσι τὸν λόφον οἱ ἱππεῖς (JEN.). — Μισγόλας ἔστι[16] τις Ναυκράτους[17], ὦ ἄνδρες[18] Ἀθηναῖοι, Κολλυτεύς, ἀνὴρ καλὸς καὶ ἀγαθός (ESQUIN.). — Λακεδαιμόνιοι πέμπουσι πρέσβεις ἐς τὴν Κόρινθον (TUC.). — Τρίτον μέρος τῶν ἱππέων ἐτετάχατο[19] ἐπὶ τῇ πολίχνῃ (TUC.). — Τοῖς πολεμίοις[3] ἱππεῖς πάρεισι (JEN.). — Πίθηκος ἐθεάσατο[13] ἁλιεῖς ἐπὶ τῷ ποταμῷ σαγήνην βάλλοντας[20] (ES.). — Ἔχων[21] τις δύο θυγατέρας τὴν μὲν[22] κηπουρῷ ἐξέδωκεν[23] πρὸς γάμον, τὴν δὲ ἑτέραν[22] κεραμεῖ (ES.). — Οἱ Μυσοὶ ἐν βασιλέως χώρᾳ εὐδαίμονας πόλεις οἰκοῦσι[24] (JEN.). — Τὸν Εὐρυμέδοντα εὐθὺς ἀποπέμπουσιν ἐς τὴν Σικελίαν μετὰ δέκα νεῶν (TUC.). — Πέμπουσι περὶ τὴν Πελοπόννησον οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι ναῦς (TUC.). — Αἱ ἄλλαι νῆες ἐς τὴν Τηίων πόλιν καταφεύγουσιν (TUC.). — Τέσσαρας ναῦς κενὰς οἱ Ἀθηναῖοι λαμβάνουσι (TUC.). — Πέμπουσι οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ Κνήμῳ ξυμβούλους[14] ἐπὶ τὰς ναῦς Τιμοκράτη καὶ Βρασίδαν καὶ Λυκόφρονα (TUC.). — Πέμπει ἐς φυλακὴν εἴκοσι ναῦς

---

de ψώχω. — [8] "Se sirven de". — [9] "Habiendo cargado". — [10] "Iba". — [11] "El saciarse". — [12] Participio presente neutro de προσήκω. — [13] "Vio". [14] Predicativo. — [15] "Entró en deseos de navegar". — [16] "Hay". — [17] "(Hijo)". — [18] No se traduce. — [19] "Estaban de guardia" (concordancia *ad sensum*). — [20] Participio presente de βάλλω. — [21] Participio presente de ἔχω. — [22] "La una..., la otra". — [23] "Entregó". — [24] "Habitan". —

(TUC.). — Ἦλθον[25] ἐκ τῆς Τυρσηνίας νῆες τρεῖς (TUC.). — Νῆες ἄλλαι ἔτι προσπλέουσι (TUC.). — Τὰς ναῦς ἐπισκευάζει (TUC.). — Λέων πρῶτον[26] μὲν τὰ ποίμνια διέφθειρε[27], ἔπειτα δὲ ἐπὶ τοὺς βόας ἐτράπη[28] (ES.). — Λύκος ἤκουσε[29] γραός[30] παιδὶ διαπειλούσης[31] (ES.).

6.

Sustantivos irregulares

Οἰωνὸς τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος ἐφάνη[1] (JEN.). — Ὄνος ηὔξατο[2] τῷ Διὶ ὅπως ἑτέρῳ δεσπότῃ ἐγχειρίσῃ[3] (ES.). — Ὄνοι πρέσβεις ἔπεμψαν[4] πρὸς τὸν Δία, λύσιν αἰτούμενοι[5] τῶν πόνων (ES.). — Σίμων Πέτρος προσέπεσεν[6] τοῖς γόνασιν τοῦ Ἰησοῦ (S. LUC.). — Πάντες ποταμοὶ προσιοῦσιν[7] πρὸς τὰς πηγὰς εὐδιάβατοι γίγνονται[8] οὐδὲ[9] τὸ γόνυ βρέχοντες[10] (JEN.). — Λύκοι οὐκ ἐδύναντο[11] τῶν προβάτων[12] περιγενέσθαι[13] διὰ τοὺς κύνας (ES.). — Οἱ[14] ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες[14] ζητοῦσιν[15] ἐνίοτε ὃ ἔχουσιν (PL.). — Ἡ νὺξ προβαίνει (JEN.). — Ὤιχετο[16] νυκτὸς[17] σὺν ἀνθρώποις ὡς[18] εἴκοσι (JEN.). — Ἀργαλέας[19] ἄγουσι νύκτας

---

25 "Acudieron". — 26 "En primer lugar". — 27 "Destrozó". — 28 "Se volvió". — 29 "Oyó". — 30 Genitivo con verbo de "oir". — 31 Participio presente femenino de διαπειλέω.

6. 1 "Apareció". — 2 "Suplicó". — 3 "(Le) entregase". — 4 "Enviaron". 5 "Pidiendo". — 6 "Cayó sobre". — 7 "Para los que se acercan". — 8 "Se hacen". — 9 "Ni siquiera". — 10 Participio presente de βρέχω; se refiere a ποταμοί. — 11 "Pudieron". — 12 Genitivo con verbos de contacto, toma de posesión, etc. — 13 "Apoderarse de". — 14 "Los... que tienen (algo)". — 15 "Buscan". — 16 "Se marchó". — 17 Genitivo temporal. — 18 "Como",

(AR.). — Τοῦ τείχους ἦν [20] τὸ εὖρος πέντε καὶ εἴκοσι πόδες (JEN.). — Χωλεία ποδῶν οὐχὶ πονηρία καὶ ἀσχημοσύνη ἐστίν [21]; (PL.). — Τῷ ὕδατι σπανίῳ [19] χρῶνται [22] (TUC.).

7.

Adjetivos

Ἀκούσαντες [1] οἱ στρατιῶται, μιᾷ ὁρμῇ ἔθεον [2] (JEN.). — Οὐδὲν τοῖς λόγοις ἀκόλουθον ἐγένετο [3] (ES.). — Εἷς τῶν Κορινθίων ἀρχόντων, μιᾷ νηὶ τελευταῖος [4] ὁρμηθείς, πρῶτος [4] ἀφικνεῖται [5] (JEN.). — Ἐστὶ πάντα εὐτρεπῆ, κάμηλοί τε πολλαὶ καὶ ὄνοι καὶ ἵπποι σκευαγωγοί (JEN.). — Ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος [6] (PL.). — Τρεῖς πολιτεῖαι [7] παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰσί [8], τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία (ESQUIN.). — Εἰσὶ ταῖς πόλεσι πάσαις [9] βωμοὶ καὶ νεῴ πάντων τῶν θεῶν (DEM.). — Τύραννος ἅπας ἐχθρὸς [4] ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐναντίος [4] ἐστί (DEM.). — Καὶ [10] ἄλλαι πάμπολλαι ἀρεταί εἰσιν [11] (PL.). — Ἕτοιμος ἐστὶ [12] καὶ [13] Κέβης καὶ [13] ἄλλοι πολλοὶ πάνυ (PL.). — Πολλῶν ἤδη πολέμων ἔμπειρός εἰμι (TUC.). — Φωνὴ ἐγένετο [14] μία ἐκ πάντων· «Μεγάλη [6] ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων» (S. LUC.). — Τὸ ῥεῦμά ἐστι μέγα καὶ πολὺ καὶ θολερόν, αἵ τε νῆσοι ἐρῆμοι εἰσὶ καὶ οὐ μεγάλαι (TUC.). — Ἐνταῦθα πόλις ἦν [15] ἐρήμη

"en número aproximado de". — [19] Predicativo. — [20] "Era". — [21] Se espera respuesta afirmativa. — [22] "Se sirven de, tienen".

7. [1] Participio aoristo de ἀκούω. — [2] "Corrieron". — [3] "Ocurrió". — [4] Predicado. — [5] "Llega". — [6] "(Es)". — [7] "Tipos de gobierno". — [8] "Se dan". — [9] Posesivo. — [10] "También". — [11] "Hay". — [12] Concierta sólo con el sujeto más próximo. — [13] Como lat. *et... et...* — [14] "Se elevó". —

μεγάλη (JEN.). — Μεγάλας εἰσφορὰς εἰσενηνόχασι[16] (LIS.). Ἐπετετέλεστο[17] ἐς τὸν μέγαν λιμένα διπλοῦν τεῖχος (TUC.). — Ἡ ἄκρα τοῦ μεγάλου λιμένος τὸ στόμα στενὸν ποιεῖ[18] (TUC.). — Οἱ θεοὶ ἱκανοί εἰσι τοὺς μεγάλους ταχὺ[19] μικροὺς[20] ποιεῖν[21] (JEN.).

8.

Comparativos y superlativos

Φεύγειν[1] τοῖς ἱππεῦσιν ἀσφαλέστερόν ἐστιν (JEN.). — Βούλομαι[2] νόμον εἰπεῖν[3] θρασύτερον ἢ κατὰ[4] τὴν ἐμὴν ἡλικίαν (IS.). — Θαρραλεωτέρους[5] νῦν πρέπει εἶναι[6] πρὸς τοὺς πολεμίους (JEN.). — Ἐν τῇ Ἀττικῇ ἡ περὶ τὴν χώραν θάλαττα παμφορωτάτη ἐστί (JEN.). — Ἐστὶ[7] λίθος[8] ἐν τῇ χώρᾳ ἄφθονος, *ἐξ οὗ κάλλιστοι μὲν ναοί, κάλλιστοι δὲ* βωμοὶ γίγνονται[9], εὐπρεπέστατα δὲ θεοῖς ἀγάλματα (JEN.). Ἡ Σπάρτη δυνατωτάτη ἐν τῇ Ἑλλάδι[10] ἐστί (JEN.). — Αἱ ὧραι ἐνθάδε πρᾳόταταί εἰσι (JEN.). — Πολὺ κρεῖττόν ἐστι ἐκείνους[11] σὺν τοῖς πολεμίοις τάττεσθαι[12] ἢ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τάξει (JEN.). — Ἄδηλον[13] εἴτε βέλτιον εἴτε κάκιόν ἐστι (JEN.). — Πολὺ[14] πλείους καὶ βελτίους ὀρέγονται[15] τῆς Ἀθήνησιν οἰκήσεως (JEN.). — Νῦν πλείους εἰσὶν σπανί-

---

15 "Había". — 16 "Tienen pagadas". — 17 "Estaba terminado". — 18 "Hace" 19 Adverbio. — 20 Predicativo. — 21 "De hacer" (infinitivo con adjetivos de capacidad, aptitud, etc.).

8. 1 "Huir". — 2 "Quiero". — 3 "Proponer". — 4 "Que lo que correspondería a". — 5 Predicado. — 6 "Ser". — 7 "Hay". — 8 Colectivo. — 9 "Se construyen". — 10 Sustituye al genitivo partitivo "de las ciudades de la Hélade". — 11 Sujeto de infinitivo. — 12 "Alinearse". — 13 "(Es)". — 14 Adverbio; califica a los dos adjetivos. — 15 "Aspiran a" (genitivo con

ζοντες[16] τῶν ἐχόντων[17] (Is.). — Οἱ ἀπειθεῖς μᾶλλον τοῖς πολεμίοις ἢ τοῖς φίλοις εἰσὶ σύμμαχοι (JEN.). — Κελεύει τὴν αὐλητρίδα[11] θάττονα ῥυθμὸν ἐπάγειν[18] (JEN.). — Ἀνθρώπους εἰμὶ ἱκανὸς βελτίους[19] ποιεῖν[20] (JEN.). — Ταῖς πλείσταις πόλεσι οἱ βάρβαροι πράγματα παρέχουσιν[21] (JEN.). Ἡ χώρα πλείστας προσόδους παρέχει (JEN.).

9.

Pronombres personales

Εὖ ἔχει[1] τὰ τῆς σῆς τέχνης παρά σοῦ πυνθάνεσθαι[2] (PL.). Οὐκέτι μετεπέμψατό[3] με εἰς τὴν οἴκησιν πάλιν (PL.). — Δοκεῖ[4] μοι, ὦ ἄνδρες, εὔξασθαι[5] τῷ θεῷ (JEN.). — Ἀλλ' ἔμοιγε οὐκέτι λυπηρὸς[6] ὁ θάνατος· ὁρῶ[7] γὰρ καὶ[8] τόν αἴτιόν μοι θανάτου γενόμενον[9] συναποθνῄσκοντα[10] (Es.). — Ἀλλ' ἔγωγε οὐκέτι σε εὐδαιμονίζω· ὁρῶ[7] γὰρ ὅτι οὐκ ἄνευ[11] κακῶν μεγάλων τὴν ἀφθονίαν ἔχεις (Es.). — Ὁ λύκος ἔφη[12]· «Ἀλλὰ πέρυσι τόν πατέρα μου ἐλοιδόρησας[13]» (Es.). — Ἐγὼ θρασὺς καὶ βδελυρὸς καὶ ἀναιδὴς οὔκ εἰμι (DEM.). — Ἐμοὶ[14] ὄνομα ἐστὶ Καλλίας (JEN.). — Ἄνδρες[15] φίλοι, ἥκει ἡμῖν ἀνὴρ ἄριστος (JEN.). — Ἡμῶν[16] οἱ πρεσβύτεροι[17] οὐκ ἄπειροι[11] πολέμων εἰσί (TUC.). — Καθ' ἑκά-

---

verbos de contacto). — 16 "Que carecen". — 17 Participio presente de ἔχω; genitivo de comparación. — 18 "Llevar". — 19 Predicativo. — 20 "De hacer". — 21 "Proporcionan preocupaciones".

9. 1 "Está" — 2 "Averiguar". — 3 "Mandó llamar". — 4 "Parece bien". — 5 "Orar". — 6 "(Es)". — 7 "Veo". — 8 "También". — 9 "Que ha sido". — 10 Participio presente de συναποθνῄσκω; completiva participial. — 11 Lítotes. — 12 "Dijo". — 13 "Injuriaste". — 14 Posesivo. — 15 No se traduce. — 16 Partitivo. — 17 Sustituye a un superlativo. —

στην τῶν πράξεων καὶ τῶν ἡλικιῶν πρὸς ἕκαστον ἔργον ἑκάστῳ [14] ἡμῶν ἡ ἀρετή ἐστιν (PL.). — Ὑπάρχει νῦν ἡμῖν οὐδὲν τῶν ἐπιτηδείων [16] (JEN.). — Λέγε [18] δή μοι, ὦ Ἱππία, οὐ σὺ μέντοι ἔμπειρος εἶ λογισμῶν καὶ λογιστικῆς [19]; (PL.). Καὶ ἐμβλέψας [20] μοι «Σοί» ἔφη [12] «ἐγὼ [21] οὔτε σμικρὸν οὔτε μέγα ὡμολόγησα [22]» (PL.). — Ὦ Ἀδείμαντε, οὐκ ἐσμὲν ποιηταὶ ἐγώ τε καὶ σὺ ἐν τῷ παρόντι [23], ἀλλ' οἰκισταὶ πόλεως (PL.). — Θεμιστοκλῆς [24] ἥκω παρά σε (TUC.). — Οἱ στρατιῶται πρὸς ὑμᾶς βλέπουσι (JEN.). — Ὑμεῖς ἐστε στρατηγοί, ὑμεῖς ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί [25] (JEN.). — Ἀνδοκίδης ἔχει τὰ μήνυτρα παρ' ὑμῶν (LIS.). — Παρῆν [26] ἤδη σφίσι πᾶν τὸ στράτευμα (TUC.).

10.

Αὐτός, **reflexivos y recíprocos**

Ὁ μὲν οὖν Κύλων καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐκδιδράσκουσιν (TUC.). — Καὶ [1] γὰρ Ζεὺς ὁ αὐτὸς [2] πολλὰς ἐπωνυμίας ἔχει (JEN.). — Πάντες ἄρ' ἄνθρωποι τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀγαθοί εἰσιν (PL.). — Καὶ γάρ τοι ἀγήρατοι μὲν αὐτῶν [3] αἱ μνῆμαι, ζηλωταὶ δὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί (LIS.). — Ἐγὼ μὲν οὖν αὐτοὺς καὶ [4] μακαρίζω τοῦ θανάτου [5] καὶ [4] ζηλῶ [6] (LIS.). — Ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἐποιοῦντο [7] λόγους ξυμβατικούς (TUC.). — Ὑμῶν [8] δέομαι [9] πάντων τὴν αὐτὴν ἔχειν [10] περὶ

---

[18] "Di". — [19] Se espera respuesta afirmativa. — [20] "Mirando". — [21] "(En nada)". — [22] "Me he mostrado de acuerdo". — [23] "En el momento actual". [24] "Yo, Temístocles". — [25] Predicado. — [26] "Había llegado".

10. [1] "También". — [2] "(Siendo) uno mismo". — [3] "(Son)". — [4] Latín *et... et...* — [5] Genitivo de causa. — [6] "Envidio". — [7] "Hacían", "pronunciaban". — [8] Genitivo con verbos de "pedir". — [9] "Pido". — [10] "Te-

ἐμοῦ διάνοιαν (LIS.). — Ἀμελὴς αὐτῷ[11] πατήρ ἐστι (AR.). — Ὀλίγον[12] αὐτῶν μοι μέλει[13] (AR.). — Ὁ μὲν[14] αὐτὸς[15] στρατεύεται[16], ἡμεῖς δὲ ἐνθάδε καθήμεθα[17] (DEM.). — Μάρτυρας[18] αὐτοὺς[15] ὑμῶν τοὺς πολλοὺς παρέχομαι[19] (PL.). — Ἐγὼ ἔχω ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας (S. LUC.). — Δεῖξον[20] σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ (S. LUC.). — Μάλιστα πιστεύουσι ταῖς αὑτῶν ῥώμαις (LIS.). — Ὁ Νικίας ἡσύχαζε[21] πρὸς τῷ ἑαυτῶν τείχει (TUC.). — Ἥδιστόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ τὸ[22] τὰ αὑτοῦ πράττειν[22] (PL.). — Ἀλλήλοις κακὰ παρέχοντες[23] οὐδεμίαν ἡμέραν[24] διαλείπομεν (IS.). — Ὄνος καὶ ἀλώπηξ κοινωνίαν συνθέμενοι[25] πρὸς ἀλλήλους ἐξῆλθον[26] ἐπ' ἄγραν (ES.).

11.

Pronombres demostrativos

Τούτων ἐστὶ τῶν ἀνδρῶν[1] ὁ Μισγόλας (ESQUIN.). — Ἔστι πάντα ταῦτα ἐπιθαλάσσια τῆς Πελοποννήσου[2] (TUC.). Οὗτοι εἰσὶν ἔμποροι; (PL.). — Ταῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ[3] ἀληθῆ ἐστιν καὶ[3] εὐέλεγκτα (PL.). — Ἔπειτα εἰσὶν οὗτοι οἱ κατήγοροι πολλοί (PL.). — Πάντων τῶν κακῶν καὶ τῶν πραγμάτων τούτων Φίλιππός ἐστ' αἴτιος (DEM.). — Περὶ τῆς βοηθείας ταῦτα γιγνώσκω (DEM.). — Σύμψηφός σοί εἰμι τούτου τοῦ νόμου καί μοι ἀρέσκει (PL.). — Ταύτην τὴν τέχνην ἔχει (LIS.). — Ὅτι ἔχεις ταύτην τὴν ἐλπίδα εὖ

---

ner". — 11 Posesivo. — 12 Adverbio. — 13 "Me importa". — 14 Pronombre demostrativo. — 15 Predicado. — 16 "Guerrea". — 17 "Nos estamos inactivos". — 18 Predicativo. — 19 "Presento". — 20 "Muestra". — 21 "Se mantuvo quieto". — 22 "El... hacer". — 23 Participio presente de παρέχω; participio predicativo con verbos de "cesar". — 24 Acusativo temporal. — 25 "Habiendo establecido". — 26 "Salieron".

11. 1 "De esta clase de hombres". — 2 Partitivo. — 3 Lat. *et... et...* —

οἶδα[4] καὶ οὐκ εἰκάζω (Pl.). — Οὗτος καὶ[3] τὴν πατρίδα καταισχύνει καὶ[3] πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα (Jen.). — Λέγω τοῦτο πρὸς πάντας ὑμᾶς (Pl.). — Τούτου ὑμῖν[5] αἴτιός ἐστι Γοργίας (Pl.). — Τούτου τοῦ ἀνθρώπου[6] ἐγὼ σοφώτερός εἰμι (Pl.). — Τοῦτο[7] ἄρ' ἐστὶν αὖ τὸ ὅσιον, τὸ τοῖς θεοῖς φίλον[8] (Pl.). — Τίς[9] οὐ μνημονεύει τάδε τῶν ἡλικιωτῶν[2] τῶν ἐμῶν[10]; (Is.). — Πάντως πάρεισιν αὐτῶν[2] πολλοὶ ἐνταυθοῖ, πρῶτον[11] Κρίτων οὑτοσί, ἐμὸς ἡλικιώτης καὶ δημότης, Κριτοβούλου τοῦδε πατήρ (Pl.). — Καὶ ἐκεῖνο πᾶσιν φανερόν ἐστιν (Is.). — Ὁ ἐκεῖνο λέγων[12] ἄλλο ἢ πόλιν ἂν λέγοι[13] (Pl.). — Μύριοι ἱππεῖς οὐδὲν ἄλλο ἢ μῦριοί εἰσιν ἄνθρωποι (Jen.). — Τοὺς ἄλλους ξυμμάχους κατὰ τὸ ἄλλο τείχισμα διατάσσουσι (Tuc.). — Τοιούτων ἐστὲ προγόνων[14] (Jen.). — Κορώνη περιστερᾷ ἔφη[15]· «Ὅσῳ ἂν πλείονα τέκνα σχῇς[16], τοσούτῳ περισσοτέρας δουλείας στενάξεις[17]» (Es.).

12.

Pronombres interrogativos e indefinidos

Τί ἔτι ὑμῖν προσήκει τούτους φοβεῖσθαι[1]; (Jen.). — Ὑποδείξω[2] ὑμῖν τίνι οὗτος ἐστὶν ὅμοιος (S. Luc.). — Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; (S. Luc.). — Ἐπισκεψώμεθα[3] τίνες πέπανται[4] σφενδόνας (Jen.). — Ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγου τινός[5] ἀξία ἐστὶν

---

[4] "Sé". — [5] Dativo ético. — [6] Genitivo de comparación. — [7] Predicativo. [8] Aposición. — [9] "Quién". — [10] Se espera respuesta negativa. — [11] "En primer lugar". — [12] Participio presente de λέγω. — [13] "Debe de hablar de". — [14] Genitivo de origen. — [15] "Dijo". — [16] "Engendres". — [17] "Llorarás".

12. [1] "Temer" (se espera respuesta negativa). — [2] "Mostraré". — [3] "Investiguemos". — [4] "Poseen". — [5] Genitivo de precio o estimación.

καὶ[6] οὐδενός (PL.). — Νῦν ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει τις (TUC.). — Κακῶς[7] θεῶν[8] τις Οἰδίπου φθείρει γένος (DEM.). Τινὰ ὑποψίαν πρὸς ἀλλήλους εἶχον[9] (TUC.). — Σικελῶν[10] βασιλεύων[11] τινῶν τοῖς 'Αθηναίοις[12] φίλος ἦν[13] (TUC.). — Μέρος τι τῆς στρατιᾶς πέμπει πρὸς τὸ φρούριον (TUC.). — 'Ο Γύλιππος (ἦν γάρ τι τοῖς 'Αθηναίοις[14] τοῦ τείχους[15] ἀσθενές) ἐπῄει[16] πρὸς αὐτό (TUC.). — *Ω οὗτος, ὃ[17] θέλεις σὺ τούτοις ἐπὶ τῇ σῇ κεφαλῇ γένοιτο[18] (ES.). — Τίς ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; (S. LUC.). — Τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ[19] βλασφημίας; (S. LUC.). — Λοιπόν μοι[20] εἰπεῖν[21] ὅπερ[17] μέγιστον[22] νομίζω εἶναι (JEN.). — Γνώσεσθε[23] ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῶν ἐμῶν, ἐξ ὧνπερ οἷόν τ' ἐστὶν εἰδέναι[24] τὴν ἀλήθειαν (IS.). — Ὅτου[25] δέοιτό τις, μετεδίδοσαν[26] ἀλλήλοις (JEN.). — Ὅτῳ[17] δοκεῖ[27] ταῦτα, ἀνατεινάτω[28] τὴν χεῖρα (JEN.).

13.

Verbo εἰμί

Πρὶν φρένας[1] αἰσίμη ἦσθα (HOM.). — 'Ο νόμος οὗτος ἦν, κυρίαν[2] εἶναι[3] τὴν βουλήν (AND.). — 'Εξῆν ἡμῖν τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν[4] καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια

---

6 "O incluso" (gradación). — 7 Va con el verbo. — 8 Partitivo. — 9 "Abrigaban". — 10 Genitivo con verbos de "reinar". — 11 "Siendo rey". — 12 Dativo con adjetivos de amistad, etc. — 13 "Era". — 14 Posesivo. — 15 Partitivo. — 16 "Marchó". — 17 Falta el antecedente. — 18 "Recaiga". — 19 "Dice". — 20 (ἐστί). — 21 "Decir". — 22 Predicado. — 23 "(Lo) conoceréis". — 24 "Saber". — 25 *Falta el antecedente que estaría, dependiendo* de μετεδίδοσαν, en genitivo del usual con verbos de "ser o hacer partícipe". — 26 "Daban una parte". — 27 "Parezca bien". — 28 "Levante".

13. 1 Acusativo de relación. — 2 Predicado. — 3 Aposición. — 4 "Te-

βραβεύειν[5] (DEM.). — Ἡμεῖς σοι ἱκανοὶ ἦμεν καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις (PL.). — Θετταλοὶ εὐδόκιμοι ἦσαν ἐν τοῖς Ἕλλησι (PL.). — Εἴκοσι ἔστω[6] μέτρα μυληφάτου ἀλφίτου ἀκτῆς (HOM.). — Ἐπειδὰν ὦ[7] μόνος, στένω ἀποβλέπων[8] ἐς τὸν ἀγρόν (AR.). — Ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν[9] ᾖ μὴ προσήκουσα[10], ἔργῳ ζημία γίγνεται[11] (DEM.). — Πέμπω πρέσβεις ἀπὸ τῆς συμμαχίας πάσης, ἵν' ὦσι μάρτυρες (DEM.). — Νομίζοιμι[12] μεγάλην ἂν συμφοράν[13] εἰ τούτου σὺ συναίτιος εἴης (DEM.). — Θεός τις ὁ τοιοῦτος ἂν εἴη (DEM.). — Οὐκέτι ἂν ἡμεῖς εἴημεν οἱ αἴτιοι, ἀλλ' οἱ μὴ ἐθέλοντες[14] τοῖς δικαίοις[15] ἐμμένειν[16] (DEM.). — Τὴν θανοῦσαν καὶ ἐμὲ ὤλβιζον ὡς[17] εὐπατρίδαι εἶμεν[18] (EUR.). — Ἔταμνε[19] νέους ὅρπηκας ἵν' ἅρματος ἄντυγες εἶεν (HOM.). — Νομίζω διά τὸ πρᾶγμα Εὐφίλητον[20] πονηρὸν εἶναι (AND.). — Σὺ περιέρχῃ[21] τὴν πόλιν ταύτην οὐκ ἄξιος ὢν[22] (AND.). — Ἐν δὲ τούτοις[15] ὄντα καῦμα περιφλεγὲς λαμβάνει αὐτόν (JEN.). Αὐτοὺς ἀναγράφουσιν ἐν στήλαις ὡς ὄντας ἀλιτηρίους (AND.). — Ἀνοητότατος πάντων ἂν εἴη τῶν ὄντων ἀνθρώπων[23] εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι[24] (DEM.). — Οὐκ ὄνειδος ὑμῖν ἐστιν ἡ Ἀνδοκίδου οἰκία οὖσα (AND.). — Ἐάν ἀλλήλους πείθωσι[25], ταῦτα κύρια ἔσται (DEM.). — Τούτων[15] ὑμῖν[26] ἔσονται πολλοὶ μάρτυρες (PL.). — Ἔγνω[27] ὁ Φρύνιχος ὅτι ἔσοιτο[18] περὶ τῆς τοῦ Ἀλκιβιάδου καθόδου λόγος (TUC.). Ὤμνυμεν[28] τάλαντ' ἔσεσθαι πεντακόσια[20] τῇ πόλει[26] (AR.).

---

ner". — [5] "Decidir en cuanto a". — [6] "Haya". — [7] Subjuntivo iterativo. — [8] "Mirando". — [9] Conjunción. — [10] "Oportuna" (participio presente femenino de προσήκω en función de adjetivo). — [11] "Se convierte en". — [12] "(Lo) consideraría". — [13] Predicativo. — [14] Participio presente de ἐθέλω. [15] Neutro. — [16] "Atenerse a". — [17] "A la difunta y a mí nos ensalzaban diciendo que". — [18] Optativo oblicuo. — [19] "Cortó". — [20] Sujeto de infinitivo. — [21] "Te paseas por". — [22] Concesivo. — [23] Partitivo. — [24] "Hiciera ver con claridad". — [25] "Convencen". — [26] Posesivo. — [27] "Supo". — [28] "Ju-

'Απολώλεκα[29] ἅπαντα διὰ τὸν θεὸν τοῦτον[30], τὸν ἐσόμενον τυφλὸν[2] πάλιν αὖθις (AR.).

14.

Tema de presente

Μηδενὶ[1] μηδὲν[2] τοῦτον εἴκαζε (JEN.). — Εἴ τις ἔχει[3] τούτων[4] τι βέλτιον, λεγέτω καὶ συμβουλευέτω (DEM.). — Κρίνετε[5] τούτους τήμερον (DEM.). — Ἵνα ὑμῶν[6] μηδεὶς θαυμάζῃ τί δή ποτ'[7] ἐγὼ νῦν ἐν ἀγῶσι καὶ γραφαῖς δημοσίαις ἐξετάζομαι, βούλομαι μικρὰ λέγειν (DEM.). — Πάντες ἂν εἰκότως ὧν[8] λέγουσι δίκην ὑπέχοιεν[9], εἴπερ ἐπ' ἀργυρίῳ τι λέγοιεν (DEM.). — Πένης ὢν[10] οὐκ ἂν ἔχοις χιλίας[11] ἐκτεῖσαι[12] (DEM.). — Ὦ ἄνδρες[13] στρατιῶται, ἐγὼ χρήματα οὐκ ἔχων[14] ἥκω (JEN.). — Ἑκάστῳ τούτων[6] ἔστιν[15] τι ξυμφέρον (PL.). — Ἱπποκράτης τὴν θύραν τῇ βακτηρίᾳ πάνυ σφόδρα ἔκρουε (PL.). — Τῇ ὑστεραίᾳ[16] οἱ Ἀθηναῖοι ἐτείχιζον τὸ τεῖχος (TUC.). — Ἱκανὸν[17] ἐγὼ παρέχομαι τὸν μάρτυρα, τὴν πενίαν[18] (PL.). — Ὁ στρατὸς ἐξοπλίζεται χιτῶσι καὶ θώραξι καὶ κράνεσι (JEN.). — Ἐπὶ πόλιν δυνατωτάτην νῦν ἐρχόμεθα (TUC.). — Παρὰ πάντας δικάζονται[19] τοὺς νόμους (DEM.). — Θηρῶν ἀγρίων πόδες

---

ramos" (en pasado). — [29] "He perdido". — [30] Pluto, dios de la riqueza.

14. [1] Masculino. — [2] Acusativo de relación. — [3] "(En la mente)". — [4] Genitivo de comparación. — [5] Imperativo. — [6] Genitivo partitivo. — [7] "Por qué". — [8] Atracción de relativo con omisión de antecedente; como τούτων ἅ. — [9] Potencial. — [10] Causal. — [11] "(Dracmas)". — [12] "Pagar". — [13] No se traduce. — [14] La idea principal de la frase está en el participio. — [15] "Hay". — [16] (ἡμέρᾳ). — [17] Predicativo. — [18] Aposición. —

μὴ λυέσθων[20] (AR.). — Τούτους κατὰ τοὺς νόμους ἐφ' ὑμῖν ἔστιν[21] ὅταν βούλησθε κολάζειν (DEM.). — Οὐ διὰ τοῦτ' ἀποφεύγοις[8] ἄν, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον[22] ἁλίσκοιο[8] (DEM.). Τούτοις εἰκότως ἂν ὀργίζοισθε[8] (DEM.). — Πῶς οὐκ ἂν αἰσχρὸν εἴη[8] ὑμῖν εἰ οἱ δανείζοντες ἀπάγοιντο[19] εἰς τὸ δεσμωτήριον[23]; (DEM.). — Κελεύω πείθεσθαι τούτοις τοῖς ῥήτορσι (DEM.). — Ὁ Τελευτίας ἐνταῦθα μαχόμενος ἀποθνῄσκει (JEN.). — Ἔνθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακέλευσις ἐγίγνετο (JEN.).

15.

El aumento

Οὗτος τοὺς παιᾶνας ᾖδε (DEM.). — Κρέα[1] ἤσθιον (HOM.). Κροῖσος εὕρισκε Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους προέχοντας[2] (HER.). — Τῇ ὑστεραίᾳ[3] οἱ Συρακόσιοι ἡσύχαζον (TUC.). Βέλος ἴθυνεν Ἀθήνη (HOM.). — Ὤμνυον οἵδε καὶ ἐσπένδοντο (TUC.). — Τὸ[4] ἐν ἡσυχίᾳ διάγειν[4] θαυμαστὴν εὐδαιμονίαν καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν[5] ἔχειν ᾤεσθε (DEM.). — Ἐγὼ τάλαντον ἔχων ἐπ' αὐτοὺς ᾠχόμην (DEM.). — Μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπίεζεν ὅτι δύο πολέμους ἅμα εἶχον (TUC.). — Οἱ πελτασταὶ[6] εἵποντο διώκοντες πρὸς τὴν πόλιν (JEN.). — Μῆτις θεῶν βασιλέα ἤμελλε τέξεσθαι[7] (HES.). — Εἰσῆγον εἰς στρατιὰν ὑμῶν οὖσαν ἐν Σάμῳ κωπέας (AND.). — Ὁ ἔρως ἔνδον τῆς ἐμῆς ὑπερεφύετο ψυχῆς (ARISTÉN.). —

---

19 Pasiva. — 20 "Se pongan en movimiento". — 21 "Está". — 22 "En mucho mayor grado". — 23 Se espera respuesta negativa.

15. 1 "Pedazos de carne". — 2 Completiva participial. — 3 (ἡμέρᾳ). 4 Sujeto de infinitivo. — 5 Complemento directo. — 6 "(Les)". — 7 "En-

ʽΟπλῖται ἀμφοτέρων οὐκ ὀλίγοι[8] ἐν στενοχωρίᾳ ἀνεστρέφοντο (TUC.). — Ἀπήγγελλον αὐτῷ ὅτι ὁ Ἰνδὸς ἐπιστέλλει τοιάδε[9] (JEN.). — Τί λέγοντες διέβαλλον οἱ διαβάλλοντες; (PL.). — Οἱ ἄλλοι πολῖται ἑκόντες κατεδέχοντο τοὺς πρόσθεν φεύγοντας[10] (JEN.). — Ὁ Βρασίδας τὴν ἔξοδον παρεσκευάζετο (TUC.). — Πρῶτον[11] οἱ λιθοβόλοι καὶ σφενδονῆται καὶ τοξόται προυμάχοντο (TUC.). — Οἱ Κορίνθιοι οὐκ ἐξέπεμπον τὴν τῶν Ἀργείων φρουράν (JEN.). — Οἱ ἄλλοι Ἕλληνες οὔτε χρήμασιν οὔτε σώμασιν οὔτ' ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν ἁπάντων[12] συνελάμβανον ὑμῖν (DEM.).

16.

Los demás temas de los verbos en -όω, etc.

Ἡδονὴ καὶ λύπη ἐν τῇ πόλει βασιλεύσετον (PL.). — Τὸ πρῶτον ἠγανάκτουν[1] οἱ ἀντιχόρηγοι καὶ κωλύσειν[2] ἔφασαν[3] (DEM.). — Εἰς Ἄρειον πάγον με προσεκαλέσατο[4] ὡς φυγαδεύσων[5] ἐκ τῆς πόλεως (DEM.). — Πῶς ταῦτα παύσεται; (DEM.). — Γράφει ὁ Φίλιππος τοὺς λοιποὺς αἰχμαλώτους λύσεσθαι (DEM.). — Ἥκετε τήμερον βουλευσόμενοι περὶ τῶν παρόντων[6] (DEM.). — Ἕνδεκα ναῦς τῶν Συρακοσίων κατέδυσαν (TUC.). — Ἔλεγον[7] ὡς ἐγὼ μηνύσαιμι[8] περὶ τῶν μυστηρίων (AND.). — Τίς ἂν ταῦτα πιστεύσειεν[9]; (DEM.). — Οὐκ ἂν ἄλλῳ ὑπακούσαιμεν[9] πλὴν ἢ Προδίκῳ

---

gendrar". — [8] Lítotes. — [9] "Lo siguiente". — [10] "A los que hasta entonces habían estado desterrados". — [11] "En primer lugar". — [12] Pleonástico.

16. [1] "Al principio se irritaron". — [2] "Que (lo) impedirían". — [3] "Dijeron". — [4] "Hizo comparecer". — [5] Participio final con ὡς subjetivo ("con intención de"). — [6] Neutro. — [7] Tercera persona. — [8] "Había hecho revelaciones" (optativo oblicuo). — [9] Potencial. — [10] Acusativo interno. —

(AR.). — Οὗτος ἄρα βούλεται περὶ τοῦ σώματος τοῦ ἑαυτοῦ κινδυνεῦσαι; (AND.). — Ἀκούσαντες ταῦτα ἐπὶ τὴν ἑστίαν ἐκαθέζοντο (AND.). — Τοιαῦτα [10] τοῖς Πελοποννησίοις οἱ ἄρχοντες παρεκελεύσαντο (TUC.). — Εἰ ὑμεῖς ἀκούσαιτε ταῦτ' ἀμφότερα διὰ βραχέων, πολλῷ [11] βέλτιον [12] ἂν περὶ τῶν λοιπῶν [6] βουλεύσαισθε [9] (DEM.). — Παῦσαι ἐμὲ συκοφαντῶν [13] (DEM.). — Οὐκ ἔνεστιν αὐτοῖς ὅταν βούλωνται παύσασθαι (DEM.). — Οἱ νόμοι κελεύουσιν τοῦ λυσαμένου [14] ἐκ τῶν πολεμίων εἶναι τὸν λυθέντα [15] (DEM.). — Φίλιππος τὴν εἰρήνην λέλυκε (DEM.). — Ἔλεγον [7] ὅτι Ἀθηναῖοι σπονδὰς λελυκότες εἶεν [16] (TUC.). — Λέγει ἀναξίους τινὰς ἀνθρώπους [15] ἐκδεδυκέναι τὰς λῃτουργίας (DEM.). — Ὁ μετὰ τούτου μοι ἐπιβεβουλευκὼς καταφανὴς [17] ὑμῖν ἔσται (DEM.). Εἰ τοῦτο οὕτως [18] ἐπεφύκει, πάντας ἂν ἠνάγκαζεν [19] ὁμοίως [20] (JEN.). — Θεοκρίνης διαλέλυται πρὸς τὸν ἄνθρωπον (DEM.). Οὐδὲν συμφέρον βεβούλευσθε περὶ τοῦ πολέμου (DEM.). — Δείνων ἔλεγε ὅτι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων οὐ πεπορευμένος εἴη [16] ἐπὶ τοῦτον (DEM.). — Λέλυσο, φεῦγε πρὶν τὸν τοξότην [15] ἥκοντα καταλαβεῖν [21] (AR.). — Νομίζω συμφέρειν τῇ πόλει λελύσθαι τὸν νόμον (DEM.). — Ἡ εὐτραπελία πεπαιδευμένη ὕβρις ἐστίν (ARIST.). — Πυρετοὶ ἐλάμβανόν με συνεχεῖς καὶ ἀλγήματα, καὶ τῶν σιτίων ἀπεκεκλείμην (DEM.). Εἰ ἦλθεν [22], ἐδέδετ' ἂν ἐν τῷ ξύλῳ (AND.). — Ῥαφαὶ ἐλέλυντο ἱμάντων (HOM.). — Τῷ χρόνῳ τούτῳ ὑπ' Ἀφόβου ἐνηδρεύθημεν (DEM.).—Τἀληθῆ [23] πυνθάνεσθαι διεκωλύθητ' [24]

---

[11] Dativo de medida en función adverbial ("en mucho mayor grado"). — [12] Adverbio. — [13] "De intrigar contra" (predicativo con verbos de "cesar"). — [14] Predicativo. — [15] Sujeto de infinitivo. — [16] Oblicuo. — [17] Predicado. — [18] Como ha dicho el interlocutor. — [19] Irreal. — [20] "(El amor a cometer bajezas)". — [21] "(Te) encuentre". — [22] "Hubiera venido" (irreal). — [23] Crasis (τὰ ἀληθῆ). — [24] En activa hubiera llevado un acusativo de persona y otro de cosa; en pasiva, el de persona pasa a sujeto

ἐλπίσι[25] καὶ φενακισμοῖς καὶ ὑποσχέσεσιν ἐξαπατώμενοι[26] (DEM.). — Εἰ μὴ ἔτυχον τότε οἱ Κρῆτες εἰς Ναυπλίαν καταδεδραμηκότες[27], πολλοὶ ἂν κατετοξεύθησαν (JEN.). — Ἐμοὶ μελήσει[28] ταῦτ' ἢν ἅπαξ λυθῶ (AR.). — Ὥστε ταῦτα[29] λυθῆναι οὐκ ἔσθ' ὅ τι οὐκ ἐδίδοσαν[30] (DEM.). — Μετέχω κἀγὼ[31] τοῦ δημευθέντος μετάλλου (DEM.). — Ἦν τὰ τοῖς ἄλλοις θεοῖς τυθέντ' ἱέρ'[32] ἀσφαλῆ (DEM.). — Ταῦθ'[33] ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον[34] μνημονευθήσεται[35] σκεπτώμεθα (DEM.). — Οὐκ ἔφερον τὴν προῖκ' εἰς τὴν οὐσίαν τὴν Ἀφόβου τήν οὕτω κινδυνευθήσεσθαι[36] μέλλουσαν (DEM.). — Οὐ δουλευτέον τοὺς νοῦν ἔχοντας[37] τοῖς οὕτω κακῶς φρονοῦσιν[38] (IS.).

17.

Contractos en -άω

Ἐρωτῶ δή, τίς[1] τέχνη[2] ὀψοποιΐα; (PL.). — Σὺ μόνος[3] οὐδενὸς[4] ἐρᾷς; (JEN. ÉF.). — Ὁρᾶτε[5] τὴν βασιλέως ἐπιορκίαν καὶ ἀσέβειαν (JEN.). — Νῦν οἱ πολέμιοι τοξεύουσι καὶ σφενδονῶσιν (JEN.). — Ἐρώτα ἔμβραχυ[6] ὅ τι βούλει (PL.). Προσήκει τὰς στήλας ταύτας κυρίας ἐᾶν τὸν πάντα χρόνον[7],

---

paciente. — 25 "(Vanas) esperanzas". — 26 "Engañados". — 27 "Si no se hubiera dado la circunstancia de que entonces habían ido a hacer una correría" (irreal). — 28 "Me incumbirá". — 29 "Con tal de que estas prescripciones". — 30 "No hubo nada que no ofrecieran", "lo ofrecían todo". 31 Crasis (καὶ ἐγώ). — 32 ἱερά. — 33 Sujeto paciente. — 34 Acusativo temporal. — 35 Con ὅπως y dependiendo de σκεπτώμεθα. — 36 "Ser puesta en peligro". — 37 Sujeto de un adjetivo verbal como si se hubiera dicho οὐ χρὴ ("se debe") δουλεύειν. — 38 "Que son tan insensatos".

17. 1 "Qué clase de". — 2 "(Es)". — 3 Con valor predicativo. — 4 Genitivo con verbos de deseo, etc. — 5 Indicativo. — 6 Falta el antecedente.

ἵν', ἕως ἂν τινες[8] ζῶσι, μηδὲν[9] ὑφ' ὑμῶν ἀδικῶνται[10] (DEM.). Πῶς[6] ἥτις[2] εὐγενὴς γυνὴ οὐ δρῴη[11] τάδ' ἄν[12]; (SÓF.). — Ἔστι τις πρόχειρος λόγος πᾶσι τοῖς ἐξαπατᾶν ὑμᾶς βουλομένοις (DEM.). — Τῶν ὁρώντων[13] οὐδεὶς οὐκ[14] ἔπασχέ τι τὴν ψυχὴν[15] (JEN. ÉF.). — Τοῖς ὁρῶσιν ἐναργὴς ἡ ὕβρις φαίνεται (DEM.). — Τὴν τὰ δίκαι' ἀγαπῶσαν Εὐνομίαν περὶ πλείστου ποιῶμεν[16], ἣ πάσας καὶ[17] πόλεις καὶ[17] χώρας σῴζει (DEM.). — Πόλεμον οὐκ εἴων[18] ποιεῖν[19] (TUC.). — Τοὺς θεατὰς ἐξηπάτα (AR.). — Εἰ ἑώρων[20] τιν' ἁπλῆν τούτῳ[21] πρὸς ὑμᾶς οὖσαν ἀπολογίαν, οὐκ ἂν ἐποιούμην[22] περὶ αὐτῶν[23] μνείαν οὐδεμίαν (DEM.). — Ὅτε Ἀριστοφάνης εἱστία τοὺς παρ' Εὐαγόρου πρεσβεύοντας, ᾐτήσατο[24] χαλκώματα σύμμεικτα (LIS.). — Εἰρώτα ἔπειτα τίς εἴη[25] καὶ πόθεν ἔλθοι[26] (HOM.). — Αἰσχίνην οὐδενός[23] αἰτιῶμαι τῶν[27] ἐν τῷ πολέμῳ πραχθέντων[28] (DEM.). — Σὺ ταῦτ' ἀφεὶς[29] ἐμὲ τὸν παρὰ τουτοισὶ[30] πεπολιτευμένον[31] αἰτιᾷ (DEM.). — Οἱ ὁπλῖται νικῶνται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀναχωροῦσιν[32] ἐς τὴν Σπάρτωλον (TUC.). — Χρήματ' αὐτοῖς ὑπισχνεῖτο[33] εἰ τοῦ πράγματος αἰτιῷντ'[25] ἐμέ (DEM.). — Εἶτά μ' ἐρωτᾷς ἀντὶ ποίας ἀρετῆς ἀξιῶ[34] τιμᾶσθαι; (DEM.). — Ἀποκρίνου μόνον[35] τὰ ἐρωτώμενα (PL.). — Οὐκ ἔχαιρον, ἀλλὰ καὶ[36] μάλα ἠνιῶντο (JEN.). — Οὐκ Ἰοφῶν ζῇ; (AR.). — Τίς οἶδεν[37]

---

7 Acusativo temporal. — 8 "Ciertas personas". — 9 Acusativo adverbial. — 10 "Sean perjudicadas". — 11 Potencial. — 12 Se espera respuesta negativa. — 13 Partitivo. — 14 Es decir, "todos". — 15 De relación. — 16 "Tengamos en la mayor consideración". — 17 Lat. *et*... *et*... — 18 Tercera persona. — 19 "Hacer". — 20 Irreal. — 21 Posesivo. — 22 "Haría". — 23 Neutro. — 24 "Pidió". — 25 Oblicuo. — 26 "Venía" (oblicuo). — 27 Partitivo; neutro. — 28 "Hechas". — 29 "Dejando". — 30 Masculino. — 31 "Que ha actuado políticamente". — 32 "Se retiran". — 33 "Ofrecía". — 34 "Reclamo". — 35 "Limítate a responder". — 36 Refuerza la palabra siguiente. — 37 "Sabe". — 38 "Estar muerto". — 39 Anticipación

εἰ τὸ ζῆν ἐστι κατθανεῖν[38]; (AR.). — Παρὰ τῆς Ἑκάτης ἔξεστιν τοῦτο[39] πυθέσθαι[40], εἴτε τὸ πλουτεῖν[41] εἴτε τὸ πεινῆν βέλτιον[2] (AR.). — Ἐν δημοκρατίᾳ συκοφαντῶν[42] ἔζης (AND.). — Πανοῦργος ἐστὶ καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι[43] (DEM.). — Οὐ χρῆ τῷ μνημονικῷ τεχνήματι (PL.). — Ἐξαπατήσειν μ' οἴεται (AR.). — Τὰ ἄλλ' ἐάσω (DEM.). — Ὥσπερ[44] τὴν πόλιν προδεδωκότι[44] τῷ πατρὶ[45] δέκα ταλάντων ἐτιμήσατο[46] (DEM.). — Τίς ἂν εἴασε[47] πόλις παρ' ἑαυτῇ αὐτὸν[48] γενέσθαι[49]; (DEM.). — Ἐνταῦθα ἐγέλασαν ἅπαντες (JEN.). — Ἀναμιμνήσκω ὑμᾶς ὅτι νενικήκατε αὐτῶν[13] τοὺς πολλούς (TUC.). — Κατεύχομαι τόν δεδρακότα[50] κακῶς ἐκτρῖψαι[51] βίον (SÓF.). — Οὐχ ὑφ' ὑμῶν μόνον[52] ὁ Κόνων τότ' ἐτιμήθη (DEM.). — Ὑμεῖς ἡμῖν προσέχετε τὸν νοῦν, ὦ παντοίας ἤδη Μούσης[53] πειραθέντες καθ' ἑαυτούς[54] (AR.). — Αὐτῇ[55] τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ[55] τὰ πράγματα[56] (PL.).

18.

Contractos en -έω

Ἐγὼ τοὺς προγόνους τοὺς ὑμετέρους καὶ τὰς ἀρετὰς τὰς ἐκείνων ἀνακαλῶ (DEM.). — Μῶν τί[1] σε ἀδικεῖ Πρω-

---

de las interrogativas indirectas. — [40] "Averiguar". — [41] "Ser rico". — [42] "Haciendo delaciones". — [43] Infinitivo con adjetivo de aptitud o capacidad. — [44] "Como si hubiese traicionado (en vez de cometer un delito mucho menor)". — [45] Del que habla (falta usual del posesivo). — [46] "Evaluó en... (la sanción que había que aplicar)"; genitivo de precio. — [47] Apódosis irreal de pasado. — [48] Sujeto de infinitivo. — [49] "Que hubiera vivido". — [50] Sujeto de infinitivo. — [51] "Consuma". — [52] Adverbio. — [53] "De todo género de versos" (genitivo con verbos de "probar, gustar de"). — [54] "Por vuestra cuenta" (ἑαυτοὺς en vez de ὑμᾶς αὐτούς). [55] "En sí". — [56] Complemento directo.

ταγόρας; (PL.). — Οἱ νόμοι τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον βούλονται καὶ τοῦτο ζητοῦσιν (DEM.). — Παντὶ τρόπῳ πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποίει (PL.). — Ἐὰν παρὰ ταῦτά τι [2] συμβαίνῃ λέγεσθαι [3], σκοπείτω ἕκαστος πάνθ' ὑπομείνας [4] ἀκοῦσαι, εἶτ' [5] ἂν [6] ὀρθῶς εἰρῆσθαί [7] τι [2] δοκῇ, χρήσθω [8] (DEM.). — Εἰ ταῦτα ποιοῖμεν, ἔστι [9] τὴν πόλιν [10] οἰκεῖσθαι [11]; (DEM.). — Ἀνθρώπους σου [12] βελτίους ψεύδεσι καὶ χαλεποῖς ὀνείδεσιν ᾤου δεῖν περιβάλλειν (DEM.). — Εἴη [13] ἄν τι καινότερον ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ [14] Ἀθηναίους καταπολεμῶν [15] καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων διοικῶν [16]; (DEM.). — Βούλοιο [13] ἂν ἐμὲ [10] μᾶλλον τὸ ἀργύριον ἔχειν ἢ τὸν μέτοικον ἄνθρωπον [17] καὶ [18] ἐν Σκύρῳ κατοικοῦντα καὶ οὐδενὸς ἄξιον (DEM.). — Τί ἐστι τὸ αἴτιον καὶ τὸ ποιοῦν τὴν βουλὴν [10] συλλέγεσθαι, τὸν δῆμον [10] εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβαίνειν, τὰ δικαστήρια [2] πληροῦσθαι [19]; (DEM.). — Οὐκ ἐπὶ εὐνοίᾳ ἐμοὶ παρεχώρεις, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας [20] ἡττώμενος [21] (DEM.). — Οἱ οἰνοχόοι οὕτως ἐποίουν (JEN.). — Ἔτυπτον [22] τοὺς παῖδας καὶ τὰς ἀμίδας κατεσκεδάννυον [22] καὶ προσεούρουν [22] (DEM.). — Κῦρος ἐξέτασιν ποιεῖται τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐν τῷ πεδίῳ (JEN.). — Οἱ Ἕλληνες ἀφικνοῦνται ἀμφὶ δορπηστὸν ἐπὶ τὰς σκηνάς (JEN.). Μὴ λυποῦ ὅτι [23] Ἀράσπας οἴχεται εἰς τοὺς πολεμίους

---

18. [1] Indefinido (acusativo interno). — [2] Sujeto paciente. — [3] Sujeto de συμβαίνῃ. — [4] "Teniendo paciencia para". — [5] Asíndeton. — [6] Conjunción. — [7] "Haber sido dicho". — [8] "Sírvase (de ello)". — [9] "Es posible". — [10] Sujeto de infinitivo. — [11] "Permanezca como tal". — [12] Genitivo de comparación. — [13] Potencial. — [14] No se traduce. — [15] "Derrotando". — [16] Se espera respuesta negativa. — [17] Sujeto de infinitivo; no se traduce. — [18] Une μέτοικον con κατοικοῦντα. — [19] "Llenarse". — [20] Genitivo con verbos de desventaja o inferioridad. — [21] Causal. — [22] Tercera persona. — [23] Introduce causal. — [24] Partitivo. —

(JEN.). — Ὁπότε οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἄλλο τι τῶν περὶ γεωργίαν ἔργων[24] ἀναιροῖντο[25], Ἀρεθούσιος ἦν ὁ ὠνούμενος καὶ μισθούμενος[26] ὑπὲρ αὐτῶν[27] (DEM.). — Οὔτ' ἐγκαλεῖτε οὔθ' ἡγεῖσθε ἀδικεῖσθαι[28] (DEM.). — Ταῦτα ἦν[29] ἔτι δημοκρατουμένης τῆς πόλεως[30] (PL.). — Φίλιππος ἐκ πολέμου ποιούμενος[31] εἰρήνην παρὰ τῶν πωλούντων τὰς πράξεις ἐωνεῖτο[32] (DEM.). — Ὁ[33] δ' ὡμοθετεῖτο συβώτης ἐς πίονα δημόν (HOM.). — Οἱ ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι φίλοι τῶν Λακεδαιμονίων βοηθείας[34] ἐδέοντο (JEN.). — Ὑπὸ τριήρους εὖ πλεούσης ἐπεδιώκοντο[28] (TUC.). — Τούτων πέρι[35] ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ[36] οὑτοσὶ μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκεν (PL.). — Ἄν[6] τι τούτων[24] γίγνηται, τούτους ἐπαινέσεσθε, ἐμὲ δὲ μή (DEM.). — Οὗτοι τὰς πλείστας τῶν νήσων[24] ᾤκησαν (TUC.). — Ὁ Βρασίδας ἐπέξοδον καὶ ἀντίταξιν οὐκ ἐποιήσατο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους (TUC.). — Οἱ ἔφοροι ἀνεκάλεσαν τὸν Σφοδρίαν καὶ ὑπῆγον[37] θανάτου (JEN.). — Παρασκευαζόμενοι[38] ταῦτα ὅλην τὴν ἡμέραν[39] διετέλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι μέχρι νυκτός (TUC.). — Τίς ἂν οὐκ ἐπαινέσειεν[13] ἄνδρα τοιοῦτον[16]; (AR.). — Ἐγεγαμήκει θυγατέρα Θεαγένους, ὃς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐτυράννει Μεγάρων[40] (TUC.). — Προστιμῆσαι ἐξῆν τῷ δικαστηρίῳ δεσμὸν τῷ κλέπτῃ ὅπως ὁρῷεν ἅπαντες αὐτὸν δεδεμένον[41] (DEM.). — Ὁ τοῦ Σόλωνος νόμος οὐδὲ[42] διαθέσθαι[43] τὸν[44]

---

25 Optativo iterativo. — 26 "Que contrataba (gente)". — 27 Masculino. — 28 Pasiva. — 29 "Sucedía". — 30 Genitivo absoluto temporal. — 31 Presente de conato. — 32 Esto es, sobornaba a políticos del bando contrario. 33 Va con συβώτης. — 34 Genitivo con verbos de "necesitar, carecer". — 35 Anástrofe. — 36 Va con ἀδελφός. — 37 "Pidieron (para él) la pena de" (genitivo procesal). — 38 Participio predicativo con verbos de "continuar, permanecer". — 39 Acusativo temporal. — 40 Genitivo con verbos de "gobernar". — 41 Predicativo. — 42 "Ni siquiera". — 43 "Que disponga

ποιητὸν[10] ἐᾷ τὰ ἐν τῷ οἴκῳ, οἷ[45] ἂν ποιηθῇ[46] (DEM.). — Αἰσχρὸν ἴσως ἦν Ἀνδροτίωνα[2] δεθῆναι (DEM.). — Τοῦτο ὑμῖν[47] οὐ ποιητέον ἐστίν (DEM.).

19.

Contractos en -όω

Οὐ βούλεται τοὺς Ἕλληνας[1] ἐλευθέρους εἶναι καὶ αὐτονόμους, ὡς δηλοῖ τὰ ἔργα (DEM.). — Πρωτεύειν ὑμεῖς ἀξιοῦτε καὶ τὰ δίκαι' ὁρίζειν τοῖς ἄλλοις (DEM.). — Τίνος[2] καλῶς ἀποβάντος[3] πλεῖστ'[4] ἂν κατορθοῖμεν[5]; (DEM.). — Μηδὲν[6] ἁμαρτεῖν[7] ἐστι θεῶν[8] καὶ πάντα[6] κατορθοῦν (SIM.). Ἔστι δὲ τοῦτ' αὐτὸ τὸ δηλοῦν καὶ κατηγοροῦν ὅτι πᾶν τὸ πρᾶγμα κατεσκευάκασιν[9] (DEM.). — Ἡ τοῦ Νικίου ἐπιστολὴ τοσαῦτα[10] ἐδήλου (TUC.). — Οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν γῆν ἐδῄουν (TUC.). — Ὅστις ὑπὲρ τοῦ βελτίστου[2] πολλὰ[11] τοῖς ὑμετέροις ἐναντιοῦται βουλήμασι, οὗτός[12] ἐστ' ἀνδρεῖος (DEM.). — Ἐκεῖνοι διὰ τοὺς ἐν Πειραιεῖ κινδύνους ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ζηλοῦνται (LIS.). — Ταὔτ'[13] ἂν αὐτῷ παραινέσαιμ'[5] ἅπερ ὑμῖν, ὑπὲρ τῶν[2] αὐτοῦ πολεμεῖν[14] ἐάν τις ἐναντιῶται τῶν Ἑλλήνων[15] (DEM.). — Λοιπὸν ἦν καὶ ἀναγκαῖον ἅμα πᾶσιν[16] οἷς[17] ἐκεῖνος ἔπραττ' ἀδικῶν ὑμᾶς

---

testamentariamente de". — [44] "(Hijo)". — [45] "En la cual". — [46] Iterativo. — [47] Dativo agente.

19. [1] Sujeto de infinitivo — [2] Neutro. — [3] "Si saliera bien" (genitivo absoluto condicional). — [4] Adverbio. — [5] Potencial. — [6] Acusativo de relación. — [7] "Fracasar". — [8] Predicativo. — [9] "Tienen urdido". — [10] Lo que se acaba de copiar. — [11] Interno. — [12] Antecedente. — [13] Crasis (τὰ αὐτά) con retrotracción de acento. — [14] Aposición. — [15] Partitivo. — [16] Depende de ἐναντιοῦσθαι. — [17] Atracción; en vez de ἅ. — [18] Media;

ἐναντιοῦσθαι δικαίως (DEM.). — Οἱ Ἐρετριεῖς δουλεύουσι μαστιγούμενοι καὶ σφαττόμενοι (DEM.). — Ὁρῶν καταδουλούμενον[18] πάντας ἀνθρώπους ἐκεῖνον[19] ἠναντιούμην (DEM.). Πάντως μοι ῥιγῶν δοκεῖς[20] (AR.). — Νέστορα ἐκ πολέμου ἔφερον ἵπποι ἱδρῶσαι (HOM.). — Γονὰς σὰς καὶ τύχας δηλώσομεν (AR.). — Πολλῶν ὑπαρχόντων ἐγκλημάτων[21], ἀναγκαῖόν ἐστιν ὑπὲρ ἁπάντων δηλῶσαι καθαρῶς (DEM.). — Ὅτι[22] οὐδ' ἂν ὁντινοῦν[23] καιρὸν παρείη[24], δεδήλωκεν (DEM.). Εἴ τις ὑμῶν[15] εἰς δικαστήριον εἰσίοι[25] πεπληρωμένον ἐκ τούτων, τίνος συγγνώμης[26] ἢ τίνος λόγου[27] τυχεῖν ἂν[28] οἴεσθε[29]; (DEM.). — Περδίκκας ἐπεπολέμωτο[30] ξύμμαχος[31] πρότερον[32] καὶ φίλος[31] ὢν[33] (TUC.). — Ἐσκόπει Φιλοκράτης πῶς ἂν ἄριστ' ἐναντιωθείη[5] τῇ εἰρήνῃ (DEM.).

20.

Verbos en labial

Αὐτὸν θρέψω 'γὼ[1] καὶ θεραπεύσω (AR.). — Γλαῦκες ὑμᾶς οὔποτ' ἐπιλείψουσι (AR.). — Ἔβλαψέ με οὗτος οὐκ ἀποδιδοὺς[2] ἐμοὶ τὸ ἀργύριον (DEM.). — Προσῆκέ[3] σοι τὴν ὀργὴν ἀφιέναι[4] εἰς τὸν τοῦτον τὸν τρόπον[5] σε θρέψαντα

---

predicativo; rige a πάντας ἀνθρώπους. — 19 Depende de ὁρῶν. — 20 Construcción personal. — 21 Genitivo absoluto causal. — 22 Depende de δεδήλωκεν. — 23 "Ni la menor". — 24 "Está dispuesto a desaprovechar" (potencial). — 25 "Compareciera". — 26 Genitivo con verbos de contacto. 27 "Oportunidad de hablar". — 28 "Obtener" (potencial). — 29 Se espera respuesta negativa. — 30 "Se había convertido en enemigo". — 31 Predicado. — 32 "Hasta entonces". — 33 Participio equivalente a un imperfecto ("que era").

20. 1 Elisión inversa (ἐγώ). — 2 "Dando". — 3 Imperfecto de conveniencia moral. — 4 "Desahogar". — 5 Adverbial. — 6 "Pedazos de car-

(DEM.). — Τηροῦσίν με ὥσπερ γαλῆν κρέα[6] κλέψασαν (AR.). Ἐστράτευσαν ἐς Κύπρον καὶ αὐτῆς[7] τὰ πολλὰ κατεστρέψαντο (TUC.). — Τούτων[8] οὐδὲν σὺ γέγραψαι (DEM.). — Τὰ τῆς πόλεως οἰκοδομήματα τοιαῦτα ἐστὶ ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων[9] ὑπερβολὴν[10] λελεῖφθαι (DEM.). — Οὔκουν δεινὸν[11] τούτους[12] μηδὲν ἐγκαλεῖν μοι τοσαῦτα βεβλαμμένους[13]; (DEM.). — Λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμος ἀτάκτως ἐρριμμένα οὐδὲν[14] χρήσιμα ἐστίν (JEN.). — Ἐν ταῖς διαθήκαις ἐγέγραπτο πάντα (DEM.). — Ἐν ταῖς συνθήκαις ἡ μίσθωσις ἦν γεγραμμένη (DEM.). — Μὴ νομίζετε τοὺς Ἀβυδηνοὺς ἂν[15] αὐτὸν ὑποδέχεσθαι[15], τῆς ἐπιστολῆς ὑμῖν ἐκείνης πεπεμμένης[16], εἰ μὴ συνῄδεσαν[17] αὐτῷ φενακίζοντι[18] (DEM.). — Ἐτρέφθην[19] ἧνπερ[20] ἦν πορεύσιμον[21] πρὸς τοὺς ἐκείνῳ[22] πολεμίους (EUR.). — Ἐθρέφθην ἐλπίδων καλῶν ὕπο[23] βασιλεῦσι νύμφη[24] (EUR.). — Παυσανίας ἐξεπέμφθη μετὰ εἴκοσι νεῶν ἀπὸ Πελοποννήσου (TUC.). — Ἀνεγιγνώσκεθ'[25] ἡ ἐπιστολὴ ἡ παρὰ τοῦ Φιλίππου, ἣν οὗτος[26] ἔγραψ' ἀπολειφθεὶς ἡμῶν[27] (DEM.). — Μουσικῆς[28] πρότερον[29] ἁπτέον ἢ γυμναστικῆς[28] (PL.).

---

ne". — [7] De Chipre (partitivo). — [8] Partitivo. — [9] Masculino. — [10] Sujeto paciente. — [11] "(Es)". — [12] Sujeto de infinitivo. — [13] Se espera respuesta afirmativa; participio concesivo en pasiva, con sujeto paciente equivalente a acusativo de persona en activa. — [14] Adverbial. — [15] Irreal de pasado. [16] Genitivo absoluto concesivo. — [17] Rige dativo. — [18] Completiva participial. — [19] "Marché (por el camino)"; acusativo espacial. — [20] "Por el cual" (íd.). — [21] "Factible (marchar)". — [22] Dativo con adjetivo de enemistad; masculino. — [23] Anástrofe. — [24] Predicado. — [25] Pasiva. — [26] Esquines, aunque el firmante es Filipo. — [27] "Después de quedarse tras de nosotros" (genitivo con verbo de inferioridad). — [28] Íd. con verbo de contacto. — [29] Adverbio.

21.

Verbos en gutural

᾿Εγὼ τὴν ἀντλίαν φυλάξω (AR.). — Λέγει ὅτι ἄξει αὐτούς (JEN.). — Ἔγραψε ἐπιστολὴν παρὰ βασιλέα, ὅτι[1] ἥξοι[2] ἔχων[3] ἱππέας πλείστους (JEN.). — Μάρτυρα[4] ὑμῖν παρέξομαι τὸν θεὸν[5] τὸν ἐν Δελφοῖς (PL.). — Ἄλλην ἀρχὴν οὐδεμίαν[6] πώποτε ἦρξα ἐν τῇ πόλει, ἐβούλευσα δὲ (PL.). — ᾿Εγὼ ἂν ψέξαιμι[7] δαιμόνων νόμους[8]; (SÓF.). — Τότε ἐκέλευσεν αὐτὸν[9] ἐγκαθεῖρξαί τινι οἰκήματι σκοτεινῷ[10] (JEN.). — Οἱ[11] δὲ οὐ προσεδέξαντο αὐτὸν ἐς τὴν πόλιν (TUC.). — Οὐκ ἄρξασθαί[12] μοι δοκεῖ ἄπορον[13] εἶναι τῆς κατηγορίας[14] (LIS.). — Οὐ χρημάτων ἕνεκα[15] ταῦτα πέπρακται (LIS.). — Οὐκοῦν ἀποδέδεκται ὅτι ἀληθῆ ἐλέγετο (PL.). — ᾿Εξῆν ἡμερῶν δέκα[16] εἰς τὴν ῾Ελλήσποντον ἀφῖχθαι (DEM.). — ᾿Εγὼ οὐκ ἀποτρέψομαι λέγειν[17] ἃ δοκεῖ μοι, καίπερ οὕτως ὁρῶν ἡγμένους ὑμᾶς[18] (DEM.). — Τῶν πρότερον[19] ἔργων[20] μέγιστον[21] ἐπράχθη τὸ Μηδικὸν (TUC.). ᾿Επεὶ οἱ πρεσβύται ἥχθησαν παρὰ Ξενοφῶντα, ἐρωτᾷ αὐτοὺς εἴ που ᾔσθηνται[22] ἄλλου στρατεύματος ὄντος ῾Ελληνικοῦ (JEN.). — Διωκτέος ἀνὴρ[23] (AR.).

---

21. [1] Introduce completiva como si precediera "dijo en carta". — [2] Oblicuo. — [3] "Con". — [4] Predicativo. — [5] Apolo. — [6] Interno. — [7] Potencial. — [8] Se espera respuesta negativa. — [9] Depende de ἐγκαθεῖρξαι. [10] Íd. de ἐν-. — [11] Demostrativo. — [12] Sujeto de εἶναι. — [13] Predicado. [14] Genitivo con verbos de "comenzar". — [15] Preposición tras de su régimen. — [16] Temporal. — [17] Falta el antecedente. — [18] Completiva participial. — [19] Adjetivado. — [20] Partitivo. — [21] Predicado. — [22] "Sabían de" (genitivo con verbos de percepción intelectual). — [23] Crasis (ὁ ἀνήρ).

22.

Verbos en dental

Ἐγὼ ὑμᾶς ἀσπάζομαι καὶ φιλῶ, πείσομαι δὲ μᾶλλον τῷ θεῷ ἢ ὑμῖν (PL.). — Ψεύσεται, ταῦτ' ἐὰν λέγῃ (DEM.). — Εὖ οἶδ' ὅτι κακόν τί[1] μ'[1] ἐργάσεσθε (AR.). — Οὐδεὶς τῶν ἄλλων[2] ἔδεισεν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος κινδύνου (LIS.). — Μή ψεῦσον, ὦ Ζεῦ, τῆς ἐπιούσης ἐλπίδος[3] (AR.). — Βούλει τὸ πρᾶγμα τοῖς θεαταῖς φράσω[4]; (AR.). — Ἐψεύσαντο καὶ ἐφενακίσαντο ὑμᾶς (DEM.). — Ψεύσῃ δὲ μηδέν, ἀλλὰ πάντα τἀληθῆ[5] λέγε (LIS.). — Οὐκ ἂν[6] ἔτ' ὀρθῶς οὐδ' ὑγιῶς ὁ τοῦτο ποιήσας περὶ οὐδενός[7] λογίσαιτο[6] (DEM.). — Οὗτος τοὺς ἄνδρας ἀναπέπεικεν[8] οὐκ εἶναι[9] θεούς (AR.). — Σιμμίας κεκόμικεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν (PL.). — Παρεσκευάκασιν ὑμᾶς τῶν πολιτευομένων[10] ἔνιοι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις φοβερούς καὶ χαλεπούς[11] (DEM.). — Ἠνάγκασμαι[12] τούτου[13] κατηγορεῖν (LIS.). — Θῆβαι, πόλις ἀστυγείτων, ἀνήρπασται[14] (ESQUIN.). — Ὅπερ πεπεῖσθαί[12] φησιν[15] τῇ γνώμῃ, τοῦτο[16] γέγραφεν[17] (DEM.). — Τὸ ἐψεῦσθαι τῆς ἀληθείας κακόν[18], τὸ δὲ ἀληθεύειν ἀγαθόν[19]; (PL.). — Παγασάς[20] ἀπαιτεῖν αὐτόν[20] εἰσιν ἐψηφισμένοι[21]

---

22. [1] Doble acusativo (τι es indefinido). — [2] Partitivo; masculino. — [3] "En cuanto a la esperanza que viene", esto es, "a mi esperanza para el futuro" (genitivo con verbos de "errar" o "hacer errar"). — [4] Subjuntivo deliberativo en asíndeton con βούλει. — [5] Crasis. — [6] Potencial. — [7] Neutro. — [8] Rige oración de infinitivo. — [9] Intransitivo. — [10] Partitivo; masculino; voz media. — [11] Predicativo. — [12] "Me he visto obligado a". — [13] Genitivo procesal. — [14] Concertado con la aposición. — [15] "Dice". — [16] Antecedente. — [17] "Ha propuesto". — [18] "(Es)". — [19] Se espera respuesta afirmativa. — [20] Doble acusativo con verbos de "pedir". — [21] Rige

(DEM.). — Ἥσθην[22] ἀπειλαῖς (AR.). — Κέφαλος ἐπείσθη[12] ὑπὸ Περικλέους εἰς ταύτην τὴν γῆν ἀφικέσθαι[23] (LIS.). — Ὁ σῖτος τοῖς Ἀθηναίοις οὕτω παρεκομίσθη (JEN.). — Τὰ ὑπὸ τῶν τριάκοντα[24] πλασθέντα εἰσαγγέλλουσι (LIS.). — Πάντας αὐτοὺς[25] ἡγοῦμαι δεινότατ' ἂν παθεῖν[26], εἴ τι τῶν τότε ψηφισθέντων[27] αὐτοῖς[28] λυθείη (DEM.).

23.

Verbos en líquida y nasal

Διαβαλῶ σ', ἐὰν στρατηγῇς (AR.). — Δερῶ σε (AR.). — Ἐγὼ τουτονὶ διαφθερῶ (AR.). — Τὰς βλεφαρίδας σου παρατιλῶ (AR.). — Τί φεύγεις; οὐ μενεῖς[1]; (AR.). — Ἀπολεῖσθον, ἀποθανεῖσθον, ὦ μιαρωτάτω (AR.). — Πῶς ὀμούμεθα ἡμεῖς; (AR.). — Τί ἀπαγγελοῦσι οὗτοι; (AR.). — Ὑποτεμοῦμαι τὰς ὁδούς σου (AR.). — Ἐγὼ αὐτίκ' ἀποκρινοῦμαί σοι σαφῶς (AR.). — Πιστεύω μόνος[2] τἀληθῆ[3] εἰρηκὼς[4] φανεῖσθαι[5] (DEM.). — Ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Κῦρος ἡμέρας εἴκοσιν[6] (JEN.). Ποίαν χῶραν[7] εἰσεκέλσαμεν σκάφει; (AR.). — Κἄλπισι ἐκ ποταμῶν δρόσον ἄρατε (AR.). — Ὑμεῖς διανείματε (JEN.). — Οἱ Πλαταιῆς ἀπέκτειναν τοὺς ἄνδρας εὐθύς (TUC.). — Ταῦθ' ὕφηναν ἡμῖν ἐπὶ τυραννίδι (AR.). — Οἱ Πελοποννήσιοι διέφθειραν τὰς Ἀττικὰς ναῦς (TUC.). — Οἱ δικασταὶ αὐτοῦ θάνατον κατέκριναν (JEN.). — Ἀπηγγέλθη τῇ πόλει τι τοιοῦτον οἷον εὐφρᾶναι[8] πάντας (DEM.). — Τὴν γλῶτταν

---

a ἀπαιτεῖν. — [22] "Me río" (aoristo que indica entrada en situación anímica). — [23] "Para que viniera". — [24] "(Tiranos)". — [25] Sujeto de infinitivo. [26] "Que sufrirían" (potencial). — [27] Partitivo; neutro. — [28] Ético.

23. [1] Perífrasis que suple al imperativo. — [2] Predicativo. — [3] Crasis. [4] Participio perfecto de λέγω. — [5] Construcción personal. — [6] Acusativo temporal. — [7] Depende de εἰσ-. — [8] Infinitivo consecutivo. — [9] La idea

ἐξείραντες[9] αὐτοῦ σκεψόμεθα (AR.). — Ἀποφηνάσθω μὴ ἀρέσκειν αὐτῷ τὰ ὑπὸ Φιλοκράτους πεπραγμένα (DEM.). — Ἐπαγγειλάμενος[10] σώσειν[11] τὴν πόλιν, αὐτός ἀπώλεσε[12] (LIS.). — Πᾶσ' ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ ζητήσασ'[13] ἀποπέφαγκεν χρήματ' αὐτὸν[14] ἔχειν[15] καθ' ὑμῶν (DIN.). — Ἀντὶ εἰρήνης πόλεμον κατηγγέλκασι (LIS.). — Πορεύεται διά τῆς ἀγορᾶς ὥσπερ ἔχις ἢ σκορπίος ἠρκὼς τό κέντρον (DEM.). — Ἡγεμὼν[16] σφῷν[17] πέφασμαι καινός[16] (SÓF.). — Ἠγγέλθη αὐτοῖς ἡ τῶν φυγάδων διάβασις (TUC.). — Εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνηγέρθη[18], ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει (JEN.). — Ἤρθην φόβῳ πρὸς μακάρων[19] λιτάς (ESQ.). — Ἀμυντέ'[20] ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις[21] (SÓF.).

24.

Aoristos radicales temáticos

Πόθεν ταῦτ' ἔμαθες οὕτω[1] καλῶς; (AR.). — Ὁ Ἱέραξ ἐν Αἰγίνῃ τριήρεις δώδεκα κατέλιπε (JEN.). — Πανταλέων ἅπαντα παρέλαβε (LIS.). — Ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἔπαθεν οὐδεὶς οὐδέν (JEN.). — Τῆς γῆς[2] ἔτεμον οὐ πολλὴν[3] (TUC.). Ἔσχον Ἀθηναῖοι Μέγαρα (TUC.). — Ἅπαντες ἀνέκραγον (AR.). — Ἀπέθανον οὐκ ὀλίγοι[4] (TUC.). — Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσέβαλον (TUC.). — Λαβὲ τὸ βιβλίον καὶ λέγε (PL.). — Ἐπίσχες[5] ἐν ταῖς ἀσπίσιν (AR.). — Λα-

---

principal de la frase está en el participio. — 10 Concesivo. — 11 "Salvar". 12 "Perdió". — 13 Participio temporal. — 14 Sujeto de infinitivo. — 15 "Haber recibido (para actuar)". — 16 Predicado. — 17 Dativo. — 18 Con valor medial. — 19 Genitivo objetivo. — 20 Plural por ἀμυντέον. — 21 Neutro; pasiva.

24. 1 "Tan". — 2 Partitivo. — 3 Atracción de género. — 4 Lítotes. — 5 "Párate" (el interlocutor, al citar los escudos, ha dado una idea al que

βέτω τις αὐτόν (Ar.). — Τίν' αὐτῷ πρῶτον[6] εἰσαγάγω[7] δίκην; (Ar.). — Ἢν ἀποκτείνῃ τις ὑμῶν[2] Φιλοκράτη, λήψεται[8] τάλαντον, ἢν δὲ ζῶντα[9] ἀγάγῃ, τέτταρα (Ar.). — Δεδώκατε[10] τοῖς βουλομένοις ἀδικεῖν, ἂν[11] λάθωσιν, ἔχειν[12], ἐάν δὲ ληφθῶσι[13], συγγνώμης[14] τυχεῖν (Dem.). — Χαρίεντα[15] πάθοιμ' ἄν[16], εἰ μὴ 'χοιμ'[17] ὅποι ταῦτα καταθείμην[18] (Ar.). — Ἐθέλοιτ' ἄν[16], εἰ μηχανὴν εὕροιμ' ἐγώ, μετ' ἐμοῦ καταλῦσαι τὸν πόλεμον; (Ar.). — Ἔλεγεν ὅτι Ἐρατοσθένης αὐτὸν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπαγάγοι[19] (Lis.). — Εὔχεσθε[20] πᾶσι τοῖς θεοῖς τὴν αὐτὴν λαβεῖν παράνοιαν[21] ἐκεῖνον[22] ἥνπερ[23] ποτὲ τοὺς προγόνους αὐτοῦ (Dem.). — Οὐ δεῖ ὑμᾶς[21] παθεῖν ταὐτὸν[24] ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον[25] πεπόνθατε[26] (Dem.). — Οὐκ εἶ[27] καταπιὼν[28] Εὐριπίδην[29]; (Ar.). — Δίκην τούτῳ λαχὼν εἷλον ἐρήμην[30] (Dem.). Καταστήσει[31] ἐγγυητὰς ὁ ὀφλὼν (Dem.). — Διδάσκαλος οὐδενὸς[32] πώποτ' ἐγενόμην (Pl.). — Τούτῳ[32] ἀπηχθόμην καὶ πολλοῖς[32] τῶν παρόντων[2] (Pl.). — Ἤισθου βροντῆς[33]; (Ar.). Ὧν[34] ὑπέσχετο[35] οὐδὲν ἔπραξεν (Lis.). — Οὗτος θανάτῳ τῷ ἀλγίστῳ ἀπώλετο, λιμῷ[36] (Lis.). — Ἐφύτευσας ἄνδρα σοφώτατον, ᾧ χάρις ἐφέσπετο (Ar.). — Εἴθ' ἡ αἰτία γέγραπται, δι' ἣν ταῦτ' ἐγένετο (Dem.). — Ἀρχαιότεροι Κρό-

---

habla). — [6] Adverbio. — [7] Deliberativo. — [8] "Recibirá". — [9] "(Lo)". — [10] "Habéis concedido". — [11] Conjunción. — [12] "(El fruto de sus abusos)". [13] "Son sorprendidos". — [14] Genitivo con verbos de "obtener". — [15] Irónico (neutro). — [16] Potencial. — [17] Elisión inversa (ἔχοιμι). — [18] "Dónde pagar esto" (optativo por atracción modal). — [19] Oblicuo. — [20] Imperativo. — [21] Sujeto de infinitivo. — [22] Complemento directo. — [23] (ἔλαβε). — [24] Crasis (terminada en -ον frente a τὸ αὐτό). — [25] Adverbio. — [26] "Habéis experimentado". — [27] "No te irás" (perífrasis que suple al imperativo). — [28] Temporal. — [29] La lectura del trágico es como un cordial que anima al que monologa. — [30] Predicativo. — [31] "Establecerá". — [32] Masculino. — [33] Genitivo con verbo de percepción sensorial. — [34] Atracción de relativo con omisión de antecedente; como τούτων ἅ. — [35] Tradúzcase por plus-

νου[37] ἐγένεσθε (AR.). — Οἱ Λακεδαιμόνιοι ὕστεροι[38] ἀφίκοντο (JEN.). — Ὁ[39] Πεισίου πέρδιξ[40] γενέσθω (AR.). — Ἐπὶ τούτου[41], ἂν[11] ἐμοὶ πίθησθε, φυλάξεσθε (DEM.). — Μή, ἐὰν[42] θνήσκοντας ἢ τετρωμένους[43] πύθησθε[44], κωκυτοῖσιν[45] ἁρπαλίζετε (ESQ.). — Ἀπολοίμην[46] εἴ σε δέδοικα[47] (AR.). — Παῖς καὶ πρεσβύτης μῶν ἀκόλαστοι[48] ὄντες[49] καὶ ἄδικοι[48] ἀγαθοὶ[50] ἄν ποτε γένοιντο[51]; (PL.). — Βραχέα σου[52] πυθέσθαι βούλομαι (AR.). — Ἀφικόμενος προπέρυσιν εἰς τὴν πόλιν, κατελέγην[53] στρατιώτης (LIS.). — Γενομένης τῆς μάχης[54] ἐν Τανάγρᾳ ἐνίκων Λακεδαιμόνιοι (TUC.). — Ἔγχεον πιεῖν[55] (AR.). — Καταχέασα[28] τοῦ στροφέως[56] ὕδωρ ἐξῆλθον (AR.).

25.

Perfectos radicales

Ἀπόλωλα τὠφθαλμὼ δακρύων τὼ βόε (AR.). — Ἐγὼ οὐδὲ ἑώρακα[1] Πρωταγόραν πώποτε οὐδ'[2] ἀκήκοα οὐδέν (PL.). — Ἃ ὑπάρξαι δεῖ[3] παρ' ὑμῶν, ταῦτ'[4] ἐστὶν ἁγὼ[5] γέγραφα (DEM.). — Πολλὰ γράμματα[6] συνῆχας (JEN.). —

---

cuamperfecto. — [36] Aposición. — [37] Genitivo de comparación. — [38] Predicativo. — [39] "(Hijo)". — [40] Predicado. — [41] Neutro. — [42] (τινάς). — [43] "Heridos". — [44] Completiva participial. — [45] Poético por κωκυτοῖς. — [46] Cupitivo. — [47] "Temo". — [48] Predicado de ὄντες. — [49] Participio condicional. — [50] Predicado de γένοιντο. — [51] Potencial; se espera respuesta negativa. — [52] Genitivo con verbo de percepción intelectual. — [53] "Fui alistado como". — [54] Genitivo absoluto. — [55] Infinitivo consecutivo-final. — [56] Para que, al no rechinar, haga que la salida de la que habla (en realidad, un hombre disfrazado de mujer) pase inadvertida (genitivo con compuestos de κατα-).

25. [1] "He visto". — [2] "(Le)". — [3] Tiene por sujeto a la oración de infinitivo. — [4] Antecedente. — [5] Crasis (ἃ ἐγώ). — [6] "Escritos". — [7] Ge-

'Εγρήγορας ἢ καθεύδεις; (PL.). — Δουλεύων λέληθας (AR.). Μαινόμενε, φρένας ἠλέ, διέφθορας (HOM.). — Κατέαγεν ἡ χύτρα (AR.). — Πῶς ἀπήλλαχε τῆς ὁδοῦ[7]; (JEN.). — Σπεύσαθ' ὡς εἴωθ'[8] ἐκεῖ[9] (AR.). — Πολλά τῶν ὑμετέρων[10] κέκλοφεν (DEM.). — Οἰόμενος Ἱππόνικος υἱὸν[11] τρέφειν ἀλιτήριον[11] αὑτῷ ἔτρεφεν, ὃς ἀνατέτροφεν[12] ἐκείνου τὸν πλοῦτον, τὴν σωφροσύνην, τὸν ἄλλον βίον ἅπαντα (AND.). — Πέφηνέ τις αἴτιος τούτων τῶν πραγμάτων; (DEM.). — Βαρβάρους νῦν ἀπειρίᾳ δέδιτε (TUC.). — Σωκράτη ἀπεκτόνατε, ἄνδρα σοφόν (PL.). — Ὅ τι[13] ὑμεῖς πεπόνθατε ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατηγόρων οὐκ οἶδα (PL.). — Πόθεν αἱ διαβολαί σοι αὗται γεγόνασιν; (PL.). — Τοὺς κόλακας καὶ τοὺς διαβάλλοντας αὐτοὺς μᾶλλον ἢ τὰς μάχας δεδίασι (DEM.). — Τούτους οὐ παύσω τῆς ἀρχῆς[7], ἐπεὶ καλῶς διαπεφυλάχασι τὰ προσταχθέντα (JEN.). Ἢν εὑρεθῇ λέγων[14] σοὶ[15] ταὔτ'[16], ἔγωγ' ἂν ἐκπεφευγοίην[17] πάθος (SÓF.). — Πῶς ἂν πεποιθοίη[17] τις ἀγγείῳ τοιούτῳ χρώμενος τοσόνδ'[18] ἀεὶ ψοφοῦντι[19]; (AR.). — Τούτους[20] λέγω ἐλάττω[21] τὴν πόλιν[21] βεβλαφέναι Αἰσχίνου[22] (DEM.). Ἠναγκάσθησαν[23] οἱ ἱππεῖς ὥσπερ νυκτερίδες πρὸς τοῖς τείχεσιν ὑπὸ ταῖς ἐπάλξεσι προσαραρέναι (JEN.). — Γραφὴν[21] λιποταξίου μ'[21] ἐγράψατο τρεῖς αὐτὸς τάξεις λελοιπώς[24] (DEM.). — Ἐλείποντο[25] τῶν στρατιωτῶν[10] οἵ[26] τε διεφθαρμένοι[27] ὑπό τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμοὺς[28] οἵ[26] τε

---

nitivo de separación. — [8] "Como es costumbre". — [9] Con idea de movimiento. — [10] Partitivo. — [11] Complemento directo. — [12] De ἀνατρέπω. [13] Depende de οἶδα. — [14] "Si se descubre que él dice" (construcción pasiva correspondiente a completiva participial activa). — [15] Con la palabra siguiente. — [16] Crasis. — [17] Potencial. — [18] Adverbial. — [19] Se espera respuesta negativa. — [20] Sujeto de infinitivo. — [21] Doble acusativo. — [22] Genitivo de comparación. — [23] "Se vieron obligados". — [24] Concesivo. — [25] Pasiva. — [26] Artículo. — [27] "Dañados" (el sujeto paciente sería en activa acusativo de persona). — [28] Acusativo de relación. — [29] Poético

ὑπὸ τοῦ ψύχους τοὺς δακτύλους [28] τῶν ποδῶν ἀποσεσηπότες (JEN.). — Ἐπὶ συμφοραῖσί [29] μοι [30] γεγηθὸς ἕρπει δάκρυον ὀμμάτων ἄπο [31] (SÓF.). — Φωνὴν εἶχεν χαράδρας ὄλεθρον [32] τετοκυίας [33] (AR.). — Τελευτήσαντα [34] ἕκαστον [35] ὁ ἑκάστου [35] δαίμων, ὅσπερ ζῶντα [34] εἰλήχει [36], οὗτος [37] ἄγειν ἐπιχειρεῖ εἴς τινα τόπον (PL.). — Κρύσταλλος ἐπεπήγει οὐ βέβαιος ἐν τῇ τάφρῳ ὥστ' ἐπελθεῖν [38] (TUC.). — Ἦλθον [39] οἱ Ἰνδοὶ οὓς ἐπεπόμφει Κῦρος ἐπὶ κατασκοπήν (JEN.). — Οὐ ὁ πόλεμός πω ξυνερρώγει (TUC.). — Οἱ ἐν τῇ Πλαταίᾳ [40] οὕτως ἐπεπράγεσαν [41] (TUC.). — Προφάσεις εὐλόγους εἰλήφεσαν (DEM.).

26.

Pasivas con -η-

Ἐχάρην [1] ὕμνοις, ἐχάρην [1] ᾠδαῖς, ἄγαμαι [2] δὲ λόγων (AR.). — Ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ οἱ πρέσβεις ὑμῖν οἱ παρ' ἐκείνου ἥκοντες διελέγοντο καὶ τὸ ψήφισμα ἐγράφη (DEM.). Βασιλεὺς ἐξεπλάγη τῇ ἐφόδῳ (JEN.). — Ὁ Ἀσωπὸς ποταμὸς ἐρρύη μέγας [3] καὶ οὐ ῥᾳδίως διαβατὸς ἦν (TUC.). — Οὐκ ἔσβη πῦρ (HOM.). — Ὁ Τρυγαῖος συνετρίβη [4] τῆς κεφαλῆς (AR.). — Ἐμάνητε, πᾶσά τ' ἐξεβακχεύθη πόλις

---

en vez de συμφοραῖς. — 30 Ético. — 31 Anástrofe. — 32 Complemento directo. — 33 Se refiere a alguien cuya voz es sonora y ruda como el fragor de un torrente destructor. — 34 Temporal. — 35 Masculino. — 36 (αὐτόν). — 37 Resuntivo. — 38 "Como para andar sobre (él)". — 39 "Llegaron". — 40 Los tebanos que habían irrumpido en Platea. — 41 "Lo habían pasado".

26. 1 Aoristo de entrada en situación anímica. — 2 "Me admiro de" (genitivo de causa). — 3 Predicado. — 4 "Se hirió en un lugar de" (con

(EUR.). — Νῦν δεῦρο[5] φάνηθι (AR.). — Ἢν παρέχωσι τοῖς δεομένοις[6] οἱ κναφῆς χλαίνας, ἐπειδὰν πρῶτον[7] ἥλιος τραπῇ[8], πλευρῖτις ἡμῶν[9] οὐδέν'[10] ἂν λάβοι[11] ποτέ (AR.). Δός[12] μοι φορυτόν[13], ἵν' αὐτὸν[14] ἐνδήσας[15] φέρω[16] ὥσπερ κέραμον[17] ἵνα μὴ καταγῇ φερόμενος (AR.). — Δέδοικα[18] μὴ καὶ[19] ἡμεῖς φανῶμεν[20] ἐρρᾳθυμηκότες (DEM.). — Εἰ δέ τις αὔτ'[21] ἀκριβῶς ἐξετάσειε, ψεῦδος[3] ἂν φανείη[22] (DEM.). Χέρσους[3] φθαρῆναι κἀγάμους[23] ὑμᾶς[24] χρεών[25] (SÓF.). — Νῦν δεῖξον[26] ὡς οὐδὲν λέγει[27] τὸ σωφρόνως τραφῆναι (AR.). Ἐπὶ στιβάδος κατακλινεὶς ὁ Κῦρος μετὰ τῶν φίλων συνεδείπνει (JEN.). — Πολλὰ δ' ὁρῶ[28] πρόβατα καὶ αἶγας καὶ βοῦς καὶ ὄνους, ἃ ἀποδαρέντα καὶ φυσηθέντα[29] ῥᾳδίως ἂν παρέχοι τὴν διάβασιν[30] (JEN.). — Μύζουσιν οἰκτισμὸν πολὺν[31] ὑπό ῥάχιν παγέντες[32] (ESQ.). — Κοινῇ συσταλέντες τοῦ μέλους[33] ἀρξώμεθα (AR.). — Πολλοὶ κατὰ κρημνῶν ῥιφέντες ἀπώλεσαν[34] ὅπλα (PL.). — Τίν' ἀποσταλήσεται τρόπον[35] ἡ στρατιά; (DEM.). — Οὐδεὶς ὁπλίτης ἐντεθεὶς[36] ἐν καταλόγῳ μετεγγραφήσεται (AR.). — Ὦ Ζεῦ, χελιδὼν ἆρά ποτε φανήσεται; (AR.). — Εὔκλειαν ἀγήρω οἱ θανόντες καταλείπουσιν, ἐν ᾗ οἱ τούτων παῖδες τραφήσονται (DEM.).

---

genitivo partitivo). — [5] Con idea de movimiento. — [6] Masculino. — [7] "En cuanto". — [8] "Llegue al solsticio (de invierno)". — [9] Partitivo. — [10] Masculino. — [11] Potencial. — [12] "Da". — [13] "Virutas". — [14] A uno a quien ha capturado el que habla. — [15] La idea principal de la frase está en el participio. — [16] (αὐτόν). — [17] Embalado como solían ir los objetos de cerámica. — [18] "Temo". — [19] "También". — [20] Construcción personal. [21] αὐτά. — [22] Potencial (el sujeto es αὐτά). — [23] Crasis (καὶ ἀγάμους); predicado. — [24] Sujeto de infinitivo. — [25] "(Es) inevitable". — [26] "Haz ver". — [27] "Vale". — [28] "Veo". — [29] Una vez cosidas las pieles unas con otras. — [30] (Del río, formando a modo de almadías). — [31] Interno. — [32] "Pegados por la parte baja de la espina dorsal", "empalados". — [33] Genitivo con verbo de "comenzar". — [34] "Pierden" (aoristo gnómico). —

῞Οτε τάχ' ἔμελλε μιγήσεσθαι φυλάκεσσι[37], τότε μένος ἔμβαλ'[38] 'Αθήνη Τυδεΐδῃ (HOM.).

27.

Particularidades del futuro

Θύγατερ, τί ποτ' αὐτίκα κύρσει; (SÓF.). — 'Αναμνήσω ὑμᾶς[1] τοὺς τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων κινδύνους[1] (JEN.). ῏Ω δημοκρατία, ποῖ προβιβᾷς ἡμᾶς; (AR.). — Οὐ μύρον ἐπιχεῖς[2]; (AR.). — Οὐ λήσει τοὺς θεούς (DEM.). — 'Εὰν ἱερὰ χρήματα ᾖ ἐν τῇ πόλει, ταῦτ' ἀναλώσει (PL.). — 'Ανὴρ[3] ὅδ' ἐς τριβὰς ἐλᾷ (SÓF.). — Οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλατταν τριήρων[2]; (DEM.). — Σκοποῦντες[4] ἡμᾶς εἰς ἅπανθ' εὑρήσετε τοὺς τρόπους[5] καὶ τὴν δίαιταν[5] σφηξὶν[6] ἐμφερεστάτους[7] (AR.). — 'Ημᾶς νομιοῦσι θεοὺς[7] ἄνθρωποι (AR.). — Παρὰ Πρωταγόραν νῦν ἐπιχειρεῖς ἰέναι[8], ἀργύριον τελῶν[9] ἐκείνῳ μισθὸν[7] ὑπὲρ σεαυτοῦ (PL.). — Διὰ τί δῆτα κλαύσομαι[10]; (AR.). — Ποῖ βαδιεῖ σύ; (AR.). — Οὐδέποτε βουλήσεται ὁ δίκαιος ἀδικεῖν (PL.). — ῞Οστις τοιοῦτον ἄνδρα μὴ σφόδρα βδελύττεται, οὔ ποτ' ἐκ ταὐτοῦ[11] μεθ' ἡμῶν πίεται ποτηρίου (AR.). — Τίνος συγγνώμης[12] ἢ τίνος ἐλέου[12] δικαίως τεύξεται παρ' ὑμῶν[13]; (DEM.). — Τοὺς πονηροὺς καὶ τοὺς ἀθέους ὁ Πλοῦτος φευξεῖται (AR.). — Δεινότατον ἔργον

---

35 Adverbial. — 36 "Que haya sido inscrito". — 37 Dialectal en vez de φύλαξι. — 38 Dialectal en vez de ἐνέβαλε.

27. 1 Doble acusativo. — 2 Perífrasis que suple al imperativo. — 3 Crasis. — 4 Condicional. — 5 Tradúzcase con posesivo. — 6 "A (los de) las avispas" (comparación abreviada). — 7 Predicativo. — 8 "Ir". — 9 Participio final. — 10 El interlocutor le ha amenazado diciendo: "llorarás". 11 Crasis en vez de τοῦ αὐτοῦ (sería de esperar ἡμῖν). — 12 Genitivo con

ἐργασόμεθ', εἰ τὸν θεὸν ἔρημον[7] ἀπολιπόντε φευξούμεθα μηδὲ διαμαχούμεθα (AR.). — Ἐκ τούτων γνώσεσθε ὅτι τοιαῦτ' ἐστὶ καὶ[14] τἄλλα[15] περὶ ἐμοῦ[16] ἃ οἱ πολλοὶ λέγουσιν (PL.). — Τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθ', ἂν[17] θεὸς θέλῃ (DEM.). — Τὸ ἐναντίον μοι δοκοῦμεν[18] πείσεσθαι[19] ἢ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ (LIS.). — Καθέλκειν τὰς ναῦς ἐπιχειρεῖ ὡς ἀποπλευσούμενος[20] οἴκαδε (PL.). — Πέμπει[21] ἄνδρα πευσόμενον[9] ὅ τι χρείη[22] ποιεῖν (PL.).

28.

Aoristos sigmáticos

Πολλοῦ ἐδέησα[1] τῶν τετρακοσίων[2] γενέσθαι (LIS.). — Ἔδοξε[3] τῇ βουλῇ σε δεῖν[4], ἵνα τοῖς παριοῦσι[5] δῆλος ᾖς[6] πανοῦργος[7] ὤν (AR.). — Τὸ ἀκόντιον, ἔξω τῶν ὅρων τῆς αὐτοῦ πορείας ἐπὶ τὸν παῖδα ἐξενεχθέν[8], ἔτρωσεν αὐτόν (AND.). — Ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐκ τῆς Μελιτείας ἀφώρμησεν[9], ἐς Φάρσαλον ἐτέλεσε (TUC.). — Ἐπειδὴ εἶδε[10] τὰς μετὰ Τιμοθέου ναῦς, οὐκ ἐμέλλησε, ἀλλ' ἐναυμάχησε (JEN.). — Ἀργύριον ἀνήλωσεν ἐπιθυμῶν τιμᾶσθαι (LIS.). — Ἄνδρας ἐπὶ καμήλους ἀνέβησε (HER.). — Κατεδύσαμεν δώδεκα ναῦς τῶν πολεμίων (AR.). — Ὑμεῖς αὐτὸν ἐξηλάσατε ἐκ

---

verbo "obtener". — 13 Se espera respuesta negativa. — 14 "También". — 15 Crasis (τὰ ἄλλα). — 16 Va con λέγουσιν. — 17 Conjunción. — 18 Construcción personal. — 19 De πάσχω. — 20 Participio final con ὡς subjetivo. 21 Presente histórico. — 22 "Era preciso" (oblicuo).

28. 1 "Estuve bien lejos de". — 2 Genitivo partitivo predicativo (son los Cuatrocientos, que dieron nombre a la revolución del 411). — 3 "(Oportuno)". — 4 "Atar". — 5 "A los viandantes". — 6 Construcción personal. — 7 Predicado. — 8 "Arrastrado". — 9 Tradúzcase por pluscuamperfecto. —

τῆς πόλεως (LIS.). — Μετὰ τὴν ἀναίρεσιν[11] ἐπ' οἴκου ἀπέπλευσαν (TUC.). — Ἐγὼ Πείσωνα ἠρώτων, εἰ βούλοιτό[12] με σῶσαι (LIS.). — Οὐδέν ἐστ' ἄμεινον οὐδ' ἥδιον ἢ φῦσαι πτερά (AR.). — Ταῦτ' ἐθελήσεις ἀπομόσαι; (AR.). — Ἀπολέσαι παρεσκευάζοντο τὴν πόλιν (LIS.). — Οἱ ταύτην τὴν φήμην κατασκεδάσαντες οἱ δεινοί[7] εἰσί μου κατήγοροι[7] (PL.). — Σὺ δ' οὐκ ἐγήμω[13]; (AR.). — Ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἐμαχέσατο βασιλεύς (JEN.). — Ἐωσάμεσθα[14] ξὺν[15] θεοῖς πρὸς ἑσπέραν (AR.).

29.

Aoristos radicales atemáticos

Τὸ δεσμωτήριον διορύξας ἀπέδρα (DEM.). — Βούλεται, τριήρων[1] εὐπορήσας παρ' ὑμῶν, ἀσφαλῶς ἐκ τῆς Ἀσίας ἀποδρᾶναι (DEM.). — Ἀποδρὰς ᾤχετ' ἔχων πένθ' ἡμιτάλαντα (DEM.). — Ἐπὶ τὸ βῆμ' ἀνέβην (DEM.). — Ἃ[2] μήποτ' ὤφελεν[3] συνέβη (DEM.). — Κατάβηθι δεῦρο[4] (AR.). — Τὰς σπονδὰς μὴ πρότεροι[5] παραβῶμεν (AR.). — Τάχ' ἄν, εἰ τύχοι[6], καὶ[7] τοιοῦτό τι συμβαίη[8] (DEM.). — Αὕτη σε καταβῆναι δεῦρο[4] ποιήσει (AR.). — Διαβάντες ἐς τὴν ἤπειρον τὴν Πολίχναν ἐτείχιζον (TUC.). — Ἔφθης μ' ὑποκρούσας[9] (AR.). — Οὐκ οἶδ'[10] εἰ φθαίης ἂν[11] (AR.). — Ἠπείγοντο φθῆναι τοὺς Λακεδαιμονίους τὰ ἐπιμαχώτατα ἐξεργασάμε

10 "Vio". — 11 "(De los náufragos)". — 12 Oblicuo. — 13 Se dirige a una mujer. — 14 En vez de ἐωσάμεθα. — 15 "(Ayuda de los)".

29. 1 Genitivo con verbos de abundancia. — 2 Falta el antecedente. 3 (συμβῆναι). — 4 Con idea de movimiento. — 5 Predicativo. — 6 "Se diera el caso". — 7 "También". — 8 Potencial. — 9 Participio predicativo con verbos de "anticiparse". — 10 "Sé". — 11 "Te podrás anticipar (hu-

νοι[9] (Tuc.). — Οὐκ ἄλλος φθάς[12] ἐμεῦ[13] κατήγορος ἔσται (Her.). — Νάξος ἑάλω (Ar.). — Εἴ τις ἰδίαν δίκην[14] κλοπῆς[15] ἁλοίη, ὑπάρχει αὐτῷ διπλάσιον[16] ἀποτεῖσαι[17] τὸ τιμηθέν (Dem.). — Ἀκούω αὐτόν[18] μιᾷ μόνον[19] ἁλῶναι ψήφῳ (Dem.). — Λέγουσι[20] οἱ νόμοι, ἄν[21] τις ἁλοὺς[22] κακώσεως[15] τῶν γονέων[23] εἰς τὴν ἀγοράν ἐμβάλλῃ, δεδέσθαι[24] (Dem.). — Ἔγνων αὐτοῦ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν πτόησιν (Pl.). — Ἔγνωσαν πάντες ὅτι ἐγγὺς ἐστρατοπεδεύετο βασιλεύς (Jen.). — Ἀνάγνωθί μοι καὶ[8] τοῦτο (Lis.). — Λέγ' ἕτερον αὐτῷ πρόλογον, ἵνα γνῷ πάλιν (Ar.). — Γνοίη ἄν[6] τις εἰ παραθείη[25] πῶς Θεμιστοκλῆς ταὐτὸ[26] τοῦτ' ἐποίησεν (Dem.). — Οὔ με[18] προσεδόκας ἂν γνῶναί[6] σ' ἔτι; (Ar.). — Γνοὺς τοῦτο πέμπει τὴν ἐπιστολὴν ὑμῖν (Dem.). — Πάνυ ταλαιπόρως παρέδυν (Ar.). — Σὺ σπολάδα καὶ χιτῶν' ἔχεις[27], ἀπόδυθι[28] καὶ δὸς[29] τῷ ποιητῇ τῷ σοφῷ (Ar.). — Ἔμ' ὀτρύνει θυμὸς ἀνδρῶν δυσμενέων[30] δῦναι[31] στρατόν (Hom.). — Οὐκ ἔσθ' ὅπως[32] διαδὺς[33] ἂν ἡμᾶς ἔτι λάθοι[6] (Ar.). — Ταύτης τῆς νόσου πλήρης ἔφυς (Sóf.). — Τίς ἂν εὔξαιτο βροτὸς ὢν ἀσινεῖ δαίμονι φῦναι[34]; (Esq.). — Ὁ τὸ σπέρμα παρασχών, οὗτος[35] τῶν φύντων[36] αἴτιος[37] (Dem.). — Ἐπρίατο δοῦλον πανουργότατον (Ar.). — Ἄνθρακας πρίω[38] (Ar.). — Οὐκ[39] ἂν πριαίμην[40] οὐδ' ἂν[41]

---

yendo de quienes te persiguen)"; potencial. — 12 La idea principal de la frase está en el participio. — 13 Jónico en vez de ἐμοῦ (genitivo con verbos de "quedarse atrás"). — 14 Interno. — 15 Genitivo procesal. — 16 Predicativo. — 17 "Pagar". — 18 Sujeto de infinitivo. — 19 Adverbio. — 20 "Prescriben". — 21 Conjunción. — 22 Concesivo. — 23 Genitivo objetivo. — 24 Pasiva. — 25 "Comparase". — 26 Crasis. — 27 Asíndeton. — 28 Con valor medial. — 29 "Dá(selos)". — 30 Poético por δυσμενῶν (con στρατόν). — 31 "A penetrar en". — 32 "No hay posibilidad de que". — 33 Participio predicativo con verbos de "ocultarse". — 34 Se espera respuesta negativa. — 35 Resuntivo. — 36 Neutro. — 37 "(Es)". — 38 Imperativo. — 39 "(Lo)". — 40 Potencial. — 41 Pleonástico. — 42 Geni-

ἰσχάδος μιᾶς[42] (Ar.). — Μ'[43] ἐχρῆν[44] σορὸν πρίασθαι[45] (Ar.). — Ἐγώ σοι ζεῦγος πριάμενος ἐμβάδων τουτὶ φορεῖν[46] δίδωμι (Ar.). — Κυνίδιον λευκὸν ἐπρίω (Ar.).

30.

Perfectos con -κ- y mediopasivos

Ἄτοπον πεποίηκα, ὅτι[1] σε οὐκ ἐῶν[2] μακροὺς λόγους λέγειν αὐτὸς[3] συχνὸν λόγον ἀποτέτακα (Pl.). — Οὐ μεμάθηκα παρ' Εὐθύφρονος τί ποτ' ἐστὶν[4] τὸ ὅσιόν τε[5] καὶ[5] τὸ ἀνόσιον (Pl.). — Τὸν χοᾶ πρῶτος[6] ἐκπέπωκα (Ar.). — Ηὕρηκ'[7] ἀφάνισιν τῆς δίκης σοφωτάτην (Ar.). — Ἔγνωκας αὐτὸν[8] οἷός ἐστιν; (Ar.). — Βέβληκ' Ἀχιλλεὺς δύο κύβω (Ar.). — Ἐμοὶ ἄελπτον πρᾶγμα προσπεσὸν ψυχὴν διέφθαρκε (Eur.). — Τὰ πράγμαθ' ἅπαντ' ἀπολώλεκεν Φίλιππος (Dem.). — Ἡ φρὴν ὤμοσεν, ἡ γλῶττα δ' οὐκ ὀμώμοκε (Ar.). — Πλείω ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντ' ἀνηλώκαμεν (Dem.). — Ὅπου τὸ λυπηρὸν ὑπερβάλλεται[9], τοῦτον τὸν βίον[10] ἡδίω[11] κεκρίκαμεν (Pl.). — Πρὸς τὸν[12] Πέρσην πρέσβεις ἀπεστάλκατε πείσοντας[13] αὐτὸν ἐμοὶ πολεμεῖν (Lis.). — Ἔχοντες σύμβολον σαφὲς λύπης πρὸς ἡμᾶς πεπλεύκατε (Sóf.). — Ὅσοι φιλοφρόνως ἐσχήκασι[14] περὶ τὰ τοιαῦτα, εἰς τὸν σύλλογον ἴτωσαν[15] (Pl.). — Μέγαν αὐτοῖς

---

tivo de precio. — [43] Sujeto de infinitivo .— [44] Imperfecto de conveniencia. [45] Sujeto de ἐχρῆν. — [46] Infinitivo consecutivo-final.

30. [1] Introduce causal. — [2] Concesivo. — [3] "Yo". — [4] Concierta sólo con el sujeto más próximo. — [5] Lat. *et... et...* — [6] Predicativo. — [7] Primera persona. — [8] Prolepsis. — [9] Pasiva. — [10] Antecedente. — [11] Predicativo. — [12] "(Rey)". — [13] Final. — [14] "Están dispuestos". — [15] "Vayan".

φόβον ἀπεληλακέναι ἐδόκει[16] (JEN.). — Ἔχοιτε ἂν[17] ἐξετάσαι καθαρῶς ἐκ τῶν συμβεβηκότων[18] αὐτοῖς (DEM.). — Ἡ ψυχὴ κατεπεπτώκει (JEN.). — Τρεῖς ὄντας ἡμᾶς ὤλεσ'[19], ᾔσθημαι[20], Κύπρις (EUR.). — Ἡδέως τῶν παλαιῶν πράξεων μέμνηται (JEN.). — Τί[21] χρὼς τέτραπται; (AR.). — Πάντες[22] ἐπὶ ψαμάθοισι[23] κέχυνται (HOM.). — Ἐσκέφθαι[9] ταῦτα καὶ ἐγνῶσθαι[9] προσήκει (DEM.). — Ἡμεῖς οἰόμεθα σαφῶς πεπύσθαι (TUC.). — Πίνω ἐν δορὶ κεκλιμένος (ARQ.). Λέβητος χαλκέου πλευρώματα σποδὸν κέκευθεν ἀνδρὸς εὖ[24] κεκλαυμένου (ESQ.). — Γρύζειν τολμᾶτον, ὦ καθάρματε, ἐπ' αὐτοφώρῳ δεινὰ[25] δρῶντ'[26] εἰλημμένω[27]; (AR.). Οἱ ἐν τῷ πελάγει πλέοντες πλέουσι μὲν ἀεί, τὸ δὲ πεπλευσμένον[28] οὐδὲν[29] οἰκειότερον[11] τοῦ ἀπλεύστου[30] καταλείπουσιν[31] (JEN.). — Διὰ ταῦτα καὶ[32] ἡ τέχνη ἐστὶν ἡ ἰατρικὴ νῦν ηὑρημένη (PL.). — Ἐμὲ νῦν ἤδη καλεῖ ἡ εἱμαρμένη (PL.). — Γέφυρα ἐπῆν ἑπτὰ ἐζευγμένη πλοίοις (JEN.). — Τοὺς *ὀφθαλμοὺς ὑπαληλιμμένους*[33] *ὁρῶ τοὺς σούς* (JEN.). — Πρὸς τοὺς ἐωνημένους[34] τοὺς καρποὺς[35] τῶν μοριῶν προσῇσαν[36] (LIS.). — Κατοικοῦσι τοὺς ἐπὶ τὰς ἄρκτους ἐστραμμένους τόπους Γαλάται (POL.). — Ταῦτα ἦν ἱκανῶς ἐληλεγμένα (PL.). — Τὰ γεγενημένα καὶ[5] ἐμοῦ[37] καὶ[5] τῶν μαρτύρων[37] ἀκηκόατε (LIS.). — Τοῖς ἐχθροῖς ἐσπείσμην (LUC.). — Ἐτετέλεστο ἡ πομπή (JEN.). — Γράμματα ἐν φλοιῷ γεγράψεται

---

16 Construcción personal. — 17 Potencial. — 18 Neutro. — 19 "Perdió". — 20 En forma parentética en vez de regir completiva. — 21 "Por qué (vuestra)". — 22 Los peces. — 23 Por -οις; dialectal. — 24 Lat. *rite*. — 25 Interno. — 26 δρῶντε. — 27 Construcción pasiva correspondiente a λαμβάνω con completiva participial. — 28 Pasiva correspondiente a acusativo espacial con activa. — 29 Adverbial. — 30 Genitivo de comparación; neutro. — 31 Es decir, no dejan huella. — 32 "También". — 33 Completiva participial. — 34 Media. — 35 Complemento directo. — 36 "Acudieron". 37 Genitivo con verbo de "oír". — 38 En función pasiva. — 39 En activa

(TEÓCR.). — Ὁ δίκαιος μαστιγώσεται[38], στρεβλώσεται[38], δεδήσεται, ἐκκαυθήσεται[39] τὠφθαλμώ[40] (PL.).

31.

Οἶδα, ἔοικα y otros perfectos. Futuro perfecto

Οἶδα ἀκριβῶς ὅτι πέπομφε βοήθειαν (DEM.). — Οἶσθ' ἀπολωλεκυῖα[1] πυρῶν ἑκτέα; (AR.). — Χαιρεφῶν οἶδε τὰ ψυλλῶν ἴχνη (AR.). — Τί[2] ταῦθ' ἃ πάντες ἴσμεν μανθάνω; (AR.). — Ἡγήσανδρον ὑμεῖς ἴστε κάλλιον ἢ ἐγώ (ESQUIN.). Οὐ τὸν νόμον[3] ἴσασιν ὀρθῶς ὅ τι νοεῖ (AR.). — Ἴσθι τοῦθ' οὕτως ἔχον[4] (AR.). — Ἔξελθ'[5], ἵν' εἰδῇς οἷα[6] περιυβρίζομαι (AR.). — Ἔρδοι[7] τις ἣν ἕκαστος εἰδείη[8] τέχνην (AR.). — Βούλει τὰ θεῖα πράγματ'[3] εἰδέναι σαφῶς ἅττ' ἐστὶν ὀρθῶς; (AR.). — Δίωκε, βάλλε, παῖε, εἰδὼς[9] τοὺς θεοὺς[10] ὡς ἠδίκουν[11] (AR.). — Εἰδυῖα[9] ταῦθ' ἡ βουλή, τοῦτον ἀπήλασεν ὡς προδότην[12] (DEM.). — Τουτὶ οὐκ ᾔδη 'γώ[13] (AR.). — Ὅσα ᾔδησθ' ἐξέχεας ἅπαντα (AR.). — Οὐκ ᾔδει τὴν ἐπὶ βασιλέα ὁρμὴν οὐδὲ[14] ἄλλος οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων[15] πλὴν Κλεάρχου (JEN.). — Πολλοὶ ἥκουσιν εἰσόμενοι[16] τίνα γνώμην περὶ τούτων[17] ἕξετε (LIS.). — Ἰστέον[18] ἤδη τί ἐστι τὸ πρᾶγμα (PL.). — Φίλος[19], ὡς ἔοικε, τούτῳ τῷ λόγῳ ὁ ἀγαθὸς ἔσται, ἐχθρὸς δὲ ὁ πονη-

---

llevaría un acusativo de persona en total y otro de miembro o parte; σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. — [40] Acusativo de relación.

31. [1] Completiva participial. — [2] "Por qué". — [3] Prolepsis. — [4] "Que... es" (completiva participial). — [5] "Sal". — [6] En activa sería acusativo interno. — [7] Cupitivo. — [8] Optativo por atracción modal. — [9] Causal. — [10] Depende de ἠδίκουν. — [11] Tercera persona. — [12] Predicativo. — [13] Elisión inversa. — [14] "Así como tampoco". — [15] Partitivo. — [16] Final. — [17] Masculino. — [18] Adjetivo verbal usado impersonalmente. — [19] "Afín".

ρός (PL.). — Οἱ δώδεκα θεοὶ εἴξασιν[20] ἐπιτρῖψαί σε (AR.). — Ὁ σύμβουλος καὶ ὁ συκοφάντης, οὐδὲ[21] τῶν ἄλλων[15] οὐδὲν[22] ἐοικότες, ἐν τούτῳ[23] πλεῖστον[22] ἀλλήλων διαφέρουσι (DEM.). — Τὸν Ἀέρα τόνδ'[24] ὄντ'[9] ἀπέραντον πῶς οὐκ εἰκός[18] μέγα βροντᾶν[25]; (AR.). — Πόλει ἐκπεπολιορκημένῃ ἐῴκεσαν ὑποφευγούσῃ[26] (TUC.). — Ἔλεγον[11] ὅτι Κῦρος τέθνηκεν (JEN.). — Οἱ σύμμαχοι τεθνᾶσι τῷ δέει τοὺς τοιούτους ἀποστόλους[27] (DEM.). — Φήσεις[28] ἄξιος εἶναι[29] τεθνάναι; (AR.). — Τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐδόκει βοηθητέον εἶναι τοῖς τεθνεῶσι[30] καὶ ἐκπεπτωκόσι (JEN.). — Οὐ μὴν ἄτιμοί[31] γ' ἐκ θεῶν τεθνήξομεν (ESQ.).

32.

Pasivas con -θη-

Ἐμνήσθην Ἐρατοσθένους πρός αὐτήν (LIS.). — Ἐπράθην ὢν[1] ἐλευθέρου πατρός (ESQ.). — Τί βούλει μανθάνειν[2] ὧν[3] οὐκ ἐδιδάχθης[4] πώποτ' οὐδέν; (AR.). — Οὕτω ταῦτα διεκρίθη τότε (AR.). — Τοῦθ' ἅπαν ἀνηλώθη εἰς τὴν ταφὴν (DEM.). — Αὐτόλυκος παρὰ τὸν πατέρα ἐκαθέζετο, οἱ δ' ἄλλοι κατεκλίθησαν (JEN.). — Ἠλάθησαν ἐς πόντον πάλιν (EUR.). — Μεσσήνιοι[5] ἐκλήθησαν οἱ πάντες (TUC.). — Ἐθελήσεις[6] τί[7] μοι, ὦ πάτερ, ἥν σοῦ[8] τι δεηθῶ; (AR.). — Μὴ

---

[20] Construcción personal. — [21] "Tampoco". — [22] Adverbial. — [23] Lo que se va a decir. — [24] Sujeto de infinitivo. — [25] Se espera respuesta negativa. — [26] Se trata de un ejército en retirada. — [27] τεθνᾶσι τῷ δέει suple a un transitivo φοβοῦνται. — [28] "Dirás". — [29] "(De)". — [30] Para vengarles. — [31] Predicado.

32. [1] Concesivo; a continuación súplase "(hijo)". — [2] (τούτων). — [3] Partitivo. — [4] Con sujeto paciente que, en activa, sería acusativo de persona. — [5] Predicado. — [6] "(Dar)". — [7] Indefinido. — [8] Genitivo con verbo

οἰηθῇς ἐμοῦ [9] ποθ' εὑρήσειν φίλον βελτίονα (AR.). — Ἐπεὶ φρουρὰ φανθείη [10], τότε ἧκεν ὁ συντεταγμένος (JEN.). — Εἴθ' ἐκχυθείη [11] τὸ μύρον (AR.). — Οὐ φαύλην [12] ἔπεμπον δύναμιν, ὅπως τό φρόνημα τῶν νενικηκότων κατασβεσθείη [13] (JEN.). — Τελεσθῆναι στρατηγὸς [5] ἕκαστος σπουδάζει, οὐκ [14] ἀνδρὸς ἔργον οὐδὲν πρᾶξαι (DEM.). — Ἐφοβούμην ἐγὼ μὴ δεθείην [13] διαβληθεὶς [15] ὑπὸ τοῦ Καλλίππου (DEM.). — Τὰς δώδεκα πόλεις [16] συμβαίνει [17] διαμένειν πλὴν Ἑλίκης τῆς ὑπὸ τῆς θαλάττης καταποθείσης (POL.).

33.

Verbos polirrizos

Οὐδέ μέ [1] φησι [2] δηρόν [3] ἔτ' ὄψεσθαι λαμπρὸν φάος ἠελίου (HOM.). — Εἶδον τήν θ' [4] ἑαυτῶν σωτηρίαν καί [4] τὴν τῶν ἐχθρῶν τιμωρίαν (LIS.). — Ἴδωμεν τί λέγομεν περὶ τῆς ῥητορικῆς (PL.). — Ὁρᾷ τήν Ἀνθίαν καὶ ἰδὼν ἁλίσκεται [5] (JEN. ÉF.). — Πολλοῦ [6] αὐτοὺς οὐχ ἑόρακα χρόνου [6] (AR.). — Ἐγώ σε ἄσμενος ἑώρακα (JEN.). — Οὔπω τοιοῦτον συμπόσιον ὄπωπ' ἐγώ (AR.). — Ἐν οἷς [7] ἠτύχησαν [8] οἱ ἄλλοι, θρασὺς ὢν ὑφ' ἁπάντων [9] ὦψαι (DEM.). Ἦλθον [10] οὗ [11] ἔμελλον [12] ὑπὸ πλείστων [9] ὀφθήσεσθαι (LIS.). Σὲ κλέπτονθ' [13] αἱρήσω 'γώ [14] (AR.). — Τὰ περὶ τὴν Ἀττικὴν φρούρια καθεῖλον [15] (LIS.). — Μεγάλην πόλιν [16] ἂν [17] ἕλωσιν

---

de "pedir". — [9] Genitivo de comparación. — [10] Iterativo. — [11] Cupitivo. — [12] Lítotes. — [13] Oblicuo. — [14] "(Propio de)". — [15] Causal. — [16] Sujeto de infinitivo. — [17] Tiene por sujeto la oración de infinitivo.

33. [1] Sujeto de infinitivo. — [2] "Dice". — [3] Adverbial. — [4] Lat. *et... et...* — [5] Por sus encantos. — [6] Genitivo temporal. — [7] "(En aquello)". — [8] Tradúzcase por pluscuamperfecto. — [9] Genitivo agente. — [10] Primera persona. — [11] Falta el antecedente; "(allí)". — [12] Primera persona. — [13] Completiva participial. — [14] Elisión inversa. — [15] Tercera persona. —

Λακειδαιμόνιοι, ἴασ'[18] ἐπὶ Μεσσήνην (DEM.). — 'Αμίδα αὐτὸς[19] καθελοῦ (AR.). — 'Οπότε τι σκευάριον τοῦ δεσπότου ὑφέλοι'[20], ἐγώ σε λανθάνειν ἐποίουν ἀεί (AR.). — Τούτων[21] δίκην[22] λαχὼν ἥρηκεν οὗτος Εὔεργον (DEM.). — 'Αφῃρημένοι[23] φανούμεθα[24] τὴν δωρειάν (DEM.). — Στρατηγὸν[25] ἥρηντο 'Αριστέα (TUC.). — Διειτρέφης ᾑρέθη φύλαρχος[26] (AR.). — 'Οδὶ[27] Νίκαρχος ἔρχεται (AR.). — Διὰ τάχους ὅδ' ἐλεύσεται (SÓF.). — Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ ἀπῆλθον (JEN.). — Οὐδὲ[28] τρωθεὶς ἦλθες ἐκ Τροίας μόνος[29] (EUR.). — Τὰς ἄλλας ἡμέρας[30] καθήμεθ'[31] ἐν Πέλλῃ, πρὶν Φίλιππον[1] ἐλθεῖν (DEM.). — Ὃ γάρ ἐστι χείριστον ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου, τοῦτο[32] πρός τὰ μέλλοντα βέλτιστον[26] ὑπάρχει (DEM.). — Ἴθι[33] ταχέως δραμών (AR.). — Περιθρέξει[34] τὴν λίμνην κύκλῳ[35] (AR.). — Οἱ ὁπλῖται θᾶττον[35] δραμοῦνται καὶ ἥδιον[35], ἐὰν καὶ[36] ἐγὼ πεζὸς[26] ἡγῶμαι (JEN.). — Αἱ νῆες[37] τὴν Αἴγιναν κατεδεδραμήκεσαν (TUC.). — Φέρε τοὺς ὀβελίσκους (AR.). — Οἴσεις ἀλετρίβανον τρέχων[38]; (AR.). — Ἔνεγκ' αὐτοὺς ἰών[39], ἵν' οὑτοσὶ αὐτῶν[40] ἀκούσῃ (AR.). — 'Εμοὶ δᾷδ' ἐνεγκάτω τις ἡμμένην (AR.). — 'Εκεῖνος καὶ[4] προηγόρευκε τὸν πόλεμον καὶ[4] τοῖς ἔργοις ἐξενήνοχε (DEM.). — Οὐδεὶς πέτρος ἄνωθεν ἠνέχθη (JEN.). — Ὠγάθ'[41], ἀνίστασο[42] μηδ' οὕτω σεαυτὸν ἔσθιε μηδ' ἀγανάκτει (AR.). — Ἂν[17] ξυνέπησθέ μοι πλακοῦντας

---

16 La ciudad de Megalópolis. — 17 Conjunción. — 18 "Marcharán". — 19 "Tú mismo". — 20 Iterativo. — 21 Neutro. — 22 Rige genitivo procesal. — 23 Media. — 24 Construcción personal. — 25 Predicativo. — 26 Predicado. — 27 "He aquí que". — 28 "Ni siquiera". — 29 Predicativo. — 30 Acusativo temporal. — 31 "Nos estuvimos inactivos". — 32 Antecedente. — 33 "Ve". — 34 Se dirige a una rana. — 35 Adverbio. — 36 "También". — 37 Es decir, los tripulantes desembarcados. — 38 Perífrasis que suple al imperativo. — 39 "Yendo" (la idea principal de la frase está en el participio). — 40 Genitivo con verbo de "oír". — 41 Crasis (ὦ ἀγαθέ).

ἔδεσθε (AR.). — Οὐκ ἐθελήσει φαγεῖν οὔτ' ἄρτον οὔτε μᾶζαν (AR.). — Ὁ κύων τροφαλίδα τυροῦ κατεδήδοκεν (AR.). — Ἐκεῖνοι οἱ λίθοι εἰσὶ καθαροὶ καὶ οὐ κατεδηδεσμένοι οὐδὲ διεφθαρμένοι ὑπὸ σηπεδόνος καὶ ἅλμης (PL.). — Τίνος εἵνεκα[43] ταῦτα λέγω; (DEM.). — Νῦν λέξω τά προκείμενα[44] (JEN.). — Ἐρῶ ὑμῖν φορτικά μὲν καὶ δικανικά, ἀληθῆ δέ (PL.). — Τί ἐκεῖνος εἶπε περὶ τῆς ἐμπίδος; (AR.). Περὶ τῆς ῥητορικῆς εἰπέ (PL.). — Οὐκ ἦν σοφὸς ὁ ταῦτα εἰπών (PL.). — Εἴπαθ' ἡμῖν πῶς ἔχοντες[45] ἥκετε (AR.). — Πάνθ' ὅσα νῦν κατέλεξας οἱ θεράποντες μοχθήσουσιν (AR.). Ἀμφισβητεῖ μὴ[46] τοὺς πρέσβεις[1] ταῦτ' εἰρηκέναι πρὸς ὑμᾶς (DEM.). — Ἐπειδὴ πάντα εἴρητο αὐτῇ[47], εἶπον ἐγώ (LIS.). Συνειλοχὼς ῥήματα καὶ λόγους συνείρει τούτους ἀπνευστεί (DEM.). — Ἂν[17] στρατεία τις ᾖ, τῷ[48] δῆλον ἔσται πότερός ἐσθ' ὁ κατειλεγμένος[49]; (DEM.). — Ὑμᾶς συλλελεγμένας[13] ὁρῶ (AR.). — Παρά δόξαν[50] ῥηθήσεται τοῦτο (PL.). — Οὐκ ἂν διαλεχθείην[51] τοῖς ἄλλοις[52] (AR.). — Συλλεγέντες καθ' ἑσμοὺς ἐν Ὠιδείῳ δικάζουσι (AR.).

34.

Εἶμι, φημί y ἠμί

Ἐπὶ[1] σπλάγχν' εἶμι καὶ θυλήματα (AR.). — Τάχα εἶσιν ὡς[2] ἐμέ (AR.). — Οὐκ ἄπιτ' ἀπὸ τῆς θύρας[3]; (AR.). — Δεῦρ'[4] ἴθι, τοῦτον δ' ἔα μαίνεσθαι (AR.). — Χαίρεις ἡνίκ'

---

42 "Levántate". — 43 Preposición tras de su régimen. — 44 "Propuesto (como tema)". — 45 "Estando"; la idea principal, en el participio. — 46 Negación pleonástica. — 47 Dativo agente. — 48 "Para quién". — 49 Se espera respuesta negativa. — 50 Del que oye. — 51 Potencial con idea muy próxima a la de futuro. — 52 Masculino.

34. 1 "En busca de". — 2 Preposición. — 3 Perífrasis que suple al imperativo. — 4 Con idea de movimiento. — 5 La idea principal de la frase

ἂν πληγὰς λαβὼν[5] πολλὰς ἀπίῃς[6] θύραζε; (AR.). — Ἄνειπε τοὺς γεωργοὺς ἀπιέναι (AR.). — Χρὴ[7] πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον[8] διδόναι[9] (DEM.). — Ἐπῄει ὁ Τελευτίας σὺν τοῖς περὶ ἑαυτόν[10] ἐν τάξει (JEN.). — Ἦιμεν οἴκαδε (PL.). Οὗτοι συνῆσαν (JEN.). — Ὅπῃ[4] ἂν ὁ λόγος ὥσπερ πνεῦμα[11] φέρῃ[6], ταύτῃ[12] ἰτέον (PL.). — Αἰσχρίωνα[13] πεμφθῆναί φημι ὑπὸ τούτου (DEM.). — Τοὺς δικαίους φῂς ποιήσειν[14] πλουσίους[15] (AR.). — Τοῖς πλουσίοις πολλὰ παραμύθιά[16] φασιν[17] εἶναι[18] (PL.). — Τί φῶ[19]; τί λέξω; (EUR.). — Εἴ τίς[20] μ' ἄλλος ἐπιχθονίων[21] ἐκέλευεν[22], ψεῦδος ἂν φαῖμεν[23] καὶ νοσφιζοίμεθα[24] μᾶλλον (HOM.). — Λέγουσι Βίαντα[16] ὑπολαβόντα φάναι τάδε[25] (HER.). — Πάντας[16] οὐκ ἂν[26] φάντες[27] τοὺς ἄφρονας[16] μαίνεσθαι ὀρθῶς ἂν φαῖμεν[24] (PL.). — Οὑτοσὶ ἐμοῦ[28] σοφώτερός ἐστι, σὺ δ' ἐμὲ[29] ἔφησθα (PL.). — Ὁ Σωκράτης ἔφη· «Οἱ νέοι πολλάκις ἐμὲ μιμοῦνται» (PL.). — Φήσω παραφρονεῖν αὐτόν[16] (AR.). — «Παῖ» ἠμί «παῖ, παῖ» (AR.). — «Οὐ κακῶς δοξάσεις» ἦν δ' ἐγώ (PL.).

35.

Presentes atemáticos sin reduplicación

Μηδ' ὁ Ταντάλου λίθος τῆσδ' ὑπὲρ νήσου κρεμάσθω (ARQ.). — Οἰκτίρω σὲ κρεμαμένην[1] ὁρῶν (AR.). — Οὐκ ἄγασαι αὐτοὺς τῆς ἀνδρείας[2] τε[3] καὶ[3] εὐχερείας[2]; (PL.). —

---

está en el participio. — [6] Iterativo. — [7] "Hay que". — [8] "Oportunidad de hablar". — [9] "Dar". — [10] Sustantivado. — [11] "(Nos)". — [12] (τῇ ὁδῷ); antecedente. — [13] Sujeto paciente. — [14] "Que vas a hacer". — [15] Predicativo. — [16] Sujeto de infinitivo. — [17] Impersonal. — [18] No copulativo. — [19] Deliberativo. — [20] Indefinido. — [21] Partitivo. — [22] Irreal. — [23] "(Que ello era)"; potencial. — [24] Potencial. — [25] "Lo siguiente". — [26] Pleonástico. [27] Condicional. — [28] Genitivo de comparación. — [29] (σοφώτερον εἶναι).

35. [1] Predicativo. — [2] Genitivo de causa. — [3] Lat. *et... et...* — [4] Ge-

Ὁ Ἀβραδάτας ἀγασθεὶς τοῖς λόγοις ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπηύξατο (JEN.). — Ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος ὅς πολέμου [4] ἔραται ἐπιδημίου ὀκρυόεντος (HOM.). — Οὐκ ἐπίστανται ὅ τι [5] ποιοῦσιν ἢ ἐπίστανται; (PL.). Οὐκ αὐτοσχεδιάζειν [6], ἀλλ' ἐπίστασθαί [6] σε [7] δεῖ περὶ τῶν μεγίστων [8] (DEM.). — Ἐπιστάμενος [9] τἀληθῆ [10] μεμαρτυρηκότας αὐτούς [11], ὅμως συκοφαντεῖ καί φησιν δοῦλον [12] εἶναι τὸν ἄνθρωπον [7] (DEM.). — Οὐ τότ' ἐξηπίστατο Φειδιππίδης μοι [13] τὸν ἀκατάβλητον λόγον (AR.). — Οὐκ ἐπὶ τούτῳ [8] κάθηται ὁ δικαστής (PL.). — Αὐτός [14] τε [3] κάθησο καὶ [3] ἄλλους ἵδρυε λαούς (HOM.). — Ἐν εἰρήνῃ δοκεῖτε [15] ἧσθαι, ἀτὰρ πόλεμος γαῖαν ἅπασαν ἔχει (CAL.). — Δικαστὰς οὐχ ὁρῶ καθημένους (AR.). — Καθήμεθ' [16] ἄκρων ἐκ πάγων ὑπήνεμοι (SÓF.). — Τί χρή με [7] λέγειν; (SÓF.). — Ἂν [17] με [18] χρῇ, διά τοῦ πυρός ἐθέλω βαδίζειν (AR.). — Ὅ τι [5] δέοι [19] χειροτονεῖσθαι καὶ οὕστινας [20] χρείη [19] ἄρχειν [21] παρήγγελλον [22] (LIS.). — Ἔφασκεν ἐρέτην [12] χρῆναι πρῶτα [23] γενέσθαι [24] πρὶν πηδαλίοις ἐπιχειρεῖν (AR.). — Τὸ νῦν παρεστὸς νεῖκος [25] εὖ θέσθαι χρεὼν [26] (SÓF.). — Χρῆν [27] ὑμᾶς [7] μὴ κακῶς λέγειν [28] (LIS.). — Τί ἐχρῆν με [7] ποιεῖν [29]; (DEM.). — Σοὶ ὑπάρχει τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγὼ οἶμαι [30] ἱκανά (PL.).

---

nitivo con verbo de deseo. — [5] Interrogativa indirecta. — [6] Sujeto de δεῖ. [7] Sujeto de infinitivo. — [8] Neutro. — [9] Concesivo. — [10] Acusativo interno. — [11] Completiva participial. — [12] Predicado. — [13] Ético. — [14] "Tú". [15] Construcción personal. — [16] "(Vigilando)"; imperfecto. — [17] Conjunción. — [18] (βαδίζειν διὰ τοῦ πυρός); sujeto de infinitivo. — [19] Oblicuo. — [20] Sujeto de infinitivo; interrogativa indirecta. — [21] "Ser arcontes". — [22] Tercera persona. — [23] "En primer lugar"; pleonástico. — [24] Sujeto de χρῆναι. — [25] Complemento directo. — [26] (ἐστι). — [27] Imperfecto de conveniencia. — [28] Sujeto de χρῆν. — [29] Sujeto de ἐχρῆν. —

Ἔστι [31] λιμήν, καὶ πόλις ὑπὲρ αὐτοῦ κεῖται (TUC.). — Τοῦτο ἡμῖν [13] οὕτω [32] κείσθω (PL.). — Ἐν τῇ νήσῳ λέγουσι [33] κεῖσθαι Χέοπα [7] (HER.). — Ἔκειντο δίφροι τινὲς αὐτόθι κύκλῳ [34] (PL.).

36.

Ἵστημι

Τίνα βοὴν ἵστης δδμοις; (ESQ.). — Ὁ Φοῖβος ἵστησι χορούς (AR.). — Ἱερὸν χορὸν ἵστατε [1] Νύμφαις (AR.). — Τοὺς θαλλοὺς καθίστη πλησίον [2] (AR.). — Ὅταν ἱστῇς [3], τοῦ ταλάντου τὸ [4] ῥέπον κάτω [5] βαδίζει, τὸ δὲ κενὸν πρὸς τὸν Δία [6] (AR.). — Τὸν δῆμον ἡμῶν βούλεται διιστάναι (AR.). — Καθιστὰς [7] ἐν Ὠρεῷ Φιλιστίδην τύραννον [8], παρεσπόνδει Φίλιππος (DEM.). — Ἡ μιαρὰ φάλαιν' ἔχουσα τρυτάνην ἵστη βόειον δημόν [9] (AR.). — Αὐτόλυκος ἐξανίστατο εἰς περίπατον (JEN.). — Ἔσται [10] τάδ'· ἀλλ' ἴστω [11] τε καὐτός [12] ἀντέχου [13] (SÓF.). — Ἠναγκάζοντο [14] Πολύευκτος καὶ οὑτοσὶ Σπουδίας εἰς λόγον καθίστασθαι (DEM.). — Ἀδικοῦντα Φίλιππον [15] ἐξήλεγξα φανερῶς οὕτως [16] ὥστε τοὺς ἐκείνου συμμάχους [17] αὐτοὺς [18] ἀνισταμένους ὁμολογεῖν (DEM.). — Πολλὴν βοὴν στήσεσθε (AR.). — Τιμόθεος οὐ νόμους μετέστησεν (JEN.). — Ὁ Κλέων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖα ἔστησαν δύο (TUC.). — Φιλοτιμίᾳ οὐδεμιᾷ [19] λέξουσ' [20] ἀνέ-

---

30 "Creo". — 31 "Hay". — 32 Como se ha dicho. — 33 Impersonal. — 34 Adverbio.

36. 1 Indicativo. — 2 Adverbio. — 3 Iterativo. — 4 "(Platillo)". — 5 Con idea de movimiento. — 6 Hacia arriba. — 7 Causal. — 8 Predicativo. — 9 Se relata un sueño. — 10 "Sucederá". — 11 Imperativo. — 12 "Tú". 13 "(A mí)". — 14 "Se vieron obligados". — 15 Completiva participial. — 16 "Tan". — 17 Sujeto de infinitivo. — 18 Predicado. — 19 Dativo de

στην (Ar.). — Εὔβοια ἀπέστη ἀπό Ἀθηναίων (Tuc.). — Ἀνὴρ παρά[21] γυναῖκα καὶ[22] γυνὴ στήτω παρ'[21] ἄνδρα (Ar.). — Ἐπειδὰν ἀναστῇ τὸ δικαστήριον, εἷς ἕκαστος ὑμῶν[23] οἴκαδ' ἄπεισιν οὐδὲν φροντίζων (Dem.).—Τὸ ψήφισμα ἔγραψα ἵνα μὴ ἐκεῖνος κύριος[18] τῆς Θρᾴκης κατασταίη[24] (Dem.). — Ἦ μοι κρεῖττον ἐστὶ ἐκστῆναι τοῦ πατρὸς ἢ κακοῖς τούτοις[25] μάχεσθαι ὁσημέραι (Ar.). — Ὁ Παρμένων εἰς λόγον καταστάς[26] δικαιότερ' ἂν φαίνοιτο[27] λέγων τούτου[28] (Dem.). — Ἐνθάδε τὸ ἐναντίον περιέστηκεν (Pl.). — Δίκαιον ἐν πόλει ἑστάναι μνημεῖον ὑμῶν ἐστιν ἀνδρείας χάριν[29] (Ar.). — Ἐδάκρυε πολὺν χρόνον[30] ἑστώς (Jen.). — Ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι δυναστεῖαι καθειστήκεσαν (Jen.). — Ἑστήξω παρ' αὐτόν (Ar.). — Τῶν ἀναθημάτων σταθέντων θαυμαστόν ἐστι τὸ κάλλος (Dem.).

37.

Τίθημι

Τἀμά[1] καὶ σά[2] χρήματα χεῖρον[3] διατίθης (Ar.). — Ἐπ' ἀδικίᾳ τῆς πόλεως[4] τούτους τοὺς νόμους τιθέασι (Dem.). — Βάδιζε καὶ τὰ παρ' ὑμῶν εὖ τίθει (Ar.). — Τί[5] τις[6] ἂν ἐμὲ εἰς τοὺς δανειστὰς τιθείη[7]; (Dem.). — Πολὺ[3] μεῖζόν ἐστ' ἀδίκημα γράφειν παρὰ τοὺς νόμους ἢ τὴν εἰσφορὰν μὴ τιθέναι (Dem.). — Κατεψεύσατό μου[8], τὰ πεπραγμένα ἑαυ-

---

motivo. — [20] Final (femenino). — [21] "(Su)". — [22] "(Cada)". — [23] Partitivo. [24] Oblicuo. — [25] Neutro. — [26] Condicional. — [27] Construcción personal. — [28] Genitivo de comparación; masculino. — [29] Preposición tras de su régimen. — [30] Acusativo temporal.

37. [1] Crasis (τὰ ἐμά). — [2] Habla el marido a la mujer. — [3] Adverbio. [4] Genitivo objetivo. — [5] "Por qué". — [6] Impersonal. — [7] Potencial; se espera respuesta negativa. — [8] Genitivo con compuestos de κατα-. — [9] Da-

τῷ[9] μετὰ Φιλοκράτους ἀνατιθεὶς ἐμοί (DEM.). — Ἐνταῦθα καταμηνύεις[10] ὑπὲρ ὧν νόμον ἐτίθεις (DEM.). — Τίθεται τοὺς νόμους ἑκάστη ἡ ἀρχὴ πρὸς τὸ αὑτῇ ξυμφέρον (PL.). — Τίθεσο τὼ μηρὼ λαβών[11] (AR.). — Χρή, ὅταν τιθῆσθε τοὺς νόμους, ὁποῖοί τινές εἰσι[12] σκοπεῖν (DEM.). — Οὔκουν δοκῶ[13] σοι μαντικῶς τὸ φρύγανον τίθεσθαι[14]; (AR.). — Οὐκ ἄνευ σταθμοῦ ἔμελλεν οὔτε ὁ ὑποτιθέμενος παραλήψεσθαι οὔθ' ὁ ὑποτιθεὶς τὸν χαλκὸν παραδώσειν (DEM.). — Ὅτε Πολύευκτος διετίθετο ταῦτα, παρῆν ἡ τούτου γυνή (DEM.). Τοῦτ' ἀναθήσων[15] ἔρχομαι πρὸς τὸν θεόν (AR.). — Τῶν νόμων ἡμᾶς ἀπείργεις οὓς ἔθηκεν ἡ πόλις (DEM.). — Τὸ παιδίον ἐξέθεσαν ἐν ὀστράκῳ (AR.). — Θὲς ὑπτίαν[16] τὴν ἀσπίδα (AR.). — Βούλει παραθῶ[17] σοι δόρπον; (AR.). — Μὴ τοῦθ'[18] ὡς ἀδίκημ' ἐμὸν θῇς, εἰ[19] ἐκράτησε Φίλιππος τῇ μάχῃ (DEM.). Οὐδέποτ' ἂν θείης[20] λεῖον[16] τὸν τραχὺν ἐχῖνον (AR.). — Νυνί με[21] δεῖ τῇ πόλει τρία τάλαντα καταθεῖναι (DEM.). — Ἆρ' οὖν μικρὰν ἢ φαύλην πρόνοιαν ἔχειν ὑμῖν ὁ θεὶς τὸν νόμον δοκεῖ[22]; (DEM.). — Κἀγὼ[23] ταύτην[24] γνώμην[16] ἐθέμην (AR.). — Κατάθου τὰ σκεύη χαμαί[25] (AR.). — Περίθεσθε τάσδε τὰς ὁπλὰς τῶν χοιρίων (AR.). — Θώμεσθα[26] τὸ φορτίον (AR.). — Βούλομαι καταθέσθαι θοἰμάτιον[27] αὐτοῦ[3] πάλιν ὅθενπερ ἔλαβον[28] (AR.). — Ὑπὲρ τοῦ δήμου θέμε-

---

tivo agente. — [10] (τούτων, masculino); genitivo con compuestos de κατα-. [11] La idea principal de la frase está en el participio. — [12] Interrogativa indirecta; depende de σκοπεῖν. — [13] Construcción personal. — [14] Se espera respuesta afirmativa. — [15] Final. — [16] Predicativo. — [17] Deliberativo en asíndeton con βούλει. — [18] Anticipación de la interrogativa indirecta. — [19] Con valor condicional débil: "el hecho de que". — [20] Potencial; impersonal. — [21] Sujeto de infinitivo. — [22] Se espera respuesta negativa; construcción personal. — [23] Crasis. — [24] Atracción de género. — [25] Con idea de movimiento. — [26] Por -μεθα. — [27] Crasis (τὸ ἱμάτιον). — [28] Primera

νος[29] Ἀλκιβιάδης τὰ ὅπλα τὴν εὔνοιαν ἐνεδείξατο τῇ πατρίδι (DEM.). — Τίνας[21] νομίζεις τεθεικέναι τοὺς νόμους τούτους; (JEN.). — Τίς ἐστιν ὑμῶν[30] ὅστις ταὐτὸν[31] ὄνομα τοῖς αὐτοῦ παισὶν τέθειται δυοῖν; (DEM.). — Ἐκεῖνος ὁ νόμος ὕστερος τοῦδ'[32] ἐτέθη (DEM.).

38.

Δίδωμι

Τὴν ἐπιστολὴν δίδωσι πιστῷ ἀνδρί (JEN.). — Ἡμεῖς οὔτε χρήματ' εἰσφέρειν βουλόμεθα οὔτε τὰς συντάξεις Διοπείθει δίδομεν (DEM.). — Μεγίστας δίδοτε[1] δωρειὰς τοῖς τοὺς γυμνικοὺς νικῶσιν[2] ἀγῶνας τοὺς στεφανίτας (DEM.). — Ἀπόφερ', ἀπόφερε τὰ κρέα[3] καὶ μή μοι δίδου (AR.). — Δεῖ φέρειν ἃ[4] ἂν ὁ θεὸς διδῷ γενναίως (DEM.). — Ἔσται[5] αὐτοὺς χαλκοῦς[6] ἱστάναι καὶ αὐτοῖς σίτησιν διδόναι (DEM.). Κακίας[7] ἄρα ψυχῆς[8] ἀπαλλάττεται ὁ δίκην διδούς; (PL.). — Ποτείδαιαν ἐδίδου Φίλιππος τοῖς Ὀλυνθίοις (DEM.). — Τοὺς μισθοὺς ταῖς ὑπηρεσίαις[9] καὶ τοῖς ἐπιβάταις κατὰ μῆνα ἐδίδουν[10] (DEM.). — Ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι δημόται τὸ θεωρικὸν ἐλάμβανον, ἠξίου Λεωχάρης καὶ[11] αὐτῷ δίδοσθαι[12] (DEM.). Ὁ Παρμενίσκος ἐξαιρεῖται τὸν σῖτον ἐν τῇ Ῥόδῳ κἀκεῖ[13] ἀποδίδοται (DEM.). — Τὸ λαβεῖν[14] τὰ διδόμεν' ὁμολογεῖ ἔννομον[15] εἶναι (DEM.). — Εἰ δ' ἐφήπτετό[16] τις τῶν[17] Φιλί-

---

persona. — [29] Causal. — [30] Partitivo. — [31] Crasis. — [32] Genitivo de comparación; masculino.

38. [1] Indicativo. — [2] Participio. — [3] "Pedazos de carne". — [4] Falta el antecedente. — [5] "Será posible". — [6] Adjetivo predicativo; se trata de estatuas. — [7] Genitivo de separación. — [8] Depende de κακίας. — [9] Colectivo. — [10] Tercera persona. — [11] "También". — [12] Pasiva. — [13] En Rodas (crasis de καὶ ἐκεῖ). — [14] Sujeto de infinitivo. — [15] Predicado. — [16] "(A los matadores de Filisco)"; irreal. — [17] Partitivo. — [18] "(Los asesi-

σκου φίλων[17] ἢ παίδων[17], ἐξεδίδοντ' ἂν[18] ὑπὸ τοῦ ὑμετέρου ψηφίσματος (DEM.). — Ὑμῶν τῶν Ἑλλήνων[17] στέφανον ἑκάστῳ χρυσοῦν δώσω (JEN.). — Τῇ στρατιᾷ ἀπέδωκε Κῦρος μισθόν (JEN.). — Οἱ Ἐπιδάμνιοι ἐς τὴν Κόρινθον κατὰ τὸ μαντεῖον παρέδοσαν τὴν ἀποικίαν (TUC.). — Δός μοι τὰ δόγματα ταῦτα (DEM.). — Ἐκδότω τις καὶ[19] ψηφολογεῖον ὧδε[20] καὶ[19] δίφρω δύο (AR.). — Τί σοι δῷ[21] καταφαγεῖν[22]; (AR.). — Εἴ τις[23] αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην[24] ἢ τὴν ἐκείνου (DEM.). — Ταῖς γυναιξί[25] φημὶ χρῆναι τὴν πόλιν[26] ἡμᾶς[14] παραδοῦναι[27] (AR.). — Τοὺς ταλαιπώρους Ὀλυνθίους[28] πρότερον[29] δοὺς Ποτείδαιαν Φίλιππος ἐξηπάτησε (DEM.). — Τοῦτο ἔφασαν ἵνα λύσωνταί μοι τὸ χωρίον, ἀποδόντες τὰς τριάκοντα μνᾶς (DEM.). — Ἀπέδοτο τὸν Θαρρελείδου τουτονὶ κολοιὸν ὀβολοῦ[30] (AR.). — Ἀποδόσθαι βούλομαι τόν ὄνον (AR.). — Στησιμβρότῳ πολὺ δέδωκας ἀργύριον (JEN.). — Ἐν τῇ τούτου οἰκίᾳ ἐδόθη τρία ἡμίμναια ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος ὃ Ἀντιμέδων ἔγραφε (DEM.).

39.

Otros presentes atemáticos con reduplicación (especialmente ἵημι)

Τῶν κτημάτων[1] σοι τῶν ἐμῶν[1] κίχρημι[2] ὅ τι βούλει (DEM.). — Θεόκριτος, δυοῖν ἀνθρώπων ἐν βαλανείῳ στλεγγίδα[3] κιχραμένων[4], ἀμφοτέρους διεκρούσατο (PLUT.). —

nos)"; irreal. — [19] Lat. *et... et...* — [20] "Aquí" (con idea de movimiento). [21] Subjuntivo deliberativo. — [22] Consecutivo-final. — [23] Impersonal. — [24] Potencial. — [25] Depende de παραδοῦναι. — [26] Complemento directo. — [27] Sujeto de χρῆναι. — [28] Depende de ἐξηπάτησε. — [29] Adverbio. — [30] Genitivo de precio.

39. [1] Partitivo. — [2] Presente en vez de futuro. — [3] De él. — [4] Pre-

Χαρᾷ πίμπλημ' ὄμμα δακρύων[5] (SÓF.). — Διφθέρας ἃς εἶχον στεγάσματα[6] ἐπίμπλασαν χόρτου κούφου (JEN.). — Κτεῖνε καὶ πίμπρη[7]· πατρὸς γάρ, ἢν κτάνῃς, ἔσῃ φονεύς (EUR.). — Τὸ πεδίον ἐδῄουν καὶ τὸν σῖτον ἐνεπίμπρασαν (TUC.). — Οὐδὲ[8] αὐτὸς[9] συνίημι ὅ τι λέγεις (PL.). — Νῦν σε[10] πάντα δεῖ κάλων ἐξιέναι[11] (AR.). — Ταῦτα σὺ ξυνιεὶς[12] εἶτα πολεμεῖς ἐμοί; (AR.). — Τούτου[13] μάλιστα πᾶς κριτὴς ἐφίεται (AR.). — Τοῦτον ἀτιμώρητον[6] ἀφήσετε (DEM.). — Τοὺς συμμάχους ἀφῆκε, τὸ δὲ πολιτικὸν οἴκαδ' ἀνήγαγε (JEN.). — Οὐ πρότερον[14] ἀνεῖσαν, πρὶν ὑμεῖς ἐψηφίσασθε τριήρεις ἑκατὸν πληροῦν (DEM.). — Πάρες, πάρες, πρὸς τῶν θεῶν, αὐτῷ διαρραγῆναι (AR.). — Μὴ παρῇς ἅ[15] σοι διδόασιν οἱ θεοί (AR.). — Εἰ ταῦτ' ἀκούσειαν καὶ συνεῖεν οἱ βάρβαροι, οὐκ ἂν[16] οἴεσθε δημοσίᾳ πάντας ὑμᾶς[17] προξένους[6] αὐτῶν ποιήσασθαι[18]; (DEM.). — Τῶν λόγων[1], οὓς οὗτος ἔλεγε, οὐκ ἐδυνάμην συνεῖναι τοὺς πολλούς (DEM.). Ἀφεὶς σ' ἀποίχεται (AR.). — Κλέων ἡμῖν ἐφεῖτο ἥκειν (AR.). — Στεῖχέ νυν, τέκνων[19] δ' ἀφοῦ (SÓF.). — «Μέθεσθε νῦν μου[19] πρῶτον[20]». «Ἤν[21], μεθίεμεν» (AR.). — Λάβεσθε τουτουὶ[22] καὶ μὴ[23] μεθῆσθε (AR.). — Οὐκ ἔστιν ὅπως[24] ἂν ἐγώ ποθ' ἑκὼν τῆς σῆς γνώμης[19] ἔτ' ἀφείμην[25] (AR.). — Ὑφέσθαι μοι δοκεῖ[26] (AR.). — Τί ἐρεῖτε εἰ προέμενοι[27]

---

sente de conato; genitivo absoluto. — 5 Genitivo. — 6 Predicativo. — 7 Imperativo concesivo. — 8 "Ni siquiera". — 9 "Yo mismo". — 10 Sujeto de infinitivo. — 11 Sujeto de δεῖ. — 12 Concesivo. — 13 Genitivo (neutro) con verbo de deseo. — 14 Pleonástico. — 15 Falta el antecedente. — 16 Con ποιήσασθαι. — 17 Complemento directo. — 18 "(Los bárbaros)"; se espera respuesta afirmativa; infinitivo potencial. — 19 Genitivo de separación. — 20 Adverbio. — 21 "(Te)". — 22 Genitivo (masculino) con verbo de contacto. — 23 "(Le)". — 24 "No hay modo de que". — 25 Potencial. —

τοὺς νόμους ἕξιτε[28]; (DEM.). — Κόπῳ παρεῖμαι (EUR.). — Ἀφείθη πυρσὸς ὥς[29] Τυρσηνικῆς σάλπιγγος ἠχή (EUR.).

40.

Presentes atemáticos con nasal

Οὐχ ἡ προεδρεύουσα φυλὴ τούτου[1] κρατεῖν δύναται (DEM.). — Πρόθυμός εἰμι ποιεῖν ὅ τι ἂν δύνωμαι ἀγαθόν (DEM.). — Λέξω μετὰ παρρησίας· καὶ[2] γὰρ οὐδ'[3] ἂν ἄλλως[4] δυναίμην[5] (DEM.). — Αἰγίδα θυσσανόεσσαν οὐδὲ[6] Διὸς δάμνησι κεραυνός (HOM.). — Ἀλλά, Ζεῦ, μὴ ἔα δάμνασθαι Ἀχαιούς[7] (HOM.). — Σὺ ἡμᾶς ὀνίνης ἀεὶ νουθετῶν (PL.). — Ὁ θεὸς δίκαιά τε καὶ[8] ἀγαθὰ ἠργάζετο, οἱ[9] δὲ ὠνίναντο κολαζόμενοι (PL.). — Δείκνυμι σαφῶς Αἰσχίνην πάντα τὰ ἐναντία[10] τῶν συμφερόντων[11] συμβεβουλευκότα[12] (DEM.). — Ὅλον δεικνύτω τὸν νόμον ἑξῆς, καὶ τὰ συμβαίνοντ' ἐξ αὐτοῦ σκοπεῖν ἐάτω (DEM.). — Λαβὲ τὴν μαρτυρίαν καὶ λέγ' ἐπισχὼν[13] οὗ ἄν σε[14] κελεύω, ἵν' ἐξ αὐτῆς δεικνύω (DEM.). Ποιεῖς ὥσπερ ἂν εἴ τις ἰατρὸς[15] τοῖς κάμνουσιν[16] εἰσιὼν μὴ λέγοι μηδὲ δεικνύοι δι' ὧν[17] ἀποφεύξονται[18] τὴν νόσον (DEM.). — Τοῖς παισὶν ἐδείκνυσαν ὅ τι δέοι[19] ποιεῖν (JEN.). — Τοὺς ὅρκους ἔμελλε Φίλιππος ὀμνύναι τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης

---

26 Construcción personal. — 27 Temporal. — 28 "(Del tribunal)". — 29 Pospositivo con acento.

40. 1 Genitivo (masculino) con verbo de "mandar". — 2 "Además". 3 "Tampoco". — 4 "(Hablar)". — 5 Potencial. — 6 "Ni aún". — 7 Sujeto paciente. — 8 Lat. *et... et...* — 9 Demostrativo. — 10 Complemento directo. — 11 Neutro. — 12 Completiva participial. — 13 "(Allí)". — 14 (ἐπισχεῖν). — 15 "Como haría un médico que". — 16 Participio. — 17 Falta el antecedente. — 18 Oración de relativo equivalente a consecutiva. —

(Dem.). — Οὐκ ᾤοντο οὐδένα γράψειν ἐναντία[10] τῷ Φιλοκράτους ψηφίσματι, τῷ[20] ἀπολλύντι 'Αμφίπολιν (Dem.). — Διόλλυμαι δορὸς ὑπὸ πολεμίου τυπείς[21] (Ar.). — Μὴ ἀπολλύσθω μηδείς (Dem.). — Οἱ Αἰγύπτιοι[22] φυλακὰς ἔχουσι τῶν αἰελούρων[23], ἀμελήσαντες σβεννύναι τὸ καιόμενον (Her.). Εἶδε πίθον καταγνύμενον οἴνου πλέων[24] (Ar.). — 'Εκ πεύκης κἀγὼ[25] καὶ ξύλων ἐπηγνύμην[26] (Ar.). — Στόρνυ ἐμοὶ λέχος (Ar.).

---

19 Oblicuo. — 20 "(Decreto)". — 21 Causal. — 22 "(Cuando hay gatos amenazados por un incendio)". — 23 Genitivo objetivo. — 24 Acusativo. — 25 "También yo". — 26 Habla una nave.

SEGUNDA PARTE

TROZOS BREVES SOBRE EL MUNDO CLÁSICO

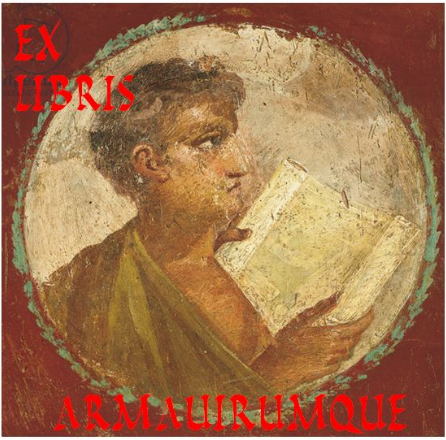

RELATOS MÍTICOS

41.

Urano

(APOLODORO*, *Biblioteca* I 1, 1-3)

Οὐρανὸς πρῶτος τοῦ παντὸς ἐδυνάστευσε κόσμου. Γήμας δὲ Γῆν ἐτέκνωσε πρώτους τοὺς ἑκατόγχειρας προσαγορευθέντας, Βριάρεων, Γύην, Κόττον [1], οἳ μεγέθει τε ἀνυπέρβλητοι καὶ δυνάμει καθειστήκεσαν, χεῖρας μὲν ἀνὰ ἑκατόν [2], κεφαλὰς δὲ ἀνὰ πεντήκοντα ἔχοντες. Μετὰ τούτους δὲ [3] Κύκλωπας, Ἄργην, Στερόπην, Βρόντην [1], ὧν ἕκαστος εἶχεν ἕνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου. Ἀλλὰ τούτους μὲν Οὐρανὸς δήσας εἰς Τάρταρον ἔρριψε (τόπος δὲ οὗτος ἐρεβώδης ἐστὶν ἐν Ἅιδου [4], τοσοῦτον ἀπὸ γῆς ἔχων διάστημα

---

41. * Apolodoro de Atenas, a quien se atribuye esta obra, es un erudito del s. II a. J. C. La atribución es infundada: la *Biblioteca* que conservamos es una colección mitológica de hacia el siglo I ó II d. J. C. [1] Nombres en aposición al acusativo precedente; van en enumeración asindética (súplase un καί ante el último). — [2] Con ἀνά distributivo ("en número de cien cada uno"). — [3] "(Engendró)". — [4] "En (la morada)

ὅσον ἀπ' οὐρανοῦ γῆ), τεκνοῖ δὲ αὖθις ἐκ Γῆς παῖδας[5] μὲν τοὺς Τιτᾶνας προσαγορευθέντας, Ὠκεανόν, Κοῖον, Ὑπερίονα, Κρεῖον, Ἰαπετόν καὶ νεώτατον ἁπάντων Κρόνον, θυγατέρας[5] δὲ τάς κληθείσας Τιτανίδας, Τηθὺν, Ῥέαν, Θέμιν, Μνημοσύνην, Φοίβην, Διώνην, Θείαν[1].

42.

Zeus derrota a los Titanes

(Apolodoro, *Biblioteca* I 2, 1)

Ἐπειδὴ δὲ Ζεὺς ἐγενήθη[1] τέλειος, λαμβάνει Μῆτιν τὴν Ὠκεανοῦ συνεργόν[2], ἣ δίδωσι Κρόνῳ καταπιεῖν[3] φάρμακον, ὑφ' οὗ ἐκεῖνος ἀναγκασθεὶς πρῶτον μὲν ἐξεμεῖ τὸν λίθον[4], ἔπειτα τοὺς παῖδας οὓς κατέπιε· μεθ' ὧν Ζεὺς τὸν πρὸς Κρόνον καὶ Τιτᾶνας ἐξήνεγκε πόλεμον. Μαχομένων δὲ αὐτῶν ἐνιαυτοὺς δέκα ἡ Γῆ τῷ Διὶ ἔχρησε τὴν νίκην, τοὺς καταταρταρωθέντας[5] ἂν ἔχῃ συμμάχους· ὁ δὲ τὴν φρουροῦσαν αὐτῶν τὰ δεσμὰ Κάμπην ἀποκτείνας ἔλυσε. Καὶ Κύκλωπες τότε Διὶ μὲν διδόασι[6] βροντὴν καὶ ἀστραπὴν καὶ κεραυνόν, Πλούτωνι δὲ κυνέην, Ποσειδῶνι δὲ τρίαιναν[7]· οἱ δὲ τούτοις ὁπλισθέντες κρατοῦσι[6] Τιτάνων, καὶ καθείρξαντες αὐτοὺς ἐν τῷ Ταρτάρῳ τοὺς ἑκατόγχειρας κατέστη-

---

de Hades", "en el infierno". Expresión elíptica frecuente. — [5] Predicado del complemento directo: "como hijos", "como hijas".

42. [1] Tardío por ἐγένετο. — [2] Construcción con doble acusativo: "tomó a Metis como...". — [3] Infinitivo final-consecutivo tras un verbo de "dar". — [4] La piedra que Crono había devorado, engañado por Rea, cuando quiso comerse a Zeus. — [5] Cf. 41. — [6] Presente histórico. — [7] El trueno y rayo, el casco que hace invisible y el tridente son las armas y símbolos de Zeus, Hades y Posidón, respectivamente.

σαν φύλακας. Αὐτοὶ δὲ διακληροῦνται περὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ λαγχάνει Ζεὺς μὲν τὴν ἐν οὐρανῷ δυναστείαν, Ποσειδῶν δὲ τὴν ἐν θαλάσσῃ, Πλούτων δὲ τὴν ἐν Ἅιδου.

43.

Prometeo

(APOLODORO, *Biblioteca* I 7, 1)

Προμηθεὺς δὲ ἐξ ὕδατος καὶ γῆς ἀνθρώπους πλάσας ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ πῦρ, λάθρᾳ Διὸς ἐν νάρθηκι κρύψας[1]. Ὡς δὲ ᾔσθετο Ζεύς, ἐπέταξεν Ἡφαίστῳ τῷ Καυκάσῳ ὄρει[2] τὸ σῶμα αὐτοῦ προσηλῶσαι· τοῦτο δὲ Σκυθικὸν ὄρος ἐστίν. Ἐν δὴ τούτῳ προσηλωθεὶς Προμηθεὺς πολλῶν ἐτῶν ἀριθμὸν[3] ἐδέδετο· καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν ἀετὸς ἐφιπτάμενος αὐτῷ τοὺς λοβοὺς ἐνέμετο τοῦ ἥπατος αὐξανομένου διά νυκτός. Καὶ Προμηθεὺς μὲν πυρὸς κλαπέντος[4] δίκην ἔτινε ταύτην, μέχρις Ἡρακλῆς αὐτὸν ὕστερον ἔλυσεν.

44.

Ártemis y Apolo

(APOLODORO, *Biblioteca* I 4, 1)

Ἄρτεμις μὲν οὖν τὰ περὶ θήραν[1] ἀσκήσασα παρθένος ἔμεινεν, Ἀπόλλων δὲ τὴν μαντικὴν μαθὼν παρὰ Πανὸς τοῦ[2] Διὸς καὶ Θύμβρεως ἧκεν εἰς Δελφούς, χρησμῳδούσης

---

43. [1] Para sacarlo del cielo. — [2] Depende de προσηλῶσαι. — [3] Acusativo de tiempo. — [4] Depende de δίκην: "del fuego robado", o sea, "del robo del fuego".

44. [1] Equivale a τὴν θήραν. — [2] "El (hijo de)". — [3] Abertura de

τότε Θέμιδος· ὡς δὲ ὁ φρουρῶν τὸ μαντεῖον Πύθων ὄφις ἐκώλυεν αὐτὸν παρελθεῖν ἐπὶ τὸ χάσμα[3], τοῦτον ἀνελὼν τό μαντεῖον παραλαμβάνει.

45.

Atenea y Posidón se disputan el dominio del Ática

(Apolodoro, *Biblioteca* III 14, 1)

Κέκροψ αὐτόχθων[1], συμφυὲς ἔχων σῶμα ἀνδρὸς καὶ δράκοντος, τῆς Ἀττικῆς[2] ἐβασίλευσε πρῶτος[3], καὶ τὴν γῆν πρότερον λεγομένην Ἀκτὴν ἀφ'[4] ἑαυτοῦ Κεκροπίαν ὠνόμασεν. Ἐπὶ[5] τούτου, φασίν, ἔδοξε τοῖς θεοῖς πόλεις καταλαβέσθαι, ἐν αἷς ἔμελλον ἔχειν τιμὰς ἰδίας ἕκαστος[6]. Ἧκεν οὖν πρῶτος Ποσειδῶν ἐπὶ τὴν Ἀττικήν, καὶ πλήξας τῇ τριαίνῃ κατὰ μέσην τὴν[7] ἀκρόπολιν ἀπέφηνε θάλασσαν, ἣν νῦν Ἐρεχθηίδα καλοῦσι. Μετὰ δὲ τοῦτον ἧκεν Ἀθηνᾶ, καὶ ποιησαμένη τῆς καταλήψεως Κέκροπα μάρτυρα[8] ἐφύτευσεν ἐλαίαν, ἣ νῦν ἐν τῷ Πανδροσείῳ δείκνυται. Γενομένης δὲ ἔριδος[9] ἀμφοῖν περὶ τῆς χώρας, Ἀθηνᾷ καὶ Ποσειδῶνι διαλύσας Ζεὺς κριτὰς ἔδωκεν, οὐχ, ὡς εἶπόν τινες, Κέκροπα[10] καὶ Κραναόν, οὐδὲ Ἐρυσίχθονα, θεοὺς δὲ τοὺς δώδεκα. Καὶ τούτων δικαζόντων[9] ἡ χώρα τῆς Ἀθηνᾶς ἐκρίθη, Κέκροπος μαρτυρήσαντος[11] ὅτι πρώτη τὴν ἐλαίαν

---

la tierra de la que salían vapores mefíticos y junto a la cual profetizaba la Pitia (aunque hoy se duda de la veracidad de la noticia).

45. [1] Adjetivo predicativo; súplase ὤν. — [2] Genitivo con verbo de "reinar". — [3] Predicativo. — [4] "Por", "en recuerdo de". — [5] "En tiempo de". — [6] Concordancia *ad sensum.* — [7] "La parte central de la". — [8] Predicativo. — [9] Genitivo absoluto. — [10] Como los acusativos que siguen, es predicativo con respecto a κριτάς. — [11] Genitivo absoluto causal.

ἐφύτευσεν. Ἀθηνᾶ μὲν οὖν ἀφ'[4] ἑαυτῆς τὴν πόλιν ἐκάλεσεν Ἀθήνας, Ποσειδῶν δὲ θυμῷ ὀργισθεὶς τὸ Θριάσιον πεδίον ἐπέκλυσε καὶ τὴν Ἀττικὴν ὕφαλον ἐποίησε.

46.

La infancia de Hermes

(LUCIANO*, *Diálogos de los dioses* VII)

ΗΦΑΙΣΤΟΣ. Ἑώρακας, ὦ Ἄπολλον, τὸ τῆς Μαίας βρέφος τὸ ἄρτι τεχθέν; Ὡς[1] καλόν τέ ἐστι καὶ προσμειδιᾷ πᾶσι καὶ δηλοῖ ἤδη μέγα τι ἀγαθὸν ἀποβησόμενον[2].

ΑΠΟΛΛΩΝ. Ἐκεῖνο τὸ βρέφος, ὦ Ἥφαιστε, ἢ[3] μέγα ἀγαθόν[4], ὃ τοῦ Ἰαπετοῦ πρεσβύτερόν ἐστιν ὅσον ἐπὶ[5] τῇ πανουργίᾳ;

ΗΦ. Καὶ τί ἂν ἀδικῆσαι δύναιτο[6] ἀρτίτοκον ὄν[7];

ΑΠ. Ἐρώτα τόν Ποσειδῶνα, οὗ τὴν τρίαιναν ἔκλεψεν, ἢ τὸν Ἄρη· καὶ[8] τούτου γὰρ ἐξείλκυσε[9] λαθὸν ἐκ τοῦ κολεοῦ τὸ ξίφος, ἵνα μὴ ἐμαυτὸν λέγω, ὃν ἀφώπλισε τοῦ τόξου καὶ τῶν βελῶν.

ΗΦ. Τὸ νεογνὸν ταῦτα[10], ὃ μόλις ἕστηκε, τὸ ἐν τοῖς σπαργάνοις;

ΑΠ. Εἴσῃ[11], ὦ Ἥφαιστε, ἤν σοι προσέλθῃ μόνον[12].

ΗΦ. Καὶ μὴν προσῆλθεν ἤδη.

ΑΠ. Τί οὖν; Πάντα ἔχεις τὰ ἐργαλεῖα καὶ οὐδὲν ἀπόλωλεν αὐτῶν;

---

46. * Luciano de Samosata, célebre escritor griego del s. II d. J. C. Es conocido, sobre todo, como satírico. — 1 "Cuán", "cómo": se refiere a καλόν y a los dos verbos que siguen. El sujeto de ἐστί es τὸ βρέφος, que va como complemento de ἑώρακας. — 2 Completiva participial. — 3 "Realmente". — 4 "(Es)". — 5 "En cuanto a". — 6 Potencial. — 7 Se espera respuesta negativa. — 8 "También". — 9 El sujeto es τὸ βρέφος. 10 Súplase ἐποίησε. — 11 De οἶδα. — 12 "Con sólo que".

ΗΦ. Πάντα, ὦ Ἄπολλον.

ΑΠ. Ὅμως ἐπίσκεψαι ἀκριβῶς.

ΗΦ. Μὰ Δία, τὴν πυράγραν οὐχ ὁρῶ.

ΑΠ. Ἀλλ' ὄψει που ἐν τοῖς σπαργάνοις αὐτὴν τοῦ βρέφους.

47.

Demeter y Yambe

(APOLODORO, *Biblioteca* I 5, 1)

Πλούτων δὲ Περσεφόνης ἐρασθεὶς Διὸς συνεργοῦντος ἥρπασεν αὐτὴν κρύφα. Δημήτηρ δὲ μετὰ λαμπάδων νυκτός τε καὶ ἡμέρας κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν ζητοῦσα περιῄει· μαθοῦσα δὲ παρ' Ἑρμιονέων ὅτι Πλούτων αὐτὴν ἥρπασεν, ὀργιζομένη θεοῖς κατέλιπεν οὐρανόν, εἰκασθεῖσα δὲ γυναικὶ ἧκεν εἰς Ἐλευσῖνα. Καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ τὴν [1] ἀπ' ἐκείνης κληθεῖσαν Ἀγέλαστον ἐκάθισε πέτραν παρὰ τὸ Καλλίχορον φρέαρ καλούμενον, ἔπειτα πρὸς Κελεὸν ἐλθοῦσα τὸν βασιλεύοντα τότε Ἐλευσινίων, ἔνδον οὐσῶν γυναικῶν καὶ λεγουσῶν τούτων παρ' αὐτὰς καθέζεσθαι [2], γραῖά τις Ἰάμβη σκώψασα τὴν θεὸν ἐποίησε μειδιᾶσαι.

48.

Faetonte

(DIODORO*, V 23, 2)

Πολλοὶ γὰρ τῶν τε ποιητῶν καὶ τῶν συγγραφέων φασὶ [1] Φαέθοντα τὸν Ἡλίου μὲν υἱόν, παῖδα δὲ τὴν ἡλικίαν [2] ὄντα,

---

47. [1] Concierta con πέτραν, cuyo predicado es Ἀγέλαστον. — [2] Nótese el anacoluto.

48. * Diodoro de Sicilia, historiador griego del s. I a. J. C. Su *Biblioteca* es una historia universal, que comienza desde la época mítica. — [1] De este verbo dependen todos los infinitivos del trozo (menos παραχωρῆσαι, que depende de πεῖσαι, y κρατεῖν, de δύνασθαι). — [2] Acusativo de

πεῖσαι τὸν πατέρα μίαν ἡμέραν[3] παραχωρῆσαι τοῦ τεθρίππου[4]· συγχωρηθέντος δ' αὐτῷ τούτου[5], τὸν μὲν Φαέθοντα ἐλαύνοντα τὸ τέθριππον μὴ δύνασθαι κρατεῖν τῶν ἡνιῶν[6], τοὺς δ' ἵππους καταφρονήσαντας τοῦ παιδὸς[7] ἐξενεχθῆναι τοῦ συνήθους δρόμου, καὶ τὸ μὲν πρῶτον κατὰ τὸν οὐρανὸν πλανωμένους ἐκπυρῶσαι τοῦτον καὶ ποιῆσαι τὸν νῦν Γαλαξίαν καλούμενον κύκλον, μετὰ δὲ ταῦτα πολλὴν[8] τῆς οἰκουμένης[9] ἐπιφλέξαντας οὐκ ὀλίγην κατακάειν χώραν.

49.

Heracles y la hidra

(Apolodoro, *Biblioteca* II 5, 2)

Δεύτερον δὲ ἆθλον ἐπέταξεν αὐτῷ[1] τὴν Λερναίαν ὕδραν κτεῖναι· αὕτη δὲ ἐν τῷ Λέρνης ἕλει ἐκτραφεῖσα ἐξέβαινεν εἰς τὸ πεδίον καὶ τά τε βοσκήματα καὶ τὴν χώραν διέφθειρεν. Εἶχε δὲ ἡ ὕδρα ὑπερμέγεθες σῶμα, κεφαλὰς ἔχον ἐννέα, τὰς μὲν ὀκτὼ θνητάς, τὴν δὲ μέσην ἀθάνατον. Ἐπιβὰς οὖν ἅρματος, ἡνιοχοῦντος Ἰολάου, παρεγένετο εἰς τὴν Λέρνην, καὶ τοὺς μὲν ἵππους ἔστησε, τὴν δὲ ὕδραν εὑρὼν ἔν τινι λόφῳ παρὰ τὰς πηγὰς τῆς Ἀμυμώνης, ὅπου ὁ φωλεὸς αὐτῆς ὑπῆρχε, βάλλων βέλεσι πεπυρωμένοις ἠνάγκασεν ἐξελθεῖν, ἐκβαίνουσαν δὲ αὐτὴν κρατήσας κατεῖχεν. Ἡ δὲ θατέρῳ[2] τῶν ποδῶν ἐνείχετο περιπλακεῖσα.

---

relación. — [3] Id. temporal. — [4] Genitivo-ablativo con sentido figurado: "retirarse de una cosa", "ceder a uno una cosa". — [5] Genitivo absoluto; τούτου es neutro, y αὐτῷ, complemento indirecto. — [6] Genitivo con verbo de "regir". — [7] Genitivo con verbo del grupo de "preocuparse" y contrarios. — [8] Atracción de género (por causa de la palabra siguiente). [9] (γῆς).

49. [1] A Heracles. — [2] Depende simultáneamente de los dos verbos

Τῷ ῥοπάλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς κόπτων οὐδὲν ἀνύειν ἠδύνατο· μιᾶς γὰρ κοπτομένης κεφαλῆς δύο ἀνεφύοντο. Ἐπεβοήθει δὲ καρκίνος τῇ ὕδρᾳ ὑπερμεγέθης, δάκνων τὸν πόδα. Διὸ τοῦτον ἀποκτείνας [3] ἐπεκαλέσατο καὶ αὐτὸς βοηθόν τὸν Ἰόλαον, ὃς μέρος τι καταπρήσας τῆς ἐγγὺς ὕλης τοῖς δαλοῖς ἐπικαίων τὰς ἀνατολὰς τῶν κεφαλῶν ἐκώλυεν ἀνιέναι [4]. Καὶ τοῦτον τὸν τρόπον τῶν ἀναφυομένων κεφαλῶν [5] περιγενόμενος, τὴν ἀθάνατον ἀποκόψας κατώρυξε καὶ βαρεῖαν ἐπέθηκε πέτραν, παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν διὰ Λέρνης εἰς Ἐλαιοῦντα· τὸ δὲ σῶμα τῆς ὕδρας ἀνασχίσας τῇ χολῇ τοὺς ὀιστοὺς [6] ἔβαψεν.

50.

Deucalión y Pirra

(Apolodoro, *Biblioteca* I 7, 2)

Προμηθέως δὲ παῖς Δευκαλίων ἐγένετο. Οὗτος βασιλεύων τῶν περὶ τὴν Φθίαν τόπων [1] γαμεῖ [2] Πύρραν τὴν [3] Ἐπιμηθέως καὶ Πανδώρας, ἣν ἔπλασαν θεοὶ πρώτην γυναῖκα. Ἐπεὶ δὲ ἀφανίσαι Ζεὺς τὸ χαλκοῦν ἠθέλησε γένος [4], ὑποθεμένου [5] Προμηθέως Δευκαλίων τεκτηνάμενος λάρνακα καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐνθέμενος, εἰς ταύτην μετὰ Πύρρας εἰσέβη. Ζεὺς δὲ πολὺν ὑετὸν ἀπ' οὐρανοῦ χέας τὰ πλεῖστα μέρη

---

siguientes. — [3] Con valor temporal. — [4] "(Las cabezas)". — [5] Genitivo con un verbo de superioridad. — [6] Las flechas de Heracles, para envenenarlas.

50. [1] Genitivo con verbo de "reinar". — [2] Presente histórico. — [3] Súplase θυγατέρα, "hija". — [4] Apolodoro no menciona las razas de hierro y heroica, intermedias, según Hesíodo, entre la de Crono y la humana. —

τῆς Ἑλλάδος κατέκλυσεν, ὥστε διαφθαρῆναι πάντας ἀνθρώπους, ὀλίγων χωρὶς[6] οἳ συνέφυγον εἰς τὰ πλησίον[7] ὑψηλὰ ὄρη. Τότε δὲ καὶ τὰ κατὰ Θεσσαλίαν ὄρη[8] διέστη, καὶ τὰ ἐκτὸς Ἰσθμοῦ καὶ Πελοποννήσου συνεχύθη πάντα. Δευκαλίων δὲ ἐν τῇ λάρνακι διὰ τῆς θαλάσσης φερόμενος ἐφ'[9] ἡμέρας ἐννέα καὶ νύκτας τὰς ἴσας[10] τῷ Παρνασσῷ προσίσχει[2], κἀκεῖ[11] τῶν ὄμβρων παῦλαν λαβόντων[5] ἐκβὰς θύει[2] Διὶ Φυξίῳ. Ζεὺς δὲ πέμψας Ἑρμῆν πρὸς αὐτὸν ἐπέτρεψεν αἱρεῖσθαι ὅ τι βούλεται· ὁ δὲ αἱρεῖται ἀνθρώπους αὐτῷ γενέσθαι. Καὶ Διὸς εἰπόντος[5] ὑπὲρ κεφαλῆς ἔβαλλεν αἴρων λίθους, καὶ οὓς μὲν ἔβαλε Δευκαλίων, ἄνδρες ἐγένοντο, οὓς δὲ Πύρρα, γυναῖκες.

51.

Respeto y Justicia, madres de las ciudades

(PLATÓN*, *Protágoras* 322 A-C)

Κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ᾤκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ[1] πανταχῇ αὐτῶν[2] ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφὴν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων[3] πόλεμον ἐνδεής —πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὔπω εἶχον, ἧς

---

[5] Genitivo absoluto. — [6] Preposición tras de su régimen. — [7] Adjetivado. — [8] El Osa, el Pelión y el Olimpo. — [9] "Durante". — [10] O sea, nueve. — [11] Crasis.

51. * El célebre filósofo. Vivió del 429 al 347 a. J. C., aproximadamente. — [1] Sustantiviza a εἶναι. — [2] Genitivo de comparación. — [3] Ob-

μέρος πολεμική[4]—. Ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σῴζεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν[5], ἠδίκουν ἀλλήλους ἅτε[6] οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ[7] ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους Αἰδῶ τε καὶ Δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί.

52.

Níobe

(Apolodoro, *Biblioteca* III 5, 6)

Γαμεῖ δὲ Ζῆθος μὲν Θήβην, ἀφ' ἧς[1] ἡ πόλις Θῆβαι, Ἀμφίων δὲ Νιόβην τὴν Ταντάλου, ἣ γεννᾷ παῖδας μὲν ἑπτά..., θυγατέρας δὲ τὰς ἴσας... Εὔτεκνος δὲ οὖσα Νιόβη, τῆς Λητοῦς[2] εὐτεκνωτέρα εἶπεν ὑπάρχειν[3]· Λητὼ δὲ ἀγανακτήσασα τήν τε Ἄρτεμιν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα κατ' αὐτῶν[4] παρώξυνε, καὶ τὰς μὲν θηλείας ἐπὶ τῆς οἰκίας κατετόξευσεν Ἄρτεμις, τοὺς δὲ ἄρρενας κοινῇ πάντας ἐν Κιθαιρῶνι Ἀπόλλων κυνηγετοῦντας ἀπέκτεινεν... Αὐτὴ δὲ Νιόβη Θήβας ἀπολιποῦσα πρὸς τὸν πατέρα Τάνταλον ἧκεν εἰς Σίπυλον, κἀκεῖ Διὶ εὐξαμένη τὴν μορφὴν εἰς λίθον μετέβαλε.

---

jetivo. — [4] "(Es)". — [5] Iterativo. — [6] Da al participio ἔχοντες valor causal. — [7] Depende de δείσας: *timens ne*...

52. [1] "(Recibe su nombre)". — [2] Genitivo (comparativo) de Λητώ. [3] "Ser". — [4] Los hijos de Níobe.

53.

Laomedonte

(APOLODORO, *Biblioteca* II 5, 9)

᾿Απόλλων γὰρ καὶ Ποσειδῶν, τὴν Λαομέδοντος ὕβριν πειρᾶσαι θέλοντες, εἰκασθέντες ἀνθρώποις ὑπέσχοντο ἐπὶ [1] μισθῷ τειχιεῖν τὸ Πέργαμον. Τοῖς [2] δὲ τειχίσασι [3] τὸν μισθὸν οὐκ ἀπεδίδου [4]. Διὰ τοῦτο ᾿Απόλλων μὲν λοιμὸν ἔπεμψε, Ποσειδῶν δὲ κῆτος [5] ἀναφερόμενον ὑπὸ πλημμυρίδος, ὃ τοὺς ἐν τῷ πεδίῳ ἀνήρπαζεν ἀνθρώπους. Χρησμῶν δὲ λεγόντων [6] ἀπαλλαγὴν ἔσεσθαι τῶν συμφορῶν, ἐὰν προθῇ Λαομέδων ῾Ησιόνην τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ κήτει βορὰν [7], οὗτος προύθηκε [8] ταῖς πλησίον τῆς θαλάσσης πέτραις προσαρτήσας. Ταύτην ἰδὼν ἐκκειμένην ῾Ηρακλῆς ὑπέσχετο σώσειν, εἰ τὰς ἵππους παρὰ Λαομέδοντος λήψεται ἃς Ζεὺς ποινὴν [9] τῆς Γανυμήδους ἁρπαγῆς ἔδωκε. Δώσειν δὲ Λαομέδοντος εἰπόντος [6], κτείνας τὸ κῆτος ῾Ησιόνην ἔσωσε. Μὴ βουλομένου [4] δὲ τὸν μισθὸν ἀποδοῦναι, πολεμήσειν Τροίᾳ ἀπειλήσας ἀνήχθη [10].

54.

Eteocles y Polinices

(APOLODORO, *Biblioteca* III 6, 1)

᾿Ετεοκλῆς δὲ καὶ Πολυνείκης περὶ τῆς βασιλείας συντίθενται πρὸς ἀλλήλους, καὶ αὐτοῖς δοκεῖ τὸν ἕτερον [1] παρ᾿ ἐνιαυτὸν ἄρχειν. Τινὲς μὲν οὖν λέγουσι πρῶτον ἄρξαντα

---

53. [1] Indica condición. — [2] Demostrativo. — [3] Concesivo. — [4] El sujeto es Laomedonte. — [5] El monstruo marino fue una serpiente. — [6] Genitivo absoluto. — [7] Predicativo con respecto a ῾Ησιόνην. — [8] A Hesíone. — [9] Predicativo con respecto a τὰς ἵππους. — [10] "(Heracles)".

54. [1] "Cada uno". — [2] El collar y el peplo de Harmonía, con los que

Πολυνείκη παραδοῦναι μετ' ἐνιαυτὸν τὴν βασιλείαν 'Ετεοκλεῖ, τινὲς δὲ πρῶτον 'Ετεοκλέα ἄρξαντα μὴ βούλεσθαι παραδοῦναι τὴν βασιλείαν. Φυγαδευθεὶς οὖν Πολυνείκης ἐκ Θηβῶν ἧκεν εἰς Ἄργος, τόν τε ὅρμον καὶ τὸν πέπλον[2] ἔχων. 'Εβασίλευε δὲ Ἄργους Ἄδραστος ὁ Ταλαοῦ· καὶ τοῖς τούτου βασιλείοις νύκτωρ προσπελάζει, καὶ συνάπτει μάχην Τυδεῖ τῷ Οἰνέως φεύγοντι Καλυδῶνα. Γενομένης δὲ ἐξαίφνης βοῆς ἐπιφανεὶς Ἄδραστος διέλυσεν αὐτούς, καὶ μάντεώς τινος ὑπομνησθεὶς λέγοντος αὐτῷ κάπρῳ[3] καὶ λέοντι[3] συζεῦξαι τὰς θυγατέρας, ἀμφοτέρους εἵλετο νυμφίους· εἶχον γὰρ ἐπὶ τῶν ἀσπίδων ὁ μὲν κάπρου προτομήν, ὁ δὲ λέοντος. Γαμεῖ δὲ Δηιπύλην μὲν Τυδεύς, 'Αργείην δὲ Πολυνείκης, καὶ αὐτοὺς Ἄδραστος ἀμφοτέρους εἰς τὰς πατρίδας ὑπέσχετο κατάξειν. Καὶ πρῶτον ἐπὶ Θήβας ἔσπευδε στρατεύεσθαι, καὶ τοὺς ἀριστέας συνήθροιζεν.

55.

Muerte de Eteocles y Polinices

(APOLODORO, *Biblioteca* III 6, 7-8)

Οὗτος[1] οὖν Θηβαίοις μαντευομένοις εἶπε νικήσειν, ἐὰν Μενοικεὺς ὁ Κρέοντος Ἄρει σφάγιον αὑτὸν ἐπιδῷ. Τοῦτο ἀκούσας Μενοικεὺς ὁ Κρέοντος ἑαυτὸν πρὸ τῶν πυλῶν ἔσφαξε. Μάχης δὲ γενομένης οἱ Καδμεῖοι μέχρι τῶν τειχῶν συνεδιώχθησαν, καὶ Καπανεὺς ἁρπάσας κλίμακα ἐπὶ τὰ τείχη δι' αὐτῆς ἀνῄει, καὶ Ζεὺς αὐτὸν κεραυνοῖ. Τούτου δὲ γενομένου τροπὴ τῶν 'Αργείων γίνεται. Ὡς δὲ ἀπώλλυντο πολλοί, δόξαν[2] ἑκατέροις τοῖς στρατεύμασιν 'Ετεοκλῆς καὶ

---

sobornó a Erifile para que decidiera a Anfiarao a unirse a la expedición de los Siete contra Tebas. — [3] Depende de συζεῦξαι.

55. [1] El adivino Tiresias. — [2] Acusativo absoluto de un participio neutro: "habiendo parecido bien".

Πολυνείκης περὶ τῆς βασιλείας μονομαχοῦσι, καὶ κτείνουσιν ἀλλήλους.

56.

Meleagro

(APOLODORO, *Biblioteca* I 8, 2-3)

Ἐγέννησε δὲ Ἀλθαία παῖδα ἐξ Οἰνέως Μελέαργον, ὃν ἐξ Ἄρεος[1] γεγεννῆσθαί φασι. Τούτου δ' ὄντος ἡμερῶν ἑπτὰ παραγενομένας τὰς Μοίρας φασὶν εἰπεῖν ὅτι τότε τελευτήσει Μελέαγρος, ὅταν ὁ καιόμενος ἐπὶ τῆς ἐσχάρας δαλὸς κατακαῇ. Τοῦτο ἀκούσασα τὸν δαλὸν ἀνείλετο Ἀλθαία καὶ κατέθετο εἰς λάρνακα. Μελέαγρος δὲ ἀνὴρ ἄτρωτος καὶ γενναῖος γενόμενος τόνδε τὸν τρόπον ἐτελεύτησεν. Ἐτησίων καρπῶν[2] ἐν τῇ χώρᾳ γενομένων τὰς ἀπαρχὰς Οἰνεὺς θεοῖς πᾶσι θύων μόνης Ἀρτέμιδος ἐξελάθετο. Ἡ δὲ μηνίσασα κάπρον ἐφῆκεν ἔξοχον μεγέθει τε καὶ ῥώμῃ, ὃς τήν τε γῆν ἄσπορον ἐτίθει[3] καὶ τὰ βοσκήματα καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας διέφθειρεν. Ἐπὶ[4] τοῦτον τὸν κάπρον τοὺς ἀρίστους ἐκ τῆς Ἑλλάδος πάντας συνεκάλεσε, καὶ τῷ κτείναντι τὸν θῆρα τὴν δορὰν δώσειν ἀριστεῖον ἐπηγγείλατο... Τὸν δὲ κάπρον πρώτη μὲν Ἀταλάντη εἰς τὰ νῶτα ἐτόξευσε, δεύτερος δὲ Ἀμφιάραος εἰς τὸν ὀφθαλμόν· Μελέαγρος δὲ αὐτὸν εἰς τὸν κενεῶνα πλήξας ἀπέκτεινε, καὶ λαβὼν τὸ δέρας ἔδωκεν Ἀταλάντῃ. Οἱ δὲ Θεστίου παῖδες, ἀδοξοῦντες εἰ παρόντων ἀνδρῶν γυνὴ τὰ ἀριστεῖα λήψεται, τὸ δέρας αὐτῆς ἀφείλοντο, κατὰ γένος[5] αὐτοῖς προσήκειν

---

56. [1] Agente, como si llevara ὑπό. — [2] Depende de τὰς ἀπαρχάς. [3] En el sentido de "hacer, convertir en", construido con doble acusativo. — [4] "Contra". — [5] Eran tíos de Meleagro.

λέγοντες, εἰ Μελέαγρος λαμβάνειν μὴ προαιροῖτο. Ὀργισθεὶς δὲ Μελέαγρος τοὺς μὲν Θεστίου παῖδας ἀπέκτεινε, τὸ δὲ δέρας ἔδωκε τῇ Ἀταλάντῃ. Ἀλθαία δὲ λυπηθεῖσα ἐπὶ τῇ τῶν ἀδελφῶν ἀπωλείᾳ τὸν δαλὸν ἧψε, καὶ ὁ Μελέαγρος ἐξαίφνης ἀπέθανεν.

57.

Edipo y la esfinge

(DIODORO, IV 64, 3-4)

Μυθολογοῦσι σφίγγα, δίμορφον θηρίον, παραγενομένην εἰς τὰς Θήβας αἴνιγμα προτιθέναι [1] τῷ δυναμένῳ λῦσαι καὶ πολλοὺς ὑπ' αὐτῆς δι' ἀπορίαν [2] ἀναιρεῖσθαι [1]. Προτιθεμένου [3] *δὲ ἐπάθλου φιλανθρώπου* τῷ λύσαντι γαμεῖν τὴν Ἰοκάστην καὶ βασιλεύειν τῶν Θηβῶν, ἄλλον μὲν μηδένα δύνασθαι [1] γνῶναι τὸ προτεθεμένον, μόνον δὲ Οἰδίπουν λῦσαι [1] τὸ αἴνιγμα. Ἦν δὲ τὸ προτεθὲν ὑπὸ τῆς σφιγγὸς τί ἐστι τὸ αὐτὸ [4] δίπουν, τρίπουν, τετράπουν. Ἀπορουμένων δὲ τῶν ἄλλων ὁ Οἰδίπους ἀπεφήνατο ἄνθρωπον εἶναι τὸ προβληθέν [5]· νήπιον μὲν γάρ αὐτὸν ὑπάρχοντα [6] τετράπουν εἶναι [7], αὐξήσαντα δὲ δίπουν, γηράσαντα δὲ τρίπουν, βακτηρίᾳ χρώμενον διὰ τὴν ἀσθένειαν.

---

57. [1] Depende de μυθολογοῦσι. — [2] "Imposibilidad (de resolverlo)". — [3] Forma con los infinitivos γαμεῖν y βασιλεύειν un genitivo absoluto, del cual es un predicado ἐπάθλου φιλανθρώπου. — [4] "Ella misma", "a la vez". — [5] De προβάλλω en el sentido de "proponer (una *dificultad o problema)*". — [6] *En sentido próximo a* "ser" (participio con valor temporal). — [7] Sigue dependiendo de ἀπεφήνατο.

58.

Teseo mata a Damastes

(APOLODORO, *Epítome* I 4)

Ἕκτον[1] ἀπέκτεινε Δαμάστην, ὃν ἔνιοι Πολυπήμονα λέγουσιν. Οὗτος τὴν οἴκησιν ἔχων παρ' ὁδὸν ἐστόρεσε δύο κλίνας, μίαν μὲν μικράν, ἑτέραν δὲ μεγάλην, καὶ τοὺς παριόντας ἐπὶ ξένια[2] καλῶν τοὺς μὲν βραχεῖς ἐπὶ τῆς μεγάλης κατακλίνων σφύραις ἔτυπτεν, ἵν' ἐξισωθῶσι ταῖς κλίναις[3], τοὺς δὲ μεγάλους ἐπὶ τῆς μικρᾶς, καὶ τὰ ὑπερέχοντα τοῦ σώματος ἀπέπριζε.

59.

Juicio de Paris

(PROCLO*, *Crestomatía* p. 102 ed. Allen)

Ζεὺς βουλεύεται[1] μετὰ τῆς Θέμιδος περὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου· παραγενομένη δὲ Ἔρις εὐωχουμένων τῶν θεῶν ἐν τοῖς Πηλέως γάμοις νεῖκος περὶ κάλλους ἐνίστησιν Ἀθηνᾷ, Ἥρᾳ καὶ Ἀφροδίτῃ, αἳ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐν Ἴδῃ[2] κατὰ Διὸς προσταγὴν ὑφ' Ἑρμοῦ πρὸς τὴν κρίσιν ἄγονται· καὶ προκρίνει τὴν Ἀφροδίτην ἐπαρθεὶς[3] τοῖς Ἑλένης[4] γάμοις Ἀλέξανδρος.

---

58. [1] Apolodoro acaba de contar cómo Teseo dio muerte a cinco malhechores. — [2] O sea, para darles hospitalidad, como era costumbre. [3] Alargándose al ser laminados por los martillos.

59. * Seguramente un autor diferente del neoplatónico del s. V d. J. C. Debió de vivir hacia el s. II d. J. C. y su *Crestomatía* constituye un resumen del ciclo épico, es decir, de los poemas épicos, hoy perdidos, otros que la *Ilíada* y la *Odisea*. — [1] En presente, por formar parte del argumento de los *Cantos Ciprios*, que aquí relata Proclo. — [2] Entiéndase ὄντα. — [3] Construido con dativo-instrumental agente: "lleno de deseo por...". — [4] Objetivo.

60.

Aquiles

(APOLODORO, *Biblioteca* III 13, 6)

Ὡς [1] δὲ ἐγέννησε Θέτις ἐκ Πηλέως βρέφος, ἀθάνατον θέλουσα ποιῆσαι τοῦτο, κρύφα Πηλέως εἰς τὸ πῦρ ἐγκρύβουσα τῆς νυκτὸς [2] ἔφθειρεν ὃ ἦν αὐτῷ [3] θνητὸν πατρῷον, μεθ' ἡμέραν δὲ ἔχριεν ἀμβροσίᾳ. Πηλεὺς δέ, ἐπιτηρήσας καὶ σπαίροντα τὸν παῖδα ἰδὼν ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἐβόησε· καὶ Θέτις κωλυθεῖσα τὴν προαίρεσιν τελειῶσαι, νήπιον τὸν παῖδα ἀπολιποῦσα πρὸς Νηρηίδας ᾤχετο. Κομίζει [4] δὲ τὸν παῖδα πρὸς Χείρωνα Πηλεύς. Ὁ [5] δὲ λαβὼν αὐτὸν ἔτρεφε σπλάγχνοις λεόντων καὶ συῶν ἀγρίων καὶ ἄρκτων μυελοῖς, καὶ ὠνόμασεν Ἀχιλλέα.

61.

La piedad de Eneas

(DIODORO, VII fr. 4, 1)

Τῆς Τροίας ἁλούσης Αἰνείας μετά τινων καταλαβόμενος μέρος τῆς πόλεως τοὺς ἐπιόντας ἠμύνετο. Τῶν δὲ Ἑλλήνων ὑποσπόνδους τούτους ἀφέντων [1], καὶ συγχωρησάντων ἑκάστῳ λαβεῖν ὅσα δύναιτο τῶν ἰδίων, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἄργυρον ἢ χρυσὸν ἤ τινα τῆς ἄλλης πολυτελείας ἔλαβον, Αἰνείας δὲ τὸν πατέρα γεγηρακότα τελέως [2] ἀράμενος ἐπὶ τοὺς ὤμους ἐξήνεγκεν.

---

60. [1] Con valor temporal. — [2] Genitivo temporal. — [3] Posesivo. — [4] Presente histórico. — [5] Demostrativo.

61. [1] Después de rendirse los troyanos. — [2] Determina al participio precedente.

62.

Muerte de Orfeo

(LUCIANO, *Al ignorante que compra muchos libros* 11)

Ὅτε τὸν Ὀρφέα διεσπάσαντο αἱ Θρᾷτται, φασὶ[1] τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ σὺν τῇ λύρᾳ εἰς τὸν Ἕβρον ἐμπεσοῦσαν ἐκβληθῆναι εἰς τὸν Μέλανα Κόλπον, καὶ ἐπιπλεῖν[2] γε τὴν κεφαλὴν τῇ λύρᾳ, τὴν μὲν[3] ᾄδουσαν θρῆνόν τινα ἐπὶ τῷ Ὀρφεῖ, ὡς λόγος[4], τὴν λύραν δὲ αὐτὴν ὑπηχεῖν τῶν ἀνέμων ἐμπιπτόντων ταῖς χορδαῖς, καὶ οὕτω μετ' ᾠδῆς προσενεχθῆναι[5] τῇ Λέσβῳ, κἀκείνους[6] ἀνελομένους τὴν μὲν κεφαλὴν καταθάψαι, ἵναπερ νῦν τὸ Βακχεῖον αὐτοῖς ἐστι, τὴν λύραν δὲ ἀναθεῖναι εἰς τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ ἱερὸν καὶ ἐπὶ πολὺ[7] γε σῴζεσθαι αὐτήν.

63.

Un delfín relata el salvamento de Arión

(LUCIANO, *Diálogos marinos* VIII 2)

Ὁ Περίανδρος, οἶμαι, ἔχαιρεν αὐτῷ[1] καὶ πολλάκις μετεπέμπετο αὐτὸν ἐπὶ[2] τῇ τέχνῃ, ὁ[3] δὲ πλουτήσας παρὰ τοῦ τυράννου ἐπεθύμησε πλεύσας οἴκαδε εἰς τὴν Μήθυμναν ἐπιδείξασθαι τὸν πλοῦτον, καὶ ἐπιβὰς[4] πορθμείου τινὸς κακούργων ἀνδρῶν ὡς[5] ἔδειξε πολὺν ἄγων[6] χρυσόν τε καὶ

---

62. [1] De este verbo dependen todos los infinitivos del trozo. — [2] Como πλεῖν ἐπὶ τῇ λύρᾳ: "navegar (ir) sobre la lira". — [3] La cabeza. — [4] (ἐστί). — [5] La cabeza y la lira. — [6] Crasis por καὶ ἐκείνους. — [7] "Durante mucho tiempo".

63. [1] Arión. — [2] "A causa de". — [3] Demostrativo. — [4] De ἐπιβαίνω, que rige genitivo. — [5] Con valor causal. — [6] Participio predicativo de-

ἄργυρον, ἐπεὶ κατὰ μέσον τὸ Αἰγαῖον ἐγένοντο, ἐπιβουλεύουσιν[7] αὐτῷ οἱ ναῦται· ὁ[3] δέ —ἠκροώμην γὰρ ἅπαντα παρανέων τῷ σκάφει— «Επεὶ ταῦτα ὑμῖν δέδοκται» ἔφη «ἀλλά[8] τὴν σκευὴν[9] ἀναλαβόντα[10] με καὶ ᾄσαντα θρῆνόν τινα ἐπ' ἐμαυτῷ ἑκόντα ἐάσατε ῥῖψαι ἐμαυτόν». Ἐπέτρεψαν οἱ ναῦται καὶ ἀνέλαβε τὴν σκευὴν καὶ ᾖσε πάνυ λιγυρόν[11], καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλατταν ὡς αὐτίκα πάντως ἀποθανούμενος[12]· ἐγὼ δὲ ὑπολαβὼν καὶ ἀναθέμενος αὐτόν ἐξενηξάμην ἔχων εἰς Ταίναρον.

PAISAJES Y PUEBLOS DE GRECIA

64.

Descripción de Atenas

(PSEUDO-DICEARCO*, fr. I 1)

Ἡ δὲ πόλις[1] ξηρὰ πᾶσα, οὐκ εὔυδρος, κακῶς ἐρρυμοτομημένη διὰ τὴν ἀρχαιότητα. Αἱ μὲν πολλαὶ τῶν οἰκιῶν εὐτελεῖς, ὀλίγαι δὲ χρήσιμαι. Ἀπιστηθείη[2] δ' ἂν ἐξαίφνης ὑπό τῶν ξένων θεωρουμένη, εἰ αὕτη ἐστὶν ἡ προσαγορευομένη

---

pendiente de ἔδειξε: "mostró que llevaba". — 7 Presente histórico. — 8 "Pues bien, al menos". — 9 Su vestido de citaredo. — 10 Como los demás participios, es una aposición a με, con valor temporal. — 11 Adverbial. — 12 Final con ὡς subjetivo.

64. * A Dicearco, discípulo de Aristóteles, autor de diversas obras de historia literaria y filosofía y, sobre todo, de una *Vida de Grecia*, ensayo de una historia de la cultura, se atribuyen indebidamente unos fragmentos de descripciones geográficas escritos, según parece, entre 164 y 86 a. J. C. y preservados en un códice de París. — 1 (ἐστί). — 2 Construcción per-

τῶν Ἀθηναίων πόλις· μετ' οὐ πολὺ δὲ πιστεύσειεν ἄν τις. Ὠιδεῖον [1] τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ κάλλιστον· θέατρον [1] ἀξιόλογον, μέγα καὶ θαυμαστόν· Ἀθηνᾶς ἱερόν [1] πολυτελές, ἄξιον θέας, ὁ καλούμενος Παρθενών [3], ὑπερκείμενον [4] τοῦ θεάτρου· μεγάλην κατάπληξιν ποιεῖ τοῖς θεωροῦσιν· Ὀλύμπιον [1] ἡμιτελὲς μέν, εὐκατάληπτον δ' ἔχον τὴν τῆς οἰκοδομίας ὑπογραφήν, γενόμενον δ' ἂν [5] μέγιστον, εἴπερ συνετελέσθη· γυμνάσια [1] τρία, Ἀκαδημία, Λύκειον, Κυνόσαργες, πάντα κατάδενδρά τε καὶ τοῖς ἐδάφεσι ποώδη [6], φιλοσόφων παντοδαπῶν σχολαί [7], ἑορταὶ [7] παντοδαπαί, ψυχῆς ἀπάται [7] καὶ ἀναπαύσεις πολλαί, θέαι [7] συνεχεῖς.

65.

La acrópolis de Atenas

(Pausanias*, I 22, 4 - 26, 5)

Ἐς δὲ τὴν ἀκρόπολίν ἐστιν ἔσοδος μία· ἑτέραν [1] δὲ οὐ παρέχεται, πᾶσα ἀπότομος οὖσα καὶ τεῖχος ἔχουσα ἐχυρόν. Τὰ δὲ προπύλαια λίθου λευκοῦ [2] τὴν ὀροφὴν ἔχει καὶ κόσμῳ καὶ μεγέθει τῶν λίθων μέχρι γε καὶ ἐμοῦ προεῖχε... τῶν δὲ προπυλαίων ἐν δεξιᾷ Νίκης ἐστὶν Ἀπτέρου ναός. Ἐντεῦθεν ἡ θάλασσά ἐστι σύνοπτος, καὶ ταύτῃ [3] ῥίψας Αἰγεὺς ἑαυτόν, ὡς λέγουσιν, ἐτελεύτησεν... ἔστι δὲ ἐν ἀριστερᾷ

---

sonal. — [3] Aposición a Ἀθηνᾶς ἱερόν. — [4] Concertado con ἱερόν, no con la aposición. El Partenón está en lo alto de la acrópolis; el teatro de Dioniso y el Odeón de Pericles, abajo. — [5] ἄν da matiz irreal (de pasado) al participio de aoristo: "y que habría llegado a ser...". — [6] Adjetivo con un instrumental de relación: "herbosos en cuanto al suelo", "cubiertos de césped". — [7] Nominativos en enumeración asindética.

65. * Vivió en el s. II d. J. C. y escribió una *Descripción de Grecia,* especie de guía turística útil para conocer el arte y las antigüedades helénicas. — [1] (ἔσοδον). — [2] O sea, de mármol. — [3] Adverbio. — [4] Dativo de

τῶν προπυλαίων οἴκημα ἔχον γραφάς... ἐς δὲ τὸν ναὸν ὃν Παρθενῶνα ὀνομάζουσιν, ἐς τοῦτον ἐσιοῦσιν [4] ὁπόσα ἐν τοῖς καλουμένοις ἀετοῖς κεῖται, πάντα ἐς τὴν Ἀθηνᾶς ἔχει [5] γένεσιν, τὰ δὲ ὄπισθεν [6] ἡ Ποσειδῶνος πρὸς Ἀθηνᾶν ἐστιν ἔρις [7] ὑπὲρ τῆς γῆς [8]· αὐτὸ δὲ ἔκ τε ἐλέφαντος τό ἄγαλμα καὶ χρυσοῦ πεποίηται... ἔστι δὲ καὶ οἴκημα [9] Ἐρέχθειον καλούμενον... ἐσελθοῦσι [10] δέ εἰσι βωμοί, Ποσειδῶνος [11] ἐφ' οὗ καὶ [12] Ἐρεχθεῖ θύουσιν ἔκ του μαντεύματος [13], καὶ ἥρωος Βούτου, τρίτος δὲ Ἡφαίστου... καί, διπλοῦν γάρ ἐστι τὸ οἴκημα, ὕδωρ ἐστὶν ἔνδον θαλάσσιον ἐν φρέατι... καὶ τριαίνης ἐστὶν ἐν τῇ πέτρᾳ σχῆμα· ταῦτα δὲ λέγεται Ποσειδῶνι [14] μαρτύρια ἐς τὴν ἀμφισβήτησιν τῆς χώρας φανῆναι.

66.

A orillas del Iliso

(Platón, *Fedro* 230 A-C)

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Ἀτάρ, ὦ ἑταῖρε, μεταξὺ τῶν λόγων [1], ἆρ' οὐ τόδε ἦν τὸ δένδρον ἐφ' ὅπερ ἦγες ἡμᾶς;

ΦΑΙΔΡΟΣ. Τοῦτο μὲν οὖν αὐτό.

---

relación referido a κεῖται y que a su vez va construido con ἐς (dos veces, porque la frase primera se repite con un anafórico): "según se entra en...". — 5 "Se relacionan con...". Se trata de las esculturas del frontón oriental. — 6 "Lo de detrás", es decir, el frontón occidental; es sujeto de ἐστίν. — 7 Con ἡ. — 8 Cf. 45. — 9 "Un templo". — 10 Dativo de relación: "según se entra". — 11 "(Uno) de Posidón". — 12 "También". — 13 "En virtud del oráculo". — 14 "A favor de Posidón". La oración está construida personalmente, siendo ταῦτα el sujeto de φανῆναι y μαρτύρια el predicado nominal; viene a equivaler a Ποσειδῶν ἔφηνε ταῦτα μαρτύρια.

66. 1 "Dicho sea de paso". — 2 Con valor entre modal y causal:

ΣΩ. Νὴ τὴν Ἥραν, καλή γε ἡ καταγωγή· ἥ τε γὰρ πλάτανος αὕτη μάλ' ἀμφιλαφής τε καὶ ὑψηλή, τοῦ τε ἄγνου τὸ ὕψος καὶ τὸ σύσκιον πάγκαλον, καὶ ὡς[2] ἀκμὴν ἔχει τῆς ἄνθης, ὡς[3] ἂν εὐωδέστατον παρέχοι τὸν τόπον· ἥ τε αὖ πηγὴ[4] χαριεστάτη ὑπὸ τῆς πλατάνου ῥεῖ μάλα ψυχροῦ ὕδατος, ὥστε γε τῷ ποδὶ τεκμήρασθαι. Νυμφῶν τέ τινων καὶ Ἀχελῴου ἱερὸν[5] ἀπό[6] τῶν κορῶν τε καὶ ἀγαλμάτων ἔοικεν εἶναι. Εἰ δ' αὖ βούλει, τὸ εὔπνουν τοῦ τόπου ὡς[7] ἀγαπητὸν καὶ σφόδρα ἡδύ· θερινόν[8] τε καὶ λιγυρὸν[8] ὑπηχεῖ τῷ τῶν τεττίγων χορῷ.

67.

El túmulo de Maratón

(Pausanias, I 32, 3-4)

Ταύτῃ τῆς Ἀττικῆς ἔσχον[1] οἱ βάρβαροι καὶ μάχῃ τε ἐκρατήθησαν καί τινας, ὡς ἀνήγοντο, ἀπώλεσαν τῶν νεῶν. Τάφος δὲ ἐν τῷ πεδίῳ Ἀθηναίων ἐστίν, ἐπὶ δὲ αὐτῷ στῆλαι τὰ ὀνόματα τῶν ἀποθανόντων κατὰ φυλὰς ἑκάστων[2] ἔχουσαι, καὶ ἕτερος Πλαταιεῦσι Βοιωτῶν[3] καὶ δούλοις... ἐνταῦθα ἀνὰ πᾶσαν νύκτα καὶ ἵππων χρεμετιζόντων καὶ ἀνδρῶν μαχομένων[4] ἔστιν αἰσθέσθαι.

"según como". — [3] ὡς va con el superlativo: "lo más oloroso posible". — [4] La fuente del Iliso. — [5] Referido a (ὕδωρ). El genitivo, emparentado con el posesivo, se emplea para indicar a quién está consagrada una cosa. — [6] "A juzgar por". — [7] ὡς en una oración exclamativa: "(mira) qué agradable es...". — [8] Acusativo adverbial.

67. [1] "Echaron anclas", "arribaron". — [2] "Según la tribu de cada uno"; son plurales distributivos. — [3] Genitivo partitivo dependiente de Πλαταιεῦσι. — [4] Genitivos dependientes de un verbo de percepción.

68.

Corinto

(ESTRABÓN*, VIII 6, 20-21)

Ὁ δὲ Κόρινθος ἀφνειὸς μὲν λέγεται διὰ τὸ ἐμπόριον, ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ κείμενος[1] καὶ δυεῖν λιμένων κύριος, ὧν ὁ μὲν τῆς Ἀσίας, ὁ δὲ τῆς Ἰταλίας ἐγγύς ἐστι· καὶ ῥᾳδίας ποιεῖ τὰς ἑκατέρωθεν ἀμοιβὰς τῶν φορτίων πρὸς ἀλλήλους τοῖς τοσοῦτον ἀφεστῶσιν[2]... Τὴν δὲ τοποθεσίαν τῆς πόλεως... τοιάνδε εἶναι συμβαίνει· ὄρος ὑψηλόν... εἰς ὀξεῖαν τελευτᾷ κορυφήν· καλεῖται δὲ Ἀκροκόρινθος, οὗ[3] τὸ μὲν πρὸς ἄρκτον μέρος ἐστὶ τὸ μάλιστα ὄρθιον, ὑφ' ᾧ κεῖται ἡ πόλις ἐπὶ τραπεζώδους ἐπιπέδου χωρίου πρός αὐτῇ τῇ ῥίζῃ τοῦ Ἀκροκορίνθου... ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν ἧττον ὄρθιόν ἐστι τὸ ὄρος, ἀνατέταται μέντοι ἐνθένδε ἱκανῶς, καὶ περίοπτόν ἐστιν. Ἡ μὲν οὖν κορυφὴ ναΐδιον ἔχει Ἀφροδίτης, ὑπὸ δὲ τῇ κορυφῇ τὴν Πειρήνην εἶναι συμβαίνει κρήνην, ἔκρυσιν μὲν οὐκ ἔχουσαν, μεστὴν δ' ἀεὶ διαυγοῦς καὶ ποτίμου ὕδατος.

69.

Micenas

(PAUSANIAS, II 16, 5-6)

Μυκήνας δὲ Ἀργεῖοι καθεῖλον ὑπὸ ζηλοτυπίας. Ἡσυχαζόντων γὰρ τῶν Ἀργείων κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν τοῦ Μή-

---

68. * Geógrafo e historiador griego nacido en Amasia, en el Ponto (64/63 a. J. C. — 21 d. J. C., aproximadamente). Se conserva su *Geografía* en diecisiete libros. — [1] Participio con valor causal, así como el ὤν que hay que suplir junto a κύριος. — [2] Depende de ποιεῖ (dat. *commodi*). — [3] Genitivo pertinentivo dependiente de μέρος.

δου[1], Μυκηναῖοι πέμπουσιν εἰς Θερμοπύλας ὀγδοήκοντα ἄνδρας, οἳ Λακεδαιμονίοις μετέσχον τοῦ ἔργου· τοῦτο ἤνεγκεν ὄλεθρόν σφισι τὸ φιλοτίμημα παροξῦναν[2] Ἀργείους. Λείπεται δὲ ὅμως ἔτι καὶ ἄλλα τοῦ περιβόλου καὶ ἡ πύλη, λέοντες δὲ ἐφεστήκασιν αὐτῇ· Κυκλώπων δὲ καὶ ταῦτα ἔργα εἶναι λέγουσιν, οἳ Προίτῳ τὸ τεῖχος ἐποίησαν ἐν Τίρυνθι. Μυκηνῶν δὲ ἐν τοῖς ἐρειπίοις κρήνη τέ ἐστι καλουμένη Περσεία καὶ Ἀτρέως καὶ τῶν παίδων ὑπόγαια οἰκοδομήματα, ἔνθα οἱ θησαυροί σφισι τῶν χρημάτων ἦσαν. Τάφος δὲ ἔστι μὲν Ἀτρέως, εἰσὶ δὲ καὶ ὅσους[3] σὺν Ἀγαμέμνονι ἐπανήκοντας ἐξ Ἰλίου δειπνίσας κατεφόνευσεν Αἴγισθος.

70.

Argos

(ESTRABÓN, VIII 6, 7)

Ἡ μὲν οὖν πόλις ἡ τῶν Ἀργείων ἐν χωρίοις ἐπιπέδοις ἵδρυται τὸ πλέον[1], ἄκραν δ' ἔχει τὴν καλουμένην Λάρισαν, λόφον[2] εὐερκῆ μετρίως ἔχοντα ἱερὸν Διός· ῥεῖ δ' αὐτῆς πλησίον ὁ Ἴναχος χαραδρώδης ποταμὸς τὰς πηγὰς ἔχων ἐκ[3] Λυρκείου.

---

69. [1] Jerjes. — [2] Participio concertado con τοῦτο... τὸ φιλοτίμημα. — [3] Falta un antecedente como πάντων.

70. [1] Adverbial: "principalmente". — [2] Aposición a ἄκραν. — [3] Se esperaría ἐν Λυρκείῳ; se emplea ἐκ porque subyace la idea de que el río corre desde allí.

71.

El Asclepieo de Epidauro

(PAUSANIAS, II 27, 1-3)

Τὸ δὲ ἱερὸν ἄλσος τοῦ ᾿Ασκληπιοῦ περιέχουσιν ὅροι πανταχόθεν· οὐδὲ ἀποθνήσκουσιν ἄνθρωποι οὐδὲ τίκτουσιν αἱ γυναῖκές σφισιν[1] ἐντὸς τοῦ περιβόλου, καθὰ καὶ ἐπὶ Δήλῳ τῇ νήσῳ... τοῦ δὲ ᾿Ασκληπιοῦ τὸ ἄγαλμα μεγέθει[2] μὲν τοῦ ᾿Αθήνησιν ᾿Ολυμπίου Διὸς[3] ἥμισυ ἀποδεῖ, πεποίηται δὲ ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ... τοῦ ναοῦ δέ ἐστι πέραν, ἔνθα[4] οἱ ἱκέται τοῦ θεοῦ καθεύδουσιν. Οἴκημα δὲ περιφερὲς λίθου λευκοῦ, καλούμενον θόλος, ᾠκοδόμηται πλησίον, θέας ἄξιον.

72.

Esparta

(TUCÍDIDES*, I 10, 2)

Λακεδαιμονίων γὰρ εἰ ἡ πόλις ἐρημωθείη, λειφθείη δὲ τά τε ἱερὰ καὶ τῆς κατασκευῆς τὰ ἐδάφη, πολλὴν ἂν[1] οἶμαι ἀπιστίαν τῆς δυνάμεως προελθόντος πολλοῦ χρόνου[2] τοῖς

---

71. [1] Dativo simpatético; indica el interés de los epidaurios en estas prohibiciones. — [2] Dativo-instrumental de relación: "por el tamaño". — [3] Depende de ἀποδεῖ; con verbos de idea comparativa se emplea este genitivo más un acusativo que indica la distancia o diferencia. — [4] Falta el antecedente: "(un edificio) donde...".

72. * Famoso historiador ateniense (460-400 a. J. C., aproximadamente). Es autor de una *Historia de la guerra del Peloponeso.* — [1] Va con εἶναι, infinitivo al que da valor potencial; a su vez depende de οἶμαι. — [2] Genitivo absoluto. — [3] Súplase μοιρῶν; depende de μοίρας,

ἔπειτα πρὸς τὸ κλέος αὐτῶν εἶναι· καίτοι Πελοποννήσου τῶν πέντε [3] τὰς δύο μοίρας νέμονται τῆς τε ξυμπάσης [4] ἡγοῦνται καὶ τῶν ἔξω ξυμμάχων πολλῶν· ὅμως δέ, οὔτε ξυνοικισθείσης πόλεως οὔτε ἱεροῖς καὶ κατασκευαῖς πολυτελέσι χρησαμένης [5], κατὰ κώμας δὲ τῷ παλαιῷ τῆς Ἑλλάδος τρόπῳ οἰκισθείσης [5], φαίνοιτ' ἂν ὑποδεεστέρα· Ἀθηναίων δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο παθόντων [6] διπλασίαν ἂν τὴν δύναμιν εἰκάζεσθαι [7] ἀπὸ τῆς φανερᾶς ὄψεως τῆς πόλεως ἢ ἔστιν.

73.

El Zeus de Fidias en Olimpia

(Estrabón, VIII 3, 30)

Ἐκοσμήθη δ' ἐκ [1] τοῦ πλήθους τῶν ἀναθημάτων, ἅπερ ἐκ πάσης ἀνετίθετο τῆς Ἑλλάδος... μέγιστον δὲ τούτων ὑπῆρξε τὸ τοῦ Διὸς ξόανον, ὃ ἐποίει Φειδίας Χαρμίνου Ἀθηναῖος ἐλεφάντινον [2], τηλικοῦτον τὸ μέγεθος, ὡς [3], καίπερ μεγίστου ὄντος τοῦ νεώ, δοκεῖν ἀστοχῆσαι τῆς συμμετρίας τὸν τεχνίτην, καθήμενον ποιήσαντα [4], ἁπτόμενον δὲ σχεδόν τι τῇ κορυφῇ τῆς ὀροφῆς [5], ὥστ' ἔμφασιν ποιεῖν [6], ἐὰν ὀρθὸς γένηται διαναστάς, ἀποστεγάσειν τὸν νεών.

---

y de él a su vez Πελοποννήσου. — [4] (Πελοποννήσου). — [5] Genitivo absoluto (sujeto πόλεως). — [6] Genitivo subjetivo, dependiente de δύναμιν. — [7] Va con ἄν (cf. nota 1); hay que suplir οἶμαι.

73. [1] Con valor causal: "con", "gracias a". — [2] Segundo acusativo dependiente de ἐποίει. — [3] Inicia una consecutiva con infinitivo. — [4] Concuerda con τεχνίτην y lleva por complemento predicativo a καθήμενον (τὸν Δία). — [5] Genitivo con un verbo de "alcanzar" (antiguo partitivo). [6] ἔμφασιν ποιεῖν funciona como un verbo único construido con infinitivo.

74.

Otra descripción del mismo

(PAUSANIAS, V 11, 1-2)

Καθέζεται μὲν δὴ ὁ θεὸς ἐν θρόνῳ χρυσοῦ πεποιημένος καὶ ἐλέφαντος· στέφανος δ' ἐπίκειταί οἱ [1] τῇ κεφαλῇ μεμιμημένος ἐλαίας κλῶνας· ἐν μὲν δὴ τῇ δεξιᾷ φέρει Νίκην ἐξ ἐλέφαντος καὶ [2] ταύτην καὶ χρυσοῦ, ταινίαν τε ἔχουσαν [3] καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ στέφανον· τῇ δὲ ἀριστερᾷ τοῦ θεοῦ χειρὶ ἔνεστι σκῆπτρον μετάλλοις τοῖς πᾶσιν ἠνθισμένον, ὁ δὲ ὄρνις ὁ ἐπὶ τῷ σκήπτρῳ καθήμενός ἐστιν ὁ ἀετός. Χρυσοῦ δὲ καὶ τὰ ὑποδήματα τῷ θεῷ καὶ ἱμάτιον ὡσαύτως ἐστί· τῷ δὲ ἱματίῳ ζῴδιά τε καὶ τῶν ἀνθῶν τὰ κρίνα ἐστὶν ἐμπεποιημένα· ὁ δὲ θρόνος ποικίλος μὲν χρυσῷ καὶ λίθοις, ποικίλος δὲ καὶ ἐβένῳ τε καὶ ἐλέφαντί ἐστι· καὶ ζῷά τε ἐπ' αὐτοῦ γραφῇ μεμιμημένα καὶ ἀγάλματά ἐστιν εἰργασμένα.

75.

Las estatuas de Hera y Hermes de Olimpia

(PAUSANIAS, V 17, 1-3)

Τῆς Ἥρας [1] δέ ἐστιν ἐν τῷ ναῷ Διός [2], τὸ δὲ Ἥρας ἄγαλμα καθήμενόν ἐστιν ἐπὶ θρόνῳ, παρέστηκε [3] δὲ γένειά τε ἔχων καὶ ἐπικείμενος [4] κυνῆν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ... χρόνῳ [5] δὲ

---

74. [1] Dativo del reflexivo. Como el siguiente, este dativo depende de ἐπίκειται. — [2] "También". — [3] Concierta con Νίκην.

75. [1] Depende de ἐν τῷ ναῷ. — [2] (ἄγαλμα). — [3] Al lado de la imagen de Hera, la de Zeus. — [4] Este verbo se usa como pasiva de ἐπιτίθημι, que se construye con dos acusativos; de ahí el acusativo de cosa κυνῆν que se mantiene al poner el verbo en pasiva. — [5] "Con el

ὕστερον καὶ ἄλλα ἀνέθεσαν ἐς τὸ Ἡραῖον, Ἑρμῆν λίθου, Διόνυσον δὲ φέρει νήπιον, τέχνη δέ ἐστι Πραξιτέλους [6].

76.

Arcadia

(Estrabón, VIII 8, 1)

Ἀρκαδία δ' ἐστὶν ἐν μέσῳ μὲν τῆς Πελοποννήσου, πλείστην δὲ χώραν ὀρεινὴν [1] ἀποτέμνεται [2]. Μέγιστον δ' ὄρος ἐν αὐτῇ [3] Κυλλήνη... βοσκήμασι δ' εἰσὶ νομαὶ δαψιλεῖς, καὶ μάλιστα ἵπποις καὶ ὄνοις τοῖς ἱπποβάτοις· ἔστι δὲ καὶ τὸ γένος τῶν ἵππων ἄριστον τὸ Ἀρκαδικόν, καθάπερ καὶ τὸ Ἀργολικὸν καὶ τὸ Ἐπιδαύριον.

77.

Delfos

(Estrabón, IX 3, 3)

Εἴρηται δ' ὅτι καὶ ὁ Παρνασσὸς ἐπὶ τῶν ἑσπερίων ὅρων ἵδρυται τῆς Φωκίδος. Τούτου δὴ τὸ μὲν πρὸς δύσιν πλευρὸν οἱ Λοκροὶ κατέχουσιν οἱ Ὀζόλαι, τὸ δὲ νότιον οἱ Δελφοί [1], πετρῶδες χωρίον θεατροειδές, κατὰ κορυφὴν ἔχον τὸ μαντεῖον καὶ τὴν πόλιν... πρόκειται δὲ τῆς πόλεως [2] ἡ Κίρφις ἐκ τοῦ νοτίου μέρους, ὄρος ἀπότομον, νάπην ἀπολιπὸν μεταξύ, δι' ἧς ὁ Πλεῖστος διαρρεῖ ποταμός.

---

tiempo". — [6] Esta estatua ha aparecido intacta en las excavaciones y se conserva en el museo de Olimpia.

76. [1] Predicativo. — [2] Voz media, porque se trata de su territorio. [3] (ἐστί).

77. [1] El lugar, no los habitantes, como se ve por lo que sigue. — [2] Depende de ἐκ τοῦ... μέρους.

78.

El oráculo de Delfos

(ESTRABÓN, IX 3, 6)

Ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τό πλεῖον[1] τιμὴ τῷ ἱερῷ τούτῳ διά τὸ χρηστήριον συνέβη δόξαντι[2] ἀψευδεστάτῳ[3] τῶν πάντων ὑπάρξαι, προσέλαβε δέ τι καὶ ἡ θέσις τοῦ τόπου. Τῆς γάρ Ἑλλάδος ἐν μέσῳ πώς ἐστι τῆς συμπάσης... ἐνομίσθη δὲ καὶ τῆς οἰκουμένης, καὶ ἐκάλεσαν τῆς γῆς ὀμφαλόν.

79.

El templo délfico de Apolo

(PAUSANIAS, X 24, 1)

Ἐν δὲ τῷ προνάῳ τῷ ἐν Δελφοῖς γεγραμμένα ἐστὶν ὠφελήματα ἀνθρώποις ἐς βίον· ἐγράφη δὲ ὑπὸ ἀνδρῶν οὓς γενέσθαι σοφοὺς λέγουσιν Ἕλληνες... οὗτοι οὖν οἱ ἄνδρες ἀφικόμενοι ἐς Δελφοὺς ἀνέθεσαν τῷ Ἀπόλλωνι τά ᾀδόμενα «Γνῶθι σαυτόν» καὶ «Μηδὲν ἄγαν».

80.

El teatro de Delfos

(PAUSANIAS, X 32, 1)

Τοῦ περιβόλου[1] δὲ τοῦ ἱεροῦ θέατρον ἔχεται θέας ἄξιον... στάδιον δέ σφισιν[2] ἀνωτάτω τῆς πόλεως τοῦτό

78. [1] "En mayor medida"; equivale a πλείστη. — [2] Referido a ἱερῷ, aunque iría mejor con χρηστήριον. — [3] Predicado nominal con ὑπάρξαι.

80. [1] Genitivo con verbos que indican contacto, etc. (antiguo partitivo). — [2] Dativo posesivo. — [3] "(Que es tal) cuales...". El relativo ὁποῖαι

ἐστιν· ἐπεποίητο δὲ ἐκ τῆς πέτρας, ὁποῖαι[3] περὶ τὸν Παρνασσόν εἰσιν αἱ πολλαί.

81.

El valle de Tempe

(ELIANO*, *Historias varias* III 1)

Φέρε οὖν καὶ τὰ καλούμενα Τέμπη[1] τά Θετταλικά διαγράψωμεν τῷ λόγῳ... Ἔστι δὴ χῶρος μεταξὺ κείμενος τοῦ τε Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὄσσης. Ὄρη δὲ ταῦτά ἐστιν ὑπερύψηλα καὶ οἷον ὑπό τινος θείας φροντίδος διεσχισμένα, καὶ μέσον δέχεται[2] χωρίον, οὗ τό μέν μῆκος ἐπὶ τεσσαράκοντα διήκει σταδίους[3], τό γε μὲν πλάτος τῇ μέν ἐστι πλέθρου, τῇ δὲ[4] καὶ μεῖζον ὀλίγῳ. Διαρρεῖ καὶ μέσου αὐτοῦ[5] ὁ καλούμενος Πηνειός· εἰς τοῦτον δὲ καὶ οἱ λοιποὶ ποταμοὶ συρρέουσι καὶ ἀνακοινοῦνται τὸ ὕδωρ αὐτῷ, καὶ ἐργάζονται τὸν Πηνειὸν ἐκεῖνοι μέγαν[6]. Διατριβὰς[7] δ' ἔχει ποικίλας καὶ παντοδαπὰς ὁ τόπος οὗτος, οὐκ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἔργα, ἀλλὰ φύσεως αὐτόματα[8] εἰς κάλλος τότε φιλοτιμησαμένης, ὅτε ἐλάμβανε γένεσιν ὁ χῶρος.

---

está ligado libremente al antecedente πέτρας, porque se piensa, con respecto a esta palabra, en la acepción plural "clases de roca".

81. * Eliano de Preneste, que vivió en los siglos II y III d. J. C. y recogió una serie de anécdotas sobre diferentes temas (*Historias varias*) y otras sobre animales (*Historia de los animales*). — [1] Plural. — [2] "Dejan". — [3] El estadio mide 178 m. y el pletro 30. — [4] En correlación con τῇ μέν: "en una parte..., en otra". — [5] Depende de διαρρεῖ (como si fuera ῥεῖ διά...). — [6] Predicativo. — [7] "Lugares". — [8] Va con ἔργα.

82.

Mitilene

(Longo*, *Dafnis y Cloe* I 1)

Πόλις ἐστὶ τῆς Λέσβου Μιτυλήνη, μεγάλη καὶ καλή· διείληπται γὰρ εὐρίποις[1] ὑπεισρεούσης τῆς θαλάσσης[2], καὶ κεκόσμηται γεφύραις[1] ξεστοῦ καὶ λευκοῦ λίθου. Νομίσαις[3] οὐ πόλιν ὁρᾶν, ἀλλὰ νῆσον. Ταύτης τῆς πόλεως τῆς Μιτυλήνης[4] ὅσον ἀπὸ[5] σταδίων διακοσίων ἀγρὸς ἦν ἀνδρὸς εὐδαίμονος, κτῆμα κάλλιστον· ὄρη θηροτρόφα, πεδία πυροφόρα, γήλοφοι κλημάτων[6], νομαὶ ποιμνίων[6]· καὶ ἡ θάλασσα προσέκλυζεν ἠιόνι ἐκτεταμένῃ ψάμμου μαλθακῆς.

83.

Rodas

(Estrabón, XIV 2, 5)

Ἡ δὲ τῶν Ῥοδίων πόλις κεῖται μὲν ἐπὶ τοῦ ἑωθινοῦ ἀκρωτηρίου, λιμέσι δὲ καὶ ὁδοῖς καὶ τείχεσι καὶ τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ τοσοῦτον διαφέρει τῶν ἄλλων, ὥστ' οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν ἑτέραν, ἀλλ' οὐδὲ πάρισον, μή τί[1] γε κρείττω ταύτης τῆς πόλεως. Θαυμαστὴ δὲ καὶ ἡ εὐνομία καὶ ἡ ἐπιμέλεια πρός τε τὴν ἄλλην πολιτείαν καὶ τὴν περὶ τὰ ναυτικά, ἀφ' ἧς[2] ἐθαλαττοκράτησε πολὺν χρόνον καὶ τὰ ληστή-

---

82. * Vivió probablemente en Lesbos en el siglo III d. J. C. Es autor de la novela pastoril *Dafnis* y *Cloe*. — 1 Dativo agente con un perfecto pasivo. — 2 No genitivo agente, sino de materia o contenido, dependiente de εὐρίποις. — 3 Potencial (debería llevar ἄν). — 4 En aposición al genitivo precedente; el conjunto es un genitivo ablativo que depende de σταδίων διακοσίων. — 5 "A una distancia de". — 6 Genitivo de contenido.

83. 1 "No ya". — 2 "Gracias a la cual". — 3 Adverbial: "pero sobre

ρια καθεῖλε καὶ Ῥωμαίοις ἐγένετο φίλη καὶ τῶν βασιλέων τοῖς φιλορωμαίοις τε καὶ φιλέλλησιν· ἀφ' ὧν αὐτόνομός τε διετέλεσε καὶ πολλοῖς ἀναθήμασιν ἐκοσμήθη, ἃ κεῖται τὰ μὲν πλεῖστα ἐν τῷ Διονυσίῳ καὶ τῷ γυμνασίῳ, ἄλλα δ' ἐν ἄλλοις τόποις. Ἄριστα[3] δὲ ὅ τε τοῦ Ἡλίου κολοσσός, ὅν[4] φησιν ὁ ποιήσας τὸ ἰαμβεῖον ὅτι «ἑπτάκις δέκα Χάρης ἐποίει πηχέων[5] ὁ Λίνδιος». Κεῖται δὲ νῦν ὑπὸ σεισμοῦ πεσὼν περικλασθεὶς ἀπὸ[6] τῶν γονάτων· οὐκ ἀνέστησαν δ' αὐτὸν κατά τι λόγιον.

84

Chipre
(ESTRABÓN, XIV 6, 5)

Διάκειται μὲν οὕτως[1] ἡ Κύπρος τῇ θέσει. Κατ' ἀρετὴν δ' οὐδεμιᾶς τῶν νήσων λείπεται· καὶ γὰρ εὔοινός ἐστι καὶ εὐέλαιος σίτῳ τε αὐτάρκει χρῆται[2]· μέταλλά τε χαλκοῦ ἐστιν ἄφθονα τὰ ἐν Ταμασσῷ, ἐν οἷς τὸ χαλκανθὲς γίνεται καὶ ὁ ἰὸς τοῦ χαλκοῦ, πρὸς τὰς ἰατρικὰς δυνάμεις χρήσιμα. Φησὶ δ' Ἐρατοσθένης τὸ παλαιὸν ὑλομανούντων τῶν πεδίων[3], ὥστε κατέχεσθαι δρυμοῖς καὶ μὴ γεωργεῖσθαι, μικρὰ μὲν ἐπωφελεῖν[4] πρὸς τοῦτο[5] τὰ μέταλλα, δενδροτομούντων πρὸς τὴν καῦσιν τοῦ χαλκοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου, προσγενέσθαι[4] δὲ καὶ τὴν ναυπηγίαν τῶν στόλων ἤδη πλεομένης ἀδεῶς τῆς θαλάττης[3] καὶ μετὰ δυνάμεων.

---

todo". — [4] Se inicia una oración de infinitivo, que luego se interrumpe pasándose a una construcción conjuncional. — [5] Genitivo de cualidad; va con ἑπτάκις δέκα. — [6] "A partir de las rodillas".

84. [1] "Así". Se refiere a lo que precede. — [2] "Posee". — [3] Genitivo absoluto. — [4] Depende de φησί. — [5] A la desaparición del arbolado.

85.

Creta

(ESTRABÓN, X 4, 4-7)

Ἔστι δ' ὀρεινὴ καὶ δασεῖα ἡ νῆσος, ἔχει δ' αὐλῶνας εὐκάρπους. Τῶν δ' ὀρῶν τὰ μὲν πρὸς δύσιν καλεῖται Λευκά, οὐ λειπόμενα τοῦ Ταϋγέτου κατὰ τὸ ὕψος, ἐπὶ τὸ μῆκος δ' ἐκτεταμένα ὅσον τριακοσίων σταδίων [1], καὶ ποιοῦντα ῥάχιν τελευτῶσάν πως ἐπὶ τὰ στενά [2]. Ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ κατὰ τὸ εὐρυχωρότατον τῆς νήσου τὸ Ἰδαῖον ὄρος, ὑψηλότατον τῶν ἐκεῖ, περιφερὲς δ' ἐν κύκλῳ σταδίων ἑξακοσίων [1]· περιοικεῖται δ' ὑπό τῶν ἀρίστων πόλεων... Πόλεις δ' εἰσὶν ἐν τῇ Κρήτῃ πλείους μέν, μέγισται δὲ καὶ ἐπιφανέσταται τρεῖς, Κνωσσός, Γόρτυνα, Κυδωνία. Διαφερόντως δὲ τὴν Κνωσσὸν καὶ Ὅμηρος ὑμνεῖ, μεγάλην καλῶν καὶ βασίλειον τοῦ Μίνω, καὶ οἱ ὕστερον. Καὶ δὴ καὶ διετέλεσε μέχρι πολλοῦ φερομένη τὰ πρῶτα [3], εἶτα ἐταπεινώθη καὶ πολλὰ [4] τῶν νομίμων ἀφῃρέθη, μετέστη δὲ τὸ ἀξίωμα εἴς τε Γόρτυναν καὶ Λύκτον, ὕστερον δ' ἀνέλαβε πάλιν τὸ παλαιόν σχῆμα τὸ τῆς μητροπόλεως... ἔχει δ' ἐπίνειον τὸ Ἡράκλειον ἡ Κνωσσός.

86.

Sicilia

(DIODORO, V 2, 1-3)

Περὶ πρώτης [1] τῆς Σικελίας ἐροῦμεν, ἐπεὶ καὶ κρατίστη τῶν νήσων ἐστὶ καὶ τῇ παλαιότητι [2] τῶν μυθολογουμένων

---

85. [1] Genitivo partitivo de lugar: "a lo largo de...". — [2] La extremidad de la isla. — [3] Expresión que significa "obtener el primer puesto" (literalmente, "ganar el primer premio"). — [4] Acusativo de cosa que se mantiene cuando el verbo de que depende, construido con doble acusativo, se pone en pasiva.

86. [1] Predicativo. — [2] Dativo-instrumental de relación: "en cuanto

πεπρώτευκε. Ἡ γὰρ νῆσος τὸ παλαιὸν[3] ἀπὸ μὲν τοῦ σχήματος Τρινακρία[4] κληθεῖσα, ἀπὸ δὲ τῶν κατοικησάντων αὐτὴν Σικανῶν Σικανία προσαγορευθεῖσα, τὸ τελευταῖον ἀπὸ Σικελῶν τῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας πανδημεὶ περαιωθέντων ὠνόμασται Σικελία. Ἔστι δ' αὐτῆς ἡ περίμετρος σταδίων[5] ὡς[6] τετρακισχιλίων τριακοσίων ἑξήκοντα· τῶν γὰρ τριῶν πλευρῶν ἡ[7] μὲν ἀπὸ τῆς Πελωριάδος[8] ἐπὶ τὸ Λιλύβαιον ὑπάρχει[9] σταδίων χιλίων καὶ πεντακοσίων, ἡ[7] δ' ἀπὸ Λιλυβαίου μέχρι Παχύνου τῆς Συρακοσίας χώρας[10] σταδίων χιλίων καὶ πεντακοσίων, ἡ δ' ἀπολειπομένη[11] σταδίων χιλίων ἑκατὸν τεσσαράκοντα.

ANÉCDOTAS Y FRASES CÉLEBRES

87.

Licurgo sobre la democracia

(PLUTARCO*, *Sentencias de los Lacedemonios. Licurgo* 21)

Πρὸς δὲ τὸν ἀξιοῦντα δημοκρατίαν ἐν τῇ πόλει καταστήσασθαι ὁ Λυκοῦργος «Σὺ πρῶτος» ἔφη «ἐν τῇ οἰκίᾳ σου ποίησον δημοκρατίαν».

---

a". — [3] Adverbial. — [4] Literalmente, "que tiene tres cabos". — [5] Genitivo de cualidad. — [6] "Como", "aproximadamente". — [7] "El (que va)". — [8] La región del cabo Peloro. — [9] "(Es)". — [10] Genitivo corográfico. A continuación súplase "es". — [11] "(Es)".

87. * El más importante de los escritores griegos (nació en la ciudad beocia de Queronea) de época romana (s. II d. J. C.). Escribió las *Vidas paralelas* y las llamadas *Moralia,* escritos varios en que predomina lo filosófico.

88.

Aristides y Temístocles

(PLUTARCO, *Vida de Arístides* XXII 2-4)

Θεμιστοκλέους δὲ πρὸς τὸν δῆμον εἰπόντος ὡς ἔχει τι βούλευμα καὶ γνώμην ἀπόρρητον, ὠφέλιμον δὲ τῇ πόλει καὶ σωτήριον, ἐκέλευσαν Ἀριστείδην μόνον ἀκοῦσαι καὶ συνδοκιμάσαι. Φράσαντος δὲ τῷ Ἀριστείδῃ τοῦ Θεμιστοκλέους, ὡς διανοεῖται τὸ ναύσταθμον ἐμπρῆσαι τῶν Ἑλλήνων, οὕτω γὰρ ἔσεσθαι [1] μεγίστους καὶ κυρίους ἁπάντων τοὺς Ἀθηναίους, παρελθὼν εἰς τὸν δῆμον ὁ Ἀριστείδης ἔφη τῆς πράξεως [2] ἣν Θεμιστοκλῆς πράττειν διανοεῖται μήτε λυσιτελεστέραν ἄλλην μήτ' ἀδικωτέραν εἶναι. Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ Ἀθηναῖοι παύσασθαι [3] τὸν Θεμιστοκλέα προσέταξαν. Οὕτω [4] μὲν ὁ δῆμος ἦν φιλοδίκαιος, οὕτω δὲ τῷ δήμῳ πιστὸς ὁ ἀνὴρ καὶ βέβαιος.

89.

Aristides y el campesino

(PLUTARCO, *Vida de Arístides* VII 7-8)

Γραφομένων οὖν τότε [1] τῶν ὀστράκων, λέγεταί τινα [2] τῶν ἀγραμμάτων καὶ παντελῶς ἀγροίκων ἀναδόντα τῷ

---

88. [1] Depende de φράσαντος con el estilo indirecto transmitido a través del γάρ. — [2] Depende de los comparativos que siguen. — [3] "Que abandonara (el proyecto)". — [4] "Tan".

89. [1] Se refiere a la ocasión en que Arístides fue condenado al ostracismo. Los ὄστρακα son trozos de barro cocido en los que se escribía el nombre del que se quería desterrar. — [2] Es sujeto de παρακαλεῖν. —

'Αριστείδῃ τὸ ὄστρακον ὡς ἑνὶ τῶν τυχόντων[3] παρακαλεῖν, ὅπως 'Αριστείδην ἐγγράψειε. Τοῦ[4] δὲ θαυμάσαντος καὶ πυθομένου μή[5] τι κακόν[6] αὐτὸν 'Αριστείδης πεποίηκεν, «Οὐδέν» εἶπεν «οὐδὲ γινώσκω τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐνοχλοῦμαι πανταχοῦ τὸν δίκαιον ἀκούων[7]». Ταῦτ' ἀκούσαντα[8] τὸν 'Αριστείδην ἀποκρίνασθαι μὲν οὐδέν, ἐγγράψαι δὲ τοὔνομα[9] τῷ ὀστράκῳ καὶ ἀποδοῦναι. Τῆς δὲ πόλεως ἀπαλλαττόμενος ἤδη, τὰς χεῖρας ἀνατείνας πρὸς τὸν οὐρανὸν εὔξατο τὴν ἐναντίαν ὡς ἔοικεν εὐχὴν τῷ 'Αχιλλεῖ[10], μηδένα καιρὸν 'Αθηναίους καταλαβεῖν ὃς ἀναγκάσει τὸν δῆμον 'Αριστείδου μνησθῆναι.

90.

Temístocles y el serifio

(PLUTARCO, *Sentencias de Reyes y Generales. Temístocles* 7)

Τοῦ δὲ Σεριφίου πρὸς αὐτὸν[1] εἰπόντος, ὡς οὐ δι' αὐτὸν ἀλλὰ διά τὴν πόλιν ἔνδοξός ἐστιν, «'Αληθῆ λέγεις» εἶπεν «ἀλλ' οὔτ' ἂν ἐγὼ Σερίφιος ὢν ἐγενόμην[2] ἔνδοξος οὔτε σὺ 'Αθηναῖος».

---

[3] "De los que encontró casualmente". — [4] Demostrativo; se refiere a Aristides. — [5] Introduce una interrogativa indirecta: "si acaso". — [6] Neutro. — [7] "Oyéndole llamar". — [8] Toda la oración depende de λέγεται. [9] Crasis por τὸ ὄνομα. — [10] Comparación abreviada.

90. [1] Temístocles. — [2] El aoristo con ἄν indica la irrealidad en el pasado.

91.

Los espartanos Bulis y Esperquis

(PLUTARCO, *Sentencias de los Lacedemonios* 63)

Βοῦλις καὶ Σπέρχις Λακεδαιμόνιοι πορευθέντες[1] ἐθελονταὶ πρὸς Ξέρξην τὸν Περσῶν βασιλέα ἐπὶ τιμωρίᾳ, ἣν ὦφλεν ἡ Λακεδαίμων κατὰ χρησμόν, διότι κήρυκας πεμφθέντας ὑπὸ τοῦ Πέρσου ὡς[2] αὐτοὺς ἀπέκτειναν[3], ἐλθόντες πρὸς τὸν Ξέρξην ἐκέλευον ᾧ βούλεται τρόπῳ[4] διαχρήσασθαι αὐτοὺς ὑπὲρ Λακεδαιμονίων. Ὡς δ' ἐκεῖνος ἀγασθεὶς ἀπέλυσε τοὺς ἄνδρας καὶ ἠξίου μένειν παρ' αὐτῷ, «Καὶ πῶς ἂν» ἔφασαν «δυναίμεθα ζῆν ἐνταῦθα, πατρίδα καταλιπόντες καὶ νόμους καὶ τούτους τοὺς ἄνδρας ὑπὲρ ὧν τοσαύτην ἤλθομεν ὁδὸν[5] ἀποθανούμενοι[6];» Ἰνδάρνου δὲ τοῦ στρατηγοῦ ἐπὶ πλέον[7] δεομένου καὶ λέγοντος τεύξεσθαι αὐτοὺς τῆς ἴσης τιμῆς[8] τοῖς μάλιστα ἐν προαγωγῇ φίλοις τοῦ βασιλέως, ἔφασαν· «Ἀγνοεῖν ἡμῖν δοκεῖς, ἡλίκον ἐστὶ τὸ τῆς ἐλευθερίας[9], ἧς[10] οὐκ ἂν ἀλλάξαιτό τις νοῦν ἔχων τὴν Περσῶν βασιλείαν».

---

91. [1] Pasiva de un deponente con igual valor que la media. — [2] Preposición. — [3] Tradúzcase por pluscuamperfecto. — [4] El antecedente τρόπῳ va incluido en la oración de relativo. — [5] Acusativo interno de un verbo que significa "venir". — [6] Final. — [7] "Aún más". — [8] Genitivo con verbo de "obtener". — [9] "Lo de la libertad", "el bien que representa la libertad". — [10] Genitivo con un verbo que indica cambio.

92.

Los sibaritas

(ATENEO*, XII 518 C-D)

Πρῶτοι δὲ Συβαρῖται καὶ τὰς ποιούσας ψόφον τέχνας οὐκ ἐῶσιν ἐπιδημεῖν τῇ πόλει, οἷον [1] χαλκέων καὶ τεκτόνων καὶ τῶν ὁμοίων, ὅπως αὐτοῖς πανταχόθεν [2] ἀθόρυβοι ὦσιν οἱ ὕπνοι· οὐκ ἐξῆν δ' οὐδ' ἀλεκτρυόνα ἐν τῇ πόλει τρέφεσθαι. Ἱστορεῖ δὲ περὶ αὐτῶν Τίμαιος ὅτι ἀνὴρ Συβαρίτης εἰς ἀγρόν ποτε πορευόμενος ἔφη ἰδὼν τοὺς ἐργάτας σκάπτοντας αὐτὸς ῥῆγμα λαβεῖν· πρὸς ὃν ἀποκρίνασθαί [3] τινα τῶν ἀκουσάντων· «Αὐτὸς δέ σου διηγουμένου ἀκούων πεπονηκέναι [4] τὴν πλευράν [5]».

93.

Palabras de Anaxágoras a la muerte de sus hijos

(ELIANO, *Historias varias* III 2)

Ἀναξαγόρᾳ τις τῷ Κλαζομενίῳ σπουδάζοντι πρὸς [1] τοὺς ἑταίρους προσελθὼν ἔφη τεθνηκέναι οἱ [2] τοὺς δύο παῖδας οὕσπερ οὖν εἶχε μόνους ὁ Ἀναξαγόρας. Ὁ δὲ μηδὲν διαταραχθεὶς εἶπεν· «Ἤιδειν θνητοὺς γεγεννηκώς».

---

92. * Ateneo de Náucratis, autor del s. II d. J. C., que escribió el *Banquete de los sofistas,* vasta compilación de erudición de diversa índole. — [1] "(Las de)". — [2] En sentido figurado. — [3] Depende de ἱστορεῖ. [4] Se esperaría πεπόνηκα, pero va en estilo indirecto, continuando mecánicamente el de la oración anterior. — [5] Acusativo de relación.

93. [1] En el sentido de "dedicarse al estudio de la filosofía con". — [2] Dativo de interés; se refiere a Anaxágoras.

94.

Conciencia de Pericles

(PLUTARCO, *Sentencias de Reyes y Generales. Pericles* 1)

Περικλῆς, ὁπότε μέλλοι [1] στρατηγεῖν, ἀναλαμβάνων τὴν χλαμύδα πρὸς ἑαυτὸν [2] ἔλεγε· «Πρόσεχε [3], Περίκλεις, ἐλευθέρων μέλλεις ἄρχειν καὶ Ἑλλήνων καὶ Ἀθηναίων».

95.

Arquidamo* sobre el poderío espartano

(PLUTARCO, *Sentencias de los Lacedemonios. Arquidamo* 2)

Ἐρωτηθεὶς δὲ πόσης χώρας κρατοῦσιν οἱ Σπαρτιᾶται, «Ὅσης ἂν» ἔφη «τῷ δόρατι ἐφικνῶνται».

96.

Lisandro* y el argumento de la fuerza

(PLUTARCO, *Sentencias de Reyes y Generales. Lisandro* 5)

Μεγαρέως δ' ἀνδρὸς ἐν κοινῷ συλλόγῳ παρρησίᾳ χρησαμένου πρὸς αὐτόν, «Οἱ λόγοι σου» εἶπε «πόλεως [1] δέονται».

---

94. [1] Iterativo. — [2] Tapándose la cara para reflexionar. — [3] Se entiende τὸν νοῦν.

95. * Rey de Esparta al comienzo de la guerra del Peloponeso (431 a. J. C.).

96. * General espartano que puso fin a la guerra del Peloponeso tomando a Atenas (404 a. J. C.). — [1] Alude a la insignificancia de Mégara.

97.

Alcibíades* y la cola de su perro

(PLUTARCO, *Sentencias de Reyes y Generales. Alcibíades* 2)

῞Εχων δὲ κύνα πάγκαλον ἐωνημένον ἑπτακισχιλίων δραχμῶν [1], ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὴν οὐράν «῞Οπως» ἔφη «τοῦτο λέγωσιν ᾿Αθηναῖοι περὶ ἐμοῦ καὶ μηδὲν ἄλλο πολυπραγμονῶσι».

98.

Platón abraza la filosofía

(ELIANO, *Historias varias* II 30)

Πλάτων ὁ [1] ᾿Αρίστωνος τὰ πρῶτα [2] ἐπὶ ποιητικὴν ὥρμησε, καὶ ἡρωϊκὰ ἔγραφε μέτρα [3]· εἶτα αὐτὰ κατέπρησεν ὑπεριδὼν αὐτῶν [4], ἐπεὶ τοῖς [5] ῾Ομήρου αὐτὰ ἀντικρίνων ἑώρα κατὰ πολὺ [6] ἡττώμενα. ᾿Επέθετο οὖν τραγῳδίᾳ, καὶ δὴ καὶ [7] τετραλογίαν [8] εἰργάσατο, καὶ ἔμελλεν ἀγωνιεῖσθαι, δοὺς ἤδη τοῖς ὑποκριταῖς τὰ ποιήματα. Πρὸ τῶν Διονυσίων δὲ παρελθών, ἤκουσε Σωκράτους [9], καὶ ἅπαξ αἱρεθεὶς ὑπὸ τῆς ἐκείνου σειρῆνος [10], τοῦ ἀγωνίσματος οὐ μόνον ἀπέστη τότε, ἀλλὰ καὶ τελέως τὸ γράφειν τραγῳδίαν ἀπέρριψε, καὶ ἀπεδύσατο ἐπὶ φιλοσοφίαν.

---

97. * General y político ateniense de la época de la guerra del Peloponeso. — [1] Genitivo de precio.

98. [1] "(Hijo)". — [2] Adverbial. — [3] "Versos heroicos", o sea, poesía épica. — [4] Genitivo con verbo de "despreciar". — [5] Súplase μέτροις. — [6] "En mucho", "con mucho". — [7] "E incluso". — [8] Una tetralogía comprendía tres tragedias y un drama satírico, que se representaban en un mismo concurso. — [9] Genitivo con verbo de "oír". — [10] En sentido figurado: "atractivo".

99.

Antístenes* critica a los atenienses

(DIÓGENES LAERCIO**, VI 8)

Συνεβούλευεν Ἀθηναίοις τοὺς ὄνους ἵππους ψηφίσασθαι[1]· ἄλογον δὲ ἡγουμένων[2], «Ἀλλὰ μὴν καὶ στρατηγοί» φησί «φαίνονται παρ' ὑμῖν μηδὲν μαθόντες, μόνον δὲ χειροτονηθέντες».

100.

Una anécdota de Aristipo*

(DIÓGENES LAERCIO, II 69)

Ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Διονυσίου «Διὰ τί οἱ μὲν φιλόσοφοι ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἔρχονται, οἱ δὲ πλούσιοι ἐπὶ τὰς τῶν φιλοσόφων οὐκέτι;», ἔφη· «Ὅτι οἱ μὲν ἴσασιν ὧν δέονται, οἱ δ' οὐκ ἴσασιν».

101.

Un rey del Ponto y el caldo negro espartano

(PLUTARCO, *Vida de Licurgo* XII 13)

Λέγεται[1] δέ τινα τῶν Ποντικῶν βασιλέων ἕνεκα τοῦ ζωμοῦ καὶ[2] πρίασθαι Λακωνικὸν μάγειρον· εἶτα γευσάμε-

---

99. * Discípulo de Sócrates conocido por su rigorismo moral. Escribió diálogos socráticos y se le considera fundador de la escuela cínica. — ** Autor del s. II d. J. C. que escribió una *Vida de los filósofos* más anecdótica que realmente filosófica. — [1] Construido con dos acusativos, uno de ellos con valor predicativo. — [2] Súplase αὐτῶν τοῦτο.

100. * Aristipo de Cirene, discípulo de Sócrates. Basaba su filosofía en el placer.

101. [1] De este verbo son sujetos pacientes los infinitivos πρίασθαι, δυσχερᾶναι y εἰπεῖν. — [2] "Incluso".

νον δυσχερᾶναι· καὶ τὸν μάγειρον εἰπεῖν· «Ὦ βασιλεῦ, τοῦτον δεῖ τὸν ζωμὸν ἐν τῷ Εὐρώτᾳ λελουμένους ἐποψᾶσθαι».

102.

Antálcidas* sobre la superioridad espartana

(PLUTARCO, *Sentencias de Reyes y Generales. Antálcidas* 2)

Ἑτέρου δ' Ἀθηναίου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος «Ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ Κηφισοῦ πολλάκις ὑμᾶς[1] ἐδιώξαμεν», «Ἡμεῖς δ' οὐδέποτε» εἶπεν «ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ Εὐρώτα[2]».

103.

Dionisio el Joven y Filipo

(ELIANO, *Historias varias* XII 60)

Συνουσία ποτὲ ἐγένετο Διονυσίῳ τῷ δευτέρῳ καὶ Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντου. Πολλοὶ μὲν οὖν, ὡς τὸ εἰκός[1], καὶ ἄλλοι λόγοι ἐπέρρευσαν, ἐν δὲ τοῖς[2] καὶ ἐκεῖνο[3] ἤρετο ὁ Φίλιππος τὸν Διονύσιον[3], πῶς τοσαύτην παρὰ τοῦ πατρὸς λαβὼν ἀρχὴν εἶτα οὐ διεσώσατο αὐτήν. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο οὐκ ἔξω μέλους[4] ὅτι[5] «Τὰ μὲν ἄλλα μοι κατέλιπεν ὁ πατήρ, τὴν δὲ τύχην, ᾗ ταῦτα ἐκτήσατο καὶ διεφύλαξεν, οὐκέτι».

---

102. * Político espartano, conocido por el deshonroso tratado que concertó con Persia el año 386 a. J. C. — [1] A los espartanos. — [2] Genitivo dórico.

103. [1] "(Es)". — [2] Demostrativo. — [3] Doble acusativo. — [4] "De ritmo", "de razón". — [5] No se traduce.

104.

Epaminondas* se burla de los lacedemonios

(PLUTARCO, *Sentencias de Reyes y Generales. Epaminondas* 16)

Πρὸς δὲ τοὺς Σπαρτιάτας πολλὰ καὶ μεγάλα τῶν Θηβαίων [1] κατηγοροῦντας «Οὗτοι μέντοι» εἶπεν «ὑμᾶς βραχυλογοῦντας [2] ἔπαυσαν».

105.

Foción desprecia las riquezas

(ELIANO, *Historias varias* XI 9)

Καὶ Φωκίων δὲ πένης ἦν. Ἀλεξάνδρου δὲ πέμψαντος αὐτῷ τάλαντα ἑκατόν, ἠρώτα· «Διὰ τίνα αἰτίαν μοι δίδωσιν;» Ὡς δ' εἶπον ὅτι μόνον αὐτὸν Ἀθηναίων ἡγεῖται καλὸν καὶ ἀγαθόν, «Οὐκοῦν» ἔφη «ἐασάτω με τοιοῦτον εἶναι».

106.

Respuesta de Foción

(ELIANO, *Historias varias* XII 49)

Φωκίων ὁ [1] τοῦ Φώκου, πολλάκις στρατηγήσας, κατεγνώσθη θανάτου [2] καὶ ἦν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ καὶ ἔμελλε [3]

---

104. * General y político tebano que venció a Esparta en Leuctra (371 a. J. C.). — [1] Genitivo con compuestos de κατα-. — [2] Participio concertado con verbo de "cesar". La concisión de los espartanos era famosa.

106. [1] "(Hijo)". — [2] Genitivo procesal. — [3] Lleva el infinitivo πιεῖσθαι, futuro que se explica por influjo del sentido de μέλλω. La

πιεῖσθαι τὸ κώνειον. Ἐπεὶ δὲ ὤρεξεν ὁ δήμιος τὴν κύλικα, οἱ προσήκοντες ἤροντο εἴ τι λέγοι πρὸς τὸν υἱόν. Ὁ δέ[4] «Ἐπισκήπτω αὐτῷ μηδὲν Ἀθηναίοις μνησικακῆσαι ὑπὲρ τῆς παρ' αὐτῶν[5] φιλοτησίας[6], ἣν νῦν πίνω». Ὅστις δὲ οὐκ ἐπαινεῖ καὶ ὑπερθαυμάζει τὸν ἄνδρα, δοκεῖ μοι μέγα[7] ὁ τοιοῦτος ἐννοεῖν οὐδέν.

107.

Ambición de Alejandro

(PLUTARCO, *Sentencias de Reyes y Generales. Alejandro* 1)

Ἀλέξανδρος ἔτι παῖς ὤν, πολλὰ τοῦ Φιλίππου κατορθοῦντος, οὐκ ἔχαιρεν, ἀλλὰ πρὸς τοὺς συντρεφομένους ἔλεγε παῖδας· «Ἐμοὶ δὲ ὁ πατὴρ οὐδὲν ἀπολείψει».

108.

Alejandro y Diógenes

(PLUTARCO, *Vida de Alejandro* XIV 1-5)

Εἰς δὲ τὸν Ἰσθμὸν τῶν Ἑλλήνων συλλεγέντων καὶ ψηφισαμένων ἐπὶ Πέρσας μετ' Ἀλεξάνδρου στρατεύειν, ἡγεμὼν ἀνηγορεύθη[1]. Πολλῶν δὲ καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν καὶ[2] φιλοσόφων ἀπηντηκότων αὐτῷ καὶ συνηδομένων, ἤλπιζε καὶ[3] Διογένην τὸν Σινωπέα ταὐτὸ[4] ποιήσειν, διατρίβοντα περὶ Κόρινθον. Ὡς δ' ἐκεῖνος ἐλάχιστον Ἀλεξάν-

---

forma clásica es πίεσθαι. — [4] "(Dijo)". — [5] "Procedente de ellos". — [6] Irónico. — [7] Concierta con οὐδέν.

108. [1] Alejandro. — [2] Lat. *et... et...* — [3] "También". — [4] Crasis

δρου λόγον ἔχων ἐν τῷ Κρανείῳ σχολὴν ἦγεν, αὐτός[1] ἐπορεύετο πρὸς αὐτόν. Ἔτυχε δὲ κατακείμενος ἐν ἡλίῳ. Καὶ μικρὸν[5] μὲν ἀνεκάθισεν, ἀνθρώπων τοσούτων ἐπερχομένων, καὶ διέβλεψεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον. Ὡς δ᾽ ἐκεῖνος ἀσπασάμενος καὶ προσειπὼν αὐτὸν ἠρώτησεν, εἴ τινος τυγχάνει δεόμενος[6], «Μικρὸν» εἶπεν «ἀπὸ τοῦ ἡλίου μετάστηθι». Πρὸς τοῦτο λέγεται τὸν Ἀλέξανδρον οὕτω διατεθῆναι καὶ[7] θαυμάσαι καταφρονηθέντα[8] τὴν ὑπεροψίαν[9] καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἀνδρός, ὥστε τῶν περὶ αὐτὸν ὡς ἀπῄεσαν διαγελώντων καὶ σκωπτόντων, «Ἀλλὰ μὴν ἐγὼ» εἶπεν «εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἤμην[10], Διογένης ἂν ἤμην».

109.

Diógenes, esclavo

(Diógenes Laercio, VI 74)

Καὶ πρᾶσιν ἤνεγκε γενναιότατα[1]· πλέων γὰρ εἰς Αἴγιναν καὶ πειραταῖς ἁλοὺς ὧν ἦρχε Σκίρπαλος, εἰς Κρήτην ἀπαχθεὶς ἐπιπράσκετο· καὶ τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος τί οἶδε ποιεῖν, ἔφη· «Ἀνθρώπων ἄρχειν». Ὅτε καὶ[2] δείξας τινὰ Κορίνθιον εὐπάρυφον, τὸν προειρημένον[3] Ξενιάδην, ἔφη· «Τούτῳ με πώλει· οὗτος γὰρ δεσπότου χρῄζει». Ὠνεῖται δὴ αὐτὸν ὁ Ξενιάδης καὶ ἀπαγαγὼν εἰς τὴν Κόρινθον ἐπέστησε τοῖς ἑαυτοῦ παιδίοις καὶ πᾶσαν ἐνεχείρισε τὴν οἰκίαν. Ὁ δὲ οὕτως αὐτὴν ἐν πᾶσι[4] διετίθει, ὥστε ἐκεῖνος περιιὼν ἔλεγεν· «Ἀγαθὸς δαίμων εἰς τὴν οἰκίαν μου εἰσελήλυθε».

---

por τὸ αὐτό. — [5] Adverbialmente: "durante un momento". — [6] Rige genitivo (τινός). — [7] (οὕτω). — [8] Concertado con τὸν Ἀλέξανδρον. [9] Es complemento directo de θαυμάσαι. — [10] Igual que ἦν (irreal).

109. [1] Adverbial. — [2] "(Fue entonces) cuando también". — [3] En un párrafo anterior. — [4] Neutro.

110.

Demetrio Falereo y Ptolomeo

(PLUTARCO, *Sentencias de Reyes y Generales. Demetrio* 1)

Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς Πτολεμαίῳ τῷ βασιλεῖ παρῄνει τὰ[1] περὶ βασιλείας καὶ ἡγεμονίας βιβλία κτᾶσθαι καὶ ἀναγινώσκειν· «Ἃ γὰρ οἱ φίλοι τοῖς βασιλεῦσιν οὐ θαρροῦσι παραινεῖν, ταῦτα ἐν τοῖς βιβλίοις γέγραπται».

HISTORIA GRIEGA Y ROMANA

111.

Costumbres de los antiguos griegos

(TUCÍDIDES, I 6, 3)

Ἐν τοῖς[1] πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι τόν τε σίδηρον κατέθεντο[2] καὶ ἀνειμένῃ τῇ διαίτῃ ἐς τὸ τρυφερώτερον μετέστησαν. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς[3] τῶν εὐδαιμόνων διὰ τὸ ἁβροδίαιτον[4] οὐ πολὺς χρόνος[5] ἐπειδὴ χιτῶνάς τε λινοῦς ἐπαύσαντο φοροῦντες[6] καὶ χρυσῶν τεττίγων ἐνέρσει[7] κρωβύλον ἀναδούμενοι[6] τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν· ἀφ' οὗ[8] καὶ Ἰώνων τοὺς πρεσβυτέρους κατὰ τὸ ξυγγενὲς[4] ἐπὶ πολὺ αὕτη ἡ σκευὴ κατέσχεν. Μετρίᾳ δ' αὖ ἐσθῆτι καὶ ἐς[9] τὸν νῦν τρόπον πρῶτοι Λακεδαιμόνιοι ἐχρήσαντο.

---

110. [1] Únase con βιβλία.

111. [1] Demostrativo. — [2] O sea, dejaron de ir armados ordinariamente. — [3] Dativo simpatético: equivale a τῶν εὐδαιμόνων ("de los ricos") αὐτῶν ("de ellos"). — [4] Equivalente a un abstracto. — [5] Súplase ἐστί. — [6] Participio predicativo con verbo de "cesar". — [7] Dativo-instrumental: "con la sujeción de", o sea, "sujetándolos por medio de". [8] "Por lo cual". — [9] "Conforme con".

112.

El oro y la plata en Grecia

(ATENEO, VI 231 B-C)

Σπάνιος γὰρ ὄντως ἦν τὸ παλαιὸν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὁ μὲν χρυσὸς καὶ πάνυ [1], ὁ δὲ ἄργυρος ὀλίγος ἦν ὁ ἐν τοῖς μετάλλοις. Διὸ καὶ Φίλιππον [2], τὸν τοῦ μεγάλου βασιλέως Ἀλεξάνδρου πατέρα, λέγει Δοῦρις ὁ Σάμιος φιάλιον χρυσοῦν κεκτημένον ἀεὶ τοῦτ' ἔχειν κείμενον ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον. Καὶ τὴν Ἀτρέως δὲ χρυσῆν ἄρνα [3], περὶ ἣν γεγόνασιν ἡλίου τε ἐκλείψεις καὶ βασιλειῶν μεταβολαὶ ἔτι τε τῆς τραγῳδίας ἡ πολλή, φιάλην ἀργυρᾶν φησι γεγονέναι Ἡρόδωρος ὁ Ἡρακλεώτης ἔχουσαν ἐν μέσῳ ἄρνα χρυσῆν. Ἀναξιμένης δ' ὁ Λαμψακηνὸς λέγει... τὸν Ἐριφύλης ὅρμον [4] διαβόητον γενέσθαι διὰ τὸ σπάνιον εἶναι τότε τὸ χρυσίον παρὰ τοῖς Ἕλλησι. Καὶ γὰρ ἀργυροῦν ποτήριον ἦν ἰδεῖν τότε παράδοξον [5].

113.

Significado de los Juegos Olímpicos

(LISIAS*, *Olímpico* 1-2)

Ἄλλων τε πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων ἕνεκα, ὦ ἄνδρες, ἄξιον Ἡρακλέους μεμνῆσθαι, καὶ ὅτι τόνδε τὸν ἀγῶνα

---

112. [1] καὶ πάνυ: "grandemente". — [2] Sujeto de ἔχειν, que depende de λέγει. — [3] El cordero de oro que nació entre los rebaños de Atreo fue la causa remota de las sucesivas venganzas que ensangrentaron a su familia, las cuales fueron tratadas por la tragedia. — [4] El collar con el que Polinices sedujo a Erifile. — [5] Predicado.

πρῶτος συνήγειρε δι' εὔνοιαν τῆς Ἑλλάδος [1]. Ἐν μὲν γὰρ τῷ τέως χρόνῳ ἀλλοτρίως αἱ πόλεις πρὸς ἀλλήλας διέκειντο· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος τοὺς τυράννους [2] ἔπαυσε καὶ τοὺς ὑβρίζοντας [3] ἐκώλυσεν, ἀγῶνα μὲν σωμάτων ἐποίησε, φιλοτιμίαν δὲ πλούτου, γνώμης [4] δ' ἐπίδειξιν ἐν τῷ καλλίστῳ τόπῳ τῆς Ἑλλάδος, ἵνα τούτων ἁπάντων ἕνεκα εἰς τὸ αὐτὸ [5] συνέλθωμεν, τὰ μὲν ὀψόμενοι, τὰ δὲ ἀκουσόμενοι· ἡγήσατο γὰρ τὸν ἐνθάδε σύλλογον ἀρχὴν γενήσεσθαι τοῖς Ἕλλησι τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλίας.

114.

Las leyes de Licurgo

(JENOFONTE*, *Constitución de Lacedemonia* X 7-8)

Ἐπέθηκε δὲ καὶ τὴν ἀνυπόστατον ἀνάγκην ἀσκεῖν [1] ἅπασαν πολιτικὴν ἀρετήν. Τοῖς μὲν γὰρ τὰ νόμιμα ἐκτελοῦσιν ὁμοίως ἅπασι τὴν πόλιν οἰκείαν ἐποίησε καὶ οὐδὲν ὑπελογίσατο οὔτε σωμάτων οὔτε χρημάτων ἀσθένειαν· εἰ

---

113. * Orador de origen siracusano establecido en Atenas (444-360 a. J. C., aproximadamente), es conocido por sus piezas forenses, casi todas escritas para otras personas. También se conservan un discurso *Olímpico* y un *Epitafio*, dirigidos, respectivamente, a los concurrentes a los juegos y a los atenienses que anualmente acudían a honrar a los muertos en la guerra. — [1] Objetivo. — [2] Todos fabulosos: Lico, Diomedes, etc. — [3] Los centauros, el león de Nemea, etc. — [4] Se refiere a los discursos, lecturas públicas, etc., que había con motivo de los juegos. — [5] "En un mismo lugar".

114. * El segundo de los grandes historiadores atenienses (430-354 a. J. C., aproximadamente). Además de obras históricas como la *Anábasis* y las *Helénicas*, escribió una especie de novela sobre la vida de Ciro (*Ciropedia*), obras socráticas, etc. — [1] "De ejercitar". — [2] Son los ciudadanos

δέ τις ἀποδειλιάσειε τοῦ τὰ νόμιμα διαπονεῖσθαι, τοῦτον ἐκεῖνος ἀπέδειξε μηδὲ νομίζεσθαι ἔτι τῶν ὁμοίων[2] εἶναι.

Ἀλλὰ γὰρ ὅτι μὲν παλαιότατοι οὗτοι οἱ νόμοι εἰσί, σαφές[3]· ὁ γὰρ Λυκοῦργος κατὰ[4] τοὺς Ἡρακλείδας λέγεται γενέσθαι· οὕτω δὲ παλαιοὶ ὄντες, ἔτι καὶ νῦν τοῖς ἄλλοις[5] καινότατοί[6] εἰσι· καὶ γάρ, τὸ πάντων θαυμαστότατον[7], ἐπαινοῦσι μὲν πάντες τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα, μιμεῖσθαι δὲ αὐτὰ οὐδεμία πόλις ἐθέλει.

115.

Licurgo prohibe en Esparta las profesiones lucrativas

(JENOFONTE, *Constitución de los lacedemonios* VII 1-2)

Ἐναντία γε μὴν καὶ τάδε[1] τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι[2] κατέστησεν ὁ Λυκοῦργος ἐν τῇ Σπάρτῃ νόμιμα. Ἐν μὲν γὰρ δήπου ταῖς ἄλλαις πόλεσι πάντες χρηματίζονται ὅσον δύνανται· ὁ μὲν[3] γὰρ γεωργεῖ, ὁ δὲ ναυκληρεῖ, ὁ δ' ἐμπορεύεται, οἱ δὲ καὶ ἀπὸ τεχνῶν τρέφονται· ἐν δὲ τῇ Σπάρτῃ ὁ Λυκοῦργος τοῖς ἐλευθέροις τῶν[4] μὲν ἀμφὶ χρηματισμὸν ἀπεῖπε μηδενὸς[5] ἅπτεσθαι, ὅσα[6] δὲ ἐλευθερίαν ταῖς πόλεσι παρασκευάζει, ταῦτα ἔταξε μόνα ἔργα[7] αὐτῶν νομίζειν.

---

espartanos con plenos derechos, "iguales" entre sí. — [3] Súplase ἐστί; de esta principal depende la subordinada precedente. — [4] "En tiempo de...". La llegada de los Heraclidas, o hijos de Heracles, es el reflejo mítico de la invasión doria. — [5] Dativo instrumental de relación. — [6] "Nuevos" en el sentido de "insólitos". — [7] Es aposición a las dos oraciones que siguen.

115. [1] Concuerda con νόμιμα. — [2] Comparación abreviada. — [3] En correlación con ὁ δέ..., ὁ δέ, etc. — [4] Genitivo partitivo dependiente de μηδενός. Sustantiviza a ἀμφὶ χρηματισμόν. — [5] Genitivo con verbo de contacto. — [6] Oración de relativo que precede a su antecedente ταῦτα. [7] Predicativo.

116.

Costumbres de los lacedemonios

(NICOLAO* en ESTOBEO**, IV 2, 25)

Λακεδαιμονίοις τέχνας μανθάνειν ἄλλας ἢ τάς εἰς πόλεμον εὐθέτους αἰσχρόν ἐστιν. Ἑστιῶνται δὲ πάντες ἐν κοινῷ. Τοὺς δὲ γέροντας αἰσχύνονται οὐδὲν ἧττον ἢ πατέρας· γυμνάσια δ' ὥσπερ[1] ἀνδρῶν ἐστιν, οὕτω καὶ παρθένων. Ξένοις δ' ἐμβιοῦν οὐκ ἔξεστιν ἐν Σπάρτῃ, οὐδὲ Σπαρτιάταις ξενιτεύειν... Χρηματίζεσθαι δ' αἰσχρὸν Σπαρτιάτῃ. Νομίσματι δὲ χρῶνται σκυτίνῳ· ἐὰν δὲ παρά τινι[2] εὑρεθῇ χρυσὸς ἢ ἄργυρος, θανάτῳ ζημιοῦται. Σεμνύονται δὲ πάντες ἐπὶ τῷ[3] ταπεινοὺς αὑτοὺς παρέχειν καὶ κατηκόους ταῖς ἀρχαῖς. Μακαρίζονται δὲ μᾶλλον παρ' αὐτοῖς οἱ γενναίως ἀποθνήσκοντες ἢ οἱ εὐτυχῶς ζῶντες. Οἱ δὲ παῖδες νομίμως[4] περί τινα βωμόν περιϊόντες μαστιγοῦνται ἕως ἂν ὀλίγοι λειφθέντες στεφανωθῶσι.

117.

Partida del rey lacedemonio para la guerra

(JENOFONTE, *Constitución de los lacedemonios* XIII 2-5)

Θύει μὲν γὰρ πρῶτον οἴκοι ὢν Διὶ Ἀγήτορι καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ[1]· ἢν δὲ ἐνταῦθα καλλιερήσῃ[2], λαβὼν ὁ πυρφόρος

---

116. * Nicolao de Damasco, erudito del s. I a. J. C. — ** Juan Estobeo, de Macedonia, autor de una *Antología* que nos ha salvado muchos fragmentos de autores perdidos (s. V d. J. C.). — [1] Va en correlación con οὕτω καί. — [2] "En casa de uno". — [3] Sustantiviza a παρέχειν. — [4] "Con arreglo a la costumbre".

117. [1] Los demás dioses a los que se sacrifica en estos casos. —

πῦρ ἀπὸ τοῦ βωμοῦ προηγεῖται ἐπὶ τά ὅρια τῆς χώρας· ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκεῖ αὖ θύεται[3] Διὶ καὶ Ἀθηνᾷ. Ὅταν δὲ ἀμφοῖν τούτοιν τοῖν θεοῖν καλλιερηθῇ[4], τότε διαβαίνει τὰ ὅρια τῆς χώρας... Ὅταν δὲ τελεσθῇ τά ἱερά, ὁ βασιλεὺς προσκαλέσας πάντας παραγγέλλει τά ποιητέα.

118.

La educación en Esparta

(Plutarco, *Vida de Licurgo* XVI 7-10)

Οὐδ' ἐξῆν ἑκάστῳ τρέφειν οὐδὲ παιδεύειν ὡς ἐβούλετο τὸν υἱόν, ἀλλά πάντας εὐθὺς ἑπταετεῖς γενομένους[1] παραλαμβάνων αὐτὸς[2] εἰς ἀγέλας κατελόχιζε, καὶ συννόμους ποιῶν καὶ συντρόφους μετ' ἀλλήλων εἴθιζε συμπαίζειν καὶ συσχολάζειν. Ἄρχοντα δ' αὐτοῖς παρίσταντο τῆς ἀγέλης τὸν τῷ φρονεῖν διαφέροντα καὶ θυμοειδέστατον ἐν τῷ μάχεσθαι· καὶ πρὸς τοῦτον ἀφεώρων, καὶ προστάττοντος[3] ἠκροῶντο, καὶ κολάζοντος[3] ἐκαρτέρουν, ὥστε τὴν παιδείαν εἶναι μελέτην εὐπειθείας... Γράμματα μὲν οὖν ἕνεκα τῆς χρείας ἐμάνθανον· ἡ δ' ἄλλη πᾶσα παιδεία πρός τὸ ἄρχεσθαι καλῶς[4] ἐγίγνετο καὶ καρτερεῖν πονοῦντα καὶ νικᾶν μαχόμενον.

---

[2] Sujeto elíptico: (τὰ ἱερεῖα). — [3] Tiene igual sentido que θύει. — [4] Pasiva impersonal: "cuando se han obtenido buenos augurios en el sacrificio en honor de".

118. [1] "En cuanto cumplen siete años". — [2] Licurgo. — [3] Se sobrentiende τούτου. — [4] "Con vistas a ser mandados (obedecer) bien". Con τό van también los infinitivos siguientes, cuyo sujeto elíptico es igualmente τινά, "uno".

119.

Política de Solón (593 a. J. C.)

(Aristóteles*, *Constitución de Atenas* VI 1)

Κύριος δὲ γενόμενος τῶν πραγμάτων Σόλων τόν τε δῆμον ἠλευθέρωσε καὶ ἐν τῷ παρόντι καὶ εἰς τὸ μέλλον, κωλύσας δανείζειν ἐπὶ [1] τοῖς σώμασιν, καὶ νόμους ἔθηκε καὶ χρεῶν ἀποκοπὰς ἐποίησε καὶ τῶν ἰδίων καὶ τῶν δημοσίων, ἃς σεισάχθειαν καλοῦσιν, ὡς [2] ἀποσεισάμενοι τὸ βάρος.

120.

Juramento de los efebos en Atenas

(Pólux*, VIII 105-106)

Οὐ καταισχυνῶ τὰ ὅπλα, οὐδὲ καταλείψω τὸν παραστάτην, ᾧ ἂν στοιχῶ, ἀμυνῶ δὲ καὶ [1] ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὁσίων καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν, καὶ τὴν πατρίδα οὐκ ἐλάττω παραδώσω, πλεύσω δὲ καὶ καταρόσω ὁπόσην ἂν παραδέξωμαι. Καὶ συνήσω τῶν [2] ἀεὶ [3] κρινόντων [2] καὶ τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἱδρυμένοις πείσομαι, καὶ οὕστινας [4] ἄλλους ἱδρύσεται

---

119. * El célebre filósofo, discípulo de Platón y fundador de la escuela peripatética (384-322 a. J. C.). — [1] "Con la garantía de", es decir, con la condición de ser vendido como esclavo si no se pagaba. — [2] "Como". Σεισάχθεια viene de σείω y ἄχθος, que equivale a βάρος.

120. * Julio Pólux, que escribió a fines del s. II d. J. C. un *Onomasticon* en que recogía, con ilustraciones, el vocabulario ático antiguo. — [1] Los cuatro καί forman dos parejas correlativas. — [2] Genitivo con verbo de "obedecer". — [3] "En cada caso". — [4] Falta un antecedente

τὸ πλῆθος ἐμφρόνως[5]· καὶ ἄν[6] τις ἀναιρῇ τοὺς θεσμοὺς ἢ μὴ πείθηται, οὐκ ἐπιτρέψω, ἀμυνῶ δὲ καὶ μόνος καὶ μετὰ πάντων. Καὶ τά ἱερὰ τὰ πάτρια τιμήσω. Ἵστορες θεοί[7], Ἄγραυλος, Ἐνυάλιος, Ἄρης, Ζεύς, Θαλλώ, Αὐξώ, Ἡγεμόνη.

121.

Pisístrato, tirano de Atenas (561 a. J. C.)

(Aristóteles, *Constitución de Atenas* XIV 1)

Δημοτικώτατος δ' εἶναι δοκῶν ὁ Πεισίστρατος καὶ σφόδρ' εὐδοκιμηκὼς ἐν τῷ πρὸς Μεγαρέας πολέμῳ, κατατραυματίσας ἑαυτὸν συνέπεισε τὸν δῆμον, ὡς ὑπὸ τῶν ἀντιστασιωτῶν ταῦτα πεπονθώς, φυλακὴν ἑαυτῷ δοῦναι τοῦ σώματος, Ἀριστίωνος γράψαντος τὴν γνώμην. Λαβὼν δὲ τοὺς κορυνηφόρους[1] καλουμένους, ἐπαναστὰς μετὰ τούτων τῷ δήμῳ κατέσχε τὴν ἀκρόπολιν ἔτει δευτέρῳ καὶ τριακοστῷ μετὰ τὴν τῶν νόμων[2] θέσιν, ἐπὶ Κωμέου ἄρχοντος.

122.

Gobierno de Pisístrato

(Aristóteles, *Const. At.* XVI 1-4)

Ἡ μὲν οὖν Πεισιστράτου τυραννὶς ἐξ ἀρχῆς τε κατέστη τοῦτον τὸν τρόπον[1] καὶ μεταβολὰς ἔσχεν τοσαύτας. Διῴκει δ' ὁ Πεισίστρατος, ὥσπερ εἴρηται, τὰ περὶ τὴν πόλιν μετρίως καὶ μᾶλλον πολιτικῶς ἢ τυραννικῶς· ἔν τε γὰρ τοῖς ἄλλοις[2]

---

en dativo. — [5] Va con πείσομαι. — [6] Conjunción. — [7] Súplase ἔστωσαν; Ἄγραυλος, etc., son aposiciones a θεοί.

121. [1] Los guardias de corps, armados de una maza. — [2] Las leyes de Solón.

122. [1] Acusativo adverbial. — [2] Neutro. — [3] Genitivo partitivo con

φιλάνθρωπος ἦν καὶ πρᾷος καὶ τοῖς ἁμαρτάνουσι συγγνωμονικός, καὶ δὴ καὶ τοῖς ἀπόροις προεδάνειζε χρήματα πρὸς τὰς ἐργασίας, ὥστε διατρέφεσθαι γεωργοῦντας. Τοῦτο δ' ἐποίει δυοῖν χάριν, ἵνα μήτε ἐν τῷ ἄστει διατρίβωσιν, ἀλλὰ διεσπαρμένοι κατὰ τὴν χώραν, καὶ ὅπως εὐποροῦντες τῶν μετρίων [3] καὶ πρὸς τοῖς ἰδίοις [2] ὄντες μήτ' ἐπιθυμῶσι μήτε σχολάζωσιν ἐπιμελεῖσθαι τῶν κοινῶν [2]. Ἅμα δὲ συνέβαινεν αὐτῷ καὶ τὰς προσόδους γίγνεσθαι μείζους ἐξεργαζομένης τῆς χώρας [4].

123.

Clístenes

(ARISTÓTELES, *Const. At.* XXI 1-4)

Διὰ μὲν οὖν ταύτας τὰς αἰτίας [1] ἐπίστευεν ὁ δῆμος τῷ Κλεισθένει. Τότε δὲ τοῦ πλήθους προεστηκὼς [2] ἔτει τετάρτῳ μετὰ τὴν τῶν τυράννων κατάλυσιν ἐπὶ Ἰσαγόρου ἄρχοντος [3], πρῶτον μὲν συνένειμε πάντας εἰς δέκα φυλὰς ἀντὶ τῶν τεττάρων [4], ἀναμεῖξαι βολόμενος, ὅπως μετάσχωσι πλείους τῆς πολιτείας... διὰ τοῦτο [5] δὲ οὐκ εἰς δώδεκα φυλὰς συνέταξεν, ὅπως αὐτῷ μὴ συμβαίνῃ μερίζειν κατὰ τὰς προϋπαρχούσας τριττῦς· ἦσαν γὰρ ἐκ τεττάρων φυλῶν δώδεκα τριττύες [6], ὥστ' οὐ συνέπιπτεν ἂν [7] ἀναμίσγεσθαι τὸ πλῆθος. Διένειμε δὲ καὶ τὴν χώραν κατὰ δήμους τριάκοντα

---

verbos de "llenar", etc.; equivale a un instrumental. — [4] Genitivo absoluto con valor causal.

123. [1] Enumeradas antes: Clístenes pertenecía a la familia de los Alcmeónidas, siempre enemiga de los tiranos. — [2] Alude a la calidad de jefe del partido popular. — [3] En Atenas se fechaba con el nombre del arconte epónimo, como en Roma con los de los cónsules. — [4] Las cuatro que había antes, que eran de carácter gentilicio. — [5] Se refiere a la oración que sigue. — [6] A razón de tres por tribu. — [7] Irreal de pasado. — [8] Acu-

μέρη[8], δέκα μὲν τῶν[9] περὶ τὸ ἄστυ, δέκα δὲ τῆς παραλίας, δέκα δὲ τῆς[10] μεσογείου, καὶ ταύτας ἐπονομάσας τριττῦς ἐκλήρωσεν τρεῖς εἰς τὴν φυλὴν ἑκάστην, ὅπως ἑκάστη μετέχῃ πάντων τῶν τόπων. Καὶ δημότας ἐποίησεν ἀλλήλων τοὺς οἰκοῦντας ἐν ἑκάστῳ τῶν δήμων, ἵνα μὴ πατρόθεν προσαγορεύοντες[11] ἐξελέγχωσιν τοὺς νεοπολίτας, ἀλλὰ τῶν δήμων[12] ἀναγορεύωσιν· ὅθεν καὶ καλοῦσιν Ἀθηναῖοι σφᾶς αὐτοὺς τῶν δήμων.

124.

Epigramas a los caídos en las guerras Médicas

(SIMÓNIDES*, frs. 92, 91, 88 Diehl)

Ὦ ξεῖν', ἀγγέλλειν[1] Λακεδαιμονίοισ' ὅτι τῇδε[2]
κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

Μυριάσιν ποτὲ τῇδε τριακοσίαισ' ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδες τέτορες.

Ἑλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι[3]
χρυσοφόρων Μήδων ἐστόρεσαν δύναμιν.

---

sativo interno no etimológico de διένειμε; "en treinta partes". — [9] Neutro: τὰ περὶ τὸ ἄστυ es "las proximidades de la ciudad". Se trata de un genitivo local, antiguo partitivo. — [10] (γῆς). Genitivo del mismo tipo. — [11] Se refiere a una denominación oficial de los ciudadanos que indicara a qué γένος o estirpe pertenecían. — [12] Genitivo de pertenencia. Se refiere a la denominación oficial de los ciudadanos en época clásica, que incluye la mención del δῆμος (local, no gentilicio) a que pertenecen.

124. * Poeta de Ceos (556-460 a. J. C., aproximadamente). Es autor de poemas corales y epigramas. La atribución de los aquí transcritos está sometida a dudas. El dialecto es artificial, como sucede con frecuencia en los líricos: son jonismos ξεῖνε = ξένε; Λακεδαιμονίοισι = Λακεδαιμονίοις; κείνων = ἐκείνων; τριακοσίαισι = τριακοσίαις; y dorismos, Πελοποννάσου = Πελοποννήσου y τέτορες = τέτταρες. — [1] Infinitivo imperativo. — [2] Adverbial. — [3] Dativo locativo sin preposición.

125.

Temístocles y Milcíades

(DEMÓSTENES*, *Contra Aristócrates* 196-197)

Ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἀκεῖν' ἐξετάσαι, πῶς ποθ' οἱ πάλαι τὰς τιμὰς ἔνεμον καὶ τὰς δωρειὰς τοῖς ὡς [1] ἀληθῶς εὐεργέταις, καὶ ὅσοι πολῖται τύχοιεν ὄντες καὶ ὅσοι ξένοι. Κἂν [2] μὲν ἴδητ' ἐκείνους ἄμεινον [3] ὑμῶν, καλὸν τὸ μιμήσασθαι, ἂν δ' ὑμᾶς αὐτούς, ἐφ' [4] ὑμῖν ἔσται τὸ πράττειν. Πρῶτον μὲν τοίνυν ἐκεῖνοι Θεμιστοκλέα τὸν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν νικήσαντα καὶ Μιλτιάδην τὸν ἡγούμενον Μαραθῶνι καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὐκ ἴσα τοῖς νῦν στρατηγοῖς ἀγάθ' εἰργασμένους [5], οὐ χαλκοῦς [6] ἵστασαν οὐδ' ὑπερηγάπων. Οὐκ ἄρα τοῖς ἑαυτοὺς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν χάριν εἶχον; Σφόδρα γ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπεδίδοσάν γε καὶ αὐτῶν κἀκείνων ἀξίαν· ὄντες γὰρ πολλοῦ πάντες ἄξιοι, προύκρινον [7] αὑτῶν ἐκείνους ἡγεῖσθαι. Ἔστι δὲ σώφροσιν ἀνθρώποις καὶ πρὸς ἀλήθειαν βουλομένοις σκοπεῖν πολὺ μείζων τιμὴ τῆς χαλκῆς εἰκόνος τὸ καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν κεκρίσθαι πρώτους.

---

125. * El más célebre de los oradores atenienses, cabeza de la resistencia antimacedónica de Grecia (murió el 322 a. J. C.). — [1] Refuerza a ἀληθῶς. — [2] Por καὶ ἄν. — [3] Se entiende τὰς τιμὰς νέμοντας. — [4] "En poder de", "bajo la responsabilidad de". — [5] Tradúzcase lo que va entre las dos comas como si fuera un paréntesis. — [6] Adjetivo; se trata de estatuas. — [7] Con complemento directo y genitivo, como verbo que indica superioridad o preferencia de algo (acus.) sobre algo (gen.).

126.

Batalla de Salamina (480 a. J. C.)

(LISIAS, *Epitafio* 32-34)

Οἱ δ' ἡμέτεροι πρόγονοι..., ἡγησάμενοι κρεῖττον[1] εἶναι μετ' ἀρετῆς καὶ πενίας καὶ φυγῆς ἐλευθερίαν ἢ μετ' ὀνείδους καὶ πλούτου δουλείαν τῆς πατρίδος, ἐξέλιπον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τὴν πόλιν, ἵν' ἐν μέρει πρὸς ἑκατέραν[2] ἀλλὰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα τὰς δυνάμεις κινδυνεύσωσιν· ὑπεκθέμενοι δὲ παῖδας καὶ γυναῖκας εἰς Σαλαμῖνα συνήθροιζον καὶ τὸ τῶν ἄλλων συμμάχων ναυτικόν. Οὐ πολλαῖς δ' ὕστερον ἡμέραις ἦλθε καὶ ἡ πεζὴ στρατιὰ καὶ τὸ ναυτικὸν τὸ τῶν βαρβάρων.

127.

Juramento de los griegos antes de la batalla de Platea (479 a. J. C.)

(LICURGO*, *Contra Leócrates* 81)

Οὐ ποιήσομαι περὶ πλείονος[1] τὸ ζῆν τῆς ἐλευθερίας, οὐδ' ἐγκαταλείψω τοὺς ἡγεμόνας οὔτε ζῶντας οὔτε ἀποθανόντας, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας τῶν συμμάχων ἅπαντας θάψω. Καὶ κρατήσας τῷ πολέμῳ τοὺς βαρβάρους, τῶν[2] μὲν μαχεσαμένων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πόλεων οὐδεμίαν ἀνάστατον ποιήσω, τὰς δὲ τὰ τοῦ βαρβάρου[3] προελομένας ἁπάσας δεκατεύσω. Καὶ τῶν ἱερῶν τῶν ἐμπρησθέντων

---

126. [1] Atributo neutro, aun siendo femenino el sujeto del infinitivo: cf. latín *uarium et mutabile femina.* — [2] Sobrentendido δύναμιν, "ejército". Alude al ejército de tierra y a la flota.

127. * Hombre de estado ateniense de fines del s. IV a. J. C. — [1] "En más". — [2] Va con μαχεσαμένων... πόλεων. — [3] τὰ τοῦ βαρβάρου es "el partido del bárbaro". — [4] Aposición a (αὐτά).

καὶ καταβληθέντων ὑπὸ τῶν βαρβάρων οὐδὲν ἀνοικοδομήσω παντάπασιν, ἀλλ' ὑπόμνημα[4] τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἐάσω καταλείπεσθαι τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας.

128.

Fundación de la Liga Marítima (477 a. J. C.)

(TUCÍDIDES, I 96)

Παραλαβόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἡγεμονίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ ἑκόντων τῶν ξυμμάχων διὰ τὸ Παυσανίου[1] μῖσος, ἔταξαν ἅς τε ἔδει παρέχειν τῶν πόλεων χρήματα πρὸς τὸν βάρβαρον καὶ ἃς ναῦς· πρόσχημα γάρ ἦν ἀμύνεσθαι ὧν[2] ἔπαθον δῃοῦντας τὴν βασιλέως χώραν. Καὶ Ἑλληνοταμίαι[3] τότε πρῶτον Ἀθηναίοις κατέστη ἀρχή, οἳ ἐδέχοντο τὸν φόρον· οὕτω γὰρ ὠνομάσθη τῶν χρημάτων ἡ φορά. Ἦν δ' ὁ πρῶτος φόρος ταχθεὶς τετρακόσια τάλαντα καὶ ἑξήκοντα. Ταμιεῖόν τε Δῆλος ἦν αὐτοῖς καὶ αἱ ξύνοδοι ἐς τὸ ἱερὸν[4] ἐγίγνοντο.

129.

Ruptura de Atenas y Esparta (461 a. J. C.)

(TUCÍDIDES, I 102, 1-4)

Λακεδαιμόνιοι δέ, ὡς αὐτοῖς[1] πρὸς τοὺς ἐν Ἰθώμῃ[2] ἐμηκύνετο ὁ πόλεμος, ἄλλους τε ἐπεκαλέσαντο ξυμμάχους καὶ[3] Ἀθηναίους· οἱ δ' ἦλθον Κίμωνος στρατηγοῦντος πλήθει

---

128. [1] Genitivo objetivo. — [2] Genitivo por atracción (por ἐκείνων ἅ). — [3] Aposición a ἀρχή: "la magistratura de los helenotamias". — [4] En vez de ἐν τῷ ἱερῷ, por la idea de movimiento que subyace en la frase.

129. [1] Dativo simpatético. — [2] Los mesenios sublevados que se habían refugiado allí. — [3] "Y también a". — [4] Infinitivo dependiente de un

οὐκ ὀλίγῳ. Μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπεκαλέσαντο, ὅτι τειχομαχεῖν [4] ἐδόκουν δυνατοὶ εἶναι, τοῖς δέ, πολιορκίας μακρᾶς καθεστηκυίας [5], τούτου [6] ἐνδεᾶ ἐφαίνετο· βίᾳ γὰρ ἂν εἶλον τὸ χωρίον [7]. Καὶ διαφορὰ ἐκ ταύτης τῆς στρατείας πρῶτον Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις φανερὰ ἐγένετο. Οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ τὸ χωρίον οὐχ ἡλίσκετο, δείσαντες τῶν Ἀθηναίων τὸ τολμηρὸν καὶ τὴν νεωτεροποιίαν, καὶ ἀλλοφύλους ἅμα ἡγησάμενοι, μή [8] τι, ἢν παραμείνωσιν, ὑπὸ τῶν ἐν Ἰθώμῃ πεισθέντες νεωτερίσωσι, μόνους τῶν ξυμμάχων ἀπέπεμψαν, τὴν μὲν ὑποψίαν οὐ δηλοῦντες, εἰπόντες δὲ ὅτι *οὐδὲν προσδέονται αὐτῶν ἔτι*. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἔγνωσαν οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίονι λόγῳ [9] ἀποπεμπόμενοι [10], ἀλλά τινος [11] ὑπόπτου γενομένου, καὶ δεινὸν ποιησάμενοι καὶ οὐκ ἀξιώσαντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων τοῦτο παθεῖν, εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, ἀφέντες τὴν γενομένην ἐπὶ τῷ Μήδῳ [12] ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς [13] Ἀργείοις τοῖς ἐκείνων [13] πολεμίοις ξύμμαχοι ἐγένοντο.

130.

Talasocracia ateniense

(JENOFONTE, *Helénicas* VII 1, 3-4)

Πρῶτον μὲν γὰρ τόπον ἔχετε [1] κάλλιστα [2] πεφυκότα πρὸς τοῦτο· πλεῖσται γὰρ πόλεις τῶν δεομένων [3] τῆς θαλάττης

---

adjetivo de capacidad. — [5] Genitivo absoluto. — [6] Depende de ἐνδεᾶ; se refiere al arte de expugnar fortificaciones. — [7] Súplase "en otro caso". — [8] "No fuera que". — [9] "Con buena intención". — [10] Participio predicativo dependiente de ἔγνωσαν: "se dieron cuenta de que...". — [11] Neutro; el genitivo absoluto es causal. — [12] "Contra el medo". — [13] Los lacedemonios.

130. [1] Sujeto: los atenienses. — [2] Adverbial. — [3] Partitivo. — [4] "Ade-

περὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν οἰκοῦσι, καὶ αὗται πᾶσαι ἀσθενέστεραι τῆς ὑμετέρας. Πρὸς τούτοις[4] δὲ λιμένας ἔχετε, ὧν ἄνευ[5] οὐχ οἷόν τε ναυτικῇ δυνάμει χρῆσθαι. Ἔτι δὲ τριήρεις κέκτησθε πολλάς, καὶ πάτριον ὑμῖν ἐστι ναυτικὸν ἐπικτᾶσθαι. Ἀλλὰ μὴν τάς γε τέχνας τὰς περὶ ταῦτα πάσας οἰκείας[6] ἔχετε. Καὶ μὴν ἐμπειρίᾳ γε πολὺ προέχετε τῶν ἄλλων περὶ τὰ ναυτικά· ὁ γάρ βίος τοῖς πλείστοις ὑμῶν ἀπὸ τῆς θαλάττης· ὥστε τῶν ἰδίων ἐπιμελόμενοι ἅμα καὶ τῶν κατὰ θάλατταν ἀγώνων ἔμπειροι γίγνεσθε. Ἔτι δὲ καὶ τόδε· οὐδαμόθεν ἂν τριήρεις πλείους ἀθρόαι ἐκπλεύσειαν ἢ παρ' ὑμῶν. Ἔστι δὲ τοῦτο οὐκ ἐλάχιστον πρὸς ἡγεμονίαν· πρὸς γάρ τὸ πρῶτον[7] ἰσχυρὸν γενόμενον ἥδιστα πάντες συλλέγονται.

131.

Un orador ateniense justifica ante los lacedemonios el imperio de Atenas

(TUCÍDIDES, I 76, 2-3)

Οὕτως οὐδ' ἡμεῖς θαυμαστὸν οὐδὲν πεποιήκαμεν οὐδ' ἀπὸ[1] τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου, εἰ ἀρχήν τε διδομένην[2] ἐδεξάμεθα καὶ ταύτην μὴ ἀνεῖμεν[3] ὑπὸ τριῶν τῶν μεγίστων νικηθέντες, τιμῆς καὶ δέους καὶ ὠφελίας, οὐδ' αὖ πρῶτοι τοῦ τοιούτου ὑπάρξαντες, ἀλλ' αἰεὶ καθεστῶτος[4] τὸν ἥσσω ὑπὸ τοῦ δυνατωτέρου κατείργεσθαι, ἄξιοί τε ἅμα νομίζον-

---

más de estas cosas". — [5] Preposición tras de su régimen. — [6] Predicativo. — [7] "La primera cosa" (es decir, la primera ciudad).

131. [1] "Ajeno a". — [2] Por los propios jonios, para que Atenas les defendiera contra los persas. — [3] De ἀνίημι. — [4] Genitivo absoluto,

τες εἶναι καὶ ὑμῖν δοκοῦντες, μέχρι οὗ[5] τὰ ξυμφέροντα λογιζόμενοι τῷ δικαίῳ λόγῳ[6] νῦν χρῆσθε, ὃν οὐδείς πω παρατυχὸν[7] ἰσχύι τι κτήσασθαι προθεὶς τοῦ μὴ[8] πλέον ἔχειν[9] ἀπετράπετο. Ἐπαινεῖσθαί τε ἄξιοι[10], οἵτινες χρησάμενοι τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει ὥστε ἑτέρων ἄρχειν δικαιότεροι ἢ κατὰ[11] τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν γένωνται.

132.

Elogio de los antepasados

(DEMÓSTENES, *Tercera Olíntica* 24-26)

Ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες[1] οὐδ' ἐφίλουν[2] αὐτούς, ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων, πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, ὑπήκουε δ' ὁ ταύτην τὴν χώραν[3] ἔχων αὐτοῖς βασιλεύς, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον βάρβαρον Ἕλλησι[4], πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαι' αὐτοὶ στρατευόμενοι, μόνοι δ' ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων κατέλιπον. Ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλληνικῶν[5] ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτήν, θεάσασθ' ὁποῖοι[6], ἔν τε τοῖς κοινοῖς κἀν[7] τοῖς ἰδίοις. Δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατ-

---

haciendo κατείργεσθαι de sujeto del participio. — [5] "Hasta que". — [6] "Argumentos basados en la justicia". — [7] Acusativo absoluto, cuyo sujeto es κτήσασθαι. — [8] Pleonástico. — [9] Depende de ἀπετράπετο y va con τοῦ. — [10] Se entiende εἰσί. — [11] "En relación con".

132. [1] "Los oradores". — [2] "Halagaban". — [3] Macedonia. — [4] Entiéndase ὑπακούειν. — [5] "Los asuntos helénicos". — [6] "(Eran)". —

εσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων[8], ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν[9] λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν καὶ σφόδρ' ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥστε τὴν 'Αριστείδου καὶ τὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴ τις ἄρ' οἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ' ἐστίν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετ' αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως[10], ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ᾤετο δεῖν.

133.

Elogio de Atenas por Pericles

(TUCÍDIDES, II 37-41, 1)

Χρώμεθα γὰρ πολιτείᾳ οὐ ζηλούσῃ τοὺς τῶν πέλας νόμους, παράδειγμα δὲ μᾶλλον αὐτοὶ ὄντες[1] τισὶν ἢ μιμούμενοι ἑτέρους. Καὶ ὄνομα[2] μὲν διὰ τὸ μὴ ἐς[3] ὀλίγους, ἀλλ' ἐς[3] πλείονας οἰκεῖν δημοκρατία κέκληται... Καὶ μὴν καὶ τῶν πόνων πλείστας ἀναπαύλας τῇ γνώμῃ ἐπορισάμεθα, ἀγῶσι μέν γε καὶ θυσίαις διετησίοις νομίζοντες, ἰδίαις δὲ κατασκευαῖς εὐπρεπέσιν, ὧν καθ' ἡμέραν ἡ τέρψις τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσσει... Ξυνελών τε λέγω τήν τε πᾶσαν πόλιν τῆς 'Ελλάδος παίδευσιν εἶναι καὶ καθ' ἕκαστον δοκεῖν ἄν[4] μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα[5] παρ' ἡμῖν ἐπὶ πλεῖστ' ἂν εἴδη[6] καὶ μετὰ χαρίτων μάλιστ' ἂν εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὔταρκες[7] παρέχεσθαι.

---

[7] Crasis (καὶ ἐν). — [8] Genitivos apositivos. — [9] "Posibilidad de superación". — [10] "Los asuntos de la ciudad", "la política".

133. [1] Hay cambio de construcción; se esperaría ἐσμέν. — [2] Acusativo de relación (en el origen, parece, nominativo apositivo). — [3] "Apoyándose en", "en un régimen de". — [4] Este ἄν repetido tres veces va con el παρέχεσθαι final, cuyo valor potencial se anuncia así de antemano. — [5] "Un mismo varón". — [6] "En más aspectos". — [7] Predicativo.

134.

Caracteres de Atenas y Esparta

(TUCÍDIDES, I 70, 2-4)

Οἱ μέν [1] γε νεωτεροποιοὶ καὶ ἐπινοῆσαι [2] ὀξεῖς καὶ ἐπιτελέσαι [2] ἔργῳ ἃ ἂν γνῶσιν· ὑμεῖς δὲ [3] τὰ ὑπάρχοντά τε σῴζειν [2] καὶ ἐπιγνῶναι [2] μηδὲν καὶ ἔργῳ οὐδὲ τἀναγκαῖα ἐξικέσθαι [2]. Αὖθις δὲ οἱ μὲν καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταὶ καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες· τὸ δὲ ὑμέτερον [4] τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ [5] πρᾶξαι τῆς τε γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι τῶν τε δεινῶν μηδέποτε οἴεσθαι ἀπολυθήσεσθαι. Καὶ μὴν καὶ ἄοκνοι [6] πρὸς ὑμᾶς μελλητὰς καὶ ἀποδημηταὶ πρὸς ἐνδημοτάτους· οἴονται γὰρ οἱ μὲν τῇ ἀπουσίᾳ [7] ἄν τι κτᾶσθαι [8], ὑμεῖς δὲ τῷ ἐξελθεῖν [7] καὶ τὰ ἑτοῖμα ἂν βλάψαι.

135.

Atenas, madre de las leyes

(ISÓCRATES*, *Panegírico* 39-40)

Παραλαβοῦσα [1] γὰρ τοὺς Ἕλληνας ἀνόμως ζῶντας καὶ σποράδην οἰκοῦντας, καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ δυναστειῶν ὑβριζομένους, τοὺς δὲ δι' ἀναρχίαν ἀπολλυμένους, καὶ τούτων τῶν κακῶν αὐτοὺς ἀπήλλαξε, τῶν μὲν κυρία γενομένη, τοῖς δ' αὐτὴν παράδειγμα ποιήσασα· πρώτη μὲν γὰρ [2] νό-

---

134. [1] Los atenienses — [2] Infinitivos dependientes del adjetivo ὀξεῖς ("rápidos para..."). — [3] Los lacedemonios. — [4] "Lo propio de vosotros (es)". — [5] Construido con genitivo comparativo. — [6] (εἰσί). — [7] Instrumental. — [8] Infinitivo potencial con ἄν.

135. * Maestro del género oratorio epidíctico o de aparato. Llevó a su perfección la prosa oratoria y propugnó una política panhelénica (436-338 a. J. C.). — [1] La ciudad de Atenas. — [2] No es "porque", sino

μους ἔθετο καὶ πολιτείαν κατεστήσατο. Δῆλον δ' ἐκεῖθεν[3]· οἱ γὰρ ἐν ἀρχῇ περὶ τῶν φονικῶν ἐγκαλέσαντες καὶ βουληθέντες[4] μετὰ λόγου καὶ μὴ μετὰ βίας διαλύσασθαι τὰ πρὸς ἀλλήλους, ἐν[5] τοῖς νόμοις τοῖς ἡμετέροις τὰς κρίσεις ἐποιήσαντο περὶ αὐτῶν.

136.

Significado espiritual de la palabra "helenos"

(ISÓCRATES, *Panegírico* 50)

Τοσοῦτον δ' ἀπολέλοιπεν ἡ πόλις ἡμῶν περὶ τὸ φρονεῖν καὶ λέγειν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους[1], ὥσθ' οἱ ταύτης μαθηταὶ τῶν ἄλλων διδάσκαλοι γεγόνασι, καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα[2] πεποίηκε[3] μηκέτι τοῦ γένους ἀλλὰ τῆς διανοίας δοκεῖν εἶναι, καὶ μᾶλλον Ἕλληνας καλεῖσθαι τοὺς τῆς παιδεύσεως τῆς ἡμετέρας ἢ τοὺς τῆς κοινῆς φύσεως μετέχοντας.

137.

Los demagogos atenienses

(ARISTÓTELES, *Const. At.* XXVIII 1-3)

Ἕως μὲν οὖν Περικλῆς προειστήκει τοῦ δήμου βελτίω τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν ἦν, τελευτήσαντος δὲ Περικλέους πολὺ χείρω. Πρῶτον γὰρ τότε προστάτην ἔλαβεν ὁ δῆμος οὐκ εὐδοκιμοῦντα παρὰ τοῖς ἐπιεικέσιν[1]· ἐν δὲ τοῖς πρότερον χρόνοις ἀεὶ διετέλουν οἱ ἐπιεικεῖς δημαγωγοῦντες[2].

"a saber". — [3] "Por lo que sigue". — [4] Pasiva de un deponente con valor igual al de la media. — [5] "De acuerdo con".

136. [1] Complemento directo de ἀπολέλοιπεν. — [2] τό... ὄνομα es el sujeto de εἶναι. — [3] De este verbo dependen δοκεῖν y καλεῖσθαι.

137. [1] Designa a los miembros del partido aristocrático. — [2] Participio predicativo que forma una perífrasis con διετέλουν: "fueron jefes del

᾿Εξ ἀρχῆς μὲν γὰρ καὶ πρῶτος ἐγένετο προστάτης τοῦ δήμου Σόλων, δεύτερος δὲ Πεισίστρατος, τῶν εὐγενῶν καὶ γνωρίμων[1]· καταλυθείσης δὲ τῆς τυραννίδος Κλεισθένης[3], τοῦ γένους ὢν τῶν ᾿Αλκμεωνιδῶν, καὶ τούτῳ μὲν οὐδεὶς ἦν ἀντιστασιώτης, ὡς ἐξέπεσον οἱ περὶ τὸν ᾿Ισαγόραν[4]. Μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ μὲν δήμου προειστήκει Ξάνθιππος, τῶν δὲ γνωρίμων[1] Μιλτιάδης, ἔπειτα Θεμιστοκλῆς καὶ ᾿Αριστείδης· μετὰ δὲ τούτους ᾿Εφιάλτης μὲν τοῦ δήμου, Κίμων δ' ὁ Μιλτιάδου τῶν εὐπόρων[1]· εἶτα Περικλῆς μὲν τοῦ δήμου, Θουκυδίδης δὲ τῶν ἑτέρων, κηδεστὴς ὢν Κίμωνος. Περικλέους δὲ τελευτήσαντος τῶν μὲν ἐπιφανῶν[1] προειστήκει Νικίας ὁ ἐν Σικελίᾳ τελευτήσας, τοῦ δὲ δήμου Κλέων ὁ Κλεαινέτου, ὃς δοκεῖ μάλιστα διαφθεῖραι τὸν δῆμον ταῖς ὁρμαῖς[5], καὶ πρῶτος ἐπὶ τοῦ βήματος ἀνέκραγε καὶ ἐλοιδορήσατο καὶ περιζωσάμενος[6] ἐδημηγόρησε, τῶν ἄλλων ἐν κόσμῳ λεγόντων.

138.

Justificación de la democracia ateniense

(Pseudo-Jenofonte*, *Constitución de Atenas* I 2)

Δικαίως αὐτόθι[1] καὶ οἱ πένητες καὶ ὁ δῆμος πλέον[2] ἔχει τῶν γενναίων[3] καὶ τῶν πλουσίων διὰ τόδε, ὅτι ὁ

---

pueblo sin interrupción". — [3] (ἐγένετο προστάτης τοῦ δήμου). — [4] "Iságoras y los suyos", que se opusieron al programa democrático de Clístenes. — [5] "Con sus arranques o apasionamiento". — [6] Es decir, pasando el ἱμάτιον por debajo de la axila derecha y dejando el brazo fuera, lo cual era tenido por postura incorrecta.

138. * La *Constitución de Atenas,* atribuida a Jenofonte por los manuscritos, es en realidad obra de un partidario de la oligarquía, que la escribió poco antes del comienzo de la guerra del Peloponeso. —

δῆμός ἐστιν ὁ ἐλαύνων τάς ναῦς καὶ ὁ τὴν δύναμιν περιτιθεὶς τῇ πόλει, καὶ οἱ κυβερνῆται καὶ οἱ κελευσταὶ καὶ οἱ πεντηκόνταρχοι καὶ οἱ πρῳρᾶται καὶ οἱ ναυπηγοί, οὗτοί εἰσιν οἱ τὴν δύναμιν περιτιθέντες τῇ πόλει πολὺ μᾶλλον ἢ οἱ ὁπλῖται καὶ οἱ γενναῖοι [3] καὶ οἱ χρηστοί [3]. Ἐπειδὴ οὖν ταῦτα οὕτως ἔχει, δοκεῖ δίκαιον εἶναι πᾶσι τῶν ἀρχῶν [4] μετεῖναι ἔν τε τῷ κλήρῳ καὶ ἐν τῇ χειροτονίᾳ, καὶ λέγειν ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ τῶν πολιτῶν.

139.

Pericles

(Tucídides, II 65, 5-7)

Ὅσον τε γάρ χρόνον προύστη τῆς πόλεως ἐν τῇ εἰρήνῃ, μετρίως ἐξηγεῖτο καὶ ἀσφαλῶς διεφύλαξεν αὐτήν, καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐκείνου [1] μεγίστη, ἐπειδή τε ὁ πόλεμος κατέστη, ὁ δὲ [2] φαίνεται καὶ ἐν τούτῳ προγνοὺς τὴν δύναμιν [3]. Ἐπεβίω δὲ δύο ἔτη καὶ ἓξ μῆνας· καὶ ἐπειδὴ ἀπέθανεν, ἐπὶ πλέον ἔτι ἐγνώσθη ἡ πρόνοια αὐτοῦ ἡ ἐς τόν πόλεμον. Ὁ μὲν γὰρ ἡσυχάζοντάς τε καὶ τὸ ναυτικὸν θεραπεύοντας καὶ ἀρχὴν μὴ ἐπικτωμένους ἐν τῷ πολέμῳ μηδὲ τῇ πόλει [4] κινδυνεύοντας ἔφη περιέσεσθαι· οἱ δὲ ταῦτά τε πάντα ἐς τοὐναντίον [5] ἔπραξαν καὶ ἄλλα [6] ἔξω τοῦ πολέμου δοκοῦντα εἶναι κατὰ τὰς ἰδίας φιλοτιμίας καὶ ἴδια κέρδη κακῶς ἔς τε σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπολίτευσαν.

---

[1] En Atenas. — [2] Más poder, se entiende. — [3] En sentido político (referido a los aristócratas). — [4] "Los cargos públicos".

139. [1] "Bajo él", "en su tiempo". — [2] "Él"; δέ no tiene valor propio, lo que es excepcional. — [3] (τῆς πόλεως). — [4] "En unión de la ciudad", "comprometiendo a la ciudad". — [5] Crasis por τό ἐναντίον. [6] Depende de ἐπολίτευσαν.

140.

Sócrates salva la vida a Alcibiades (¿432 a. J. C.?)

(PLATÓN, *Banquete* 220 D-E)

Ὅτε γάρ ἡ μάχη ἦν ἐξ ἧς[1] ἐμοὶ[2] καὶ[3] τἀριστεῖα[4] ἔδοσαν οἱ στρατηγοί, οὐδεὶς ἄλλος ἐμὲ ἔσωσεν ἀνθρώπων ἢ οὗτος, τετρωμένον οὐκ ἐθέλων ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ συνδιέσωσε καὶ τὰ ὅπλα καὶ αὐτὸν ἐμέ. Καὶ ἐγὼ μέν, ὦ Σώκρατες, καὶ τότε ἐκέλευον σοὶ διδόναι τἀριστεῖα τοὺς στρατηγούς, καὶ τοῦτό γέ μοι οὔτε μέμψῃ οὔτε ἐρεῖς ὅτι ψεύδομαι· ἀλλὰ γὰρ τῶν στρατηγῶν πρός τὸ ἐμὸν ἀξίωμα ἀποβλεπόντων καὶ βουλομένων ἐμοὶ διδόναι τἀριστεῖα, αὐτὸς προθυμότερος ἐγένου[5] τῶν στρατηγῶν ἐμὲ λαβεῖν ἢ σαυτόν.

141.

Exhortación de Arquidamo a los peloponesios al invadir el Ática (431 a. J. C.)

(TUCÍDIDES, II 11, 1-2)

Ἄνδρες Πελοποννήσιοι καὶ ξύμμαχοι, καὶ[1] οἱ πατέρες ἡμῶν πολλὰς στρατείας καὶ[2] ἐν αὐτῇ τῇ Πελοποννήσῳ καὶ[2] ἔξω ἐποιήσαντο, καὶ[1] ἡμῶν αὐτῶν οἱ πρεσβύτεροι οὐκ ἄπειροι πολέμων εἰσίν· ὅμως δὲ τῆσδε οὔπω μείζονα παρασκευὴν ἔχοντες ἐξήλθομεν, ἀλλὰ καὶ[3] ἐπὶ πόλιν δυνατωτάτην νῦν ἐρχόμεθα καὶ[3] αὐτοὶ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι στρα-

---

140. [1] "A consecuencia de la cual". — [2] A Alcibíades, que es quien habla. — [3] Subraya la coincidencia. — [4] Crasis por τὰ ἀριστεῖα. — [5] προθυμότερος ἐγένου equivale a un verbo de deseo, con construcción de infinitivo.

141. [1] [2] [3] Los dos καί marcados con cada número son correlativos.

τεύοντες. Δίκαιον οὖν ἡμᾶς μήτε τῶν πατέρων χείρους φαίνεσθαι μήτε ἡμῶν αὐτῶν [4] τῆς δόξης ἐνδεεστέρους. Ἡ γὰρ Ἑλλὰς πᾶσα τῇδε τῇ ὁρμῇ [5] ἐπῆρται καὶ προσέχει τὴν γνώμην, εὔνοιαν ἔχουσα [6] διὰ τὸ Ἀθηναίων [7] ἔχθος πρᾶξαι ἡμᾶς ἃ ἐπινοοῦμεν.

142.

Victoria ateniense en Pilos (425 a. J. C.)

(Tucídides, IV 38, 3-5)

Καὶ ἐκείνων [1] μὲν οὐδένα ἀφέντων [2], αὐτῶν δὲ τῶν Ἀθηναίων καλούντων ἐκ τῆς ἠπείρου κήρυκας καὶ γενομένων ἐπερωτήσεων δὶς ἢ τρίς, ὁ τελευταῖος διαπλεύσας αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς ἠπείρου Λακεδαιμονίων ἀνὴρ ἀπήγγειλεν ὅτι [3] «Λακεδαιμόνιοι κελεύουσιν ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ ὑμῶν αὐτῶν βουλεύεσθαι μηδὲν αἰσχρὸν ποιοῦντας [4]». Οἱ δὲ καθ' ἑαυτοὺς βουλευσάμενοι τὰ ὅπλα παρέδοσαν καὶ σφᾶς αὐτούς. Καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν [5] καὶ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα [5] ἐν φυλακῇ εἶχον αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι· τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐν τῇ νήσῳ τἆλλα διεσκευάζοντο ὡς [6] ἐς πλοῦν καὶ τοὺς ἄνδρας τοῖς τριηράρχοις διέδοσαν ἐς φυλακήν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι κήρυκα πέμψαντες τοὺς νεκροὺς διεκομίσαντο. Ἀπέθανον δ' ἐν

---

[4] Dependiente de τῆς δόξης. — [5] Dativo agente. — [6] εὔνοιαν ἔχουσα equivale a un verbo de voluntad y lleva infinitivo. — [7] Objetivo.

142. [1] Partitivo dependiente de οὐδένα; se refiere a los lacedemonios sitiados en la isla de Esfacteria, junto a Pilos. — [2] Genitivo absoluto; sujeto, (τῶν Ἀθηναίων). — [3] Anuncia que se pasa al estilo directo; equivale a nuestros dos puntos. — [4] En boca de un espartano esto equivale a exigir la resistencia hasta la muerte; pero los sitiados lo entendieron de otra manera. — [5] Acusativo de tiempo. — [6] Da matiz subjetivo:

τῇ νήσῳ καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν τοσοίδε· εἴκοσι μὲν ὁπλῖται διέβησαν[7] καὶ τετρακόσιοι οἱ πάντες· τούτων ζῶντες ἐκομίσθησαν ὀκτὼ[8] ἀποδέοντες τριακόσιοι, οἱ δὲ ἄλλοι ἀπέθανον. Καὶ Σπαρτιᾶται τούτων ἦσαν τῶν ζώντων περὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Ἀθηναίων[9] δὲ οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν· ἡ γὰρ μάχη οὐ σταδαία ἦν.

143.

Texto parcial de la paz de Nicias (421 a. J. C.)

(TUCÍDIDES, V 18, 1-4)

Σπονδὰς ἐποιήσαντο Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι κατὰ τάδε[1], καὶ ὤμοσαν κατὰ πόλεις. Περὶ μὲν τῶν ἱερῶν τῶν κοινῶν, θύειν ἐξεῖναι[2] καὶ μαντεύεσθαι καὶ θεωρεῖν κατὰ τὰ πάτρια τὸν βουλόμενον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀδεῶς. Τό δ' ἱερὸν καὶ τὸν νεὼν τόν ἐν Δελφοῖς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Δελφοὺς αὐτονόμους εἶναι καὶ αὐτοτελεῖς καὶ αὐτοδίκους καὶ αὐτῶν[3] καὶ τῆς γῆς[3] τῆς ἑαυτῶν κατὰ τὰ πάτρια. Ἔτη[4] δὲ εἶναι τὰς σπονδὰς πεντήκοντα Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς Λακεδαιμονίων ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. Ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μήτε Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους[5] ἐπ' Ἀθηναίους καὶ τοὺς

"como para...". — [7] A la isla desde el continente, al comienzo de la acción. — [8] Depende de ἀποδέοντες; iría en genitivo partitivo si fuera forma flexionada. — [9] Genitivo partitivo dependiente de οὐ πολλοί.

143. [1] "En los siguientes términos". — [2] Aposición a τάδε; sus sujetos son los infinitivos que preceden y siguen. — [3] Genitivo de relación: "en cuanto a...". — [4] Acusativo de tiempo; va con πεντήκοντα. — [5] Sujeto de ἐπιφέρειν.

ξυμμάχους μήτε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους[5] ἐπὶ Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, μήτε τέχνῃ μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ. Ἢν δέ τι διάφορον ᾖ πρὸς ἀλλήλους, δίκαις χρήσθων καὶ ὅρκοις, καθ' ὅ τι ἂν ξυνθῶνται.

144.

Mutilación de los Hermes (415 a. J. C.)

(TUCÍDIDES, VI 27, 1 - 28, 1)

Ἐν δὲ τούτῳ[1], ὅσοι Ἑρμαῖ[2] ἦσαν λίθινοι ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων (εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον[3] πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίοις προθύροις καὶ ἐν ἱεροῖς) μιᾷ νυκτὶ οἱ πλεῖστοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα[4]. Καὶ τοὺς δράσαντας ᾔδει οὐδείς, ἀλλὰ μεγάλοις μηνύτροις δημοσίᾳ οὗτοί τε ἐζητοῦντο καὶ προσέτι ἐψηφίσαντο[5], καὶ εἴ τις ἄλλο τι οἶδεν ἀσέβημα γεγενημένον, μηνύειν ἀδεῶς τὸν βουλόμενον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων καὶ δούλων. Καὶ τὸ πρᾶγμα μειζόνως[6] ἐλάμβανον· τοῦ τε γὰρ ἔκπλου[7] οἰωνὸς ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ἅμα νεωτέρων πραγμάτων καὶ δήμου καταλύσεως[8] γεγενῆσθαι. Μηνύεται οὖν ἀπὸ[9] μετοίκων τέ τινων καὶ ἀκολούθων περὶ μὲν τῶν Ἑρμῶν οὐδέν, ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοπαί τινες πρότερον ὑπὸ νεωτέρων μετὰ παιδιᾶς καὶ οἴνου γεγενημέναι, καὶ τὰ μυστήρια ἅμα ὡς[10] ποιεῖται[11] ἐν οἰκίαις ἐφ' ὕβρει[12]· ὧν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπῃτιῶντο.

---

144. [1] Neutro. — [2] Bustos de Hermes. — [3] "Según la costumbre local". — [4] En activa sería acusativo de cosa. — [5] Cambio de sujeto. — [6] "Con gran interés". — [7] La expedición ateniense a Sicilia, durante la guerra del Peloponeso. — [8] Genitivos apositivos (salvo δήμου) dependientes de ξυνωμοσίᾳ. — [9] Equivalente a ὑπό. — [10] Depende de μηνύεται. — [11] Pasiva. — [12] "Por burla".

145.

Derrota ateniense ante Siracusa (413 a. J. C.)

(TUCÍDIDES, VII 72 - 73, 1)

Γενομένης δ' ἰσχυρᾶς τῆς ναυμαχίας καὶ πολλῶν νεῶν ἀμφοτέροις καὶ ἀνθρώπων ἀπολομένων οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπικρατήσαντες τά τε ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς ἀνείλοντο καὶ ἀποπλεύσαντες πρὸς τὴν πόλιν τροπαῖον ἔστησαν. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὑπὸ μεγέθους τῶν παρόντων κακῶν νεκρῶν μὲν πέρι[1] ἢ ναυαγίων οὐδὲ ἐπενόουν αἰτῆσαι ἀναίρεσιν, τῆς δὲ νυκτὸς[2] ἐβουλεύοντο εὐθὺς ἀναχωρεῖν. Δημοσθένης δὲ Νικίᾳ προσελθὼν γνώμην ἐποιεῖτο[3] πληρώσαντας[4] ἔτι τὰς λοιπὰς τῶν νεῶν βιάσασθαι, ἢν δύνωνται, ἅμα ἕῳ τὸν ἔκπλουν, λέγων ὅτι πλείους[5] αἱ λοιπαὶ νῆες χρήσιμαι σφίσιν[6] ἢ τοῖς πολεμίοις[6]· ἦσαν γὰρ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις περίλοιποι ὡς ἑξήκοντα, τοῖς δ' ἐναντίοις ἐλάσσους ἢ πεντήκοντα. Καὶ ξυγχωροῦντος Νικίου τῇ γνώμῃ καὶ βουλομένων πληροῦν αὐτῶν[7] οἱ ναῦται οὐκ ἤθελον ἐσβαίνειν διὰ τὸ καταπεπλῆχθαί τε τῇ ἥσσῃ[8] καὶ μὴ ἂν[9] ἔτι οἴεσθαι κρατῆσαι. Καὶ οἱ μὲν ὡς κατὰ γῆν ἀναχωρήσοντες[10] ἤδη ξύμπαντες τὴν γνώμην εἶχον.

---

145. [1] Rige dos genitivos, νεκρῶν y ναυαγίων (caso de anástrofe; nótese el acento). — [2] Genitivo de tiempo. — [3] γνώμην ἐποιεῖτο es una perífrasis que equivale a un verbo *dicendi* como "propuso", seguido de infinitivo. — [4] Participio con el sujeto implícito de βιάσασθαι (ellos, los atenienses). — [5] (εἰσίν). — [6] Dativo posesivo. — [7] Los generales. — [8] Instrumental. — [9] Se refiere a κρατῆσαι, al que da valor potencial. — [10] "En la idea de que..." (matiz subjetivo de ὡς).

146.

Crueldad de los tracios (413 a. J. C.)

(TUCÍDIDES, VII 29, 4-5)

'Εσπεσόντες δὲ οἱ Θρᾷκες ἐς τὴν Μυκαλησσὸν τάς τε οἰκίας καὶ τὰ ἱερὰ ἐπόρθουν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐφόνευον φειδόμενοι οὔτε πρεσβυτέρας οὔτε νεωτέρας ἡλικίας, ἀλλὰ πάντας ἑξῆς, ὅτῳ [1] ἐντύχοιεν [2], καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας κτείνοντες, καὶ προσέτι καὶ ὑποζύγια καὶ ὅσα ἄλλα ἔμψυχα ἴδοιεν [2]. Τὸ γὰρ γένος τὸ τῶν Θρᾳκῶν ὁμοῖα [3] τοῖς μάλιστα τοῦ βαρβαρικοῦ, ἐν ᾧ [4] ἂν θαρσήσῃ, φονικώτατόν ἐστιν. Καὶ τότε ἄλλη τε ταραχὴ οὐκ ὀλίγη καὶ ἰδέα πᾶσα καθειστήκει ὀλέθρου, καὶ ἐπιπεσόντες διδασκαλείῳ παίδων, ὅπερ μέγιστον ἦν αὐτόθι καὶ ἄρτι [5] ἔτυχον οἱ παῖδες ἐσεληλυθότες, κατέκοψαν πάντας.

147.

Corrupción de las costumbres por la guerra

(TUCÍDIDES, III 82, 2-4)

Καὶ ἐπέπεσε πολλὰ καὶ χαλεπὰ κατὰ στάσιν ταῖς πόλεσι, γιγνόμενα... καὶ αἰεὶ ἐσόμενα ἕως ἂν ἡ αὐτὴ φύσις ἀνθρώπων ᾖ... 'Εν μὲν γὰρ εἰρήνῃ καὶ ἀγαθοῖς πράγμασιν αἵ τε πόλεις καὶ οἱ ἰδιῶται ἀμείνους τὰς γνώμας ἔχουσι διὰ τὸ μὴ ἐς ἀκουσίους ἀνάγκας [1] πίπτειν· ὁ δὲ πόλεμος ὑφελὼν τὴν εὐπορίαν τοῦ καθ' ἡμέραν [2] βίαιος διδάσκα-

146. [1] Singular por construcción *ad sensum*. — [2] Iterativo. — [3] Adverbial. — [4] "En lo que", "cuando". — [5] No se repite el relativo (entiéndase ἐς ὃ ἄρτι).

147. [1] "Situaciones de necesidad apremiante". — [2] "De la vida dia-

λος... Καὶ τὴν εἰωθυῖαν ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ ἔργα[3] ἀντήλλαξαν τῇ δικαιώσει[4]. Τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος ἀνδρεία φιλέταιρος ἐνομίσθη, μέλλησις δὲ προμηθὴς δειλία εὐπρεπής, τὸ δὲ σῶφρον[5] τοῦ ἀνάνδρου[5] πρόσχημα, καὶ τὸ πρὸς ἅπαν ξυνετὸν ἐπὶ πᾶν ἀργόν· τὸ δ' ἐμπλήκτως ὀξὺ ἀνδρὸς μοίρᾳ προσετέθη.

148.

Derrota de Egospótamos (405 a. J. C.)

(JENOFONTE, *Helénicas* II 2, 3-4)

Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις τῆς Παράλου ἀφικομένης νυκτὸς ἐλέγετο ἡ συμφορά, καὶ οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν μακρῶν τειχῶν[1] εἰς ἄστυ διῆκεν, ὁ ἕτερος[2] τῷ ἑτέρῳ παραγγέλλων· ὥστ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὐδεὶς ἐκοιμήθη, οὐ μόνον τοὺς ἀπολωλότας πενθοῦντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἔτι αὐτοὶ ἑαυτούς, πείσεσθαι[3] νομίζοντες οἷα ἐποίησαν[4] Μηλίους τε Λακεδαιμονίων ἀποίκους ὄντας, κρατήσαντες πολιορκίᾳ, καὶ Ἱστιαιέας καὶ Σκιωναίους καὶ Τορωναίους καὶ Αἰγινήτας καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐκκλησίαν ἐποίησαν, ἐν ᾗ ἔδοξε τούς τε λιμένας ἀποχῶσαι πλὴν ἑνός, καὶ τὰ τείχη εὐτρεπίζειν καὶ φυλακὰς ἐφιστάναι καὶ τἆλλα πάντα[5] ὡς εἰς πολιορκίαν παρασκευάζειν τὴν πόλιν.

---

ria". — [3] ἀξίωσιν... ἐς τὰ ἔργα es "aplicación... con relación a las cosas". — [4] "Para (su) justificación". — [5] Equivalente a un abstracto.

148. [1] Los muros largos unían el Pireo a Atenas. — [2] Nominativo absoluto (anacoluto). — [3] De πάσχω. — [4] Tradúzcase por pluscuamperfecto. — [5] Acusativo de relación.

149.

Capitulación de Atenas ante Esparta (404 a. J. C.)

(JENOFONTE, *Helénicas* II 2, 19-23)

Θηραμένης δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις, ἐπεὶ ἦσαν ἐν Σελλασίᾳ, ἐρωτώμενοι δὲ ἐπὶ τίνι λόγῳ[1] ἥκοιεν εἶπον[2] ὅτι αὐτοκράτορες περὶ εἰρήνης, μετὰ ταῦτα οἱ ἔφοροι καλεῖν ἐκέλευον αὐτούς. Ἐπεὶ δ' ἧκον, ἐκκλησίαν ἐποίησαν[3], ἐν ᾗ ἀντέλεγον Κορίνθιοι καὶ Θηβαῖοι μάλιστα, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐξαιρεῖν. Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἔφασαν[4] πόλιν Ἑλληνίδα ἀνδραποδιεῖν μέγα ἀγαθὸν εἰργασμένην ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις γενομένοις τῇ Ἑλλάδι, ἀλλ' ἐποιοῦντο[5] εἰρήνην ἐφ' ᾧ[6] τά τε μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ[7] καθελόντας καὶ τὰς ναῦς πλὴν δώδεκα παραδόντας καὶ τοὺς φυγάδας καθέντας τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν[8] καὶ φίλον[8] νομίζοντας Λακεδαιμονίοις ἕπεσθαι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὅποι ἂν ἡγῶνται. Θηραμένης δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρέσβεις ἐπανέφερον ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας. Εἰσιόντας δ' αὐτοὺς ὄχλος περιεχεῖτο πολύς, φοβούμενοι[9] μὴ ἄπρακτοι ἥκοιεν· οὐ γὰρ ἔτι ἐνεχώρει μέλλειν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολλυμένων τῷ λιμῷ. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀπήγγελλον οἱ πρέσβεις ἐφ' οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιοῖντο τὴν εἰρήνην· προηγόρει δὲ αὐτῶν Θηραμένης, λέγων ὡς χρὴ πείθεσθαι Λακεδαιμονίοις καὶ τὰ τείχη περιαιρεῖν. Ἀντειπόντων δέ τινων αὐτῷ, πολὺ δὲ

---

149. 1 "En qué concepto". — 2 Depende aún de ἐπεί. — 3 Cambio de sujeto. — 4 "Se negaron a". — 5 Imperfecto de conato: "hacían", "se prestaban a hacer". — 6 "Bajo la condición de que"; lleva el infinitivo ἕπεσθαι, cuyo sujeto es τοὺς Ἀθηναίους, que se sobrentiende. — 7 Entiéndase las instalaciones portuarias del Pireo. — 8 Predicativo. — 9 En concordancia *ad sensum* con ὄχλος. — 10 "Al son de".

πλειόνων συνεπαινεσάντων, ἔδοξε δέχεσθαι τὴν εἰρήνην. Μετὰ δὲ ταῦτα Λύσανδρός τε κατέπλει εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ οἱ φυγάδες κατῆσαν καὶ τὰ τείχη κατέσκαπτον ὑπ' [10] αὐλητρίδων πολλῇ προθυμίᾳ, νομίζοντες ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας.

150.

Régimen de los Treinta Tiranos (404-403 a. J. C.)

(LISIAS, *Contra Eratóstenes* 5-7)

Ἐπειδὴ δ' οἱ τριάκοντα πονηροὶ καὶ συκοφάνται ὄντες εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, φάσκοντες χρῆναι [1] τῶν ἀδίκων καθαρὰν ποιῆσαι τὴν πόλιν καὶ τοὺς λοιποὺς πολίτας ἐπ' ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην τραπέσθαι, τοιαῦτα λέγοντες [2] οὐ τοιαῦτα ποιεῖν ἐτόλμων [3], ὡς ἐγὼ περὶ τῶν ἐμαυτοῦ [4] πρῶτον εἰπὼν καὶ [5] περὶ τῶν ὑμετέρων ἀναμνῆσαι πειράσομαι. Θέογνις γὰρ καὶ Πείσων ἔλεγον ἐν τοῖς τριάκοντα περὶ τῶν μετοίκων, ὡς εἶέν τινες τῇ πολιτείᾳ ἀχθόμενοι· καλλίστην οὖν εἶναι [6] πρόφασιν τιμωρεῖσθαι μὲν δοκεῖν [7], τῷ δ' ἔργῳ χρηματίζεσθαι [7]· πάντως δὲ τὴν μὲν πόλιν πένεσθαι [6], τὴν δ' ἀρχὴν δεῖσθαι [6] χρημάτων. Καὶ τοὺς ἀκούοντας οὐ χαλεπῶς ἔπειθον· ἀποκτιννύναι μὲν γὰρ ἀνθρώπους περὶ οὐδενὸς ἡγοῦντο [8], λαμβάνειν δὲ χρήματα περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο [9]. Ἔδοξεν [10] οὖν αὐτοῖς δέκα συλλαβεῖν, τούτων [11] δὲ δύο πένητας, ἵνα αὐτοῖς ᾖ πρὸς τοὺς ἄλλους

---

150. [1] Lleva como sujetos dos infinitivos, ποιῆσαι y τραπέσθαι. — [2] Concesivo. — [3] "Se resignaron". — [4] "Sobre mis propios asuntos". — [5] "También", "después". — [6] Depende del ἔλεγον anterior. — [7] En griego se dice "era un magnífico pretexto el parecer...". — [8] "No le daban importancia alguna al matar". — [9] "Se la daban muy grande al...". — [10] "(Oportuno)". — [11] Partitivo. — [12] "Para tener con ello

ἀπολογία, ὡς[12] οὐ χρημάτων ἕνεκα ταῦτα πέπρακται, ἀλλὰ συμφέροντα[13] τῇ πολιτείᾳ γεγένηται, ὥσπερ τι τῶν ἄλλων εὐλόγως πεποιηκότες[14].

151.

Batalla de Cunaxa (401 a. J. C.)

(JENOFONTE, *Anábasis* I 8, 17-19)

Καὶ οὐκέτι τρία ἢ τέτταρα στάδια διειχέτην τὼ φάλαγγε[1] ἀπ᾽ ἀλλήλων, ἡνίκα ἐπαιάνιζόν τε οἱ Ἕλληνες καὶ ἤρχοντο[2] ἀντίοι ἰέναι τοῖς πολεμίοις. Ὡς δὲ πορευομένων[3] ἐξεκύμαινέ τι τῆς φάλαγγος, τὸ ὑπολειπόμενον ἤρξατο δρόμῳ θεῖν· καὶ ἅμα ἐφθέγξαντο πάντες οἷον τῷ Ἐνυαλίῳ[4] ἐλελίζουσι[5], καὶ πάντες δὲ ἔθεον. Λέγουσι δέ τινες ὡς καὶ ταῖς ἀσπίσι πρὸς τὰ δόρατα ἐδούπησαν φόβον ποιοῦντες τοῖς ἵπποις. Πρὶν δὲ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι ἐκκλίνουσιν οἱ βάρβαροι καὶ φεύγουσι. Καὶ ἐνταῦθα δὴ ἐδίωκον μὲν κατὰ κράτος οἱ Ἕλληνες, ἐβόων δὲ ἀλλήλοις μὴ δρόμῳ θεῖν, ἀλλ᾽ ἐν τάξει ἕπεσθαι.

152.

Muerte de Ciro el Joven (401 a. J. C.)

(JENOFONTE, *Anábasis* I 8, 25-27)

Ὡς δ᾽ ἡ τροπὴ ἐγένετο, διασπείρονται καὶ οἱ Κύρου ἑξακόσιοι[1] εἰς τὸ διώκειν ὁρμήσαντες, πλὴν πάνυ ὀλίγοι

---

una justificación... de que". — [13] Predicado. — [14] "Como si en los demás casos hubieran necesitado de tan bellas excusas".

151. [1] Los mercenarios griegos de Ciro, pretendiente al trono de Persia, y las tropas persas del rey Artajerjes. — [2] De ἄρχομαι. — [3] Va sobrentendido αὐτῶν. — [4] "En honor de Enialio". — [5] Impersonal.

ἀμφ' αὐτὸν κατελείφθησαν, σχεδὸν οἱ ὁμοτράπεζοι καλούμενοι. Σὺν τούτοις δὲ ὢν καθορᾷ βασιλέα[2] καὶ τὸ ἀμφ' ἐκεῖνον στῖφος· καὶ εὐθὺς οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλ' εἰπὼν «Τὸν ἄνδρ' ὁρῶ» ἵετο ἐπ' αὐτὸν καὶ παίει κατὰ τὸ στέρνον καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, ὥς φησι Κτησίας ὁ ἰατρός, καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς τὸ τραῦμά φησι. Παίοντα δ' αὐτὸν[3] ἀκοντίζει τις παλτῷ ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως· καὶ ἐνταῦθα μαχόμενοι[4] καὶ βασιλεὺς καὶ Κῦρος καὶ οἱ ἀμφ' αὐτοὺς ὑπὲρ ἑκατέρων, ὁπόσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθνῃσκον Κτησίας λέγει· παρ' ἐκείνῳ γὰρ ἦν· Κῦρος δὲ αὐτός τε ἀπέθανε καὶ ὀκτὼ οἱ ἄριστοι τῶν περὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπ' αὐτῷ.

153.

Retrato de Próxeno

(Jenofonte, *Anábasis* II 6, 16-19)

Πρόξενος δὲ ὁ Βοιώτιος εὐθὺς μὲν μειράκιον ὢν[1] ἐπεθύμει γενέσθαι ἀνὴρ τὰ μεγάλα πράττειν[2] ἱκανός· καὶ διὰ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἔδωκε Γοργίᾳ ἀργύριον[3] τῷ Λεοντίνῳ. Ἐπεὶ δὲ συνεγένετο ἐκείνῳ, ἱκανὸς νομίσας ἤδη εἶναι καὶ ἄρχειν[2] καὶ φίλος ὢν τοῖς πρώτοις[4] μὴ ἡττᾶσθαι[2] εὐεργετῶν, ἦλθεν εἰς ταύτας τὰς σὺν Κύρῳ πράξεις· καὶ ᾤετο κτήσεσθαι ἐκ τούτων ὄνομα μέγα καὶ δύναμιν μεγάλην καὶ χρήματα πολλά· τοσούτων δ' ἐπιθυμῶν σφόδρα ἔνδηλον αὖ καὶ τοῦτο εἶχεν, ὅτι τούτων οὐδὲν ἂν θέλοι

152. [1] Una tropa escogida. — [2] Su hermano Artajerjes, al que pretendía destronar. — [3] Ciro. — [4] Nominativo absoluto (la construcción se interrumpe a partir de ὁπόσοι).

153. [1] εὐθύς... ὢν es "tan pronto... como fue". — [2] Depende de ἱκανός. — [3] Como pago de sus enseñanzas. — [4] Los próceres. — [5] (ἦν).

κτᾶσθαι μετὰ ἀδικίας, ἀλλὰ σὺν τῷ δικαίῳ καὶ καλῷ ᾤετο δεῖν τούτων τυγχάνειν, ἄνευ δὲ τούτων μή. Ἄρχειν δὲ καλῶν μὲν καὶ ἀγαθῶν δυνατὸς ἦν· οὐ μέντοι οὔτ' αἰδῶ τοῖς στρατιώταις ἑαυτοῦ οὔτε φόβον ἱκανός[5] ἐμποιῆσαι.

154.

Llegada de los Diez Mil al mar (401 a. J. C.)

(Jenofonte, *Anábasis* IV 7, 20-25)

Ἐλθὼν δ' ἐκεῖνος λέγει ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς χωρίον ὅθεν ὄψονται θάλατταν· εἰ δὲ μή, τεθνάναι ἐπηγγείλατο. Καὶ ἡγούμενος ἐπειδὴ ἐνέβαλλεν εἰς τὴν[1] πολεμίαν[2], παρεκελεύετο αἴθειν καὶ φθείρειν τὴν χώραν· ᾧ καὶ δῆλον ἐγένετο ὅτι τούτου ἕνεκα ἔλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἑλλήνων[3] εὐνοίας. Καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὄρος τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ· ὄνομα δὲ τῷ ὄρει ἦν Θήχης. Ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὄρους καὶ κατεῖδον τὴν θάλατταν, κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο. Ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ᾠήθησαν ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους· εἵποντο γὰρ ὄπισθεν οἱ ἐκ τῆς καομένης χώρας, καὶ αὐτῶν[4] οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἐζώγρησαν ἐνέδραν ποιησάμενοι, καὶ γέρρα ἔλαβον δασειῶν βοῶν ὠμοβόεια ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν. Ἐπειδὴ δὲ βοὴ πλείων τε ἐγίγνετο καὶ ἐγγύτερον καὶ οἱ ἀεὶ[5] ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς ἀεὶ βοῶντας καὶ πολλῷ[6] μείζων ἐγίγνετο ἡ βοὴ ὅσῳ[6] δὴ πλείους ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὴ μεῖζόν τι εἶναι τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππον καὶ Λύκιον καὶ τοὺς ἱππέας ἀναλα-

---

154. [1] (γῆν). — [2] De su pueblo, se entiende. — [3] Objetivo. — [4] Depende de τινάς. — [5] "Sucesivamente". — [6] Dativo de medida en función adverbial. — [7] La exclamación es transmitida como una consigna.

βῶν παρεβοήθει· καὶ τάχα δὴ ἀκούουσι βοώντων τῶν στρατιωτῶν «Θάλαττα, θάλαττα» καὶ παρεγγυώντων [7]. Ἔνθα δὴ ἔθεον πάντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τά ὑποζύγια ἠλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὴ περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς δακρύοντες.

155.

Comparación de Agesilao y el Rey de Persia

(JENOFONTE, *Agesilao* IX 1-3)

Ἀλλὰ μὴν ἐρῶ γε ὡς καὶ τὸν τρόπον [1] ὑπεστήσατο τῇ τοῦ Πέρσου ἀλαζονείᾳ. Πρῶτον μὲν γὰρ ὁ μὲν [2] τῷ [3] σπανίως ὁρᾶσθαι ἐσεμνύνετο, Ἀγησίλαος δὲ τῷ ἀεὶ ἐμφανὴς εἶναι ἠγάλλετο, νομίζων αἰσχρουργίᾳ [4] μὲν τὸ ἀφανίζεσθαι πρέπειν, τῷ δὲ εἰς κάλλος βίῳ [5] τὸ φῶς [6] μᾶλλον κόσμον παρέχειν. Ἔπειτα δὲ ὁ μὲν [2] τῷ δυσπρόσοδος εἶναι ἐσεμνύνετο, ὁ δὲ τῷ πᾶσιν εὐπρόσοδος εἶναι ἔχαιρε· καὶ ὁ μὲν [2] ἡβρύνετο τῷ βραδέως διαπράττειν, ὁ δὲ τότε μάλιστα ἔχαιρεν ὁπότε τάχιστα τυχόντας [7] ὧν δέοιντο ἀποπέμποι. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὴν εὐπάθειαν δσῳ [8] ῥᾴονα καὶ εὐπορωτέραν Ἀγησίλαος ἐπετήδευσεν, ἄξιον κατανοῆσαι. Τῷ μὲν γὰρ Πέρσῃ πᾶσαν γῆν περιέρχονται [9] μαστεύοντες τί ἂν ἡδέως πίοι, μυρίοι δὲ τεχνῶνται τί ἂν ἡδέως φάγοι· ὅπως [10] γε

---

155. [1] Acusativo de relación. — [2] "El uno", esto es, el rey de Persia. — [3] Va con ὁρᾶσθαι. Nótense los frecuentes infinitivos sustantivados con artículo. — [4] Depende de πρέπειν, cuyo sujeto es τὸ ἀφανίζεσθαι. — [5] τῷ... εἰς κάλλος βίῳ, "a la vida (dirigida) hacia el bien". — [6] Sujeto de infinitivo. — [7] Súplase "a sus visitantes" .— [8] Dativo de medida en función adverbial. Depende de κατανοῆσαι. — [9] Impersonal. — [10] Introduce una subordinada dependiente de πραγματεύονται.

μὴν καταδάρθοι οὐδ' ἂν εἴποι τις ὅσα πραγματεύονται. Ἀγησίλαος δὲ διὰ τὸ φιλόπονος εἶναι πᾶν μὲν τὸ παρὸν ἡδέως ἔπινε, πᾶν δὲ τὸ συντυχὸν ἡδέως ἤσθιεν· εἰς δὲ τὸ ἀσμένως κοιμηθῆναι πᾶς τόπος ἱκανὸς ἦν αὐτῷ.

156.

Batalla de Coronea (394 a. J. C.)

(Jenofonte, *Agesilao* II 9-13)

Διηγήσομαι δὲ καὶ τὴν μάχην· καὶ γὰρ ἐγένετο οἵαπερ οὐκ ἄλλη τῶν ἐφ' ἡμῶν[1]. Συνῆσαν μὲν γὰρ εἰς τὸ κατὰ Κορώνειαν πεδίον οἱ μὲν σὺν Ἀγησιλάῳ[2] ἀπὸ τοῦ Κηφισοῦ, οἱ δὲ σὺν τοῖς Θηβαίοις ἀπὸ τοῦ Ἑλικῶνος. Ἑώρων δὲ τάς τε φάλαγγας ἀλλήλων μάλα ἰσοπάλους, σχεδὸν δὲ καὶ οἱ ἱππεῖς ἦσαν ἑκατέρων ἰσοπληθεῖς. Εἶχε δὲ Ἀγησίλαος μὲν τὸ δεξιὸν τοῦ μεθ' ἑαυτοῦ, Ἐρχομένιοι δὲ ἔσχατοι ἦσαν αὐτῷ τοῦ εὐωνύμου. Οἱ δ' αὖ Θηβαῖοι αὐτοὶ μὲν δεξιοὶ ἦσαν, Ἀργεῖοι δ' αὐτοῖς[3] τὸ εὐώνυμον εἶχον... ἐνταῦθα δὴ Ἀγησίλαον ἀνδρεῖον μὲν ἔξεστιν εἰπεῖν ἀναμφιλόγως, οὐ μέντοι εἵλετό γε τὰ ἀσφαλέστατα· ἐξὸν[4] γὰρ αὐτῷ παρέντι τοὺς διαπίπτοντας ἑπομένῳ χειροῦσθαι τοὺς ὄπισθεν οὐκ ἐποίησε τοῦτο, ἀλλ' ἀντιμέτωπος συνέρραξε τοῖς Θηβαίοις. Καὶ συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνῃσκον. Καὶ κραυγὴ μὲν οὐδεμία παρῆν, οὐ μὴν οὐδὲ σιγή, φωνὴ δέ τις ἦν τοιαύτη οἵαν ὀργή τε καὶ μάχη παράσχοιτ' ἄν. Τέλος δὲ τῶν Θηβαίων οἱ μὲν διαπίπτουσι πρὸς τὸν Ἑλικῶνα, πολλοὶ δ' ἀποχωροῦντες ἀπέθανον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μὲν νίκη σὺν Ἀγησιλάῳ ἐγένετο, τετρωμένος δ' αὐτὸς προσηνέχθη πρὸς τὴν φάλαγγα, προσ-

---

156. [1] "En nuestro tiempo". — [2] "Los de Agesilao". — [3] Dativo sim-

ελάσαντές τινες τῶν ἱππέων λέγουσιν αὐτῷ ὅτι τῶν πολεμίων ὀγδοήκοντα σὺν τοῖς ὅπλοις ὑπὸ τῷ νεῷ εἰσι, καὶ ἠρώτων τί χρὴ ποιεῖν. Ὁ δὲ καίπερ πολλὰ τραύματα ἔχων [5] πάντοσε καὶ παντοίοις ὅπλοις ὅμως οὐκ ἐπελάθετο τοῦ θείου, ἀλλ' ἐᾶν [6] τε ἀπιέναι ὅποι βούλοιντο ἐκέλευε καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἴα, καὶ προπέμψαι [6] ἐπέταξε τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἱππέας ἔστε ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἐγένοντο.

157.

Conón reconstruye las murallas de Atenas (393 a. J. C.)

(JENOFONTE, *Helénicas* IV 8, 9-10)

Λέγοντος δὲ τοῦ Κόνωνος ὡς εἰ ἐῴη [1] αὐτὸν ἔχειν τὸ ναυτικόν, θρέψοι [2] μὲν ἀπὸ τῶν νήσων, καταπλεύσας δ' εἰς τὴν πατρίδα συναναστήσοι [2] τά τε μακρὰ τείχη τοῖς Ἀθηναίοις [3] καὶ τὸ περὶ τὸν Πειραιᾶ τεῖχος, οὗ [4] εἰδέναι ἔφη ὅτι Λακεδαιμονίοις οὐδὲν ἂν βαρύτερον γένοιτο, καὶ τοῦτο οὖν, ἔφη [5], σὺ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις κεχαρισμένος ἔσει [6], τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους τετιμωρημένος· ἐφ' ᾧ [7] γὰρ πλεῖστα ἐπόνησαν, ἀτελὲς αὐτοῖς ποιήσεις. Ὁ δὲ Φαρνάβαζος ἀκούσας ταῦτα ἀπέστειλεν αὐτὸν προθύμως εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ χρήματα προσέθηκεν αὐτῷ εἰς τὸν ἀνατειχισμόν. Ὁ δὲ ἀφικόμενος πολὺ τοῦ τείχους [8] ὤρθωσε, τά τε αὐτοῦ

---

patético. — 4 Acusativo absoluto. — 5 Concesivo. — 6 "(A los cercados)".

157. 1 Sujeto, Farnabazo, sátrapa persa con el que se alía Conón. — 2 Optativo oblicuo, porque el contexto refiere el participio λέγοντος al pasado. — 3 Dativo comitativo dependiente de συναναστήσοι. — 4 Genitivo comparativo, dependiente de βαρύτερον. — 5 Verbo principal de la oración, que hemos visto precedido de un genitivo absoluto seguido de un período condicional y una relativa; a continuación se pasa al estilo directo. — 6 Forma perifrástica: "habrás hecho un favor a...". — 7 Falta el antecedente: "(aquello) en lo que...". — 8 Genitivo partitivo.

πληρώματα παρέχων καὶ τέκτοσι καὶ λιθολόγοις μισθὸν διδούς, καὶ ἄλλο εἴ τι ἀναγκαῖον ἦν, δαπανῶν. Ἦν μέντοι τοῦ τείχους[8] ἃ καὶ αὐτοὶ Ἀθηναῖοι καὶ Βοιωτοὶ καὶ ἄλλαι πόλεις ἐθελούσιαι συνετείχισαν.

158.

Táctica para vencer a Esparta (394 a. J. C.)

(JENOFONTE, *Helénicas* IV 2, 11-12)

Τιμόλαος μὲν δὴ Κορίνθιος ἔλεξεν· «Ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ» ἔφη «ὦ ἄνδρες σύμμαχοι, ὅμοιον εἶναι τὸ τῶν Λακεδαιμονίων πρᾶγμα[1] οἷόνπερ τὸ τῶν ποταμῶν. Οἵ τε γὰρ ποταμοὶ πρὸς μὲν ταῖς πηγαῖς οὐ μεγάλοι εἰσὶν ἀλλ' εὐδιάβατοι, ὅσῳ δ' ἂν πορρωτέρω[2] γίγνωνται, ἐπεμβάλλοντες ἕτεροι ποταμοὶ ἰσχυρότερον αὐτῶν τὸ ῥεῦμα ποιοῦσι, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὡσαύτως, ἔνθεν μὲν ἐξέρχονται, αὐτοὶ μόνοι εἰσί, προϊόντες δὲ καὶ παραλαμβάνοντες τὰς πόλεις πλείους τε καὶ δυσμαχώτεροι γίγνονται. Ὁρῶ δ' ἔγωγε» ἔφη «καὶ ὁπόσοι σφῆκας ἐξαιρεῖν βούλονται, ἐὰν μὲν ἐκθέοντας τοὺς σφῆκας πειρῶνται θηρᾶν, ὑπὸ πολλῶν τυπτομένους· ἐὰν δ' ἔτι ἔνδον[3] ὄντων τὸ πῦρ προσφέρωσι, πάσχοντας μὲν οὐδέν, χειρουμένους[4] δὲ τοὺς σφῆκας. Ταῦτ' οὖν ἐνθυμούμενος ἡγοῦμαι κράτιστον εἶναι μάλιστα μὲν ἐν αὐτῇ, εἰ δὲ μή, ὅτι ἐγγύτατα τῆς Λακεδαίμονος τὴν μάχην ποιεῖσθαι[5]».

---

158. [1] "Cosa", "comportamiento". — [2] Comparativo del adverbio πόρρω. — [3] En el avispero. — [4] Media. — [5] Siguen los preparativos de guerra y la descripción de la batalla de Coronea, perdida por los atenienses y sus aliados.

159.

Derrota de los lacedemonios en Leuctra (371 a. J. C.)

(JENOFONTE, *Helénicas* VI 4, 14-15)

Ἦσαν μέν τινες τῶν Λακεδαιμονίων οἳ ἀφόρητον τὴν συμφορὰν ἡγούμενοι τό τε τροπαῖον ἔφασαν χρῆναι [1] κωλύειν ἱστάναι τοὺς πολεμίους, τούς τε νεκροὺς μὴ ὑποσπόνδους, ἀλλὰ διὰ μάχης πειρᾶσθαι ἀναιρεῖσθαι. Οἱ δὲ πολέμαρχοι, ὁρῶντες μὲν τῶν συμπάντων Λακεδαιμονίων τεθνεῶτας ἐγγὺς χιλίους [2], ὁρῶντες δ' αὐτῶν Σπαρτιατῶν, ὄντων τῶν ἐκεῖ ὡς ἑπτακοσίων, τεθνηκότας περὶ τετρακοσίους, αἰσθανόμενοι δὲ τοὺς συμμάχους πάντας μὲν ἀθύμως ἔχοντας πρὸς τὸ μάχεσθαι, ἔστι δὲ οὓς αὐτῶν [3] οὐδὲ ἀχθομένους τῷ γεγενημένῳ, συλλέξαντες τοὺς ἐπικαιρωτάτους ἐβουλεύοντο τί χρὴ ποιεῖν. Ἐπεὶ δὲ πᾶσιν ἐδόκει ὑποσπόνδους τοὺς νεκροὺς ἀναιρεῖσθαι, οὕτω δὴ ἔπεμψαν κήρυκα περὶ σπονδῶν. Οἱ μέντοι Θηβαῖοι μετὰ ταῦτα καὶ τροπαῖον ἐστήσαντο καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν.

160.

Táctica equivocada de los atenienses contra Filipo

(DEMÓSTENES, *Primera Filípica* 40-41)

Ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστην δύναμιν ἁπάντων ἔχοντες, τριήρεις, ὁπλίτας, ἱππέας, χρημάτων πρόσο-

---

159. [1] Este infinitivo tiene por sujetos a κωλύειν y πειρᾶσθαι. El dejar que el enemigo levantara un trofeo y pedir permiso para recoger los muertos era un reconocimiento de derrota. — [2] "Cerca de mil". — [3] "Hay a quienes de entre ellos", "a algunos".

δον[1], τούτων μὲν μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐδενὶ πώποτε εἰς δέον τι κέχρησθε, οὐδὲν δ' ἀπολείπετε[2] ὥσπερ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖν Φιλίππῳ. Καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, κἂν[3] ἑτέρωσε πατάξῃς[4], ἐκεῖσέ[5] εἰσιν αἱ χεῖρες· προβάλλεσθαι δ' ἢ βλέπειν ἐναντίον οὔτ' οἶδεν οὔτ' ἐθέλει. Καὶ ὑμεῖς, ἂν ἐν Χερρονήσῳ πύθησθε Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε, ἐὰν ἐν Πύλαις, ἐκεῖσε, ἐὰν ἄλλοθί που, συμπαραθεῖτε ἄνω κάτω[6], καὶ στρατηγεῖσθε μὲν ὑπ' ἐκείνου, βεβούλευσθε δ' οὐδὲν αὐτοὶ συμφέρον περὶ τοῦ πολέμου, οὐδὲ πρὸ τῶν πραγμάτων προορᾶτε οὐδέν, πρὶν ἂν ἢ γεγενημένον ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε.

161.

Medios de acción de Demóstenes y Filipo

(DEMÓSTENES, *Sobre la Corona* 235-236)

Πρῶτον[1] μὲν ἦρχε[2] τῶν ἀκολουθούντων αὐτὸς αὐτοκράτωρ, ὃ τῶν εἰς τὸν πόλεμον μέγιστόν ἐστιν ἁπάντων· εἶθ'[3] οὗτοι τὰ ὅπλα εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν ἀεί· ἔπειτα χρημάτων ηὐπόρει καὶ ἔπραττεν ἃ δόξειεν αὐτῷ, οὐ προλέγων ἐν τοῖς ψηφίσμασιν, οὐδ' ἐν τῷ φανερῷ βουλευόμενος, οὐδ' ὑπὸ τῶν συκοφαντούντων κρινόμενος, οὐδὲ γραφὰς φεύγων παρανόμων[4], οὐδ' ὑπεύθυνος ὢν οὐδενί, ἀλλ' ἁπλῶς αὐτὸς δεσπότης, ἡγεμών, κύριος πάντων. Ἐγὼ δ' ὁ πρὸς τοῦτον ἀντιτεταγμένος (καὶ γὰρ τοῦτ' ἐξετάσαι δίκαιον) τίνος

---

160. [1] Aposiciones a δύναμιν. — [2] Lleva el infinitivo πολεμεῖν. — [3] Crasis por καὶ ἄν. — [4] Impersonal. — [5] ἐκεῖσε, porque a la acción de estar precede un movimiento. — [6] "En todas direcciones".

161. [1] Adverbial. — [2] Demóstenes habla del pasado justificando su actuación. — [3] Por εἶτα. — [4] "Sometido a acusaciones ante los tribu-

κύριος ἦν; Οὐδενός· αὐτὸ γὰρ τὸ δημηγορεῖν πρῶτον, οὗ μόνου μετεῖχον ἐγώ, ἐξ ἴσου [5] προυτίθεθ' [6] ὑμεῖς τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρνοῦσι καὶ ἐμοί, καὶ ὅσ' ἂν οὗτοι περιγένοιντ' ἐμοῦ (πολλὰ δ' ἐγίγνετο ταῦτα, δι' ἣν ἕκαστον τύχοι πρόφασιν [7]), ταῦθ' ὑπὲρ [8] τῶν ἐχθρῶν ἀπῆτε βεβουλευμένοι.

162.

Toma de Elatea por Filipo (339 a. J. C.)

(DEMÓSTENES, *Sobre la Corona* 169-173)

Ἑσπέρα μὲν γὰρ ἦν, ἧκε δ' ἀγγέλλων τις ὡς [1] τοὺς πρυτάνεις [2] ὡς Ἐλάτεια κατείληπται. Καὶ μετὰ ταῦθ' οἱ μὲν εὐθὺς ἐξαναστάντες μεταξὺ δειπνοῦντες [3] τούς τ' ἐκ τῶν σκηνῶν [4] τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐξεῖργον καὶ τὰ γέρρ' ἐνεπίμπρασαν [5], οἱ δὲ τοὺς στρατηγοὺς μετεπέμποντο καὶ τὸν σαλπικτὴν ἐκάλουν· καὶ θορύβου πλήρης ἦν ἡ πόλις. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, οἱ μὲν πρυτάνεις τὴν μὲν βουλὴν ἐκάλουν εἰς τὸ βουλευτήριον, ὑμεῖς [6] δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπορεύεσθε καὶ πρὶν ἐκείνην [7] χρηματίσαι καὶ προβουλεῦσαι [8] πᾶς ὁ δῆμος ἄνω [9] καθῆτο. Καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἦλθεν ἡ βουλὴ καὶ ἀπήγγειλαν οἱ πρυτάνεις τὰ προσηγ-

---

nales por violación de las leyes". — [5] Con valor adverbial: "igualmente". [6] Segunda del plural. — [7] δι' ἥν... πρόφασιν equivale a διὰ τὴν πρόφασιν, ἥν (el relativo se coloca concertando con el antecedente, cuyo artículo se omite). — [8] "En beneficio de".

162. [1] Preposición. — [2] Miembros de la comisión permanente del consejo, que durante el tiempo de su turno vivían en el pritaneo o edificio del gobierno. — [3] μεταξὺ δειπνοῦντες, "en medio de la comida". — [4] Tiendas de los vendedores del ágora. De ellas tomaron los zarzos. Equivale a ἐν ταῖς σκηναῖς (atracción). — [5] Para avisar a los del campo. — [6] El pueblo ateniense. — [7] El consejo (βουλή). — [8] El consejo debía siempre presentar una propuesta a la asamblea. — [9] En la Pnix,

γελμέν' ἑαυτοῖς καὶ τὸν ἥκοντα[10] παρήγαγον κἀκεῖνος εἶπεν, ἠρώτα μὲν ὁ κῆρυξ «Τίς ἀγορεύειν βούλεται[11];», παρῄει[12] δὲ οὐδείς. Πολλάκις δὲ τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος οὐδὲν μᾶλλον[13] ἀνίστατ' οὐδεὶς ἁπάντων μὲν τῶν στρατηγῶν παρόντων, ἁπάντων δὲ τῶν ῥητόρων, καλούσης δὲ τῆς πατρίδος τὸν ἐροῦνθ'[14] ὑπὲρ σωτηρίας... Ἐφάνην τοίνυν οὗτος[15] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐγώ.

163.

Entrada de Alejandro en Susa

(Arriano*, *Anábasis* III 16, 6-8)

Αὐτὸς δ' ἐπὶ Σούσων ἐστέλλετο· καὶ ἐντυγχάνει αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν ὅ τε παῖς τοῦ Σουσίων σατράπου καὶ παρὰ Φιλοξένου ἐπιστολεύς. Φιλόξενον γάρ εὐθὺς ἐκ τῆς μάχης ἐπὶ Σούσων ἐστάλκει Ἀλέξανδρος. Τῇ δὲ ἐπιστολῇ τῇ παρὰ Φιλοξένου ἐνεγέγραπτο ὅτι τήν τε πόλιν οἱ Σούσιοι παραδεδώκασιν καὶ τὰ χρήματα πάντα σῷά ἐστιν Ἀλεξάνδρῳ. Ἀφίκετο δὲ ἐς Σοῦσα Ἀλέξανδρος ἐκ Βαβυλῶνος ἐν ἡμέραις εἴκοσι· καὶ παρελθὼν ἐς τὴν πόλιν τά τε χρήματα παρέλαβεν, ὄντα ἀργυρίου τάλαντα ἐς[1] πεντακισμύρια, καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικήν. Πολλά δὲ καὶ ἄλλα κατελήφθη αὐτοῦ[2] ὅσα Ξέρξης ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος

---

lugar de la reunión de la asamblea (ἐκκλησία). — 10 Se trata del mensajero. — 11 Fórmula consagrada. — 12 (ἐπὶ τὸ βῆμα). — 13 "No por ello más". — 14 "A uno que hablara...". — 15 "Tal" (o sea, que hablara para buscar la salvación de la patria).

163. * Arriano de Bitinia, alto funcionario imperial de la época de Adriano al que debemos una *Anábasis* (relato de las campañas de Alejandro) y dos obras sobre Epicteto. — 1 "Hasta", "aproximadamente". — 2 Adverbio.

ἄγων ἦλθε, τά τε ἄλλα καὶ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος χαλκαῖ εἰκόνες. Καὶ ταύτας Ἀθηναίοις ὀπίσω πέμπει Ἀλέξανδρος, καὶ νῦν κεῖνται Ἀθήνησιν ἐν Κεραμεικῷ αἱ εἰκόνες.

164.

Un adversario leal: Fabricio

(Plutarco, *Vida de Pirro* XXI 1-4)

Μετὰ ταῦτα τοῦ Φαβρικίου τὴν ἀρχὴν παραλαβόντος, ἧκεν ἀνὴρ εἰς τὸ στρατόπεδον πρὸς αὐτόν, ἐπιστολὴν κομίζων ἣν ἔγραψεν ὁ τοῦ βασιλέως [1] ἰατρός, ἐπαγγελλόμενος φαρμάκοις ἀναιρήσειν τὸν Πύρρον, εἰ χάρις αὐτῷ παρ' ἐκείνων ὁμολογηθείη λύσαντι τὸν πόλεμον ἀκινδύνως. Ὁ δὲ Φαβρίκιος δυσχεράνας πρὸς τὴν ἀδικίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸν συνάρχοντα διαθεὶς ὁμοίως, ἔπεμψε γράμματα πρὸς τὸν Πύρρον, κατὰ τάχος [2] φυλάττεσθαι τὴν ἐπιβουλὴν κελεύων. Εἶχε [3] δ' οὕτως τὰ γεγραμμένα· «Γάιος Φαβρίκιος καὶ Κόιντος Αἰμίλιος ὕπατοι Ῥωμαίων Πύρρῳ βασιλεῖ χαίρειν [4]. Οὔτε φίλων εὐτυχὴς ἔοικας εἶναι κριτὴς οὔτε πολεμίων. Γνώσῃ δὲ τὴν πεμφθεῖσαν ἡμῖν ἐπιστολὴν ἀναγνούς, ὅτι χρηστοῖς καὶ δικαίοις ἀνδράσι πολεμεῖς, ἀδίκοις δὲ καὶ κακοῖς πιστεύεις. Οὐδὲ γὰρ ταῦτα σῇ χάριτι [5] μηνύομεν, ἀλλ' ὅπως μὴ τὸ σὸν πάθος ἡμῖν διαβολὴν ἐνέγκῃ καὶ δόλῳ δόξωμεν, ὡς ἀρετῇ μὴ δυνάμενοι, κατεργάσασθαι τὸν πόλεμον».

---

164. [1] Pirro. — [2] "Rápidamente". — [3] Con un adverbio significa "ser". — [4] Fórmula de saludo. — [5] "Por hacerte un favor" (el adjetivo equivale a un genitivo objetivo).

165.

Escipión* y la cultura

(Diodoro, XXXI 26, 4-5)

Ἄξιος ἐφάνη τῆς τῶν προγόνων δόξης. Ἐκ παίδων[1] γὰρ Ἑλληνικῆς παιδείας ἐπὶ πολὺ[2] μεταλαβών, καὶ γεγονὼς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν[3], ἔδωκεν ἑαυτὸν πρὸς τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ λόγους, λαβὼν ἐπιστάτην Πολύβιον τὸν Μεγαλοπολίτην, τὸν τὰς ἱστορίας συντεταγμένον. Τούτῳ δὲ συμβιώσας καὶ πάσης ἀρετῆς ζηλωτὴς γενόμενος, οὐχ οἷον τῶν ἡλικιωτῶν, ἀλλὰ καὶ[4] τῶν πρεσβυτέρων πάντων[5] πολὺ προέσχε σωφροσύνῃ καὶ καλοκαγαθίᾳ καὶ μεγαλοψυχίᾳ καὶ καθόλου πᾶσι τοῖς τῆς ἀρετῆς γένεσι.

166.

Fabio Máximo* tras Cannas (216 a. J. C.)

(Plutarco, *Vida de Fabio Máximo* XVII 7 - XVIII 5)

Τότε πάντων καταβεβληκότων ἑαυτοὺς εἰς ἀπέραντα πένθη καὶ ταραχὰς ἀπράκτους, μόνος ἐφοίτα διὰ τῆς πόλεως πρᾴῳ βαδίσματι καὶ προσώπῳ καθεστῶτι καὶ φιλανθρώπῳ προσαγορεύσει, κοπετούς τε γυναικείους ἀφαιρῶν καὶ συστάσεις εἴργων τῶν εἰς τὸ δημόσιον ἐπὶ[1] κοινοῖς ὀδυρμοῖς προσφερομένων, βουλήν τε συνελθεῖν ἔπεισε καὶ παρεθάρσυνε τὰς ἀρχάς[2], αὐτὸς ὢν καὶ ῥώμη καὶ δύναμις

---

165. * Escipión el Africano, vencedor de Numancia y Cartago (s. II a. J. C.). — [1] *A pueris*, "desde niño". — [2] "En alto grado". — [3] Genitivo temporal. Indica la edad. — [4] οὐχ οἷον... ἀλλὰ καί significa "no sólo..., sino también". — [5] Genitivo con verbos de superioridad.

166. * Dictador romano, el mayor enemigo de Aníbal durante la segunda guerra púnica. — [1] Indica finalidad. — [2] "Las autoridades, los magistrados". — [3] Va con ἀπείρξοντας. — [4] Potencial, no irreal de

ἀρχῆς ἁπάσης πρὸς ἐκεῖνον ἀποβλεπούσης. Ταῖς μὲν οὖν πύλαις ἐπέστησε τοὺς[3] τὸν ἐκπίπτοντα καὶ προλείποντα τὴν πόλιν ὄχλον ἀπείρξοντας, πένθους δὲ καὶ τόπον καὶ χρόνον ὥρισε, κατ' οἰκίαν ἀποθρηνεῖν κελεύσας ἐφ' ἡμέρας τριάκοντα τὸν βουλόμενον· μετὰ δὲ ταύτας ἔδει πᾶν πένθος λύεσθαι καὶ καθαρεύειν τῶν τοιούτων τὴν πόλιν... Μάλιστα δ' ἄν τις ἠγάσατο[4] τὸ φρόνημα καὶ τὴν πρᾳότητα τῆς πόλεως, ὅτε τοῦ ὑπάτου Βάρρωνος ἀπὸ τῆς φυγῆς ἐπανιόντος, ὡς ἄν τις αἴσχιστα καὶ δυσποτμότατα[5] πεπραχὼς ἐπανίοι, ταπεινοῦ καὶ κατηφοῦς[6], ἀπήντησεν αὐτῷ περὶ τὰς πύλας ἥ τε βουλὴ καὶ τὸ πλῆθος ἅπαν ἀσπαζόμενοι[7]. Οἱ δ' ἐν τέλει[2] καὶ πρῶτοι τῆς γερουσίας, ὧν καὶ Φάβιος ἦν, ἡσυχίας γενομένης ἐπῄνεσαν, ὅτι τὴν πόλιν οὐκ ἀπέγνω μετὰ δυστυχίαν τηλικαύτην.

167.

Costumbres de algunos pueblos hispanos

(Estrabón, III 4, 16)

Ἔνιοι δὲ τοὺς Καλλαϊκοὺς ἀθέους φασί, τοὺς δὲ Κελτίβηρας καὶ τοὺς προσβόρρους τῶν ὁμόρων αὐτοῖς ἀνωνύμῳ τινὶ θεῷ[1] ταῖς πανσελήνοις νύκτωρ πρὸ τῶν πυλῶν πανοικίους[2] τε χορεύειν καὶ παννυχίζειν. Τοὺς δὲ Οὐέττωνας[3], ὅτε πρῶτον εἰς τὸ τῶν Ῥωμαίων παρῆλθον στρατόπεδον, ἰδόντας τῶν ταξιάρχων τινὰς ἀνακάμπτοντας ἐν ταῖς ὁδοῖς περιπάτου χάριν[4], μανίαν[5] ὑπολαβόντας ἡγεῖσθαι τὴν ὁδὸν[6]

---

pasado. — [5] Los dos adjetivos van usados adverbialmente, por lo que πράττειν toma el sentido de "tener (buen o mal) éxito". — [6] Referido a τοῦ ὑπάτου Βάρρωνος. — [7] Concordancia *ad sensum*.

167. [1] Dativo de interés: "en honor de un dios...". — [2] "Con toda su familia". — [3] Sujeto de ἡγεῖσθαι, que depende del φασί precedente. — [4] Preposición tras de su régimen. — [5] Acusativo predicativo con

αὐτοῖς ἐπὶ τὰς σκηνάς, ὡς δέον[7] ἢ μένειν καθ' ἡσυχίαν ἱδρυθέντας ἢ μάχεσθαι.

168.

Los turdetanos

(ESTRABÓN, III 1, 6)

Σοφώτατοι δ' ἐξετάζονται τῶν Ἰβήρων οὗτοι καὶ γραμματικῇ χρῶνται καὶ τῆς παλαιᾶς μνήμης ἔχουσι συγγράμματα καὶ ποιήματα καὶ νόμους ἐμμέτρους ἑξακισχιλίων ἐπῶν, ὥς φασι· καὶ οἱ ἄλλοι δ' Ἴβηρες χρῶνται γραμματικῇ, οὐ μιᾷ δ' ἰδέᾳ· οὐδὲ γὰρ γλώττῃ μιᾷ.

169.

Paso del Rubicón (49 a. J. C.)

(APIANO*, *Guerras civiles* II 35)

Δρόμῳ δ' ἐλθὼν ἐπὶ τὸν Ῥουβίκωνα ποταμόν, ὅς ὁρίζει τὴν Ἰταλίαν, ἔστη τοῦ δρόμου[1] καὶ ἐς τὸ ῥεῦμα ἀφορῶν περιεφέρετο τῇ γνώμῃ, λογιζόμενος ἕκαστα τῶν ἐσομένων κακῶν, εἰ τόνδε τὸν ποταμὸν σὺν ὅπλοις περάσειε. Καὶ πρὸς τοὺς παρόντας εἶπεν ἀνενεγκών[2]· «Ἡ μὲν ἐπίσχεσις[3], ὦ φίλοι, τῆσδε τῆς διαβάσεως ἐμοὶ κακῶν ἄρξει, ἡ δὲ διάβασις πᾶσιν ἀνθρώποις». Καὶ εἰπὼν οἷά τις ἔνθους[4] ἐπέρα σὺν ὁρμῇ, τὸ κοινὸν τόδε[5] ἐπειπών· «Ὁ κύβος ἀνερρίφθω».

---

respecto a un τοῦτο suplido. — [6] Acusativo espacial. — [7] Acusativo absoluto con ὡς subjetivo.

169. * Apiano de Alejandría, historiador de la época de Adriano que escribió diversas obras históricas, entre ellas una sobre las guerras civiles de Roma. — [1] Genitivo-ablativo analógico del de los verbos de "cesar". [2] De ἀναφέρω, "cobrar ánimo". — [3] "Renuncia". — [4] Forma contracta de ἔνθεος. — [5] "Esta frase conocida".

170.

Acontecimientos en Roma tras la muerte de César (44 a. J. C.)

(PLUTARCO, *Vida de César* LXVII 1-3)

Κατειργασμένου δὲ τοῦ ἀνδρός, ἡ μὲν γερουσία, καίπερ εἰς μέσον Βρούτου προελθόντος, ὥς τι περὶ τῶν πεπραγμένων ἐροῦντος, οὐκ ἀνασχομένη διὰ θυρῶν ἐξέπιπτε, καὶ φεύγουσα κατέπλησε ταραχῆς καὶ δέους ἀπόρου τὸν δῆμον, ὥστε τοὺς μὲν τὰς οἰκίας κλείειν, τοὺς δὲ ἀπολείπειν τραπέζας [1] καὶ χρηματιστήρια, δρόμῳ δὲ χωρεῖν τοὺς μὲν ἐπὶ τὸν τόπον ὀψομένους τὸ πάθος, τοὺς δὲ ἐκεῖθεν ἑωρακότας. Ἀντώνιος δὲ καὶ Λέπιδος, οἱ μάλιστα φίλοι Καίσαρος, ὑπεκδύντες εἰς οἰκίας ἑτέρας [2] κατέφυγον. Οἱ δὲ περὶ Βροῦτον [3], ὥσπερ ἦσαν ἔτι θερμοὶ τῷ φόνῳ, γυμνὰ τὰ ξίφη δεικνύντες ἅμα πάντες ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου συστραφέντες, ἐχώρουν εἰς τὸ Καπιτώλιον, οὐ φεύγουσιν [4] ἐοικότες, ἀλλὰ μάλα φαιδροὶ καὶ θαρραλέοι, παρακαλοῦντες ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν τὸ πλῆθος.

171.

Incendio del templo de Jerusalén (70 d. J. C.)

(FLAVIO JOSEFO*, *La guerra de Judea* VI 252-257)

Ἔνθα [1] δὴ τῶν στρατιωτῶν τις, οὔτε παράγγελμα περιμείνας, οὔτε ἐπὶ τηλικούτῳ δείσας ἐγχειρήματι, δαιμονίῳ

---

170. [1] Las mesas de los banqueros, en el Foro. — [2] "Diversas". — [3] "Bruto y los suyos". — [4] Dativo plural.

171. * Autor judío del s. I d. J. C., que historió la guerra de Judea y escribió una obra sobre las *Antigüedades Judaicas*. — [1] "Entonces". —

δ' ὁρμῇ τινι χρώμενος, ἁρπάζει[2] μὲν ἐκ τῆς φλεγομένης ὕλης, ἀνακουφισθεὶς δ' ὑπὸ συστρατιώτου, τὸ πῦρ ἐνίησι θυρίδι χρυσῇ... Αἰρομένης δὲ τῆς φλογός, 'Ιουδαίων μὲν ἐγείρεται κραυγὴ τοῦ πάθους ἀξία, καὶ πρὸς τὴν ἄμυναν συνέθεον, οὔτε τοῦ ζῆν ἔτι φειδὼ λαμβάνοντες, οὔτε ταμιευόμενοι τὴν ἰσχύν... 'Ο μὲν οὖν Καῖσαρ[3] τῇ τε βοῇ καὶ τῇ δεξιᾷ διεσήμαινε τοῖς μαχομένοις τὸ πῦρ σβεννύειν· οὔτε[4] δὲ βοῶντος ἤκουον, μείζονι κραυγῇ τὰς ἀκοὰς προκατειλημμένοι, καὶ[4] τῷ νεύματι τῆς χειρὸς οὐ προσεῖχον, οἱ μὲν τῷ πολεμεῖν, οἱ δὲ ὀργῇ περισπώμενοι. Τῶν δὲ ταγμάτων[5] εἰσθεόντων οὔτε παραίνεσις οὔτε ἀπειλὴ κατεῖχε τὰς ὁρμάς, ἀλλ' ὁ θυμὸς ἁπάντων ἐστρατήγει.

PENSAMIENTO GRIEGO

172.

La igualdad de los contrarios

(HERÁCLITO*, frs. 67, 88, 62, 126, 8, 54, 53 Diels)

'Ο θεὸς[1] ἡμέρη εὐφρόνη[2], χειμὼν θέρος, πόλεμος εἰρήνη, κόρος λιμός, ἀλλοιοῦται δέ, ὅκωσπερ πῦρ, ὁκόταν

---

[2] "(Un tizón)". — [3] Tito. — [4] οὔτε y καί van en correlación. — [5] Depende de τὰς ὁρμάς.

172. * Filósofo nacido en Éfeso y que vivió alrededor del año 500 a. J. C. La igualdad de los contrarios en el eterno fluir de las cosas y la racionalidad del acontecer son algunas de sus doctrinas. El dialecto es jónico: cf. ἡμέρη = ἡμέρα, ὅκωσπερ = ὅπωσπερ, ὁκόταν = ὁπόταν, ἁρμονίη = ἁρμονία, φανερῆς = φανερᾶς. — [1] Súplase ἐστίν, como en muchas de las frases que siguen; es característico del estilo sentencioso de Heráclito. — [2] Los diversos pares de conceptos enfrentados van en asíndeton; igualmente falta el καί entre uno y otro de los conceptos de

συμμιγῇ θυώμασιν, ὀνομάζεται καθ' ἡδονὴν ἑκάστου[3]. — Ταὐτό[4] τ' ἔνι ζῶν[5] καὶ[6] τεθνηκὸς καὶ ἐγρηγορὸς καὶ καθεῦδον καὶ νέον καὶ γηραιόν· τάδε γὰρ μεταπεσόντα ἐκεῖνά ἐστι κἀκεῖνα πάλιν μεταπεσόντα ταῦτα. — Ἀθάνατοι[7] θνητοί, θνητοὶ[8] ἀθάνατοι, ζῶντες[8] τὸν ἐκείνων θάνατον[9], τὸν δὲ ἐκείνων βίον[9] τεθνεῶτες[10]. — Τὰ ψυχρὰ θέρεται, θερμὸν[5] ψύχεται, ὑγρὸν αὐαίνεται, καρφαλέον νοτίζεται.— Τὸ ἀντίξουν συμφέρον· ἐκ τῶν διαφερόντων καλλίστη ἁρμονίη. — Ἁρμονίη ἀφανὴς φανερῆς κρείσσων. — Πόλεμος πάντων μὲν πατήρ ἐστι, πάντων δὲ βασιλεὺς καὶ τοὺς μὲν θεοὺς ἔδειξε[11], τοὺς δὲ ἀνθρώπους, τοὺς μὲν δούλους ἐποίησε, τοὺς δὲ ἐλευθέρους.

173.

La sabiduría y la virtud

(HERÁCLITO, frs. 40, 41, 119, 43, 95, 46, 85, 110 Diels)

Πολυμαθίη νόον ἔχειν οὐ διδάσκει· Ἡσίοδον γὰρ ἂν ἐδίδαξε καὶ Πυθαγόρην αὖτίς τε Ξενοφάνεά τε καὶ Ἑκα-

---

cada par. — 3 "Según el placer de cada uno", es decir, según el aroma; siendo en todos los casos fuego, es en unos fuego de tomillo, en otros de cantueso, etc. — 4 Crasis por τό αὐτό. — 5 Los adjetivos neutros van sustantivados sin necesidad de artículo. — 6 Hay καί tanto entre los distintos pares de conceptos como en el interior de cada uno; exactamente lo contrario que en la primera frase. — 7 Sujeto de (εἰσί). — 8 Participio causal que va con el primer sujeto. — 9 Funciona como acusativo interno, aunque expresa un concepto antitético al verbo; así se intenta superar la antítesis. — 10 Participio causal con el segundo sujeto de la frase. — 11 Lleva dos pares de dobles acusativos.

173. Son jonismos típicos de este autor (cf. 172): νόον = νοῦν, Πυθαγόρην = Πυθαγόραν, Ξενοφάνεα = Ξενοφάνην, ἀμαθίην = ἀμαθίαν, ἱερή = ἱερά, νοῦσος = νόσος, ὁτέῃ = ἥτις, κρέσσον =

ταῖον. — Ἓν γὰρ τὸ σοφόν, ἐπίστασθαι γνώμην, ὁτέη ἐκυβέρνησε[1] πάντα διὰ πάντων[2]. — Ἦθος ἀνθρώπῳ δαίμων. — Ὕβριν χρὴ σβεννύναι μᾶλλον ἢ πυρκαϊήν. — Κρύπτειν ἀμαθίην κρέσσον. — Οἴησις ἱερὴ νοῦσος[3]. — Θυμῷ μάχεσθαι χαλεπόν· ὃ γὰρ ἂν θέλῃ, ψυχῆς[4] ὠνεῖται. — Ἀνθρώποις γίνεσθαι ὁκόσα θέλουσιν οὐκ ἄμεινον.

174.

Sobre la felicidad

(DEMÓCRITO*, frs. 170, 171, 189, 207, 194 Diels)

Εὐδαιμονίη ψυχῆς[1] καὶ κακοδαιμονίη. — Εὐδαιμονίη οὐκ ἐν βοσκήμασιν οἰκεῖ οὐδὲ ἐν χρυσῷ· ψυχὴ οἰκητήριον δαίμονος. — Ἄριστον ἀνθρώπῳ τὸν βίον διάγειν ὡς πλεῖστα[2] εὐθυμηθέντι καὶ ἐλάχιστα ἀνιηθέντι. Τοῦτο δ' ἂν εἴη, εἴ τις μὴ ἐπὶ τοῖς θνητοῖσι[3] τὰς ἡδονὰς ποιοῖτο. — Ἡδονὴν οὐ πᾶσαν, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τῷ καλῷ[3] αἱρεῖσθαι χρεών. — Αἱ μεγάλαι τέρψιες ἀπὸ τοῦ θεᾶσθαι τὰ καλὰ τῶν ἔργων γίνονται.

κρεῖττον. — [1] Aoristo gnómico. — [2] "En todas las circunstancias". — [3] La "enfermedad sagrada" es la epilepsia; aquí más bien "locura". — [4] Genitivo con verbos de "comprar" y "vender": "a cambio de...".

174. * Filósofo de Abdera; vivió en la segunda mitad del s. V y comienzos del IV a. J. C. Es el fundador del atomismo; su filosofía es humanitaria y hedonista. También este autor emplea el dialecto jónico: cf. εὐδαιμονίη = εὐδαιμονία, κακοδαιμονίη = κακοδαιμονία, ἀνιηθέντι = ἀνιαθέντι, θνητοῖσι = θνητοῖς, τέρψιες = τέρψεις. — [1] Genitivo de pertenencia con un ἐστί elíptico. — [2] *Quam maxime.* — [3] Neutro.

175.

Dios y el hombre

(DEMÓCRITO, frs. 217, 175, 119 Diels)

Μοῦνοι θεοφιλέες, ὅσοις ἐχθρὸν τὸ ἀδικέειν. — Οἱ δὲ θεοὶ τοῖσι ἀνθρώποισι διδοῦσι τἀγαθὰ πάντα καὶ πάλαι καὶ νῦν. Πλὴν ὁκόσα κακὰ καὶ βλαβερὰ καὶ ἀνωφελέα, τάδε δ' οὔτε πάλαι οὔτε νῦν θεοὶ ἀνθρώποισι δωροῦνται, ἀλλ' αὐτοὶ τοῖσδεσιν ἐμπελάζουσι διὰ νοῦ [1] τυφλότητα καὶ ἀγνωμοσύνην. — Ἄνθρωποι τύχης εἴδωλον ἐπλάσαντο πρόφασιν [2] ἰδίης ἀβουλίης. Βαιὰ [3] γὰρ φρονήσει τύχη μάχεται, τὰ δὲ πλεῖστα ἐν βίῳ εὐξύνετος ὀξυδερκείη κατιθύνει.

176.

Sócrates

(PLATÓN, *Banquete* 215 E - 216 A)

Ὅταν γὰρ ἀκούω [1], πολύ μοι μᾶλλον ἢ τῶν κορυβαντιώντων ἥ τε καρδία πηδᾷ καὶ δάκρυα ἐκχεῖται ὑπὸ τῶν λόγων τῶν τούτου, ὁρῶ δὲ καὶ ἄλλους παμπόλλους τὰ αὐτὰ πάσχοντας· Περικλέους δὲ ἀκούων καὶ ἄλλων ἀγαθῶν ῥητόρων εὖ μὲν ἡγούμην λέγειν, τοιοῦτον δ' οὐδὲν ἔπασχον, οὐδ' ἐτεθορύβητό μου ἡ ψυχὴ οὐδ' ἠγανάκτει ὡς [2]

---

175. Son jonismos típicos de este autor (cf. 174): θεοφιλέες = θεοφιλεῖς, ἀδικέειν = ἀδικεῖν, τοῖσι = τοῖς, ἀνθρώποισι = ἀνθρώποις, διδοῦσι = διδόασι, ἀνωφελέα = ἀνωφελῆ, τοῖσδεσιν = τοῖσδε, ἰδίης = ἰδίας, ἀβουλίης = ἀβουλίας. — [1] Genitivo subjetivo dependiente de los acusativos siguientes, regidos por διά. — [2] Acusativo predicativo en una construcción con doble acusativo: "como ocultación", "para ocultar". Lleva un genitivo objetivo. — [3] Adverbial.

176. [1] (Σωκράτους). — [2] Súplase τινός. — [3] Alcibíades, que es

ἀνδραποδώδως διακειμένου, ἀλλ' ὑπὸ τουτουὶ τοῦ Μαρσύου [3] πολλάκις δὴ οὕτω διετέθην ὥστε μοι δόξαι μὴ βιωτὸν εἶναι [4] ἔχοντι ὡς ἔχω... Ἀναγκάζει γάρ με ὁμολογεῖν ὅτι πολλοῦ ἐνδεὴς ὢν αὐτὸς ἔτι [5] ἐμαυτοῦ μὲν ἀμελῶ, τὰ δ' Ἀθηναίων πράττω.

177.

Deber de obediencia a la Patria

(Platón, *Critón* 51 A-C)

Ἢ οὕτως εἶ σοφὸς ὥστε λέληθέν σε ὅτι μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἁπάντων τιμιώτερόν [1] ἐστιν πατρὶς καὶ σεμνότερον [1] καὶ ἁγιώτερον [1] καὶ ἐν μείζονι μοίρᾳ καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβεσθαι δεῖν καὶ μᾶλλον ὑπείκειν καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα, καὶ ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν ἃ ἂν κελεύῃ, καὶ πάσχειν ἐάν τι προστάττῃ παθεῖν ἡσυχίαν ἄγοντα [2], ἐάντε τύπτεσθαι ἐάντε δεῖσθαι, ἐάντε εἰς πόλεμον ἄγῃ [3] τρωθησόμενον ἢ ἀποθανούμενον, ποιητέον ταῦτα, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐχὶ ὑπεικτέον οὐδὲ ἀναχωρητέον οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον ἃ ἂν κελεύῃ ἡ πόλις καὶ ἡ πατρίς, ἢ πείθειν [4] αὐτὴν ᾗ [5] τὸ δίκαιον πέφυκε,

---

quien habla, ha comparado a Sócrates con el sátiro Marsias, feo de aspecto, pero que subyugaba a las gentes con su flauta. — [4] βιωτὸν εἶναι equivale a *uiuendum esse;* el adjetivo va en neutro, porque el sujeto no va explícito. — [5] "Encima".

177. [1] Predicados sustantivados, en neutro, de un sujeto femenino: "una cosa más...". — [2] Esto es, sin replicar. — [3] La condicional ἐάντε... ἀποθανούμενον depende de ποιητέον, que representa un anacoluto. — [4] Rompe la construcción; tradúzcase como si dependiera de un δεῖ. — [5] Adverbio.

βιάζεσθαι δὲ οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πολὺ δὲ τούτων ἔτι ἧττον τὴν πατρίδα;

178.

Los cisnes. Esperanza de Sócrates ante la muerte

(PLATÓN, *Fedón* 84 D - 85 B)

Βαβαί, ὦ Σιμμία· ἦ που χαλεπῶς ἂν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πείσαιμι ὡς οὐ συμφορὰν ἡγοῦμαι τὴν παροῦσαν τύχην, ὅτε γε μηδ' ὑμᾶς δύναμαι πείθειν, ἀλλὰ φοβεῖσθε μὴ δυσκολώτερόν τι νῦν διάκειμαι[1] ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ· καί, ὡς ἔοικε, τῶν κύκνων δοκῶ φαυλότερος ὑμῖν εἶναι τὴν μαντικήν, οἳ ἐπειδὰν αἴσθωνται ὅτι δεῖ αὐτοὺς ἀποθανεῖν, ᾄδοντες[2] καὶ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ, τότε δὴ πλεῖστα καὶ κάλλιστα ᾄδουσι, γεγηθότες ὅτι μέλλουσι παρὰ τὸν θεὸν ἀπιέναι οὗπέρ[3] εἰσι θεράποντες... Ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἡγοῦμαι ὁμόδουλός τε εἶναι τῶν κύκνων καὶ ἱερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ, καὶ οὐ χεῖρον ἐκείνων τὴν μαντικὴν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότου, οὐδὲ δυσθυμότερον αὐτῶν τοῦ βίου ἀπαλλάττεσθαι.

179.

La buena conciencia

(PLATÓN, *República* 330 D - 331 A)

«Εὖ γὰρ ἴσθι[1]» ἔφη[2] «ὦ Σώκρατες, ὅτι, ἐπειδάν τις ἐγγὺς ᾖ τοῦ οἴεσθαι τελευτήσειν, εἰσέρχεται αὐτῷ δέος καὶ φροντὶς περὶ ὧν ἔμπροσθεν οὐκ εἰσῄει. Οἵ τε γὰρ λεγόμενοι μῦθοι

---

178. [1] Indicativo tras μή (y no subjuntivo), por tener aparentemente mucho fundamento el temor. — [2] "Ellos que cantaban". — [3] Apolo, dios de la mántica.

179. [1] De οἶδα. — [2] El sujeto es Céfalo, padre del orador Lisias. —

περὶ τῶν ἐν[3] Ἅιδου, ὡς[4] τὸν ἐνθάδε ἀδικήσαντα δεῖ ἐκεῖ διδόναι δίκην, καταγελώμενοι τέως, τότε δὴ στρέφουσιν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν μὴ[5] ἀληθεῖς ὦσιν· καὶ αὐτός —ἤτοι ὑπὸ τῆς τοῦ γήρως ἀσθενείας ἢ καὶ ὥσπερ ἤδη ἐγγυτέρω ὢν τῶν ἐκεῖ μᾶλλόν τι καθορᾷ αὐτά— ὑποψίας δ' οὖν καὶ δείματος μεστὸς γίγνεται καὶ ἀναλογίζεται ἤδη καὶ σκοπεῖ εἴ τινά τι ἠδίκησεν. Ὁ μὲν οὖν εὑρίσκων ἑαυτοῦ ἐν τῷ βίῳ πολλὰ ἀδικήματα καὶ[6] ἐκ τῶν ὕπνων, ὥσπερ οἱ παῖδες, θαμὰ ἐγειρόμενος δειμαίνει καὶ[6] ζῇ μετὰ κακῆς ἐλπίδος· τῷ δὲ μηδὲν ἑαυτῷ ἄδικον συνειδότι ἡδεῖα ἐλπὶς ἀεὶ πάρεστι καὶ ἀγαθὴ γηροτρόφος, ὡς καὶ Πίνδαρος λέγει».

180.

Placeres buenos y malos

(Platón, *Gorgias* 499 C-D)

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Ἔστι δὲ δή, ὡς ἔοικεν, ὃ νῦν λέγεις, ὅτι ἡδοναί τινές εἰσιν αἱ μὲν ἀγαθαί, αἱ δὲ κακαί· ἢ γάρ[1];

ΚΑΛΛΙΚΛΗΣ. Ναί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἀγαθαὶ μὲν αἱ ὠφέλιμοι, κακαὶ δὲ αἱ βλαβεραί;

ΚΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὠφέλιμοι δέ γε αἱ ἀγαθόν τι ποιοῦσαι, κακαὶ δὲ αἱ κακόν τι;

ΚΑ. Φημί.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν τὰς τοιάσδε λέγεις, οἷον κατὰ τό σῶμα ἃς[2] νυνδὴ ἐλέγομεν ἐν τῷ ἐσθίειν καὶ πίνειν ἡδονάς, ἦ ἄρα

---

[3] Súplase δώματι. — [4] Introduce una explicativa que aclara a μῦθοι. — [5] "No sea que". — [6] Lat. *et... et...*

180. [1] "¿No es así?". — [2] Su antecedente ἡδονάς ha sido atraído a esta oración.

τούτων αἱ μὲν ὑγίειαν ποιοῦσαι ἐν τῷ σώματι, ἢ ἰσχὺν ἢ ἄλλην τινὰ ἀρετὴν τοῦ σώματος, αὗται μὲν ἀγαθαί, αἱ δὲ τἀναντία τούτων κακαί;

ΚΑ. Πάνυ γε.

181.

Inconvenientes del amarse a sí mismo

(Platón, *Leyes* 731 D - 732 A)

Πάντων δὲ μέγιστον κακῶν ἀνθρώποις τοῖς πολλοῖς ἔμφυτον ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐστιν [1], οὗ πᾶς αὑτῷ συγγνώμην ἔχων ἀποφυγὴν οὐδεμίαν μηχανᾶται· τοῦτο δ' ἔστιν ὃ λέγουσιν ὡς φίλος αὑτῷ πᾶς ἄνθρωπος φύσει τέ ἐστιν καὶ ὀρθῶς ἔχει τὸ δεῖν εἶναι τοιοῦτον. Τὸ [2] δὲ ἀληθείᾳ [3] γε πάντων ἁμαρτημάτων διὰ τὴν σφόδρα ἑαυτοῦ φιλίαν αἴτιον ἑκάστῳ γίγνεται ἑκάστοτε. Τυφλοῦται γὰρ περὶ τὸ φιλούμενον ὁ φιλῶν, ὥστε τὰ δίκαια καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κακῶς κρίνει, τὸ αὑτοῦ πρὸ τοῦ ἀληθοῦς ἀεὶ τιμᾶν δεῖν ἡγούμενος· οὔτε γὰρ ἑαυτὸν οὔτε τὰ ἑαυτοῦ χρὴ τόν γε μέγαν ἄνδρα ἐσόμενον στέργειν, ἀλλὰ τὰ δίκαια, ἐάντε παρ' αὑτῷ ἐάντε παρ' ἄλλῳ μᾶλλον πραττόμενα τυγχάνῃ.

182.

El cuerpo, obstáculo para el conocimiento

(Platón, *Fedón* 66 B-E)

Μυρίας μὲν γὰρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν· ἔτι δέ, ἄν τινες νόσοι προσπέσωσιν, ἐμποδίζουσιν ἡμῶν τὴν τοῦ ὄντος θήραν [1]. Ἐρώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν καὶ φλυα-

---

181. [1] "Hay". — [2] Con valor demostrativo. — [3] "En realidad".

182. [1] Lleva un genitivo subjetivo (ἡμῶν) y uno objetivo (τοῦ

ρίας ἐμπίμπλησιν ἡμᾶς πολλῆς ὥστε, τὸ λεγόμενον [2], ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι [3] ὑπ' αὐτοῦ [4] οὐδὲ φρονῆσαι ἡμῖν ἐγγίγνεται οὐδέποτε οὐδέν. Καὶ γὰρ πολέμους καὶ στάσεις καὶ μάχας οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι. Διὰ γὰρ τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πάντες οἱ πόλεμοι γίγνονται, τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα, δουλεύοντες τῇ τούτου θεραπείᾳ· καὶ ἐκ τούτου ἀσχολίαν ἄγομεν φιλοσοφίας πέρι [5] διὰ πάντα ταῦτα. Τὸ δ' ἔσχατον πάντων ὅτι, ἐάν τις ἡμῖν καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τραπώμεθα πρὸς τὸ σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὖ πανταχοῦ παραπῖπτον [4] θόρυβον παρέχει καὶ ταραχὴν καὶ ἐκπλήττει, ὥστε μὴ δύνασθαι ὑπ' αὐτοῦ καθορᾶν τἀληθές. 'Αλλὰ τῷ ὄντι ἡμῖν δέδεικται ὅτι, εἰ μέλλομέν ποτε καθαρῶς τι εἴσεσθαι, ἀπαλλακτέον αὐτοῦ καὶ αὐτῇ [6] τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ [6] τὰ πράγματα· καὶ τότε, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἔσται οὗ ἐπιθυμοῦμέν τε καί φαμεν ἐρασταὶ εἶναι, φρονήσεως [7], ἐπειδὰν τελευτήσωμεν, ὡς ὁ λόγος σημαίνει, ζῶσιν δὲ οὔ.

183.

Suerte del alma después de la muerte

(Platón, *Fedón* 107 C-D)

«'Αλλὰ τόδε γ'», ἔφη [1], «ὦ ἄνδρες, δίκαιον διανοηθῆναι, ὅτι, εἴπερ ψυχὴ ἀθάνατος, ἐπιμελείας δὴ δεῖται οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν [2], ἀλλ'

ὄντος, "el ser", "la verdad"). — [2] "Lo dicho", "como se dice". — [3] "En realidad". — [4] El cuerpo. — [5] Anástrofe. — [6] Significa "solo", "en sí". [7] Antecedente atraído por el relativo (en vez de φρόνησις).

183. [1] Habla Sócrates. — [2] Contaminación de ὃν καλοῦμεν τὸ ζῆν

ὑπὲρ τοῦ παντός, καὶ ὁ κίνδυνος νῦν δὴ καὶ δόξειεν ἂν δεινὸς εἶναι, εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσει. Εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀπαλλαγή, ἕρμαιον ἂν ἦν [3] τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι τοῦ τε σώματος ἅμα ἀπηλλάχθαι καὶ τῆς αὑτῶν κακίας μετὰ τῆς ψυχῆς· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὖσα, οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν οὐδὲ σωτηρία πλὴν τοῦ ὡς [4] βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι. Οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς Ἅιδου [5] ἡ ψυχὴ ἔρχεται πλὴν τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς, ἃ δὴ καὶ μέγιστα λέγεται ὠφελεῖν ἢ βλάπτειν τὸν τελευτήσαντα εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκεῖσε πορείας».

184.

El poeta

(Platón, *Ión* 533 E - 534 B)

Πάντες γὰρ οἵ τε τῶν ἐπῶν ποιηταὶ οἱ ἀγαθοὶ [1] οὐκ ἐκ τέχνης [2] ἀλλ' ἔνθεοι ὄντες καὶ κατεχόμενοι [3] πάντα ταῦτα τὰ καλὰ λέγουσι ποιήματα, καὶ οἱ μελοποιοὶ οἱ ἀγαθοὶ ὡσαύτως· ὥσπερ [4] οἱ κορυβαντιῶντες οὐκ ἔμφρονες ὄντες ὀρχοῦνται, οὕτω καὶ οἱ μελοποιοὶ οὐκ ἔμφρονες ὄντες τὰ καλὰ μέλη ταῦτα ποιοῦσιν, ἀλλ' ἐπειδὰν ἐμβῶσιν εἰς τὴν ἁρμονίαν καὶ εἰς τὸν ῥυθμόν, βακχεύουσι καὶ κατεχόμενοι, ὥσπερ αἱ βάκχαι ἀρύονται [5] ἐκ τῶν ποταμῶν μέλι καὶ γάλα κατεχόμεναι, ἔμφρονες δὲ οὖσαι οὔ, καὶ τῶν μελοποιῶν ἡ ψυχὴ τοῦτο ἐργάζεται [6], ὅπερ [7] αὐτοὶ λέγουσι. Λέγουσι γὰρ δήπουθεν πρὸς ἡμᾶς οἱ ποιηταὶ ὅτι ἀπὸ κρηνῶν μελιρ-

---

y ἐν ᾧ ζῶμεν. — [3] Irreal. — [4] Refuerza el superlativo como el latín *ut*. — [5] Súplase δῶμα.

184. [1] Restrictivo. — [2] "Como resultado de un arte". — [3] "Posesos". — [4] En correlación con οὕτω. — [5] "Creen sacar". — [6] Anacoluto; en vez de "también los poetas líricos hacen eso" leemos "también el

ρύτων ἐκ Μουσῶν κήπων τινῶν καὶ ναπῶν δρεπόμενοι τὰ μέλη ἡμῖν φέρουσιν ὥσπερ αἱ μέλιτται, καὶ[8] αὐτοὶ οὕτω πετόμενοι. Καὶ ἀληθῆ λέγουσι. Κοῦφον γὰρ χρῆμα ποιητής ἐστιν καὶ πτηνὸν καὶ ἱερόν, καὶ οὐ πρότερον οἷός τε[9] ποιεῖν[10] πρὶν ἂν ἔνθεός τε γένηται καὶ ἔκφρων καὶ ὁ νοῦς μηκέτι ἐν αὐτῷ ἐνῇ.

185.

La poesía debilita al hombre

(PLATÓN, *República* 605 C-E*)

«Οἱ γάρ που βέλτιστοι ἡμῶν, ἀκροώμενοι Ὁμήρου ἢ ἄλλου τινὸς τῶν τραγῳδοποιῶν μιμουμένου[1] τινὰ τῶν ἡρώων ἐν πένθει ὄντα καὶ μακρὰν ῥῆσιν ἀποτείνοντα ἐν τοῖς ὀδυρμοῖς ἢ καὶ ᾄδοντάς τε καὶ κοπτομένους, οἶσθα ὅτι χαίρομέν τε καὶ ἐνδόντες ἡμᾶς αὐτοὺς ἑπόμεθα συμπάσχοντες καὶ σπουδάζοντες ἐπαινοῦμεν ὡς ἀγαθὸν ποιητήν, ὃς ἂν ἡμᾶς ὅτι μάλιστα οὕτω διαθῇ».

«Οἶδα· πῶς δ' οὔ;»

«Ὅταν δὲ οἰκεῖόν τινι ἡμῶν κῆδος γένηται, ἐννοεῖς αὖ ὅτι ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ καλλωπιζόμεθα, ἂν δυνώμεθα ἡσυχίαν ἄγειν καὶ καρτερεῖν, ὡς τοῦτο μὲν ἀνδρὸς ὄν[2], ἐκεῖνο δὲ γυναικός, ὃ τότε ἐπῃνοῦμεν;»

«Ἐννοῶ» ἔφη.

«Ἦ καλῶς οὖν» ἦν δ' ἐγώ «οὗτος ὁ ἔπαινος[3] ἔχει, τὸ ὁρῶντα τοιοῦτον ἄνδρα, οἷον ἑαυτόν τις μὴ ἀξιοῖ εἶναι

---

alma...". — [7] "Como". — [8] "También". — [9] "(Es) capaz"; πρότερον no sirve más que para introducir a πρίν. — [10] "Crear".

185. * Hablan alternativamente Sócrates y Glaucón. — [1] Concierta con Ὁμήρου y ἄλλου τινός y lleva como complementos directos τινά y ᾄδοντάς τε καὶ κοπτομένους. — [2] Acusativo absoluto con ὡς subjetivo. — [3] Explicado por una aposición que es la oración τό...

ἀλλ' αἰσχύνοιτο ἄν, μὴ βδελύττεσθαι ἀλλὰ χαίρειν τε καὶ ἐπαινεῖν;»

«Οὔ, μὰ τὸν Δί'» ἔφη «οὐκ εὐλόγῳ[4] ἔοικεν».

186.

El gobierno de los filósofos

(Platón, *República* 473 C-E)

«Ἐάν μὴ» ἦν δ' ἐγώ[1] «ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν ἢ οἱ βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφήσωσι γνησίως τε καὶ ἱκανῶς, καὶ τοῦτο εἰς ταὐτὸν συμπέσῃ[2], δύναμίς τε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία[3], τῶν δὲ νῦν πορευομένων χωρὶς ἐφ' ἑκάτερον αἱ πολλαὶ φύσεις ἐξ ἀνάγκης ἀποκλεισθῶσιν[2], οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα, ὦ φίλε Γλαύκων, ταῖς πόλεσι, δοκῶ δ'[4] οὐδὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, οὐδὲ αὕτη ἡ πολιτεία μή[5] ποτε πρότερον φυῇ τε εἰς τὸ δυνατὸν καὶ φῶς ἡλίου ἴδῃ, ἣν νῦν λόγῳ διεληλύθαμεν».

187.

La justicia

(Aristóteles, *Ética a Nicómaco* 1133 *b* 29 - 1134 *a* 6)

Τί μὲν οὖν τὸ ἄδικον καὶ τί τὸ δίκαιόν ἐστιν, εἴρηται. Διωρισμένων δὲ τούτων δῆλον ὅτι ἡ δικαιοπραγία μέσον

μὴ βδελύττεσθαι ἀλλὰ κτλ. — [4] "No se parece a una cosa razonable", "no parece razonable".

186. [1] Habla Sócrates. — [2] Sigue dependiendo de μή. — [3] Aposición a τοῦτο. — [4] δοκῶ δ' es un inciso. — [5] Οὐδέ... μή equivale a "y no (hay cuidado) de que".

ἐστὶ τοῦ ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι· τὸ μὲν γὰρ πλέον ἔχειν, τὸ δ' ἔλαττόν ἐστιν. Ἡ δὲ δικαιοσύνη μεσότης τίς ἐστιν, οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον [1] ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς [2], ἀλλ' ὅτι [3] μέσου [4] ἐστίν· ἡ δ' ἀδικία τῶν ἄκρων [4]. Καὶ ἡ μὲν δικαιοσύνη ἐστὶ [5] καθ' ἣν ὁ δίκαιος λέγεται πρακτικὸς [6] κατὰ προαίρεσιν [7] τοῦ δικαίου, καὶ διανεμητικὸς καὶ αὐτῷ πρὸς ἄλλον καὶ ἑτέρῳ πρὸς ἕτερον οὐχ οὕτως ὥστε [8] τοῦ μὲν αἱρετοῦ [9] πλέον αὐτῷ, ἔλαττον δὲ τῷ πλησίον, τοῦ βλαβεροῦ δ' ἀνάπαλιν, ἀλλὰ τοῦ ἴσου [10] τοῦ κατ' ἀναλογίαν [11], ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλῳ πρὸς ἄλλον [12].

188.

La educación es la verdadera felicidad

(Aristóteles, *Protréptico* fr. 3 Ross)

Δεῖ... νομίζειν τὴν εὐδαιμονίαν [1] οὐκ ἐν τῷ πολλὰ κεκτῆσθαι γίνεσθαι μᾶλλον ἢ ἐν τῷ πως τὴν ψυχὴν διακεῖσθαι. Καὶ γὰρ σῶμα οὐ τὸ λαμπρᾷ κεκοσμημένον ἐσθῆτι

---

187. [1] Acusativo adverbial. — [2] Depende de αὐτόν. — [3] "Porque". [4] Genitivo de cualidad: "propio de...". — [5] "Es (una virtud)". — [6] Lleva el genitivo objetivo τοῦ δικαίου. — [7] "Por elección", "espontáneamente". [8] Introduce una consecutiva cuyo infinitivo διδόναι ha de ser suplido. — [9] "Lo elegible" o "preferible"; es un genitivo partitivo. — [10] ἀλλά se opone a οὐχ y τοῦ ἴσου es genitivo objetivo dependiente de διανεμητικός. — [11] Se trata de la igualdad proporcional, característica de la justicia distributiva, que consiste en dar a cada uno lo que le corresponde por sus méritos (el *suum cuique*). — [12] Es decir, tanto si se trata de un reparto entre el que lo hace y un segundo como entre un segundo y un tercero.

φαίη τις ἂν εἶναι μακάριον, ἀλλὰ τὸ τὴν ὑγείαν ἔχον καὶ σπουδαίως διακείμενον, κἂν[2] μηδὲν τῶν προειρημένων αὐτῷ παρῇ· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ψυχήν, ἐὰν ᾖ πεπαιδευμένη, τὴν τοιαύτην καὶ τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον εὐδαίμονα προσαγορευτέον[3] ἐστίν, οὐκ ἂν[4] τοῖς ἐκτὸς ᾖ λαμπρῶς κεκοσμημένος, αὐτὸς μηδενὸς ἄξιος ὤν.

189.

Contraposición de poesía e historia

(ARISTÓTELES, *Poética* 1451 *a* 36 - 1451 *b* 7)

Φανερὸν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ[1] ὅτι οὐ τὸ τὰ γενόμενα λέγειν, τοῦτο[2] ποιητοῦ ἔργον ἐστίν, ἀλλ'[3] οἷα ἂν γένοιτο καὶ τὰ δυνατὰ κατὰ τὸ εἰκὸς ἢ τὸ ἀναγκαῖον. Ὁ γὰρ ἱστορικὸς καὶ ὁ ποιητὴς οὐ τῷ ἢ ἔμμετρα λέγειν ἢ ἄμετρα διαφέρουσιν (εἴη γὰρ ἂν τὰ Ἡροδότου εἰς μέτρα τεθῆναι καὶ οὐδὲν ἧττον ἂν εἴη ἱστορία τις μετὰ μέτρου ἢ ἄνευ μέτρων) ἀλλὰ τούτῳ διαφέρει[4], τῷ τὸν μὲν τὰ γενόμενα λέγειν, τὸν δὲ οἷα ἂν γένοιτο. Διὸ καὶ φιλοσοφώτερον καὶ σπουδαιότερον ποίησις ἱστορίας ἐστίν· ἡ μὲν γὰρ ποίησις μᾶλλον τὰ καθόλου[5], ἡ δ' ἱστορία τὰ καθ' ἕκαστον[6] λέγει.

---

188. [1] Sujeto de γίνεσθαι. — [2] Crasis. — [3] Lleva dos complementos directos y un predicado concertado con el último, pero que, en realidad, se refiere a ambos. — [4] Conjunción.

189. [1] "También". — [2] Se refiere a τό... λέγειν. — [3] Se entiende τὸ λέγειν. — [4] Concierta sólo con el sujeto más próximo. — [5] Sustantivado por el artículo es "lo general". — [6] τὰ καθ' ἕκαστον, "lo individual".

190.

La virtud habla a Heracles

(JENOFONTE, *Memorables* II 1, 33)

Ἔστι δὲ τοῖς μὲν ἐμοῖς φίλοις ἡδεῖα μὲν καὶ ἀπράγμων σίτων καὶ ποτῶν ἀπόλαυσις· ἀνέχονται γὰρ ἕως ἂν ἐπιθυμήσωσιν αὐτῶν· ὕπνος δ' αὐτοῖς πάρεστιν ἡδίων ἢ τοῖς ἀμόχθοις, καὶ οὔτε ἀπολείποντες αὐτὸν ἄχθονται οὔτε διὰ τοῦτον μεθιᾶσι τὰ δέοντα πράττειν. Καὶ οἱ μὲν νέοι τοῖς τῶν πρεσβυτέρων ἐπαίνοις χαίρουσιν, οἱ δὲ γεραίτεροι ταῖς τῶν νέων τιμαῖς ἀγάλλονται· καὶ ἡδέως μὲν τῶν παλαιῶν πράξεων μέμνηνται, εὖ δὲ τὰς παρούσας ἥδονται πράττοντες, δι' ἐμὲ φίλοι μὲν θεοῖς ὄντες, ἀγαπητοὶ δὲ φίλοις, τίμιοι δὲ πατρίσιν· ὅταν δ' ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον τέλος, οὐ μετὰ λήθης ἄτιμοι κεῖνται, ἀλλὰ μετὰ μνήμης τὸν ἀεὶ χρόνον ὑμνούμενοι θάλλουσι. Τοιαῦτά σοι, ὦ παῖ τοκέων ἀγαθῶν Ἡράκλεις, ἔξεστι διαπονησαμένῳ [1] τὴν μακαριστοτάτην εὐδαιμονίαν κεκτῆσθαι.

191.

Nada se nos da sin trabajo

(JENOFONTE, *Memorables* II 1, 28)

Τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν καὶ καλῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας θεοὶ διδόασιν ἀνθρώποις, ἀλλ' εἴτε τοὺς θεοὺς ἵλεως [1] εἶναί σοι βούλει, θεραπευτέον [2] τοὺς θεούς,

---

190. [1] Concierta con σοι y rige a τοιαῦτα.

191. [1] Acusativo de plural (declinación ática). — [2] Adjetivo verbal

εἴτε ὑπὸ φίλων ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι, τοὺς φίλους εὐεργετητέον, εἴτε ὑπό τινος πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι, τὴν πόλιν ὠφελητέον, εἴτε ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πάσης ἀξιοῖς ἐπ' ἀρετῇ θαυμάζεσθαι, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον εὖ ποιεῖν, εἴτε γῆν βούλει σοι καρποὺς ἀφθόνους φέρειν, τὴν γῆν θεραπευτέον, εἴτε ὑπὸ βοσκημάτων οἴει δεῖν πλουτίζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον, εἴτε διὰ πολέμου ὁρμᾷς αὔξεσθαι καὶ βούλει δύνασθαι τούς τε φίλους ἐλευθεροῦν καὶ τοὺς ἐχθροὺς χειροῦσθαι, τὰς πολεμικὰς τέχνας αὐτάς τε παρὰ τῶν ἐπισταμένων μαθητέον καὶ ὅπως[3] αὐταῖς δεῖ χρῆσθαι ἀσκητέον· εἰ δὲ καὶ τῷ σώματι βούλει δυνατὸς εἶναι, τῇ γνώμῃ ὑπηρετεῖν ἐθιστέον τὸ σῶμα καὶ γυμναστέον σὺν πόνοις καὶ ἱδρῶτι.

192.

Naturaleza del miedo

(JENOFONTE, *Ciropedia* III 1, 24)

Ἐπίστασαι γὰρ ὅτι οἱ μὲν φοβούμενοι μὴ φύγωσι πατρίδα καὶ οἱ μέλλοντες μάχεσθαι δεδιότες μὴ[1] ἡττηθῶσιν ἀθύμως διάγουσι, καὶ οἱ πλέοντες[2] μὴ ναυαγήσωσι, καὶ οἱ δουλείαν καὶ δεσμὸν φοβούμενοι, οὗτοι μὲν οὔτε σίτου[3] οὔθ' ὕπνου[3] δύνανται λαγχάνειν διὰ τὸν φόβον. Οἱ δ' ἤδη μὲν φυγάδες, ἤδη δ' ἡττημένοι, ἤδη δὲ δουλεύοντες, ἔστιν ὅτε δύνανται μᾶλλον τῶν εὐδαιμόνων ἐσθίειν τε καὶ καθεύδειν.

---

usado impersonalmente como los que siguen; súplase siempre ἐστί. — [3] "En la manera en que".

192. [1] "Con temor de". — [2] Súplase δεδιότες. — [3] Genitivo con verbo de "obtener".

193.

Un tirano no tiene amigos

(JENOFONTE, *Hierón* III 8-9)

Εἰ τοίνυν ἐθέλεις κατανοεῖν, εὑρήσεις[1] τοὺς μὲν ἰδιώτας ὑπὸ τούτων[2] μάλιστα φιλουμένους, τοὺς δὲ τυράννους πολλοὺς μὲν παῖδας ἑαυτῶν ἀπεκτονότας, πολλοὺς δ' ὑπὸ παίδων αὐτοὺς ἀπολωλότας, πολλοὺς δὲ ἀδελφοὺς ἐν τυραννίσιν ἀλληλοφόνους γεγενημένους, πολλοὺς δὲ καὶ ὑπὸ γυναικῶν τῶν ἑαυτῶν τυράννους[3] διεφθαρμένους, καὶ ὑπὸ ἑταίρων γε τῶν μάλιστα δοκούντων φίλων εἶναι. Οἵτινες οὖν ὑπὸ τῶν φύσει πεφυκότων μάλιστα φιλεῖν[4] καὶ νόμῳ συνηναγκασμένων οὕτω μισοῦνται, πῶς ὑπ' ἄλλου γέ τινος οἴεσθαι χρὴ αὐτοὺς φιλεῖσθαι;

194.

Ciro el Mayor se despide, al morir, de sus hijos y amigos

(JENOFONTE, *Ciropedia* VIII 7, 19-22)

«Οὔτοι ἔγωγε, ὦ παῖδες, οὐδὲ[1] τοῦτο πώποτε ἐπείσθην ὡς ἡ ψυχή, ἕως μὲν ἂν ἐν θνητῷ σώματι ᾖ, ζῇ, ὅταν δὲ τούτου ἀπαλλαγῇ, τέθνηκεν. Ὁρῶ γὰρ ὅτι καὶ τὰ θνητὰ σώματα, ὅσον ἂν ἐν αὐτοῖς χρόνον ᾖ ἡ ψυχή, ζῶντα παρέχεται[2]. Οὐδέ γε ὅπως ἄφρων ἔσται ἡ ψυχή, ἐπειδὰν τοῦ

---

193. [1] Construido con complemento directo y participios predicativos. — [2] Los familiares y amigos. — [3] Se repite porque el anterior queda lejos. — [4] Depende de πεφυκότων y de συνηναγκασμένων.

194. [1] "Tampoco". — [2] Sujeto, ἡ ψυχή. — [3] "Por respeto también

ἄφρονος σώματος δίχα γένηται, οὐδὲ[1] τοῦτο πέπεισμαι· ἀλλ' ὅταν ἄκρατος καὶ καθαρὸς ὁ νοῦς ἐκκριθῇ, τότε καὶ φρονιμώτατον εἰκὸς αὐτὸν εἶναι. Διαλυομένου δὲ ἀνθρώπου δῆλά ἐστιν ἕκαστα ἀπιόντα πρὸς τὸ ὁμόφυλον πλὴν τῆς ψυχῆς· αὕτη δὲ μόνη οὔτε παροῦσα οὔτε ἀπιοῦσα ὁρᾶται. 'Εννοήσατε δ'» ἔφη «ὅτι ἐγγύτερον μὲν τῶν ἀνθρωπίνων θανάτῳ οὐδέν ἐστιν ὕπνου· ἡ δὲ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ τότε δήπου θειοτάτη καταφαίνεται καὶ τότε τι τῶν μελλόντων προορᾷ· τότε γάρ, ὡς ἔοικε, μάλιστα ἐλευθεροῦται. Εἰ μὲν οὖν οὕτως ἔχει ταῦτα ὥσπερ ἐγὼ οἴομαι καὶ ἡ ψυχὴ καταλείπει τὸ σῶμα, καὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν καταιδούμενοι[3] ποιεῖτε ἃ ἐγὼ δέομαι· εἰ δὲ μὴ οὕτως, ἀλλὰ μένουσα ἡ ψυχὴ ἐν τῷ σώματι συναποθνήσκει, ἀλλὰ θεούς[4] γε τοὺς ἀεὶ ὄντας καὶ πάντ' ἐφορῶντας καὶ πάντα δυναμένους, οἵ καὶ τήνδε τὴν τῶν ὅλων τάξιν[5] συνέχουσιν ἀτριβῆ καὶ ἀγήρατον καὶ ἀναμάρτητον καὶ ὑπὸ κάλλους καὶ μεγέθους ἀδιήγητον, τούτους φοβούμενοι μήποτε ἀσεβὲς μηδὲν μηδὲ ἀνόσιον μήτε ποιήσητε μήτε βουλεύσητε».

195.

Gimnasia y Filosofía, fundamentos de la educación

(ISÓCRATES, *Sobre la antídosis* 180-182)

Βούλομαι δὲ περὶ τῆς τῶν λόγων παιδείας[1] ὥσπερ οἱ γενεαλογοῦντες πρῶτον διελθεῖν πρὸς ὑμᾶς. 'Ομολογεῖται μὲν γὰρ τὴν φύσιν ἡμῶν ἔκ τε τοῦ σώματος συγκεῖσθαι καὶ

a". — [4] Recogido por τούτους, depende de φοβούμενοι (línea penúltima). — [5] τὴν τῶν ὅλων τάξιν es "la ordenación de todas las cosas", "el universo".

195. [1] Son la Oratoria y la Filosofía a un tiempo. — [2] Sigue depen-

τῆς ψυχῆς· αὐτοῖν δὲ τούτοιν οὐδεὶς ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν φήσειεν ἡγεμονικωτέραν πεφυκέναι τὴν ψυχὴν καὶ πλείονος ἀξίαν· τῆς μὲν γὰρ ἔργον εἶναι[2] βουλεύσασθαι καὶ περὶ τῶν ἰδίων καὶ περὶ τῶν κοινῶν, τοῦ δὲ σώματος ὑπηρετῆσαι τοῖς ὑπὸ τῆς ψυχῆς γνωσθεῖσιν. Οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων ὁρῶντές τινες τῶν πολὺ πρό ἡμῶν γεγονότων περὶ μὲν τῶν ἄλλων πολλὰς τέχνας συνεστηκυίας, περὶ δὲ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν οὐδὲν τοιοῦτον συντεταγμένον, εὑρόντες διττὰς ἐπιμελείας[3] κατέλιπον ἡμῖν, περὶ μὲν τά σώματα τὴν παιδοτριβικήν, ἧς ἡ γυμναστικὴ μέρος ἐστί, περὶ δὲ τὰς ψυχὰς τὴν φιλοσοφίαν[4], περὶ ἧς ἐγὼ μέλλω ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, ἀντιστρόφους καὶ σύζυγας καὶ σφίσιν αὐταῖς ὁμολογουμένας, δι᾽ ὧν οἱ προεστῶτες αὐτῶν τάς τε ψυχὰς φρονιμωτέρας καὶ τά σώματα χρησιμώτερα παρασκευάζουσιν.

196.

El "hombre educado"

(ISÓCRATES, *Panatenaico* 30-33)

Τίνας οὖν καλῶ πεπαιδευμένους, ἐπειδὴ τάς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς δυνάμεις[1] ἀποδοκιμάζω; Πρῶτον μὲν τοὺς καλῶς χρωμένους τοῖς πράγμασι τοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην προσπίπτουσι, καὶ τὴν δόξαν ἐπιτυχῆ τῶν καιρῶν[2] ἔχοντας καὶ δυναμένην ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ[3] στοχάζεσθαι τοῦ συμφέροντος· ἔπειτα τούς πρεπόντως καὶ δικαίως ὁμιλοῦντας τοῖς ἀεὶ πλησιάζουσι, καὶ τάς μὲν τῶν ἄλλων ἀηδίας

---

diendo de φήσειεν. — [3] Lleva dos aposiciones, τὴν παιδοτριβικήν y τὴν φιλοσοφίαν; ambas en conjunto llevan, a su vez, una nueva aposición, ἀντιστρόφους κτλ. — [4] En el sentido de "cultura".

196. [1] Las cualidades intelectuales. — [2] τὴν δόξαν... τῶν καιρῶν

καὶ βαρύτητας εὐκόλως καὶ ῥᾳδίως φέροντας, σφᾶς δ' αὐτοὺς ὡς δυνατὸν ἐλαφροτάτους καὶ μετριωτάτους τοῖς συνοῦσι παρέχοντας· ἔτι τοὺς τῶν μὲν ἡδονῶν ἀεὶ κρατοῦντας, τῶν δὲ συμφορῶν μὴ λίαν ἡττωμένους, ἀλλ' ἀνδρωδῶς ἐν αὐταῖς διακειμένους καὶ τῆς φύσεως ἀξίως, ἧς μετέχοντες τυγχάνομεν· τέταρτον, ὅπερ μέγιστον, τοὺς μὴ διαφθειρομένους ὑπὸ τῶν εὐπραγιῶν μηδ' ἐξισταμένους αὑτῶν μηδ' ὑπερηφάνους γιγνομένους ἀλλ' ἐμμένοντας τῇ τάξει τῇ τῶν εὖ φρονούντων καὶ μὴ μᾶλλον χαίροντας τοῖς διά τύχην ὑπάρξασιν ἀγαθοῖς ἢ τοῖς διὰ τὴν αὑτῶν φύσιν καὶ φρόνησιν ἐξ ἀρχῆς γιγνομένοις. Τοὺς[4] δὲ μὴ μόνον πρὸς ἓν τούτων, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἅπαντα ταῦτα τὴν ἕξιν τῆς ψυχῆς εὐάρμοστον ἔχοντας, τούτους φημὶ καὶ φρονίμους εἶναι καὶ τελείους ἄνδρας καὶ πάσας ἔχειν τὰς ἀρετάς. Περὶ μὲν οὖν τῶν πεπαιδευμένων τυγχάνω ταῦτα γιγνώσκων.

197.

Utilidad de la virtud

(Isócrates, *Sobre la paz* 31-32)

Εἰς τοῦτο[1] γάρ τινες ἀνοίας ἐληλύθασιν, ὥσθ' ὑπειλήφασι τὴν μὲν ἀδικίαν ἐπονείδιστον μὲν εἶναι, κερδαλέαν δὲ καὶ πρὸς τὸν βίον τὸν καθ' ἡμέραν συμφέρουσαν, τὴν δὲ δικαιοσύνην εὐδόκιμον μέν, ἀλυσιτελῆ δὲ καὶ μᾶλλον δυναμένην τοὺς ἄλλους ὠφελεῖν ἢ τοὺς ἔχοντας αὐτήν, κακῶς[2] εἰδότες[3] ὡς οὔτε πρὸς χρηματισμὸν οὔτε πρὸς

es "la estimación de las circunstancias". — [3] ὡς ἐπὶ τὸ πολύ es "las más veces". — [4] Va con ἔχοντας.

197. [1] "Hasta tal punto". — [2] Equivale a οὐκ. — [3] Va con el τινές inicial. — [4] Sujeto, ἡ ἀδικία.

δόξαν οὔτε πρὸς ἃ δεῖ πράττειν οὐθ' ὅλως πρὸς εὐδαιμονίαν οὐδὲν ἂν συμβάλοιτο[4] τηλικαύτην δύναμιν, ὅσηνπερ ἀρετὴ καὶ τὰ μέρη ταύτης.

198.

Consejos a un príncipe: modo de gobernar

(ISÓCRATES, *A Nicocles* 15-17)

Φιλάνθρωπον εἶναι δεῖ καὶ φιλόπολιν· οὔτε γὰρ ἵππων οὔτε κυνῶν οὔτ' ἀνδρῶν οὔτ' ἄλλου πράγματος οὐδενός οἷόν τε καλῶς ἄρχειν, ἂν μή τις χαίρῃ τούτοις, ὧν αὐτόν δεῖ ποιεῖσθαι τὴν ἐπιμέλειαν. Μελέτω σοι τοῦ πλήθους, καὶ περὶ παντὸς ποιοῦ κεχαρισμένως αὐτοῖς ἄρχειν, γιγνώσκων, ὅτι καὶ τῶν ὀλιγαρχιῶν καὶ τῶν ἄλλων πολιτειῶν αὗται πλεῖστον χρόνον διαμένουσιν, αἵτινες ἂν ἄριστα τὸ πλῆθος θεραπεύωσιν. Καλῶς δὲ δημαγωγήσεις, ἢν μήθ' ὑβρίζειν τὸν ὄχλον ἐᾷς μήθ' ὑβριζόμενον περιορᾷς, ἀλλὰ σκοπῇς, ὅπως οἱ βέλτιστοι μὲν τὰς τιμὰς ἕξουσιν, οἱ δ' ἄλλοι μηδὲν ἀδικήσονται[1]· ταῦτα γὰρ στοιχεῖα πρῶτα καὶ μέγιστα χρηστῆς πολιτείας ἐστίν. Τῶν προσταγμάτων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων κίνει καὶ μετατίθει τὰ μὴ καλῶς καθεστῶτα, καὶ μάλιστα μὲν εὑρετὴς γίγνου τῶν βελτίστων, εἰ δὲ μή, μιμοῦ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις ὀρθῶς ἔχοντα. Ζήτει νόμους τὸ μὲν σύμπαν[2] δικαίους καὶ συμφέροντας καὶ σφίσιν αὐτοῖς ὁμολογουμένους, πρὸς δὲ τούτοις οἵτινες τὰς μὲν ἀμφισβητήσεις ὡς ἐλαχίστας, τὰς δὲ διαλύσεις ὡς οἷόν τε ταχίστας τοῖς πολίταις ποιοῦσιν· ταῦτα γὰρ ἅπαντα προσεῖναι δεῖ τοῖς καλῶς κειμένοις.

---

198. [1] En función pasiva. — [2] Adverbial.

199.

Consejos a un príncipe: modo de comportarse el gobernante

(ISÓCRATES, *A Nicocles* 29-31)

Ἄρχε σαυτοῦ μηδὲν ἧττον ἢ τῶν ἄλλων, καὶ τοῦθ' ἡγοῦ[1] βασιλικώτατον, ἂν μηδεμιᾷ δουλεύῃς τῶν ἡδονῶν, ἀλλὰ κρατῇς τῶν ἐπιθυμιῶν μᾶλλον ἢ τῶν πολιτῶν. Μηδεμίαν συνουσίαν εἰκῇ προσδέχου μηδ' ἀλογίστως, ἀλλ' ἐπ' ἐκείναις ταῖς διατριβαῖς ἔθιζε σαυτὸν χαίρειν, ἐξ ὧν αὐτός τ' ἐπιδώσεις καὶ τοῖς ἄλλοις βελτίων εἶναι δόξεις. Μὴ φαίνου φιλοτιμούμενος ἐπὶ τοῖς τοιούτοις, ἃ καὶ τοῖς κακοῖς διαπράξασθαι δυνατόν ἐστιν, ἀλλ' ἐπ' ἀρετῇ μέγα φρονῶν, ἧς οὐδὲν μέρος τοῖς πονηροῖς μέτεστιν. Νόμιζε τῶν τιμῶν ἀληθεστάτας εἶναι μὴ τὰς ἐν τῷ φανερῷ μετὰ δέους γιγνομένας, ἀλλ' ὅταν παρ' αὑτοῖς ὄντες[2] μᾶλλόν σου τὴν γνώμην ἢ τὴν τύχην θαυμάζωσιν. Λάνθανε[3] μέν, ἤν ἐπί τῳ[4] σοι συμβῇ τῶν φαύλων[5] χαίρειν, ἐνδείκνυσο δὲ περὶ τὰ μέγιστα σπουδάζων. Μὴ τοὺς μὲν ἄλλους ἀξίου κοσμίως ζῆν, τοὺς δὲ βασιλέας ἀτάκτως, ἀλλὰ τὴν σαυτοῦ σωφροσύνην παράδειγμα τοῖς ἄλλοις καθίστη, γιγνώσκων, ὅτι τὸ τῆς πόλεως ὅλης ἦθος ὁμοιοῦται τοῖς ἄρχουσιν. Σημεῖον ἔστω σοι τοῦ καλῶς βασιλεύειν, ἂν τοὺς ἀρχομένους ὁρᾷς εὐπορωτέρους καὶ σωφρονεστέρους γιγνομένους διὰ τὴν σὴν ἐπιμέλειαν.

---

199. [1] Imperativo medio. — [2] "(Los ciudadanos)". — [3] En el sentido de "pasar inadvertido". — [4] Indefinido. — [5] Partitivo.

200.

Doctrina de Diógenes el cínico sobre la austeridad

(Diógenes Laercio, VI 71)

Οὐδέν γε μὴν ἔλεγε τὸ παράπαν [1] ἐν τῷ βίῳ χωρὶς ἀσκήσεως κατορθοῦσθαι, δυνατὴν δὲ ταύτην [2] πᾶν ἐκνικῆσαι. Δέον [3] οὖν ἀντὶ τῶν ἀχρήστων πόνων τοὺς κατὰ φύσιν ἑλομένους [4] ζῆν εὐδαιμόνως, παρὰ τὴν ἄνοιαν [5] κακοδαιμονοῦσι. Καὶ γὰρ αὐτὴ τῆς ἡδονῆς ἡ [6] καταφρόνησις ἡδυτάτη προμελετηθεῖσα [7], καὶ ὥσπερ οἱ συνεθισθέντες ἡδέως ζῆν, ἀηδῶς ἐπὶ τοὐναντίον μετίασιν, οὕτως οἱ τοὐναντίον ἀσκηθέντες [8] ἥδιον αὐτῶν τῶν ἡδονῶν καταφρονοῦσι. Τοιαῦτα διελέγετο καὶ ποιῶν ἐφαίνετο, ὄντως νόμισμα παραχαράττων [9], μηδὲν οὕτω τοῖς κατὰ νόμον [10] ὡς τοῖς κατὰ φύσιν διδούς [11], τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα τοῦ βίου λέγων διεξάγειν ὅνπερ καὶ Ἡρακλῆς, μηδὲν ἐλευθερίας προκρίνων [12].

---

200. [1] "En absoluto". — [2] Es decir, τὴν ἄσκησιν. Hay que suplir un infinitivo εἶναι. — [3] Acusativo absoluto. — [4] Acusativo concertado con el sujeto implícito de ζῆν, como si éste dependiera de un δεῖ. — [5] "Por su locura". — [6] αὐτὴ ἡ καταφρόνησις sería el orden normal: "el mismo desprecio". — [7] Participio con valor condicional: ἡδυτάτη es predicado nominal de un ἐστί que hay que suplir. — [8] Con el mismo valor de la activa. — [9] Alude a una frase atribuida a Diógenes según la cual él "alteraba el cuño de la moneda"; el juego de palabras está en que νόμισμα significa también "costumbre": Diógenes innovaba en cuanto a los usos establecidos. — [10] τὰ κατὰ νόμον equivale a τὰ νόμιμα, lo aceptado generalmente como norma. — [11] Con μηδέν, πλέον, etc., es "atribuir un valor". — [12] Con genitivo comparativo.

201.

Si la felicidad consistiera en el placer, no habría ningún hombre feliz

(TELES* en ESTOBEO, IV 34, 72)

Εἰ δὲ δεῖ τὸν εὐδαίμονα βίον ἐκ τῶν πλεοναζουσῶν ἡδονῶν συγκρῖναι[1], οὐδείς, φησὶν ὁ Κράτης, εὐδαίμων γεγονὼς ἂν εἴη. Ἀλλ' εἰ θέλει τις ἐκλογίσασθαι ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ πάσας τὰς ἡλικίας, εὑρήσει πολλῷ πλείους τὰς ἀλγηδόνας. Πρῶτον μὲν γὰρ τοῦ παντὸς χρόνου ὁ ἥμισυς ἀδιάφορος, ἐν ᾧ καθεύδω. Εἶθ' ὁ πρῶτος ὁ κατὰ τὴν παιδοτροφίαν ἐπίπονος. Πεινᾷ τὸ παιδίον, ἡ δὲ τροφὸς κατακοιμίζει· διψᾷ, ἡ δὲ λούει· κοιμηθῆναι θέλει, ἡ δὲ κρόταλον ἔχουσα ψοφεῖ. Εἰ δ' ἐκπέφευγε τὴν τιτθήν, παρέλαβε πάλιν ὁ παιδαγωγός, παιδοτρίβης, γραμματοδιδάσκαλος, ἁρμονικός, ζωγράφος. Προάγει ἡλικία· προσγίνεται ἀριθμητικός, γεωμέτρης, πωλοδάμνης· ὄρθρου ἐγείρεται, σχολάσαι οὐκ ἔστιν. Ἔφηβος γέγονεν· ἔμπαλιν τὸν κοσμητὴν[2] φοβεῖται, τὸν παιδοτρίβην, τὸν ὁπλομάχον, τὸν γυμνασίαρχον· ὑπὸ πάντων τούτων μαστιγοῦται, παρατηρεῖται, τραχηλίζεται. Ἐξ ἐφήβων[3] ἐστὶ καὶ ἤδη εἴκοσι ἐτῶν· ἔτι φοβεῖται καὶ παρατηρεῖ[4] καὶ γυμνασίαρχον καὶ στρατηγόν. Παρακοιτεῖν εἴ που δεῖ, οὗτοι παρακοιτοῦσι· φυλάττειν καὶ ἀγρυπνεῖν, οὗτοι φυλάττουσιν· εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, οὗτοι ἐμβαίνουσιν. Ἀνὴρ γέγονε καὶ ἀκμάζει· στρατεύεται καὶ πρεσβεύει ὑπὲρ τῆς πόλεως, πολιτεύεται, στρατηγεῖ, χορηγεῖ, ἀγωνοθετεῖ· μακαρίζει ἐκεῖνον τὸν βίον, ὃν παῖς

---

201. * Filósofo cínico del s. III a. J. C. — [1] "Definir". — [2] Magistrado de quien dependían los efebos. — [3] "Salido del grado de efebo". — [4] "Mira

ὢν ἐβίωσε. Παρήκμασε καὶ ἔρχεται εἰς γῆρας· πάλιν παιδοτροφίαν ὑπομένει καὶ ἐπιποθεῖ τὴν νεότητα. Καὶ [5]

«ἡ νεότης μοι φίλον, τὸ δὲ γῆρας
βαρύτερον Αἴτνης».

Οὐχ ὁρῶ οὖν, πῶς εὐδαίμονά τις βίον ἔσται βεβιωκώς, εἴπερ δεῖ τῷ πλεονασμῷ τῶν ἡδονῶν ἐκμετρῆσαι.

202.

El dolor es común a todos los hombres

(Luciano, *Vida de Demonacte* 25)

Ὁ δὲ αὐτὸς [1] υἱὸν πενθοῦντι καὶ ἐν σκότῳ ἑαυτόν καθείρξαντι προσελθὼν ἔλεγε μάγος τε εἶναι καὶ δύνασθαι ἀναγαγεῖν τοῦ παιδὸς τὸ εἴδωλον, εἰ μόνον αὐτῷ τρεῖς τινας ἀνθρώπους ὀνομάσειε μηδένα πώποτε πεπενθηκότας· ἐπὶ πολὺ δὲ ἐκείνου ἐνδοιάσαντος καὶ ἀποροῦντος —οὐ γάρ εἶχέ τινα, οἶμαι, εἰπεῖν [2] τοιοῦτον— «Εἶτ'», ἔφη, «ὦ γελοῖε, μόνος ἀφόρητα πάσχειν νομίζεις μηδένα ὁρῶν πένθους ἄμοιρον;»

203.

La naturaleza, norma de vida

(Marco Aurelio*, *A sí mismo* V 1)

Ὄρθρου [1], ὅταν δυσόκνως ἐξεγείρῃ [2], πρόχειρον ἔστω ὅτι ἐπὶ ἀνθρώπου ἔργον ἐγείρομαι· τί οὖν δυσκολαίνω, εἰ

---

con temor". — [5] Se entiende "piensa". La cita (incompleta) es de Eurípides, *Hércules loco,* vv. 637-640.

202. [1] Demonacte. — [2] Dependiente de εἶχε.

203. * El emperador filósofo, cuya obra se funda en el pensamiento estoico (121-180 d. J. C., aproximadamente). — [1] Genitivo temporal. —

πορεύομαι ἐπὶ τὸ ποιεῖν ὧν ἕνεκεν γέγονα καὶ ὧν χάριν προῆγμαι εἰς τὸν κόσμον; Ἢ ἐπὶ τοῦτο κατεσκεύασμαι, ἵνα κατακείμενος ἐν στρωματίοις ἐμαυτὸν θάλπω; «Ἀλλὰ τοῦτο ἥδιον[3]». Πρὸς τὸ ἥδεσθαι οὖν γέγονας, ὅλως δὲ πρὸς πεῖσιν, οὐ πρὸς ἐνέργειαν; Οὐ βλέπεις τὰ φυτάρια, τὰ στρουθάρια, τοὺς μύρμηκας, τοὺς ἀράχνας, τὰς μελίσσας τὸ ἴδιον ποιούσας[4], τὸ καθ' αὑτὰς συγκροτούσας κόσμον; Ἔπειτα σὺ οὐ θέλεις τὰ ἀνθρωπικὰ ποιεῖν; Οὐ τρέχεις ἐπὶ τὸ κατὰ τὴν σὴν φύσιν;

204.

La imperturbabilidad del sabio

(MARCO AURELIO, *A sí mismo* VIII 5)

Τὸ πρῶτον μὴ ταράσσου· πάντα γὰρ κατὰ τὴν τοῦ ὅλου[1] φύσιν καὶ ὀλίγου χρόνου[2] οὐδεὶς οὐδαμοῦ ἔσῃ, ὥσπερ οὐδὲ Ἁδριανὸς οὐδὲ Αὔγουστος. Ἔπειτα ἀτενίσας εἰς τὸ πρᾶγμα ἰδὲ αὐτὸ καὶ συμμνημονεύσας ὅτι ἀγαθόν σε ἄνθρωπον εἶναι δεῖ καὶ τί[3] τοῦ ἀνθρώπου[4] ἡ φύσις ἀπαιτεῖ, πρᾶξον τοῦτο ἀμεταστρεπτὶ καὶ εἰπέ, ὡς δικαιότατον φαίνεταί σοι· μόνον εὐμενῶς καὶ αἰδημόνως καὶ ἀνυποκρίτως.

---

[2] Segunda persona. — [3] Objeción de un supuesto interlocutor. — [4] Concertado con el último de los sustantivos a que se refiere.

204. [1] "El universo". — [2] Genitivo de tiempo. — [3] Abre una interrogativa indirecta dependiente de συμμνημονεύσας (hay *variatio*, pues va paralela a la completiva siguiente). — [4] Genitivo atributivo (el ático diría ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις).

205.

Epicteto celebra a Dios

(ARRIANO, *Pláticas de Epicteto** I 16, 19-21)

Τί οὖν; Ἐπεὶ οἱ πολλοὶ ἀποτετύφλωσθε, οὐκ ἔδει τινὰ εἶναι [1] τὸν ταύτην ἐκπληροῦντα τὴν χώραν [2] καὶ ὑπὲρ πάντων ᾄδοντα τὸν ὕμνον τὸν εἰς τὸν θεόν; Τί γὰρ ἄλλο δύναμαι, γέρων χωλός, εἰ μὴ ὑμνεῖν τὸν θεόν; Εἰ γοῦν ἀηδὼν ἤμην [3], ἐποίουν [4] τὰ τῆς ἀηδόνος· εἰ κύκνος, τὰ τοῦ κύκνου. Νῦν δὲ λογικός εἰμι· ὑμνεῖν με δεῖ τὸν θεόν. Τοῦτό μου τὸ ἔργον ἐστίν, ποιῶ αὐτὸ οὐδ' ἐγκαταλείψω τὴν τάξιν ταύτην, ἐφ' ὅσον ἂν διδῶται, καὶ ὑμᾶς ἐπὶ τὴν αὐτὴν ταύτην ᾠδὴν παρακαλῶ.

206.

Epicuro invita al estudio de la filosofía

EPICURO* en DIÓGENES LAERCIO, X 122)

Μήτε νέος τις ὢν [1] μελλέτω φιλοσοφεῖν, μήτε γέρων ὑπάρχων [1] κοπιάτω φιλοσοφῶν [2]· οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδείς ἐστιν οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαῖνον. Ὁ δὲ

---

205. * Uno de los principales representantes del estoicismo de época romana (s. II d. J. C.). — [1] "Que hubiera". — [2] "Puesto", "cometido". — [3] Igual que ἦν. — [4] En griego clásico llevaría ἄν.

206. * Fundador de la escuela llamada por él epicúrea, nació en Atenas, donde vivió (siglos IV y III a. J. C.). Sigue el atomismo de Demócrito y busca para el hombre la liberación del miedo y la felicidad lejos de la vida pública. — [1] Participio con valor temporal. — [2] Participio pre-

λέγων ἢ μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν[3] ὑπάρχειν ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν ὅμοιός ἐστι τῷ λέγοντι πρὸς εὐδαιμονίαν[4] ἢ μήπω παρεῖναι τὴν ὥραν ἢ μηκέτι εἶναι τὴν ὥραν. Ὥστε φιλοσοφητέον[5] καὶ νέῳ καὶ γέροντι, τῷ μὲν ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς[6] διὰ τὴν χάριν τῶν γεγονότων[7], τῷ δ' ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ᾖ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων[8]. Μελετᾶν οὖν χρὴ τὰ ποιοῦντα τὴν εὐδαιμονίαν, εἴπερ[9] παρούσης μὲν αὐτῆς, πάντα ἔχομεν, ἀπούσης δέ, πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν[10].

207.

Fines de la Historia

(Polibio*, XII 25 *b*)

Τῆς ἱστορίας ἰδίωμα τοῦτ' ἐστί, τὸ πρῶτον μὲν αὐτοὺς[1] τοὺς κατ' ἀλήθειαν εἰρημένους, οἷοί ποτ' ἂν ὦσι, γνῶναι λόγους[1], δεύτερον τὴν αἰτίαν πυνθάνεσθαι, παρ' ἣν ἢ διέπεσεν ἢ κατωρθώθη τὸ πραχθὲν ἢ ῥηθέν· ἐπεὶ ψιλῶς λεγόμενον αὐτὸ τὸ γεγονὸς ψυχαγωγεῖ μέν, ὠφελεῖ δ' οὐδέν· προστεθείσης δὲ τῆς αἰτίας ἔγκαρπος ἡ τῆς ἱστορίας γίνεται χρῆσις.

---

dicativo concertado con el sujeto de κοπιάτω. — [3] El infinitivo sustantivado en genitivo depende de τὴν ὥραν. — [4] "En relación con la felicidad". — [5] Acusativo absoluto con dativo agente. — [6] Instrumental de relación: "sea joven en bienes", los tenga intactos, florecientes. — [7] "Por gracia de lo pasado", es decir, que los ha recibido como si fuera un viejo. [8] Propia del joven. — [9] "Si es verdad que". — [10] "Para tenerla".

207. * Polibio de Megalópolis, historiador griego del s. II a. J. C. — [1] Prolepsis.

208.

La verdad, deber del historiador

(Polibio, I 14, 3-4)

Καὶ γὰρ φιλόφιλον εἶναι δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ φιλόπατριν καὶ συμμισεῖν τοῖς φίλοις [1] τοὺς ἐχθροὺς καὶ συναγαπᾶν τοὺς φίλους· ὅταν δὲ τὸ τῆς ἱστορίας ἦθος ἀναλαμβάνῃ τις, ἐπιλαθέσθαι χρὴ πάντων τῶν τοιούτων καὶ πολλάκις μὲν εὐλογεῖν καὶ κοσμεῖν τοῖς μεγίστοις ἐπαίνοις τοὺς ἐχθρούς, ὅταν αἱ πράξεις ἀπαιτῶσι τοῦτο, πολλάκις δ' ἐλέγχειν καὶ ψέγειν ἐπονειδίστως τοὺς ἀναγκαιοτάτους, ὅταν αἱ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἁμαρτίαι τοῦθ' ὑποδεικνύωσιν. Ὥσπερ γὰρ ζῴου τῶν ὄψεων ἀφαιρεθεισῶν ἀχρειοῦται τὸ ὅλον, οὕτως ἐξ ἱστορίας ἀφαιρεθείσης τῆς ἀληθείας τὸ καταλειπόμενον αὐτῆς ἀνωφελὲς γίνεται διήγημα.

209.

El Dios desconocido

(San Lucas*, *Hechos de los Apóstoles* XVII 19-23)

Ἐπιλαβόμενοι δὲ αὐτοῦ [1] ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες· «Δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ

---

208. [1] Depende del primer término de συμμισεῖν.

209. * El evangelista, autor también de los *Hechos de los apóstoles*, donde explica los comienzos de la difusión de la doctrina cristiana. Es hombre culto y helenizado. — [1] Genitivo con verbos de "coger", "tocar",

σοῦ λαλουμένη διδαχή; Ξενίζοντα γάρ τινα[2] εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι[3]». Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον. Σταθεὶς δὲ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου ἔφη· «Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ' Ἀγνώστῳ Θεῷ'. Ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν».

210.

Redención del hombre por Cristo

(San Pablo*, *A Tito* III 3-7)

Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους. Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, οὐκ ἐξ[1] ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ[1] τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας[2] καὶ ἀνακαινώσεως[2] Πνεύματος Ἁγίου, οὗ[3] ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι[4] κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου.

---

etcétera (antiguo partitivo). — [2] Neutro plural. — [3] θέλει εἶναι es perífrasis por ἐστίν; algo así como "qué viene a ser".

210. * El apóstol. — [1] "Por causa de". — [2] Genitivo de cualidad. — [3] Atracción (por ὅ). — [4] "Gracia".

211.

La fe

(TEÓFILO DE ANTIOQUÍA*, *Los tres libros a Autólico* I 8)

'Αλλά ἀπιστεῖς νεκροὺς ἐγείρεσθαι. Ὅτε ἔσται, τότε πιστεύσεις θέλων καὶ μὴ θέλων· καὶ ἡ πίστις σου εἰς ἀπιστίαν λογισθήσεται, ἐὰν μὴ νῦν πιστεύσῃς. Πρὸς τί [1] δὲ καὶ ἀπιστεῖς; Ἢ οὐκ οἶδας ὅτι ἁπάντων πραγμάτων ἡ πίστις προηγεῖται; Τίς γὰρ δύναται θερίσαι γεωργός, ἐὰν μὴ πρῶτον πιστεύσῃ [2] τὸ σπέρμα τῇ γῇ; Ἢ τίς δύναται διαπερᾶσαι τὴν θάλατταν, ἐὰν μὴ πρῶτον ἑαυτὸν πιστεύσῃ τῷ πλοίῳ καὶ τῷ κυβερνήτῃ; Τίς δὲ κάμνων δύναται θεραπευθῆναι, ἐάν μὴ πρῶτον ἑαυτὸν πιστεύσῃ τῷ ἰατρῷ; Ποίαν δὲ τέχνην ἢ ἐπιστήμην δύναταί τις μαθεῖν, ἐὰν μὴ πρῶτον ἐπιδῷ ἑαυτὸν καὶ πιστεύσῃ τῷ διδασκάλῳ; Εἰ οὖν γεωργὸς πιστεύει τῇ γῇ καὶ ὁ πλέων τῷ πλοίῳ καὶ ὁ κάμνων τῷ ἰατρῷ, σὺ οὐ βούλει σεαυτὸν πιστεῦσαι τῷ Θεῷ;

212.

El poder del rey y el poder del monje

(S. JUAN CRISÓSTOMO*, *Comparación del rey y el monje* 1)

Οὐκοῦν ὁ μὲν βασιλεὺς πόλεσι καὶ χώραις καὶ πολλοῖς ἐφέστηκεν ἔθνεσι, καὶ στρατηγοὺς καὶ ὑπάρχους καὶ στρατόπεδα καὶ δήμους καὶ βουλὰς τοῖς ἑαυτοῦ νεύμασιν ἄγων·

---

211. * Apologista del s. II d. J. C. — [1] "¿Por qué?". — [2] Téngase en cuenta que este verbo, además de "creer", significa "confiar".

212. * El más famoso de los oradores griegos cristianos (siglo IV d. J. C.).

ὁ δὲ Θεῷ δεδωκὼς ἑαυτὸν καὶ τὸν μονήρη βίον ᾑρημένος θυμοῦ καὶ φθόνου καὶ φιλαργυρίας καὶ ἡδονῆς καὶ τῶν ἄλλων ἄρχει κακῶν, σκοπῶν ἀεὶ καὶ φροντίζων ὅπως ἂν μὴ συγχωρήσειε τῇ ψυχῇ ὑπὸ τοῖς αἰσχροῖς γενέσθαι πάθεσι μηδὲ δουλωθῆναι τὸν λογισμὸν τυραννίδι πικρᾷ, ἀλλ' ἀνωτέρω πάντων ἀεὶ τὴν διάνοιαν ἔχοι, τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐπιστήσας τοῖς πάθεσι. Τοιαύτην μὲν οὖν ὁ βασιλεύς, τοιαύτην δὲ ὁ μοναχὸς ἀρχὴν καὶ δυναστείαν κέκτηται, ὥστε δικαιότερον ἄν τις τοῦτον βασιλέα καλέσειεν ἢ τὸν ἁλουργίδι καὶ στεφάνῳ λαμπόμενον καὶ καθήμενον ἐπὶ θρόνου χρυσοῦ.

213.

Sobre la justicia y la limosna

(S. BASILIO*, *Sobre la misericordia y el buen juicio* 34-36)

Δεῖ τοίνυν ἔλεον καὶ κρίσιν συγκεράσαντας ὑμᾶς κτᾶσθαι μὲν μετὰ κρίσεως, ἀναλίσκειν δὲ εἰς ἔλεον κατά τὸ γεγραμμένον· «Ἔλεον καὶ κρίμα φυλάσσου καὶ ἔγγιζε πρὸς τὸν Θεόν σου διὰ παντὸς[1]». Ἐλεημοσύνην γὰρ καὶ κρίσιν ἀγαπᾷ ὁ Θεός. Διόπερ ἐγγίζει πρὸς Θεὸν ὁ τοῦ ἐλέους καὶ τῆς κρίσεως προνοούμενος. Λοιπὸν[2] ἐνταῦθα ἐξεταζέτω τις ἑαυτὸν καὶ σκοπείτω τοὺς ἰδίους πόρους ὁ πλούσιος, ἐξ ὧν ἀναφέρειν δῶρα μέλλει Θεῷ· μὴ[3] τὸν πένητα κατεδυνάστευσε, μὴ τὸν ἀσθενέστερον ἐβιάσατο, μὴ τὸν ὑποκείμενον ἑαυτῷ πεπλεονέκτηκεν, ἐξουσίᾳ χρώμενος ἀντὶ δικαιοσύνης. Τὸ δίκαιον γὰρ καὶ τὴν ἰσότητα κελευόμεθα φυλάττειν καὶ πρὸς τοὺς δούλους.

---

213. * S. Basilio el Grande, uno de los más importantes Padres de la Iglesia griega (s. IV d. J. C.). — [1] Oseas XII 7. — [2] Adverbial. — [3] Todo el período supone una principal elíptica: "vea si...".

TERCERA PARTE

FRAGMENTOS DE AUTORES VARIOS

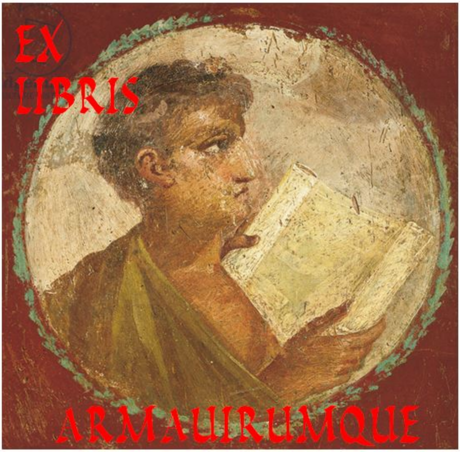

SAN LUCAS

El Evangelio de San Lucas fue escrito poco antes del año 62 ó 63 después de Jesucristo. Su autor, médico relativamente ilustrado, fue discípulo, seguidor y amigo íntimo de San Pablo, y murió en Bitinia, a una edad avanzada, dejando, además de la obra que nos ocupa, la narración titulada *Hechos de los apóstoles*.

De los cuatro Evangelios, éste ha sido desde siempre el preferido para la enseñanza, por ser la lengua y estilo de San Lucas más puros y cuidados que los de los otros tres narradores de la vida de Cristo: ya San Jerónimo decía que *inter omnes evangelistas graeci eruditissimus fuit*. La sobriedad y limpidez de su expresión, la probidad científica con que se esfuerza en precisar cronologías, circunstancias concomitantes, motivaciones y efectos y, por otra parte, la amorosa ternura y el sereno desapasionamiento que alternativamente inspiran su pluma, hacen que la lectura de esta obra se convierta en un gozo inolvidable.

214.

La Anunciación

(I 26-38)

Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ[1] ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυίδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. Καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπεν· «Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ[2]· εὐλογημένη σὺ[3] ἐν γυναιξίν». Ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη[4] ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· «Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ[5] συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος ἔσται μέγας καὶ Υἱὸς Ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· «Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω[6];» Καὶ ἀποκριθεὶς[7] ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· «Πνεῦμα Ἅγιον

---

214. [1] Del embarazo de Isabel. — [2] Súplase εἴη o ἔστω. — [3] Puede suplirse εἶ o εἴης (doxología). — [4] "Qué significaba"; en ático, el pronombre es ποδαπός. — [5] "Y he aquí que" (semitismo). — [6] Con relación carnal: ático γιγνώσκω. — [7] Forma tardía en vez de ἀποκρινάμενος.

ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον [8] ἅγιον κληθήσεται Υἱὸς Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ [9] Ἐλισάβετ ἡ συγγενίς σου καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει [10] αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος [11] ἐστὶν αὐτῇ [12] τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει [13] παρὰ τοῦ Θεοῦ πᾶν ῥῆμα [14]». Εἶπεν δὲ Μαριάμ· «Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου». Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

215.

La adoración de los pastores

(II 8-20)

Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν [1] φόβον μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· «Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτήρ, ὅς ἐστιν Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει [2] Δαυίδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ». Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν [3] τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων [4] τὸν Θεὸν καὶ [5] λεγόντων·

---

[8] Equivale a τὸ τέκνον. — [9] Elipsis de πάρεστι. — [10] Dativo de γῆρας. — [11] Es la manera griega de decir que llevaba cinco meses encinta. — [12] Dativo de relación con noción temporal. — [13] Futuro gnómico. — [14] οὐκ... πᾶν ῥῆμα, "ninguna cosa" (hebraísmo).

215. [1] Con valor medial. — [2] Con ἐτέχθη. — [3] "Se unió a". — [4] Concordancia *ad sensum* (concuerda con στρατιᾶς). — [5] En realidad, la conjunción es superflua, pues λεγόντων debía depender directamente

«Δόξα ἐν ὑψίστοις[6] Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας[7]».

Καὶ ἐγένετο[8] ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους· «Διέλθωμεν δὴ ἕως[9] Βηθλέεμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν». Καὶ ἦλθον σπεύσαντες[10], καὶ ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος[11] τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· ἡ δὲ Μαρία[12] πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

216.

Jesús entre los doctores

(II 41-52)

Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ'[1] ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειω-

---

de αἰνούντων con función modal. — [6] Neutro. — [7] Es hebraísmo el uso de genitivo en vez de adjetivo. — [8] Verbo superfluo y que resulta de la tendencia a iniciar las frases con forma verbal y el deseo de comenzar el párrafo con una precisión temporal. — [9] Preposición de lugar: uso postclásico. — [10] "A toda prisa"; no marca acción anterior. — [11] "Dieron a conocer la declaración". — [12] Nótese otra forma distinta de Μαριάμ.

216. [1] "Cada". — [2] "Una vez hubieron completado los días", "aca-

σάντων τὰς ἡμέρας[2], ἐν τῷ[3] ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. Νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεῦσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, καὶ μὴ εὑρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀναζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο[4] μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν[5] αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν[6], καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· «Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; Ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε». Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· «Τί ὅτι[7] ἐζητεῖτέ με; Οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ Πατρός μου[8] δεῖ εἶναί με;» Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος[9] αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

217.

Las tentaciones de Jesús

(IV 1-13)

Ἰησοῦς δὲ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν[1] τῷ Πνεύματι ἐν[2] τῇ ἐρήμῳ

---

bados los días (de su estancia)". — [3] "Al". — [4] Cf. nota 8 del pasaje anterior. — [5] "Ἓν διὰ δυοῖν: la inteligencia se manifiesta en las respuestas. — [6] Los padres. — [7] "Por qué": literalmente "qué (sucede) por lo cual". — [8] "En lo de mi Padre". — [9] Forma perifrástica, que ya aparece en griego clásico, en lugar del imperfecto: "vivía sometido".

217. [1] "Por". — [2] Sustitución de εἰς por ἐν típica del N. T. —

ἡμέρας τεσσεράκοντα[3] πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου[4]. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν[5]. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος· «Εἰ Υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα[6] γένηται ἄρτος». Καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· «Γέγραπται[7] ὅτι[8] οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται[9] ὁ ἄνθρωπος». Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· «Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν[10], ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν[11] θέλω δίδωμι αὐτήν· σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα». Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· «Γέγραπται[12]· Προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις». Ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· «Εἰ Υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· γέγραπται[13] γὰρ ὅτι[8] τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ[14] ἐντελεῖται[15] περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι[16] σε, καὶ[17] ὅτι[8] ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μή ποτε[18] προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου». Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ

---

[3] Forma helenística en vez de τεσσαράκοντα. — [4] La expresión un poco enrevesada procede de un cruce psicológico entre "fue llevado... para que fuese tentado", tal como aparece en el lugar paralelo de Mt. IV 1, y "pasó cuarenta días siendo tentado". — [5] Forma tardía frente al clásico ἐπείνησεν. — [6] En la κοινή, el subjuntivo con ἵνα suple al infinitivo con acusativo normal con verbos aparentemente *dicendi,* pero en realidad de mandato. — [7] Dt. VIII 3. — [8] ὅτι recitativo que, equivalente a nuestros dos puntos y apertura de comillas, introduce una cita en estilo directo. — [9] Futuro gnómico. — [10] Neutro. — [11] ἐάν en vez de ἄν en oraciones de relativo de tipo iterativo; propio de los LXX, el N. T. y los papiros. — [12] Dt. VI 13. — [13] Ps. XC 11. — [14] De Dios. — [15] "Dará orden (Dios)". — [16] Infinitivo final con artículo. — [17] Ps. XC

'Ιησοῦς ὅτι [8] «Εἴρηται [19]· Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου». Καὶ συντελέσας πάντα [20] πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ [21].

218.

El sermón de la montaña

(VI 17-49)

Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν [1] ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς 'Ιουδαίας καὶ 'Ιερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου [2] Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι [3] αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν [4], καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ [5] πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν [6] ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας. Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν·

«Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε.

Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.

Μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ

---

12. — [18] "No vaya a ser que". — [19] Dt. VI 16. — [20] "Habiendo agotado todos los medios de". — [21] "En espera de un momento (más oportuno)".

218. [1] Los apóstoles — [2] Sustantivo. — [3] Infinitivo consecutivo. — [4] Masculino. — [5] ἀπό en vez de ὑπό con ablativo agente. — [6] Conc. *ad*

μισθὸς ὑμῶν πολὺς[7] ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Πλὴν[8] οὐαὶ[9] ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.

Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι[10] νῦν, ὅτι πεινάσετε.

Οὐαί, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

Οὐαὶ ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ‘ Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν[11] ὑμᾶς, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. Παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει[12]. Καὶ καθὼς[13] θέλετε ἵνα ποιῶσιν[14] ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως’. Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; Καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. Καὶ ἐὰν δανείσητε παρ’ ὧν[15] ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; Καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. Πλὴν[16] ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ Ὑψίστου, ὅτι

---

sensum. — 7 “(Será) abundante”. — 8 Forma popular en vez de ἀλλά. 9 Del hebreo (ya en los LXX) *hōj, 'ōj,* no del lat. *uae,* a pesar del parecido externo y la construcción con dativo. — 10 No hay falta de concordancia: es vocativo. — 11 En griego clásico sería acusativo. — 12 En griego clásico, con dos acusativos. — 13 Va en correlación con ὁμοίως. 14 ἵνα con subjuntivo dependiendo de verbos de voluntad; cf. nota 6 del pasaje anterior. —15 Falta el antecedente. — 16 “(No os limitéis a hacer

αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς ὁ Πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ [17] κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ [17] καταδικασθῆτε. Ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· δίδοτε, καὶ δοθήσεται [18] ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον [19] δώσουσιν [20] εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν». Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς· «Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται; Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· κατηρτισμένος δὲ πᾶς [21] ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ [22] ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; Ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· 'Ἀδελφέ [23], ἄφες ἐκβάλω [24] τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου' αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν [25]. Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. Ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ

---

eso), sino". — [17] Forma ya clásica de negación enfática: "no (hay miedo de) que". — [18] Pasiva impersonal empleada para evitar el nombre de Dios. — [19] No sólo se da la medida colmada, sino que antes se ha apretado y zarandeado el grano para aumentar la cabida. — [20] Tercera del plural con valor impersonal: semitismo. — [21] "Una vez formado, cualquiera". — [22] En el N. T. ejerce función de posesivo reflexivo. — [23] Sin la retrotracción clásica del acento. — [24] Sin conjunción, por haber yuxtaposición de un imperativo y un subjuntivo volitivo independiente. — [25] Infinitivo consecutivo. — [26] Nuestra lengua no admite una oración

προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. Τί δέ με καλεῖτε 'Κύριε Κύριε' καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. Ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρρηξεν ὁ ποταμός, καὶ[26] εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα».

Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς[27] τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.

219.

El siervo del centurión

(VII 1-10)

Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν[1] αὐτὸν ὅπως[2] ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξῃ[3] τοῦτο· ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν[4] καὶ τὴν συναγωγὴν

---

independiente unida en coordinación a otra de relativo. — [27] "Ante".

219. [1] Presente con valor final, postclásico. — [2] "Pedir que", uso y construcción tardías. — [3] Latinismo sintáctico (*dignus est cui hoc praestes*) explicable por ser un romano aquel de quien se habla. — [4] A los he-

αὐτός[5] ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν πρὸς αὐτὸν φίλους ὁ ἑκατόνταρχος λέγων[1] αὐτῷ· «Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανός εἰμι ἵνα[6] ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σὲ ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν[7] τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ ' Πορεύθητι ' καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ ' Ἔρχου ' καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου ' Ποίησον τοῦτο ' καὶ ποιεῖ». Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· «Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ[8] ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον». Καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.

220.

El hijo de la viuda de Naín

(VII 11-17)

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑξῆς[1] ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ὄχλος πολύς. Ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ[2] αὐτοῦ, καὶ[3] αὐτὴ ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ.

---

breos. — [5] Uso postclásico de αὐτός no enfático como "él". — [6] Nótese ἱκανός equivalente a ἄξιος y construido con ἵνα. — [7] Es tardío el acusativo con ὑπό sin idea de movimiento. — [8] "Ni siquiera" (el centurión es romano).

220. [1] "Al (día) siguiente". — [2] Uso notable del dativo posesivo; equivale a ὃς ἦν τῇ μητρὶ μ. υἱός. — [3] Nótese que aquí sería de esperar el relativo. — [4] Jesús al muchacho. — [5] "Por".

Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· «Μὴ κλαῖε». Καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπεν· «Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι». Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν[4] τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἔλαβεν δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν λέγοντες ὅτι «Προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν» καὶ ὅτι «Ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ». Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν[5] ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

221.

La pecadora

(VII 36-50)

Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται[1] ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα, τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων[2]· «Οὗτος[3] εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ[4] ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν». Καὶ ἀποκριθεὶς[5] ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· «Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν». Ὁ δέ «Διδάσκαλε, εἰπέ» φησίν. «Δύο χρεοφειλέται ἦσαν δα-

---

221. [1] Jesús. — [2] Participio superfluo: puede ser semitismo, pero algo parecido se halla ya en Heródoto. — [3] Despectivo. — [4] "De qué índole". — [5] Aunque en realidad la observación no fue formulada en

νειστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. Μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν;» Ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· «Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο». Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· «Ὀρθῶς ἔκρινας». Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· «Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; Εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μοι ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς[6] εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέν μου τοὺς πόδας. Οὗ χάριν λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν[7] πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται[8], ὀλίγον ἀγαπᾷ». Εἶπεν δὲ αὐτῇ· «Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι». Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· «Τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν;» Εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· «Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην».

222.

La multiplicación de los panes

(IX 10-17)

Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν[1] εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες

---

voz alta. — 6 Elipsis y atracción del relativo, como ἀπὸ τῆς ὥρας ἐν ᾗ. — 7 A Dios. — 8 "(Es porque)".

222. 1 "A solas (con ellos)". — 2 Es ya clásico εἶπα alternando con

δὲ οἱ δώδεκα εἶπαν[2] αὐτῷ· «Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε[3] ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν». Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· «Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν». Οἱ δὲ εἶπαν· «Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν[4] εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα». Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· «Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ὡσεὶ ἀνὰ[5] πεντήκοντα». Καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας. Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς, κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

223.

El buen samaritano

(X 25-37)

Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων[1] αὐτὸν[2] λέγων· «Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;» Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· «Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; Πῶς ἀναγινώσκεις;» Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· «Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν[3] ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον[4] σου ὡς σεαυτόν[5]». Εἶπεν δὲ αὐτῷ· «Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ[6]». Ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι

εἶπον. — [3] "Aquí". — [4] Nótese la falta de ἄν. — [5] "Hacedles reclinarse (conforme al uso antiguo en las comidas) en grupos de unos..." (κλισίας es acusativo interno etimológico resultativo).

223. [1] Conativo. — [2] A Jesús. — [3] Instrumental. — [4] Adverbio neutro sustantivado. — [5] Dt. VI 5 y Lev. XIX 18. — [6] Lev. XVIII 5. —

ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· «Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον[4];» Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· «Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ[7] ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ. Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. Σαμαρίτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον[8] ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν· 'Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι'. Τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον[4] δοκεῖ σοι γεγονέναι[9] τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς;» Ὁ δὲ εἶπεν· «Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ[10]». Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· «Πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως».

224.

El hijo pródigo
(XV 11-32)

Εἶπεν δέ· «Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος[1] αὐτῶν τῷ πατρί· 'Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον

---

[7] καί intraducible frecuente en oraciones de relativo. — [8] "Al día siguiente" (es más usual τῇ ἐπαύριον con la preposición soldada). — [9] Lleva como predicado a πλησίον. — [10] Como ἐλεήσας αὐτόν (μετά es un hebraísmo): el griego clásico preferiría, en todo caso, ποιησάμενος ἔλεος.

224. [1] Comparativo en vez del superlativo, frecuente en todo el

μέρος τῆς οὐσίας '. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν[2], καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς[3] ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ[4] τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν[5] αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ[6] τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν[7] ἔφη· ' Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι. Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου '. Καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· ' Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου '. Εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ' Ταχὺ ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη '. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ,

---

griego. — [2] Adverbio equivalente a un adjetivo. — [3] αὐτός no enfático equivalente a "él". — [4] Usado en vez de τις como artículo indeterminado, según ocurre en las lenguas románicas y germánicas. — [5] Cambio de sujeto. — [6] En griego clásico, genitivo no ablativo sin ἀπό. — [7] "Volviendo a sí mismo", es decir, a su ser anterior. — [8] El ἄν demuestra que

ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν, καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί ἂν[8] εἴη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι· ' Ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τόν μόσχον τόν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν '. Ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ· ' Ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετά τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν[9] ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτόν μόσχον '. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ' Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τά ἐμά σά ἐστιν· εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρός ἦν καὶ ἔζησεν, καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη '».

225.

El fariseo y el publicano

(XVIII 9-14)

Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς[1] πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν[2] δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας[3] τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην· «Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς ταῦτα πρὸς ἑαυτόν προσηύχετο· ' Ὁ Θεός[4], εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν

---

no es enteramente optativo oblicuo, sino que habría potencial incluso en estilo directo: "¿qué podrá ser esto?". — [9] Únase a καταφαγών.

225. [1] El artículo es superfluo. — [2] Cruce de "que tienen confianza en sí mismos" y "que están convencidos de que son". — [3] Es típica de la κοινή la -θ- en οὐθείς y sus compuestos. — [4] Nominativo con

ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου [5], ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι [6] ’. Ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ’ ἔτυπτεν τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων· ‘ Ὁ Θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ ’. Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρ’ [7] ἐκεῖνον· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται».

---

artículo en vez del raro vocativo θεέ. — [5] “Dos veces por semana”. — [6] Presente que sustituye en el N. T. al perfecto κέκτημαι, “tengo”. — [7] Semitismo que suple al comparativo (“más que”).

EX LIBRIS

ARMAUIRUMQUE

LUCIANO

Luciano de Samosata, nacido el 120 y muerto el 180 después de J. C., ocupa un lugar sobresaliente entre los muchos y buenos literatos que utilizaron el griego para sus obras durante la dominación romana en la Hélade y Oriente.

Pero, sobre todo, el aspecto más conocido de este autor polifacético es el genio satírico con que, sin ninguna clase de respetos humanos ni divinos, supo arremeter contra usos, convenciones y creencias de sus contemporáneos en multitud de finos esbozos humorísticos que, con razón, le han consagrado, a partir del renacimiento erasmiano, como uno de los clásicos griegos más leídos e imitados.

Los *Diálogos de los muertos,* escritos hacia el 166 después de J. C., son acabado espécimen de su arte satírico inimitable. En ellos, el escenario fantástico de las oscuras tierras de ultratumba sirve de galería por donde desfilan, con el "personal" del infierno (Plutón, Hermes, Minos, Éaco, Cérbero, Caronte), las pintorescas figuras de los cínicos como Menipo y Diógenes, que, con su desenfado e indiferencia ante la pérdida de los bienes del mundo, constituyen un contraste vivísimo con los monarcas despóticos y opulentos (II, XIII, XX), los supuestos

semidioses (III), los parásitos chasqueados (V), las beldades masculinas o femeninas (XVIII), los briosos o prudentes héroes homéricos (XX) y los sabios filósofos (XX), que, incapaces de resignarse a su hado, gimen y se lamentan por lo que se les quedó en esta vida.

El humor finísimo con que trata Luciano las situaciones, algunas de ellas realmente muy graciosas, ha sido siempre justamente alabado. Pero al tiempo, su radical escepticismo, que hace tabla rasa, a veces con notoria injusticia, de los hombres y los ideales de la Grecia antigua, es el signo de una época infecunda y decadente.

Los *Diálogos marinos*, que tienen por personajes a divinidades o héroes tradicionalmente puestos en relación con el mar, y de los cuales presentamos uno, no son tanto una crítica de la religión pagana dentro de la tendencia general escéptica de Luciano como una jocosa parodia que aprovecha leyendas o escenas bien conocidas para hacer reir al lector a costa de los ridículos y desprestigiados personajes de la fábula.

Recogemos, en fin, un fragmento bastante extenso de la *Historia verdadera*, nombre humorísticamente dado por Luciano a una parodia de las fantásticas narraciones de viajes que, a partir de obras con aspiraciones históricas como las de Heródoto (burlas del cual pueden verse varias citadas en las notas) y Ctesias, habían desembocado, especialmente desde las conquistas macedónicas, en un auténtico género novelesco. Aquí la desbordada imaginación del samosatense, que causa con frecuencia la indignación del bueno del escoliasta Alejandro, nos lleva sucesivamente, en amenos párrafos, a los espacios astrales, adonde le seguirían mucho más tarde Cyrano de Bergerac y los héroes de Julio Verne, y al vientre de una ballena tan inmensa como la que albergó al bíblico Jonás.

226.

Menipo y los tiranos

(*Diál. de los muertos* II)

ΚΡΟΙΣΟΣ. Οὐ φέρομεν, ὦ Πλούτων, Μένιππον τουτονὶ τὸν κύνα[1] παροικοῦντα· ὥστε ἢ ἐκεῖνόν ποι κατάστησον ἢ ἡμεῖς μετοικήσομεν ἐς ἕτερον τόπον.

ΠΛΟΥΤΩΝ. Τί δ' ὑμᾶς δεινὸν ἐργάζεται, ὁμόνεκρος ὤν;

ΚΡΟΙΣ. Ἐπειδὰν ἡμεῖς οἰμώζωμεν καὶ στένωμεν, ἐκείνων μεμνημένοι τῶν ἄνω, Μίδας μὲν οὑτοσὶ τοῦ χρυσίου, Σαρδανάπαλλος δὲ τῆς πολλῆς τρυφῆς, ἐγὼ δὲ Κροῖσος τῶν θησαυρῶν, ἐπιγελᾷ καὶ ἐξονειδίζει, ἀνδράποδα καὶ καθάρματα ἡμᾶς ἀποκαλῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ ᾄδων ἐπιταράττει ἡμῶν τὰς οἰμωγάς, καὶ ὅλως λυπηρός ἐστι.

ΠΛΟΥΤ. Τί ταῦτά[2] φασιν, ὦ Μένιππε;

ΜΕΝΙΠΠΟΣ. Ἀληθῆ, ὦ Πλούτων· μισῶ γὰρ αὐτοὺς ἀγεννεῖς καὶ ὀλεθρίους ὄντας, οἷς οὐκ ἀπέχρησε βιῶναι κακῶς[3], ἀλλὰ καὶ ἀποθανόντες ἔτι μέμνηνται καὶ περιέχονται τῶν ἄνω· χαίρω τοιγαροῦν ἀνιῶν αὐτούς.

---

225. [1] A los cínicos les llamaban "canes" por su modo de vivir independiente y libre de trabas sociales. — [2] "(Es) esto (que)". — [3] En el

ΠΛΟΥΤ. Ἀλλ' οὐ χρή· λυποῦνται γὰρ οὐ μικρῶν στερόμενοι.

ΜΕΝ. Καὶ σὺ μωραίνεις, ὦ Πλούτων, ὁμόψηφος ὢν τοῖς τούτων στεναγμοῖς;

ΠΛΟΥΤ. Οὐδαμῶς, ἀλλ' οὐκ ἂν ἐθέλοιμι στασιάζειν ὑμᾶς.

ΜΕΝ. Καὶ μήν, ὦ κάκιστοι Λυδῶν καὶ Φρυγῶν καὶ Ἀσσυρίων, οὕτω[4] γινώσκετε ὡς οὐδὲ[5] παυσομένου μου· ἔνθα γὰρ ἂν ἴητε, ἀκολουθήσω ἀνιῶν καὶ κατᾴδων καὶ καταγελῶν.

ΚΡΟΙΣ. Ταῦτα οὐχ ὕβρις;

ΜΕΝ. Οὔκ, ἀλλ' ἐκεῖνα ὕβρις ἦν, ἃ ὑμεῖς ἐποιεῖτε, προσκυνεῖσθαι ἀξιοῦντες καὶ ἐλευθέροις ἀνδράσιν ἐντρυφῶντες καὶ τοῦ θανάτου τὸ παράπαν οὐ μνημονεύοντες· τοιγαροῦν οἰμώξεσθε, πάντων ἐκείνων ἀφῃρημένοι.

ΚΡΟΙΣ. Πολλῶν γε, ὦ θεοί, καὶ μεγάλων κτημάτων[6].

ΜΙΔΑΣ. Ὅσου μὲν ἐγὼ χρυσοῦ[6].

ΣΑΡΔΑΝΑΠΑΛΛΟΣ. Ὅσης δὲ τρυφῆς[6] ἐγώ.

ΜΕΝ. Εὖ γε, οὕτω ποιεῖτε· ὀδύρεσθε μὲν ὑμεῖς, ἐγὼ δὲ τό «γνῶθι σαυτόν[7]» πολλάκις συνείρων ἐπᾴσομαι ὑμῖν. Πρέποι γὰρ ἂν ταῖς τοιαύταις οἰμωγαῖς ἐπᾳδόμενον.

227.

Menipo y los adivinos

(III)

ΜΕΝΙΠΠΟΣ. Σφῶ μέντοι, ὦ Τροφώνιε καὶ Ἀμφίλοχε, νεκροὶ ὄντες, οὐκ οἶδ' ὅπως ναῶν κατηξιώθητε καὶ μάντεις

---

aspecto ético. — 4 En correlación con ὡς. — 5 "Tampoco (porque lo diga Plutón)". — 6 (ἀφῄρημαι). — 7 La famosa máxima grabada en el templo de Delfos.

δοκεῖτε, καὶ οἱ μάταιοι τῶν ἀνθρώπων θεοὺς ὑμᾶς ὑπειλήφασιν[1] εἶναι.

ΑΜΦΙΛΟΧΟΣ. Τί οὖν ἡμεῖς αἴτιοι, εἰ ὑπ' ἀνοίας ἐκεῖνοι τοιαῦτα περὶ νεκρῶν δοξάζουσιν;

ΜΕΝ. 'Αλλ' οὐκ ἂν ἐδόξαζον, εἰ μὴ ζῶντες καὶ ὑμεῖς τοιαῦτα ἐτερατεύεσθε, ὡς τά μέλλοντα προειδότες καὶ προειπεῖν δυνάμενοι τοῖς ἐρομένοις.

ΤΡΟΦΩΝΙΟΣ. Ὦ Μένιππε, 'Αμφίλοχος μὲν οὗτος ἂν εἰδείη[2] ὅ τι αὐτῷ[3] ἀποκριτέον ὑπὲρ αὐτοῦ[4], ἐγὼ δὲ ἥρως εἰμὶ καὶ μαντεύομαι, ἥν τις κατέλθῃ παρ' ἐμέ. Σὺ δ' ἔοικας οὐκ ἐπιδεδημηκέναι Λεβαδείᾳ τὸ παράπαν· οὐ γὰρ ἂν ἠπίστεις[5] σὺ τούτοις.

ΜΕΝ. Τί φής; Εἰ μὴ ἐς Λεβάδειαν γὰρ παρέλθω[6] καὶ ἐσταλμένος ταῖς ὀθόναις[7] γελοίως, μᾶζαν ἐν ταῖν χεροῖν ἔχων ἐσερπύσω[6] διά τοῦ στομίου ταπεινοῦ ὄντος ἐς τὸ σπήλαιον[8], οὐκ ἂν ἠδυνάμην εἰδέναι ὅτι νεκρὸς εἶ, ὥσπερ ἡμεῖς, μόνῃ τῇ γοητείᾳ διαφέρων; 'Αλλὰ πρὸς[9] τῆς μαντικῆς, τί δαὶ[10] ὁ ἥρως[11] ἐστίν; 'Αγνοῶ γάρ.

ΤΡΟΦ. 'Εξ ἀνθρώπου τι καὶ θεοῦ σύνθετον.

ΜΕΝ. Ὃ μήτε ἄνθρωπός ἐστιν, ὡς φής, μήτε θεός, καὶ συναμφότερόν ἐστι; Νῦν οὖν ποῖ σου τὸ θεῖον ἐκεῖνο ἡμίτομον ἀπελήλυθε;

ΤΡΟΦ. Χρᾷ, ὦ Μένιππε, ἐν Βοιωτίᾳ.

ΜΕΝ. Οὐκ οἶδα, ὦ Τροφώνιε, ὅ τι καὶ λέγεις· ὅτι μέντοι ὅλος εἶ νεκρὸς ἀκριβῶς ὁρῶ.

---

227. [1] "Vienen creyendo". — [2] El español prefiere futuro. — [3] Dativo agente. — [4] Sustituyendo a un reflexivo. — [5] Con prótasis irreal sobrentendida. — [6] Subjuntivo eventual sin ἄν. — [7] Que se vestían los consultantes del oráculo. — [8] Donde estaba el oráculo. — [9] Conjuro irónico. — [10] Con interrogativos para expresar perplejidad. — [11] Puede traducirse con artículo indeterminado.

228.

Los aduladores de Éucrates
(V)

ΠΛΟΥΤΩΝ. Τὸν γέροντα οἶσθα, τὸν πάνυ γεγηρακότα λέγω, τὸν πλούσιον Εὐκράτην, ᾧ παῖδες μὲν οὐκ εἰσίν, οἱ [1] τὸν κλῆρον δὲ θηρῶντες πεντακισμύριοι;

ΕΡΜΗΣ. Ναί, τὸν Σικυώνιον φής. Τί οὖν;

ΠΛΟΥΤ. Ἐκεῖνον μέν, ὦ Ἑρμῆ, ζῆν ἔασον ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἔτεσιν, ἃ βεβίωκεν, ἐπιμετρήσας ἄλλα τοσαῦτα, εἰ δὲ οἷόν τε ἦν, καὶ ἔτι πλείω· τοὺς δὲ κόλακας αὐτοῦ, Χαρῖνον τὸν νέον καὶ Δάμωνα καὶ τοὺς ἄλλους, κατάσπασον ἐφεξῆς ἅπαντας.

ΕΡΜ. Ἄτοπον ἂν δόξειε τὸ τοιοῦτον.

ΠΛΟΥΤ. Οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ δικαιότατον· τί γὰρ ἐκεῖνοι παθόντες [2] εὔχονται ἀποθανεῖν ἐκεῖνον ἢ τῶν χρημάτων ἀντιποιοῦνται οὐδὲν προσήκοντες; Ὃ δὲ πάντων ἐστὶ μιαρώτατον, ὅτι, καὶ τὰ τοιαῦτα εὐχόμενοι, ὅμως θεραπεύουσιν ἔν γε τῷ φανερῷ, καί, νοσοῦντος [3], ἃ μὲν βουλεύονται πᾶσι πρόδηλα, θύσειν δὲ ὅμως ὑπισχνοῦνται, ἢν ῥαίσῃ· καὶ ὅλως ποικίλη τις [4] ἡ κολακεία τῶν [5] ἀνδρῶν. Διὰ ταῦτα ὁ μὲν ἔστω ἀθάνατος, οἱ δὲ προαπίτωσαν αὐτοῦ [6], μάτην ἐπιχανόντες.

ΕΡΜ. Γελοῖα πείσονται, πανοῦργοι ὄντες· πολλὰ κἀκεῖνος εὖ μάλα διαβουκολεῖ αὐτοὺς καὶ ἐλπίζει [7], καὶ ὅλως, ἀεὶ θανόντι ἐοικώς, ἔρρωται πολὺ μᾶλλον τῶν

---

228. [1] Da al participio valor genérico. — [2] Locución estereotipada: "qué habiendo experimentado", "por qué causa". — [3] Se sobrentiende αὐτοῦ. — [4] Realza el ποικίλη. — [5] "De (esos)". — [6] Genitivo-ablativo con προ-. — [7] "Apacienta con (vanas) esperanzas". — [8] Recíproco. — [9] En los sepelios.

νέων. Οἱ δὲ ἤδη τὸν κλῆρον ἐν σφίσι[8] διῃρημένοι, βόσκονται, ζωὴν μακαρίαν πρὸς ἑαυτοὺς τιθέντες.

ΠΛΟΥΤ. Οὐκοῦν ὁ μὲν ἀποδυσάμενος τὸ γῆρας, ὥσπερ Ἰόλεως, ἀνηβησάτω, οἱ δὲ ἀπὸ μέσων τῶν ἐλπίδων, τὸν ὀνειροποληθέντα πλοῦτον ἀπολιπόντες, ἡκέτωσαν ἤδη, κακοὶ κακῶς ἀποθανόντες.

ΕΡΜ. Ἀμέλησον, ὦ Πλούτων· μετελεύσομαι γάρ σοι ἤδη αὐτοὺς καθ' ἕνα ἑξῆς· ἑπτὰ δέ, οἶμαι, εἰσί.

ΠΛΟΥΤ. Κατάσπα, ὁ δὲ παραπέμψει[9] ἕκαστον, ἀντὶ γέροντος αὖθις πρωθήβης γενόμενος.

229.

Diógenes y Alejandro
(XIII)

ΔΙΟΓΕΝΗΣ. Τί τοῦτο, ὦ Ἀλέξανδρε; Καὶ σὺ τέθνηκας ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ἅπαντες;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Ὁρᾷς, ὦ Διόγενες· οὐ παράδοξον δέ, εἰ ἄνθρωπος ὢν ἀπέθανον.

ΔΙΟΓ. Οὐκοῦν ὁ Ἄμμων ἐψεύδετο λέγων ἑαυτοῦ σε εἶναι, σὺ δὲ Φιλίππου ἄρα ἦσθα;

ΑΛΕΞ. Φιλίππου δηλαδή· οὐ γὰρ ἂν ἐτεθνήκειν Ἄμμωνος ὤν.

ΔΙΟΓ. Καὶ μὴν καί ... ἐλέγετο ... τόν ... Φίλιππον ἐξηπατῆσθαι οἰόμενον παρ' ἑαυτοῦ σε εἶναι.

ΑΛΕΞ. Κἀγὼ ταῦτα ἤκουον ὥσπερ σύ, νῦν δὲ ὁρῶ, ὅτι οὐδὲν ὑγιὲς οὔτε ἡ μήτηρ[1] οὔτε οἱ τῶν Ἀμμωνίων προφῆται ἔλεγον.

ΔΙΟΓ. Ἀλλὰ τὸ ψεῦδος αὐτῶν οὐκ ἄχρηστόν σοι, ὦ Ἀλέξανδρε, πρὸς τὰ πράγματα ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ ὑπ-

ἐπτησσον θεὸν εἶναί σε νομίζοντες. Ἀτὰρ εἰπέ μοι, τίνι τὴν τοσαύτην ἀρχὴν καταλέλοιπας;

ΑΛΕΞ. Οὐκ οἶδα, ὦ Διόγενες· οὐ γὰρ ἔφθασα [2] ἐπισκῆψαί τι περὶ αὐτῆς, ἢ [3] τοῦτο μόνον, ὅτι ἀποθνήσκων Περδίκκᾳ τὸν δακτύλιον ἐπέδωκα. Πλὴν ἀλλὰ τί γελᾷς, ὦ Διόγενες;

ΔΙΟΓ. Τί γὰρ ἄλλο ἢ [4] ἀνεμνήσθην οἷα ἐποίει ἡ Ἑλλάς, ἄρτι σε παρειληφότα τὴν ἀρχὴν κολακεύοντες καὶ προστάτην αἱρούμενοι καὶ στρατηγὸν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, ἔνιοι δὲ καὶ τοῖς δώδεκα θεοῖς προστιθέντες καὶ οἰκοδομοῦντές σοι νεὼς καὶ θύοντες ὡς δράκοντος υἱῷ. Ἀλλ' εἰπέ μοι, ποῦ σε οἱ Μακεδόνες ἔθαψαν;

ΑΛΕΞ. Ἔτι ἐν Βαβυλῶνι κεῖμαι τριακοστὴν ταύτην ἡμέραν [5], ὑπισχνεῖται δὲ Πτολεμαῖος ὁ ὑπασπιστής, ἤν ποτε ἀγάγῃ σχολὴν ἀπό τῶν θορύβων τῶν ἐν ποσίν, ἐς Αἴγυπτον ἀπαγαγὼν θάψειν ἐκεῖ, ὡς γενοίμην [6] εἷς τῶν Αἰγυπτίων θεῶν.

ΔΙΟΓ. Μὴ γελάσω [7] οὖν, ὦ Ἀλέξανδρε, ὁρῶν καὶ ἐν Ἅιδου ἔτι σε μωραίνοντα καὶ ἐλπίζοντα Ἄνουβιν ἢ Ὄσιριν γενήσεσθαι; Πλὴν ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὦ θειότατε, μὴ ἐλπίσῃς· οὐ γὰρ θέμις ἀνελθεῖν τινα τῶν ἅπαξ διαπλευσάντων τὴν λίμνην [8] καὶ ἐς τό εἴσω τοῦ στομίου [9] παρελθόντων· οὐ γὰρ ἀμελὴς ὁ Αἰακὸς οὐδ' ὁ Κέρβερος εὐκαταφρόνητος. Ἐκεῖνο δέ γε ἡδέως ἂν μάθοιμι παρὰ σοῦ, πῶς φέρεις, ὁπόταν ἐννοήσῃς ὅσην εὐδαιμονίαν ὑπὲρ γῆς ἀπολιπὼν ἀφῖξαι, σωματοφύλακας καὶ ὑπασπιστὰς καὶ σατράπας καὶ

---

229. [1] Olimpíade, la madre de Alejandro, había sido la inventora del fraude. — [2] "Tuve tiempo". — [3] "Excepto". — [4] "Pues ¿qué otra cosa (iba a ser), sino que...?". — [5] Modismo típico: "hace ya veintinueve días que". — [6] Empleo abusivo del optativo en lugar del subjuntivo. — [7] El deliberativo depende de un βούλει suplido. — [8] El Aqueronte. —

χρυσὸν τοσοῦτον καὶ ἔθνη προσκυνοῦντα καὶ Βαβυλῶνα καὶ Βάκτρα καὶ τὰ μεγάλα θηρία[10] καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ τὸ ἐπίσημον εἶναι[11] ἐξελαύνοντα διαδεδεμένον ταινίᾳ λευκῇ τὴν κεφαλήν, πορφυρίδα ἐμπεπορπημένον. Οὐ λυπεῖ ταῦτά σε ὑπὸ τὴν μνήμην ἰόντα; Τί δακρύεις, ὦ μάταιε; Οὐδὲ ταῦτά σε ὁ σοφὸς Ἀριστοτέλης ἐπαίδευσε, μὴ οἴεσθαι βέβαια εἶναι τὰ παρὰ τῆς τύχης;

ΑΛΕΞ. Ὁ σοφός; Ἁπάντων ἐκεῖνος κολάκων ἐπιτριπτότατος ἦν. Ἐμὲ μόνον ἔασον[12] τὰ Ἀριστοτέλους εἰδέναι, ὅσα μὲν ᾔτησε παρ' ἐμοῦ, οἷα δὲ ἐπέστελλεν, ὡς δὲ κατεχρῆτό μου τῇ περὶ παιδείαν φιλοτιμίᾳ, θωπεύων καὶ ἐπαινῶν ἄρτι μὲν πρὸς τὸ κάλλος, ὡς καὶ τοῦτο μέρος ὂν[13] τἀγαθοῦ, ἄρτι δὲ ἐς[14] τὰς πράξεις καὶ τὸν πλοῦτον. Καὶ γὰρ αὖ καὶ[15] τοῦτο[16] ἀγαθὸν ἡγεῖτο εἶναι, ὡς μὴ αἰσχύνοιτο καὶ αὐτὸς λαμβάνων· γόης, ὦ Διόγενες, ἅνθρωπος[17] καὶ τεχνίτης. Πλὴν ἀλλὰ τοῦτό γε ἀπολέλαυκα αὐτοῦ τῆς σοφίας, τὸ λυπεῖσθαι ὡς ἐπὶ μεγίστοις ἀγαθοῖς[18] ἐκείνοις, ἃ κατηριθμήσω μικρῷ γε ἔμπροσθεν.

ΔΙΟΓ. Ἀλλ' οἶσθα ὃ δράσεις[19]; Ἄκος γάρ σοι τῆς λύπης ὑποθήσομαι. Ἐπεὶ ἐνταῦθά γε ἐλλέβορος[20] οὐ φύεται, σὺ δὲ κἂν[21] τὸ Λήθης ὕδωρ χανδὸν ἐπισπασάμενος, πίε καὶ αὖθις πίε καὶ πολλάκις· οὕτως γὰρ παύσῃ ἐπὶ τοῖς

---

9 De acceso al Hades. — 10 Los elefantes de combate. — 11 Unido a τό; el sujeto es Alejandro. — 12 "Deja que yo solo sepa", "no quieras saber". — 13 Acusativo absoluto: el ὡς indica que la relación de causalidad no la establece Alejandro, sino Aristóteles. — 14 *Variatio* con respecto a πρός. — 15 "Porque, encima, incluso" (la abundancia de partículas subraya la enormidad del caso). — 16 El dinero. — 17 Crasis (ὁ ἄνθρωπος). — 18 (ἐπί). — 19 "Qué harás", "qué debes hacer". — 20 Planta medicinal utilizada contra la locura. — 21 Uso tardío de κἄν (crasis) como forma más enfática del καί adverbial: "en último término"

'Αριστοτέλους ἀγαθοῖς[22] ἀνιώμενος. Καὶ γὰρ Κλεῖτον ἐκεῖνον[23] ὁρῶ καὶ Καλλισθένην καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐπὶ σὲ ὁρμῶντας, ὡς διασπάσαιντο[6] καὶ ἀμύναιντό[6] σε ὧν ἔδρασας αὐτούς. Ὥστε τὴν ἑτέραν σὺ ταύτην βάδιζε καὶ πῖνε πολλάκις, ὡς ἔφην.

230.
La belleza efímera
(XVIII)

ΜΕΝΙΠΠΟΣ. Ποῦ δὲ οἱ καλοί εἰσιν ἢ αἱ καλαί, ὦ 'Ερμῆ; Ξενάγησόν με νέηλυν ὄντα.

ΕΡΜΗΣ. Οὐ σχολή μοι, ὦ Μένιππε· πλὴν[1] κατ' ἐκεῖνο ἀπόβλεψον, ἐπὶ τὰ δεξιά, ἔνθα ὁ 'Υάκινθός τέ ἐστι καὶ Νάρκισσος καὶ Νιρεὺς καὶ 'Αχιλλεὺς καὶ Τυρὼ καὶ 'Ελένη καὶ Λήδα καὶ ὅλως τὰ ἀρχαῖα κάλλη πάντα.

ΜΕΝ. 'Οστᾶ μόνα ὁρῶ καὶ κρανία τῶν σαρκῶν γυμνά, ὅμοια τὰ πολλά.

ΕΡΜ. Καὶ μὴν ἐκεῖνά ἐστιν ἃ πάντες οἱ ποιηταὶ θαυμάζουσι τὰ ὀστᾶ, ὧν σὺ ἔοικας καταφρονεῖν.

ΜΕΝ. Ὅμως τὴν 'Ελένην μοι δεῖξον· οὐ γὰρ ἂν διαγνοίην ἔγωγε.

ΕΡΜ. Τουτὶ τὸ κρανίον ἡ 'Ελένη ἐστίν.

ΜΕΝ. Εἶτα[2] διὰ τοῦτο αἱ χίλιαι νῆες ἐπληρώθησαν ἐξ ἁπάσης τῆς 'Ελλάδος καὶ τοσοῦτοι ἔπεσον Ἕλληνές τε καὶ βάρβαροι καὶ τοσαῦται πόλεις ἀνάστατοι γεγόνασιν;

ΕΡΜ. 'Αλλ' οὐκ εἶδες, ὦ Μένιππε, ζῶσαν τὴν γυναῖκα· ἔφης γὰρ ἂν καὶ σὺ ἀνεμέσητον εἶναι[3]

"a falta de otra cosa". — 22 Los que lo son según él. — 23 "Aquel (famoso)".

230. 1 Forma tardía en vez de ἀλλά. — 2 Indica decepción. — 3 Ho-

«τοιῆδ' [4] ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα [5] πάσχειν»·

ἐπεὶ καὶ τὰ ἄνθη ξηρὰ ὄντα [6] εἴ τις βλέποι ἀποβεβληκότα τὴν βαφήν, ἄμορφα δῆλον ὅτι [7] αὐτῷ δόξει, ὅτε μέντοι ἀνθεῖ καὶ ἔχει τὴν χρόαν, κάλλιστά ἐστιν.

ΜΕΝ. Οὐκοῦν τοῦτο, ὦ Ἑρμῆ, θαυμάζω, εἰ [8] μὴ συνίεσαν οἱ Ἀχαιοὶ περὶ πράγματος οὕτως ὀλιγοχρονίου καὶ ῥᾳδίως ἀπανθοῦντος πονοῦντες.

ΕΡΜ. Οὐ σχολή μοι, ὦ Μένιππε, συμφιλοσοφεῖν σοι, ὥστε σὺ μὲν ἐπιλεξάμενος τόπον, ἔνθα ἂν ἐθέλῃς, κεῖσο καταβαλὼν σεαυτόν, ἐγὼ δὲ τοὺς ἄλλους νεκροὺς ἤδη μετελεύσομαι.

231.

Paseo por el Hades
(XX)

ΜΕΝΙΠΠΟΣ. Πρὸς τοῦ Πλούτωνος, ὦ Αἰακέ, περιήγησαί μοι τὰ ἐν Ἅιδου πάντα.

ΑΙΑΚΟΣ. Οὐ ῥᾴδιον, ὦ Μένιππε, ἅπαντα· ὅσα μέντοι κεφαλαιώδη, μάνθανε· οὑτοσὶ μὲν ὅτι Κέρβερός ἐστιν οἶσθα, καὶ τὸν πορθμέα [1] τοῦτον, ὅς σε διεπέρασε, καὶ τὴν λίμνην [2] καὶ τὸν Πυριφλεγέθοντα ἤδη ἑώρακας ἐσιών.

ΜΕΝ. Οἶδα ταῦτα καὶ σέ, ὅτι πυλωρεῖς, καὶ τὸν βασιλέα [3] εἶδον καὶ τὰς Ἐρινῦς· τοὺς δὲ ἀνθρώπους μοι τοὺς πάλαι δεῖξον καὶ μάλιστα τοὺς ἐνδόξους αὐτῶν.

---

mero, *Il.* III 157. — [4] Ático τοιᾷδε. — [5] Forma jónica no contracta. — [6] Con valor causal: "por estar...". — [7] "Evidentemente" (δῆλον ὅτι es una locución estereotipada adverbial en que ya no se nota la falta de verbo cópula). — [8] Con valor condicional débil: "si", "el hecho de que".

231. [1] Caronte. — [2] El Aqueronte. — [3] Plutón. — [4] (ὢν). — [5] Ex-

ΑΙΑΚ. Οὗτος μὲν Ἀγαμέμνων, οὗτος δὲ Ἀχιλλεύς, οὗτος δὲ Ἰδομενεὺς πλησίον[4], οὗτος δὲ Ὀδυσσεύς, εἶτα Αἴας καὶ Διομήδης καὶ οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων.

ΜΕΝ. Βαβαί, ὦ Ὅμηρε, οἷά[5] σοι[6] τῶν ῥαψῳδιῶν τὰ κεφάλαια χαμαὶ ἔρριπται ἄγνωστα καὶ ἄμορφα, κόνις πάντα καὶ λῆρος πολύς, «ἀμενηνὰ» ὡς ἀληθῶς[7] «κάρηνα[8]». Οὗτος δέ, ὦ Αἰακέ, τίς ἐστι;

ΑΙΑΚ. Κῦρός ἐστιν· οὗτος δὲ Κροῖσος, ὁ δ' ὑπὲρ αὐτὸν Σαρδανάπαλλος, ὁ δ' ὑπὲρ τούτους Μίδας, ἐκεῖνος δὲ Ξέρξης.

ΜΕΝ. Εἶτα σέ, ὦ κάθαρμα, ἡ Ἑλλὰς ἔφριττε ζευγνύντα μὲν τὸν Ἑλλήσποντον, διὰ δὲ τῶν ὀρῶν πλεῖν ἐπιθυμοῦντα[9]; Οἷος[10] δὲ καὶ ὁ Κροῖσός ἐστι. Τὸν Σαρδανάπαλλον δέ, ὦ Αἰακέ, πατάξαι μοι κατὰ κόρρης ἐπίτρεψον.

ΑΙΑΚ. Μηδαμῶς· διαθρύπτεις[11] γὰρ αὐτοῦ τὸ κρανίον γυναικεῖον ὄν.

ΜΕΝ. Οὐκοῦν ἀλλὰ προσπτύσομαί γε πάντως ἀνδρογύνῳ γε ὄντι.

ΑΙΑΚ. Βούλει σοι ἐπιδείξω[12] καὶ τοὺς σοφούς;

ΜΕΝ. Νὴ Δία γε.

ΑΙΑΚ. Πρῶτος οὗτός σοι ὁ Πυθαγόρας ἐστί.

ΜΕΝ. Χαῖρε, ὦ Εὔφορβε ἢ Ἄπολλον ἢ ὅ τι ἂν ἐθέλῃς.

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ. Νὴ Δία καὶ σύ γε[13], ὦ Μένιππε.

ΜΕΝ. Οὐκέτι χρυσοῦς ὁ μηρός ἐστί σοι;

ΠΥΘ. Οὐ γάρ· ἀλλὰ φέρ' ἴδω[14] εἴ τί σοι ἐδώδιμον ἡ πήρα ἔχει.

---

clamativo; puede traducirse por "cómo". — [6] Ético. — [7] Refuerza a ἀληθῶς. **— [8] Homero, *Od.* X 521. — [9] Cuando abrió con un canal la península del monte Atos. — [10] Exclamativo peyorativo. — [11] Presente de indicativo para poner de relieve la manera tan infalible en que seguiría la apódosis a la prótasis suplida ("si yo te dejara"). — [12] Deliberativo en asíndeton con** βούλει. **— [13]** (χαῖρε). **— [14] Subjuntivo volitivo con el**

MEN. Κυάμους, ὠγαθέ· ὥστε οὐ τοῦτό σοι ἐδώδιμον[15].

ΠΥΘ. Δός μόνον[16]· ἄλλα παρὰ νεκροῖς δόγματα· ἔμαθον γάρ, ὡς οὐδὲν ἴσον κύαμοι καὶ κεφαλαὶ[15] τοκήων[17] ἐνθάδε.

ΑΙΑΚ. Οὗτος δὲ Σόλων ὁ Ἐξηκεστίδου καὶ Θαλῆς ἐκεῖνος καὶ παρ' αὐτοὺς Πιττακὸς καὶ οἱ ἄλλοι[18]· ἑπτὰ δὲ πάντες εἰσίν, ὡς ὁρᾷς.

MEN. Ἄλυποι, ὦ Αἰακέ, οὗτοι μόνοι καὶ φαιδροὶ τῶν ἄλλων[19]. Ὁ δὲ σποδοῦ πλέως ὥσπερ ἐγκρυφίας ἄρτος, ὁ τὰς φλυκταίνας ἐξηνθηκώς, τίς ἐστιν;

ΑΙΑΚ. Ἐμπεδοκλῆς, ὦ Μένιππε, ἡμίεφθος ἀπὸ τῆς Αἴτνης παρών.

MEN. Ὦ χαλκόπου βέλτιστε, τί παθὼν[20] σαυτὸν ἐς τοὺς κρατῆρας ἐνέβαλες;

ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ. Μελαγχολία τις[21], ὦ Μένιππε.

MEN. Οὐ μὰ Δί', ἀλλὰ κενοδοξία καὶ τῦφος καὶ πολλὴ κόρυζα, ταῦτά σε ἀπηνθράκωσεν αὐταῖς κρηπῖσιν[22] οὐκ ἀνάξιον ὄντα· πλὴν ἀλλ' οὐδέν σε τὸ σόφισμα ὤνησεν· ἐφωράθης γὰρ τεθνεώς. Ὁ Σωκράτης δέ, ὦ Αἰακέ, ποῦ ποτ' ἄρ' ἐστίν;

ΑΙΑΚ. Μετὰ Νέστορος καὶ Παλαμήδους ἐκεῖνος ληρεῖ τὰ πολλά.

φέρε ("ea") que suele precederle. — [15] Porque éste era manjar impuro para los pitagóricos, que veían en él un recuerdo de las cabezas de los progenitores. — [16] "Sin más"; el laconismo de la expresión y el asíndeton reflejan la avidez del hambriento. — [17] Forma jónica en cita poética; en vez de τοκέων. — [18] Los cuatro restantes sabios de Grecia (Biante, Cleobulo, Bión y Periandro). — [19] Cruce sintáctico entre el genitivo partitivo ("los únicos de ellos") y el comparativo ("más que los otros"). — [20] Locución estereotipada: "qué habiendo experimentado", "por qué causa". — [21] "(Me sobrevino)". — [22] "Con sandalias y todo" (el pronombre de αὐτὸν κρηπῖσιν, "a ti con tus sandalias", se ha visto

ΜΕΝ. Ὅμως ἐβουλόμην ἰδεῖν αὐτόν, εἴ που ἐνθάδε ἐστίν.

ΑΙΑΚ. Ὁρᾷς τὸν φαλακρόν;

ΜΕΝ. Ἅπαντες φαλακροί εἰσιν· ὥστε πάντων ἂν εἴη τοῦτο τὸ γνώρισμα.

ΑΙΑΚ. Τὸν σιμὸν λέγω.

ΜΕΝ. Καὶ τοῦτο ὅμοιον· σιμοὶ γὰρ ἅπαντες.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Ἐμὲ ζητεῖς, ὦ Μένιππε;

ΜΕΝ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩΚ. Τί [23] τὰ ἐν Ἀθήναις;

ΜΕΝ. Πολλοὶ τῶν νέων φιλοσοφεῖν λέγουσι, καὶ τά γε σχήματα αὐτά [24] καὶ τὰ βαδίσματα εἰ θεάσαιτό τις, ἄκροι φιλόσοφοι [25].

ΣΩΚ. Μάλα πολλοὺς [26] ἑώρακα.

ΜΕΝ. Ἀλλ' ἑώρακας, οἶμαι, οἷος ἧκε παρά σε Ἀρίστιππος καὶ Πλάτων αὐτὸς, ὁ μὲν ἀποπνέων [27] μύρου, ὁ δὲ τοὺς ἐν Σικελίᾳ τυράννους [28] θεραπεύειν ἐκμαθών.

ΣΩΚ. Περὶ ἐμοῦ δὲ τί φρονοῦσιν;

ΜΕΝ. Εὐδαίμων, ὦ Σώκρατες, ἄνθρωπος εἶ τά γε τοιαῦτα· πάντες γοῦν σε θαυμάσιον οἴονται ἄνδρα γεγενῆσθαι καὶ πάντα ἐγνωκέναι καὶ ταῦτα [29] —δεῖ γάρ, οἶμαι, τἀληθῆ λέγειν— οὐδέν εἰδότα.

ΣΩΚ. Καὶ αὐτὸς ἔφασκον ταῦτα πρὸς αὐτούς, οἱ δὲ εἰρωνείαν ᾤοντο τὸ πρᾶγμα εἶναι.

ΜΕΝ. Τίνες δέ εἰσιν οὗτοι οἱ περί σε;

ΣΩΚ. Χαρμίδης, ὦ Μένιππε, καὶ Φαῖδρος καὶ ὁ τοῦ Κλεινίου.

---

atraído en género, número y caso). — [23] (γίνεται). — [24] "Mismas", "en sí", prescindiendo del pobre contenido de las mentes. — [25] "(Parecerían)". [26] "(De ese jaez)". — [27] "Oliendo a" (rige genitivo). — [28] A los dos Dionisios de Siracusa. — [29] καὶ ταῦτα, "y eso", no sirve más que para dar a εἰδότα valor concesivo. — [30] "No, por Zeus".

ΜΕΝ. Εὖ γε, ὦ Σώκρατες, ὅτι κἀνταῦθα μέτει τὴν σαυτοῦ τέχνην...

ΣΩΚ. Τί γὰρ ἂν ἄλλο ἥδιον πράττοιμι; Ἀλλὰ πλησίον ἡμῶν κατάκεισο, εἰ δοκεῖ.

ΜΕΝ. Μὰ Δί' [30], ἐπεὶ παρὰ τὸν Κροῖσον καὶ τὸν Σαρδανάπαλλον ἄπειμι, πλησίον οἰκήσων αὐτῶν· ἔοικα γοῦν οὐκ ὀλίγα γελάσεσθαι οἰμωζόντων ἐκείνων.

ΑΙΑΚ. Κἀγὼ ἤδη ἄπειμι, μὴ καί τις ἡμᾶς νεκρῶν λάθῃ διαφυγών. Τὰ λοιπὰ δ' ἐσαῦθις ὄψει, ὦ Μένιππε.

ΜΕΝ. Ἄπιθι· καὶ ταυτὶ γὰρ ἱκανά, ὦ Αἰακέ.

232.

Ulises y el Ciclope

(*Diál. marinos* II)

ΚΥΚΛΩΨ. Ὦ πάτερ, οἷα πέπονθα ὑπὸ τοῦ καταράτου ξένου, ὃς μεθύσας ἐξετύφλωσέ με κοιμωμένῳ[1] ἐπιχειρήσας.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ. Τίς δὲ ἦν ὁ ταῦτα τολμήσας, ὦ Πολύφημε;

ΚΥΚ. Τὸ μὲν πρῶτον Οὖτιν αὐτὸν ἀπεκάλει, ἐπεὶ δὲ διέφυγε καὶ ἔξω ἦν βέλους, Ὀδυσσεὺς ὀνομάζεσθαι ἔφη.

ΠΟΣ. Οἶδα ὃν λέγεις, τὸν Ἰθακήσιον· ἐξ Ἰλίου δ' ἀνέπλει. Ἀλλὰ πῶς ταῦτα ἔπραξεν οὐδὲ πάνυ εὐθαρσὴς ὤν;

ΚΥΚ. Κατέλαβον ἐν τῷ ἄντρῳ ἀπὸ τῆς νομῆς ἀναστρέψας πολλούς τινας, ἐπιβουλεύοντας δῆλον ὅτι[2] τοῖς ποιμνίοις· ἐπεὶ γὰρ ἐπέθηκα τῇ θύρᾳ[3] τὸ πῶμα —πέτρα δέ ἐστι παμμεγέθης— καὶ τὸ πῦρ ἀνέκαυσα ἐναυσάμενος ὃ ἔφερον δένδρον ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐφάνησαν ἀποκρύπτειν

---

232. [1] (μοι). — [2] "Evidentemente". — [3] Es decir, a la boca de la

αὐτοὺς πειρώμενοι· ἐγὼ δὲ συλλαβών τινας αὐτῶν, ὥσπερ εἰκός ἦν[4], κατέφαγον, λῃστάς γε ὄντας. Ἐνταῦθα ὁ πανουργότατος ἐκεῖνος, εἴτε Οὖτις εἴτε Ὀδυσσεὺς ἦν, δίδωσί μοι πιεῖν φάρμακόν τι ἐγχέας, ἡδὺ μὲν καὶ εὔοσμον, ἐπιβουλότατον δὲ καὶ ταραχωδέστατον· ἅπαντα γάρ εὐθὺς ἐδόκει μοι περιφέρεσθαι καὶ τὸ σπήλαιον αὐτὸ ἀνεστρέφετο καὶ οὐκέτι ὅλως ἐν ἐμαυτοῦ[5] ἦν, τέλος δὲ ἐς ὕπνον κατεσπάσθην. Ὁ δὲ ἀποξύνας τὸν μοχλὸν καὶ πυρώσας γε προσέτι ἐτύφλωσέ με καθεύδοντα, καὶ ἀπ' ἐκείνου τυφλός εἰμί σοι[6], ὦ Πόσειδον.

ΠΟΣ. Ὡς βαθὺν[7] ἐκοιμήθης, ὦ τέκνον, ὃς οὐκ ἐξέθορες μεταξὺ τυφλούμενος[8]. Ὁ δ' οὖν Ὀδυσσεὺς πῶς διέφυγεν; Οὐ γὰρ ἂν[9] εὖ οἶδ' ὅτι ἠδυνήθη ἀποκινῆσαι τὴν πέτραν ἀπὸ τῆς θύρας.

ΚΥΚ. Ἀλλ' ἐγὼ ἀφεῖλον, ὡς μᾶλλον αὐτὸν λάβοιμι ἐξιόντα, καὶ καθίσας παρὰ τὴν θύραν, ἐθήρων[10] τὰς χεῖρας ἐκπετάσας, μόνα παρεὶς τὰ πρόβατα ἐς τὴν νομήν, ἐντειλάμενος τῷ κριῷ ὁπόσα ἐχρῆν πράττειν αὐτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.

ΠΟΣ. Μανθάνω· ὑπ' ἐκείνοις ἔλαθον ὑπεξελθόντες· σὲ δὲ τοὺς ἄλλους γε Κύκλωπας ἔδει ἐπιβοήσασθαι ἐπ' αὐτόν.

ΚΥΚ. Συνεκάλεσα, ὦ πάτερ, καὶ ἧκον. Ἐπεὶ δὲ ἤροντο τοῦ ἐπιβουλεύοντος τοὔνομα κἀγὼ ἔφην ὅτι[11] «Οὖτίς ἐστι», μελαγχολᾶν οἰηθέντες με, ᾤχοντο ἀπιόντες[12]. Οὕτω κατεσοφίσατό με ὁ κατάρατος τῷ ὀνόματι. Καὶ ὃ μάλιστα ἠνίασέ με, ὅτι καὶ ὀνειδίζων ἐμοὶ τὴν συμφοράν «Οὐδὲ ὁ πατήρ» φησίν «ὁ Ποσειδῶν ἰάσεταί σε».

---

cueva. — [4] El inciso va referido al participio causal que sigue. — [5] "En mí mismo", "en mis cabales" (genitivo por analogía con locuciones como ἐν Ἅιδου). — [6] Ético. — [7] (ὕπνον). — [8] "Mientras eras cegado". — [9] Da a ἠδυνήθη valor de potencial de pasado. — [10] Conativo. — [11] No se traduce. — [12] ᾤχοντο ἀπιόντες, "se fueron". — [13] "Aunque". —

ΠΟΣ. Θάρρει, ὦ τέκνον· ἀμυνοῦμαι γάρ αὐτόν, ὡς μάθῃ ὅτι, καὶ εἰ[13] πήρωσίν μοι ὀφθαλμῶν ἰᾶσθαι ἀδύνατον, τά[14] γοῦν τῶν πλεόντων ἐπ' ἐμοί[15] ἐστι· ἔτι δὲ πλεῖ[16].

233.

De la tierra a la luna

(*Hist. verd.* I 5-9)

Ὁρμηθείς... ποτε ἀπὸ Ἡρακλείων στηλῶν καὶ ἀφείς[1] ἐς τὸν ἑσπέριον Ὠκεανὸν[2] οὐρίῳ ἀνέμῳ τὸν πλοῦν ἐποιούμην. Αἰτία δέ μοι τῆς ἀποδημίας καὶ ὑπόθεσις ἡ τῆς διανοίας περιεργία καὶ πραγμάτων καινῶν ἐπιθυμία καὶ τό βούλεσθαι μαθεῖν τί τὸ τέλος ἐστὶ τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ τίνες οἱ πέραν κατοικοῦντες ἄνθρωποι. Τούτου γέ τοι ἕνεκα πάμπολλα μὲν σιτία ἐνεβαλόμην[3], ἱκανὸν δὲ καὶ ὕδωρ ἐνεθέμην, πεντήκοντα δὲ τῶν ἡλικιωτῶν προσεποιησάμην τὴν αὐτὴν ἐμοὶ γνώμην ἔχοντας, ἔτι δὲ καὶ ὅπλων πολύ τι πλῆθος παρεσκευασάμην καὶ κυβερνήτην τόν ἄριστον μισθῷ μεγάλῳ πείσας παρέλαβον καὶ τὴν ναῦν —ἄκατος δὲ ἦν— ὡς πρὸς μέγαν καὶ βίαιον πλοῦν ἐκρατυνάμην. Ἡμέραν οὖν καὶ νύκτα[4] οὐρίῳ[5] πλέοντες ἔτι τῆς γῆς ὑποφαινομένης[6] οὐ σφόδρα βιαίως ἀνηγόμεθα, τῆς ἐπιούσης[7] δὲ ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι[8] ὅ τε ἄνεμος ἐπεδίδου καὶ τὸ κῦμα ηὐξάνετο καὶ ζόφος ἐπεγίνετο καὶ οὐκέτ' οὐδὲ στεῖλαι τὴν ὀθόνην δυνατὸν ἦν. Ἐπιτρέψαντες οὖν τῷ πνεύματι καὶ παραδόν-

---

[14] "Lo relativo a". — [15] "En poder mío" (por ser un dios protector de la navegación). — [16] Ulises.

233. [1] Lit. "habiendo dejado (adentrarse a la nave)". — [2] El océano Atlántico. — [3] Tradúzcanse este aoristo y los sucesivos como pluscuamperfectos. — [4] Acusativo temporal. — [5] (ἀνέμῳ). — [6] Con valor temporal. — [7] (ἡμέρᾳ). — [8] "Al salir el sol". — [9] Con valor de primera

τες ἑαυτοὺς [9] ἐχειμαζόμεθα ἡμέρας ἐννέα καὶ ἑβδομήκοντα [4], τῇ ὀγδοηκοστῇ δὲ ἄφνω ἐκλάμψαντος ἡλίου [6] καθορῶμεν [10] οὐ πόρρω νῆσον ὑψηλὴν καὶ δασεῖαν, οὐ τραχεῖ περιηχουμένην τῷ κύματι· καὶ γὰρ ἤδη τὸ πολὺ τῆς ζάλης κατεπέπαυτο. Προσσχόντες οὖν καὶ ἀποβάντες ὡς ἂν [11] ἐκ μακρᾶς ταλαιπωρίας πολὺν μὲν ἐπὶ τῆς γῆς χρόνον [4] ἐκείμεθα, διαναστάντες δὲ ὅμως [12] ἀπεκρίναμεν ἡμῶν αὐτῶν τριάκοντα μὲν φύλακας [13] τῆς νεὼς παραμένειν [14], εἴκοσι δὲ σὺν ἐμοὶ ἀνελθεῖν [14] ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν ἐν τῇ νήσῳ. Προελθόντες δὲ ὅσον σταδίους τρεῖς ἀπὸ τῆς θαλάττης δι' ὕλης ὁρῶμέν [10] τινα στήλην χαλκοῦ [13] πεποιημένην, Ἑλληνικοῖς γράμμασι καταγεγραμμένην, ἀμυδροῖς δὲ καὶ ἐκτετριμμένοις, λέγουσαν· «ἄχρι τούτων Ἡρακλῆς καὶ Διόνυσος ἀφίκοντο». Ἦν δὲ καὶ ἴχνη δύο πλησίον ἐπὶ πέτρας, τὸ μὲν πλεθριαῖον [15], τὸ δὲ ἔλαττον· ἐμοὶ δοκεῖν [16], τὸ μὲν τοῦ Διονύσου, τὸ μικρότερον, θάτερον δὲ Ἡρακλέους. Προσκυνήσαντες δ' οὖν προῇμεν· οὔπω δὲ πολὺ παρῇμεν καὶ ἐφιστάμεθα ποταμῷ οἴνῳ [17] ῥέοντι ὁμοιοτάτῳ [17] μάλιστα οἷόσπερ [18] ὁ Χῖός ἐστιν. Ἄφθονον δὲ ἦν τὸ ῥεῦμα καὶ πολύ, ὥστε ἐνιαχοῦ καὶ ναυσίπορον εἶναι δύνασθαι. Ἐπῄει οὖν ἡμῖν πολὺ μᾶλλον πιστεύειν τῷ ἐπὶ τῆς στήλης ἐπιγράμματι, ὁρῶσι [19] τά σημεῖα τῆς Διονύσου ἐπιδημίας. Δόξαν δέ μοι [20] καὶ ὅθεν ἄρχεται ὁ ποταμὸς καταμαθεῖν, ἀνῄειν παρὰ τὸ ῥεῦμα, καὶ πηγὴν μὲν οὐδεμίαν εὗρον αὐτοῦ, πολλὰς δὲ καὶ μεγάλας ἀμπέλους, πλήρεις βοτρύων, παρὰ δὲ τὴν ῥίζαν ἑκάστην ἀπέρρει σταγὼν οἴνου διαυγοῦς, ἀφ' ὧν ἐγίνετο ὁ ποταμός. Ἦν δὲ καὶ ἰχθῦς ἐν αὐτῷ πολλοὺς

---

persona. — [10] Presente histórico. — [11] (ἀποβαῖμεν). — [12] A pesar del cansancio. — [13] Predicativo. — [14] Final. — [15] Heródoto IV 82 cita una huella de Heracles que medía dos codos de largo. — [16] "A mi parecer". — [17] Instrumental con verbo "fluir". — [18] Incoherencia sintáctica: como si hubiera dicho τοιούτῳ. — [19] Causal. — [20] Acusativo

ἰδεῖν, οἴνῳ μάλιστα καὶ τὴν χρόαν[21] καὶ τὴν γεῦσιν[21] προσεοικότας· ἡμεῖς γοῦν ἀγρεύσαντες αὐτῶν τινας καὶ ἐμφαγόντες ἐμεθύσθημεν· ἀμέλει καὶ ἀνατεμόντες αὐτοὺς εὑρίσκομεν[10] τρυγὸς μεστούς. Ὕστερον μέντοι ἐπινοήσαντες τοὺς ἄλλους ἰχθῦς, τοὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, παραμιγνύναι ἐπραΰνομεν τὸ σφοδρὸν τῆς οἰνοφαγίας. Τότε δὲ τόν ποταμὸν διαπεράσαντες, ᾗ διαβατός ἦν, εὕρομεν ἀμπέλων χρῆμα τεράστιον· τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς γῆς, ὁ στέλεχος αὐτός[22], εὐερνὴς καὶ παχύς, τό δὲ ἄνω γυναῖκες ἦσαν, ὅσον ἐκ τῶν λαγόνων[23] ἅπαντα ἔχουσαι τέλεια. Τοιαύτην παρ' ἡμῖν τὴν Δάφνην γράφουσιν[24] ἄρτι τοῦ Ἀπόλλωνος[25] καταλαμβάνοντος ἀποδενδρουμένην. Ἀπό δὲ τῶν δακτύλων ἄκρων[26] ἐξεφύοντο αὐταῖς οἱ κλάδοι καὶ μεστοὶ ἦσαν βοτρύων. Καὶ μὴν καὶ τὰς κεφαλὰς[21] ἐκόμων ἕλιξί τε καὶ φύλλοις καὶ βότρυσι. Προσελθόντας δὲ ἡμᾶς ἠσπάζοντό τε καὶ ἐδεξιοῦντο, αἱ μὲν Λύδιον, αἱ δ' Ἰνδικὴν, αἱ πλεῖσται δὲ τὴν Ἑλλάδα φωνὴν προϊέμεναι. Καὶ ἐφίλουν δὲ ἡμᾶς τοῖς στόμασιν· ὁ δὲ φιληθεὶς αὐτίκα ἐμέθυε καὶ παράφορος ἦν... Ἐπὶ ναῦν ἐφεύγομεν[27] καί... λαβόντες ἀμφορέας τινὰς καὶ ὑδρευσάμενοί τε ἅμα καὶ ἐκ τοῦ ποταμοῦ οἰνισάμενοι καὶ αὐτοῦ[28] πλησίον ἐπὶ τῆς ᾐόνος αὐλισάμενοι ἕωθεν ἀνήχθημεν οὐ σφόδρα βιαίῳ πνεύματι· περὶ μεσημβρίαν δὲ οὐκέτι τῆς νήσου φαινομένης ἄφνω τυφῶν ἐπιγενόμενος καὶ περιδινήσας τὴν ναῦν καὶ μετεωρίσας ὅσον ἐπὶ σταδίους τρισχιλίους οὐκέτι καθῆκεν ἐς τὸ πέλαγος, ἀλλ' ἄνω μετέωρον ἐξηρτημένην[29] ἄνεμος ἐμπεσὼν τοῖς ἱστίοις ἔφερε[30] κολπώσας τὴν ὀθόνην.

---

absoluto causal. — 21 Acusativo de relación. — 22 "(Era)". — 23 "Sólo de caderas para arriba". — 24 Impersonal. — 25 "Justamente en el momento en que Apolo". — 26 "De las puntas de los dedos". — 27 Después de haber perdido dos compañeros. — 28 Adverbio. — 29 Predicativos. — 30 A la nave.

234.

La guerra de los astros
(I 10-20)

῾Επτὰ δὲ ἡμέρας καὶ τὰς ἴσας νύκτας [1] ἀεροδρομήσαντες ὀγδόῃ καθορῶμεν γῆν τινα μεγάλην ἐν τῷ ἀέρι καθάπερ νῆσον, λαμπρὰν καὶ σφαιροειδῆ καὶ φωτὶ μεγάλῳ καταλαμπομένην· προσενεχθέντες δέ αὐτῇ καὶ ὁρμισάμενοι ἀπέβημεν, ἐπισκοποῦντες δὲ τὴν χώραν εὑρίσκομεν [2] οἰκουμένην τε καὶ γεωργουμένην [3]. ῾Ημέρας [4] μὲν οὖν οὐδέν αὐτόθεν καθεωρῶμεν, νυκτὸς δέ ἐπιγενομένης [5] ἐφαίνοντο ἡμῖν καὶ ἄλλαι πολλαὶ νῆσοι πλησίον, αἱ μέν μείζους, αἱ δέ μικρότεραι, πυρὶ τὴν χροιὰν [6] προσεοικυῖαι, καὶ ἄλλη δέ τις γῆ κάτω καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ καὶ ποταμούς ἔχουσα καὶ πελάγη καὶ ὕλας καὶ ὄρη. Ταύτην οὖν τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην εἰκάζομεν [2]. Δόξαν δὲ ἡμῖν καὶ ἔτι πορρωτέρω προελθεῖν [7], συνελήφθημεν τοῖς ῾Ιππογύποις παρ' αὐτοῖς καλουμένοις ἀπαντήσαντες. Οἱ δ' ῾Ιππόγυποι οὗτοί εἰσιν ἄνδρες ἐπὶ γυπῶν μεγάλων ὀχούμενοι καὶ καθάπερ ἵπποις [8] τοῖς ὀρνέοις χρώμενοι· μεγάλοι γὰρ οἱ γῦπες καὶ ὡς ἐπίπαν τρικέφαλοι. Μάθοι δ' ἄν τις τὸ μέγεθος αὐτῶν ἐντεῦθεν [9]· νεὼς γὰρ μεγάλης φορτίδος ἱστοῦ [10] ἕκαστον τῶν πτερῶν [11] μακρότερον καὶ παχύτερον [3] φέρουσι. Τούτοις οὖν τοῖς ῾Ιππογύποις προστέτακται περιπετομένοις τὴν γῆν, εἴ τις εὑρεθείη [12] ξένος, ἀνάγειν ὡς [13] τόν βασιλέα· καὶ δὴ καὶ ἡμᾶς

---

234. [1] Acusativo temporal. — [2] Presente histórico. — [3] Predicativos. — [4] "De día". — [5] Con valor temporal. — [6] Acusativo de relación. [7] Acusativo absoluto. — [8] Predicativo. — [9] "A partir de lo siguiente". — [10] Genitivo de comparación, del que depende νεώς... μεγάλης φορτίδος (Homero dice, en *Od.* IX 321-324, que la maza del Ciclope era como el mástil de una νηὸς ἐεικοσόροιο μελαίνης φορτίδος εὐρείης). [11] "De las plumas". — [12] Optativo iterativo con verbo de la principal

συλλαβόντες ἀνάγουσιν[2] ὡς[13] αὐτόν. Ὁ δὲ[14] θεασάμενος καὶ ἀπὸ τῆς στολῆς εἰκάσας, «Ἕλληνες ἄρα», ἔφη, «ὑμεῖς, ὦ ξένοι;» Συμφησάντων[15] δέ, «Πῶς οὖν ἀφίκεσθε», ἔφη, «τοσοῦτον ἀέρα διελθόντες;» Καὶ ἡμεῖς τὸ πᾶν αὐτῷ διηγούμεθα· καὶ ὅς[14] ἀρξάμενος[16] τὸ καθ' αὐτὸν ἡμῖν διεξῄει, ὡς καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ὢν τοὔνομα[6] Ἐνδυμίων ἀπὸ τῆς ἡμετέρας γῆς καθεύδων ἀναρπασθείη[17] ποτὲ καὶ ἀφικόμενος βασιλεύσειε[18] τῆς χώρας· εἶναι δὲ τὴν γῆν ἐκείνην ἔλεγε τὴν ἡμῖν κάτω φαινομένην[19] σελήνην. Ἀλλὰ θαρρεῖν τε παρεκελεύετο καὶ μηδένα κίνδυνον ὑφορᾶσθαι· πάντα γὰρ ἡμῖν παρέσεσθαι[20] ὧν[21] δεόμεθα. «Ἢν δὲ καὶ κατορθώσω», ἔφη, «τὸν πόλεμον, ὃν ἐκφέρω νῦν πρὸς τοὺς τὸν ἥλιον κατοικοῦντας, ἁπάντων[22] εὐδαιμονέστατα παρ' ἐμοὶ καταβιώσεσθε». Καὶ ἡμεῖς ἠρόμεθα τίνες τε εἶεν[17] οἱ πολέμιοι καὶ τὴν αἰτίαν τῆς διαφορᾶς· Ὁ δέ[14], «Φαέθων», φησίν[2], «ὁ τῶν ἐν τῷ ἡλίῳ κατοικούντων βασιλεύς —οἰκεῖται γὰρ δὴ κἀκεῖνος ὥσπερ καὶ ἡ σελήνη— πολὺν ἤδη πρὸς ἡμᾶς πολεμεῖ χρόνον[1]. Ἤρξατο δὲ ἐξ αἰτίας τοιαύτης· τῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ ἐμῇ ποτε τοὺς ἀπορωτάτους συναγαγὼν ἐβουλήθην ἀποικίαν ἐς τὸν Ἑωσφόρον στεῖλαι, ὄντα ἔρημον καὶ ὑπὸ μηδενὸς κατοικούμενον· ὁ τοίνυν Φαέθων φθονήσας ἐκώλυε τὴν ἀποικίαν κατὰ μέσον τὸν πόρον ἀπαντήσας ἐπὶ[23] τῶν Ἱππομυρμήκων[24]. Τότε μὲν οὖν νικηθέντες —οὐ γὰρ ἦμεν ἀντίπαλοι τῇ παρασκευῇ— ἀνεχωρήσαμεν· νῦν δὲ βούλομαι αὖθις ἐξενεγκεῖν τὸν πόλεμον καὶ ἀποστεῖλαι τὴν ἀποικίαν. Ἢν οὖν ἐθέλητε, κοινωνήσατέ μοι τοῦ στόλου, γῦπας δὲ ὑμῖν ἐγὼ παρέξω τῶν

---

no en pasado: uso postclásico. — [13] Preposición. — [14] Demostrativo. — [15] (ἡμῶν). — [16] "(A hablar)". — [17] Oblicuo. — [18] Oblicuo e ingresivo. [19] "La que aparece abajo ante nosotros como". — [20] Estilo indirecto a través del γάρ. — [21] Sin antecedente. — [22] De comparación. — [23] "Al frente de". — [24] Heródoto III 102 habla de hormigas mayores que zo-

βασιλικῶν ἕνα ἑκάστῳ καὶ τὴν ἄλλην ὅπλισιν· αὔριον δὲ ποιησόμεθα τὴν ἔξοδρν». «Οὕτως», ἔφην ἐγώ, «γινέσθω, ἐπειδή σοι δοκεῖ».

Τότε μὲν οὖν παρ' αὐτῷ ἑστιαθέντες ἐμείναμεν, ἕωθεν δὲ διαναστάντες ἐταττόμεθα· καὶ γὰρ οἱ σκοποὶ ἐσήμαινον πλησίον εἶναι τοὺς πολεμίους... Συμμίξαντες δὲ ἐπειδὴ τὰ σημεῖα ἤρθη καὶ ὠγκήσαντο ἑκατέρων οἱ ὄνοι —τούτοις γὰρ ἀντὶ σαλπιστῶν χρῶνται— ἐμάχοντο. Καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον τῶν Ἡλιωτῶν αὐτίκα ἔφυγον [25] οὐδ' ἐς χεῖρας δεξάμενοι τοὺς Ἱππογύπους, καὶ ἡμεῖς εἰπόμεθα κτείνοντες· τὸ δεξιὸν δὲ αὐτῶν ἐκράτει τοῦ ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ εὐωνύμου [26], καὶ ἐπεξῆλθον οἱ Ἀεροκώνωπες [27] διώκοντες ἄχρι πρὸς τοὺς πεζούς. Ἐνταῦθα δὲ κἀκείνων [28] ἐπιβοηθούντων ἔφυγον ἐγκλίναντες [29], καὶ μάλιστα ἐπεὶ ᾔσθοντο τοὺς ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ σφῶν νενικημένους [30]. Τῆς δὲ τροπῆς λαμπρᾶς γεγενημένης [31] πολλοὶ μὲν ζῶντες ἡλίσκοντο, πολλοὶ δὲ καὶ ἀνῃροῦντο, καὶ τὸ αἷμα ἔρρει πολὺ [8] μὲν ἐπὶ τῶν νεφῶν, ὥστε αὐτὰ βάπτεσθαι καὶ ἐρυθρὰ φαίνεσθαι, οἷα παρ' ἡμῖν δυομένου τοῦ ἡλίου [31] φαίνεται, πολὺ [8] δὲ καὶ ἐς τὴν γῆν κατέσταζεν, ὥστε με εἰκάζειν, μὴ ἄρα τοιούτου τινὸς καὶ πάλαι ἄνω γενομένου [32] Ὅμηρος [33] ὑπέλαβεν αἵματι ὖσαι τὸν Δία ἐπὶ τῷ τοῦ Σαρπηδόνος θανάτῳ. Ἀναστρέψαντες δὲ ἀπὸ τῆς διώξεως δύο τρόπαια ἐστήσαμεν, τὸ μὲν ἐπὶ τῶν ἀραχνίων τῆς πεζομαχίας [34], τὸ δὲ τῆς ἀερομαχίας ἐπὶ τῶν νεφῶν. Ἄρτι δὲ τούτων γινομένων [31] ἠγγέλλοντο ὑπὸ τῶν σκοπῶν οἱ Νεφελοκένταυροι προσελαύνοντες [30], οὓς

---

rras. — [25] Concordancia *ad sensum*. — [26] Genitivo con verbo de "vencer". — [27] Tropas del ejército solar. — [28] Los de infantería. — [29] Los heliotas. — [30] Completiva participial. — [31] Genitivo absoluto. — [32] "Si no sería porque algo semejante hubiera ocurrido arriba en tiempos por lo que". — [33] *Il.* XVI 459-460. — [34] "El uno, relativo al combate de infantería, sobre las telarañas" (pues las arañas aliadas de Endimión

ἔδει πρὸ τῆς μάχης ἐλθεῖν [35] τῷ Φαέθοντι. Καὶ δὴ ἐφαίνοντο προσιόντες, θέαμα παραδοξότατον [36], ἐξ ἵππων πτερωτῶν καὶ ἀνθρώπων συγκείμενοι· μέγεθος δὲ τῶν μὲν ἀνθρώπων ὅσον [37] τοῦ 'Ροδίων κολοσσοῦ ἐξ ἡμισείας ἐς τὸ ἄνω [38], τῶν δὲ ἵππων ὅσον νεὼς μεγάλης φορτίδος. Τὸ μέντοι πλῆθος αὐτῶν οὐκ ἀνέγραψα, μή [39] τῳ καὶ ἄπιστον δόξῃ, τοσοῦτον ἦν [40]. 'Ηγεῖτο δὲ αὐτῶν ὁ ἐκ τοῦ Ζῳδιακοῦ τοξότης [41]. 'Επεὶ δὲ ᾔσθοντο τοὺς φίλους νενικημένους [30], ἐπὶ μὲν τὸν Φαέθοντα ἔπεμπον ἀγγελίαν αὖθις ἐπιέναι [39], αὐτοὶ δὲ διαταξάμενοι τεταραγμένοις ἐπιπίπτουσι τοῖς Σεληνίταις, ἀτάκτως περὶ τὴν δίωξιν καὶ τὰ λάφυρα διεσκεδασμένοις· καὶ πάντας μὲν τρέπουσιν, αὐτὸν δὲ τὸν βασιλέα καταδιώκουσι πρὸς τὴν πόλιν καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ὀρνέων αὐτοῦ κτείνουσιν· ἀνέσπασαν δὲ καὶ τὰ τρόπαια καὶ κατέδραμον ἅπαν τὸ ὑπὸ τῶν ἀραχνῶν πεδίον ὑφασμένον, ἐμὲ δὲ καὶ δύο τινὰς τῶν ἑταίρων ἐζώγρησαν. Ἤδη δὲ παρῆν καὶ ὁ Φαέθων καὶ αὖθις ἄλλα τρόπαια ὑπ' ἐκείνων [29] ἵστατο. 'Ημεῖς μὲν οὖν ἀπηγόμεθα ἐς τὸν ἥλιον αὐθημερὸν τὼ χεῖρε [6] ὀπίσω δεθέντες ἀραχνίου ἀποκόμματι. Οἱ δὲ [29] πολιορκεῖν μὲν οὐκ ἔγνωσαν τὴν πόλιν, ἀναστρέψαντες δὲ τὸ μεταξὺ τοῦ ἀέρος [42] ἀπετείχιζον, ὥστε μηκέτι τὰς αὐγὰς ἀπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν σελήνην διήκειν. Τὸ δὲ τεῖχος ἦν διπλοῦν, νεφελωτόν· ὥστε σαφὴς ἔκλειψις τῆς σελήνης ἐγεγόνει καὶ νυκτὶ διηνεκεῖ πᾶσα κατείχετο. Πιεζόμενος δὲ τούτοις ὁ 'Ενδυμίων πέμψας [43] ἱκέτευε καθαιρεῖν τὸ οἰκοδόμημα καὶ μὴ σφᾶς [44] περιορᾶν ἐν σκότῳ βιοτεύοντας,

---

habían preparado, con sus telas, un campo de batalla). — [35] "Deberían haberle llegado (como aliados)". — [36] Aposición a toda la frase. — [37] "(Era) como (el)". — [38] "De cintura para arriba" (el célebre coloso medía setenta codos). — [39] Final. — [40] Nosotros diríamos "su número era tan grande, que no...". — [41] Sagitario. — [42] El espacio aéreo que hay entre el sol y la luna. — [43] "(Un mensajero)". — [44] Los selenitas. —

ὑπισχνεῖτο δὲ καὶ φόρους τελέσειν καὶ σύμμαχος ἔσεσθαι καὶ μηκέτι πολεμήσειν, καὶ ὁμήρους ἐπὶ τούτοις δοῦναι ἤθελεν. Οἱ δὲ περὶ τὸν Φαέθοντα γενομένης δὶς ἐκκλησίας[31] τῇ προτέρᾳ μὲν οὐδὲν παρέλυσαν τῆς ὀργῆς[45], τῇ ὑστέρᾳ δὲ μετέγνωσαν, καὶ ἐγένετο ἡ εἰρήνη ἐπὶ τούτοις[46]· «Κατὰ τάδε συνθήκας ἐποιήσαντο οἱ Ἡλιῶται καὶ οἱ σύμμαχοι πρὸς Σεληνίτας καὶ τοὺς συμμάχους, ἐπὶ τῷ καταλῦσαι μὲν τοὺς Ἡλιώτας τὸ διατείχισμα καὶ μηκέτι ἐς τὴν σελήνην ἐσβάλλειν, ἀποδοῦναι δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ῥητοῦ ἕκαστον χρήματος[47], τοὺς δὲ Σεληνίτας ἀφεῖναι μὲν αὐτονόμους τούς γε ἄλλους ἀστέρας, ὅπλα δὲ μὴ ἐπιφέρειν τοῖς Ἡλιώταις, συμμαχεῖν δὲ τῇ ἀλλήλων[48], ἤν τις ἐπίῃ· φόρον δὲ ὑποτελεῖν ἑκάστου ἔτους[49] τὸν βασιλέα τῶν Σεληνιτῶν τῷ βασιλεῖ τῶν Ἡλιωτῶν δρόσου ἀμφορέας μυρίους, καὶ ὁμήρους δὲ σφῶν αὐτῶν[44] δοῦναι μυρίους, τὴν δὲ ἀποικίαν τὴν ἐς τὸν Ἑωσφόρον κοινῇ ποιεῖσθαι καὶ μετέχειν τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον[50]· ἐγγράψαι δὲ τὰς συνθήκας στήλῃ ἠλεκτρίνῃ καὶ ἀναστῆσαι ἐν μέσῳ τῷ ἀέρι ἐπὶ τοῖς μεθορίοις. Ὤμοσαν δὲ Ἡλιωτῶν μὲν Πυρωνίδης καὶ Θερίτης καὶ Φλόγιος, Σεληνιτῶν δὲ Νύκτωρ καὶ Μήνιος καὶ Πολυλάμπης».

235.
Los selenitas
(I 21-26)

Τοιαύτη μὲν ἡ εἰρήνη ἐγένετο· εὐθὺς δὲ τὸ τεῖχος καθῃρεῖτο καὶ ἡμᾶς τοὺς αἰχμαλώτους ἀπέδοσαν. Ἐπεὶ δὲ ἀφι-

---

45 "Cedieron en su cólera". — 46 Imitación de tratados históricos como el de Tucídides V 18-19. — 47 "Por la cantidad de dinero que para cada uno se estipule". — 48 "Ayudar los unos al país de los otros". — 49 Genitivo temporal. — 50 "El que quiera de entre los demás pueblos".

κόμεθα ἐς τὴν σελήνην, ὑπηντίαζον ἡμᾶς καὶ ἠσπάζοντο μετὰ δακρύων οἵ τε ἑταῖροι καὶ ὁ Ἐνδυμίων αὐτός. Καὶ ὁ μὲν ἠξίου[1] μεῖναί τε παρ' αὐτῷ καὶ κοινωνεῖν τῆς ἀποικίας... Ἐγὼ δὲ οὐδαμῶς ἐπειθόμην, ἀλλ' ἠξίουν ἀποπεμφθῆναι κάτω ἐς τὴν θάλατταν. Ὡς δὲ ἔγνω ἀδύνατον ὂν[2] πείθειν, ἀποπέμπει ἡμᾶς ἑστιάσας ἑπτὰ ἡμέρας. Ἃ δὲ μεταξὺ διατρίβων[3] ἐν τῇ σελήνῃ κατενόησα καινὰ καὶ παράδοξα, ταῦτα βούλομαι εἰπεῖν... Ἐπειδὰν... γηράσῃ[4] ὁ ἄνθρωπος, οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' ὥσπερ ὁ καπνὸς διαλυόμενος ἀὴρ γίνεται. Τροφὴ δὲ πᾶσιν αὕτη· ἐπειδὰν γὰρ[5] πῦρ ἀνακαύσωσι[4], βατράχους ὀπτῶσιν ἐπὶ τῶν ἀνθράκων· πολλοὶ δὲ παρ' αὐτοῖς εἰσιν ἐν τῷ ἀέρι πετόμενοι· ὀπτωμένων[6] δὲ περικαθεζόμενοι ὥσπερ δὴ περὶ τράπεζαν κάπτουσι[7] τὸν ἀναθυμιώμενον καπνὸν καὶ εὐωχοῦνται. Σίτῳ μὲν δὴ τρέφονται τοιούτῳ· ποτὸν δὲ αὐτοῖς ἐστιν ἀὴρ ἀποθλιβόμενος ἐς κύλικα ὑγρὸν ἀνιεὶς ὥσπερ δρόσον... Καλὸς δὲ νομίζεται παρ' αὐτοῖς ἤν πού τις φαλακρὸς[8] καὶ ἄκομος ᾖ, τοὺς δὲ κομήτας καὶ μυσάττονται. Ἐπὶ δὲ τῶν κομητῶν ἀστέρων τοὐναντίον[9] τοὺς κομήτας νομίζουσι καλούς· ἐπεδήμουν γάρ τινες, οἳ καὶ περὶ ἐκείνων διηγοῦντο[10]. Καὶ μὴν καὶ γένεια φύουσι μικρὸν ὑπὲρ[11] τὰ γόνατα. Καὶ ὄνυχας ἐν

---

235. [1] "(Que yo)". — [2] Completiva participial. — [3] "Mientras viví". [4] Iterativo. — [5] No se traduce. — [6] Genitivo absoluto temporal sin sujeto. — [7] Hay otra variante λάπτουσι: el pasaje recuerda al de Heródoto IV 75, sobre la costumbre de los escitas (en que, a su vez, hay reminiscencias de algo parecido a la sauna finlandesa) de aspirar vapores procedentes de piedras ardientes; cf. también I 202, sobre un uso parecido de los maságetas. — [8] Heródoto habla (IV 23) de un pueblo compuesto por calvos de nacimiento. — [9] Anticipación de la frase siguiente. — [10] Es lógico que, según estas noticias de viajeros que han estado en los cometas, los habitantes de éstos prefieran a los cabelludos, puesto que κομήτης significa precisamente eso, "astro con cabellera". — [11] "Hasta

τοῖς ποσὶν οὐκ ἔχουσιν, ἀλλὰ πάντες εἰσὶ μονοδάκτυλοι. Ὑπὲρ δὲ τὰς πυγὰς ἑκάστῳ αὐτῶν κράμβη ἐκπέφυκε μακρὰ ὥσπερ οὐρά, θάλλουσα ἐς ἀεὶ καὶ ὑπτίου ἀναπίπτοντος[12] οὐ κατακλωμένη. Ἀπομύττονται δὲ μέλι δριμύτατον· κἀπειδὰν ἢ πονῶσιν[4] ἢ γυμνάζωνται[4], γάλακτι πᾶν τὸ σῶμα[13] ἱδροῦσιν, ὥστε καὶ τυροὺς ἀπ' αὐτοῦ πήγνυσθαι[14], ὀλίγον τοῦ μέλιτος ἐπιστάξαντες[15]· ἔλαιον δὲ ποιοῦνται ἀπὸ τῶν κρομμύων πάνυ λιπαρόν τε καὶ εὐῶδες ὥσπερ μύρον. Ἀμπέλους δὲ πολλὰς ἔχουσιν ὑδροφόρους· αἱ γὰρ ῥᾶγες τῶν βοτρύων εἰσὶν ὥσπερ χάλαζα, καί μοι δοκεῖ[16] ἐπειδὰν ἐμπεσὼν ἄνεμος διασείσῃ τὰς ἀμπέλους ἐκείνας, τότε πρὸς ἡμᾶς καταπίπτει ἡ χάλαζα διαρραγέντων τῶν βοτρύων[17]. Τῇ μέντοι γαστρὶ ὅσα[18] πήρᾳ χρῶνται τιθέντες ἐν αὐτῇ ὅσων[19] δέονται· ἀνοικτὴ γὰρ αὐτοῖς[8] αὕτη καὶ πάλιν κλειστή ἐστιν· ἔντερον δὲ οὐδὲν ἐν αὐτῇ φαίνεται ἤπερ τοῦτο μόνον[20], ὅτι δασεῖα πᾶσα ἔντοσθεν καὶ λάσιός ἐστιν, ὥστε καὶ τὰ νεογνά, ἐπειδὰν ῥιγῶσιν[21], ἐς ταύτην ὑποδύεται. Ἐσθὴς δὲ τοῖς μὲν πλουσίοις[8] ὑαλίνη[22] μαλθακή, τοῖς πένησι[8] δὲ χαλκῆ ὑφαντή· πολύχαλκα γὰρ τὰ ἐκεῖ χωρία καὶ ἐργάζονται[23] τὸν χαλκὸν ὕδατι ὑποβρέξαντες ὥσπερ τὰ ἔρια. Περὶ μέντοι τῶν ὀφθαλμῶν, οἵους[24] ἔχουσιν, ὀκνῶ

---

un poco más arriba de". — 12 Genitivo absoluto concesivo sin sujeto. — 13 Acusativo de relación. — 14 Media: sujeto, los selenitas. — 15 Anacoluto: como si hubiera dicho πηγνῦσι o πήγνυνται. — 16 Parentético. — 17 Genitivo absoluto causal. — 18 Igual a ὡς: la palabra siguiente es predicativa. — 19 Falta el antecedente. — 20 La versión un poco libre sería "ni nada más, sino que". — 21 Iterativo: plural con sujeto neutro. Luciano no puede haber tenido noticias del canguro; pero existían rumores acerca de una bolsa marsupial en peces como el tiburón. — 22 Heródoto, refiriéndose al algodón, había hablado (VII 65) de vestidos de madera. — 23 Impersonal. — 24 Introduce una interrogativa indirecta precedida por una especie de prolepsis: igual a περὶ τοῦ οἵους ἔχουσι

μὲν εἰπεῖν, μή[25] τίς με νομίσῃ ψεύδεσθαι διὰ τὸ ἄπιστον τοῦ λόγου[26]. Ὅμως δὲ καὶ τοῦτο ἐρῶ· τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξαιρετοὺς ἔχουσι, καὶ ὁ βουλόμενος ἐξελὼν τοὺς αὐτοῦ φυλάττει ἔστ' ἂν δεηθῇ ἰδεῖν· οὕτω[27] δ' ἐνθέμενος ὁρᾷ· καὶ πολλοὶ τοὺς σφετέρους ἀπολέσαντες παρ' ἄλλων χρησάμενοι ὁρῶσιν. Εἰσὶ δ'[28] οἳ καὶ πολλοὺς ἀποθέτους ἔχουσιν. Τὰ ὦτα δὲ πλατάνων φύλλα ἐστὶν αὐτοῖς[8]... Καὶ μὴν καὶ ἄλλο θαῦμα ἐν τοῖς βασιλείοις ἐθεασάμην· κάτοπτρον μέγιστον κεῖται ὑπὲρ φρέατος οὐ πάνυ βαθέος. Ἂν[29] μὲν οὖν ἐς τὸ φρέαρ καταβῇ τις, ἀκούει πάντων τῶν παρ' ἡμῖν ἐν τῇ γῇ λεγομένων, ἐὰν δὲ ἐς τὸ κάτοπτρον ἀποβλέψῃ, πάσας μὲν πόλεις, πάντα δὲ ἔθνη ὁρᾷ ὥσπερ ἐφεστὼς ἑκάστοις· τότε καὶ τοὺς οἰκείους ἐγὼ ἐθεασάμην καὶ πᾶσαν τὴν πατρίδα, εἰ[30] δὲ κἀκεῖνοι ἐμὲ ἑώρων, οὐκ ἔχω τὸ ἀσφαλὲς[31] εἰπεῖν. Ὅστις δὲ ταῦτα μὴ πιστεύει οὕτως ἔχειν, ἄν[29] ποτε καὶ αὐτὸς ἐκεῖσε ἀφίκηται, εἴσεται ὡς ἀληθῆ λέγω.

236.

Regreso a la tierra

(I 27-29)

Τότε δ' οὖν ἀσπασάμενοι τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἐμβάντες ἀνήχθημεν· ἐμοὶ δὲ καὶ δῶρα ἔδωκεν ὁ Ἐνδυμίων, δύο μὲν τῶν ὑαλίνων χιτώνων, πέντε δὲ χαλκοῦς, καὶ πανοπλίαν θερμίνην, ἃ πάντα ἐν τῷ κήτει κατέ-

---

τοὺς ὀφθαλμούς. — 25 "No vaya a ser que". — 26 Este miembro explica a νομίσῃ. — 27 "En ese caso". — 28 "(Personas)". — 29 Conjunción. — 30 Introduce interrogativa indirecta. — 31 "Con seguridad".

λιπον[1]. Συνέπεμψε δὲ ἡμῖν καὶ Ἱππογύπους χιλίους παραπέμψοντας ἄχρι σταδίων πεντακοσίων. Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ πολλὰς μὲν καὶ ἄλλας χώρας παρημείψαμεν, προσέσχομεν δὲ καὶ τῷ Ἑωσφόρῳ ἄρτι συνοικιζομένῳ καὶ ἀποβάντες ὑδρευσάμεθα. Ἐμβάντες δὲ ἐς τὸν Ζῳδιακὸν ἐν ἀριστερᾷ παρῇμεν τὸν ἥλιον ἐν χρῷ παραπλέοντες· οὐ γὰρ ἀπέβημεν καίτοι πολλὰ τῶν ἑταίρων ἐπιθυμούντων[2], ἀλλ' ὁ ἄνεμος οὐκ ἐφῆκεν. Ἐθεώμεθα μέντοι τὴν χώραν εὐθαλῆ τε καὶ πίονα καὶ εὔυδρον καὶ πολλῶν ἀγαθῶν μεστήν. Ἰδόντες δ' ἡμᾶς οἱ Νεφελοκένταυροι, μισθοφοροῦντες παρὰ τῷ Φαέθοντι, ἐπέπτησαν ἐπὶ τὴν ναῦν καὶ μαθόντες[3] ἐνσπόνδους ἀνεχώρησαν. Ἤδη δὲ καὶ οἱ Ἱππόγυποι ἀπεληλύθεσαν· πλεύσαντες δὲ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα καὶ ἡμέραν, περὶ ἑσπέραν ἀφικόμεθα ἐς τὴν Λυχνόπολιν καλουμένην, ἤδη τὸν κάτω[4] πλοῦν διώκοντες. Ἡ δὲ πόλις αὕτη κεῖται μεταξὺ τοῦ Πλειάδων καὶ τοῦ Ὑάδων ἀέρος, ταπεινοτέρα[5] μέντοι πολὺ τοῦ Ζῳδιακοῦ. Ἀποβάντες δὲ ἄνθρωπον μὲν οὐδένα εὕρομεν, λύχνους δὲ περιθέοντας καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ περὶ τὸν λιμένα διατρίβοντας, τοὺς μὲν μικροὺς καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν[6] πένητας πολλούς, ὀλίγους δὲ τῶν μεγάλων καὶ δυνατῶν πάνυ λαμπροὺς καὶ περιφανεῖς. Οἰκήσεις δὲ αὐτοῖς καὶ λυχνεῶνες[7] ἰδίᾳ ἑκάστῳ πεποίηντο, καὶ αὐτοὶ[8] ὀνόματα εἶχον, ὥσπερ οἱ ἄνθρωποι, καὶ φωνὴν προϊεμένων ἠκούομεν, καὶ οὐδὲν ἡμᾶς ἠδίκουν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ξένια ἐκάλουν· ἡμεῖς δὲ ὅμως ἐφοβούμεθα, καὶ οὔτε δειπνῆσαι οὔτε ὑπνῶσαί τις ἡμῶν ἐτόλμησεν. Ἀρχεῖα δὲ αὐτοῖς ἐν μέσῃ τῇ πόλει πεποίηται, ἔνθα ὁ ἄρχων αὐτῶν διὰ νυκτὸς ὅλης κάθηται ὀνομαστὶ καλῶν ἕκαστον· ὃς[9] δ' ἂν μὴ ὑπα-

236. [1] Más tarde. — [2] Concesivo con tal valor indicado por καίτοι frente al más usual καίπερ. — [3] "(Que estábamos)". — [4] "Hacia la tierra". — [5] Con idea local. — [6] "Por así decirlo". — [7] "Viviendas o, mejor dicho, candelabros". — [8] Los candiles. — [9] Sin antecedente. —

κούσῃ, καταδικάζεται ἀποθανεῖν ὡς λιπὼν τὴν τάξιν· ὁ δὲ θάνατός ἐστι σβεσθῆναι. Παρεστῶτες δὲ ἡμεῖς ἑωρῶμεν τά γινόμενα καὶ ἠκούομεν ἅμα τῶν λύχνων ἀπολογουμένων καὶ τὰς αἰτίας λεγόντων δι' ἃς ἐβράδυνον[10]. Ἔνθα καὶ τόν ἡμέτερον λύχνον ἐγνώρισα καὶ προσειπὼν αὐτὸν περὶ τῶν κατ' οἶκον[11] ἐπυνθανόμην ὅπως ἔχοιεν[12]· ὁ δέ μοι ἅπαντα ἐκεῖνα διηγήσατο. Τήν μὲν οὖν νύκτα ἐκείνην αὐτοῦ[13] ἐμείναμεν, τῇ δὲ ἐπιούσῃ[14] ἄραντες ἐπλέομεν ἤδη πλησίον τῶν νεφῶν· ἔνθα δὴ καὶ τὴν Νεφελοκοκκυγίαν πόλιν ἰδόντες ἐθαυμάσαμεν, οὐ μέντοι ἐπέβημεν αὐτῆς· οὐ γὰρ εἴα τὸ πνεῦμα. Βασιλεύειν μέντοι αὐτῶν ἐλέγετο Κόρωνος[15] ὁ Κοττυφίωνος. Καὶ ἐγὼ ἐμνήσθην Ἀριστοφάνους τοῦ ποιητοῦ, ἀνδρὸς σοφοῦ καὶ ἀληθοῦς καὶ μάτην ἐφ' οἷς ἔγραψεν ἀπιστουμένου. Τρίτῃ δὲ ἀπὸ ταύτης ἡμέρᾳ καὶ τὸν Ὠκεανόν ἤδη σαφῶς ἑωρῶμεν, γῆν δὲ οὐδαμοῦ, πλήν γε τῶν ἐν τῷ ἀέρι[16]· καὶ αὗται δὲ πυρώδεις ἤδη καὶ ὑπεραυγεῖς[17] ἐφαντάζοντο. Τῇ δὲ τετάρτῃ[14] περὶ μεσημβρίαν μαλακῶς ἐνδιδόντος τοῦ πνεύματος καὶ συνιζάνοντος ἐπὶ τὴν θάλατταν κατετέθημεν.

237.

En el vientre del monstruo

(I 30-35)

Ὡς δὲ τοῦ ὕδατος[1] ἐψαύσαμεν, θαυμασίως ὑπερηδόμεθα καὶ ὑπερεχαίρομεν καὶ πᾶσαν ἐκ τῶν παρόντων εὐφροσύνην

---

10 Tradúzcase como pluscuamperfecto. — 11 Especie de prolepsis: igual a ἐπυνθανόμην ὅπως ἔχοιεν οἱ κατ' οἶκον. — 12 Oblicuo. — 13 Adverbio. — 14 (ἡμέρᾳ). — 15 Construcción personal. — 16 Los astros que, al estar más lejos, van tomando el aspecto que tienen vistos desde aquí. 17 Predicativo.

ἐποιούμεθα[2] καὶ ἀποβάντες[3] ἐνηχόμεθα· καὶ γὰρ ἔτυχε γαλήνη οὖσα καὶ εὐσταθοῦν τὸ πέλαγος. Ἔοικε δὲ ἀρχὴ κακῶν μειζόνων γίνεσθαι πολλάκις ἡ πρὸς τὸ βέλτιον μεταβολή· καὶ γὰρ ἡμεῖς δύο μόνας ἡμέρας ἐν εὐδίᾳ πλεύσαντες τῆς τρίτης ὑποφαινούσης[4] πρὸς ἀνίσχοντα[5] τὸν ἥλιον ἄφνω ὁρῶμεν[6] θηρία καὶ κήτη πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, ἓν δὲ μέγιστον ἁπάντων ὅσον σταδίων χιλίων καὶ πεντακοσίων τὸ μέγεθος[7]· ἐπῄει δὲ κεχηνὸς καὶ πρὸ πολλοῦ[8] ταράττον τὴν θάλατταν ἀφρῷ τε περικλυζόμενον καὶ τοὺς ὀδόντας ἐκφαῖνον πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν φαλλῶν[9] ὑψηλοτέρους, ὀξεῖς δὲ πάντας ὥσπερ σκόλοπας καὶ λευκοὺς ὥσπερ ἐλεφαντίνους. Ἡμεῖς μὲν οὖν τὸ ὕστατον[10] ἀλλήλους προσειπόντες καὶ περιβαλόντες ἐμένομεν· τὸ[11] δὲ ἤδη παρῆν καὶ ἀναρροφῆσαν ἡμᾶς αὐτῇ νηὶ[12] κατέπιεν. Οὐ μέντοι ἔφθη[13] συναράξαι τοῖς ὀδοῦσιν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἀραιωμάτων ἡ ναῦς ἐς τὸ ἔσω διεξέπεσεν. Ἐπεὶ δὲ ἔνδον ἦμεν, τὸ μὲν πρῶτον[10] σκότος ἦν καὶ οὐδὲν ἑωρῶμεν, ὕστερον δὲ αὐτοῦ ἀναχανόντος[4] εἴδομεν κύτος μέγα καὶ πάντῃ πλατὺ καὶ ὑψηλόν, ἱκανὸν μυριάνδρῳ πόλει ἐνοικεῖν. Ἔκειντο δὲ ἐν μέσῳ καὶ μικροὶ ἰχθύες καὶ ἄλλα πολλὰ θηρία συγκεκομμένα καὶ πλοίων ἱστία καὶ ἄγκυραι καὶ ἀνθρώπων ὀστᾶ καὶ φορτία, κατὰ μέσον δὲ καὶ γῆ καὶ λόφοι ἦσαν, ἐμοὶ δο-

237. [1] Genitivo con verbo "tocar". — [2] "Nos entregamos a los regocijos de toda clase que permitían las circunstancias". — [3] "Saltando por la borda". — [4] Genitivo absoluto temporal. — [5] "Al salir". — [6] Presente histórico. — [7] Acusativo de relación. — [8] "Muy por delante de sí". — [9] Se refiere a los obeliscos o columnas que había en Siria, patria de Luciano, y a que, según se cuenta en *Sobre la diosa siria* 28, ascendían, al modo de los posteriores estilitas, determinados ascetas para orar más cerca de la divinidad. Allí se mencionan varios de Hierápolis a los que es atribuida una altura de 300 codos. Obsérvese que el cetáceo tiene dientes, como el cachalote, y no barbas, como la ballena. — [10] Adverbial. — [11] El monstruo. — [12] "Con nave y todo". — [13] "Pero no tuvo

κεῖν[14], ἐκ τῆς ἰλύος ἣν κατέπιε[15] συνιζάνουσα[16]. Ὕλη γοῦν ἐπ' αὐτῆς καὶ δένδρα παντοῖα ἐπεφύκει καὶ λάχανα ἐβεβλαστήκει καὶ ἐῴκει πάντα ἐξειργασμένοις[17]. Περίμετρον δὲ τῆς γῆς στάδιοι διακόσιοι καὶ τετταράκοντα. Ἦν[18] δὲ ἰδεῖν καὶ ὄρνεα θαλάττια, λάρους καὶ ἀλκυόνας, ἐπὶ τῶν δένδρων νεοττεύοντα[19]. Τότε μὲν οὖν ἐπὶ πολὺ ἐδακρύομεν, ὕστερον δὲ ἀναστήσαντες[20] τοὺς ἑταίρους τὴν μὲν ναῦν ὑπεστηρίξαμεν[21], αὐτοὶ δὲ τὰ πυρεῖα[22] συντρίψαντες καὶ πῦρ ἀνακαύσαντες δεῖπνον ἐκ τῶν παρόντων[23] ἐποιούμεθα. Παρέκειτο δὲ ἄφθονα καὶ παντοδαπὰ κρέα τῶν ἰχθύων καὶ ὕδωρ ἔτι τὸ ἐκ τοῦ Ἑωσφόρου εἴχομεν. Τῇ ἐπιούσῃ[24] δὲ διαναστάντες, εἴ ποτε ἀναχάνοι[25] τὸ κῆτος, ἑωρῶμεν ἄλλοτε μὲν γῆν, ἄλλοτε δὲ ὄρη, ἄλλοτε δὲ μόνον τὸν οὐρανόν, πολλάκις δὲ καὶ νήσους· καὶ γὰρ ᾐσθανόμεθα φερομένου αὐτοῦ[26] ὀξέως πρὸς πᾶν μέρος τῆς θαλάττης. Ἐπεὶ δὲ ἤδη ἐθάδες τῇ διατριβῇ ἐγενόμεθα, λαβὼν ἑπτὰ τῶν ἑταίρων ἐβάδιζον ἐς τὴν ὕλην περισκοπήσασθαι τὰ πάντα βουλόμενος. Οὔπω δ' ὅλους πέντε διελθὼν σταδίους εὗρον ἱερὸν Ποσειδῶνος, ὡς ἐδήλου ἡ ἐπιγραφή, καὶ μετ' οὐ πολὺ καὶ τάφους πολλοὺς καὶ στήλας ἐπ' αὐτῶν πλησίον τε πηγὴν ὕδατος διαυγοῦς, ἔτι δὲ

---

tiempo de". — [14] "A mi parecer". — [15] Tradúzcase como pluscuamperfecto. — [16] Concordando sólo con γῇ. — [17] "Y todo parecía estar cultivado". — [18] "Era posible". — [19] Quizá hay aquí ecos de la historia de Jonás, el profeta del siglo VIII a. J. C. Naturalmente, el monstruo no es considerado como mamífero, sino como pez con agallas. — [20] Es de suponer que el que les hizo levantarse fue el narrador solo, como jefe. [21] Probablemente sacan la nave del "mar interior" varándola en seco en la isla y apuntalando sus costados. — [22] Los πυρεῖα son un trozo cóncavo de madera (ἐσχάρα) y un vástago (τρύπανον) del mismo material que se hacía girar rápidamente sobre el otro para producir chispas en la yesca. — [23] "(La mejor) comida (posible) en (aquellas) circunstancias". [24] (ἡμέρᾳ). — [25] Iterativo en el pasado. — [26] Completiva participial. —

καὶ κυνὸς ὑλακὴν ἠκούομεν καὶ καπνὸς ἐφαίνετο πόρρωθεν καί τινα καὶ ἔπαυλιν εἰκάζομεν[27]. Σπουδῇ οὖν βαδίζοντες ἐφιστάμεθα πρεσβύτῃ καὶ νεανίσκῳ[28] μάλα προθύμως πρασιάν τινα ἐργαζομένοις καὶ ὕδωρ ἀπὸ τῆς πηγῆς ἐπ' αὐτὴν διοχετεύουσιν· ἡσθέντες οὖν ἅμα καὶ φοβηθέντες ἔστημεν· κἀκεῖνοι δὲ ταὐτὸν ἡμῖν ὡς τὸ εἰκὸς[29] παθόντες ἄναυδοι παρεστήκεσαν· χρόνῳ δὲ ὁ πρεσβύτης ἔφη· «Τίνες ἄρα ὑμεῖς ἐστε, ὦ ξένοι; Πότερον», ἔφη, «τῶν ἐναλίων δαιμόνων[30] ἢ ἄνθρωποι δυστυχεῖς ἡμῖν παραπλήσιοι; Καὶ γὰρ ἡμεῖς ἄνθρωποι ὄντες καὶ ἐν γῇ τραφέντες νῦν θαλάττιοι γεγόναμεν καὶ συννηχόμεθα τῷ περιέχοντι τούτῳ θηρίῳ, οὐδ'[31] ἃ πάσχομεν ἀκριβῶς εἰδότες· τεθνάναι μὲν γὰρ εἰκάζομεν, ζῆν δὲ πιστεύομεν[32]». Πρὸς ταῦτα κἀγὼ εἶπον· «Καὶ ἡμεῖς[33] τοι ἄνθρωποι νεήλυδες, ὦ πάτερ, αὐτῷ σκάφει[12] πρῴην καταποθέντες. Προήλθομεν δὲ νῦν βουλόμενοι μαθεῖν τὰ ἐν τῇ ὕλῃ[34] ὡς ἔχει· πολλὴ γάρ τις καὶ λάσιος ἐφαίνετο. Δαίμων δέ τις, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς ἤγαγε σέ τε ὀψομένους[35] καὶ εἰσομένους[35] ὅτι μὴ[36] μόνοι ἐν τῷδε καθείργμεθα τῷ θηρίῳ· ἀλλὰ φράσον γε ἡμῖν τὴν σαυτοῦ τύχην, ὅστις ὢν ὅπως[37] δεῦρο εἰσῆλθες». Ὁ δὲ οὐ πρότερον[38] ἔφη[39] ἐρεῖν οὐδὲ πεύσεσθαι παρ' ἡμῶν πρὶν ξενίων τῶν παρόντων μεταδοῦναι, καὶ λαβὼν ἡμᾶς ἦγεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν —ἐπεποίητο[40] δὲ αὐτάρκη— παραθεὶς δὲ ἡμῖν λάχανά τε καὶ ἀκρόδρυα καὶ ἰχθῦς, ἔτι δὲ καὶ οἶνον ἐγχέας, ἐπειδὴ ἱκανῶς ἐκορέσθημεν, ἐπυνθάνετο ἃ ἐπεπόνθειμεν· κἀγὼ πάντα ἑξῆς διηγησάμην, τόν τε χειμῶνα καὶ τὰ ἐν

---

[27] "Creíamos ver". — [28] Nótese que el "muchacho" lleva veintisiete años en el vientre del animal. — [29] "Como (es) natural". — [30] Partitivo. — [31] "Ni siquiera". — [32] "Suponemos que estamos muertos, pero también tenemos esperanza de que vivamos". — [33] "También nosotros (somos)". — [34] Prolepsis. — [35] Final. — [36] Uso tardío de μή en vez de οὐ. — [37] "Quién eres y cómo". — [38] No se traduce. — [39] "Se negó a". — [40] Media. — [41] "Du-

τῇ νήσῳ καὶ τὸν ἐν τῷ ἀέρι πλοῦν, καὶ τὸν πόλεμον, καὶ τὰ ἄλλα μέχρι τῆς ἐς τὸ κῆτος καταδύσεως. Ὁ δὲ ὑπερθαυμάσας καὶ αὐτὸς ἐν μέρει τὰ καθ' ἑαυτὸν διεξῄει λέγων· «Τὸ μὲν γένος[7] εἰμί, ὦ ξένοι, Κύπριος, ὁρμηθεὶς δὲ κατ' ἐμπορίαν ἀπὸ τῆς πατρίδος μετὰ τοῦ παιδός, ὃν ὁρᾶτε, καὶ ἄλλων πολλῶν οἰκετῶν ἔπλεον ἐς Ἰταλίαν ποικίλον φόρτον κομίζων ἐπὶ νεὼς μεγάλης, ἣν ἐπὶ στόματι τοῦ κήτους διαλελυμένην ἴσως ἑωράκατε. Μέχρι μὲν οὖν Σικελίας εὐτυχῶς διεπλεύσαμεν· ἐκεῖθεν δὲ ἁρπασθέντες ἀνέμῳ σφοδρῷ τριταῖοι[41] ἐς τὸν Ὠκεανὸν ἀπηνέχθημεν, ἔνθα τῷ κήτει περιτυχόντες καὶ αὔτανδροι καταποθέντες[42] δύο ἡμεῖς μόνοι τῶν ἄλλων ἀποθανόντων[43] ἐσώθημεν. Θάψαντες δὲ τοὺς ἑταίρους καὶ ναὸν τῷ Ποσειδῶνι δειμάμενοι τουτονὶ[44] τὸν βίον ζῶμεν, λάχανα μὲν κηπεύοντες, ἰχθῦς δὲ σιτούμενοι καὶ ἀκρόδρυα. Πολλὴ δέ, ὡς ὁρᾶτε, ἡ ὕλη, καὶ μὴν καὶ ἀμπέλους ἔχει πολλάς, ἀφ' ὧν ἥδιστος οἶνος γίνεται· καὶ τὴν πηγὴν δὲ ἴσως εἴδετε καλλίστου καὶ ψυχροτάτου ὕδατος. Εὐνὴν δὲ ἀπὸ τῶν φύλλων ποιούμεθα καὶ πῦρ ἄφθονον καίομεν καὶ ὄρνεα δὲ θηρεύομεν τὰ ἐσπετόμενα[45] καὶ ζῶντας ἰχθῦς ἀγρεύομεν ἐξιόντες ἐπὶ τὰ βράγχια τοῦ θηρίου, ἔνθα καὶ λούμεθα[46], ὁπόταν ἐπιθυμήσωμεν. Καὶ μὴν καὶ λίμνη οὐ πόρρω ἐστὶν ἁλμυρὰ σταδίων εἴκοσι τὸ περίμετρον[7] ἰχθῦς ἔχουσα παντοδαπούς, ἐν ᾗ καὶ νηχόμεθα καὶ πλέομεν ἐπὶ σκάφους μικροῦ, ὃ ἐγὼ ἐναυπηγησάμην. Ἔτη δὲ ἡμῖν[47] ἐστι τῆς καταπόσεως ταῦτα ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἴσως φέρειν ἐδυνάμεθα, οἱ δὲ γείτονες ἡμῶν καὶ πάροικοι σφόδρα χαλεποὶ καὶ βαρεῖς εἰσιν, ἄμικτοί τε ὄντες καὶ ἄγριοι...

---

rante tres días". — 42 El καταποθέντες es ilógico: no lo sería καὶ αὐτάνδρου τῆς νεὼς καταποθείσης. — 43 Genitivo absoluto. — 44 Va con ναόν. — 45 A través de la gran boca. — 46 De λούω. — 47 Dativo de relación.

238.

Nuevos combates y liberación

(I 36-41 y II 1-2)

»Τοιαύτη μὲν ἡ χώρα ἐστίν· ἡμᾶς δὲ χρὴ ὁρᾶν ὅπως δυνησόμεθα τοσούτοις ἔθνεσι μάχεσθαι καὶ ὅπως βιοτεύσομεν[1]». «Πόσοι δέ», ἔφην ἐγώ, «πάντες οὗτοί εἰσι;» «Πλείους», ἔφη, «τῶν χιλίων». «Ὅπλα δὲ τίνα ἐστὶν αὐτοῖς[2];» «Οὐδέν», ἔφη, «πλὴν τὰ ὀστᾶ τῶν ἰχθύων». «Οὐκοῦν», ἔφην ἐγώ, «ἄριστ' ἂν ἔχοι[3] διὰ μάχης ἐλθεῖν αὐτοῖς ἅτε ἀνόπλοις οὖσιν[4] αὐτούς[5] γε ὡπλισμένους· εἰ γὰρ κρατήσομεν αὐτῶν, ἀδεῶς τὸν λοιπὸν βίον[6] οἰκήσομεν». Ἔδοξε ταῦτα, καὶ ἀπελθόντες ἐπὶ ναῦν παρεσκευαζόμεθα. Αἰτία δὲ τοῦ πολέμου ἔμελλεν ἔσεσθαι τοῦ φόρου[7] ἡ οὐκ ἀπόδοσις[8], ἤδη τῆς προθεσμίας ἐνεστώσης[9]. Καὶ δὴ οἱ μὲν ἔπεμπον[10] ἀπαιτοῦντες τὸν δασμόν· ὁ δὲ[11] ὑπεροπτικῶς ἀποκρινάμενος ἀπεδίωξε τοὺς ἀγγέλους. Πρῶτοι[12] οὖν οἱ Ψηττόποδες καὶ οἱ Παγουρίδαι χαλεπαίνοντες τῷ Σκινθάρῳ —τοῦτο γὰρ ἐκαλεῖτο[13]— μετὰ πολλοῦ θορύβου ἐπῄεσαν. Ἡμεῖς δὲ τὴν ἔφοδον ὑποπτεύοντες ἐξοπλισάμενοι ἀνεμένομεν, λόχον τινὰ προτάξαντες ἀνδρῶν πέντε καὶ εἴκοσιν· προείρητο δὲ τοῖς ἐν τῇ ἐνέδρᾳ, ἐπειδὰν ἴδωσι παρεληλυθότας τοὺς πολεμίους[14], ἐπανίστασθαι· καὶ οὕτως ἐποίη-

---

238. 1 Termina de hablar el anciano después de haber descrito las distintas clases de seres que les acosan. — 2 Posesivo. — 3 "Lo mejor sería". — 4 Participio con valor causal indicado por ἅτε. — 5 "Nosotros". Es sujeto de ἐλθεῖν. — 6 Acusativo temporal. — 7 Ha dicho antes que se ve obligado a pagar a los Ψηττόποδες quinientas ostras al año para poder cultivar sus tierras. — 8 Rasgo intencionadamente parodiado de la sintaxis tucididea. — 9 Concesivo. — 10 "(Mensajeros)". — 11 El anciano. — 12 Predicativo. — 13 "Así era llamado (el anciano)". Más adelante dirá que su hijo se llamaba Cíniras. — 14 Completiva participial. —

σαν. Ἐπαναστάντες γὰρ κατόπιν ἔκοπτον αὐτούς, καὶ ἡμεῖς δὲ καὶ αὐτοὶ πέντε καὶ εἴκοσι[15] τὸν ἀριθμὸν ὄντες —καὶ γὰρ ὁ Σκίνθαρος καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ συνεστρατεύοντο— ὑπηντιάζομεν καὶ συμμίξαντες θυμῷ καὶ ῥώμῃ διεκινδυνεύομεν. Τέλος[16] δὲ τροπὴν αὐτῶν[17] ποιησάμενοι κατεδιώξαμεν ἄχρι πρὸς τοὺς φωλεούς. Ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν πολεμίων ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατόν, ἡμῶν δὲ εἷς ὁ κυβερνήτης τρίγλης πλευρᾷ διαπαρεὶς τὸ μετάφρενον[18]. Ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα[6] ἐπηυλισάμεθα τῇ μάχῃ[19] καὶ τρόπαιον ἐστήσαμεν ῥάχιν ξηρὰν δελφῖνος ἀναπήξαντες. Τῇ ὑστεραίᾳ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι αἰσθόμενοι παρῆσαν, τὸ μὲν δεξιὸν κέρας ἔχοντες οἱ Ταριχᾶνες[20] —ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν[21] Πήλαμος— τὸ δ' εὐώνυμον οἱ Θυννοκέφαλοι, τὸ μέσον δὲ οἱ Καρκινόχειρες· οἱ γὰρ Τριτωνομένδητες[22] τὴν ἡσυχίαν ἦγον οὐδετέροις συμμαχεῖν προαιρούμενοι. Ἡμεῖς δὲ προαπαντήσαντες αὐτοῖς παρὰ τὸ Ποσειδώνιον συνεμίξαμεν πολλῇ βοῇ χρώμενοι. Ἀντήχει δὲ τὸ κῆτος ὥσπερ τὰ σπήλαια. Τρεψάμενοι δ' αὐτοὺς ἅτε γυμνῆτας ὄντας[4] καὶ καταδιώξαντες ἐς τὴν ὕλην τὸ λοιπὸν[16] ἐπεκρατοῦμεν τῆς γῆς. Καὶ μετ' οὐ πολὺ κήρυκας ἀποστείλαντες νεκρούς τε ἀνῃροῦντο καὶ περὶ φιλίας διελέγοντο· ἡμῖν δὲ οὐκ ἐδόκει σπένδεσθαι, ἀλλὰ τῇ ὑστεραίᾳ χωρήσαντες ἐπ' αὐτοὺς πάντας ἄρδην ἐξεκόψαμεν πλὴν τῶν Τριτωνομενδήτων. Οὗτοι δὲ ὡς εἶδον τὰ γινόμενα, διαδράντες ἐκ τῶν βραγ-

---

15 Dice claramente que en ese momento la expedición se compone de cuarenta y ocho hombres: dos habían quedado en la isla de las mujeres-vides, pero faltan noticias de otros dos, pues al principio eran el narrador, el piloto y cincuenta tripulantes. — 16 Adverbial. — 17 "(Conmemorativo de la retirada) de ellos". — 18 Acusativo de relación. — 19 "En el campo de batalla". — 20 Imitación de los étnicos del tipo Ἀκαρνᾶνες. — 21 Genitivo con verbo de "mandar". — 22 No está claro este étnico, que contiene el nombre del tritón y el de la ciudad egipcia de

χίων ἀφῆκαν αὐτοὺς ἐς τὴν θάλατταν. Ἡμεῖς δὲ τὴν χώραν ἐπελθόντες ἔρημον ἤδη οὖσαν τῶν πολεμίων τὸ λοιπὸν[16] ἀδεῶς κατῳκοῦμεν, τὰ πολλὰ γυμνασίοις τε καὶ κυνηγεσίοις χρώμενοι[23] καὶ ἀμπελουργοῦντες καὶ τὸν καρπὸν συγκομιζόμενοι τὸν ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ὅλως ἐῴκειμεν τοῖς[24] ἐν δεσμωτηρίῳ μεγάλῳ καὶ ἀφύκτῳ τρυφῶσι καὶ λελυμένοις. Ἐνιαυτὸν μὲν οὖν καὶ μῆνας ὀκτὼ[6] τοῦτον διήγομεν τὸν τρόπον[16]. Τῷ δ' ἐνάτῳ μηνὶ πέμπτῃ ἱσταμένου[25] περὶ τὴν δευτέραν τοῦ στόματος ἄνοιξιν —ἅπαξ γὰρ δὴ τοῦτο κατὰ τὴν ὥραν[26] ἑκάστην ἐποίει τὸ κῆτος, ὥστε ἡμᾶς πρὸς τὰς ἀνοίξεις τεκμαίρεσθαι τὰς ὥρας— περὶ οὖν τὴν δευτέραν, ὥσπερ ἔφην, ἄνοιξιν, ἄφνω βοή τε πολλὴ καὶ θόρυβος ἠκούετο καὶ ὥσπερ κελεύσματα καὶ εἰρεσίαι· ταραχθέντες οὖν ἀνειρπύσαμεν ἐπ' αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ θηρίου καὶ στάντες ἐνδοτέρω τῶν ὀδόντων καθεωρῶμεν ἁπάντων ὧν[27] ἐγὼ εἶδον θεαμάτων παραδοξότατον, ἄνδρας μεγάλους ὅσον[28] ἡμισταδιαίους τὰς ἡλικίας[18] ἐπὶ νήσων μεγάλων προσπλέοντας[29] ὥσπερ ἐπὶ τριηρῶν. Οἶδα μὲν οὖν ἀπίστοις ἐοικότα ἱστορήσων[14], λέξω δὲ ὅμως.

Νῆσοι ἦσαν ἐπιμήκεις μέν, οὐ πάνυ δὲ ὑψηλαί, ὅσον[28] ἑκατὸν σταδίων[12] ἑκάστη τὸ περίμετρον[18]· ἐπὶ δ' αὐτῶν ἔπλεον τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων[30] ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ ἑκατόν[31]· τούτων[30] δὲ οἱ μὲν παρ' ἑκάτερα τῆς νήσου καθήμενοι ἐφεξῆς ἐκωπηλάτουν κυπαρίττοις μεγάλαις αὐτοκλά-

---

Mendes. — [23] "Por regla general dedicados al ejercicio y a la caza". — [24] A pesar del τοῖς, se refiere a unos supuestos prisioneros inexistentes. — [25] "El (día) cinco del (mes) que crece" es equivalente a nuestro día cinco, y la πέμπτη... φθίνοντος, "cinco del (mes) que disminuye", el veinticinco o veintiséis a partir de la luna nueva, esto es, el quinto empezando por el final. — [26] "Hora". — [27] Atracción: en vez de ἅ. — [28] "Poco más o menos". — [29] Heródoto II 156 habla de una isla flotante. — [30] Partitivo. — [31] Una preposición con su régimen haciendo las

δοις καὶ αὐτοκόμοις ὥσπερεὶ ἐρετμοῖς, κατόπιν δὲ ἐπὶ τῆς πρύμνης, ὡς ἐδόκει, κυβερνήτης ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ εἱστήκει χαλκοῦν ἔχων πηδάλιον πεντεσταδιαῖον τὸ μῆκος[18]· ἐπὶ δὲ τῆς πρῴρας ὅσον[28] τετταράκοντα ὡπλισμένοι αὐτῶν ἐμάχοντο πάντα[18] ἐοικότες ἀνθρώποις πλὴν τῆς κόμης· αὕτη δὲ πῦρ ἦν καὶ ἐκαίετο, ὥστε οὐδὲ κορύθων[32] ἐδέοντο. Ἀντὶ δὲ ἱστίων ὁ ἄνεμος ἐμπίπτων τῇ ὕλῃ πολλῇ οὔσῃ ἐν ἑκάστῃ ἐκόλπου τε αὐτὴν καὶ ἔφερε τὴν νῆσον ᾗ ἐθέλοι[33] ὁ κυβερνήτης· κελευστὴς δὲ ἐφειστήκει αὐτοῖς[34] καὶ πρὸς τὴν εἰρεσίαν ὀξέως ἐκινοῦντο[35] ὥσπερ τὰ μακρὰ τῶν πλοίων[30]. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον δύο ἢ τρεῖς[35] ἑωρῶμεν, ὕστερον δὲ ἐφάνησαν ὅσον[28] ἑξακόσιαι[35], καὶ διαστάντες[36] ἐπολέμουν καὶ ἐναυμάχουν...

Τὸ δ' ἀπὸ τούτου[37] μηκέτι φέρων ἐγὼ τὴν ἐν τῷ κήτει δίαιταν ἀχθόμενός τε τῇ μονῇ μηχανήν τινα ἐζήτουν, δι' ἧς ἂν ἐξελθεῖν γένοιτο[38]· καὶ τὸ μὲν πρῶτον[16] ἔδοξεν ἡμῖν διορύξασι[39] κατὰ τὸν δεξιὸν τοῖχον[40] ἀποδρᾶναι· καὶ ἀρξάμενοι διακόπτειν, ἐπειδὴ προελθόντες ὅσον[28] πέντε σταδίους οὐδὲν ἠνύομεν, τοῦ μὲν ὀρύγματος ἐπαυσάμεθα, τὴν δὲ ὕλην καῦσαι διέγνωμεν· οὕτω γὰρ ἂν τὸ κῆτος ἀποθανεῖν[41]· εἰ δὲ τοῦτο γένοιτο, ῥᾳδία ἔμελλεν ἡμῖν ἔσεσθαι ἡ ἔξοδος. Ἀρξάμενοι οὖν ἀπὸ τῶν οὐραίων ἐκαίομεν, καὶ ἡμέρας μὲν ἑπτὰ καὶ ἴσας νύκτας[6] ἀναισθήτως εἶχε[42] τοῦ καύματος, ὀγδόῃ δὲ καὶ ἐνάτῃ συνίεμεν αὐτοῦ νοσοῦντος[14]· ἀργότερον[16] γοῦν ἀνέχασκε, καὶ εἴ ποτε ἀνα-

---

veces de sujeto. — [32] Alusión al yelmo homérico (*Il.* V 4) del que brotaban llamas. — [33] Iterativo. — [34] Los remeros. — [35] Las naves-islas. — [36] Los tripulantes de las islas. Sigue la descripción de una batalla naval que recuerda a las de Tucídides. — [37] "A partir de entonces". — [38] "Fuera posible". — [39] Atraído por el dativo anterior. — [40] "Costado (del pez)". — [41] Infinitivo potencial dependiente del verbo de "pensar" que va implícito en lo anterior. — [42] "No se daba cuenta (el monstruo)".

χάνοι[43], ταχὺ συνέμυε. Δεκάτῃ δὲ καὶ ἑνδεκάτῃ τέλεον[16] ἀπενεκροῦτο καὶ δυσῶδες ἦν· τῇ δωδεκάτῃ δὲ μόλις[44] ἐνενοήσαμεν, ὡς, εἰ μή τις χανόντος αὐτοῦ[45] ὑποστηρίξειε[46] τοὺς γομφίους, ὥστε μηκέτι συγκλεῖσαι, κινδυνεύσομεν κατακλεισθέντες ἐν νεκρῷ αὐτῷ ἀπολέσθαι· οὕτω δὴ μεγάλαις δοκοῖς τὸ στόμα διερείσαντες τὴν ναῦν ἐπεσκευάζομεν ὕδωρ τε ὡς ἔνι πλεῖστον[47] ἐμβαλλόμενοι καὶ τὰ ἄλλα ἐπιτήδεια· κυβερνᾶν δ' ἔμελλεν ὁ Σκίνθαρος[48]. Τῇ δ' ἐπιούσῃ τὸ μὲν[49] ἤδη ἐτεθνήκει. Ἡμεῖς δὲ ἀνελκύσαντες τὸ πλοῖον[50] καὶ διὰ τῶν ἀραιωμάτων διαγαγόντες καὶ ἐκ τῶν ὀδόντων ἐξάψαντες ἠρέμα καθήκαμεν ἐς τὴν θάλατταν· ἐπαναβάντες δὲ ἐπὶ τὰ νῶτα καὶ θύσαντες τῷ Ποσειδῶνι αὐτοῦ[16] παρὰ τὸ τρόπαιον[51] ἡμέρας τε τρεῖς ἐπαυλισάμενοι —νηνεμία γὰρ ἦν— τῇ τετάρτῃ ἀπεπλεύσαμεν.

---

[43] Iterativo de pasado. — [44] "Tarde, pero oportunamente". — [45] Genitivo *absoluto temporal.* — [46] *Oblicuo.* — [47] *"En la mayor cantidad posible".* [48] Pues el piloto había muerto. — [49] El cetáceo. — [50] Desde el "mar interior" hasta las encías. — [51] Los vencedores en la batalla naval han clavado, a guisa de trofeo, en la cabeza del cetáceo una de las naves-islas derrotadas.

JENOFONTE

Jenofonte (ca. 430-354 a. J. C.) es autor muy utilizado en la enseñanza de la lengua griega. La sencillez y transparencia de su estilo, la pureza de su Morfología y Sintaxis, que lo sitúan entre los más correctos representantes del dialecto ático; su irreprochabilidad en los aspectos moral e ideológico y, en fin, la simpatía inspirada por su figura de hombre de bien que se trasluce a través de sus obras, han hecho que este escritor se haya convertido en predilecto de las escuelas.

Por regla general, la obra elegida a tales fines es la *Anábasis,* relato de la expedición de Ciro el Joven contra su hermano Artajerjes y de la retirada del ejército expedicionario en que tomó Jenofonte una parte preponderante; y como ese texto, aunque no exento de bellezas, resulta, en general, árido y privado de gran interés, ello ha hecho que el valor literario de la llamada "abeja ática" no haya sido apreciado en el grado en que realmente merece serlo.

Jenofonte no es una de las primeras figuras de la Literatura griega; pero tanto esas cualidades humanas a que antes nos referíamos, como sus excelentes dotes literarias, como la honesta, si no genial, objetividad con que trata los temas históricos en

la citada *Anábasis* o en las *Helénicas*, como la forma amena y clara en que recoge las doctrinas socráticas en las obras de este tipo (*Apología de Sócrates* y *Memorables*, *Económico* y *Banquete* de que aquí se recoge una parte), como, en fin, la buena intención y el ingenuo entusiasmo con que expone sus ideas sobre política y materias técnicas (*La constitución de los lacedemonios*, *Hierón*, *Hipárquico*, *Sobre la hípica*, *Sobre los ingresos*, *Cinegético*) o encomia a sus políticos favoritos (*Agesilao* y Ciro en la *Ciropedia*) colocan a este autor entre los más dignos de ser leídos.

El *Económico* es obra escrita por Jenofonte sin pretensiones, pero con cariño. Las cuestiones tratadas por Sócrates y por unos supuestos intelocutores en una versión más o menos lograda del diálogo socrático resultan interesantes y nos dan una idea muy clara del estilo y temperamento de Jenofonte, que, evidentemente, se sentía atraído por las materias relacionadas con la administración doméstica y los problemas planteados por el cultivo de los campos.

El *Banquete* es un libro poco extenso en que Jenofonte nos hace ver cómo discuten y conversan de sobremesa varios conocidos personajes atenienses. El trozo que recogemos contiene dos bellos elogios de la pobreza: Cármides, que ha sido despojado de sus muchos bienes, ensalza la tranquilidad de que ahora goza en oposición con sus temores e incomodidades de antes; y Antístenes se considera a sí mismo rico, no teniendo casi nada, y ello porque la verdadera riqueza no está en lo material, sino en el espíritu.

Las llamadas *Memorables*, que sería mejor designar como *Recuerdos*, son una obra en que Jenofonte, que fue discípulo de Sócrates, se propone defender su memoria y recoger algunas conversaciones en que su maestro trataba temas generalmente

relacionados con la moral. Sin ánimo de establecer comparaciones entre estos diálogos socráticos y los de Platón, podemos decir que aquéllos son un valioso testimonio sin el cual conoceríamos peor al Sócrates verdadero.

239.

Ciro y Lisandro

(*Económico* IV 18-25)

«Καὶ ναὶ μὰ Δί'» ἔφη ὁ Σωκράτης «Κῦρός γε, εἰ ἐβίωσεν, ἄριστος ἂν δοκεῖ ἄρχων γενέσθαι· καὶ τούτου τεκμήρια ἄλλα τε πολλὰ παρέσχηται καί, ὁπότε περὶ τῆς βασιλείας τῷ ἀδελφῷ ἐπορεύετο μαχούμενος[1], παρὰ μὲν Κύρου οὐδεὶς λέγεται αὐτομολῆσαι πρὸς βασιλέα, παρὰ δὲ τοῦ βασιλέως πολλαὶ μυριάδες πρὸς Κῦρον. Ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο[2] ἡγοῦμαι μέγα τεκμήριον ἄρχοντος ἀρετῆς εἶναι, ᾧ[3] ἂν ἑκόντες πείθωνται καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς παραμένειν ἐθέλωσιν.

Ἐκείνῳ δὲ καὶ οἱ φίλοι ζῶντί τε συνεμάχοντο καὶ ἀποθανόντι συναπέθανον πάντες περὶ τὸν νεκρὸν μαχόμενοι· οὗτος τοίνυν ὁ Κῦρος λέγεται Λυσάνδρῳ, ὅτε ἦλθεν[4] ἄγων αὐτῷ τὰ παρὰ τῶν συμμάχων δῶρα[5], ἄλλα τε φιλοφρονεῖσθαι, ὡς αὐτὸς ἔφη ὁ Λύσανδρος ξένῳ ποτέ τινι ἐν Μεγάροις διηγούμενος, καὶ τὸν ἐν Σάρδεσι παράδεισον ἐπιδει-

239. [1] En la marcha hacia la capital de Persia, donde reinaba su hermano Artajerjes, que relata el libro I de la *Anábasis*. — [2] Anticipación de una completiva que ha sido sustituida anacolúticamente por otro giro. — [3] Relativa condicional. — [4] Lisandro. — [5] La entrevista se

κνύναι[6] αὐτὸν ἔφη. Ἐπεὶ δὲ ἐθαύμαζεν αὐτὸν ὁ Λύσανδρος ὡς[7] καλὰ μὲν τὰ δένδρα εἴη, δι' ἴσου δὲ πεφυτευμένα, ὀρθοὶ δὲ οἱ στίχοι τῶν δένδρων, εὐγώνια δὲ πάντα καλῶς εἴη, ὀσμαὶ δὲ πολλαὶ καὶ ἡδεῖαι συμπαρομαρτοῖεν αὐτοῖς περιπατοῦσι, καὶ ταῦτα θαυμάζων[8] εἶπεν· ' Ἀλλ' ἐγώ τοι, ὦ Κῦρε, πάντα μὲν ταῦτα θαυμάζω ἐπὶ τῷ κάλλει, πολὺ δὲ μᾶλλον ἄγαμαι τοῦ καταμετρήσαντός σοι καὶ διατάξαντος ἕκαστα τούτων '. Ἀκούσαντα δὲ ταῦτα τὸν Κῦρον ἡσθῆναί τε καὶ εἰπεῖν[9]· 'Ταῦτα τοίνυν, ὦ Λύσανδρε, ἐγὼ πάντα καὶ διεμέτρησα καὶ διέταξα, ἔστι δ' αὐτῶν[10], φάναι, ἃ καὶ ἐφύτευσα αὐτός'. Καὶ ὁ Λύσανδρος ἔφη, ἀποβλέψας εἰς αὐτὸν[11] καὶ ἰδὼν τῶν τε ἱματίων τὸ κάλλος ὧν εἶχε καὶ τῆς ὀσμῆς αἰσθόμενος καὶ τῶν στρεπτῶν καὶ τῶν ψελίων καὶ τοῦ ἄλλου κόσμου οὗ εἶχεν, εἰπεῖν[4]· ' Τί λέγεις ' φάναι[9] ' ὦ Κῦρε; Ἦ γὰρ σὺ ταῖς σαῖς χερσὶ τούτων τι ἐφύτευσας;' Καὶ τὸν Κῦρον ἀποκρίνασθαι· ' Θαυμάζεις τοῦτο, ὦ Λύσανδρε; Ὄμνυμί σοι τὸν Μίθρην, ὅτανπερ ὑγιαίνω, μηπώποτε δειπνῆσαι πρὶν[12] ἱδρῶσαι ἢ τῶν πολεμικῶν τι ἢ τῶν γεωργικῶν ἔργων μελετῶν ἢ ἀεὶ ἕν γέ τι φιλοτιμούμενος '. Καὶ αὐτὸς μέντοι ἔφη ὁ Λύσανδρος ἀκούσας ταῦτα δεξιώσασθαί τε αὐτὸν καὶ εἰπεῖν· ' Δικαίως μοι δοκεῖς, ὦ Κῦρε, εὐδαίμων εἶναι· ἀγαθὸς γὰρ ὢν ἀνὴρ εὐδαιμονεῖς '».

---

celebró en Sardes el 407 a. J. C. — [6] En realidad, la frase debía terminar aquí: αὐτὸν ἔφη es redundancia. — [7] El ὡς ("cuán") hay que entenderlo como suplido en las tres oraciones siguientes. — [8] καὶ ταῦτα θαυμάζων es pleonástico: el autor teme que el lector pierda el hilo por estar ἐπεί demasiado lejos. — [9] Dependiendo del implícito "dijo Lisandro (al extranjero)". El φάναι es tautológico. — [10] Partitivo dependiente de un (τινά) antecedente de ἅ. — [11] Ciro. — [12] Nosotros decimos "sin".

240.
La casa de Iscómaco
(IX 2-10)

«Οὐ γὰρ ποικίλμασι πολλοῖς κεκόσμηται, ὦ Σώκρατες [1], ἀλλὰ τὰ οἰκήματα ᾠκοδόμηται πρὸς αὐτὸ τοῦτο ἐσκεμμένα ὅπως ἀγγεῖα ὡς συμφορώτατα ᾖ τοῖς μέλλουσιν ἐν αὐτοῖς ἔσεσθαι, ὥστε αὐτὰ ἐκάλει [2] τὰ πρέποντα εἶναι ἐν ἑκάστῳ. Ὁ μὲν γὰρ θάλαμος ἐν ὀχυρῷ [3] ὢν τὰ πλείστου ἄξια καὶ στρώματα καὶ σκεύη παρεκάλει, τὰ δὲ ξηρὰ τῶν στεγνῶν τὸν σῖτον, τὰ δὲ ψυχεινὰ τὸν οἶνον, τὰ δὲ φανὰ ὅσα φάους δεόμενα ἔργα τε καὶ σκεύη ἐστί. Καὶ διαιτητήρια δὲ τοῖς ἀνθρώποις [4] ἐπεδείκνυον αὐτῇ κεκαλλωπισμένα τοῦ μὲν θέρους ψυχεινά, τοῦ δὲ χειμῶνος ἀλεεινά. Καὶ σύμπασαν δὲ τὴν οἰκίαν ἐπέδειξα αὐτῇ ὅτι πρὸς μεσημβρίαν ἀναπέπταται, ὥστε εὔδηλον εἶναι ὅτι χειμῶνος μὲν εὐήλιός ἐστι, τοῦ δὲ θέρους εὔσκιος. Ἔδειξα δὲ καὶ τὴν γυναικωνῖτιν αὐτῇ, θύρᾳ βαλανωτῇ ὡρισμένην ἀπὸ τῆς ἀνδρωνίτιδος... Ἐπεὶ δὲ ταῦτα διήλθομεν» ἔφη «οὕτω δὴ ἤδη κατὰ φυλὰς διεκρίνομεν τὰ ἔπιπλα. Ἠρχόμεθα δὲ πρῶτον» ἔφη «ἀθροίζοντες οἷς [5] ἀμφὶ θυσίας χρώμεθα. Μετὰ ταῦτα κόσμον γυναικὸς τὸν εἰς ἑορτὰς διῃροῦμεν, ἐσθῆτα ἀνδρὸς τὴν εἰς ἑορτὰς καὶ πόλεμον, καὶ στρώματα ἐν [6] γυναικωνίτιδι, στρώματα ἐν [6] ἀνδρωνίτιδι, ὑποδήματα γυναικεῖα, ὑποδήματα ἀνδρεῖα. Ὅπλων ἄλλη φυλή [7], ἄλλη ταλασιουργικῶν ὀργάνων, ἄλλη σιτοποιικῶν, ἄλλη ὀψοποιικῶν, ἄλλη τῶν ἀμφὶ λουτρόν, ἄλλη [8] ἀμφὶ μάκτρας [9], ἄλλη [8] ἀμφὶ τραπέ-

---

240. [1] Iscómaco relata a Sócrates cómo ha aconsejado a su esposa que se cuide del orden doméstico y, ante todo, describe las ventajas que para ello ofrecía su casa. — [2] "Ellas mismas invitaban". — [3] "En situación propia para infundir seguridad". — [4] Sin distinción de sexos. — [5] Falta el antecedente. — [6] Entiéndase (τὰ) ἐν. — [7] Súplase ἔστιν en esta oración y las siguientes. — [8] (τῶν). — [9] Parece que hay que tradu-

ζας. Καὶ ταῦτα πάντα διεχωρίσαμεν [10], οἷς τε ἀεὶ δεῖ χρῆσθαι καὶ τὰ θοινητικά. Χωρὶς δὲ καὶ τὰ κατὰ μῆνα δαπανώμενα ἀφείλομεν, δίχα δὲ καὶ τὰ εἰς ἐνιαυτὸν ἀπολελογισμένα κατέθεμεν [11]. Οὕτω γὰρ ἧττον λανθάνει ὅπως πρὸς τὸ τέλος ἐκβήσεται [12]. Ἐπεὶ δὲ ἐχωρίσαμεν πάντα κατὰ φυλὰς τὰ ἔπιπλα, εἰς τὰς χώρας τὰς προσηκούσας ἕκαστα διηνέγκαμεν. Μετὰ δὲ τοῦτο ὅσοις [13] μὲν τῶν σκευῶν καθ' ἡμέραν χρῶνται οἱ οἰκέται, οἷον σιτοποιικοῖς [14], ὀψοποιικοῖς, ταλασιουργικοῖς, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον, ταῦτα μὲν αὐτοῖς τοῖς χρωμένοις δείξαντες ὅπου δεῖ τιθέναι, παρεδώκαμεν καὶ ἐπετάξαμεν σῶα παρέχειν· ὅσοις δ' εἰς ἑορτὰς ἢ ξενοδοκίας χρώμεθα ἢ εἰς τὰς διὰ χρόνου πράξεις [15], ταῦτα δὲ τῇ ταμίᾳ παρεδώκαμεν, καὶ δείξαντες τὰς χώρας αὐτῶν καὶ ἀπαριθμήσαντες καὶ γραψάμενοι ἕκαστα εἴπομεν αὐτῇ διδόναι τούτων ὅτῳ δέοι ἕκαστον, καὶ μεμνῆσθαι ὅ τι ἄν τῳ διδῷ, καὶ ἀπολαμβάνουσαν κατατιθέναι πάλιν ὅθενπερ ἂν ἕκαστα λαμβάνῃ».

241.
La mañana de Iscómaco
(IX 14-18)

«Ἐγὼ τοίνυν» ἔφη «ὦ Σώκρατες» ὁ Ἰσχόμαχος «ἀνίστασθαι μὲν ἐξ εὐνῆς εἴθισμαι ἡνίκ' ἂν ἔτι ἔνδον καταλαμβά-

---

cir algo así como "(de las cosas) de tocador". — [10] Falta un ταῦτα que sería aposición del otro anterior. — [11] Quiere decir que, en el capítulo de las provisiones, dejaron aparte lo calculado para un año de consumo y, dentro de esta reserva, separaron lo correspondiente a cada mes. — [12] "Cómo (de qué manera más o menos holgada) llegará (cada montón) hasta el final (del mes o del año)". — [13] Unido al ταῦτα que sigue. — [14] Dativos por atracción. — [15] "Las cosas (que sólo se hacen) de tiempo en tiempo".

νοιμι, εἴ τινα δεόμενος ἰδεῖν τυγχάνοιμι. Κἂν μέν τι κατὰ πόλιν δέῃ πράττειν, ταῦτα πραγματευόμενος περιπάτῳ τούτῳ χρῶμαι· ἢν δὲ μηδὲν ἀναγκαῖον ᾖ κατὰ πόλιν, τὸν μὲν ἵππον ὁ παῖς προάγει εἰς ἀγρόν, ἐγὼ δὲ περιπάτῳ χρῶμαι τῇ εἰς ἀγρὸν ὁδῷ ἴσως ἄμεινον, ὦ Σώκρατες, ἢ εἰ ἐν τῷ ξυστῷ περιπατοίην. Ἐπειδὰν δὲ ἔλθω εἰς ἀγρόν, ἤν[1] τέ μοι φυτεύοντες τυγχάνωσιν ἤν[1] τε νειοποιοῦντες ἤν τε σπείροντες ἤν τε καρπὸν προσκομίζοντες, ταῦτα ἐπισκεψάμενος ὅπως ἕκαστα γίγνεται, μεταρρυθμίζω, ἐὰν ἔχω τι βέλτιον τοῦ παρόντος. Μετὰ δὲ ταῦτα ὡς τὰ πολλὰ ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον ἱππασάμην[2] ἱππασίαν ὡς ἂν ἐγὼ δύνωμαι ὁμοιοτάτην ταῖς ἐν τῷ πολέμῳ ἀναγκαίαις ἱππασίαις, οὔτε πλαγίου[3] οὔτε κατάντους οὔτε τάφρου οὔτε ὀχετοῦ ἀπεχόμενος, ὡς μέντοι δυνατὸν ταῦτα ποιοῦντα[4] ἐπιμέλομαι μὴ ἀποχωλεῦσαι τὸν ἵππον. Ἐπειδὰν δὲ ταῦτα γένηται, ὁ παῖς ἐξαλίσας[5] τὸν ἵππον οἴκαδε ἀπάγει, ἅμα φέρων ἀπὸ τοῦ χώρου ἤν τι δεώμεθα εἰς ἄστυ. Ἐγὼ δὲ τὰ μὲν βάδην, τὰ δὲ ἀποδραμὼν οἴκαδε ἀπεστλεγγισάμην[6]. Εἶτα δὲ ἀριστῶ, ὦ Σώκρατες, ὅσα μήτε κενὸς μήτε ἄγαν πλήρης διημερεύειν[7]».

242.

El arte de mandar

(XIII 6-12)

«Οὐκοῦν» ἔφη «ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν ἄλλα ζῷα ἐκ δυοῖν τούτοιν τὸ πείθεσθαι μανθάνουσιν[1], ἔκ τε τοῦ[2] ὅταν ἀπει-

---

241. [1] "Ya... ya, etc.". — [2] Aoristo gnómico. — [3] "Marcha en sentido oblicuo (con respecto, por ejemplo, a la falda de una colina)". — [4] El caballo. — [5] Por la arena, para que se le seque el sudor. — [6] Para quitarse la pasta de sudor y polvo (gnómico). — [7] Consecutivo con ὅσα.

θεῖν ἐπιχειρῶσι κολάζεσθαι, καὶ ἐκ τοῦ[2] ὅταν προθύμως ὑπηρετῶσιν εὖ πάσχειν. Οἵ τε γοῦν πῶλοι μανθάνουσιν ὑπακούειν τοῖς πωλοδάμναις τῷ ὅταν μὲν πείθωνται τῶν ἡδέων τι αὐτοῖς γίγνεσθαι[3], ὅταν δὲ ἀπειθῶσι πράγματα ἔχειν[3], ἔστ' ἂν ὑπηρετήσωσι κατὰ γνώμην τῷ πωλοδάμνῃ· καὶ τὰ κυνίδια δὲ πολὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῇ γνώμῃ καὶ τῇ γλώττῃ ὑποδεέστερα ὄντα ὅμως καὶ περιτρέχειν καὶ κυβιστᾶν καὶ ἄλλα πολλὰ μανθάνει τῷ αὐτῷ τούτῳ τρόπῳ. Ὅταν μὲν γὰρ πείθηται, λαμβάνει τι ὧν δεῖται, ὅταν δὲ ἀμελῇ, κολάζεται. Ἀνθρώπους δ' ἔστι πιθανωτέρους ποιεῖν καὶ λόγῳ, ἐπιδεικνύοντα[4] ὡς συμφέρει αὐτοῖς πείθεσθαι, τοῖς δὲ δούλοις[5] καὶ ἡ δοκοῦσα θηριώδης παιδεία εἶναι πάνυ ἐστὶν ἐπαγωγὸς πρὸς τὸ πείθεσθαι διδάσκειν· τῇ γὰρ γαστρὶ αὐτῶν ἐπὶ ταῖς ἐπιθυμίαις προσχαριζόμενος ἂν πολλὰ ἀνύτοις[6] παρ' αὐτῶν. Αἱ δὲ φιλότιμοι τῶν φύσεων καὶ τῷ ἐπαίνῳ παροξύνονται. Πεινῶσι γὰρ τοῦ ἐπαίνου οὐχ ἧττον ἔνιαι τῶν φύσεων ἢ ἄλλαι τῶν σίτων τε καὶ ποτῶν. Ταῦτά τε οὖν, ὅσαπερ αὐτὸς ποιῶν οἶμαι πιθανωτέροις ἀνθρώποις χρῆσθαι, διδάσκω οὓς ἂν ἐπιτρόπους βούλωμαι καταστῆσαι καὶ τάδε συλλαμβάνω αὐτοῖς· ἱμάτιά τε γὰρ ἃ δεῖ παρέχειν ἐμὲ τοῖς ἐργαστῆρσι καὶ ὑποδήματα οὐχ ὅμοια πάντα ποιῶ, ἀλλὰ τὰ μὲν χείρω, τὰ δὲ βελτίω, ἵνα ᾖ τὸν κρείττω τοῖς βελτίοσι τιμᾶν, τῷ δὲ χείρονι τὰ ἥττω διδόναι. Πάνυ γάρ μοι δοκεῖ» ἔφη «ὦ Σώκρατες, ἀθυμία ἐγγίγνεσθαι τοῖς ἀγαθοῖς, ὅταν ὁρῶσι τὰ μὲν ἔργα δι' αὐτῶν καταπραττόμενα, τῶν δὲ ὁμοίων τυγχάνοντας ἑαυτοῖς τοὺς μήτε πονεῖν μήτε κινδυνεύειν ἐθέλοντας, ὅταν δέῃ. Αὐτός τε οὖν οὐδ' ὁπωσ-

---

242. 1 Nótese el plural, a pesar del sujeto neutro. — 2 Va con el infinitivo. — 3 Con τῷ. — 4 Acusativo concertado con el sujeto tácito de ποιεῖν. — 5 Puestos separadamente de los demás hombres por su inferior calidad moral. — 6 Segunda persona usada con valor imperso-

τιοῦν τῶν ἴσων ἀξιῶ τοὺς ἀμείνους τοῖς κακίοσι τυγχάνειν, τούς τε ἐπιτρόπους, ὅταν μὲν εἰδῶ διαδεδωκότας τοῖς πλείστου ἀξίοις τὰ κράτιστα, ἐπαινῶ, ἢν δὲ ἴδω ἢ κολακεύμασί[7] τινα προτιμώμενον ἢ καὶ ἄλλῃ τινὶ ἀνωφελεῖ χάριτι, οὐκ ἀμελῶ, ἀλλ' ἐπιπλήττω καὶ πειρῶμαι διδάσκειν, ὦ Σώκρατες, ὅτι οὐδ' αὐτῷ σύμφορα ταῦτα ποιεῖ».

243.

El éxito o fracaso en la labranza

(XX 2-15)

«Ἐγώ[1] δή σοι λέξω, ὦ Σώκρατες» ἔφη ὁ Ἰσχόμαχος. «Οὐ γὰρ ἡ ἐπιστήμη οὐδ' ἡ ἀνεπιστημοσύνη τῶν γεωργῶν ἐστιν ἡ ποιοῦσα τοὺς μὲν εὐπορεῖν, τοὺς δὲ ἀπόρους εἶναι· οὐδ' ἂν ἀκούσαις» ἔφη «λόγου οὕτω διαθέοντος ὅτι[2] διέφθαρται ὁ οἶκος, διότι οὐχ ὁμαλῶς ὁ σπορεὺς ἔσπειρεν, οὐδ' ὅτι οὐκ ὀρθῶς τοὺς ὄρχους ἐφύτευσεν[3], οὐδ' ὅτι ἀγνοήσας τις τὴν[4] φέρουσαν ἀμπέλους ἐν ἀφόρῳ ἐφύτευσεν, οὐδ' ὅτι ἠγνόησέ τις ὅτι ἀγαθόν ἐστι τῷ σπόρῳ νεὸν προεργάζεσθαι, οὐδ' ὅτι ἠγνόησέ τις ὡς ἀγαθόν ἐστι τῇ γῇ κόπρον μιγνύναι· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἔστιν ἀκοῦσαι· 'ἀνὴρ οὐ λαμβάνει σῖτον ἐκ τοῦ ἀγροῦ· οὐ γὰρ ἐπιμελεῖται ὡς αὐτῷ[5] σπείρηται ἢ ὡς κόπρος γίγνηται. Οὐδ' οἶνον ἔχει ἀνήρ· οὐ γὰρ ἐπιμελεῖται ὡς φυτεύσῃ ἀμπέλους οὐδὲ αἱ οὖσαι ὅπως

---

nal. — 7 "Gracias a alguna lisonja (de que haya hecho objeto al capataz el esclavo)".

243. 1 Iscómaco explica a Sócrates que el éxito o fracaso en la agricultura consiste, más bien que en los conocimientos teóricos, en la diligencia o negligencia en cuanto a la aplicación práctica. — 2 "Que (en un caso determinado)". — 3 "(El plantador)". — 4 Súplase γῆν. —

φέρωσιν αὐτῷ. Οὐδὲ ἔλαιον οὐδὲ σῦκα ἔχει ἀνήρ· οὐ γὰρ ἐπιμελεῖται οὐδὲ ποιεῖ ὅπως ταῦτα ἔχῃ'. Τοιαῦτ'» ἔφη «ἐστίν, ὦ Σώκρατες, ἃ διαφέροντες ἀλλήλων οἱ γεωργοὶ[6] διαφερόντως καὶ πράττουσι πολὺ μᾶλλον[7] ἢ οἱ δοκοῦντες[8] σοφόν τι ηὑρηκέναι εἰς τὰ ἔργα. Καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔστιν ἐν οἷς[9] τῶν στρατηγικῶν ἔργων οὐ γνώμῃ διαφέροντες ἀλλήλων οἱ μὲν βελτίονες, οἱ δὲ χείρονές εἰσιν, ἀλλὰ σαφῶς ἐπιμελείᾳ. Ἃ γὰρ καὶ οἱ στρατηγοὶ γιγνώσκουσι πάντες καὶ τῶν ἰδιωτῶν οἱ πλεῖστοι, ταῦτα οἱ μὲν ποιοῦσι τῶν ἀρχόντων, οἱ δ' οὔ. Οἷον καὶ τόδε γιγνώσκουσιν ἅπαντες, ὅτι διὰ πολεμίας[10] πορευομένους βέλτιόν ἐστι τεταγμένους πορεύεσθαι οὕτως ὡς ἂν ἄριστα μάχοιντο, εἰ δέοι. Τοῦτο τοίνυν γιγνώσκοντες οἱ μὲν ποιοῦσιν οὕτως, οἱ δ' οὐ ποιοῦσι. Φυλακὰς ἅπαντες ἴσασιν δτι βέλτιόν ἐστι καθιστάναι καὶ ἡμερινὰς καὶ νυκτερινὰς πρὸ τοῦ στρατοπέδου. Ἀλλὰ καὶ τούτου οἱ μὲν ἐπιμελοῦνται ὡς ἔχῃ οὕτως, οἱ δ' οὐκ ἐπιμελοῦνται. Ὅταν τε αὖ διὰ στενοπόρων ἴωσιν, οὐ πάνυ χαλεπὸν εὑρεῖν ὅστις οὐ γιγνώσκει δτι προκαταλαμβάνειν τὰ ἐπίκαιρα κρεῖττον ἢ μή; Ἀλλὰ καὶ τούτου οἱ μὲν ἐπιμελοῦνται οὕτω ποιεῖν, οἱ δ' οὔ. Ἀλλὰ καὶ κόπρον λέγουσι μὲν πάντες ὅτι ἄριστον[11] εἰς γεωργίαν ἐστὶ καὶ ὁρῶσι δὲ αὐτομάτην γιγνομένην· ὅμως δὲ καὶ ἀκριβοῦντες ὡς γίγνεται, καὶ ῥᾴδιον ὂν πολλὴν ποιεῖν, οἱ μὲν καὶ τούτου[11] ἐπιμελοῦνται ὅπως ἀθροίζηται, οἱ δὲ παραμελοῦσι. Καίτοι ὕδωρ μὲν ὁ ἄνω θεὸς παρέχει, τὰ δὲ κοῖλα πάντα τέλματα γίγνεται, ἡ γῆ δὲ ὕλην παντοίαν παρέχει· καθαίρειν δὲ δεῖ

---

[5] "(El campo)". — [6] Nominativo absoluto anacolútico. — [7] El primer término de la comparación que sigue sería "los que aventajan en diligencia a los demás". — [8] "Los que pasan por". — [9] ἔστιν ἐν οἷς es una locución estereotipada que equivale a ἐν ἐνίοις. — [10] (χώρας). — [11] Neutro de valor general referido al femenino κόπρος. — [12] "En

τὴν γῆν τὸν μέλλοντα σπείρειν· ἃ δ' ἐκποδὼν ἀναιρεῖται, ταῦτα εἴ τις ἐμβάλλοι εἰς τὸ ὕδωρ, ὁ χρόνος ἤδη αὐτὸς ἂν ποιοίη οἷς ἡ γῆ ἥδεται. Ποία μὲν γὰρ ὕλη, ποία δὲ γῆ ἐν ὕδατι στασίμῳ οὐ κόπρος γίγνεται; Καὶ ὁπόσα[12] δὲ θεραπείας δεῖται ἡ γῆ, ὑγροτέρα γε οὖσα πρὸς τὸν σπόρον ἢ ἁλμωδεστέρα πρὸς φυτείαν, καὶ ταῦτα γιγνώσκουσι μὲν πάντες καὶ ὡς τὸ ὕδωρ ἐξάγεται τάφροις καὶ ὡς ἡ ἅλμη κολάζεται μιγνυμένη πᾶσι τοῖς ἀνάλμοις[13] καὶ ὑγροῖς καὶ ξηροῖς· ἀλλά καὶ τούτων ἐπιμελοῦνται οἱ μέν, οἱ δ' οὔ. Εἰ δέ τις παντάπασιν ἀγνὼς εἴη τί δύναται φέρειν ἡ γῆ, καὶ μήτε ἰδεῖν ἔχοι καρπὸν μηδὲ φυτὸν αὐτῆς, μήτε[14] ὅτου ἀκούσαι[15] τὴν ἀλήθειαν περὶ αὐτῆς ἔχοι, οὐ πολὺ μὲν ῥᾷον γῆς πεῖραν λαμβάνειν παντὶ ἀνθρώπῳ ἢ ἵππου, πολὺ δὲ ῥᾷον ἢ ἀνθρώπου; Οὐ γὰρ ἔστιν ὅ τι ἐπὶ ἀπάτῃ δείκνυσιν[16], ἀλλ' ἁπλῶς ἅ τε δύναται καὶ ἃ μὴ[17] σαφηνίζει τε καὶ ἀληθεύει. Δοκεῖ δέ μοι ἡ γῆ καὶ τοὺς κακούς τε καὶ ἀργοὺς τῷ εὔγνωστα καὶ εὐμαθῆ πάντα παρέχειν[18] ἄριστα ἐξετάζειν. Οὐ γάρ ὥσπερ τὰς ἄλλας τέχνας τοῖς μὴ ἐργαζομένοις ἔστι προφασίζεσθαι ὅτι οὐκ ἐπίστανται, γῆν δὲ πάντες οἴδασιν ὅτι εὖ πάσχουσα εὖ ποιεῖ· ἀλλ' ἡ ἐν γῇ ἀργία ἐστὶ σαφὴς ψυχῆς κατήγορος κακῆς. Ὡς μὲν γάρ ἂν δύναιτο ἄνθρωπος ζῆν ἄνευ τῶν ἐπιτηδείων, οὐδεὶς τοῦτο αὐτὸς αὑτὸν[19] πείθει· ὁ δὲ μήτε ἄλλην τέχνην χρηματοποιὸν ἐπιστάμενος μήτε γεωργεῖν ἐθέλων φανερὸν ὅτι κλέπτων ἢ ἁρπάζων ἢ προσαιτῶν διανοεῖται βιοτεύειν, ἢ παντάπασιν ἀλόγιστός ἐστι».

---

qué medida". — [13] Con valor genérico frente al específico de los dos adjetivos siguientes. — [14] (ἔχοι). — [15] Optativo. — [16] "(La tierra)". — [17] No va con la palabra siguiente. — [18] Va con τῷ. — [19] Forma en vías de estereotiparse convirtiéndose en expresión del reflexivo directo.

244.

Pobres y ricos

(*Banquete* IV 29-38)

«Οὐκοῦν τόδε μέν» ἔφη «ὁμολογεῖται, κρεῖττον εἶναι θαρρεῖν ἢ φοβεῖσθαι καὶ ἐλεύθερον εἶναι μᾶλλον ἢ δουλεύειν καὶ θεραπεύεσθαι μᾶλλον ἢ θεραπεύειν καὶ πιστεύεσθαι ὑπὸ τῆς πατρίδος μᾶλλον ἢ ἀπιστεῖσθαι. Ἐγὼ τοίνυν ἐν τῇδε τῇ πόλει ὅτε μὲν πλούσιος ἦν πρῶτον μὲν ἐφοβούμην μή τίς μου τὴν οἰκίαν διορύξας καὶ τὰ χρήματα λάβοι καὶ αὐτόν τί με κακὸν ἐργάσαιτο· ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς συκοφάντας ἐθεράπευον, εἰδὼς ὅτι παθεῖν μᾶλλον κακῶς ἱκανὸς[1] εἴην ἢ ποιῆσαι ἐκείνους[2]. Καὶ γὰρ δὴ καὶ προσετάττετο μὲν ἀεί τί μοι δαπανᾶν ὑπὸ τῆς πόλεως[3], ἀποδημῆσαι δὲ οὐδαμοῦ ἐξῆν[4]. Νῦν δ' ἐπειδὴ τῶν ὑπερορίων[5] στέρομαι καὶ τὰ ἔγγεια[6] οὐ καρποῦμαι καὶ τὰ ἐκ τῆς οἰκίας πέπραται, ἡδέως μὲν καθεύδω ἐκτεταμένος, πιστός δὲ τῇ πόλει γεγένημαι[7], οὐκέτι δὲ ἀπειλοῦμαι, ἀλλ' ἤδη ἀπειλῶ ἄλλοις, ὡς ἐλευθέρῳ τε ἔξεστί μοι καὶ ἀποδημεῖν καὶ ἐπιδημεῖν[8]· ὑπανίστανται δέ μοι ἤδη καὶ θάκων καὶ ὁδῶν ἐξίστανται οἱ πλούσιοι. Καὶ εἰμὶ νῦν μὲν τυράννῳ ἐοικώς, τότε δὲ σαφῶς δοῦλος ἦν· καὶ τότε μὲν ἐγὼ φόρον ἀπέφερον τῷ δήμῳ, νῦν δὲ ἡ πόλις τέλος φέρουσα τρέφει με[9]. Ἀλλὰ καὶ Σωκράτει, ὅτε μὲν πλούσιος ἦν, ἐλοιδόρουν με ὅτι συνῆν,

---

244. [1] Equivale a "expuesto a" con παθεῖν y a "capaz de" con ποιῆσαι. — [2] Los ricos eran víctimas predilectas de los "chantages" de los sicofantas. — [3] Se trata de las prestaciones económicas al Estado llamadas liturgias. — [4] Por el quehacer que le daban sus asuntos y también por otras prestaciones obligatorias de carácter personal, como la trierarquía. — [5] Las rentas de bienes situados en el extranjero. — [6] Los campos que posee en el país. — [7] Porque ya no se le mira con recelo por su influencia y posibilidades. — [8] Expresión polar. — [9] Porque no

νῦν δ᾽ ἐπεὶ πένης γεγένημαι, οὐκέτι οὐδὲν μέλει οὐδενί. Καὶ μὴν ὅτε μέν γε πολλὰ εἶχον, ἀεί τι ἀπέβαλλον ἢ ὑπὸ τῆς πόλεως ἢ ὑπὸ τῆς τύχης· νῦν δὲ ἀποβάλλω μὲν οὐδέν, οὐδὲ γὰρ ἔχω, ἀεὶ δέ τι λήψεσθαι ἐλπίζω».

«Οὐκοῦν» ἔφη ὁ Καλλίας «καὶ εὔχει μηδέποτε πλουτεῖν, καὶ ἐάν τι ὄναρ ἀγαθὸν ἴδῃς, τοῖς ἀποτροπαίοις θύεις[10];»

«Μὰ Δία τοῦτο μέντοι» ἔφη «ἐγὼ οὐ ποιῶ, ἀλλὰ μάλα φιλοκινδύνως ὑπομένω, ἤν ποθέν τι ἐλπίζω λήψεσθαι».

«Ἀλλ᾽ ἄγε δή» ἔφη ὁ Σωκράτης, «σὺ αὖ λέγε ἡμῖν, ὦ Ἀντίσθενες, πῶς οὕτω βραχέα ἔχων μέγα φρονεῖς ἐπὶ πλούτῳ».

«Ὅτι νομίζω, ὦ ἄνδρες, τοὺς ἀνθρώπους οὐκ ἐν τῷ οἴκῳ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πενίαν ἔχειν ἀλλ᾽ ἐν ταῖς ψυχαῖς. Ὁρῶ γὰρ πολλοὺς μὲν ἰδιώτας, οἳ πάνυ πολλὰ ἔχοντες χρήματα οὕτω πένεσθαι ἡγοῦνται ὥστε πάντα μὲν πόνον, πάντα δὲ κίνδυνον ὑποδύονται, ἐφ᾽ ᾧ[11] πλείονα κτήσονται, οἶδα δὲ καὶ ἀδελφούς, οἳ τὰ ἴσα λαχόντες ὁ μὲν αὐτῶν τἀρκοῦντα ἔχει καὶ περιττεύοντα τῆς δαπάνης, ὁ δὲ τοῦ παντὸς ἐνδεῖται[12]· αἰσθάνομαι δὲ καὶ τυράννους τινάς, οἳ οὕτω πεινῶσι χρημάτων ὥστε ποιοῦσι πολὺ δεινότερα τῶν ἀπορωτάτων· δι᾽ ἔνδειαν μὲν γάρ δήπου οἱ μὲν κλέπτουσιν, οἱ δὲ τοιχωρυχοῦσιν, οἱ δὲ ἀνδραποδίζονται· τύραννοι δ᾽ εἰσί τινες οἳ ὅλους μὲν οἴκους ἀναιροῦσιν, ἀθρόους δ᾽ ἀποκτείνουσι, πολλάκις δὲ καὶ ὅλας πόλεις χρημάτων ἕνεκα ἐξανδραποδίζονται. Τούτους μὲν οὖν ἔγωγε καὶ πάνυ οἰκτίρω τῆς ἄγαν χαλεπῆς νόσου[13]. Ὅμοια γάρ μοι δοκοῦσι πάσχειν ὥσπερ εἴ τις πολλὰ πίνων καὶ πολλὰ ἐσθίων μηδέποτε ἐμπίμπλαιτο. Ἐγὼ δὲ οὕτω μὲν πολλὰ

---

paga contribuciones y goza de los servicios públicos. — [10] "Sacrificas en honor de los (dioses) que apartan (los males, considerando como una desgracia el ser rico aun en sueños)". — [11] "Con tal de". — [12] Porque el último no se ve satisfecho con nada. — [13] Genitivo de causa. —

ἔχω ὡς μόλις αὐτά καὶ αὐτὸς εὑρίσκω[14]· ὅμως δὲ περίεστί μοι καὶ ἐσθίοντι ἄχρι τοῦ μὴ πεινῆν ἀφικέσθαι καὶ πίνοντι μέχρι τοῦ μὴ διψῆν καὶ ἀμφιέννυσθαι ὥστε ἔξω[15] μὲν μηδὲν μᾶλλον Καλλίου τούτου τοῦ πλουσιωτάτου ῥιγοῦν[16]· ἐπειδάν γε μὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ γένωμαι, πάνυ μὲν ἀλεεινοὶ χιτῶνες οἱ τοῖχοί μοι δοκοῦσιν εἶναι, πάνυ δὲ παχεῖαι ἐφεστρίδες οἱ ὄροφοι, στρωμνήν γε μὴν οὕτως ἀρκοῦσαν ἔχω ὥστ' ἔργον μέγ' ἐστὶ καὶ ἀνεγεῖραι[17]».

245.

El amor a los pobres

(*Memorables* II 2)

Αἰσθόμενος δέ ποτε Λαμπροκλέα, τὸν πρεσβύτατον υἱὸν αὐτοῦ, πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα· «Εἰπέ μοι» ἔφη[1] «ὦ παῖ, οἶσθά τινας ἀνθρώπους ἀχαρίστους καλουμένους;» «Καὶ μάλα» ἔφη ὁ νεανίσκος. «Καταμεμάθηκας οὖν τοὺς τί ποιοῦντας τὸ ὄνομα τοῦτο ἀποκαλοῦσιν[2];» «Ἔγωγε[3]» ἔφη· «τοὺς γὰρ εὖ παθόντας, ὅταν δυνάμενοι χάριν ἀποδοῦναι μὴ ἀποδῶσιν, ἀχαρίστους καλοῦσιν[2]». «Οὐκοῦν δοκοῦσί[2] σοι ἐν τοῖς ἀδίκοις καταλογίζεσθαι τοὺς ἀχαρίστους;» «Ἔμοιγε» ἔφη. «Ἤδη δέ ποτ' ἐσκέψω, εἰ ἄρα, ὥσπερ τὸ ἀνδραποδίζεσθαι τοὺς μὲν φίλους ἄδικον εἶναι δοκεῖ, τοὺς δὲ πολεμίους δίκαιον εἶναι, οὕτω καὶ τὸ ἀχαριστεῖν πρὸς μὲν τοὺς φίλους ἄδικόν ἐστι, πρὸς δὲ τοὺς πολεμίους δίκαιον;» «Καὶ μάλα» ἔφη· «καὶ δοκεῖ μοι, ὑφ' οὗ ἄν τις[4] εὖ παθὼν εἴτε φίλου εἴτε πολεμίου μὴ πειρᾶται χάριν ἀποδιδόναι,

---

[14] Irónico: son tan grandes las riquezas de Antístenes, que ni él mismo puede citarlas, pero no porque excedan a toda medida, sino porque, en realidad, no existen. — [15] "En la calle". — [16] Porque está habituado a ir mal vestido, de modo que no siente el frío. — [17] (με).

245. [1] Sócrates. — [2] Impersonal. — [3] "(Sí que lo sé)". — [4] Equivale

ἄδικος εἶναι». «Οὐκοῦν, εἴ γ' οὕτως ἔχει τοῦτο, εἰλικρινής τις ἂν εἴη ἀδικία ἡ ἀχαριστία;» Συνωμολόγει[5]. «Οὐκοῦν, ὅσῳ ἄν τις μείζω ἀγαθὰ παθὼν μὴ ἀποδιδῷ χάριν, τοσούτῳ ἀδικώτερος ἂν εἴη;» Συνέφη καὶ τοῦτο. «Τίνας οὖν» ἔφη «ὑπὸ τίνων εὕροιμεν ἂν μείζονα εὐεργετημένους ἢ παῖδας ὑπὸ γονέων; Οὓς οἱ γονεῖς ἐκ μὲν οὐκ ὄντων ἐποίησαν εἶναι, τοσαῦτα δὲ καλὰ ἰδεῖν καὶ τοσούτων ἀγαθῶν μετασχεῖν, ὅσα οἱ θεοὶ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις, ἃ δὴ καὶ οὕτως ἡμῖν δοκεῖ παντὸς ἄξια εἶναι, ὥστε πάντες τὸ καταλιπεῖν αὐτὰ πάντων μάλιστα φεύγομεν, καὶ αἱ πόλεις ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασι ζημίαν θάνατον πεποιήκασιν, ὡς οὐκ ἂν μείζονος κακοῦ φόβῳ τὴν ἀδικίαν παύσαντες... φανεροὶ δ' ἐσμὲν καὶ σκοπούμενοι, ἐξ ὁποίων ἂν γυναικῶν βέλτιστα ἡμῖν τέκνα γένοιτο, αἷς συνελθόντες τεκνοποιούμεθα. Καὶ ὁ μέν γε ἀνὴρ τήν τε συντεκνοποιήσουσαν ἑαυτῷ τρέφει καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι παισὶ προπαρασκευάζει πάντα, ὅσα ἂν οἴηται συνοίσειν αὐτοῖς πρὸς τὸν βίον, καὶ ταῦτα ὡς ἂν δύνηται πλεῖστα· ἡ δὲ γυνὴ ὑποδεξαμένη τε φέρει τὸ φορτίον τοῦτο βαρυνομένη τε καὶ κινδυνεύουσα περὶ τοῦ βίου καὶ μεταδιδοῦσα τῆς τροφῆς, ᾗ καὶ αὐτὴ τρέφεται, καὶ σὺν πολλῷ πόνῳ διενεγκοῦσα καὶ τεκοῦσα τρέφει τε καὶ ἐπιμελεῖται, οὔτε προπεπονθυῖα οὐδὲν ἀγαθόν, οὔτε γιγνῶσκον[6] τὸ βρέφος, ὑφ' ὅτου εὖ πάσχει, οὐδὲ σημαίνειν δυνάμενον[6], ὅτου δεῖται, ἀλλ' αὐτὴ στοχαζομένη τά τε συμφέροντα καὶ κεχαρισμένα πειρᾶται ἐκπληροῦν καὶ τρέφει πολὺν χρόνον καὶ νυκτὸς ὑπομένουσα πονεῖν, οὐκ εἰδυῖα εἴ τινα τούτων χάριν ἀπολήψεται. Καὶ οὐκ ἀρκεῖ θρέψαι μόνον, ἀλλὰ καί, ἐπειδὰν δόξωσιν ἱκανοὶ εἶναι οἱ παῖδες μανθάνειν τι, ἃ μὲν ἂν αὐτοὶ ἔχωσιν οἱ γονεῖς

---

a ὅστις ἂν ὑπό τινος. — [5] Lamprocles. — [6] Nominativo por libertad sintáctica, pues debería ir en genitivo absoluto con valor concesivo. —

ἀγαθὰ πρὸς τὸν βίον, διδάσκουσιν· ἃ[7] δ' ἂν οἴωνται ἄλλον ἱκανώτερον εἶναι διδάξαι, πέμπουσι[8] πρὸς τοῦτον δαπανῶντες καὶ ἐπιμελοῦνται πάντα ποιοῦντες, ὅπως οἱ παῖδες αὐτοῖς γένωνται ὡς δυνατὸν βέλτιστοι». Πρὸς ταῦτα ὁ νεανίσκος ἔφη· «Ἀλλά τοι, εἰ καὶ πάντα ταῦτα πεποίηκε καὶ ἄλλα τούτων πολλαπλάσια, οὐδεὶς ἂν δύναιτο αὐτῆς ἀνασχέσθαι τὴν χαλεπότητα». Καὶ ὁ Σωκράτης «Πότερα δὲ οἴει» ἔφη «θηρίου ἀγριότητα δυσφορωτέραν εἶναι ἢ μητρός;» «Ἐγὼ μὲν οἶμαι» ἔφη «τῆς μητρός, τῆς γε τοιαύτης». «Ἤδη πώποτε οὖν ἢ δακοῦσα κακόν τί σοι ἔδωκεν ἢ λακτίσασα, οἷα ὑπὸ θηρίων ἤδη πολλοὶ ἔπαθον;» «Ἀλλά, νὴ Δία» ἔφη «λέγει ἃ οὐκ ἄν τις ἐπὶ τῷ βίῳ παντὶ[9] βούλοιτο ἀκοῦσαι». «Σὺ δὲ πόσα» ἔφη ὁ Σωκράτης «οἴει ταύτῃ[10] καὶ τῇ φωνῇ καὶ τοῖς ἔργοις ἐκ παιδίου δυσκολαίνων καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς πράγματα παρασχεῖν, πόσα δὲ λυπῆσαι κάμνων;» «Ἀλλ' οὐδεπώποτε αὐτήν» ἔφη «οὔτ' εἶπα οὔτ' ἐποίησα οὐδέν, ἐφ' ᾧ ᾐσχύνθη». «Τί δ'; Οἴει» ἔφη «χαλεπώτερον εἶναί σοι ἀκούειν ὧν αὕτη λέγει, ἢ τοῖς ὑποκριταῖς, ὅταν ἐν ταῖς τραγῳδίαις ἀλλήλους τὰ ἔσχατα λέγωσιν;» «Ἀλλ', οἶμαι, ἐπειδὴ οὐκ οἴονται τῶν λεγόντων οὔτε τὸν ἐλέγχοντα ἐλέγχειν, ἵνα ζημιώσῃ, οὔτε τὸν ἀπειλοῦντα ἀπειλεῖν, ἵνα κακόν τι ποιήσῃ, ῥᾳδίως φέρουσι». «Σὺ δ' εὖ εἰδὼς ὅτι ἃ λέγει σοι ἡ μήτηρ, οὐ μόνον οὐδὲν κακὸν νοοῦσα λέγει, ἀλλὰ καὶ βουλομένη σοι ἀγαθὰ εἶναι ὅσα οὐδενὶ ἄλλῳ, χαλεπαίνεις; Ἢ νομίζεις κακόνουν τὴν μητέρα σοι εἶναι;» «Οὐ δῆτα» ἔφη «τοῦτό γε οὐκ οἴομαι». Καὶ ὁ Σωκράτης· «Οὐκοῦν» ἔφη «σὺ ταύτην εὔνουν τέ σοι οὖσαν καὶ ἐπιμελομένην, ὡς μάλιστα δύναται, κάμνοντος, ὅπως[11] ὑγιάνῃς τε καὶ ὅπως τῶν ἐπιτηδείων μηδενὸς ἐνδεὴς

---

[7] Depende de διδάξαι. — [8] Anacoluto: era de esperar "esto hacen que ese otro se lo enseñe" (se sobrentiende αὐτούς). — [9] "Al precio de la vida entera". — [10] A la madre. — [11] Va con ἐπιμελομένην. —

ἔσῃ, καὶ πρὸς τούτοις πολλὰ τοῖς θεοῖς εὐχομένην ἀγαθὰ ὑπὲρ σοῦ καὶ εὐχὰς[12] ἀποδιδοῦσαν χαλεπὴν εἶναι φῄς; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, εἰ τοιαύτην μὴ δύνασαι φέρειν μητέρα, τἀγαθά σε οὐ δύνασθαι φέρειν. Εἰπὲ δέ μοι» ἔφη «πότερον ἄλλον τινὰ οἴει δεῖν θεραπεύειν, ἢ παρεσκεύασαι μηδενὶ ἀνθρώπων πειρᾶσθαι[13] ἀρέσκειν μηδ' ἕπεσθαι[14] μηδὲ πείθεσθαι[14] μήτε στρατηγῷ μήτε ἄλλῳ ἄρχοντι;» «Ναὶ μὰ Δί' ἔγωγε[15]» ἔφη. «Οὐκοῦν» ἔφη ὁ Σωκράτης «καὶ τῷ γείτονι βούλει σὺ ἀρέσκειν, ἵνα σοι καὶ πῦρ ἐναύῃ, ὅταν τούτου δέῃ[16], καὶ ἀγαθοῦ[17] τέ σοι γίγνηται συλλήπτωρ καί, ἄν τι σφαλλόμενος τύχῃς, εὐνοϊκῶς ἐγγύθεν βοηθῇ σοι;» «Ἔγωγε» ἔφη. «Τί δέ; Συνοδοιπόρον ἢ σύμπλουν ἢ εἴ τῳ ἄλλῳ ἐντυγχάνοις, οὐδὲν ἄν σοι διαφέροι φίλον ἢ ἐχθρὸν γενέσθαι, ἢ καὶ τῆς παρὰ τούτων εὐνοίας οἴει δεῖν ἐπιμελεῖσθαι;» «Ἔγωγε[18]» ἔφη. «Εἶτα τούτων μὲν ἐπιμελεῖσθαι παρεσκεύασαι, τὴν δὲ μητέρα τὴν πάντων μάλιστά σε φιλοῦσαν οὐκ οἴει δεῖν θεραπεύειν; Οὐκ οἶσθ', ὅτι καὶ ἡ πόλις ἄλλης μὲν ἀχαριστίας οὐδεμιᾶς ἐπιμελεῖται οὐδὲ δικάζει, ἀλλὰ περιορᾷ τοὺς εὖ πεπονθότας χάριν οὐκ ἀποδιδόντας, ἐὰν δέ τις γονέας μὴ θεραπεύῃ, τούτῳ δίκην τε ἐπιτίθησι καὶ ἀποδοκιμάζουσα οὐκ ἐᾷ ἄρχειν τοῦτον, ὡς οὔτε ἂν[19] τὰ ἱερὰ εὐσεβῶς θυόμενα ὑπὲρ τῆς πόλεως τούτου θύοντος, οὔτε ἄλλο καλῶς καὶ δικαίως οὐδὲν ἂν[19] τούτου πράξαντος; Καὶ νὴ Δία ἐάν τις τῶν γονέων τελευτησάντων τοὺς τάφους μὴ κοσμῇ, καὶ τοῦτο ἐξετάζει ἡ πόλις ἐν ταῖς τῶν

---

12 Promesas hechas pidiendo favores para el hijo. — 13 Es regido por παρεσκεύασαι y rige a ἀρέσκειν. — 14 Depende de παρεσκεύασαι. — 15 La afirmación se refiere al primer término de la disyuntiva. — 16 Segunda persona del singular del subjuntivo medio. — 17 "En (algo) ventajoso". — 18 Afirmación referida al segundo término de la disyuntiva. 19 Da valor condicional irreal a todos estos participios y a un πραττόμενον que hay que suplir tras del segundo ἄν.

ἀρχόντων δοκιμασίαις. Σὺ οὖν, ὦ παῖ, ἂν σωφρονῇς, τοὺς μὲν θεοὺς παραιτήσῃ συγγνώμονάς σοι εἶναι, εἴ τι παρημέληκας τῆς μητρός, μή σε καὶ οὗτοι νομίσαντες ἀχάριστον εἶναι οὐκ ἐθελήσωσιν εὖ ποιεῖν· τοὺς δὲ ἀνθρώπους φυλάξῃ, μή σε αἰσθόμενοι τῶν γονέων ἀμελοῦντα πάντες ἀτιμάσωσιν, εἶτα ἐν ἐρημίᾳ φίλων ἀναφανῇς· εἰ γάρ σε ὑπολάβοιεν πρὸς τοὺς γονεῖς ἀχάριστον εἶναι, οὐδεὶς ἂν νομίσειεν εὖ σε ποιήσας χάριν ἀπολήψεσθαι».

246.
La amistad
(II 4)

Ἤκουσα δέ ποτε αὐτοῦ [1] καὶ περὶ φίλων διαλεγομένου, ἐξ ὧν ἔμοιγε ἐδόκει μάλιστ' ἄν τις ὠφελεῖσθαι πρὸς φίλων κτῆσίν τε καὶ χρείαν· τοῦτο μὲν γὰρ δὴ πολλῶν ἔφη ἀκούειν, ὡς πάντων κτημάτων κράτιστον ἂν εἴη φίλος σαφὴς καὶ ἀγαθός, ἐπιμελουμένους δὲ παντὸς μᾶλλον ὁρᾶν ἔφη [2] τοὺς πολλοὺς ἢ φίλων κτήσεως. Καὶ γὰρ οἰκίας καὶ ἀγροὺς καὶ ἀνδράποδα καὶ βοσκήματα καὶ σκεύη κτωμένους τε ἐπιμελῶς ὁρᾶν ἔφη καὶ τά ὄντα σῴζειν πειρωμένους, φίλον δέ, ὃ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναί φασιν, ὁρᾶν ἔφη [3] τοὺς πολλοὺς οὔτε ὅπως κτήσωνται [4] φροντίζοντας, οὔτε ὅπως οἱ ὄντες αὐτοῖς σῴζωνται. Ἀλλὰ καὶ καμνόντων φίλων τε καὶ οἰκετῶν ὁρᾶν τινας ἔφη τοῖς μὲν οἰκέταις καὶ ἰατροὺς εἰσάγοντας καὶ τἆλλα τὰ πρὸς ὑγίειαν ἐπιμελῶς παρασκευάζοντας, τῶν δὲ φίλων ὀλιγωροῦντας, ἀποθανόντων τε ἀμφοτέρων ἐπὶ μὲν τοῖς οἰκέταις ἀχθομένους τε καὶ ζημίαν ἡγουμένους, ἐπὶ δὲ τοῖς φίλοις οὐδὲν οἰομένους ἐλαττοῦσθαι, καὶ τῶν

---

246. [1] Jenofonte a Sócrates. — [2] ἔφη pleonástico. — [3] ὁρᾶν ἔφη pleonástico. — [4] Rige a φίλον. — [5] (τούτους). — [6] "Retractarse con

μὲν ἄλλων κτημάτων οὐδὲν ἐῶντας ἀθεράπευτον οὐδ' ἀνεπίσκεπτον, τῶν δὲ φίλων ἐπιμελείας δεομένων ἀμελοῦντας. Ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ὁρᾶν ἔφη τοὺς πολλοὺς τῶν μὲν ἄλλων κτημάτων, καὶ πάνυ πολλῶν αὐτοῖς ὄντων, τὸ πλῆθος εἰδότας, τῶν δὲ φίλων, ὀλίγων ὄντων, οὐ μόνον τὸ πλῆθος ἀγνοοῦντας, ἀλλὰ καὶ τοῖς πυνθανομένοις τοῦτο καταλέγειν[5] ἐγχειρήσαντας, οὓς ἐν τοῖς φίλοις ἔθεσαν, πάλιν τούτους ἀνατίθεσθαι[6]· τοσοῦτον[7] αὐτοὺς τῶν φίλων φροντίζειν. Καίτοι πρὸς ποῖον κτῆμα τῶν ἄλλων παραβαλλόμενος φίλος ἀγαθὸς οὐκ ἂν πολλῷ κρείττων φανείη; Ποῖος γὰρ ἵππος ἢ ποῖον ζεῦγος οὕτω χρήσιμον, ὥσπερ ὁ χρηστὸς φίλος, ποῖον δὲ ἀνδράποδον οὕτως εὔνουν καὶ παραμόνιμον, ἢ ποῖον ἄλλο κτῆμα οὕτω πάγχρηστον; Ὁ γὰρ ἀγαθὸς φίλος ἑαυτὸν τάττει[8] πρὸς πᾶν τὸ ἐλλεῖπον[9] τῷ φίλῳ καὶ τῆς τῶν ἰδίων κατασκευῆς καὶ τῶν κοινῶν πράξεων[10] καί, ἄν τέ τινα εὖ ποιῆσαι δέῃ, συνεπισχύει, ἄν τέ τις φόβος ταράττῃ, συμβοηθεῖ, τὰ μὲν συναναλίσκων, τὰ δὲ συμπράττων, καὶ τὰ μὲν συμπείθων, τὰ δὲ βιαζόμενος[11], καὶ εὖ μὲν πράττοντας πλεῖστα εὐφραίνων, σφαλλομένους δὲ πλεῖστα ἐπανορθῶν[12]. Ἃ[13] δὲ αἵ τε χεῖρες ἑκάστῳ ὑπηρετοῦσι καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ προορῶσι[14] καὶ τὰ ὦτα προακούουσι καὶ οἱ πόδες διανύτουσι, τούτων φίλος εὐεργετῶν οὐδενὸς[15] λείπεται· πολλάκις ἃ πρὸ[16]

---

respecto a ellos", es decir, no estar seguro de si lo son o no. Era de esperar por paralelismo ἀνατιθεμένους. — [7] "Tan poco". — [8] Como un soldado. — [9] Rige a τῆς κατασκευῆς, que es genitivo de relación. — [10] Depende de τῆς κατασκευῆς. — [11] Haciendo cariñosa fuerza cuando el amigo se muestra terco. — [12] Sintaxis algo laxa: ya no va este final con ἄν... ταράττῃ, sino que se refiere a toda clase de ayudas. — [15] Con τούτων: ἃ es acusativo interno con el primero y cuarto verbo, y externo con los otros dos. — [14] προ- significa "antes (que el amigo)". — [15] Genitivo ablativo dependiente de λείπεται y que rige al partitivo τούτων. —

αὐτοῦ τις ἢ οὐκ ἐξειργάσατο ἢ οὐκ εἶδεν ἢ οὐκ ἤκουσεν ἢ οὐ διήνυσε [17], ταῦτα ὁ φίλος πρὸ τοῦ φίλου ἐξήρκεσεν [18]. Ἀλλ᾽ ὅμως ἔνιοι δένδρα μὲν πειρῶνται θεραπεύειν τοῦ καρποῦ ἕνεκεν, τοῦ δὲ παμφορωτάτου κτήματος, ὃ καλεῖται φίλος, ἀργῶς καὶ ἀνειμένως οἱ πλεῖστοι ἐπιμέλονται.

247.

El cuidado del cuerpo

(III 12)

Ἐπιγένην δὲ τῶν ξυνόντων τινά, νέον τε ὄντα καὶ τό σῶμα κακῶς ἔχοντα, ἰδὼν [1] «Ὡς ἰδιωτικῶς [2]» ἔφη «τὸ σῶμα ἔχεις, ὦ Ἐπίγενες». Καὶ ὅς [3] «Ἰδιώτης» ἔφη «εἰμί, ὦ Σώκρατες». «Οὐδέν γε μᾶλλον» ἔφη «τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ μελλόντων ἀγωνίζεσθαι· ἢ δοκεῖ σοι μικρὸς εἶναι ὁ περὶ τῆς ψυχῆς πρὸς τοὺς πολεμίους ἀγών, ὃν Ἀθηναῖοι θήσουσιν, ὅταν τύχωσιν [4]; Καὶ μὴν οὐκ ὀλίγοι μὲν διὰ τὴν τῶν σωμάτων καχεξίαν ἀποθνῄσκουσί τε ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις καὶ [5] αἰσχρῶς σῴζονται, πολλοὶ δὲ δι᾽ αὐτὸ τοῦτο ζῶντές τε ἁλίσκονται καὶ ἁλόντες ἤτοι δουλεύουσι τὸν λοιπὸν βίον, ἐὰν οὕτω τύχωσι [6], τὴν χαλεπωτάτην δουλείαν, ἢ εἰς τὰς ἀνάγκας τὰς ἀλγεινοτάτας ἐμπεσόντες καὶ ἐκτίσαντες [7] ἐνίοτε πλείω τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς τὸν λοιπὸν βίον ἐνδεεῖς τῶν ἀναγκαίων ὄντες καὶ κακοπαθοῦντες διαζῶσι, πολλοὶ δὲ δόξαν αἰσχρὰν κτῶνται διὰ τὴν τοῦ σώματος

---

16 “En pro de”. — 17 El verbo significa “llevar a cabo (un viaje, un encargo) con los pies”. — 18 Aoristo gnómico como los anteriores.

247. 1 A Epígenes, Sócrates. — 2 Mal conservado y poco ejercitado como el de quien no es atleta. — 3 Demostrativo. — 4 “Cuando llegue el caso”. — 5 “O”. — 6 “Si llega el caso”. — 7 Para rescatarse. — 8 “(Que

ἀδυναμίαν δοκοῦντες ἀποδειλιᾶν· ἢ καταφρονεῖς τῶν ἐπιτιμίων τῆς καχεξίας τούτων καὶ ῥᾳδίως ἂν οἴει φέρειν τὰ τοιαῦτα; Καὶ μὴν οἶμαί γε πολλῷ ῥᾴω καὶ ἡδίω τούτων εἶναι ἃ δεῖ ὑπομένειν τὸν ἐπιμελόμενον τῆς τοῦ σώματος εὐεξίας· ἢ ὑγιεινότερόν τε καὶ εἰς τἆλλα χρησιμώτερον νομίζεις εἶναι τὴν καχεξίαν τῆς εὐεξίας; Ἢ τῶν διὰ τὴν εὐεξίαν γιγνομένων καταφρονεῖς; Καὶ μὴν πάντα γε τἀναντία συμβαίνει τοῖς εὖ τὰ σώματα ἔχουσιν ἢ τοῖς κακῶς· καὶ γὰρ ὑγιαίνουσιν οἱ τὰ σώματα εὖ ἔχοντες καὶ ἰσχύουσι, καὶ πολλοὶ μὲν διὰ τοῦτο ἐκ τῶν πολεμικῶν ἀγώνων σῴζονταί τε εὐσχημόνως καὶ τὰ δεινὰ πάντα διαφεύγουσι, πολλοὶ δὲ φίλοις τε βοηθοῦσι καὶ τὴν πατρίδα εὐεργετοῦσι καὶ διὰ ταῦτα χάριτός τε ἀξιοῦνται καὶ δόξαν μεγάλην κτῶνται καὶ τιμῶν καλλίστων τυγχάνουσι καὶ διὰ ταῦτα τόν τε λοιπὸν βίον ἥδιον καὶ κάλλιον διαζῶσι καὶ τοῖς ἑαυτῶν παισὶ καλλίους ἀφορμὰς εἰς τὸν βίον καταλείπουσιν. Οὔτοι χρή, ὅτι ἡ πόλις οὐκ ἀσκεῖ δημοσίᾳ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, διὰ τοῦτο καὶ ἰδίᾳ ἀμελεῖν, ἀλλὰ μηδὲν ἧττον ἐπιμελεῖσθαι[8]· εὖ γὰρ ἴσθι, ὅτι οὐδὲ ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἀγῶνι οὐδὲ ἐν πράξει οὐδεμιᾷ μεῖον ἕξεις[9] διὰ τὸ βέλτιον τὸ σῶμα παρεσκευάσθαι· πρὸς πάντα γάρ, ὅσα πράττουσιν ἄνθρωποι, χρήσιμον τὸ σῶμά ἐστιν· ἐν πάσαις δὲ ταῖς τοῦ σώματος χρείαις πολὺ διαφέρει ὡς βέλτιστα τὸ σῶμα ἔχειν· ἐπεὶ καὶ ἐν ᾧ δοκεῖ ἐλαχίστη σώματος χρεία εἶναι, ἐν τῷ διανοεῖσθαι, τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ πολλοὶ μεγάλα σφάλλονται διὰ τὸ μὴ ὑγιαίνειν τὸ σῶμα; Καὶ λήθη δὲ καὶ ἀθυμία καὶ δυσκολία καὶ μανία πολλάκις πολλοῖς διὰ τὴν τοῦ σώματος καχεξίαν εἰς τὴν διάνοιαν ἐμπίπτουσιν οὕτως, ὥστε καὶ τὰς ἐπιστήμας ἐκβάλλειν. Τοῖς δὲ τὰ σώματα εὖ ἔχουσι πολλὴ ἀσφάλεια καὶ οὐδεὶς κίνδυνος διά γε τὴν

---

si se tratara de un deber cívico prescrito oficialmente)". — [9] "Estarás en

τοῦ σώματος καχεξίαν τοιοῦτόν τι παθεῖν, εἰκὸς δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ ἐναντία[10] τῶν διὰ τὴν καχεξίαν γιγνομένων τὴν εὐεξίαν χρήσιμον εἶναι· καίτοι τῶν γε τοῖς εἰρημένοις ἐναντίων ἕνεκα[11] τί οὐκ ἄν τις νοῦν ἔχων ὑπομείνειεν; Αἰσχρὸν δὲ καὶ τὸ διὰ τὴν ἀμέλειαν γηρᾶναι, πρὶν[12] ἰδεῖν ἑαυτόν[13], ποῖος ἂν κάλλιστος καὶ κράτιστος[14] τῷ σώματι γένοιτο· ταῦτα δὲ οὐκ ἔστιν ἰδεῖν ἀμελοῦντα· οὐ γὰρ ἐθέλει αὐτόματα γίγνεσθαι».

248.

Varia

(III 13)

Ὀργιζομένου δέ ποτέ τινος, ὅτι προσειπών τινα χαίρειν[1] οὐκ ἀντιπροσερρήθη, «Γελοῖον» ἔφη «τό[2], εἰ μὲν τὸ σῶμα κάκιον ἔχοντι ἀπήντησάς τῳ, μὴ ἂν ὀργίζεσθαι, ὅτι δὲ τὴν ψυχὴν ἀγροικοτέρως διακειμένῳ περιέτυχες, τοῦτό σε λυπεῖ[3]».

Ἄλλου δὲ λέγοντος, ὅτι ἀηδῶς ἐσθίοι, «Ἀκουμενός» ἔφη «τούτου φάρμακον ἀγαθὸν διδάσκει». Ἐρομένου[4] δέ «Ποῖον;», «Παύσασθαι ἐσθίοντα[5]» ἔφη· «καὶ ἥδιόν τε καὶ εὐτελέστερον καὶ ὑγιεινότερον διάξειν[6] παυσάμενον».

---

desventaja". — [10] "En sentido contrario a". — [11] "Con miras a". — [12] Nosotros decimos "sin". — [13] Prolepsis. — [14] "Todo lo hermoso y fuerte que uno...".

248. [1] "Habiendo dicho a uno χαῖρε". El que habla es Sócrates en todas las frases que siguen. — [2] Va con ὀργίζεσθαι. El κάκιον siguiente no es comparativo, sino intensivo. — [3] Era de esperar λυπεῖν. — [4] El otro. — [5] Antes de que llegue el hastío. — [6] (Ἀκουμενός φησι). —

Ἄλλου δ' αὖ λέγοντος, ὅτι θερμὸν εἴη παρ' ἑαυτῷ τὸ ὕδωρ, ὃ πίνοι[7], «Ὅταν ἄρ'» ἔφη «βούλῃ θερμῷ[8] λούσασθαι, ἕτοιμον ἔσται σοι». «Ἀλλὰ ψυχρόν» ἔφη «ἐστὶν ὥστε λούσασθαι». «Ἆρ' οὖν» ἔφη «καὶ οἱ οἰκέται σου ἄχθονται πίνοντές τε αὐτὸ καὶ λουόμενοι αὐτῷ;» «Μὰ τὸν Δί'» ἔφη· «ἀλλὰ καὶ πολλάκις τεθαύμακα, ὡς ἡδέως αὐτῷ πρὸς ἀμφότερα ταῦτα χρῶνται». «Πότερον δὲ» ἔφη «τὸ παρὰ σοὶ ὕδωρ θερμότερον πιεῖν ἐστιν ἢ[9] τὸ ἐν[10] Ἀσκληπιοῦ;» «Τὸ ἐν Ἀσκληπιοῦ» ἔφη. «Πότερον δὲ λούσασθαι ψυχρότερον, τό παρὰ σοὶ ἢ τό ἐν Ἀμφιαράου;» «Τὸ ἐν Ἀμφιαράου» ἔφη. «Ἐνθυμοῦ οὖν» ἔφη «ὅτι κινδυνεύεις δυσαρεστότερος εἶναι τῶν τε οἰκετῶν[11] καὶ τῶν ἀρρωστούντων».

Κολάσαντος δέ τινος ἰσχυρῶς ἀκόλουθον[12] ἤρετο, τί χαλεπαίνοι τῷ θεράποντι. «Ὅτι» ἔφη «ὀψοφαγίστατός τε ὢν βλακότατός ἐστι καὶ φιλαργυρώτατος ὢν ἀργότατος». «Ἤδη[13] ποτὲ οὖν ἐπεσκέψω, πότερος πλειόνων πληγῶν δεῖται, σὺ[14] ἢ ὁ θεράπων;»

Φοβουμένου δέ τινος τὴν εἰς Ὀλυμπίαν ὁδόν, «Τί» ἔφη «φοβῇ τὴν πορείαν; Οὐ καὶ οἴκοι σχεδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν περιπατεῖς; Καὶ ἐκεῖσε πορευόμενος, περιπατήσας ἀριστήσεις, περιπατήσας δειπνήσεις καὶ ἀναπαύσῃ· οὐκ οἶσθα, ὅτι, εἰ ἐκτείναις τοὺς περιπάτους οὓς ἐν πέντε ἢ ἓξ ἡμέραις περιπατεῖς, ῥᾳδίως ἂν Ἀθήνηθεν εἰς Ὀλυμπίαν ἀφίκοιο;»...

Ἄλλου δὲ λέγοντος, ὡς παρετάθη μακρὰν ὁδὸν πορευθείς, ἤρετο αὐτόν, εἰ καὶ φορτίον ἔφερε. «Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ'» ἔφη «ἀλλὰ τὸ ἱμάτιον». «Μόνος δ' ἐπορεύου» ἔφη «ἢ καὶ ἀκόλουθός σοι ἠκολούθει;» «Ἠκολούθει» ἔφη.

---

7 Optativo por atracción modal. — 8 (ὕδατι). — 9 "O". — 10 "La (que hay) en (el templo) de". — 11 El amo debe dar ejemplo de virilidad y templanza. — 12 El esclavo encargado de la escolta personal del dueño 13 "Acaso". — 14 Por no haberle educado bien. — 15 (σε). — 16 "O mejor dicho, ni siquiera". — 17 Va con δύνασθαι.

«Πότερον κενός» ἔφη «ἢ φέρων τι;» «Φέρων νὴ Δί'» ἔφη «τά τε στρώματα καὶ τἆλλα σκεύη». «Καὶ πῶς» ἔφη «ἀπήλλαχεν ἐκ τῆς ὁδοῦ;» «Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ» ἔφη «βέλτιον ἐμοῦ». «Τί οὖν;» ἔφη «εἰ τὸ ἐκείνου φορτίον ἔδει σε φέρειν, πῶς ἂν οἴει [15] διατεθῆναι;» «Κακῶς νὴ Δί'» ἔφη· «μᾶλλον δὲ οὐδ' [16] ἂν ἠδυνήθην κομίσαι». «Τὸ [17] οὖν τοσούτῳ ἧττον τοῦ παιδὸς δύνασθαι πονεῖν πῶς ἠσκημένου δοκεῖ σοι ἀνδρὸς εἶναι;»

HERÓDOTO

Heródoto nació en Halicarnaso, ciudad dórica del SO. del Asia Menor, poco antes del 480, y debió de morir entre el 420 y el 415 a. J. C. Sobrino del poeta épico Paníasis y dotado de una excelente educación literaria, el futuro historiador se propuso desde su juventud poner al día y rectificar las obras de los llamados logógrafos y especialmente del más conocido de ellos, Hecateo de Mileto, que en sus monografías históricas adolecía de falta de sistema y excesiva tolerancia en cuanto a la admisión de elementos fabulosos o novelescos. De acuerdo con los conceptos típicamente jónicos de la ἱστορίη o encuesta y θεωρίη o contemplación personal, Heródoto, infatigable viajero, se dedicó a recorrer la casi totalidad del mundo conocido en su siglo y, con los datos adquiridos en sus viajes, redactó sus *Historias*, que, divididas en nueve libros, han llegado hasta nosotros como una de las obras maestras de la literatura griega.

Las *Historias* (para las que eligió el dialecto jónico, él que era dorio, por seguir el ejemplo de sus predecesores) comenzaron como una serie de tratados independientes dedicados a los diferentes países con estudio de su geografía, historia, usos y costumbres, religión, maravillas más notables, etc.; pero más tarde

se abandonó este esquema, del que tenemos muestras en los dos libros dedicados a Egipto y a los escitas, y el autor fue centrándose cada vez más en las guerras Médicas, hecho cumbre de la Historia universal, y en los dos grandes pueblos, Persia y Grecia, que en ellas tomaron parte. Pero, al mismo tiempo, había prendido con sumo vigor en su espíritu la idea central y matriz, típicamente ateniense, de la tragedia: la relación entre culpa y castigo, soberbia y humillación. Todo el que se ensoberbece (ὕβρις) más de lo debido, sobre la medida (ὑπὲρ μέτρον), y peca con ello contra dioses u hombres, provoca la envidia (φθόνος) divina y atrae sobre su cabeza o la de sus descendientes, más tarde o más temprano, la venganza (ἄτη). Éste es el caso de los persas y, en particular, de Jerjes. Pero, para que el cuadro gane en intensidad y relieve dramático, al rey persa preceden otros dos personajes en su carrera fatal, como en una especie de pequeño preludio de la gran catástrofe. Éstos serán Creso y Polícrates, los tiranos de Lidia y Samos.

A los dos bellísimos episodios hemos agregado el no menos hermoso de Licofrón, premonición trágica de Orestes o Hamlet. Lo recogido es, pues, suficiente para que pueda apreciarse la suave fluidez, llena de grave serenidad, de esta prosa de Heródoto, que, sobre ser el primer cronista de Occidente y padre de la Historia europea, sabe ganarse nuestra simpatía a fuer de narrador ameno, bienintencionado y, si no veraz en todo momento (pues no siempre llegó a las mejores fuentes), constantemente preocupado por transmitir a la posteridad una cabal idea de la grandeza de la Hélade.

Heródoto es autor fácil de traducir una vez que se conocen las características o divergencias, con respecto al ático, de su dialecto jónico, las principales de las cuales son:

1. Variaciones de vocalismo como α en vez de ε (τάμνοντες) o de υ (ἐκαλινδέετο); ε por α (τεσσερεσκαίδεκα, τεσσερεσκαιδεκάτη) o por ει (κρέσσον, μέζονας, ἐπιτήδεον; ἀποδέξω, ὑποδέξας); ει por ε (ξεῖνε, ἐξεινίζετο, ξεινίην; ἐπειρωτᾷς, εἰρωτώμενον; εἵνεκεν = ἕνεκα); ι por ε (ἐπίστιον = ἐφέστιον) o por ιε (ἱρόν); οι por ο (στοιῇσι = στοαῖς); ου por ο (μοῦνον, ἄνουσος, οὔνομα; οὖρον = ὅρον); υ por ι (βυβλίον); ω por αυ (ἀπεθώμαζε, ἀποθωμάσας), etc.

2. Conservación de η después de ρ, ι, ε, mientras que el ático la ha convertido en α larga, como en χώρη, ἐπιθυμίην, θεωρίης, δημοσίῃ; νεηνίας, ἰητρόν; Ἄδρηστος, Συρηκοσίων, Θρήικες; τριήκοντα, διηκοσίας; πειρησαμένης; ἔπρηξα, πρῆγμα; etc. (cf. también ἠέρι).

3. Hiato en lugares en que el ático contrae, como en los encuentros de αε (ἀεθλοφόροι, ἀέκων), αο (ἐξεργάσαο = ἐξειργάσω, προσεκτήσαο), εα (θεοσεβέα, νείκεα, ἄστεα; ἡμέας), εε (ἐπενόεε, ἐπιδέεται, ναυπηγέεσθαι, ἀπολέεσθαι), εο (χάλκεον = χαλκοῦν, ὄρεος; σέο; συνωνέονται, εἴρεο, ἐγένεο), οε (προετίμησα = προυτίμησα), οο (νόον), εω (θυρέων, ἀνδρεῶνι; ὑμέων; ποιέω, φιλοσοφέων, ἀγγελέων, χρέωνται, ἐστεῶτι, φανέωσι), εῃ (διατελέῃ), εῳ (χαλκέῳ; ὅτεῳ), εαι (φαίνεαι), εει (ζητέεις, πλουτέειν, ἀπολέει), εοι (ἀπικνέοιτο = ἀφικνοῖτο), οῳ (νόῳ), ηι (χρηίζω, ἀποκληίσας, ἐκκληιόμενοι), ωι (πατρώια, μητρώια), etc.

4. Paso de ο a υ, sin contracción, en πλεῦν, πλεῦνος; φωνεῦντος, βούλευ, εἷλευ, ποιεύμενος, διανοεύμενον; ἐμεῦ, σεῦ, σευ, ὅτευ, etc.; íd. de α a ε en ὀρέων; resolución de las formas reflexivas en ωυ frente al át. αυ (ἐμεωυτοῦ, σεωυτοῦ, ἑωυτόν, ἑωυτῇ); abreviaciones de las primeras vocales de los grupos ηο (βασιλέος = βασιλέως) y ηη (θεησάμενον = θεαςάμενον); aparición de una mal explicada ω frente a ου en ὦν, γῶν; hiféresis o caída de la ε ante un no contraído εαι (φοβέαι, ἀπολαμπρυνέαι) o εο (ἀκέο); íd. ante ο (ὁρτῆς); íd. tal vez ante οι (οἰκότα); contracción de οη en ω (ἐννώσαντα, βεβωμένα, ἐπιβώσασθαι, ἀλλογνώσας), etc.

5. Aparentemente metátesis en ἐνθαῦτα = ἐνταῦθα y ἐνθεῦτεν = ἐντεῦθεν.

6. Resolución de labiovelar primitiva en κ, y no en π, a lo largo de la serie de interrogativos e indefinidos κως, ὅκως, κου, κω, κῃ, κοτε, κόθεν, ὁκόθεν, κότερα, ὁκοτέρῃ, κοῖος, etc.

7. Psilosis o aparición de sorda por aspirada en grupos sintácticos como ἀπ' ἧς y en formas verbales del tipo de ἀπικνέονται, ἀπῖκται,

ἀπῆκε, ἀπηγέεσθαι, ἀπηγέετο (y sustantivo ἀπηγήσιος = ἀφηγήσεως), ἐπορᾶν, ἐπώρα, κατήμενον, κατεῖσε, καταιρεθεῖσα, μετείς, ὑπείς, etcétera.

8. Crasis notables como τοὔτερον (en lugar de θἄτερον), οὕτερος (ὁ ἕτερος), τὠπό (τὸ ἀπό), ὦλλοι (οἱ ἄλλοι), ὤνθρωπε (ὦ ἄνθρωπε), etcétera.

9. Desaparición de la γ, con alargamiento de la vocal anterior, en γίνεται, ἐπιγινομένου, συνεγινώσκετο, συγγινωσκόμενος, etc.

10. Conservación, sin paso a ττ, del grupo σσ en ἐλάσσονες, φυλάσσοντος, θαλασσοκρατέειν, etc.

11. Nom. y ac. sing. de la 1.ª decl. en -η procedente de α larga frente a equivalentes áticos en breve (ἀληθείην).

12. Gen. sing. masc. en -εω (νεηνίεω, Γύγεω, Καμβύσεω, Κυαξάρεω, Γορδίεω).

13. Ac. sing. masc. declinado como de la 3.ª por analogía (Μιτροβάτεα).

14. Gen. pl. en -εων fem. (ἡμερέων, θυρέων) y masc. (νεηνιέων, Περσέων). Se exceptúa el artículo τῶν.

15. Dat. pl. en -ῃοι fem. (τῇσι, πήδῃσι, πάθῃσι, ἀσιτίῃσι, στοιῇσι) y masc. (ὁπλίτῃσι, πολιήτῃσι, νεηνίῃσι, νησιώτῃσι).

16. Declinación no contracta de κυνέην, σιδηρέῃ. Cf. igualmente διπλή en vez de διπλῆ.

17. En un oráculo, forma eólica de gen. sing. de la 2.ª en -οιο (κραταιρίνοιο).

18. Dat. pl. en -οισι (τοῖσι, ἵπποισι, Ἐφεσίοισι, ἑκάστοισι, πρώτοισι, ἄλλοισι).

19. Ausencia de la flexión contracta (χάλκεον, νόον, etc.).

20. Íd. de la declinación ática (νηοῦ), salvo en el onom. ac. Ἀμφιάρεων, gen. Ἀμφιάρεω.

21. En un oráculo, forma poética del dat. pl. de la 3.ª κρέεσσιν = κρέασι.

22. Hiatos en la flexión de los adjetivos en -ής: ac. sing. masculino y femenino εὐτυχέα, εὐπετέα, θεοσεβέα; gen. εὐτυχέος; nom. plural masculino y femenino εὐτυχέες; nom. ac. n. pl. ἀληθέα, ἐπιτελέα. Igualmente en los onomásticos: Πολυκράτεα, Δημοκήδεα; Πολυκράτεος,

Αἰάκεος; y el dat. Πολυκράτεϊ (en los en -κλέης, nom. Προκλέης; ac. Προκλέα; gen. Τηλεκλέος). Nótese oscilación en ac. 'Οροίτεα (de la 3.ª) y genitivo 'Οροίτεω (de la 1.ª).

23. Más hiatos en los neutros en -ος: γένεος, ὄρεος, πένθεος, τείχεος, ἔπεος; πένθεϊ, μέρεϊ; χείλεα, ἔτεα, ἔπεα, νέφεα, νείκεα; gen. pl. ἐτέων.

24. Temas en -ι con la flexión regularizada: gen. sing. πόλιος, ἀκροπόλιος, ἀνακρίσιος, ἀπηγήσιος; dat. 'Αμάσι, δηλῆσι, ἀχάρι; nom. pl. Σάρδιες; ac. Σάρδις; gen. Σαρδίων, μαντίων.

25. Hiato en el ac. pl. n. ἄστεα, de ἄστυ.

26. Nótese el ac. pl. νέας, de ναῦς.

27. Vocalismo diferente del ático en los temas en -εύς: gen. singular βασιλέος, nom. pl. Δωριέες.

28. El gen. sing. de Μίνως es Μίνω.

29. Pronombre personal de 1.ª con gen. sing. ἐμεῦ y ac. pl. ἡμέας.

30. Íd. de 2.ª con gen. sing. σεῦ, σευ, σέο; dat. sing. τοι; gen. plural ὑμέων.

31. Íd. de 3.ª ac. sing. masc. fem. μιν; dat. sing. masc. fem. οἱ; gen. pl. masc. fem. σφεων; dat. pl. masc. fem. σφι; ac. pl. n. σφεα.

32. Pronombre reflexivo directo de 1.ª persona, ac. sing. masculino ἐμεωυτόν, gen. ἐμεωυτοῦ. De 2.ª, gen. sing. masc. σεωυτοῦ. De 3.ª, ac. sing. masc. ἑωυτόν, gen. ἑωυτοῦ, dat. ἑωυτῷ, dat. sing. femenino ἑωυτῇ; dat. pl. masc. σφίσι αὐτοῖσι.

33. Como reflexivo indirecto ejercen las citadas formas μιν, οἱ, σφι y el dat. pl. σφίσι.

34. El pronombre demostrativo, transformado generalmente en artículo por el dialecto ático, se utiliza con enorme frecuencia como relativo: χρήσεσθαι νόμοισι τοὺς ἄν σφι Σόλων θῆται, "servirse de las leyes que Solón les promulgase"; ἐκείνου... τοῦ ἔπεος τό σφι ὁ Προκλέης... εἶπε... οὐκ ἐμέμνητο, "no se acordaba de aquella frase que les había dicho Procles"; etc.

35. Interrogativo dat. pl. τέοισι; interrogativo-relativo dat. singular ὅτεῳ; indefinido gen. sing. τευ, ὅτευ δή y dat. sing. ὅτεῳ δή.

36. Dat. del numeral δυοῖσι.

37. Uso de ἐς, y no εἰς, como preposición. Igualmente ἐσ- en compuestos (ἐσῆλθον, ἐπεσέρχεται).

38. Uso adverbial de πάρα con sentido parecido al de πάρεστι.

39. Adverbios de modo en -έως frente al át. -ῶς (προσφυέως, ἐπιστρεφέως, ἀσφαλέως, εὐτυχέως, σαφηνέως).

40. La forma αἰ suple al át. εἰ en αἰ γάρ, "ojalá".

41. Desinencia no contracta de 2.ª sing. pres. ind. med. (διακελεύεαι, φαίνεαι, βούλεαι). En presentes contractos (φοβέαι) y futuros líquidos (ἀπολαμπρυνέαι), hiféresis.

42. Desinencia de 2.ª pers. sing. imperf. med. no contracta (εἴρεο). Íd. de aor. no contracta (προσεκτήσαο, ἐξεργάσαο, ἐγένεο), o con paso de ο a υ (εἶλευ). Íd. de imper. pres. no contracta con hiféresis (ἀκέο) o con el referido paso (βούλευ).

43. Desinencia de 3.ª pers. pl. plusc. pas. de un verbo en oclusiva con vocalización de la ν (κατεστράφατο).

44. Formas no áticas del verbo εἰμί: inf. pres. ἔμμεναι (eolismo en un texto poético); 2.ª pers. sing. pres. ind. εἶς; part. pres. ἐών, ἐνεοῦσαν, παρεούσης.

45. Imperf. de εἶμι con formas no áticas de 1.ª sing. (ἤια), 3.ª singular (ἤιε), 3.ª pl. (ἤισαν).

46. Nótense, de φημί, las formas de 2.ª sing. pres. ind. φῄς y participio pres. med. φαμένου.

47. Formas no contractas de verbos contractos en ático: ποιέω, ζητέεις, διατελέῃ, πλουτέειν, φιλοσοφέων, ἐπενόεε; ἐπιδέεται, ἀπικνέονται, συνωνέονται, ἀπικνέοιτο, ἀπηγέεσθαι, ναυπηγέεσθαι, ἀπηγέετο. Con paso de ο a υ, φωνεῦντος, ποιεύμενος, διανοεύμενον.

48. Paso de α a ε en la forma no contracta ὁρέων.

49. Vocalismo no ático en χρᾶσθαι frente a χρῆσθαι.

50. Desinencia no ática en προτιθεῖσι frente a προτιθέασι.

51. Imperfectos iterativos sin aumento de tipo homérico διαφθείρεσκε, ποιέεσκον.

52. Futuros líquidos no contractos κερδανέεις, ἀπολέει, ἀγγελέων, ἀποκτενέων, ἀπολέεσθαι; hiféresis en ἀπολαμπρυνέαι.

53. Futuro "ático" καταγιεῖν.

54. Aoristos no sigmáticos con α en εἶπας y συνήνεικε, ἐνεῖκαι, περιενείκας, ἀνενεικάμενον.

55. Extensión de la κ al plural en los aoristos ἐπεθήκατο y συνεθήκατο.

56. Reduplicaciones distintas de las del ático en los perfectos ἐωθότα; οἰκότα; οἰκημένῃ, οἰκημένων.

57. Desinencia no ática de 3.ª sing. plusc. act. en ἐπεποιήκεε, ἐπεπόμφεε, παρηβήκεε, παρημελήκεε, ᾔδεε.

58. Pluscuamperfecto sin aumento ni reduplicación ἐξευρήκεε; y sin aumento, ἀναβεβήκεε.

59. Pluscuamperfectos con reduplicación distinta del ático en ἀραιρήκεε (de αἱρέω) y ἡλώκεσαν (de ἁλίσκομαι).

60. Subjuntivos de aoristo pasivo no contractos φανέωσι, ὁρμηθέωσι.

61. Aumentos distintos del ático en ὥρα (de ὁράω) y ἥλωσαν (de ἁλίσκομαι).

62. Formas sin aumento en ἐξεργασάμην, ἐξεργάσαο; ἀμείβετο, ἀμείψατο; οἴκτιρε; οἴχοντο; εὕρισκε, εὑρέθη; προσεύχετο.

63. Formas con προ- nunca contractas en προετρέψατο, προεσήμαινε, προεχώρεε.

64. Infinitivo medio λοῦσθαι, de λούω.

249.

Solón y Creso
(I 26-33)

Τελευτήσαντος δὲ Ἀλυάττεω ἐξεδέξατο τὴν βασιληίην Κροῖσος ὁ Ἀλυάττεω, ἐτέων ἐὼν ἡλικίην πέντε καὶ τριήκοντα, ὃς δὴ Ἑλλήνων πρώτοισι ἐπεθήκατο Ἐφεσίοισι. Ἔνθα δὴ οἱ Ἐφέσιοι πολιορκεόμενοι ὑπ' αὐτοῦ ἀνέθεσαν τὴν πόλιν τῇ Ἀρτέμιδι, ἐξάψαντες ἐκ τοῦ νηοῦ σχοινίον ἐς τὸ τεῖχος [1]. Ἔστι δὲ μεταξὺ τῆς τε παλαιῆς πόλιος, ἣ τότε ἐπολιορκέετο, καὶ τοῦ νηοῦ ἑπτὰ στάδιοι. Πρώτοισι μὲν δὴ τούτοισι ἐπεχείρησε ὁ Κροῖσος, μετὰ [2] δὲ ἐν μέρεϊ ἑκάστοισι Ἰώνων τε καὶ Αἰολέων, ἄλλοισι ἄλλας αἰτίας ἐπιφέρων, τῶν [3] μὲν ἐδύνατο μέζονας παρευρίσκειν, μέζονα ἐπαιτιώμενος, τοῖσι δὲ αὐτῶν [4] καὶ φλαῦρα ἐπιφέρων. Ὡς δὲ ἄρα οἱ ἐν τῇ Ἀσίῃ Ἕλληνες κατεστράφατο ἐς φόρου ἀπαγωγήν [5], τὸ ἐνθεῦτεν [6] ἐπενόεε νέας ποιησάμενος ἐπιχειρέειν τοῖσι νησιώτῃσι. Ἐόντων δέ οἱ [7] πάντων [8] ἑτοίμων ἐς τὴν ναυπηγίην, οἱ μὲν Βίαντα λέγουσι τὸν Πριηνέα ἀπικόμενον

---

249. [1] De esta manera quedaba ligada simbólicamente la ciudad al templo de la diosa. — [2] Adverbial. — [3] El antecedente, elíptico, debería ir en dativo y depender de ἐπαιτιώμενος. — [4] "Y a otros de entre ellos". — [5] Es decir, quedaron convertidos en tributarios. — [6] "A partir de entonces". — [7] Ético. — [8] Neutro. — [9] En realidad, Pítaco había

ἐς Σάρδις, οἱ δὲ Πιττακὸν τὸν Μυτιληναῖον[9], εἰρομένου Κροίσου εἴ τι εἴη νεώτερον περὶ τὴν Ἑλλάδα, εἰπόντα τάδε καταπαῦσαι τὴν ναυπηγίην· «Ὦ βασιλεῦ, νησιῶται ἵππον[10] συνωνέονται μυρίην, ἐς Σάρδις τε καὶ ἐπὶ σὲ ἐν νόῳ ἔχοντες στρατεύεσθαι». Κροῖσον δέ, ἐλπίσαντα λέγειν ἐκεῖνον ἀληθέα, εἰπεῖν[11]· «Αἲ γὰρ τοῦτο[12] θεοὶ ποιήσειαν ἐπὶ νόον νησιώτῃσι, ἐλθεῖν ἐπὶ Λυδῶν παῖδας[13] σὺν ἵπποισι». Τὸν δὲ ὑπολαβόντα φάναι[11]· «Ὦ βασιλεῦ, προθύμως μοι φαίνεαι εὔξασθαι νησιώτας[14] ἱππευομένους λαβεῖν ἐν ἠπείρῳ, οἰκότα ἐλπίζων. Νησιώτας δὲ τί δοκέεις εὔχεσθαι ἄλλο ἤ, ἐπείτε τάχιστα[15] ἐπύθοντό σε μέλλοντα ἐπὶ σφίσι ναυπηγέεσθαι νέας, λαβεῖν ἀρώμενοι[16] Λυδοὺς ἐν θαλάσσῃ, ἵνα ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ οἰκημένων Ἑλλήνων τείσωνταί σε, τοὺς σὺ δουλώσας ἔχεις[17];» Κάρτα τε ἡσθῆναι[11] Κροῖσον τῷ ἐπιλόγῳ καί οἱ[18], προσφυέως γὰρ δόξαι[19] λέγειν,· πειθόμενον παύσασθαι τῆς ναυπηγίης. Καὶ οὕτω τοῖσι τὰς νήσους οἰκημένοισι ξεινίην συνεθήκατο.

Χρόνου δὲ ἐπιγινομένου καὶ κατεστραμμένων σχεδὸν πάντων τῶν ἐντὸς[20] Ἅλυος ποταμοῦ οἰκημένων... καὶ προσεπικτωμένου Κροίσου Λυδοῖσι[21], ἀπικνέονται ἐς Σάρδις ἀκμαζούσας πλούτῳ ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταί, οἳ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανον ἐόντες, ὡς ἕκαστος αὐτῶν ἀπικνέοιτο[22], καὶ δὴ καὶ Σόλων ἀνὴρ Ἀθη-

---

muerto ya cuando Creso ascendió al trono. — [10] "Caballería". — [11] Depende todavía de λέγουσι. — [12] Anticipación de la oración de infinitivo. — [13] Expresión poética en vez de Λυδούς: los lidios eran excelentes jinetes. — [14] Complemento directo de λαβεῖν. — [15] "En cuanto". — [16] Expletivo: su idea va ya contenida en εὔχεσθαι. — [17] Perífrasis como nuestro "tienes sometidos". — [18] A su interlocutor. — [19] Estilo indirecto a través de γάρ: "porque (le) pareció (a Creso) que (él)...". — [20] "A la parte de acá". — [21] "Y cuando Creso estaba uniendo (estos pueblos) a los lidios". — [22] "Fueron llegando, cada uno por su parte,

ναῖος, ὃς Ἀθηναίοισι νόμους κελεύσασι ποιήσας ἀπεδήμησε ἔτεα δέκα, κατὰ θεωρίης[23] πρόφασιν ἐκπλώσας, ἵνα δὴ μή τινα τῶν νόμων ἀναγκασθῇ λῦσαι τῶν[24] ἔθετο. Αὐτοὶ[25] γὰρ οὐκ οἷοί τε ἦσαν αὐτὸ ποιῆσαι Ἀθηναῖοι· ὁρκίοισι γὰρ μεγάλοισι κατείχοντο δέκα ἔτεα χρήσεσθαι νόμοισι τοὺς ἄν σφι Σόλων θῆται[23]. Αὐτῶν δὴ ὦν τούτων[26] καὶ τῆς θεωρίης[26] ἐκδημήσας ὁ Σόλων εἵνεκεν ἐς Αἴγυπτον ἀπίκετο παρὰ Ἄμασιν καὶ δὴ καὶ ἐς Σάρδις παρὰ Κροῖσον[27]. Ἀπικόμενος δὲ ἐξεινίζετο ἐν τοῖσι βασιληίοισι ὑπὸ τοῦ Κροίσου. Μετὰ[2] δέ, ἡμέρῃ τρίτῃ ἢ τετάρτῃ, κελεύσαντος Κροίσου τὸν Σόλωνα θεράποντες περιῆγον κατὰ τοὺς θησαυροὺς καὶ ἐπεδείκνυσαν πάντα ἐόντα μεγάλα τε καὶ ὄλβια. Θεησάμενον δέ μιν[28] τὰ πάντα καὶ σκεψάμενον, ὥς οἱ κατὰ καιρὸν ἦν[29], εἴρετο ὁ Κροῖσος τάδε· «Ξεῖνε Ἀθηναῖε, παρ' ἡμέας γὰρ περὶ σέο λόγος ἀπῖκται πολλὸς καὶ σοφίης εἵνεκεν τῆς σῆς καὶ πλάνης, ὡς φιλοσοφέων[30] γῆν πολλὴν θεωρίης εἵνεκεν ἐπελήλυθας. Νῦν ὦν ἵμερος[31] ἐπειρέσθαι μοι ἐπῆλθε σὲ εἴ τινα ἤδη πάντων εἶδες ὀλβιώτατον[32]». Ὁ μὲν ἐλπίζων εἶναι[33] ἀνθρώπων ὀλβιώτατος ταῦτα ἐπειρώτα, Σόλων δὲ οὐδὲν ὑποθωπεύσας, ἀλλὰ τῷ ἐόντι χρησάμενος λέγει· «Ὦ βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον». Ἀποθωμάσας δὲ Κροῖσος τό λεχθὲν εἴρετο ἐπιστρεφέως·

---

todos los..." (ἐκ se debe a la idea de movimiento que hay en ἀπικνέονται; éste es presente histórico, lo cual explica el optativo oblicuo siguiente; la palabra σοφιστής no tiene el sentido despectivo que más tarde adquirió). — 23 Véase la introducción. — 24 Genitivo en vez de acusativo por atracción: tradúzcase el verbo siguiente como pluscuamperfecto. — 25 "Solos". — 26 Depende de εἵνεκεν. — 27 Solón no pudo conocer a Creso en el trono ni apenas a Amasis, pues debió de morir el 560 a. J. C. — 28 Solón. — 29 "Cuando se ofreció una oportunidad (a Creso)". — 30 En sentido etimológico: "por amor al saber". — 31 "(De)". — 32 "Si has visto a alguna persona (que sea)...". — 33 "(Él)".

«Κοίη δὴ κρίνεις Τέλλον εἶναι ὀλβιώτατον;» Ὁ δὲ εἶπε· «Τέλλῳ[34] τοῦτο μὲν[35] τῆς πόλιος εὖ ἡκούσης[36] παῖδες ἦσαν καλοί τε κἀγαθοί, καί σφι[7] εἶδε ἅπασι τέκνα ἐκγενόμενα καὶ πάντα παραμείναντα[37]· τοῦτο δὲ τοῦ βίου εὖ ἥκοντι[38], ὡς τὰ παρ' ἡμῖν[39], τελευτὴ τοῦ βίου λαμπροτάτη ἐπεγένετο· γενομένης γὰρ Ἀθηναίοισι μάχης πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας ἐν Ἐλευσῖνι βοηθήσας καὶ τροπὴν[40] ποιήσας τῶν πολεμίων ἀπέθανε κάλλιστα, καί μιν Ἀθηναῖοι δημοσίῃ τε ἔθαψαν αὐτοῦ τῇ περ ἔπεσε[41] καὶ ἐτίμησαν μεγάλως».

Ὡς δὲ τὰ κατὰ τὸν Τέλλον[42] προετρέψατο ὁ Σόλων τὸν Κροῖσον εἴπας πολλά τε καὶ ὄλβια, ἐπειρώτα τίνα δεύτερον[43] μετ' ἐκεῖνον ἴδοι[44], δοκέων πάγχυ δευτερεῖα[33] γῶν οἴσεσθαι. Ὁ δὲ εἶπε· «Κλέοβίν τε καὶ Βίτωνα. Τούτοισι γὰρ ἐοῦσι γένος Ἀργείοισι βίος τε ἀρκέων ὑπῆν καὶ πρὸς τούτῳ ῥώμη σώματος τοιήδε. Ἀεθλοφόροι τε ἀμφότεροι ὁμοίως ἦσαν, καὶ δὴ καὶ λέγεται ὅδε ὁ λόγος· ἐούσης ὁρτῆς τῇ Ἥρῃ τοῖσι Ἀργείοισι ἔδεε πάντως τὴν μητέρα αὐτῶν[45] ζεύγεϊ κομισθῆναι ἐς τὸ ἱρόν, οἱ δέ σφι[34] βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρεγίνοντο ἐν ὥρῃ. Ἐκκληιόμενοι δὲ τῇ ὥρῃ οἱ νεηνίαι ὑποδύντες αὐτοὶ ὑπὸ τὴν ζεύγλην εἷλκον τὴν ἅμαξαν, ἐπὶ τῆς ἁμάξης δέ σφι[34] ὠχέετο ἡ μήτηρ, σταδίους δὲ πέντε καὶ τεσσεράκοντα διακομίσαντες ἀπίκοντο ἐς τὸ ἱρόν. Ταῦτα δέ σφι ποιήσασι καὶ ὀφθεῖσι ὑπὸ τῆς πανηγύριος τελευτὴ τοῦ βίου ἀρίστη ἐπεγένετο, διέδεξέ τε ἐν τούτοισι

---

34 Posesivo. — 35 "En primer lugar". — 36 Genitivo absoluto. — 37 Completiva participial. — 38 "Y en segundo lugar, (a él) que estaba bien de recursos". — 39 Dentro de la modestia griega frente al lujo asiático. — 40 "(Conmemorativo de la retirada)". — 41 "Allí donde había caído": honor rara vez concedido por los atenienses. — 42 Acusativo de relación: "con respecto a lo tocante a Telo". — 43 Predicativo. — 44 "(En cuanto a felicidad)". — 45 Que era sacerdotisa de Hera y tenía que ser llevada

ὁ θεὸς ὡς ἄμεινον εἴη[46] ἀνθρώπῳ τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζώειν. Ἀργεῖοι μὲν γὰρ περιστάντες ἐμακάριζον τῶν νεηνιέων τὴν ῥώμην, αἱ δὲ Ἀργεῖαι τὴν μητέρα αὐτῶν, οἵων τέκνων ἐκύρησε[47]. Ἡ δὲ μήτηρ περιχαρὴς ἐοῦσα τῷ τε ἔργῳ καὶ τῇ φήμῃ, στᾶσα ἀντίον τοῦ ἀγάλματος εὔχετο Κλεόβι τε καὶ Βίτωνι τοῖσι ἑωυτῆς τέκνοισι, οἵ μιν ἐτίμησαν[48] μεγάλως, τὴν θεὸν[49] δοῦναι τό ἀνθρώπῳ τυχεῖν[50] ἄριστόν ἐστι. Μετά ταύτην δὲ τὴν εὐχὴν ὡς ἔθυσάν τε καὶ εὐωχήθησαν, κατακοιμηθέντες ἐν αὐτῷ τῷ ἱρῷ οἱ νεηνίαι οὐκέτι ἀνέστησαν, ἀλλ' ἐν τέλεϊ τούτῳ ἔσχοντο. Ἀργεῖοι δὲ σφεων εἰκόνας ποιησάμενοι ἀνέθεσαν ἐς Δελφοὺς ὡς ἀνδρῶν ἀρίστων γενομένων».

Σόλων μὲν δὴ εὐδαιμονίης δευτερεῖα ἔνεμε τούτοισι, Κροῖσος δὲ σπερχθεὶς εἶπε· «Ὦ ξεῖνε Ἀθηναῖε, ἡ δ' ἡμετέρη εὐδαιμονίη οὕτω τοι ἀπέρριπται ἐς τὸ μηδέν, ὥστε οὐδὲ ἰδιωτέων ἀνδρῶν ἀξίους ἡμέας ἐποίησας;» Ὁ δὲ εἶπε· *«Ὦ Κροῖσε, ἐπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐὸν*[37] *φθονερὸν* τε καὶ ταραχῶδες ἐπειρωτᾷς ἀνθρωπηίων πρηγμάτων πέρι. Ἐν γάρ τῷ μακρῷ χρόνῳ πολλά μὲν ἔστι ἰδεῖν τά μή τις ἐθέλει, πολλά δὲ καὶ παθεῖν. Ἐς γὰρ ἑβδομήκοντα ἔτεα οὖρον τῆς ζόης ἀνθρώπῳ προτίθημι... Τουτέων τῶν ἁπασέων ἡμερέων τῶν ἐς τά ἑβδομήκοντα ἔτεα, ἐουσέων πεντήκοντα καὶ διηκοσιέων καὶ ἑξακισχιλιέων καὶ δισμυριέων[51], ἡ ἑτέρη αὐτέων[52] τῇ ἑτέρῃ ἡμέρῃ τό παράπαν οὐδὲν ὅμοιον προσάγει πρῆγμα. Οὕτω ὦν, ὦ Κροῖσε, πᾶν ἐστι ἄνθρωπος

desde la ciudad al templo. — [46] Oblicuo. — [47] Exclamativo. — [48] Con valor de pluscuamperfecto. — [49] Hera. — [50] Lit. "(aquello) que es mejor de obtener para el hombre". — [51] Se atribuía a Solón una reforma del calendario, lo cual explica que Heródoto ponga en su boca estos cálculos, imperfectos por lo demás, pues los 26.250 días resultan de suponer setenta años de 360 (25.200) y agregar cada dos años un mes intercalar de 30 (35 × 30 = 1.050). — [52] Repetición innecesaria de los genitivos anterio-

συμφορή. Ἐμοὶ δὲ σὺ καὶ πλουτέειν μέγα φαίνεαι καὶ βασιλεὺς πολλῶν εἶναι ἀνθρώπων· ἐκεῖνο δὲ τὸ εἴρεό με οὔ κώ σε ἐγὼ λέγω, πρὶν τελευτήσαντα καλῶς τὸν αἰῶνα πύθωμαι[37]. Οὐ γάρ τι ὁ μέγα πλούσιος μᾶλλον[53] τοῦ ἐπ' ἡμέρην ἔχοντος[54] ὀλβιώτερός ἐστι, εἰ μή οἱ τύχη ἐπίσποιτο[55] πάντα καλὰ ἔχοντα εὖ τελευτῆσαι[56] τὸν βίον. Πολλοὶ μὲν γὰρ ζάπλουτοι ἀνθρώπων ἄνολβοί εἰσι, πολλοὶ δὲ μετρίως ἔχοντες βίου[57] εὐτυχέες[58]. Ὁ μὲν δὴ μέγα πλούσιος, ἄνολβος δέ, δυοῖσι προέχει τοῦ εὐτυχέος μοῦνον, οὗτος δὲ τοῦ πλουσίου καὶ ἀνόλβου πολλοῖσι· ὁ μὲν ἐπιθυμίην ἐκτελέσαι καὶ ἄτην μεγάλην προσπεσοῦσαν ἐνεῖκαι δυνατώτερος, ὁ δὲ τοῖσδε προέχει ἐκείνου· ἄτην μὲν καὶ ἐπιθυμίην οὐκ ὁμοίως[59] δυνατὸς ἐκείνῳ ἐνεῖκαι, ταῦτα[60] δὲ ἡ εὐτυχίη οἱ ἀπερύκει, ἄπηρος δέ ἐστι, ἄνουσος, ἀπαθὴς κακῶν, εὔπαις, εὐειδής. Εἰ δὲ πρὸς τούτοισι ἔτι τελευτήσει τὸν βίον εὖ, οὗτος ἐκεῖνος τὸν σὺ ζητέεις· ὄλβιος κεκλῆσθαι ἄξιός ἐστι. Πρὶν δ' ἂν τελευτήσῃ, ἐπισχεῖν[61] μηδὲ καλέειν[61] κω ὄλβιον[62], ἀλλ' εὐτυχέα. Τὰ πάντα μέν νυν ταῦτα συλλαβεῖν ἄνθρωπον ἐόντα ἀδύνατόν ἐστι, ὥσπερ χώρη οὐδεμία καταρκέει πάντα ἑωυτῇ παρέχουσα[63], ἀλλὰ[64] ἄλλο μὲν ἔχει, ἑτέρου δὲ ἐπιδέεται· ἣ δὲ ἂν τὰ πλεῖστα ἔχῃ, αὕτη

---

res. — 53 Expletivo. — 54 "Que el que vive al día". — 55 En prosa ática se esperaría subjuntivo iterativo con ἄν. — 56 Consecutivo. — 57 "En cuanto a recursos". — 58 Hasta aquí insiste en que un rico puede terminar por ser desdichado y un pobre puede no dejar nunca de ser feliz; y a continuación dice que el rico infortunado no tiene sobre el pobre dichoso más que dos ventajas, el poder realizar mejor sus deseos y protegerse de una manera relativamente más eficaz contra la calamidad. — 59 Lítotes: en vez de "menos". — 60 Es decir, concretamente estos males contra los que, de acometerle, se hallaría más indefenso. — 61 Con valor imperativo. — 62 Al rico al que, de momento, le van las cosas bien. — 63 Participio que completa la idea verbal: "se basta para proporcio-

ἀρίστη. Ὡς δὲ καὶ ἀνθρώπου σῶμα ἓν οὐδὲν[65] αὔταρκές ἐστι· τὸ μὲν γὰρ ἔχει, ἄλλου δὲ ἐνδεές ἐστι. Ὃς δ' ἂν αὐτῶν πλεῖστα ἔχων διατελέῃ καὶ ἔπειτα τελευτήσῃ εὐχαρίστως τὸν βίον, οὗτος παρ' ἐμοὶ τὸ οὔνομα τοῦτο, ὦ βασιλεῦ, δίκαιός ἐστι[66] φέρεσθαι. Σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευτὴν[67] κῇ ἀποβήσεται. Πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς προρρίζους ἀνέτρεψε[68]». Ταῦτα λέγων τῷ Κροίσῳ οὔ κως οὔτε ἐχαρίζετο, οὔτε λόγου μιν ποιησάμενος οὐδενός[69]· ἀποπέμπεται[70] κάρτα δόξας ἀμαθὴς εἶναι ὃς τὰ παρεόντα ἀγαθὰ μετεὶς τὴν τελευτὴν παντὸς χρήματος ὁρᾶν ἐκέλευε.

250.

Los hijos de Creso

(I 34-45)

Μετὰ δὲ Σόλωνα οἰχόμενον[1] ἔλαβε ἐκ θεοῦ νέμεσις μεγάλη Κροῖσον, ὡς εἰκάσαι[2], ὅτι ἐνόμισε ἑωυτὸν εἶναι ἀνθρώπων ἁπάντων ὀλβιώτατον[3]. Αὐτίκα δέ οἱ εὕδοντι ἐπέστη ὄνειρος, ὅς οἱ τὴν ἀληθείην ἔφαινε τῶν μελλόντων γενέσθαι κακῶν κατὰ τὸν παῖδα. Ἦσαν δὲ τῷ Κροίσῳ δύο παῖδες, τῶν οὕτερος μὲν διέφθαρτο, ἦν γὰρ δὴ κωφός, ὁ δὲ ἕτερος τῶν ἡλίκων μακρῷ τὰ πάντα[4] πρῶτος· οὔνομα δέ οἱ ἦν

nar". — 64 "(Cada país)". — 65 "En ningún aspecto". — 66 Construcción personal. — 67 Prolepsis. — 68 Gnómico. — 69 "No agradó a Creso en modo alguno ni al decir esto ni al no juzgarle digno de ninguna consideración". — 70 Pasiva en asíndeton.

250. 1 En vez de un abstracto, como en lat. *ab urbe condita* o *dolor Siciliae amissae*. — 2 "Según es de suponer". — 3 En prosa ática normalmente se omitiría ἑαυτόν y este predicado iría en nominativo. — 4 Genitivo partitivo, dativo de medida, acusativo de relación y omisión de có-

Ἄτυς. Τοῦτον δὴ ὦν τὸν Ἄτυν [5] σημαίνει τῷ Κροίσῳ ὁ ὄνειρος, ὡς ἀπολέει μιν αἰχμῇ σιδηρέῃ βληθέντα. Ὁ δὲ ἐπείτε ἐξηγέρθη καὶ ἑωυτῷ λόγον ἔδωκε, καταρρωδήσας τὸν ὄνειρον ἄγεται μὲν τῷ παιδὶ γυναῖκα, ἐωθότα δὲ στρατηγέειν μιν τῶν Λυδῶν [6] οὐδαμῇ ἔτι ἐπὶ τοιοῦτο πρῆγμα ἐξέπεμπε, ἀκόντια δὲ καὶ δόρατα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα τοῖσι χρέωνται ἐς πόλεμον ἄνθρωποι, ἐκ τῶν ἀνδρεώνων ἐκκομίσας ἐς τοὺς θαλάμους συνένησε, μή τί οἱ [7] κρεμάμενον τῷ παιδὶ ἐμπέσῃ. Ἔχοντος δὲ οἱ [7] ἐν χερσὶ τοῦ παιδὸς τὸν γάμον ἀπικνέεται ἐς τὰς Σάρδις ἀνὴρ συμφορῇ ἐχόμενος καὶ οὐ καθαρὸς χεῖρας [8], ἐὼν Φρὺξ μὲν γενεῇ, γένεος δὲ τοῦ βασιληίου. Παρελθὼν δὲ οὗτος ἐς τὰ Κροίσου οἰκία κατὰ νόμους τοὺς ἐπιχωρίους καθαρσίου ἐδέετο ἐπικυρῆσαι [9], Κροῖσος δέ μιν ἐκάθηρε (ἔστι δὲ παραπλησίη ἡ κάθαρσις τοῖσι Λυδοῖσι καὶ τοῖσι Ἕλλησι). Ἐπείτε δὲ τὰ νομιζόμενα ἐποίησε ὁ Κροῖσος, ἐπυνθάνετο, ὁκόθεν τε καὶ τίς [10] εἴη, λέγων τάδε· «Ὤνθρωπε, τίς τε ἐὼν καὶ κόθεν τῆς Φρυγίης ἥκων ἐπίστιός μοι ἐγένεο; Τίνα τε ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐφόνευσας;» Ὁ δὲ ἀμείβετο· «Ὦ βασιλεῦ, Γορδίεω μὲν τοῦ Μίδεώ εἰμι παῖς, ὀνομάζομαι δὲ Ἄδρηστος, φονεύσας δὲ ἀδελφεὸν ἐμεωυτοῦ ἀέκων πάρειμι ἐξεληλαμένος τε ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἐστερημένος πάντων». Κροῖσος δέ μιν ἀμείβετο τοῖσδε· «Ἀνδρῶν τε φίλων τυγχάνεις ἔκγονος ἐὼν [11] καὶ ἐλήλυθας ἐς φίλους, ἔνθα

---

pula. — [5] Prolepsis. — [6] Genitivo con verbo de "mandar". — [7] Ético: se refiere a Creso. — [8] Acusativo de relación. — [9] "Obtener un purificador" (genitivo con verbo de sentido afín al de τυγχάνω). La muerte de un hombre, aunque sea involuntaria, hace que el causante quede impuro y necesite someterse a una ceremonia especial de purificación. — [10] Obsérvese cómo alternan el interrogativo directo y el indirecto. — [11] "Se da la circunstancia de que eres" (τυγχάνω con participio que completa

ἀμηχανήσεις χρήματος οὐδενὸς μένων ἐν ἡμετέρου [12]. Συμφορὴν δὲ ταύτην ὡς κουφότατα φέρων κερδανέεις πλεῖστον».

Ὁ μὲν δὴ δίαιταν εἶχε ἐν Κροίσου, ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ τούτῳ ἐν τῷ Μυσίῳ Ὀλύμπῳ ὑὸς χρῆμα γίνεται μέγα [13]. Ὁρμώμενος δὲ οὗτος ἐκ τοῦ ὄρεος τούτου τὰ τῶν Μυσῶν ἔργα διαφθείρεσκε, πολλάκις δὲ οἱ Μυσοὶ ἐπ' αὐτὸν ἐξελθόντες ποιέεσκον μὲν κακὸν οὐδέν, ἔπασχον δὲ πρὸς αὐτοῦ. Τέλος [14] δὲ ἀπικόμενοι παρὰ τὸν Κροῖσον τῶν Μυσῶν ἄγγελοι ἔλεγον τάδε· «Ὦ βασιλεῦ, ὑὸς χρῆμα μέγιστον ἀνεφάνη ἡμῖν ἐν τῇ χώρῃ, ὃς τὰ ἔργα διαφθείρει. Τοῦτον προθυμεόμενοι ἑλεῖν οὐ δυνάμεθα. Νῦν ὦν προσδεόμεθά σευ τὸν παῖδα καὶ λογάδας νεηνίας καὶ κύνας συμπέμψαι ἡμῖν, ὡς ἄν μιν ἐξέλωμεν ἐκ τῆς χώρης». Οἱ μὲν δὴ τούτων ἐδέοντο, Κροῖσος δὲ μνημονεύων τοῦ ὀνείρου τὰ ἔπεα ἔλεγέ σφι τάδε· «Παιδὸς μὲν πέρι τοῦ ἐμοῦ μὴ μνησθῆτε ἔτι· οὐ γὰρ ἂν ὑμῖν συμπέμψαιμι [15]· νεόγαμός τε γάρ ἐστι καὶ ταῦτά [16] οἱ νῦν μέλει. Λυδῶν μέντοι λογάδας καὶ τὸ κυνηγέσιον πᾶν συμπέμψω καὶ διακελεύσομαι τοῖσι ἰοῦσι εἶναι ὡς προθυμοτάτοισι [17] συνεξελεῖν [18] ὑμῖν τὸ θηρίον ἐκ τῆς χώρης». Ταῦτα ἀμείψατο. Ἀποχρεωμένων δὲ τούτοισι τῶν Μυσῶν ἐπεσέρχεται ὁ τοῦ Κροίσου παῖς ἀκηκοὼς [19] τῶν ἐδέοντο οἱ Μυσοί. Οὐ φαμένου [20] δὲ τοῦ Κροίσου τόν γε παῖδά σφι συμπέμψειν λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ νεηνίης τάδε·

---

la idea verbal). — 12 Cruce psicológico entre ἐν ἡμετέρῳ (οἴκῳ) y ἐν ἡμῶν (οἴκῳ), que sería (cf. a continuación ἐν Κροίσου) un uso parecido a ἐν Ἅιδου, etc. — 13 Expresión popular, literalmente "una gran cosa de jabalí". — 14 Adverbial. — 15 Potencial como negación cortés. — 16 Su "luna de miel". — 17 En vez de acusativo por atracción del dativo anterior. — 18 Infinitivo con adjetivos que significan "apto, dispuesto a", etc. — 19 Falta el antecedente. — 20 "Como se negara" (genitivo ab-

«Ὦ πάτερ, τὰ κάλλιστα πρότερόν κοτε καὶ γενναιότατα[21] ἡμῖν[22] ἦν ἔς τε πολέμους καὶ ἐς ἄγρας φοιτέοντας[22] εὐδοκιμέειν. Νῦν δὲ ἀμφοτέρων με τούτων ἀποκληΐσας ἔχεις[23], οὔτε τινὰ δειλίην μοι παριδὼν[24] οὔτε ἀθυμίην. Νῦν τε τέοισί με χρὴ ὄμμασι[25] ἔς τε ἀγορὴν καὶ ἐξ ἀγορῆς φοιτέοντα φαίνεσθαι; Κοῖος μέν τις τοῖσι πολιήτῃσι δόξω εἶναι, κοῖος δέ τις τῇ νεογάμῳ γυναικί; Κοίῳ δὲ ἐκείνη δόξει ἀνδρὶ συνοικέειν; Ἐμὲ ὦν σὺ ἢ μέθες ἰέναι ἐπὶ τὴν θήρην, ἢ λόγῳ ἀνάπεισον ὅκως[26] μοι ἀμείνω ἐστὶ ταῦτα οὕτω ποιεόμενα». Ἀμείβεται Κροῖσος τοῖσδε· «Ὦ παῖ, οὔτε δειλίην οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἄχαρι παριδών τοι ποιέω ταῦτα, ἀλλά μοι ὄψις ὀνείρου ἐν τῷ ὕπνῳ ἐπιστᾶσα ἔφη σε ὀλιγοχρόνιον ἔσεσθαι, ὑπὸ γὰρ αἰχμῆς σιδηρέης ἀπολέεσθαι[27]. Πρὸς ὦν τὴν ὄψιν ταύτην τόν τε γάμον τοι τοῦτον ἔσπευσα καὶ ἐπὶ τὰ παραλαμβανόμενα οὐκ ἀποπέμπω, φυλακὴν ἔχων, εἴ κως δυναίμην ἐπὶ τῆς ἐμῆς γε ζόης[28] διακλέψαι[29]. Εἷς γάρ μοι μοῦνος τυγχάνεις[30] ἐὼν παῖς· τὸν γὰρ δὴ ἕτερον διεφθαρμένον τὴν ἀκοὴν[8] οὐκ εἶναί[31] μοι λογίζομαι». Ἀμείβεται ὁ νεηνίης τοῖσδε· «Συγγνώμη[32] μὲν ὦ πάτερ τοι, ἰδόντι[33] γε ὄψιν τοιαύτην, περὶ ἐμὲ φυλακὴν ἔχειν. Τὸ δὲ οὐ μανθάνεις, ἀλλὰ λέληθέ σε τὸ ὄνειρον[34], ἐμέ τοι δίκαιόν ἐστι φράζειν. Φῄς τοι τὸ ὄνειρον ὑπὸ αἰχμῆς σιδηρέης φάναι ἐμὲ τελευτήσειν· ὑὸς δέ κοῖαι μέν εἰσι χεῖρες, κοίη δὲ αἰχμὴ σιδηρέη τὴν σὺ φοβέαι; Εἰ μὲν γὰρ ὑπὸ ὀδόντος τοι εἶπε τελευτήσειν με ἢ ἄλλου τευ ὅ τι

---

soluto causal). — [21] "Lo más... y lo más...". — [22] Plural por singular. — [23] Perífrasis: "me tienes apartado". — [24] Concesivo. — [25] Nosotros diríamos "con qué cara". — [26] "De qué". — [27] Estilo indirecto a través de γάρ. — [28] "Por lo menos en vida mía". — [29] "Sustraer(te a la profecía)". — [30] Cf. n. 11. — [31] "Que no existe". — [32] "(Es) excusable". — [33] Causal. — [34] "Pero (una cosa) que tú..., sino que (en ello) se te ha

τούτῳ ἔοικε, χρῆν [35] δή σε ποιέειν τὰ ποιέεις· νῦν δὲ [36] ὑπὸ αἰχμῆς. Ἐπείτε ὦν οὐ πρὸς ἄνδρας ἡμῖν γίνεται ἡ μάχη, μέθες με». Ἀμείβεται Κροῖσος· «Ὦ παῖ, ἔστι τῇ [37] με νικᾷς γνώμην ἀποφαίνων περὶ τοῦ ἐνυπνίου· ὡς ὦν νενικημένος ὑπὸ σέο μεταγινώσκω μετίημί τέ σε ἰέναι ἐπὶ τὴν ἄγρην». Εἴπας δὲ ταῦτα ὁ Κροῖσος μεταπέμπεται τὸν Φρύγα Ἄδρηστον, ἀπικομένῳ δέ οἱ λέγει τάδε· «Ἄδρηστε, ἐγώ σε συμφορῇ πεπληγμένον ἀχάρι, τήν τοι οὐκ ὀνειδίζω, ἐκάθηρα καὶ οἰκίοισι ὑποδεξάμενος ἔχω [38] παρέχων πᾶσαν δαπάνην. Νῦν ὦν, ὀφείλεις γὰρ ἐμεῦ προποιήσαντος χρηστὰ ἐς σὲ [39] χρηστοῖσί με ἀμείβεσθαι, φύλακα παιδός σε τοῦ ἐμοῦ χρηίζω γενέσθαι ἐς ἄγρην ὁρμεομένου, μή τινες κατ' ὁδὸν κλῶπες κακοῦργοι ἐπὶ δηλήσι φανέωσι ὑμῖν. Πρὸς δὲ τούτῳ [40] καί σέ τοι χρεόν ἐστι ἰέναι ἔνθα ἀπολαμπρυνέαι [41] τοῖσι ἔργοισι. Πατρώιόν τε γάρ τοί ἐστι καὶ προσέτι ῥώμη ὑπάρχει». Ἀμείβεται ὁ Ἄδρηστος· «Ὦ βασιλεῦ, ἄλλως [42] μὲν ἔγωγε ἂν οὐκ ἤια ἐς ἄεθλον τοιόνδε. Οὔτε γὰρ συμφορῇ τοιῇδε κεχρημένον οἰκός ἐστι ἐς ὁμήλικας εὖ πρήσσοντας ἰέναι, οὔτε τὸ βούλεσθαι πάρα, πολλαχῇ [43] τε ἂν ἴσχον ἐμεωυτόν. Νῦν δέ, ἐπείτε σὺ σπεύδεις καὶ δεῖ τοι χαρίζεσθαι (ὀφείλω γάρ σε ἀμείβεσθαι χρηστοῖσι), ποιέειν εἰμὶ ἕτοιμος ταῦτα, παῖδά τε σόν, τὸν διακελεύεαι φυλάσσειν, ἀπήμονα τοῦ φυλάσσοντος εἵνεκεν [44] προσδόκα τοι ἀπονοστήσειν». Τοιούτοισι ἐπείτε οὗτος ἀμείψατο Κροῖσον, ἤισαν μετὰ ταῦτα ἐξηρτυμένοι λογάσι τε νεηνίῃσι καὶ κυσί. Ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸν Ὄλυμπον τὸ ὄρος ἐζήτεον τὸ θη-

---

escapado (la significación del) sueño". — 35 Imperfecto de conveniencia con prótasis irreal. — 36 "Pero en realidad (dijo que yo moriría)". — 37 "Hay (un aspecto) en el cual". — 38 Perífrasis: "tengo acogido" (cf. n. 23). — 39 Genitivo absoluto causal. — 40 Neutro. — 41 Futuro en oración de relativo con valor consecutivo-final. — 42 "En otras circunstancias". — 43 "Por muchos motivos". — 44 "(Al menos) en lo que

ρίον, εὑρόντες δὲ καὶ περιστάντες αὐτὸ κύκλῳ ἐσηκόντιζον. Ἔνθα δὴ ὁ ξεῖνος, οὗτος δὴ ὁ καθαρθεὶς τὸν φόνον[45], καλεόμενος δὲ Ἄδρηστος[46], ἀκοντίζων τὸν ὗν τοῦ[47] μὲν ἁμαρτάνει, τυγχάνει δὲ τοῦ Κροίσου παιδός[47]. Ὁ μὲν δὴ βληθεὶς τῇ αἰχμῇ ἐξέπλησε τοῦ ὀνείρου τὴν φήμην· ἔθεε δέ τις ἀγγελέων τῷ Κροίσῳ τὸ γεγονός, ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰς Σάρδις τήν τε μάχην καὶ τὸν τοῦ παιδὸς μόρον ἐσήμηνέ οἱ. Ὁ δὲ Κροῖσος τῷ θανάτῳ τοῦ παιδὸς συντεταραγμένος μᾶλλόν τι ἐδεινολογέετο ὅτι μιν ἀπέκτεινε[48] τὸν αὐτὸς φόνου ἐκάθηρε. Περιημεκτέων δὲ τῇ συμφορῇ δεινῶς ἐκάλεε μὲν Δία καθάρσιον[49], μαρτυρόμενος τὰ ὑπὸ τοῦ ξείνου πεπονθὼς εἴη[50], ἐκάλεε δὲ ἐπίστιόν τε καὶ ἑταιρήιον, τὸν αὐτὸν τοῦτον ὀνομάζων θεόν, τὸν μὲν ἐπίστιον καλέων, διότι δὴ οἰκίοισι ὑποδεξάμενος τὸν ξεῖνον φονέα τοῦ παιδὸς ἐλάνθανε[51] βόσκων, τὸν δὲ ἑταιρήιον, ὡς φύλακα[52] συμπέμψας αὐτὸν εὑρήκοι πολεμιώτατον[52]. Παρῆσαν δὲ μετὰ τοῦτο οἱ Λυδοὶ φέροντες τὸν νεκρόν, ὄπισθε δὲ εἵπετό οἱ ὁ φονεύς. Στὰς δὲ οὗτος πρὸ τοῦ νεκροῦ παρεδίδου ἑωυτὸν Κροίσῳ προτείνων τὰς χεῖρας, ἐπικατασφάξαι μιν κελεύων τῷ νεκρῷ, λέγων τήν τε προτέρην ἑωυτοῦ συμφορήν, καὶ ὡς ἐπ' ἐκείνῃ τὸν καθήραντα ἀπολωλεκὼς εἴη[50], οὐδέ οἱ εἴη βιώσιμον[53]. Κροῖσος δὲ τούτων[54] ἀκούσας τόν τε Ἄδρηστον κατοικτίρει, καίπερ ἐὼν ἐν κακῷ οἰκηίῳ το-

atañe al guardián". — 45 En activa καθαίρω llevaría dos acusativos, de los que el de cosa permanece aquí intacto. — 46 Alusión etimológica al nombre, que significa "incapaz de escapar (a su propio destino)". — 47 Genitivo con verbos de "acertar" y "no acertar". — 48 Tradúzcanse como pluscuamperfectos este verbo y el siguiente y aquí súplase un antecedente. — 49 Zeus, como καθάρσιος, ἐπίστιος y ἑταιρήιος, debió complacerse en la conducta de Creso para con Adrasto; por eso se lamenta el monarca ante él. — 50 Oblicuo; perfecto activo perifrástico. 51 "No se había dado cuenta de que estaba". — 52 Predicativo. — 53 "Y que para él no valía la pena vivir". — 54 Neutro; genitivo con verbo

σούτῳ, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· «Ἔχω, ὦ ξεῖνε, παρὰ σεῦ πᾶσαν τὴν δίκην [55], ἐπειδὴ σεωυτοῦ καταδικάζεις θάνατον. Εἶς δὲ οὐ σὺ ἐμοὶ τοῦδε τοῦ κακοῦ αἴτιος, εἰ μὴ ὅσον [56] ἀέκων ἐξεργάσαο, ἀλλὰ θεῶν κού τις, ὅς μοι καὶ πάλαι προεσήμαινε τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι». Κροῖσος μέν νυν ἔθαψε, ὡς οἰκὸς ἦν, τὸν ἑωυτοῦ παῖδα· Ἄδρηστος δὲ ὁ Γορδίεω τοῦ Μίδεω, οὗτος δὴ ὁ φονεὺς μὲν τοῦ ἑωυτοῦ ἀδελφεοῦ γενόμενος, φονεὺς δὲ τοῦ υἱοῦ τοῦ καθήραντος, ἐπείτε ἡσυχίη τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο περὶ τὸ σῆμα, συγγινωσκόμενος ἀνθρώπων εἶναι τῶν [57] αὐτὸς ᾔδεε βαρυσυμφορώτατος, ἐπικατασφάζει τῷ τύμβῳ ἑωυτόν.

251.

Creso prepara la guerra

(I 46-49)

Κροῖσος δὲ ἐπὶ δύο ἔτεα ἐν πένθεϊ μεγάλῳ κατῆστο τοῦ παιδὸς ἐστερημένος· μετὰ δὲ ἡ Ἀστυάγεος τοῦ Κυαξάρεω ἡγεμονίη καταιρεθεῖσα [1] ὑπὸ Κύρου τοῦ Καμβύσεω καὶ τὰ τῶν Περσέων πρήγματα αὐξανόμενα [1] πένθεος μὲν Κροῖσον ἀπέπαυσε [2], ἐνέβησε [2] δὲ ἐς φροντίδα, εἴ κως δύναιτο, πρὶν μεγάλους γενέσθαι τοὺς Πέρσας, καταλαβεῖν [3] αὐτῶν αὐξανομένην [1] τὴν δύναμιν. Μετὰ [4] ὦν τὴν διάνοιαν ταύτην αὐτίκα ἀπεπειρᾶτο τῶν μαντηίων τῶν τε ἐν Ἕλλησι καὶ τοῦ ἐν Λιβύῃ, διαπέμψας ἄλλους ἄλλῃ, τοὺς μὲν ἐς Δελ-

---

de "oir". — [55] "Con respecto a ti todos los derechos". — [56] "Excepto en tanto en cuanto" (distinción jurídica, propia ya del siglo v, entre el homicidio voluntario y el involuntario). — [57] *Atracción*; en vez del acusativo.

251. [1] Como lat. *ab urbe condita* (en vez de abstracto). — [2] Factitivo. — [3] Aposición con respecto a φροντίδα. — [4] "Como consecuencia

φοὺς ἰέναι [5], τοὺς δὲ ἐς Ἄβας τὰς Φωκέων, τοὺς δὲ ἐς Δωδώνην· οἱ δέ τινες ἐπέμποντο παρά τε Ἀμφιάρεων καὶ παρὰ Τροφώνιον, οἱ δὲ τῆς Μιλησίης ἐς Βραγχίδας. Ταῦτα [6] μέν νυν τὰ Ἑλληνικὰ μαντήια ἐς τὰ ἀπέπεμψε [7] μαντευσόμενος [8] Κροῖσος, Λιβύης δὲ παρὰ Ἄμμωνα ἀπέστελλε ἄλλους χρησομένους [8]. Διέπεμπε δὲ πειρώμενος τῶν μαντηίων [9] ὅ τι φρονέοιεν, ὡς [8], εἰ φρονέοντα [10] τὴν ἀληθείην [11] εὑρεθείη, ἐπείρηταί σφεα δεύτερα [12] πέμπων εἰ ἐπιχειρέοι [13] ἐπὶ Πέρσας στρατεύεσθαι. Ἐντειλάμενος δὲ τοῖσι Λυδοῖσι τάδε [14] ἀπέπεμπε ἐς τὴν διάπειραν τῶν χρηστηρίων· ἀπ' ἧς ἂν ἡμέρης [15] ὁρμηθέωσι ἐκ Σαρδίων, ἀπὸ ταύτης [16] ἡμερολογέοντας τὸν λοιπὸν χρόνον ἑκατοστῇ ἡμέρῃ χρᾶσθαι τοῖσι χρηστηρίοισι, ἐπειρωτῶντας ὅ τι ποιέων τυγχάνοι ὁ Λυδῶν βασιλεὺς Κροῖσος ὁ Ἀλυάττεω· ἅσσα [17] δ' ἂν ἕκαστα [18] τῶν χρηστηρίων θεσπίσῃ, συγγραψαμένους ἀναφέρειν παρ' ἑωυτόν. Ὅ τι μέν νυν τὰ λοιπὰ τῶν χρηστηρίων ἐθέσπισε, οὐ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν· ἐν δὲ Δελφοῖσι ὡς ἐσῆλθον τάχιστα [19] ἐς τὸ μέγαρον οἱ Λυδοὶ χρησόμενοι [8] τῷ θεῷ καὶ ἐπειρώτων τὸ ἐντεταλμένον, ἡ Πυθίη ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ λέγει τάδε·

Οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμου τ' ἀριθμὸν καὶ μέτρα θαλάσσης,
καὶ κωφοῦ [20] συνίημι καὶ [21] οὐ φωνεῦντος ἀκούω.
Ὀδμή μ' ἐς φρένας ἦλθε κραταιρίνοιο χελώνης
ἑψομένης ἐν χαλκῷ ἅμ' ἀρνείοισι κρέεσσιν,
ᾗ χαλκὸς μὲν ὑπέστρωται, χαλκὸν δ' ἐπίεσται [22].

---

de". — [5] Epexegético. — [6] "(Son)". — [7] "(Mensajeros)". — [8] Final. — [9] Prolepsis. — [10] Completiva participial; se refiere a los oráculos. — [11] Depende de φρονέοντα. — [12] Adverbial. — [13] Oblicuo equivalente a subjuntivo deliberativo. — [14] "Lo siguiente". — [15] Atracción, en vez de ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρης ἐν ᾗ. — [16] Epanaléptico. — [17] Acusativo. [18] Nominativo. — [19] "En cuanto entraron". — [20] "Al mudo": dos genitivos con verbos de "oír". — [21] "(Incluso)". — [22] Perfecto medio de

Ταῦτα οἱ Λυδοὶ θεσπισάσης τῆς Πυθίης συγγραψάμενοι οἴχοντο ἀπιόντες ἐς τὰς Σάρδις. Ὡς δὲ καὶ ὦλλοι οἱ περιπεμφθέντες παρῆσαν φέροντες τοὺς χρησμούς, ἐνθαῦτα ὁ Κροῖσος ἕκαστα ἀναπτύσσων ἐπώρα τῶν συγγραμμάτων[23]. Τῶν μὲν δὴ οὐδὲν προσίετό μιν· ὁ δὲ ὡς τὸ ἐκ Δελφῶν ἤκουσε, αὐτίκα προσεύχετό τε καὶ προσεδέξατο, νομίσας μοῦνον εἶναι μαντήιον τὸ ἐν Δελφοῖσι, ὅτι οἱ ἐξευρήκεε τὰ αὐτὸς ἐποίησε[24]. Ἐπείτε γὰρ δὴ διέπεμψε παρὰ τὰ χρηστήρια τοὺς θεοπρόπους, φυλάξας τὴν κυρίην τῶν ἡμερέων[25] ἐμηχανᾶτο τοιάδε· ἐπινοήσας τὰ ἦν[26] ἀμήχανον ἐξευρεῖν τε καὶ ἐπιφράσασθαι, χελώνην καὶ ἄρνα κατακόψας ὁμοῦ ἧψεε αὐτὸς ἐν λέβητι χαλκέῳ χάλκεον ἐπίθημα ἐπιθείς[27]. Τά μὲν δὴ ἐκ Δελφῶν οὕτω Κροίσῳ ἐχρήσθη· κατὰ δὲ[28] τὴν Ἀμφιάρεω τοῦ μαντηίου ἀπόκρισιν οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὅ τι τοῖσι Λυδοῖσι ἔχρησε ποιήσασι[29] περὶ τὸ ἱρὸν τὰ νομιζόμενα[30] (οὐ γὰρ ὦν οὐδὲ[31] τοῦτο λέγεται) ἄλλο γε ἢ ὅτι καὶ τοῦτον ἐνόμισε μαντήιον ἀψευδὲς[32] κεκτῆσθαι.

252.

La victoria de Ciro

(I 84 - 88, 1)

Σάρδιες δὲ ἥλωσαν ὧδε· ἐπειδὴ τεσσερεσκαιδεκάτη ἐγένετο ἡμέρη πολιορκεομένῳ Κροίσῳ[1], Κῦρος τῇ στρατιῇ τῇ

ἐπιέννυμι, ático ἐφέννυμι: tiene por sujeto un ἥ sobrentendido y por complemento directo a χαλκόν. — 23 Partitivo dependiente de ἕκαστα. 24 Tradúzcase como pluscuamperfecto. — 25 "El fijado de entre los días". — 26 "Una cosa que fuera". — 27 Paronomasia. — 28 "Y en cuanto a". — 29 Temporal. — 30 "Los ritos acostumbrados". — 31 "Tampoco". — 32 Predicativo.

ἑωυτοῦ διαπέμψας ἱππέας προεῖπε τῷ πρώτῳ ἐπιβάντι τοῦ τείχεος δῶρα δώσειν. Μετὰ δὲ τοῦτο πειρησαμένης τῆς στρατιῆς, ὡς οὐ προεχώρεε, ἐνθαῦτα τῶν ἄλλων πεπαυμένων ἀνὴρ Μάρδος ἐπειρᾶτο προσβαίνων[2], τῷ οὔνομα ἦν Ὑροιάδης, κατὰ τοῦτο τῆς ἀκροπόλιος τῇ[3] οὐδεὶς ἐτέτακτο φύλακος[4]· οὐ γὰρ ἦν δεινὸν[5] κατὰ τοῦτο μὴ[5] ἁλῷ κοτε. Ἀπότομός τε γάρ ἐστι ταύτῃ[6] ἡ ἀκρόπολις καὶ ἄμαχος· τῇ οὐδὲ Μήλης ὁ πρότερον[7] βασιλεὺς Σαρδίων μούνῃ[8] οὐ περιήνεικε τὸν λέοντα[9]... Τελμησσέων δικασάντων ὡς περιενειχθέντος τοῦ λέοντος[10] τὸ τεῖχος[11] ἔσονται Σάρδιες ἀνάλωτοι. Ὁ δὲ Μήλης κατὰ τὸ ἄλλο τεῖχος περιενείκας, τῇ[3] ἦν ἐπίμαχον, κατηλόγησε τοῦτο ὡς ἐὸν ἄμαχόν τε καὶ ἀπότομον· ἔστι δὲ πρὸς[12] τοῦ Τμώλου τετραμμένον τοῦτο τῆς πόλιος[13]. Ὁ ὦν δὴ Ὑροιάδης οὗτος ὁ Μάρδος ἰδὼν τῇ προτεραίῃ τῶν τινα[14] Λυδῶν κατὰ τοῦτο τῆς ἀκροπόλιος καταβάντα ἐπὶ κυνέην ἄνωθεν κατακυλισθεῖσαν καὶ ἀνελόμενον ἐφράσθη καὶ ἐς θυμὸν ἐβάλετο. Τότε δὲ δὴ αὐτός τε ἀναβεβήκεε[15] καὶ κατ' αὐτὸν ἄλλοι Περσέων ἀνέβαινον· προσβάντων δὲ συχνῶν οὕτω δὴ Σάρδιές τε ἡλώκεσαν[16] καὶ πᾶν τὸ ἄστυ ἐπορθέετο. Κατ' αὐτὸν δὲ[17] Κροῖσον τάδε[18]

---

252. [1] Dativo de relación para indicar el tiempo que para una persona ha transcurrido mientras hacía o experimentaba algo. — [2] "A subir". — [3] "Por donde". — [4] Nominativo predicativo. — [5] "Había temor de que". — [6] "Por allí". — [7] Adjetivado. — [8] Lit. "por el cual lugar de Sardes como único tampoco". — [9] El león estaba consagrado a Sandón, el dios solar lidio, identificado por los griegos con Heracles. Al pasear a este animal en torno al recinto de la ciudad, quedaba ésta simbólicamente consagrada a aquella divinidad. — [10] Genitivo absoluto condicional. — [11] Depende de περι-. — [12] "Hacia". — [13] Igual a ἀκροπόλιος. — [14] Orden de palabras arcaico: en vez de τινὰ τῶν. — [15] Pluscuamperfecto, porque se nos sitúa ante la escena en que él ya está arriba, precediendo a los demás. — [16] Íd. ante la escena del saqueo posterior a la toma. — [17] "Y en cuanto al propio". — [18] "Lo siguiente".

ἐγίνετο. Ἦν οἱ[19] παῖς, τοῦ καὶ πρότερον ἐπεμνήσθην, τὰ μὲν ἄλλα ἐπιεικής, ἄφωνος δέ. Ἐν τῇ ὦν παρελθούσῃ εὐεστοῖ ὁ Κροῖσος τὸ πᾶν ἐς αὐτὸν ἐπεποιήκεε ἄλλα τε ἐπιφραζόμενος καὶ δὴ καὶ ἐς Δελφοὺς περὶ αὐτοῦ ἐπεπόμφεε[20] χρησομένους. Ἡ δὲ Πυθίη οἱ εἶπε τάδε·

Λυδὲ γένος, πολλῶν βασιλεῦ, μέγα νήπιε Κροῖσε,
μὴ βούλευ πολύευκτον ἰὴν ἀνὰ δώματ᾽ ἀκούειν
παιδὸς φθεγγομένου. Τὸ δέ σοι πολὺ λώιον ἀμφὶς
ἔμμεναι[21]· αὐδήσει γὰρ ἐν ἤματι πρῶτον[22] ἀνόλβῳ.

Ἁλισκομένου δὴ τοῦ τείχεος, ἤιε γὰρ[23] τῶν τις[24] *Περσέων* ἀλλογνώσας Κροῖσον ὡς ἀποκτενέων[25], Κροῖσος μέν νυν ὁρέων ἐπιόντα ὑπὸ τῆς παρεούσης συμφορῆς παρημελήκεε, οὐδέ τί οἱ διέφερε πληγέντι[26] ἀποθανεῖν· ὁ δὲ παῖς οὗτος ὁ ἄφωνος, ὡς εἶδε ἐπιόντα τὸν Πέρσην, ὑπὸ δέους τε καὶ κακοῦ ἔρρηξε φωνήν[27], εἶπε δέ· «Ὤνθρωπε, μὴ κτεῖνε Κροῖσον». Οὗτος μὲν δὴ τοῦτο πρῶτον[28] ἐφθέγξατο, μετὰ δὲ τοῦτο ἤδη ἐφώνεε τὸν πάντα χρόνον τῆς ζόης.

Οἱ δὲ Πέρσαι τάς τε δὴ Σάρδις ἔσχον καὶ αὐτὸν Κροῖσον ἐζώγρησαν, ἄρξαντα ἔτεα τεσσερεσκαίδεκα καὶ τεσσερεσκαίδεκα ἡμέρας πολιορκηθέντα, κατὰ τὸ χρηστήριόν[29] τε καταπαύσαντα τὴν ἑωυτοῦ μεγάλην ἀρχήν. Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ Πέρσαι ἤγαγον παρὰ Κῦρον. Ὁ δὲ συννήσας πυρὴν μεγάλην ἀνεβίβασε ἐπ᾽ αὐτὴν τόν Κροῖσόν τε ἐν πέδῃσι

---

19 Posesivo. — 20 Anacoluto: sería de esperar πεπομφώς; súplase a continuación "a unos mensajeros" ante el participio de valor final. — 21 "Que quede aparte", esto es, "que no se produzca". — 22 "Por vez primera". — 23 "Como quiera que". — 24 Cf. n. 14. — 25 Final con matiz subjetivo. — 26 Dativo por atracción, del οἱ anterior. — 27 "Rompió a hablar". — 28 Predicativo. — 29 A Creso le había predicho un oráculo que, si atacaba a los persas, destruiría un gran imperio, pero sin precisar

δεδεμένον καὶ δὶς ἑπτὰ[30] Λυδῶν παρ' αὐτὸν παῖδας[31], ἐν νόῳ ἔχων εἴτε δὴ ἀκροθίνια[28] ταῦτα καταγιεῖν θεῶν ὅτεῳ δή[32], εἴτε καὶ εὐχὴν ἐπιτελέσαι θέλων, εἴτε καὶ πυθόμενος τὸν Κροῖσον εἶναι θεοσεβέα τοῦδε εἵνεκεν ἀνεβίβασε ἐπὶ τὴν πυρήν, βουλόμενος εἰδέναι[33] εἴ τίς μιν δαιμόνων ῥύσεται τοῦ μὴ[34] ζῶντα κατακαυθῆναι. Τὸν μὲν δὴ ποιέειν[35] ταῦτα, τῷ δὲ Κροίσῳ ἑστεῶτι ἐπὶ τῆς πυρῆς ἐσελθεῖν[36], καίπερ ἐν κακῷ ἐόντι τοσούτῳ, τὸ τοῦ Σόλωνος, ὥς οἱ[37] εἴη σὺν θεῷ εἰρημένον, τὸ μηδένα εἶναι τῶν ζωόντων ὄλβιον· ὡς δὲ ἄρα μιν προσστῆναι[38] τοῦτο, ἀνενεικάμενόν[39] τε καὶ ἀναστενάξαντα ἐκ πολλῆς ἡσυχίης[40] ἐς τρὶς ὀνομάσαι «Σόλων». Καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα κελεῦσαι τοὺς ἑρμηνέας ἐπειρέσθαι τὸν Κροῖσον τίνα τοῦτον[41] ἐπικαλέοιτο, καὶ τοὺς[42] προσελθόντας ἐπειρωτᾶν. Κροῖσον δὲ ἕως μὲν σιγὴν ἔχειν εἰρωτώμενον, μετὰ δέ, ὡς ἠναγκάζετο, εἰπεῖν· «Τὸν[43] ἂν ἐγὼ πᾶσι τυράννοισι προετίμησα μεγάλων χρημάτων[44] ἐς λόγους ἐλθεῖν». Ὡς δέ σφι ἄσημα ἔφραζε, πάλιν ἐπειρώτων τὰ λεγόμενα. Λιπαρεόντων δὲ αὐτῶν καὶ ὄχλον παρε-

---

cuál. — [30] "Siete parejas". La perífrasis en vez del numeral se explica por la importancia religiosa del número siete y la solemnidad de la ocasión; o tal vez se trate de parejas de distinto sexo. — [31] Expresión poética en vez de Λυδούς. — [32] "A cualquiera". — [33] Construcción fuertemente anacolútica: se esperaría ὁ δὲ συννήσας... ἀνεβίβασε... ἐν νόῳ ἔχων εἴτε... καταγιεῖν... εἴτε... ἐπιτελέσαι... εἴτε... εἰδέναι... Así θέλων resulta expletivo y ἀνεβίβασε ἐπὶ τὴν πυρήν también; y τοῦδε εἵνεκεν sólo sirve para anticipar a βουλόμενος κτλ. [34] En español no se traduce. — [35] Empieza el estilo indirecto como si precediera λέγουσι. — [36] "Se le vino a las mientes". — [37] A Creso. — [38] "Se le ocurrió": infinitivo del estilo indirecto en oración temporal y a través de puntuación fuerte. — [39] "Suspirando". — [40] "Después de un largo silencio". — [41] "Quién (era) aquel (al que)". — [42] Pronombre. — [43] Relativo sin antecedente, sujeto de ἐλθεῖν. — [44] Genitivo de precio.

χόντων ἔλεγε δὴ ὡς ἦλθε ἀρχὴν[45] ὁ Σόλων ἐὼν Ἀθηναῖος, καὶ θεησάμενος πάντα τὸν ἑωυτοῦ ὄλβον ἀποφλαυρίσειε (οἷα δὴ εἴπας[46]), ὥς τε αὐτῷ[37] πάντα ἀποβεβήκοι τῇ[47] περ ἐκεῖνος εἶπε, οὐδέν τι μᾶλλον ἐς ἑωυτὸν λέγων ἢ οὐκ ἐς ἅπαν[48] τὸ ἀνθρώπινον καὶ μάλιστα τοὺς παρὰ σφίσι αὐτοῖσι[49] ὀλβίους δοκέοντας εἶναι. Τὸν μὲν Κροῖσον ταῦτα ἀπηγέεσθαι[50], τῆς δὲ πυρῆς ἤδη ἁμμένης καίεσθαι τὰ περιέσχατα. Καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα τῶν ἑρμηνέων τὰ Κροῖσος εἶπε, μεταγνόντα τε καὶ ἐννώσαντα ὅτι καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ἐὼν ἄλλον ἄνθρωπον, γενόμενον ἑωυτοῦ εὐδαιμονίῃ οὐκ ἐλάσσω, ζῶντα πυρὶ διδοίη, πρός τε τούτοισι δείσαντα τὴν τίσιν καὶ ἐπιλεξάμενον ὡς οὐδὲν εἴη τῶν ἐν ἀνθρώποισι ἀσφαλέως ἔχον[51], κελεύειν σβεννύναι τὴν ταχίστην[52] τὸ καιόμενον πῦρ καὶ καταβιβάζειν Κροῖσόν τε καὶ τοὺς μετὰ Κροίσου. Καὶ τοὺς[42] πειρωμένους οὐ δύνασθαι ἔτι τοῦ πυρὸς ἐπικρατῆσαι.

Ἐνθαῦτα λέγεται ὑπὸ Λυδῶν Κροῖσον μαθόντα τὴν Κύρου μετάγνωσιν, ὡς ὥρα πάντα[53] μὲν ἄνδρα σβεννύντα[54] τὸ πῦρ, δυναμένους[55] δὲ οὐκέτι καταλαβεῖν, ἐπιβώσασθαι τὸν Ἀπόλλωνα ἐπικαλεόμενον, εἴ τί οἱ κεχαρισμένον[56] ἐξ αὐτοῦ[57] ἐδωρήθη, παραστῆναι καὶ ῥύσασθαί μιν[37] ἐκ τοῦ παρεόντος κακοῦ. Τὸν μὲν δακρύοντα ἐπικαλέεσθαι τὸν θεόν, ἐκ δὲ αἰθρίης τε καὶ νηνεμίης συνδραμεῖν ἐξαπίνης

---

45 "Antaño". — 46 "Diciendo tal y cual cosa"; lit. "diciendo (tales cosas) cuales (dijo)". — 47 "Como". — 48 "No refiriéndose en mayor grado a él (a Creso) que a todo". — 49 "En su propio concepto". — 50 Vuelta al estilo indirecto. — 51 "Que fuera firme". — 52 Adverbial. — 53 Masculino. — 54 Conativo. — 55 Construcción *ad sensum*. — 56 "Si algo grato para él (para Apolo)": fórmula clásica en las plegarias dirigidas a los dioses; Creso era famoso por la generosidad y piedad de sus dones. — 57 "Por parte de él (de Creso)". — 58 Partitivo. — 59 Apolo, que le dio oráculos ambiguos.

νέφεα καὶ χειμῶνά τε καταρραγῆναι καὶ ὗσαι ὕδατι λαβροτάτῳ, κατασβεσθῆναί τε τὴν πυρήν. Οὕτω δὴ μαθόντα τὸν Κῦρον ὡς εἴη ὁ Κροῖσος καὶ θεοφιλὴς καὶ ἀνὴρ ἀγαθός, καταβιβάσαντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς εἰρέσθαι τάδε· «Κροῖσε, τίς σε ἀνθρώπων [58] ἀνέγνωσε ἐπὶ γῆν τὴν ἐμὴν στρατευσάμενον πολέμιον [28] ἀντὶ φίλου ἐμοὶ καταστῆναι;» Ὁ δὲ εἶπε· «Ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ ταῦτα ἔπρηξα τῇ σῇ μὲν εὐδαιμονίῃ, τῇ ἐμεωυτοῦ δὲ κακοδαιμονίῃ. Αἴτιος δὲ τούτων ἐγένετο ὁ Ἑλλήνων θεός [59] ἐπάρας ἐμὲ στρατεύεσθαι. Οὐδεὶς γὰρ οὕτω ἀνόητός ἐστι ὅστις πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἱρέεται· ἐν μὲν γὰρ τῇ οἱ παῖδες τοὺς πατέρας θάπτουσι, ἐν δὲ τῷ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας. Ἀλλὰ ταῦτα δαίμονί κου φίλον ἦν οὕτω γενέσθαι». Ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε, Κῦρος δὲ αὐτὸν λύσας κατεῖσέ τε ἐγγὺς ἑωυτοῦ καὶ κάρτα ἐν πολλῇ προμηθίῃ εἶχε, ἀπεθώμαζέ τε ὁρέων καὶ αὐτὸς καὶ οἱ περὶ ἐκεῖνον ἐόντες πάντες.

253.

El anillo de Polícrates

(III 39-43)

Καμβύσεω δὲ ἐπ' Αἴγυπτον στρατευομένου ἐποιήσαντο καὶ Λακεδαιμόνιοι στρατηίην ἐπὶ Σάμον τε καὶ Πολυκράτεα τὸν Αἰάκεος, ὃς ἔσχε [1] Σάμον ἐπαναστάς [2]. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα [3] τριχῇ δασάμενος τὴν πόλιν τοῖσι ἀδελφεοῖσι Πανταγνώτῳ καὶ Συλοσῶντι διένειμε [4], μετά [5] δὲ τὸν μὲν αὐτῶν ἀποκτείνας, τὸν δὲ νεώτερον Συλοσῶντα ἐξελάσας ἔσχε [1] πᾶσαν Σάμον· ἔχων [6] δὲ ξεινίην [7] Ἀμάσι τῷ Αἰγύπτου βασι-

---

253. [1] Ingresivo. — [2] "En un alzamiento". — [3] Adverbial. — [4] "(Partes de ella)". — [5] Adverbio. — [6] "(La isla)". — [7] Hospitalidad

λέι συνεθήκατο, πέμπων τε δῶρα καὶ δεκόμενος ἄλλα παρ' ἐκείνου. 'Εν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ αὐτίκα τοῦ Πολυκράτεος τὰ πρήγματα[8] ηὔξετο καὶ ἦν βεβωμένα[9] ἀνά τε τὴν 'Ιωνίην καὶ τὴν ἄλλην 'Ελλάδα· ὅκου γὰρ ἰθύσειε[10] στρατεύεσθαι, πάντα οἱ ἐχώρεε εὐτυχέως. 'Εκέκτητο δὲ πεντηκοντέρους τε ἑκατόν... καὶ χιλίους τοξότας. "Εφερε δὲ καὶ ἦγε[11] πάντας διακρίνων οὐδένα· τῷ γὰρ φίλῳ ἔφη χαριεῖσθαι μᾶλλον ἀποδιδοὺς τά ἔλαβε[12] ἢ ἀρχὴν[13] μηδὲν λαβών. Συχνὰς μὲν δὴ τῶν νήσων ἀραιρήκεε, πολλὰ δὲ καὶ τῆς ἠπείρου ἄστεα. 'Εν[14] δὲ δὴ καὶ Λεσβίους πανστρατιῇ βοηθέοντας Μιλησίοισι ναυμαχίῃ κρατήσας εἷλε... οἳ τὴν τάφρον περὶ τὸ τεῖχος τὸ ἐν Σάμῳ πᾶσαν δεδεμένοι ὤρυξαν. Καί κως τὸν "Αμασιν εὐτυχέων[15] μεγάλως ὁ Πολυκράτης οὐκ ἐλάνθανε, ἀλλά οἱ τοῦτ' ἦν ἐπιμελές. Πολλῷ δὲ ἔτι πλεῦνός οἱ εὐτυχίης γινομένης[16] γράψας ἐς βυβλίον[17] τάδε ἐπέστειλε ἐς Σάμον· «"Αμασις Πολυκράτεϊ ὧδε λέγει· ἡδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ἄνδρα φίλον καὶ ξεῖνον εὖ πρήσσοντα, ἐμοὶ δὲ αἱ σαὶ μεγάλαι εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσι, ἐπισταμένῳ τὸ θεῖον[18] ὡς ἔστι φθονερόν. Καί κως βούλομαι[19] καὶ τῶν[20] ἂν κήδωμαι[10] τὸ μέν[21] τι εὐτυχέειν τῶν πρηγμάτων, τὸ δὲ[21] προσπταίειν, καὶ αὐτὸς[22] οὕτω διαφέρειν τὸν αἰῶνα ἐναλλὰξ πρήσσων ἢ εὐτυχέειν τὰ πάντα. Οὐδένα γάρ κω λόγῳ οἶδα ἀκούσας ὅστις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύτησε πρόρριζος, εὐτυχέων τά πάντα. Σὺ

---

recíproca que implica vínculo religioso. — [8] "El poder". — [9] "Famoso". [10] Iterativo. — [11] "Pillaba y saqueaba". — [12] Tradúzcase como pluscuamperfecto. — [13] No sirve más que para reforzar la negación, como en inglés "not at all". — [14] "Entre estas conquistas". — [15] "Que prosperaba". — [16] Causal. — [17] "Rollo de papiro". — [18] Prolepsis. — [19] Zeugma, pues primero significa "quiero" y después "prefiero". — [20] Falta el antecedente que iría en genitivo dependiente de πρηγμάτων. — [21] "Que unas cosas... pero otras...". — [22] "Por mi parte". — [23] Com-

ὦν νῦν ἐμοὶ πειθόμενος ποίησον πρὸς τὰς εὐτυχίας τοιάδε· φροντίσας τὸ ἂν εὕρῃς ἐόν[23] τοι πλείστου ἄξιον καὶ ἐπ' ᾧ σὺ ἀπολομένῳ[24] μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀλγήσεις, τοῦτο ἀπόβαλε οὕτω ὅκως μηκέτι ἥξει ἐς ἀνθρώπους. Ἤν τε μὴ ἐναλλὰξ ἤδη τὠπὸ τούτου αἱ εὐτυχίαι τοι τῇσι πάθῃσι προσπίπτωσι, τρόπῳ τῷ ἐξ ἐμεῦ ὑποκειμένῳ ἀκέο[25]». Ταῦτα ἐπιλεξάμενος ὁ Πολυκράτης καὶ νόῳ λαβὼν[26] ὥς οἱ εὖ ὑπετίθετο ὁ Ἄμασις, ἐδίζητο[27] ἐπ' ᾧ ἂν μάλιστα τὴν ψυχὴν[28] ἀσηθείη ἀπολομένῳ[24] τῶν κειμηλίων, διζήμενος δ' εὕρισκε τόδε. Ἦν οἱ σφρηγὶς τὴν ἐφόρεε χρυσόδετος, σμαράγδου μὲν λίθου ἐοῦσα, ἔργον δὲ ἦν Θεοδώρου τοῦ Τηλεκλέος Σαμίου. Ἐπεὶ ὦν ταύτην οἱ ἐδόκεε[29] ἀποβαλεῖν, ἐποίεε τοιάδε· πεντηκόντερον πληρώσας ἀνδρῶν ἐσέβη ἐς αὐτήν, μετὰ[5] δὲ ἀναγαγεῖν ἐκέλευε ἐς τὸ πέλαγος· ὡς δὲ ἀπὸ τῆς νήσου ἑκὰς ἐγένετο, περιελόμενος τὴν σφρηγῖδα πάντων ὁρώντων τῶν συμπλόων ῥίπτει ἐς τὸ πέλαγος. Τοῦτο δὲ ποιήσας ἀπέπλεε, ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰ οἰκία συμφορῇ ἐχρᾶτο[30]. Πέμπτῃ δὲ ἢ ἕκτῃ ἡμέρῃ ἀπὸ τούτων τάδε οἱ συνήνεικε γενέσθαι. Ἀνὴρ ἁλιεὺς λαβὼν ἰχθὺν μέγαν τε καὶ καλὸν ἠξίου μιν[31] Πολυκράτεϊ δῶρον[32] δοθῆναι. Φέρων δὴ ἐπὶ τὰς θύρας Πολυκράτεϊ ἔφη ἐθέλειν ἐλθεῖν ἐς ὄψιν· χωρήσαντος δέ οἱ τούτου[33] ἔλεγε διδοὺς τὸν ἰχθύν· «Ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε ἑλὼν οὐκ ἐδικαίωσα φέρειν ἐς ἀγορήν, καίπερ γε ἐὼν ἀποχειροβίοτος, ἀλλά μοι ἐδόκεε σεῦ τε εἶναι ἄξιος καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς· σοὶ δή μιν φέρων δίδωμι». Ὁ δὲ ἡσθεὶς τοῖσι ἔπεσι ἀμείβεται τοῖσδε· «Κάρτα τε εὖ ἐποίησας καὶ χάρις διπλὴ τῶν τε

---

pletiva participial. — [24] Condicional. — [25] "Sigue intentando poner remedio a ello". — [26] "Advirtiendo". — [27] "(Un objeto)". — [28] Acusativo de relación. — [29] "Pareció oportuno". — [30] "Se entregó al dolor". — [31] El pez (acusativo sujeto paciente). — [32] Predicativo. — [33] "Al serle

λόγων καὶ τοῦ δώρου· καὶ σὲ ἐπὶ δεῖπνον καλέομεν». Ὁ μὲν δὴ ἁλιεὺς μέγα ποιεύμενος ταῦτα[34] ἤιε ἐς τὰ οἰκία, τὸν δὲ ἰχθὺν τάμνοντες οἱ θεράποντες εὑρίσκουσι ἐν τῇ νηδύι αὐτοῦ ἐνεοῦσαν τὴν Πολυκράτεος σφρηγῖδα. Ὡς δὲ εἶδόν τε καὶ ἔλαβον τάχιστα[35], ἔφερον κεχαρηκότες παρὰ τὸν Πολυκράτεα, διδόντες δέ οἱ τὴν σφρηγῖδα ἔλεγον ὅτεῳ τρόπῳ εὑρέθη. Τὸν δὲ ὡς ἐσῆλθε[36] θεῖον εἶναι τὸ πρῆγμα, γράφει ἐς βυβλίον[17] πάντα τὰ ποιήσαντά μιν οἷα καταλελάβηκε[37], γράψας δὲ ἐς Αἴγυπτον ἐπέθηκε. Ἐπιλεξάμενος δὲ ὁ Ἄμασις τὸ βυβλίον τὸ παρὰ τοῦ Πολυκράτεος ἧκον, ἔμαθε ὅτι ἐκκομίσαι τε ἀδύνατον εἴη ἀνθρώπῳ ἄνθρωπον[38] ἐκ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι πρήγματος, καὶ ὅτι οὐκ εὖ τελευτήσειν μέλλοι Πολυκράτης εὐτυχέων τὰ πάντα, ὃς καὶ τὰ ἀποβάλλοι εὑρίσκοι[39]. Πέμψας δέ οἱ κήρυκα ἐς Σάμον διαλύεσθαι ἔφη τὴν ξεινίην. Τοῦδε δὲ εἵνεκεν ταῦτα ἐποίεε, ἵνα μὴ συντυχίης δεινῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτεα καταλαβούσης αὐτὸς ἀλγήσειε τὴν ψυχὴν[28] ὡς περὶ ξείνου[40] ἀνδρός.

254.

El fin de Polícrates

(III 120-125)

Κατὰ[1] δέ κου μάλιστα τὴν Καμβύσεω νοῦσον[2] ἐγίνετο τάδε. Ὑπὸ Κύρου κατασταθεὶς ἦν Σαρδίων ὕπαρχος[3] Ὀροί-

---

posible esto". — [34] La invitación. — [35] "Y en cuanto lo vieron y recogieron". — [36] "Se le vino a las mientes". — [37] Lit. "todas las cosas, las cuales habiendo hecho él, qué cosa le había sucedido". — [38] Complemento directo de ἐκκομίσαι. — [39] Optativos por atracción modal. — [40] Esto es, amigo.

254. [1] Temporal. — [2] La locura en que acabó sus días. — [3] Sátrapa

της ἀνὴρ Πέρσης. Οὗτος ἐπεθύμησε πρήγματος οὐκ ὁσίου· οὔτε γάρ τι παθὼν οὔτε ἀκούσας μάταιον ἔπος πρὸς Πολυκράτεος τοῦ Σαμίου οὐδὲ ἰδὼν πρότερον ἐπεθύμεε λαβὼν αὐτὸν ἀπολέσαι [4], ὡς μὲν οἱ πλεῦνες λέγουσι, διά τοιήνδε τινὰ αἰτίην. Ἐπὶ τῶν βασιλέος θυρέων [5] κατήμενον [6] τόν τε Ὀροίτην καὶ ἄλλον Πέρσην τῷ οὔνομα εἶναι [7] Μιτροβάτεα, νομοῦ ἄρχοντα τοῦ ἐν Δασκυλείῳ, τούτους [8] ἐκ λόγων ἐς νείκεα συμπεσεῖν. Κρινομένων [9] δὲ περὶ ἀρετῆς εἰπεῖν τὸν Μιτροβάτεα τῷ Ὀροίτῃ προφέροντα· «Σὺ γὰρ ἐν ἀνδρῶν λόγῳ, ὃς [10] βασιλέι νῆσον Σάμον πρὸς τῷ νομῷ προσκειμένην οὐ προσεκτήσαο, ὧδε δή τι ἐοῦσαν εὐπετέα χειρωθῆναι, τὴν τῶν τις [11] ἐπιχωρίων πεντεκαίδεκα ὁπλίτῃσι ἐπαναστὰς ἔσχε καὶ νῦν αὐτῆς τυραννεύει;» Οἱ μὲν δή μιν φασι τοῦτο ἀκούσαντα καὶ ἀλγήσαντα τῷ ὀνείδεϊ ἐπιθυμῆσαι οὐκ οὕτω τὸν εἴπαντα ταῦτα τείσασθαι ὡς Πολυκράτεα πάντως ἀπολέσαι, δι' ὅντινα κακῶς ἤκουσε. Οἱ δὲ ἐλάσσονες λέγουσι πέμψαι Ὀροίτεα ἐς Σάμον κήρυκα ὅτευ δὴ χρήματος δεησόμενον (οὐ γὰρ ὦν δὴ τοῦτό [12] γε λέγεται), καὶ τὸν Πολυκράτεα τυχεῖν [13] κατακείμενον ἐν ἀνδρεῶνι, παρεῖναι δέ οἱ καὶ Ἀνακρέοντα [14] τὸν Τήιον· καί κως εἴτε ἐκ προνοίης αὐτὸν [15] κατηλογέοντα τὰ Ὀροίτεω πρήγματα, εἴτε [16] καὶ συντυχίη τις τοιαύτη ἐπεγένετο· τόν τε γὰρ [17] κήρυκα τὸν Ὀροίτεω παρελθόντα [18] διαλέγεσθαι [19] καὶ τὸν Πολυ-

---

de Jonia. — [4] Nosotros diríamos "prenderle y matarle". — [5] Expresión que designa el palacio real de Susa. — [6] Concertando sólo con el sujeto más próximo, pero en realidad se aplica también a Mitrobates; valor temporal. — [7] Infinitivo atraído por los del estilo indirecto. — [8] Recoge expletivamente los anteriores acusativos. — [9] Recíproco. — [10] "¿Cuentas acaso tú en el número de los hombres, tú que...?". — [11] Inversión arcaica del orden de palabras. — [12] Qué cosa era la solicitada. — [13] "Se encontraba". — [14] Que vivió en la corte de Polícrates hasta la muerte de éste. — [15] Polícrates. — [16] Fuerte anacoluto. — [17] "El caso es que". [18] "Al pasar junto a ellos". — [19] Aquí y a continuación, infinitivo en

κράτεα (τυχεῖν [13] γὰρ ἀπεστραμμένον πρὸς τὸν τοῖχον) οὔτε τι μεταστραφῆναι οὔτε ὑποκρίνασθαι. Αἰτίαι μὲν δὴ αὗται διφάσιαι λέγονται [20] τοῦ θανάτου τοῦ Πολυκράτεος γενέσθαι, πάρεστι δὲ πείθεσθαι ὁκοτέρῃ τις βούλεται αὐτέων. Ὁ δὲ ὦν [17] Ὀροίτης ἱζόμενος ἐν Μαγνησίῃ τῇ ὑπὲρ Μαιάνδρου ποταμοῦ οἰκημένῃ [21] ἔπεμπε Μύρσον τὸν Γύγεω ἄνδρα Λυδὸν ἐς Σάμον ἀγγελίην φέροντα, μαθὼν τοῦ Πολυκράτεος τὸν νόον [22]. Πολυκράτης γάρ ἐστι πρῶτος τῶν [23] ἡμεῖς ἴδμεν Ἑλλήνων ὃς θαλασσοκρατέειν ἐπενοήθη, πάρεξ Μίνω τε τοῦ Κνωσσίου καὶ εἰ δή τις ἄλλος [24] πρότερος τούτου ἦρξε τῆς θαλάσσης· τῆς δὲ ἀνθρωπηίης [25] λεγομένης γενεῆς Πολυκράτης ἐστὶ πρῶτος, ἐλπίδας πολλὰς ἔχων [26] Ἰωνίης τε καὶ νήσων ἄρξειν [27]. Μαθὼν ὦν ταῦτά μιν διανοεύμενον ὁ Ὀροίτης πέμψας ἀγγελίην ἔλεγε τάδε· «Ὀροίτης Πολυκράτεϊ ὧδε λέγει. Πυνθάνομαί σε ἐπιβουλεύειν πρήγμασι μεγάλοισι καί χρήματά τοι οὐκ εἶναι κατὰ τὰ φρονήματα. Σύ νυν ὧδε [28] ποιήσας [29] ὀρθώσεις μὲν σεωυτόν, σώσεις δὲ καὶ ἐμέ· ἐμοὶ γὰρ βασιλεὺς Καμβύσης ἐπιβουλεύει θάνατον καί μοι τοῦτο ἐξαγγέλλεται [30] σαφηνέως. Σύ νυν ἐμὲ ἐκκομίσας αὐτὸν καὶ χρήματα, τὰ μὲν αὐτῶν αὐτὸς ἔχε, τὰ δὲ ἐμὲ ἔα ἔχειν· εἵνεκέν [31] τε χρημάτων ἄρξεις ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος. Εἰ δέ μοι ἀπιστέεις τά περὶ τῶν χρημάτων, πέμψον ὅστις τοι πιστότατος τυγχάνει ἐών, τῷ ἐγὼ ἀποδέξω». Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πολυκράτης ἥσθη τε καὶ ἐβούλε-

---

estilo indirecto transmitido a través de γάρ. — [20] Construcción personal. — [21] Pues había varias ciudades denominadas así. — [22] "Intenciones, proyectos". — [23] Atracción en vez del acusativo. — [24] Condicional equivalente a un relativo generalizador: equivale a παντὸς ὅστις. — [25] Pues Minos es personaje mítico. — [26] Causal. — [27] Infinitivo como si dijera ἐλπίζων. — [28] "Como sigue". — [29] Condicional. — [30] Pasiva. — [31] "En cuanto depende de" (sin contar con otros eventuales impe-

το[32]· καὶ κως ἱμείρετο γὰρ χρημάτων[33] μεγάλως, ἀποπέμπει πρῶτα κατοψόμενον[34] Μαιάνδριον Μαιανδρίου ἄνδρα τῶν ἀστῶν, ὅς οἱ ἦν γραμματιστής· ὃς χρόνῳ οὐ πολλῷ ὕστερον τούτων[35] τὸν κόσμον[36] τὸν ἐκ τοῦ ἀνδρεῶνος τοῦ Πολυκράτεος ἐόντα ἀξιοθέητον ἀνέθηκε ἐς τὸ Ἥραιον πάντα[37]. Ὁ δὲ Ὀροίτης μαθὼν τὸν κατάσκοπον ἐόντα προσδόκιμον ἐποίεε τοιάδε· λάρνακας ὀκτὼ πληρώσας λίθων πλὴν κάρτα βραχέος τοῦ περὶ αὐτὰ τὰ χείλεα[38], ἐπιπολῆς τῶν λίθων χρυσὸν ἐπέβαλε, καταδήσας δὲ τὰς λάρνακας εἶχε ἑτοίμας. Ἐλθὼν δὲ ὁ Μαιάνδριος καὶ θεησάμενος ἀπήγγελλε τῷ Πολυκράτεϊ. Ὁ δέ, πολλὰ μὲν τῶν μαντίων ἀπαγορευόντων, πολλὰ δὲ τῶν φίλων, ἐστέλλετο αὐτὸς ἀπιέναι, πρὸς δὲ[39] καὶ ἰδούσης[40] τῆς θυγατρὸς ὄψιν ἐνυπνίου τοιήνδε· ἐδόκεέ οἱ[41] τὸν πατέρα ἐν τῷ ἠέρι μετέωρον ἐόντα λοῦσθαι μὲν ὑπὸ τοῦ Διός, χρίεσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ Ἡλίου. Ταύτην ἰδοῦσα τὴν ὄψιν παντοίη ἐγίνετο[42] μὴ ἀποδημῆσαι τὸν Πολυκράτεα παρὰ τὸν Ὀροίτεα, καὶ δὴ καὶ ἰόντος[1] αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πεντηκόντερον ἐπεφημίζετο[43]. Ὁ δέ οἱ[41] ἠπείλησε, ἢν σῶς ἀπονοστήσῃ, πολλόν μιν[41] χρόνον παρθενεύεσθαι[44]. Ἡ δὲ ἠρήσατο ἐπιτελέα ταῦτα γενέσθαι· βούλεσθαι γὰρ παρθενεύεσθαι πλέω χρόνον[45] ἢ τοῦ πατρὸς ἐστερῆσθαι. Πολυκράτης δὲ πάσης συμβουλίης ἀλογήσας ἔπλεε παρὰ τὸν Ὀροίτεα, ἅμα ἀγόμενος ἄλλους τε πολλοὺς τῶν ἑταίρων, ἐν δὲ δὴ[46] καὶ Δημοκήδεα τὸν Καλλιφῶντος Κροτωνιήτην ἄνδρα, ἰητρόν τε ἐόντα καὶ τὴν

---

dimentos). — 32 "Accedió a ello". — 33 Genitivo con verbo de "desear". 34 Final. — 35 Neutro. — 36 Mobiliario, obras de arte, joyas, etc. — 37 Masculino. — 38 "Excepto una muy pequeña franja junto a los bordes mismos". — 39 "Y además". — 40 *Concesivo como los anteriores.* — 41 Femenino. — 42 "Acudió a todos los medios a fin de que". — 43 Para que su padre desistiera del viaje. — 44 Pues éste era asunto de la exclusiva incumbencia paterna. — 45 "(Del debido)". — 46 "Y entre ellos". —

τέχνην ἀσκέοντα ἄριστα[47] τῶν κατ' ἑωυτόν. Ἀπικόμενος δὲ ἐς τὴν Μαγνησίην ὁ Πολυκράτης διεφθάρη κακῶς, οὔτε ἑωυτοῦ ἀξίως οὔτε τῶν ἑωυτοῦ φρονημάτων· ὅτι γὰρ μὴ[48] οἱ Συρηκοσίων γενόμενοι τύραννοι[49], οὐδὲ εἷς τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν τυράννων ἄξιός ἐστι Πολυκράτεϊ μεγαλοπρεπείην[50] συμβληθῆναι. Ἀποκτείνας δέ μιν οὐκ ἀξίως ἀπηγήσιος[51] Ὀροίτης ἀνεσταύρωσε. Τῶν δὲ οἱ ἑπομένων[52] ὅσοι μὲν ἦσαν Σάμιοι, ἀπῆκε, κελεύων σφέας ἑωυτῷ χάριν εἰδέναι ἐόντας[26] ἐλευθέρους, ὅσοι[52] δὲ ἦσαν ξεῖνοί[53] τε καὶ δοῦλοι τῶν ἑπομένων, ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ποιεύμενος εἶχε[54]. Πολυκράτης δὲ ἀνακρεμάμενος ἐπετέλεε πᾶσαν τὴν ὄψιν τῆς θυγατρός· ἐλοῦτο μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ Διός, ὅκως[55] ὕοι, ἐχρίετο δὲ ὑπὸ τοῦ Ἡλίου ἀνιεὶς αὐτὸς ἐκ τοῦ σώματος ἰκμάδα. Πολυκράτεος μὲν δὴ αἱ πολλαὶ εὐτυχίαι ἐς τοῦτο ἐτελεύτησαν.

255.

Periandro y Licofrón

(III 50-53)

Ἐπείτε γὰρ τὴν ἑωυτοῦ γυναῖκα Μέλισσαν Περίανδρος ἀπέκτεινε[1], συμφορὴν τοιήνδε οἱ ἄλλην συνέβη πρὸς[2] τῇ γεγονυίῃ γενέσθαι. Ἦσάν οἱ ἐκ Μελίσσης δύο παῖδες,

---

47 "(El que) mejor". — 48 "Pues salvo". — 49 Gelón e Hierón, en cuyas cortes fastuosas vivieron poetas como Esquilo, Píndaro, Simónides y Baquílides. — 50 Acusativo de relación. — 51 "En forma no agradable de relatar" (probablemente lo desollaron en vida). — 52 Falta un antecedente en acusativo. — 53 Mercenarios y gentes más o menos serviles. 54 "(Los) retuvo". — 55 "Cada vez que" (con optativo iterativo).

255. 1 Al parecer, por culpa de las calumnias de unas concubinas. —

ἡλικίην[3] ὁ μὲν ἑπτακαίδεκα, ὁ δὲ ὀκτωκαίδεκα ἔτεα γεγονώς. Τούτους ὁ μητροπάτωρ Προκλέης, ἐὼν Ἐπιδαύρου τύραννος, μεταπεμψάμενος παρ' ἑωυτὸν ἐφιλοφρονέετο, ὡς εἰκὸς ἦν θυγατρὸς ἐόντας τῆς ἑωυτοῦ παῖδας. Ἐπείτε δέ σφεας ἀπεπέμπετο, εἶπε προπέμπων αὐτούς· «Ἆρα ἴστε, ὦ παῖδες, ὃς[4] ὑμέων τὴν μητέρα ἀπέκτεινε;» Τοῦτο τὸ ἔπος ὁ μὲν πρεσβύτερος αὐτῶν ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποιήσατο· ὁ δὲ νεώτερος, τῷ οὔνομα ἦν Λυκόφρων, ἤλγησε ἀκούσας οὕτως ὥστε ἀπικόμενος ἐς τὴν Κόρινθον ἅτε[5] φονέα τῆς μητρὸς τὸν πατέρα οὔτε προσεῖπε, διαλεγομένῳ τε οὔ τι προσδιελέγετο ἱστορέοντί[6] τε λόγον οὐδένα ἐδίδου. Τέλος[7] δέ μιν περισπερχόμενος ὁ Περίανδρος ἐξελαύνει ἐκ τῶν οἰκίων. Ἐξελάσας δὲ τοῦτον ἱστόρεε τὸν πρεσβύτερον τά σφι ὁ μητροπάτωρ διελέχθη[8]. Ὁ δέ οἱ ἀπηγέετο ὥς σφεας φιλοφρόνως ἐδέξατο, ἐκείνου δὲ τοῦ ἔπεος τό σφι ὁ Προκλέης ἀποστέλλων εἶπε, ἅτε[9] οὐ νόῳ λαβών, οὐκ ἐμέμνητο. Περίανδρος δὲ οὐδεμίαν μηχανὴν ἔφη εἶναι μὴ οὔ σφι ἐκεῖνον ὑποθέσθαι τι[10], ἐλιπάρεέ τε ἱστορέων[11]. Ὁ δὲ ἀναμνησθεὶς εἶπε καὶ τοῦτο. Περίανδρος δὲ νόῳ λαβὼν καὶ μαλακὸν ἐνδιδόναι[12] βουλόμενος οὐδέν, τῇ[13] ὁ ἐξελασθεὶς ὑπ' αὐτοῦ παῖς δίαιταν ἐποιέετο, ἐς τούτους πέμπων ἄγγελον ἀπηγόρευε μή[14] μιν δέκεσθαι οἰκίοισι. Ὁ δὲ ὅκως[15] ἀπελαυνόμενος ἔλθοι ἐς ἄλλην οἰκίην, ἀπηλαύνετ' ἂν[16] καὶ ἀπὸ ταύτης, ἀπειλέοντός[17] τε τοῦ Περιάνδρου

---

2 "Además". — 3 Acusativo de relación. — 4 "(A aquel) que". — 5 "(Por considerarlo) como". — 6 "Cuando le preguntaba (las razones de su mutismo)". — 7 Adverbial. — 8 Con valor medial; tradúzcase como pluscuamperfecto. — 9 Da al participio valor causal. — 10 "Que no era posible que aquél no les hubiera insinuado algo". — 11 "En sus preguntas". — 12 "Dar muestras de blandura". — 13 "Donde": sería de esperar "en casa de los cuales". — 14 Expletivo. — 15 "Cada vez que" con optativo iterativo. — 16 Para dar al imperfecto valor iterativo. — 17 Causal.

τοῖσι δεξαμένοισι καὶ ἐξέργειν κελεύοντος[17]. Ἀπελαυνόμενος δ' ἂν[16] ἤιε ἐπ' ἑτέρην ἑτέρων[18]· οἱ δὲ ἅτε[9] Περιάνδρου ἐόντα παῖδα, καίπερ δειμαίνοντες, ὅμως ἐδέκοντο. Τέλος[7] δὲ ὁ Περίανδρος κήρυγμα ἐποιήσατο, ὃς[19] ἂν ἢ οἰκίοισι ὑποδέξηταί μιν ἢ προσδιαλεχθῇ, ἱρὴν ζημίην τοῦτον τῷ Ἀπόλλωνι ὀφείλειν[20], ὅσην δὴ[21] εἶπας. Πρὸς ὦν δὴ τοῦτο τὸ κήρυγμα οὔτε τίς οἱ[22] διαλέγεσθαι οὔτε οἰκίοισι δέκεσθαι ἤθελε· πρὸς[2] δὲ οὐδὲ αὐτὸς ἐκεῖνος ἐδικαίου πειρᾶσθαι ἀπειρημένου[23], ἀλλὰ διακαρτερέων[24] ἐν τῇσι στοιῇσι ἐκαλινδέετο. Τετάρτῃ δὲ ἡμέρῃ ἰδών μιν ὁ Περίανδρος ἀλουσίῃσί τε καὶ ἀσιτίῃσι συμπεπτωκότα οἴκτιρε· ὑπεὶς δὲ τῆς ὀργῆς ἤιε ἆσσον καὶ ἔλεγε· «Ὦ παῖ, κότερα[25] τούτων αἱρετώτερά ἐστι, ταῦτα τὰ νῦν ἔχων οὕτω πρήσσεις[26], ἢ τὴν τυραννίδα καὶ τὰ ἀγαθὰ τὰ νῦν ἐγὼ ἔχω, ταῦτα ἐόντα τῷ πατρὶ ἐπιτήδεον παραλαμβάνειν; Ὃς[27] ἐὼν ἐμός τε παῖς καὶ Κορίνθου τῆς εὐδαίμονος βασιλεὺς[28] ἀλήτην βίον εἵλευ, ἀντιστατέων τε καὶ ὀργῇ χρεώμενος ἐς τόν σε ἥκιστα ἐχρῆν[29]. Εἰ γάρ τις συμφορὴ ἐν αὐτοῖσι[30] γέγονε, ἐξ ἧς ὑποψίην ἐς ἐμὲ ἔχεις, ἐμοί τε αὕτη γέγονε καὶ ἐγὼ αὐτῆς τὸ πλεῦν[31] μέτοχός εἰμι, ὅσῳ αὐτός σφεα ἐξεργασάμην. Σὺ δὲ μαθὼν ὅσῳ φθονέεσθαι κρέσσον ἐστὶ ἢ οἰκτίρεσθαι, ἅμα τε ὁκοῖόν τι[32] ἐς τοὺς τοκέας καὶ ἐς τοὺς κρέσσονας τεθυμῶσθαι, ἄπιθι ἐς τὰ οἰκία». Περίανδρος μὲν

---

[18] "Otra (casa) de otras (personas)". — [19] Su antecedente es τοῦτον. — [20] En infinitivo, porque κήρυγμα ἐποιήσατο equivale a un verbo de mandato. — [21] "Fijando la cantidad". — [22] Con Licofrón. — [23] "Quería hacer tentativas en algo que había sido prohibido". — [24] "Soportándo(lo todo)". — [25] Referido al primer ταῦτα y a παραλαμβάνειν. — [26] "Tan mal lo pasas". — [27] "(Tú) que", como "porque tú". — [28] "Heredero del trono". — [29] "Contra quien menos debiste hacerlo". — [30] "En estos sucesos", ominosa alusión a la muerte de Melisa. — [31] "En mayor grado (que nadie)": Periandro es el primer castigado por su crimen. — [32] "Qué

τούτοισι αὐτόν κατελάμβανε [33], ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἀμείβεται τὸν πατέρα, ἔφη δέ μιν [34] ἱρὴν ζημίην ὀφείλειν τῷ θεῷ ἑωυτῷ [22] ἐς λόγους ἀπικόμενον. Μαθὼν δὲ ὁ Περίανδρος ὡς ἄπορόν τι τό κακὸν εἴη τοῦ παιδός καὶ ἀνίκητον, ἐξ ὀφθαλμῶν μιν ἀποπέμπεται [35] στείλας πλοῖον ἐς Κέρκυραν· ἐπεκράτεε γὰρ καὶ ταύτης. Ἀποστείλας δὲ τοῦτον ὁ Περίανδρος ἐστρατεύετο ἐπὶ τὸν πενθερὸν Προκλέα, ὡς [36] τῶν παρεόντων οἱ [34] πρηγμάτων ἐόντα αἰτιώτατον, καὶ εἷλε μὲν τὴν Ἐπίδαυρον, εἷλε δὲ αὐτὸν Προκλέα καὶ ἐζώγρησε. Ἐπεὶ δὲ τοῦ χρόνου προβαίνοντος ὅ τε Περίανδρος παρηβήκεε καὶ συνεγινώσκετο ἑωυτῷ [37] οὐκέτι εἶναι δυνατὸς τὰ πρήγματα ἐπορᾶν τε καὶ διέπειν, πέμψας ἐς τὴν Κέρκυραν ἀπεκάλεε τὸν Λυκόφρονα ἐπὶ τὴν τυραννίδα· ἐν γὰρ δὴ τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν παίδων οὔ τι [38] ἐνώρα, ἀλλά οἱ κατεφαίνετο εἶναι νωθέστερος. Ὁ δὲ Λυκόφρων οὐδὲ ἀνακρίσιος ἠξίωσε τὸν φέροντα τὴν ἀγγελίην. Περίανδρος δὲ περιεχόμενος [33] τοῦ νεηνίεω δεύτερα [7] ἀπέστελλε ἐπ' αὐτὸν τὴν ἀδελφεήν, ἑωυτοῦ δὲ θυγατέρα, δοκέων μιν [39] μάλιστα ταύτης [40] ἂν [41] πείθεσθαι. Ἀπικομένης δὲ ταύτης καὶ λεγούσης· «Ὦ παῖ, βούλεαι τήν τε τυραννίδα ἐς ἄλλους πεσεῖν καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς διαφορηθέντα μᾶλλον ἢ αὐτός σφεα [42] ἀπελθὼν ἔχειν; Ἄπιθι ἐς τὰ οἰκία, παῦσαι σεωυτὸν ζημιῶν [43]. Φιλοτιμίη κτῆμα σκαιόν· μὴ τῷ κακῷ τὸ κακόν ἰῶ [44]. Πολλοὶ τῶν δικαίων τὰ ἐπιεικέστερα [45] προτιθεῖσι. Πολλοὶ δὲ ἤδη τὰ μητρώια δι-

---

cosa tan mala". — [33] Conativo. — [34] Periandro. — [35] "Se lo quitó de delante". — [36] Da al participio causal matiz subjetivo. — [37] "Convino consigo mismo en que". — [38] "Nada (valioso)". — [39] Licofrón. — [40] Genitivo con verbo de "obedecer" (uso típico de Heródoto). — [41] Da al infinitivo valor potencial. — [42] La tiranía y la casa. — [43] Participio que completa la idea de verbos de "cesar". — [44] Imperativo. — [45] Aprueba la actitud de los que, como su padre, no anteponen un legalismo estricto

ζήμενοι τὰ πατρώια ἀπέβαλον. Τυραννὶς χρῆμα σφαλερόν· πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἐρασταί εἰσι, ὁ δὲ[46] γέρων τε ἤδη καὶ παρηβηκώς· μὴ δῷς τὰ σεωυτοῦ ἀγαθὰ ἄλλοισι». Ἡ μὲν δὴ τὰ ἐπαγωγότατα[47] διδαχθεῖσα ὑπό τοῦ πατρός ἔλεγε πρός αὐτόν, ὁ δὲ ὑποκρινόμενος ἔφη οὐδαμὰ ἥξειν ἐς Κόρινθον, ἔστ' ἂν πυνθάνηται περιεόντα τόν πατέρα. Ἀπαγγειλάσης δὲ ταύτης ταῦτα τὸ τρίτον[7] Περίανδρος κήρυκα πέμπει βουλόμενος[48] αὐτός μὲν ἐς Κέρκυραν ἥκειν, ἐκεῖνον δὲ ἐκέλευε ἐς Κόρινθον ἀπικόμενον διάδοχον γίνεσθαι τῆς τυραννίδος. Καταινέσαντος δ' ἐπὶ τούτοισι τοῦ παιδὸς ὁ μὲν Περίανδρος ἐστέλλετο[49] ἐς τὴν Κέρκυραν, ὁ δὲ παῖς οἱ[50] ἐς τὴν Κόρινθον. Μαθόντες δὲ οἱ Κερκυραῖοι τούτων ἕκαστα, ἵνα μή σφι[51] Περίανδρος ἐς τὴν χώρην ἀπίκηται, κτείνουσι τὸν νεηνίσκον. Ἀντὶ τούτων μὲν Περίανδρος Κερκυραίους ἐτιμωρέετο.

---

a la ἐπιείκεια o epiqueya, que, de acuerdo con nuestro diccionario, es "interpretación moderada y prudente de la ley según las circunstancias de tiempo, lugar y persona". — [46] Pronombre. — [47] Complemento de ἔλεγε. — [48] "Accediendo a", para que Licofrón no tenga que soportar su presencia como antiguo tirano. — [49] "Se disponía a ir". — [50] Posesivo. — [51] Ético.

ÍNDICE DE NOMBRES PROPIOS Y LÉXICO

ÍNDICE DE NOMBRES PROPIOS

ABREVIATURAS. — c(irc)a, n(acido), s(iglo) y las citadas en página 345. Se ha procurado referir los datos biográficos a los textos de esta *Antología* en que figura el nombre en cuestión.

῞Αβαι έων *f. pl.*, Abas, *ciudad y oráculo apolíneo de la Fócide.*

᾽Αβραδάτας ου *m.*, Abrádatas, *persa, personaje de la "Ciropedia" de Jenofonte.*

᾽Αβυδηνός οῦ *m.*, Abideno, *de la ciudad de Abido* (῞Αβυδος), *sita en la costa asiática del Helesponto.*

᾽Αγαμέμνων ονος *m.*, Agamenón, *héroe homérico, hijo de Atreo, rey de Micenas y jefe del ejército de Troya.*

᾽Αγέλαστος ου *f.*, Agelasto ("*Triste*"), *roca de Eleusis.*

᾽Αγησίλαος ου *m.*, Agesilao, *rey de Esparta* (*ca. 444-360 a. J. C.*).

᾽Αγήτωρ ορος *m.*, Agetor ("*Conductor de ejércitos*"), *sobrenombre de Zeus.*

῎Αγραυλος ου *f.*, Agraulo, *divinidad venerada en la acrópolis de Atenas: es otro nombre de Atenea según unos y una hija de Cécrope según otros.*

᾽Αδείμαντος ου *m.*, Adimanto, *ateniense, hermano de Platón y personaje de su "República".*

῎Αδραστος ου *m.*, Adrasto, *rey legendario de Argos.*

῎Αδρηστος ου *m.*, Adrasto, *frigio, hijo de Gordias.*

᾽Αδριανός οῦ *m.*, Hadriano, *emperador romano* (*117-138 d. J. C.*).

᾽Αεροκώνωπες ων *m.*, *pl.*, Aerocínifes, *jinetes imaginarios que cabalgan sobre enormes mosquitos.*

᾽Αήρ ᾽Αέρος *m.*, Aer, *el aire personificado.*

'Αθηνᾶ ᾶς *f.*, Atenea, *diosa protectora de Atenas.*

'Αθῆναι ῶν *f. pl.*, Atenas, *ciudad.*

'Αθηναῖος ου *m.*, Ateniense.

'Αθήνη ης *f.*, *v.* 'Αθηνᾶ.

'Αθήνηθεν *adv.*, De *o* desde Atenas.

'Αθήνησι(ν) *adv.*, En Atenas.

Αἰάκης εος *m.*, Éaces, *samio, padre de Polícrates.*

Αἰακός οῦ *m.*, Éaco, *héroe, rey de Egina y juez de ultratumba.*

Αἴας αντος *m.*, Ayante *o* Ayax, *héroe homérico, hijo de Telamón.*

Αἰγαῖον ου *n.*, Egeo, *mar.*

Αἰγεύς έως *m.*, Egeo, *rey mítico de Atenas, padre de Teseo.*

Αἴγινα ης *f.*, Egina, *isla vecina a Atenas.*

Αἰγινήτης ου *m.*, Egineta, *habitante de Egina.*

Αἴγισθος ου *m.*, Egisto, *hijo de Tiestes y asesino de Agamenón, muerto a su vez por Orestes.*

Αἰγύπτιος ου *m.*, Egipcio.

Αἴγυπτος ου *f.*, Egipto.

῞Αιδης ου *m.*, Hades, *dios de los infiernos, otro nombre de Plutón.*

Αἰδώς οῦς *f.*, Aidos, *el Respeto o Civilidad personificado.*

Αἰμίλιος ου *m.*, *v.* Κόιντος.

Αἰνείας ου *m.*, Eneas, *hijo de Anquises, héroe troyano.*

Αἰολεύς έος *m.*, Eolio, *habitante de la Eolia asiática o costa NO. del Asia Menor.*

Αἰσχίνης ου *m.*, Esquines, *orador ático, partidario de Filipo (n. ca. 390 a. J. C.).*

Αἰσχρίων ωνος *m.*, Escrión, *esclavo ateniense.*

Αἴτνη ης *f.*, Etna, *volcán de Sicilia.*

'Ακαδημία ας *f.*, Academia, *gimnasio y escuela filosófica de Atenas.*

'Ακουμενός οῦ *m.*, Acúmeno, *médico ateniense amigo de Sócrates.*

'Ακροκόρινθος ου *m.*, Acrocorinto, *colina al pie de la cual está Corinto.*

'Ακτή ῆς *f.*, Acte, *península del Pireo cuyo nombre se decía que había sido el primitivo de la región ateniense.*

'Αλέξανδρος ου *m.*, Alejandro, *otro nombre de Paris, raptor de Helena.* —Alejandro *III Magno, rey de Macedonia (356-323 a. J. C.).*

'Αλθαία ας *f.*, Altea, *madre de Meleagro.*

'Αλκιβιάδης ου *m.*, Alcibíades, *político ateniense (ca. 450-404 a. J. C.).*

'Αλκμεωνίδαι ῶν *m. pl.*, Alcmeónidas, *miembros de una familia aristocrática ateniense.*

'Αλυάττης εω *m.*, Aliates, *rey de Lidia, padre de Creso (617-560 a. J. C.).*

῞Αλυς υος *m.*, Halis, *río de Asia Menor.*

"Αμασις ιος *m.*, Amasis, *rey de Egipto (568-526 a. J. C.).*

"Αμμων ωνος *m.*, Amón, *apelativo con que se veneraba a Zeus en el oasis y oráculo asi llamados de Libia.*

'Αμμώνιος ου *m.*, Amonio, *habitante del oasis de Amón.*

'Αμυμώνη ης *f.*, Amimone, *triple fuente de Argos que tomó su nombre del de una Danaide.*

'Αμύντας ου *m.*, Amintas, *rey de Macedonia (del 390 al 369 a. J. C.), padre de Filipo.*

'Αμφιάραος ου (*jón.* 'Αμφιάρεως εω) *m.*, Anfiarao, *adivino y rey mítico de Argos que tenía en Oropo un oráculo y santuario en las aguas frías de cuya fuente se lavaban los enfermos; y en Tebas otro oráculo famoso.*

'Αμφίλοχος ου *m.*, Anfíloco, *hijo de Anfiarao, héroe y adivino mítico.*

'Αμφίπολις εως *f.*, Anfípolis, *ciudad de Tracia.*

'Αμφιπολίτης ου *m.*, Anfipolita, *habitante de Anfípolis.*

'Αμφίων ονος *m.*, Anfión, *hijo de Zeus y de Antíope, hermano de Zeto.*

'Ανακρέων οντος *m.*, Anacreonte *de Teos, poeta lírico del s. VI a. J. C.*

'Αναξαγόρας ου *m.*, Anaxágoras, *filósofo, introductor de la Filosofía en Atenas (500-428 a. J. C.).*

'Αναξιμένης ους *m.*, Anaxímenes, *preceptor de Alejandro e historiador.*

'Ανδοκίδης ου *m.*, Andócides, *orador ático (n. ca. 440 a. J. C.).*

'Ανδροτίων ωνος *m.*, Androción, *político y alumno de Isócrates atacado por Demóstenes (XXII).*

'Ανθία ας *f.*, Antia, *personaje femenino de la novela* 'Εφεσιακά, *de Jenofonte de Éfeso.*

"Ανουβις ιδος *m.*, Anubis, *dios egipcio.*

'Αντιμέδων οντος *m.*, Antimedonte, *político ateniense de la época de Demóstenes.*

'Αντισθένης ους *m.*, Antístenes, *filósofo ático, fundador de la escuela cínica (s. IV a. J. C.).*

'Αντώνιος ου *m.*, Antonio, *el triunviro Marco Antonio (82-30 a. J. C.).*

'Απόλλων ωνος *m.*, Apolo, *dios.*

"Απτερος ον *adj.*, Áptera (*"Sin alas"*), *epíteto cultual de la Victoria.*

'Αράσπας ου *m.*, Araspas, *medo amigo de Ciro el Grande.*

'Αργεία ης *f.*, Argía, *esposa de Polinices.*

'Αργεῖος εία εῖον *adj.*, Argivo, *habitante de Argos.*

"Αργης ου *m.*, Arges, *un Cíclope.*

'Αργολικός ή όν *adj.*, Argólico, *de Argos.*

"Αργος ους *n.*, Argos, *ciudad de la Argólide.*

'Ἀρεθούσιος ου *m.*, Aretusio, *ateniense.*

Ἄρειος πάγος ου *m.*, Areópago, *monte de Ares, colina vecina a la Acrópolis en que tenía su sede el tribunal así llamado.*

Ἄρης εως *m.*, Ares, *dios.*

Ἀριστείδης ου *m.*, Aristides, *general y político ateniense* († *ca.* 467 *a. J. C.*).

Ἀριστεύς έως *m.*, Aristeo, *general corintio de la guerra del Peloponeso.*

Ἀρίστιππος ου *m.*, Aristipo *de Cirene, discípulo de Sócrates.*

Ἀριστίων ωνος *m.*, Aristión, *ateniense, un partidario de Pisístrato.*

Ἀριστογείτων ονος *m.*, Aristogitón, *ateniense, uno de los matadores de Hiparco, hijo de Pisístrato* (*año 514 a. J. C.*).

Ἀριστοτέλης ους *m.*, Aristóteles *de Estagira, filósofo.*

Ἀριστοφάνης ους *m.*, Aristófanes, *comediógrafo ateniense.* — Aristófanes, *político de la misma ciudad.*

Ἀρίστων ωνος *m.*, Aristón, *ateniense.*

Ἀρκαδία ας *f.*, Arcadia, *región del Peloponeso.*

Ἀρκαδικός ή όν *adj.*, Arcadio, *de la Arcadia.*

Ἁρμόδιος ου *m.*, Harmodio, *ateniense, uno de los matadores de Hiparco* (*v.* Ἀριστογείτων).

Ἄρτεμις ιδος *f.*, Ártemis, *diosa.*

Ἀσία ας (*jón.* Ἀσίη ης) *f.*, Asia.

Ἀσκληπιός οῦ *m.*, Asclepio, *dios médico a quien estaba dedicado un santuario, con aguas termales, en la ladera de la Acrópolis.*

Ἀσσύριος ου *m.*, Asirio, *habitante de Asiria.*

Ἀστυάγης εος *m.*, Astiages, *rey de Media, hijo de Ciaxares* (*585-550 a. J. C.*).

Ἀσωπός οῦ *m.*, Asopo, *río de Beocia.*

Ἀταλάντη ης *f.*, Atalanta, *heroína cazadora.*

Ἀτρεύς έως *m.*, Atreo, *rey mítico de Argos y Micenas, padre de Agamenón.*

Ἀττική ῆς *f.*, Ática, *región de Grecia.*

Ἀττικός ή όν *adj.*, Ático, *perteneciente al Ática.*

Ἄτυς υος *m.*, Atis, *hijo de Creso.*

Αὔγουστος ου *m.*, Augusto, *emperador romano* (*63 a. J. C. - 14 d. J. C.*).

Αὐξώ οῦς *f.*, Auxo, *una de las Gracias.*

Αὐτόλυκος ου *m.*, Autólico, *atleta ático, personaje del "Banquete" de Jenofonte.*

Ἄφοβος ου *m.*, Áfobo, *ateniense, tío de Demóstenes.*

Ἀφροδίτη ης *f.*, Afrodita, *diosa.*

Ἀχαιοί ῶν *m. pl.*, Aqueos, *nombre general dado a los Griegos por Homero.*

'Αχελῷος ου *m.*, Aqueloo, *río divinizado del Occidente de Grecia.*

'Αχιλλεύς έως *m.*, Aquiles, *héroe de la guerra de Troya.*

Βαβυλών ῶνος *f.*, Babilonia, *ciudad del Asia.*

Βάκτρα ων *n. pl.*, Bactra, *capital de la Bactriana, región del Asia.*

Βακχεῖον ου *n.*, Baqueo, *templo de Dioniso o Baco* (Βάκχος) *en Lesbos.*

Βάρρων ωνος *m.*, Varrón, *cónsul con Fabio Máximo en el año de la batalla de Cannas (216 a. J. C.).*

Βηθλέεμ *n.*, Belén, *ciudad de Judea.*

Βηθσαϊδά *f.*, Betsaida, *ciudad de Galilea.*

Βίας αντος *m.*, Biante *o* Bías *de Priene, uno de los Siete Sabios.*

Βίτων ωνος *m.*, Bitón, *argivo.*

Βοιωτία ας *f.*, Beocia, *región de Grecia.*

Βοιώτιος ου *m. y*

Βοιωτός οῦ *m.*, Beocio, *habitante de Beocia.*

Βοῦλις ιος *m.*, Bulis, *espartano.*

Βούτης ου *m.*, Butes, *héroe ateniense.*

Βραγχίδης εω *m.*, **Bránquida**, *miembro de la familia que tenía a su cargo un templo y oráculo de Apolo en Mileto.*

Βρασίδας ου *m.*, Brásidas, *general espartano de la guerra del Peloponeso († 422 a. J. C.).*

Βριάρεως εω *m.*, Briareo, *uno de los centímanos.*

Βρόντης ου *m.*, Brontes, *un Ciclope.*

Βροῦτος ου *m.*, Bruto, *el asesino de César.*

Γαβριήλ *m.*, S. Gabriel, *el arcángel.*

Γάιος Φαβρίκιος *m.*, Cayo Fabricio, *héroe de la guerra contra Pirro, cónsul el 282 y 278 a. J. C.*

Γαλαξίας ου *m.*, Galaxia *o Vía Láctea.*

Γαλάτης ου *m.*, Gálata, *nombre del habitante de varios pueblos célticos (los de la actual Francia, los Gálatas del Asia Menor, etc.).*

Γαλιλαία ας *f.*, Galilea, *región de Palestina.*

Γανυμήδης ους *m.*, Ganimedes, *joven troyano raptado por Zeus para que fuera copero suyo.*

Γῆ ῆς *f.*, Ge, *la Tierra divinizada.*

Γλαύκων ωνος *m.*, Glaucón, *ateniense, hermano de Platón y personaje de la "República".*

Γοργίας ου *m.*, Gorgias, *famoso sofista (ca. 483-375 a. J. C.), padre de la prosa artística ática, que residió en Atenas y dio nombre a un diálogo de Platón.*

Γορδίης εω *m.*, Gordias, *rey de Frigia, hijo de Midas.*

Γόρτυνα ης *f.*, Gortina, *ciudad de Creta.*

Γύγης εω *m.*, Giges, *lidio.*

Γύης ου *m.*, Gíes, *uno de los centímanos.*

Γύλιππος ου *m.*, Gilipo, *general espartano de la guerra del Peloponeso.*

Δαμάστης ου *m.*, Damastes, *gigante mítico muerto por Teseo.*

Δάμων ωνος *m.*, Damón, *nombre de varón.*

Δασκύλειον ου *n.*, Dascilio, *residencia de los sátrapas persas de Bitinia y Frigia.*

Δαυίδ *m.*, David, *rey de Israel.*

Δάφνη ης *f.*, Dafne, *heroína mitológica que se metamorfoseó en laurel.*

Δείνων ωνος *m.*, Dinón, *ateniense.*

Δεκέλεια ας *f.*, Decelía, *lugar del Ática ocupado por los espartanos al final de la guerra del Peloponeso.*

Δελφοί ῶν *m. pl.*, Delfos, *santuario de la Fócide.*

Δελφός οῦ *m.*, Delfo, *habitante de Delfos.*

Δευκαλίων ωνος *m.*, Deucalión, *hijo de Prometeo, personaje mítico.*

Δηιπύλη *f.*, Deípile, *esposa de Tideo.*

Δῆλος ου *f.*, Delos, *isla del Egeo en que se daba culto a Apolo.*

Δημήτηρ ητρος *f.*, Demeter, *diosa.*

Δημήτριος ου *m.*, Demetrio *Falereo, político ateniense, discípulo de Aristóteles.*

Δημοκήδης εω *m.*, Democedes, *médico de Crotona.*

Δημοσθένης ους *m.*, Demóstenes, *general ateniense de la guerra del Peloponeso.*

Διειτρέφης ους *m.*, Diítrefes, *general ateniense.*

Δίκη ης *f.*, Dice, *la Justicia divinizada.*

Διογένης ους *m.*, Diógenes, *filósofo cínico.*

Διομήδης ους *m.*, Diomedes, *héroe homérico.*

Διονύσια ων *n. pl.*, Dionisias, *las Grandes Dionisias, fiestas en honor del dios Dioniso o Baco.*

Διονύσιον ου *n.*, Dionisio, *templo de Dioniso en Rodas.*

Διονύσιος ου *m.*, Dionisio, *nombre de dos tiranos de Siracusa, padre (430-367 a. J. C.) e hijo que le sucedió.*

Διόνυσος ου *m.*, Dioniso, *dios.*

Διοπείθης ους *m.*, Diopites, *general ático defendido por Demóstenes (VIII).*

Διώνη ης *f.*, Dione, *una de las Titánides.*

Δοῦρις ιδος *m.*, Duris *de Samos, historiador de principios del siglo III a. J. C.*

Δωδώνη ης *f.*, Dodona, *ciudad del Epiro en que había un famoso oráculo de Zeus.*

῞Εβρος ου *m.*, Hebro, *río de Tracia, hoy Maritza.*

Ἑκαταῖος ου *m.*, Hecateo, *historiador milesio (s. VI-V a. J. C.).*

Ἑκάτη ης *f.*, Hécate, *diosa.*

Ἐλαιοῦς οῦντος *m.*, Eleúnte, *localidad de la Argólide.*

Ἐλάτεια ας *f.*, Elatea, *ciudad de la Fócide.*

Ἑλένη ης *f.*, Helena, *heroína homérica de legendaria belleza, esposa de Menelao, raptada por Paris.*

Ἐλευσίνιος ου *m.*, Eleusinio, *habitante de Eleusis.*

Ἐλευσίς ῖνος *f.*, Eleusis, *localidad cercana a Atenas famosa por sus misterios.*

Ἑλίκη ης *f.*, Hélice, *ciudad de la Acaya.*

Ἑλικών ῶνος *m.*, Helicón, *monte de Beocia.*

Ἐλισάβετ *f.*, Elisabet, *Sta. Isabel.*

Ἑλλάς άδος *f.*, Hélade, *nombre antiguo de Grecia.*

Ἑλλάς άδος *adj. f.*, Helénica, *griega.*

῞Ελληνες ων *m. pl.*, Helenos, *nombre antiguo de los Griegos.*

Ἑλληνικός ή όν *adj.*, Helénico, *griego.*

Ἑλληνίς ίδος *adj. f.*, Helénica, *griega.*

Ἑλληνοταμίαι ῶν *m. pl.*, Helenotamias, *miembros de una magistratura.*

Ἑλλήσποντος ου *m.*, Helesponto, *estrecho (hoy Dardanelos).*

Ἐμπεδοκλῆς έους *m.*, Empédocles *de Acragante (Agrigento), filósofo griego (ca. 494-434 a. J. C.) del que se contaba que se había lanzado al Etna para fingir una desaparición misteriosa como la de un dios; pero se supo la verdad porque el volcán arrojó una de las sandalias de bronce que solía usar.*

Ἐνδυμίων ωνος *m.*, Endimión, *héroe mitológico, amado por la Luna, a quien Luciano supone reinando en aquel astro.*

Ἐνυάλιος ου *m.*, Enialio, *divinidad identificada con Ares.*

Ἐξηκεστίδης ου *m.*, Execéstides, *ateniense.*

Ἐπιγένης ους *m.*, Epígenes, *nombre de varón.*

Ἐπιδάμνιος ου *m.*, Epidamnio, *habitante de Epidamno* (Ἐπίδαμνος), *ciudad del Epiro, hoy Durazzo.*

Ἐπιδαύριος α ον *adj.*, Epidaurio, *de Epidauro.*

Ἐπίδαυρος ου *f.*, Epidauro, *ciudad de la Argólide.*

Ἐπιμηθεύς έως *m.*, Epimeteo, *personaje mítico, hermano de Prometeo.*

Ἐπισθένης ους *m.*, Epístenes, *general de Anfípolis.*

Ἐρατοσθένης ους *m.*, Eratóstenes, *político ateniense atacado en el discurso XII de Lisias.* — Eratóstenes, *ateniense a cuyo matador defiende Lisias en el dis-*

curso I. — Eratóstenes, *célebre geógrafo y filólogo de Cirene (ca. 275-194 a. J. C.).*

'Ερετριεύς έως *m.*, Eretrieo, *habitante de Eretria* ('Ερέτρια), *ciudad de Eubea.*

'Ερέχθειον ου *n.*, Erecteo, *templo dedicado a Erecteo en la acrópolis de Atenas.*

'Ερεχθεύς έως *m.*, Erecteo, *rey legendario de Atenas.*

'Ερεχθηίς ίδος *adj. f.*, De Erecteo.

'Ερινύς ύος *f.*, Erinis o *Furia, divinidad maléfica.*

"Ερις ιδος *f.*, Eris, *la Discordia divinizada.*

'Εριφύλη ης *f.*, Erifile, *esposa de Anfiarao.*

'Ερμαῖ ῶν *m. pl.*, Hermes, *estatuas del dios Hermes.*

'Ερμῆς οῦ *m.*, Hermes, *dios que, entre otras cosas, acompañaba a los muertos.*

'Ερμιονεύς έως *m.*, Hermioneo, *habitante de Hermione* ('Ερμιόνη), *ciudad de la Argólide.*

'Ερυσίχθων ονος *m.*, Erisictón, *personaje mítico, hijo de Cécrope.*

'Ερχομένιος ου *m.*, Ercomenio, *habitante de la ciudad beocia de Ercómeno u Orcómeno.*

'Ετεοκλῆς έους *m.*, Eteocles, *uno de los hijos de Edipo.*

Εὐαγόρας ου *m.*, Evágoras, *rey de Salamina, ciudad de Chipre* († *ca. 373 a. J. C.*).

Εὔβοια ας *f.*, Eubea, *isla.*

Εὔεργος ου *m.*, Evergo, *ateniense atacado por Demóstenes (XLVII).*

Εὐθύφρων ονος *m.*, Eutifrón, *ateniense, adivino que da nombre al diálogo así llamado de Platón.*

Εὐκράτης ου *m.*, Éucrates, *nombre de varón.*

Εὐνομία ας *f.*, Eunomia, *la Legalidad personificada.*

Εὐριπίδης ου *m.*, Eurípides, *trágico ateniense criticado por Aristófanes (ca. 485-407 a. J. C.).*

Εὐρυμέδων οντος *m.*, Eurimedonte, *general ateniense* († *413 a. J. C.*).

Εὐρώτας α *m.*, Eurotas, *río de Esparta.*

Εὐφίλητος ου *m.*, Eufileto, *ateniense.*

Εὔφορβος ου *m.*, Euforbo, *héroe troyano cantado por Homero.*

'Εφέσιος ου *m.*, Efesio, *de Éfeso* ("Εφεσος), *ciudad del Asia Menor donde había un gran templo dedicado a Ártemis.*

'Εφιάλτης ου *m.*, Efialtes, *político radical ateniense, que limitó los poderes del Areópago.*

'Εωσφόρος ου *m.*, Heósforo, *nombre griego del planeta Venus, lucero de la mañana.*

Ζεύς Διός *m.*, Zeus, *padre de los dioses.*

Ζῆθος ου *m.*, Zeto, *hermano de Anfión, rey mítico de Tebas.*

Ζῳδιακός οῦ *m.*, el Zodíaco.

Ἡγεμόνη ης *f.*, Hegémone, *diosa que suele identificarse con Ártemis o Afrodita.*

Ἡγήσανδρος ου *m.*, Hegesandro, *ateniense.*

Ἠλεῖος ου *m.*, Eleo, *habitante de la Élide* (Ἦλις), *región del Peloponeso.*

Ἥλιος ου *m.*, Helio, *el sol divinizado.*

Ἡλιῶται ῶν *m. pl.*, Heliotas, *supuestos habitantes del sol.*

Ἥρα ας *f.*, Hera, *diosa.*

Ἡραῖον ου *n. y*

Ἥραιον ου *n.*, Hereo *o templo de Hera.*

Ἡράκλειαι στηλαί *f. pl.*, las columnas de Hércules, *el estrecho de Gibraltar.*

Ἡρακλεῖδαι ῶν *m. pl.*, Heraclidas, *hijos de Heracles.*

Ἡράκλειον ου *n.*, Heraclion, *ciudad de Creta.*

Ἡρακλεώτης ου *m.*, Heracleota, *habitante de Heraclea* (Ἡράκλεια), *ciudad de la costa del Mar Negro.*

Ἡρακλῆς έους *m.*, Heracles, *héroe mítico.*

Ἥρη ης *f.*, *forma jónica de* Ἥρα.

Ἡρόδοτος ου *m.*, Heródoto *de Halicarnaso, el padre de la Historia (n. ca. 484 a. J. C.).*

Ἡρόδωρος ου *m.*, Herodoro *de Heraclea, mitógrafo del s. V a. J. C.*

Ἡσίοδος ου *m.*, Hesíodo, *poeta griego del s. VIII a. J. C.*

Ἡσιόνη ης *f.*, Hesíone, *hija de Laomedonte liberada por Heracles.*

Ἥφαιστος ου *m.*, Hefesto, *dios del fuego.*

Θαλῆς εω *m.*, Tales *de Mileto, uno de los Siete Sabios (s. VII-VI a. J. C.).*

Θαλλώ οῦς *f.*, Talo, *una de las Gracias.*

Θαρρελείδης ου *m.*, Tarrelides, *nombre de varón.*

Θεαγένης ους *m.*, Teágenes, *megareo, suegro de Cilón.*

Θεία ας *f.*, Tía, *una de las Titánides.*

Θέμις ιδος *f.*, Temis, *Titánide, diosa de la Justicia.*

Θεμιστοκλῆς έους *m.*, Temístocles, *famoso general y político ateniense, vencedor en Salamina († 459 a. J. C.).*

Θέογνις ιδος *m.*, Teognis, *ateniense, uno de los Treinta Tiranos.*

Θεόδωρος ου *m.*, Teodoro, *artífice samio.*

Θεοκρίνης ου *m.*, Teocrines, *ateniense atacado por Demóstenes (LVIII).*

Θεόκριτος ου *m.*, Teócrito, *nombre de varón.*

Θερίτης ου *m.*, Terites, "*El veraniego*", *supuesto habitante del Sol.*

Θερμοπύλαι ῶν *f. pl.*, Termópilas, *desfiladero de Tesalia.*

Θεσπρωτίς ίδος *f.*, Tesprótide, *región del Epiro.*

Θεσσαλία ας *f.*, Tesalia, *región del NE. de Grecia.*

Θεσσαλικός ή όν *adj.*, Tesálico, *de Tesalia.*

Θεσσαλός οῦ *m.*, Tésalo, *habitante de Tesalia.*

Θέστιος ου *m.*, Testio, *héroe etolio, padre de Altea.*

Θέτις ιδος *f.*, Tetis, *esposa de Peleo y madre de Aquiles, diosa marina.*

Θετταλία ας *f.*, *v.* Θεσσαλία.

Θετταλικός ή όν *adj.*, *v.* Θεσσαλικός.

Θετταλός οῦ *m.*, *v.* Θεσσαλός.

Θῆβαι ῶν *f. pl.*, Tebas, *capital de Beocia.*

Θηβαῖος ου *m.*, Tebano, *habitante de Tebas.*

Θήβη ης *f.*, Tebe, *ninfa.*

Θηραμένης ους *m.*, Terámenes, *general y politico ateniense del final de la guerra del Peloponeso* († *404 a. J. C.*).

Θήχης *m.*, Teques, *monte cercano a Trapezunte, en el Asia Menor.*

Θουκυδίδης ου *m.*, Tucídides, *hijo de Melesias, jefe del partido aristocrático y rival de Pericles.*

Θρᾴκη ης *f.*, Tracia, *región situada al N. del Egeo y Helesponto.*

Θρᾷξ ᾳκός *m.*, Tracio, *habitante de Tracia.*

Θρασύμαχος ου *m.*, Trasímaco *de Calcedón* (Χαλκηδών), *filósofo atacado por Platón en la "República".*

Θρᾷττα ης *f.*, Tracia, *habitante de Tracia.*

Θριάσιος α ον *adj.*, Triasio, *de Tría* (Θρῖα), *localidad cercana a Eleusis.*

Θύμβρις εως *f.*, Timbris, *supuesta madre de Pan.*

Θυννοκέφαλοι ων *m. pl.*, Tinocéfalos, *"Cabezas de atún", habitantes del cetáceo inventado por Luciano.*

Ἰακώβ *m.*, Jacob, *patriarca del Antiguo Testamento.*

Ἰάμβη ης *f.*, Yambe, *esclava de Áleo.*

Ἰαπετός οῦ *m.*, Jápeto, *padre de Prometeo, uno de los Titanes.*

Ἴβηρες ων *m. pl.*, Iberos, *habitantes de Iberia.*

Ἰδαῖον ὄρος *n. e*

Ἴδη ης *f.*, Ida, *monte de Creta, lugar del nacimiento de Zeus.*

Ἰδομενεύς έως *m.*, Idomeneo, *héroe homérico.*

Ἱέραξ ακος *m.*, Hiérax, *almirante espartano.*

Ἱεριχώ *f.*, Jericó, *ciudad de Palestina.*

Ἱερουσαλήμ *f.*, Jerusalén, *ciudad de Palestina.*

Ἰησοῦς οῦ *m.*, Jesús.

Ἰθακήσιος ου *m.*, Itacesio, *habitante de la isla de Ítaca* (Ἰθάκη), *situada en el mar Jónico.*

ʼΙθώμη ης *f.*, Itome, *monte de Mesenia.*

ʽΊλιον ου *n. e*

ʽΊλιος ου *f.*, Ilio, *otro nombre de Troya, ciudad del Asia Menor.*

ʽΊναχος ου *m.*, Ínaco, *río de Argos.*

ʽΊνδαρνος ου *m.*, Indarno, *general persa del ejército de Jerjes.*

ʼΙνδικός ή όν *adj.*, Índico, *de la India.*

ʼΙνδός οῦ *m.*, Indio, *habitante de la India.*

ʼΙοκάστη ης *f.*, Yocasta, *madre de Edipo.*

ʼΙόλαος ου *m. e*

ʼΙόλεως εω *m.*, Yolao, *personaje mítico a quien su compañero Heracles devolvió la juventud.*

ʼΙορδάνης ου *m.*, Jordán, *río de Palestina.*

ʼΙουδαία ας *f.*, Judea, *región de Palestina.*

ʼΙουδαῖος ου *m.*, Judío.

ʼΙοφῶν ῶντος *m.*, Yofonte, *ateniense, autor trágico, hijo de Sófocles.*

ʽΙππίας ου *m.*, Hipias, *sofista contemporáneo de Sócrates que dio nombre a dos diálogos platónicos.*

ʽΙππόγυποι ων *m. pl.*, Hipogipos, *jinetes fantásticos que cabalgan sobre buitres.*

ʽΙπποκράτης ους *m.*, Hipócrates, *nombre de varón.*

ʽΙππομύρμηκες ων *m. pl.*, Hipomirmeces, *enormes hormigas aladas.*

ʽΙππόνικος ου *m.*, Hiponico, *ateniense.*

ʼΙσαγόρας ου *m.*, Iságoras, *político ateniense rival de Clístenes.*

ʼΙσθμός ου *m.*, Istmo, *el de Corinto por antonomasia.*

ʼΙσοκράτης ους *m.*, Isócrates, *escritor ático.*

ʼΙσραήλ *m.*, Israel, *nombre que designa al pueblo israelita.*

ʽΙστιαιεύς έως *m.*, Histieeo, *habitante de Histiea* (ʽΙστίαια), *ciudad de Eubea.*

ʼΙσχόμαχος ου *m.*, Iscómaco, *rico ateniense.*

ʼΙταλία ας *f.*, Italia.

ʼΊωνες ων *m. pl.*, Jonios, *habitantes de Jonia.*

ʼΙωνία ας (*jón.* ʼΙωνίη ης) *f.*, Jonia, *región occidental del Asia Menor e islas adyacentes del mar Egeo.*

ʼΙωσήφ *m.*, S. José.

Καδμεῖος ου *m.*, Cadmeo, *esto es,* Tebano, *de la ciudad fundada por Cadmo.*

Καῖσαρ αρος *m.*, César, *Julio César (100-44 a. J. C.).* — César, *título de los emperadores romanos.*

Καλλαϊκός οῦ *m.*, Galaico, *habitante del NO. hispánico.*

Καλλίας ου *m.*, Calias, *riquísimo ciudadano ateniense (s. V a. J. C.).*

Καλλικλῆς έους *m.*, Calicles, *personaje del diálogo "Gorgias" de Platón.*

Κάλλιππος ου *m.*, Calipo, *personaje atacado por Demóstenes (LII).*

Καλλισθένης ους *m.*, Calístenes *de Olinto, historiador griego a quien Alejandro Magno mandó matar.*

Καλλιφῶν ῶντος *m.*, Califonte, *crotoniata, padre de Democedes.*

Καλλίχορον ου *n.*, Calícoro, *nombre de un pozo.*

Καλυδών ῶνος *f.*, Calidón, *ciudad de Etolia.*

Καμβύσης εω *m.*, Cambises, *nombre de dos persas: el padre de Ciro y el rey, hijo de Ciro (529-522 a. J. C.).*

Κάμπη ης *f.*, Campe, *monstruo guardián de los Cíclopes y centímanos.*

Καπανεύς έως *m.*, Capaneo, *uno de los Siete que marcharon contra Tebas.*

Καπιτώλιον ου *n.*, Capitolio, *monte de Roma.*

Καρκινόχειρες ων *m. pl.*, Carcinoquires, "*Manos de cangrejo*", *habitantes del cetáceo lucianesco.*

Καύκασος ου *m.*, Cáucaso, *monte.*

Καφαρναούμ *f.*, Cafarnaúm, *ciudad de Galilea.*

Κέβης ητος *m.*, Cebes, *tebano, amigo de Sócrates.*

Κεκροπία ας *f.*, Cecropia, *nombre antiguo de Atenas según el mito.*

Κέκροψ οπος *m.*, Cécrope, *rey mítico del Ática y fundador de Atenas.*

Κελεός οῦ *m.*, Celeo, *padre de Triptólemo, personaje legendario.*

Κελτίβηρες ων *m. pl.*, Celtíberos, *pueblo de la península Ibérica.*

Κεραμεικός οῦ *m.*, Cerámico, *barrio de Atenas y cementerio situado en él.*

Κέρβερος ου *m.*, Cérbero, *can guardián del Hades.*

Κέρκυρα ας *f.*, Cercira, *isla del mar Jónico (hoy Corfú).*

Κερκυραῖος ου *m.*, Cercireo, *habitante de la misma.*

Κέφαλος ου *m.*, Céfalo, *meteco siracusano residente en Atenas.*

Κηφισός οῦ *m.*, Cefiso, *nombre de un río del Ática y otro de Beocia.*

Κιθαιρών ῶνος *m.*, Citerón, *monte que separa el Ática de Beocia.*

Κίμων ωνος *m.*, Cimón, *político y general ateniense del s. V a. J. C.*

Κίρφις ιδος *f.*, Cirfis, *monte de Fócide.*

Κλαζομένιος ου *m.*, Clazomenio, *habitante de Clazómenas* (Κλαζομεναί), *ciudad del Asia Menor.*

Κλεαίνετος ου *m.*, Cleéneto, *ateniense, padre de Cleón.*

Κλεάνωρ ορος *m.*, Cleanor *de Orcómeno* (Ὀρχομενός), *general de la expedición de Ciro el Joven.*

Κλέαρχος ου *m.*, Clearco, *general espartano de la misma.*

Κλεινίας ου *m.*, Clinias, *ateniense, padre de Alcibíades.*

Κλεισθένης ους *m.*, Clístenes, *restaurador de la democracia ateniense.*

Κλεῖτος ου *m.*, Clito, *general macedonio asesinado por Alejandro Magno.*

Κλέοβις ιος *m.*, Cléobis, *argivo.*

Κλέων ωνος *m.*, Cleón, *demagogo ateniense de la época de la guerra del Peloponeso* († *422 a. J. C.*).

Κνῆμος ου *m.*, Cnemo, *espartano.*

Κνώσσιος ου *m.*, Cnosio, *habitante de Cnoso.*

Κνωσσός οῦ *f.*, Cnoso, *ciudad de Creta.*

Κόιντος Αἰμίλιος ου *m.*, Quinto Emilio, *cónsul romano el 282 y el 278 a. J. C.*

Κοῖος ου *m.*, Ceo, *un Titán.*

Κολλυτεύς έως *m.*, Coliteo, *habitante del demo ático de Colito* (Κολλυτός).

Κολοφών ῶνος *f.*, Colofón, *ciudad del Asia Menor.*

Κόνων ωνος *m.*, Conón, *general ateniense* († *ca. 392 a. J. C.*).

Κορίνθιος ου *m.*, Corintio, *habitante de Corinto.*

Κόρινθος ου *f.*, Corinto, *ciudad del Peloponeso.*

Κορώνεια ας *f.*, Coronea, *ciudad de Beocia.*

Κόρωνος ου *m.*, Corono, *"Cornejo", rey de la fantástica Nefelococcigia.*

Κόττος ου *m.*, Coto, *uno de los centimanos.*

Κοττυφίων ωνος *m.*, Cotifión, *"Hijo del tordo", padre de Corono.*

Κραναός οῦ *m.*, Cránao, *rey legendario de Atenas.*

Κράνειον ου *n.*, Craneo, *gimnasio de Corinto.*

Κράτης ητος *m.*, Crates *de Tebas, filósofo cínico* (*s. IV a. J. C.*).

Κρεῖος ου *m.*, Crío, *un Titán.*

Κρέων οντος *m.*, Creonte, *rey de Tebas, hermano de Yocasta.*

Κρής ητός *m.*, Cretense, *habitante de Creta.*

Κρήτη ης *f.*, Creta, *isla.*

Κριτόβουλος ου *m.*, Critobulo, *ateniense.*

Κρίτων ωνος *m.*, Critón, *ateniense, amigo y discípulo de Sócrates que dio nombre a un diálogo platónico.*

Κροῖσος ου *m.*, Creso, *rey de Lidia* (*durante los años 560-546 a. J. C.*) *famoso por sus riquezas.*

Κρόνος ου *m.*, Crono, *un Titán, padre de Zeus.*

Κροτωνιήτης εω *m.*, Crotoniata, *habitante de Crotona, ciudad del S. de Italia.*

Κτησίας ου *m.*, Ctesias, *médico griego del rey Artajerjes y autor de una Historia de Persia.*

Κυαξάρης εω *m.*, Ciaxares, *rey de Media de fines del s. VII a. J. C.*

Κυδωνία ας *f.*, Cidonia, *ciudad de Creta.*

Κύκλωψ ωπος *m.*, Ciclope, *miembro de una raza de gigantes míticos que tenían un solo ojo.*

Κυλλήνη ης *f.*, Cilene, *monte de Arcadia.*

Κύλων ωνος *m.*, Cilón, *rico ateniense que pretendió ejercer la tiranía (s. VII a. J. C.).*

Κυνόσαργες ους *n.*, Cinosarges, *lugar de Atenas en que había un gimnasio donde surgió una escuela filosófica.*

Κύπριος ου *m.*, Ciprio *o* Chipriota, *natural de Chipre.*

Κύπρις ιδος *f.*, Cipris, *otro nombre de la diosa Afrodita.*

Κύπρος ου *f.*, Chipre, *isla.*

Κύρειος α ον *adj.*, de Ciro *el Joven.*

Κῦρος ου *m.*, Ciro *el Grande, rey de Persia* († *529 a. J. C.*). — Ciro *el Jovèn, Príncipe de Persia, hijo de Darío II, que murió en la batalla de Cunaxa cuando intentaba arrebatar el trono a su hermano Artajerjes con la expedición narrada por Jenofonte en su "Anábasis".*

Κωμέας ου *m.*, Cómeas, *arconte ateniense del año 560-559 a. J. C.*

Λακεδαιμόνιος ου *m.*, Lacedemonio, *habitante de Esparta.*

Λακεδαίμων ονος *f.*, Esparta, *ciudad de Laconia;* Laconia, *región del Peloponeso.*

Λακωνικός ή όν *adj.*, Lacónico, *de Laconia.*

Λαμπροκλῆς έους *m.*, Lamprocles, *ateniense.*

Λαμψακηνός οῦ *m.*, Lampsaceno, *habitante de Lámpsaco* (Λάμψακος), *ciudad del Asia Menor.*

Λαομέδων οντος *m.*, Laomedonte, *rey de Troya, padre de Príamo.*

Λάρισα ης *f.*, Larisa, *nombre de la acrópolis de Argos.*

Λεβάδεια ας *f.*, Lebadea, *ciudad de Beocia.*

Λεοντῖνος ου *m.*, Leontino, *natural de Leontinos* (Λεοντῖνοι), *ciudad de Sicilia.*

Λέπιδος ου *m.*, Lépido, *miembro del segundo triunvirato romano* († *13-12 a. J. C.*).

Λερναῖος α ον *adj.*, Lerneo, *de Lerna.*

Λέρνη ης *f.*, Lerna, *ciudad y lago de la Argólide.*

Λέσβιος ου *m.*, Lesbio, *habitante de Lesbos.*

Λέσβος ου *f.*, Lesbos, *isla del mar Egeo.*

Λευίτης ου *m.*, Levita, *sacerdote de la tribu de Leví.*

Λευκά ῶν *n. pl.*, Leuca, *"Los blancos", montes del O. de Creta.*

Λεωχάρης ους *m.*, Leócares, *ateniense atacado en el discurso XLIV de Demóstenes.*

Λήδα ας *f.*, Leda, *diosa de gran belleza, madre de Castor y Pólux, Helena y Clitemestra.*

Λήθη ης *f.*, Lete, *lugar del Hades en que manaba el agua de Lete, licor productor de olvido.*

Λητώ οῦς *f.*, Leto, *diosa, madre de Apolo y Ártemis.*

Λιβύη ης *f.*, Libia, *región de Africa.*

Λιλύβαιον ου *n.*, Lilibeo, *promontorio del oeste de Sicilia.*

Λίνδιος ου *m.*, Lindio, *habitante de Lindo* (Λίνδος), *ciudad de Rodas.*

Λοκρός οῦ *m.*, Locro, *habitante de una de las varias regiones llamadas Lócride.*

Λύδιος ον *adj.*, Lidio, *de Lidia.*

Λυδός οῦ *m.*, Lidio, *natural de Lidia.*

Λύκειον ου *n.*, Liceo, *gimnasio de Atenas en que floreció una escuela filosófica.*

Λύκιος ου *m.*, Licio, *ateniense, uno de los jefes de la expedición de Ciro el Joven.*

Λυκοῦργος ου *m.*, Licurgo, *legislador legendario de Esparta.* — Licurgo, *político ateniense* (*ca. 390-324 a. J. C.*).

Λυκόφρων ονος *m.*, Licofrón, *espartano.* — Licofrón, *corintio, hijo de Periandro.*

Λύκτος ου *f.*, Licto, *ciudad de Creta.*

Λύρκειον ου *n.*, Lirceo, *monte de Argos.*

Λύσανδρος ου *m.*, Lisandro, *general espartano.*

Λυχνόπολις εως *f.*, Licnópolis, *la fantástica ciudad de los candiles.*

Μαγνησία ης *f.*, Magnesia, *ciudad de Asia Menor.*

Μαῖα ας *f.*, Maya, *diosa, madre de Hermes.*

Μαιάνδριος ου *m.*, Meandrio, *nombre de dos samios: un tirano de la isla y su padre.*

Μαίανδρος ου *m.*, Meandro, *rio de Asia Menor.*

Μακεδών όνος *m.*, Macedón, *Macedonio, natural de Macedonia* (Μακεδονία).

Μαραθών ῶνος *m.*, Maratón, *lugar del Ática.*

Μάρδος ου *m.*, Mardo, *miembro de una tribu persa nómada.*

Μαρία ας *f.* y

Μαριάμ *f.*, María, *la Madre de Dios.*

Μαρσύας ου *m.*, Marsias, *sátiro que quiso rivalizar en arte musical con Apolo.*

Μεγάλη πόλις *f.*, Megalópolis, *ciudad de Arcadia.*

Μεγαλοπολίτης ου *m.*, Megalopolita, *habitante de Megalópolis.*

Μέγαρα ων *n. pl.*, Mégara, *ciudad cercana a Atenas.*

Μεγαρεύς έως *m.*, Megarense, *habitante de Mégara.*

Μέλας Κόλπος *m.*, Mar Negro.

Μελέαγρος ου *m.*, Meleagro, *héroe, hijo de Eneo y Altea.*

Μέλισσα ης *f.*, Melisa, *corintia, esposa de Periandro.*

Μελίτεια ας *f.*, Melitea, *ciudad de Tesalia.*

Μένιππος ου *m.*, Menipo *de Gádara, filósofo cínico (principios del s. III a. J. C.).*

Μενοικεύς έως *m.*, Meneceo, *padre de Creonte.*

Μεσσήνη ης *f.*, Mesenia, *región del Peloponeso.*

Μεσσήνιος ου *m.*, Mesenio, *habitante de Mesenia.*

Μηδικός ή όν *adj.*, Médico, *relativo o propio de los Medos.*

Μῆδος ου *m.*, Medo, *habitante de la Media, país asiático; el rey persa.*

Μήθυμνα ης *f.*, Metimna, *ciudad de Lesbos.*

Μήλης εω *m.*, Meles, *rey de Lidia.*

Μήλιος ου *m.*, Melio, *habitante de la isla de Melos* (Μῆλος), *situada en el mar Egeo.*

Μήνιος ου *m.*, Menio, *"Mensual", supuesto habitante de la Luna.*

Μῆτις ιδος *f.*, Metis, *la Prudencia divinizada.*

Μίδας ου (*jón.* Μίδης εω) *m.*, Midas, *rey legendario de Frigia que convertía en oro todo cuanto tocaba.* — Midas, *rey histórico de Frigia (738-696 a. J. C.).*

Μίθρης ου *m.*, Mitra, *dios persa.*

Μιλησίη ης *adj. f.*, Milesia, *aplicado a la región de Asia Menor en que se hallaba Mileto.*

Μιλήσιος ου *m.*, Milesio, *habitante de Mileto.*

Μιλτιάδης ου *m.*, Milcíades, *general ateniense (s. VI-V a. J. C.).*

Μίνως ω *m.*, Minos, *rey legendario de Creta, promotor de un imperio talasocrático y juez de ultratumba.*

Μισγόλας α *m.*, Mísgolas, *ateniense.*

Μιτροβάτης εω *m.*, Mitrobates, *sátrapa persa de Dascilio.*

Μιτυλήνη ης *f.*, v. Μυτιλήνη.

Μνημοσύνη ης *f.*, Mnemósine, *Titánide, diosa de la memoria y madre de las Musas.*

Μοῖρα ας *f.*, Mera *o* Parca, *cada una de las diosas que presiden el destino humano.*

Μοῦσα ης *f.*, Musa, *cada una de las nueve divinidades protectoras de las artes.*

Μυκαλησσός οῦ *f.*, Micaleso, *ciudad de Beocia.*

Μυκῆναι ῶν *f. pl.*, Micenas, *ciudad de la Argólide.*

Μυκηναῖος ου *m.*, Miceneo, *habitante de Micenas.*

Μύρσος ου *m.*, Mirso, *lidio.*

Μύσιος η ον *adj.*, Misio, *de Misia o de los Misios.*

Μυσός οῦ *m.*, Miso, *habitante de Misia, región del Asia Menor.*

Μυτιληναῖος ου *m.*, Mitileneo, *habitante de Mitilene.*

Μυτιλήνη ης *f.*, Mitilene, *ciudad de Lesbos.*

Ναζαρέθ *n.*, Nazaret, *ciudad de Galilea.*

Ναΐν *f.*, Naín *o* Naím, *lugar de Galilea.*

Νάξος ου *f.*, Naxos, *isla del mar Egeo.*

Νάρκισσος ου *m.*, Narciso, *personaje mítico famoso por su belleza.*

Ναυκράτης ους *m.*, Náucrates, *ateniense.*

Ναυπλία ας *f.*, Nauplia, *ciudad de la Argólide.*

Νέστορ ορος *m.*, Nestor, *héroe homérico famoso por su sensatez.*

Νεφελοκένταυροι ων *m. pl.*, Nefelocentauros, *centauros alados.*

Νεφελοκοκκυγία ας *f.*, Nefelococcigia, *"Villacuco de las Nubes", la ciudad de las aves imaginada por Aristófanes.*

Νηρηΐς ΐδος *f.*, Nereide, *ninfa del mar.*

Νίκαρχος ου *m.*, Nicarco, *sicofanta, personaje de los "Acarneos" de Aristófanes.*

Νίκη ης *f.*, Nice, *la Victoria divinizada.*

Νικίας ου *m.*, Nicias, *general ateniense que dirigió la expedición de Sicilia (ca. 469-413 a. J. C.).*

Νιόβη ης *f.*, Níobe, *heroína mitológica.*

Νιρεύς έως *m.*, Nireo, *personaje mítico de gran hermosura.*

Νόκτωρ *m.*, Nictor, *"Nocturno", supuesto habitante de la Luna.*

Νύμφη ης *f.*, Ninfa.

Ξάνθιππος ου *m.*, Jantipo, *político demócrata ateniense, padre de Pericles.*

Ξενιάδης ου *m.*, Jeníades, *corintio, dueño de Diógenes.*

Ξενοφάνης ους *m.*, Jenófanes *de Elea, poeta y filósofo del s. VI-V a. J. C.*

Ξενοφῶν ῶντος *m.*, Jenofonte, *ateniense, historiador, discípulo de Sócrates y participante en la expedición de Ciro el Joven.*

Ξέρξης ου *m.*, Jerjes, *rey de Persia que intervino en la segunda guerra Médica.*

Ὀδυσσεύς έως *m.*, Odiseo, *Ulises, protagonista de la "Odisea" homérica.*

Ὀζόλαι ῶν *m. pl.*, Ózolas, *nombre de una rama de los Locros.*

Οἰδίπους ου *m.*, Edipo, *hijo de Layo y de Yocasta, rey legendario de Tebas.*

Οἰνεύς έως *m.*, Eneo, *padre de Tideo y Meleagro.*

Ὀλυμπία ας *f.*, Olimpia, *santuario de la Élide.*

Ὀλύμπιον ου *n.*, Olimpieo, *templo de Zeus sito en Atenas.*

Ὀλύμπιος α ον *adj.*, Olímpico, *del Olimpo.*

Ὄλυμπος ου *m.*, Olimpo, *monte situado entre Macedonia y Tesalia.* — Olimpo, *monte de Misia.*

Ὀλύνθιος ου *m.*, Olintio, *habitante de Olinto.*

Ὄλυνθος ου *f.*, Olinto, *ciudad de la Calcídica.*

Ὅμηρος ου *m.*, Homero, *poeta épico.*

Ὀροίτης εω *m.*, Oretes, *sátrapa persa de Sardes.*

Ὀρφεύς έως *m.*, Orfeo, *inventor mítico de la cítara.*

Ὄσιρις ιδος *m.*, Osiris, *dios egipcio.*

Ὄσσα ης *f.*, Osa, *monte de Tesalia.*

Οὐέττωνες ων *m. pl.*, Vetones, *pueblo de la península Ibérica.*

Οὐρανός οῦ *m.*, Urano, *el Cielo divinizado, padre de Crono.*

Οὖτις *m.*, Utis, *"Nadie", nombre dado a sí mismo por Ulises.*

Παγασαί ῶν *f. pl.*, Págasas, *ciudad de Tesalia.*

Παγουρίδαι ῶν *m. pl.*, Pagúridas, *"Hijos del ermitaño", supuestos habitantes del cetáceo.*

Παλαμήδης ους *m.*, Palamedes, *héroe mítico de gran sabiduría.*

Πάν Πανός *m.*, Pan, *dios campestre.*

Πανδρόσειον ου *n.*, Pandroseo, *templo ateniense de Pándroso* (Πάνδροσος), *hija de Cécrope y Agraulo.*

Πανδώρα ας *f.*, Pandora, *personaje mítico, esposa de Epimeteo.*

Παντάγνωτος ου *m.*, Pantagnoto, *samio, hermano de Polícrates.*

Πανταλέων οντος *m.*, Pantaleonte, *ateniense.*

Πάραλος ου *f.*, Páralo, *una de las trirremes del Estado ateniense.*

Παρθενών ῶνος *m.*, Partenón, *templo de Atenas.*

Πάριος ου *m.*, Pario, *habitante de la isla de Paros* (Πάρος) *del mar Egeo.*

Παρμενίσκος ου *m.*, Parmenisco, *ateniense.*

Παρμένων ωνος *m.*, Parmenón, *bizantino citado por Demóstenes (XXXIII).*

Παρνασσός οῦ *m.*, Parnaso, *monte de la Fócide.*

Παῦλος ου *m.*, Paulo, *S. Pablo el Apóstol.*

Παυσανίας ου *m.*, Pausanias, *general espartano que mandó el ejército aliado en la batalla de Platea y fue condenado a muerte por traición hacia el 470 a. J. C.* Pausanias, *rey de Esparta en 445-426 y 408-394 a. J. C., que intervino en la última fase de la guerra del Peloponeso.*

Πάχυνος ου *m.*, Paquino, *cabo del SE. de Sicilia (hoy Passaro).*

Πειραιεύς έως *m.*, Pireo, *puerto de Atenas unido a la ciudad por los muros largos.*

Πειρήνη ης *f.*, Pirene, *fuente de Corinto.*

Πεισίας ου *m.*, Pisias, *ateniense citado en las "Aves" de Aristófanes, padre de Meles.*

Πεισίστρατος ου *m.*, Pisístrato, *tirano de Atenas* († *528/7 a. J. C.*).

Πείσων ωνος *m.*, Pisón, *ateniense, uno de los Treinta Tiranos.*

Πέλλα ης *f.*, Pela, *capital de Macedonia.*

Πελοποννήσιος ου *m.*, Peloponesio, *natural del Peloponeso.*

Πελοπόννησος ου *f.*, Peloponeso, *península de Grecia (hoy Morea).*

Πελωριάς άδος *f.*, Peloríade, *región del cabo Peloro, al N. de Sicilia.*

Πέργαμον ου *n.*, Pérgamo, *ciudadela de Troya.*

Περδίκκας ου *m.*, Perdicas *II, rey macedonio* († *413 a. J. C.*). — Perdicas, *general de Alejandro Magno* († *321 a. J. C.*).

Περίανδρος ου *m.*, Periandro *de Corinto, tirano de su ciudad natal y uno de los Siete Sabios* (*ca. 627-585 a. J. C.*).

Περικλῆς έους *m.*, Pericles, *político ateniense* (*ca. 500-429 antes de J. C.*).

Πέρινθος ου *f.*, Perinto, *ciudad de la Propóntide.*

Περσεία ας *f.*, Persea, *fuente de Micenas.*

Περσεφόνη ης *f.*, Perséfone, *diosa infernal.*

Πέρσης ου *m.*, Persa; *el rey persa.*

Πέτρος ου *m.*, S. Pedro.

Πήλαμος ου *m.*, Pélamo, "*Cría de atún*", *jefe de los fabulosos Taricanes.*

Πηλεύς έως *m.*, Peleo, *héroe mítico, padre de Aquiles.*

Πηνειός οῦ *m.*, Peneo, *río de Tesalia.*

Πίνδαρος ου *m.*, Píndaro, *poeta lírico tebano* (*518-438 a. J. C.*).

Πιττακός οῦ *m.*, Pítaco *de Mitilene, filósofo y gobernante, uno de los Siete Sabios* († *ca. 570 a. J. C.*).

Πλάταια ας *f.*, Platea, *ciudad de Beocia.*

Πλαταιεύς έως *m.*, Plateeo, *habitante de Platea.*

Πλάτων ωνος *m.*, Platón, *filósofo ateniense.*

Πλειάδες ων *f. pl.*, Pléyades, *constelación.*

Πλεῖστος ου *m.*, Plisto, *río de Fócide.*

Πλοῦτος ου *m.*, Pluto, *la Riqueza divinizada.*

Πλούτων ωνος *m.*, Plutón, *dios de los infiernos.*

Πολέμαρχος ου *m.*, Polemarco, *ateniense, hermano del orador Lisias y personaje de la "República" platónica.*

Πολίχνα ας *f.*, Policna, *ciudad.*

Πολυβιάδης ου *m.*, Polibíades, *espartano.*

Πολύβιος ου *m.*, Polibio *de Megalópolis, historiador griego* (*ca. 201-120 a. J. C.*).

Πολύευκτος ου *m.*, Polieucto *de Tría, citado en el discurso XLI de Demóstenes.*

Πολυκράτης ους (*jón.* εος) *m.*, Polícrates, *tirano de Samos* (*finales del s. VII a. J. C.*).

Πολυλάμπης ους *m.*, Polilampes, *"Muy luminoso", supuesto habitante de la luna.*

Πολυνείκης ους *m.*, Polinices, *uno de los hijos de Edipo.*

Πολυπήμων ονος *m.*, Polipemón, *sobrenombre de Damastes.*

Πολύφημος ου *m.*, Polifemo, *Ciclope que interviene en la aventura de Ulises narrada por Homero en los versos 106-564 del canto IX de la "Odisea".*

Ποντικός ή όν *adj.*, Póntico, *del Ponto o Mar Negro.*

Ποσειδῶν ῶνος *m.*, Posidón, *dios marino.*

Ποσειδώνιον ου *n.*, Posidonio, *templo de Posidón.*

Ποτείδαια ας *f.*, Potidea, *ciudad de la Calcídica.*

Πραξιτέλης ους *m.*, Praxíteles, *escultor ateniense.*

Πριηνεύς έος *m.*, Prieneo, *habitante de Priene* (Πριήνη), *ciudad de Asia Menor.*

Πρόδικος ου *m.*, Pródico *de Ceos, sofista de la época de Sócrates.*

Προῖτος ου *m.*, Preto, *rey mítico de Tirinto.*

Προκλέης έος *m.*, Procles, *tirano de Epidauro.*

Προμηθεύς έως *m.*, Prometeo, *héroe mítico.*

Πρόξενος ου *m.*, Próxeno, *general tebano que intervino en la expedición de Ciro el Joven.*

Πρωταγόρας ου *m.*, Protágoras *de Abdera, sofista que dio nombre al diálogo platónico así llamado (n. ca. 485 a. J. C.).*

Πτολεμαῖος ου *m.*, Ptolomeo *I, general macedonio y rey de Egipto († 283 a. J. C.).*

Πυθαγόρας ου (*jón.* Πυθαγόρης εω) *m.*, Pitágoras *de Samos (s. VI a. J. C.), filósofo griego del cual se decía que a su alma había transmigrado la de Euforbo; que era el dios Apolo redivivo; y que como signo divino tenía un muslo de oro.*

Πυθίη ης *f.*, Pitia *o* Pitonisa, *sacerdotisa del templo de Apolo délfico.*

Πύθων ωνος *f.*, Pitón, *serpiente mítica que custodiaba el santuario de Delfos.*

Πύλαι ῶν *f. pl.*, v. Θερμοπύλαι.

Πυριφλεγέθων οντος *m.*, Piriflegetonte, *río de ultratumba.*

Πύρρα ας *f.*, Pirra, *personaje mítico, esposa de Deucalión.*

Πύρρος ου *m.*, Pirro, *rey del Epiro que luchó contra Roma (319-272 a. J. C.).*

Πυρωνίδης ου *m.*, Pirónides, *"Hijo del fuego", supuesto habitante del sol.*

Ῥέα ας *f.*, Rea, *Titánide, esposa de Crono.*

Ῥόδιος ου *m.*, Rodio, *habitante de Rodas.*

Ῥόδος ου *f.*, Rodas, *isla del mar Egeo.*

ʽΡουβίκων ωνος *m.*, Rubicón, *arroyo que marcaba el límite entre Italia y la Galia Cisalpina.*

ʽΡωμαῖος ου *m.*, Romano.

Σαλαμίς ῖνος *f.*, Salamina, *isla próxima a Atenas.*

Σαμαρίτης ου *m.*, Samaritano, *natural de Samaria, región de Palestina.*

Σάμιος ου *m.*, Samio, *habitante de Samos.*

Σάμος ου *f.*, Samos, *isla del mar Egeo.*

Σαρδανάπαλλος ου *m.*, Sardanápalo, *rey de Asiria, famoso por su propensión al lujo y libertinaje (s. VII a. J. C.).*

Σάρδεις εων (*jón.* Σάρδιες ίων) *f. pl.*, Sardes, *capital de Lidia.*

Σαρπηδών όνος *m.*, Sarpedón, *héroe homérico.*

Σεληνίτης ου *m.*, Selenita, *cada uno de los fabulosos pobladores de la luna.*

Σελλασία ας *f.*, Selasia, *ciudad de Laconia.*

Σερίφιος ου *m.*, Serifio, *habitante de Sérifos* (Σέριφος), *pequeña isla del mar Egeo.*

Σιδών ῶνος *f.*, Sidón, *ciudad de Fenicia.*

Σικανία ας *f.*, Sicania, *antiguo nombre de Sicilia.*

Σικανός οῦ *m.*, Sícano, *primitivo poblador de Sicilia.*

Σικελία ας *f.*, Sicilia.

Σικελός οῦ *m.*, Sícelo, *Sículo, habitante no griego de Sicilia.*

Σικυώνιος ου *m.*, Sicionio, *habitante de Sición* (Σικυών), *ciudad del Peloponeso.*

Σιμμίας ου *m.*, Simias, *tebano, filósofo pitagórico que interviene en el diálogo "Fedón" y en otros de Platón.*

Σίμων ωνος *m.*, Simón, *nombre primitivo de S. Pedro.* — Simón, *Fariseo.*

Σινωπεύς έως *m.*, Sinopeo, *habitante de Sinope* (Σινώπη), *ciudad del Asia Menor.*

Σίπυλος ου *m.*, Sípilo, *monte del Asia Menor relacionado con el mito de Tántalo.*

Σκίνθαρος ου *m.*, Escíntaro, *chipriota.*

Σκίρπαλος ου *m.*, Escírpalo, *pirata.*

Σκιωναῖος ου *m.*, Escioneo, *habitante de Escione* (Σκιώνη), *ciudad de la Calcidica.*

Σκυθικός ή όν *adj.*, Escítico, *de Escitia (actual S. de Rusia).*

Σκῦρος ου *f.*, Esciros, *Isla del mar Egeo.*

Σόλων ωνος *m.*, Solón, *legislador ateniense y uno de los Siete Sabios (s. VII-VI a. J. C.).*

Σοῦσα ων *n. pl.*, Susa, *capital del imperio persa.*

Σούσιος ου *m.*, Susio, *habitante de Susa.*

Σπάρτη ης *f.*, Esparta, *capital de Laconia.*

Σπαρτιάτης ου *m.*, Espartiata, *ciudadano de Esparta, por oposición a los periecos e hilotas.*

Σπάρτωλος ου *f.*, Espartolo, *ciudad de la Calcidica.*

Σπέρχις ιδος *m.*, Esperquis, *espartano.*

Σπουδίας ου *m.*, Espudias, *ateniense atacado por Demóstenes (XLI).*

Στερόπης ου *m.*, Estéropes, *un Ciclope.*

Στησίμβροτος ου *m.*, Estesímbroto *de Tasos* (Θάσος), *sofista e historiador (s. V a. J. C.).*

Συβαρίτης ου *m.*, Sibarita, *habitante de Síbaris* (Σύβαρις), *ciudad de la Magna Grecia.*

Σύβοτα ων *n. pl.*, Síbota, *archipiélago de la costa del Epiro.*

Συλοσῶν ῶντος *m.*, Silosonte, *samio, hermano de Polícrates.*

Συρακόσιος α ον (*jón.* Συρηκόσιος η ον) *adj.*, Siracosio, *Siracusano, natural o relativo a Siracusa* (Συράκουσαι), *ciudad de Sicilia.*

Σφοδρίας ου *m.*, Esfodrias, *general espartano que murió en la batalla de Leuctra.*

Σωκράτης ους *m.*, Sócrates, *filósofo ateniense (469-399 a. J. C.).*

Ταίναρον ου *n.*, Ténaro, *cabo de Laconia (hoy Matapán).*

Ταλαός οῦ *m.*, Tálao, *padre de Adrasto.*

Ταμασσός οῦ *f.*, Tamaso, *ciudad de Chipre.*

Τάναγρα ας *f.*, Tanagra, *ciudad de Beocia.*

Τάνταλος ου *m.*, Tántalo, *personaje mitológico.*

Ταριχᾶνες ων *m. pl.*, Taricanes, *"Salazonenses", habitantes del fabuloso cetáceo.*

Τάρταρος ου *m.*, Tártaro, *abismo de ultratumba.*

Ταΰγετος ου *m.*, Taígeto, *cordillera de Laconia.*

Τελευτίας ου *m.*, Teleutias, *general espartano, hermano de Agesilao.*

Τέλλος ου *m.*, Telo, *ateniense.*

Τελμησσεύς έος *m.*, Telmeseo, *habitante de Telmeso, ciudad de Asia, Menor, patria de una famosa familia de adivinos.*

Τέμπη ῶν *n. pl.*, Tempe, *valle de Tesalia famoso por su belleza.*

Τηθύς ύος *f.*, Tetis, *una Titánide.*

Τήιος ου *m.*, Teyo, *habitante de Teos* (Τέως), *ciudad de Jonia.*

Τηλεκλέης έος *m.*, Telecles, *samio, padre de Teodoro.*

Τίγρης ητος *m.*, Tigris, *río de Mesopotamia.*

Τίμαιος ου *m.*, Timeo *de Tauromenio, historiador (ca. 346-250 a. J. C.).*

Τιμόθεος ου *m.*, Timoteo, *general ateniense, amigo de Isócrates y Platón.*

Τιμοκράτης ους *m.*, Timócrates, *espartano.*

Τιμόλαος ου *m.*, Timolao, *político y general corintio.*

Τίρυνς υνθος *f.*, Tirinto, *antigua ciudad de la Argólide.*

Τιτάν ᾶνος *m.*, Titán, *ser mítico.*

Τιτανίς ίδος *f.*, Titánide, *cada una de las hijas de Urano y Ge.*

Τμῶλος ου *m.*, Tmolo, *monte de Lidia.*

Τορωναῖος ου m., Toroneo, *habitante de Torone* (Τορώνη), *ciudad de la Calcidica.*

Τρινακρία ας *f.*, Trinacria, *antiguo nombre de Sicilia.*

Τριτωνομένδητες ων *m.*, Tritonomendetes, *seres fabulosos, mixtos de hombre y comadreja, que habitan en el vientre del cetáceo.*

Τροία ας *f.*, Troya, *ciudad del Asia Menor inmortalizada por Homero.*

Τροφώνιος ου *m.*, Trofonio, *constructor mítico del templo de Delfos, que después de morir fue titular de un oráculo en Lebadea.*

Τρυγαῖος ου *m.*, Trigeo, *personaje de la comedia "La paz" de Aristófanes.*

Τρωϊκός ή όν *adj.*, Troyano, *de Troya.*

Τυδείδης (o Τυδεΐδης) ου *m.*, Tidida, *sobrenombre del héroe homérico Diomedes, hijo de Tideo.*

Τυδεύς έως *m.*, Tideo, *uno de los Siete que lucharon contra Tebas.*

Τύρος ου *f.*, Tiro, *ciudad de Fenicia.*

Τυρσηνία ας *f.*, Tirrenia, *Etruria, el país itálico de los Etruscos.*

Τυρσηνικός ή όν *adj.*, Tirrénico, *de Tirrenia.*

Τυρώ οῦς *f.*, Tiro, *bella heroína mítica.*

Ὑάδες ων *f. pl.*, Híades, *constelación.*

Ὑάκινθος ου *m.*, Jacinto, *héroe mítico de gran hermosura.*

Ὑπερίων ονος *m.*, Hiperión, *un Titán.*

Ὑροιάδης εω *m.*, Hiréades, *mardo.*

Φάβιος ου *m.*, Fabio *Máximo, dictador romano* († *203 a. J. C.*).

Φαβρίκιος ου *m.*, *v.* Γάιος.

Φαέθων οντος *m.*, Faetonte, *personaje mítico, hijo de Helio y rey del sol en la fantasía de Luciano.*

Φαῖδρος ου *m.*, Fedro, *ateniense amigo y discípulo de Sócrates que dio nombre a un diálogo de Platón.*

Φαληρεύς έως *m.*, Falereo, *del Falero* (Φάληρον), *puerto de Atenas.*

Φαρισαῖος ου *m.*, Fariseo, *miembro de una secta judaica.*

Φαρνάβαζος ου *m.*, Farnabazo, *sátrapa persa de Frigia* (*s. V-IV a. J. C.*).

Φάρσαλος ου *f.*, Fársalo, *ciudad de Tesalia.*

Φειδίας ου *m.*, Fidias, *escultor ateniense.*

Φειδιππίδης ου *m.*, Fidípides, *nombre de un personaje de la comedia "Las nubes" de Aristófanes.*

Φθία ας *f.*, Ftía, *región de Tesalia.*

Φίλιππος ου *m.*, Filipo *II, rey de Macedonia (en 360-336 a. J. C.), padre de Alejandro Magno.*

Φίλισκος ου *m.*, Filisco *de Abido, general al servicio de los persas.*

Φιλιστίδης ου *m.*, Filístides, *ciudadano de Óreo.*

Φιλοκράτης ους *m.*, Filócrates, *general ateniense de la guerra del Peloponeso.* — Filócrates, *político ateniense adicto a los macedonios en tiempos de Demóstenes.*

Φιλόξενος ου *m.*, Filóxeno, *uno de los gobernadores del Asia nombrados por Alejandro.*

Φλόγιος ου *m.*, Flogio, "*Llameante*", *supuesto habitante del sol.*

Φοίβη ης *f.*, Febe, *una de las Titánides.*

Φοῖβος ου *m.*, Febo, *otro nombre del dios Apolo.*

Φρυγία ας (*jón.* Φρυγίη ης) *f.*, Frigia, *país del Asia Menor.*

Φρύνιχος ου *m.*, Frínico, *político ateniense que intervino en la revolución de los Cuatrocientos (411 a. J. C.).*

Φρύξ υγός *m.*, Frigio, *habitante de Frigia.*

Φύξιος ου *m.*, Fixio, *sobrenombre de Zeus como protector de los fugitivos* (φυγάδες).

Φωκεύς έος *m.*, Focense, *habitante de la Fócide.*

Φωκίς ίδος *f.*, Fócide, *región de Grecia central.*

Φωκίων ωνος *m.*, Foción, *político ateniense (402-318 a. J. C.).*

Φῶκος ου *m.*, Foco, *ateniense.*

Χαιρεφῶν ῶντος *m.*, Querefonte, *ateniense, amigo y discípulo de Sócrates.*

Χάρης ητος *m.*, Cares, *autor del coloso de Rodas.*

Χαρῖνος ου *m.*, Carino, *nombre de varón.*

Χαρμίδης ου *m.*, Cármides, *ateniense, amigo de Sócrates y pariente de Platón.*

Χαρμῖνος ου *m.*, Carmino, *padre de Fidias.*

Χείρων ωνος *m.*, Quirón, *centauro de Tesalia, maestro de Aquiles.*

Χέοψ οπος *m.*, Quéope, *rey de Egipto constructor de una pirámide.*

Χερρόνησος ου *f.* y
Χερσόνησος ου *f.*, Quersoneso, *nombre general de las penínsulas aplicado en este texto al Quersoneso trácico, hoy península de Gallipoli.*

Χῖος α ον *adj.*, Quiota, *de la isla de Quíos, donde se produce un famoso vino.*

Χριστός οῦ *m.*, Cristo.

Ψηττόποδες ων *m. pl.*, Psetópodes, *"Pies de rodaballo", habitantes del vientre del cetáceo.*

᾿Ωιδεῖον ου *n.*, Odeón, *edificio público de Atenas.*

᾿Ωκεανός οῦ *m.*, Océano, *un Titán que representa al mar personificado.* — Océano, *aplicado en nuestros textos al Atlántico.*

᾿Ωρεός οῦ *f.*, Óreo, *ciudad de Eubea.*

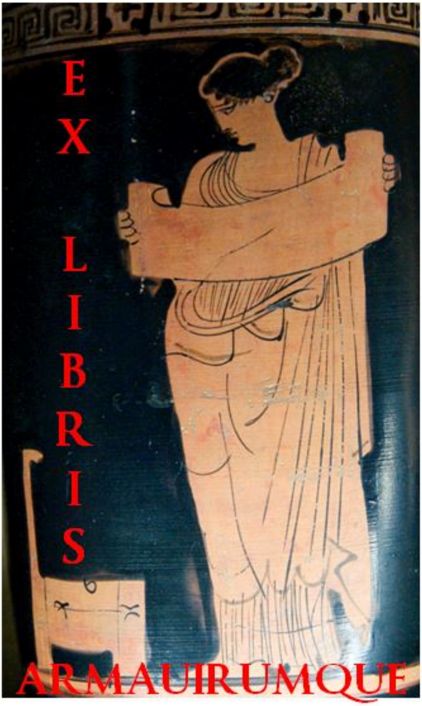

LÉXICO

ABREVIATURAS. — ac(usativo), adj(etivo), adverb(ial), adv(erbio), aor(ísto), art(ículo), comp(arativo), conj(unción), corr(elativo), dat(ivo), dem(ostrativo), dim(inutivo), f(emenino), gen(itivo), imp(erfecto), impers(onal), indef(inido), indic(ativo), inf(initivo), interj(ección), interr(ogativo, -a), m(asculino), med(ia), n(eutro), nom(inativo), num(eral), opt(ativo), ord(inal), part(icipio), partíc(ula), pas(iva), perf(ecto), pers(onal), pl(ural), pos(esivo), posp(ositiva), prep(osición), prev(erbio), pron(ombre), recípr(oco), refl(exivo), rel(ativo), subj(untivo), sup(erlativo), sust(antivo), v(éase)

ἀγαθός ή όν, bueno; ὠγαθέ, ¡oh amigo mío!; *v.* καλός.

ἄγαλμα ατος *n.*, ofrenda; estatua.

ἄγαμαι, admirarse, admirar.

ἄγαμος ον, no casado, soltero.

ἀγανακτέω -ῶ, irritarse.

ἀγαπάω -ῶ, amar.

ἀγγεῖον ου *n.*, vaso, recipiente.

ἀγγέλλω, anunciar.

ἀγήρατος ον *y*

ἀγήρως ων, que no envejece; eterno.

ἄγνωστος ον, difícil de conocer *o* identificar.

ἀγορά ᾶς *f.*, ágora, plaza pública, mercado.

ἄγρα ας *f.*, caza.

ἄγριος α ον, silvestre, salvaje.

ἀγρός οῦ *m.*, campo.

ἄγω, conducir, llevar, traer; inducir; pasar.

ἀγών ῶνος *m.*, certamen; pleito.

ἀδελφός οῦ *m.*, hermano.

ἄδηλος ον, incierto.

ἀδιάφορος ον, indiferente; poco valioso.

ἀδικέω -ῶ, cometer injusticia, delinquir, faltar a la ley; dañar, haber dañado; agraviar.

ἀδίκημα ατος *n.* *y*

ἀδικία ας *f.*, injusticia, ofensa, daño.

ἄδικος ον, injusto.

ἀδοξέω -ῶ, considerarse deshonrado.

ἀδόξως *adv.*, sin gloria, sin honor.

ᾄδω cantar; citar mucho.

ἀεί *adv.*, siempre.

ἀείδω, *v.* ᾄδω.

ἄελπτος ον, inesperado.

ἀεροδρομέω -ῶ, andar por el aire.

ἀερομαχία ας *f.*, lucha en el aire.

ἀθάνατος ον, inmortal.

ἀθέμιστος ον, ilegal, impío.

ἄθεος ον, ateo.

αἰγίς ίδος *f.*, égida.

αἰδημόνως *adv.*, con respeto, con modestia.

αἰέλουρος ου *m.*, gato.

αἴξ αἰγός *f.*, cabra.

αἵρεσις εως *f.*, elección; posibilidad de elegir.

αἱρέω -ῶ, coger, apoderarse de; sorprender; ganar; lograr la condena de; *med.* coger, elegir, preferir.

αἴρω, levantar, sacar; impulsar.

αἰσθάνομαι, percibir, enterarse, darse cuenta de, oir.

αἴσιμος η ον, discreto.

αἰσχρός ά όν, vergonzoso, deshonroso.

αἰτέομαι -οῦμαι, pedir, implorar.

αἰτία ας *f.*, causa.

αἰτιάομαι -ῶμαι, acusar.

αἴτιος α ον, autor, responsable, causante.

αἰχμάλωτος ον, cautivo.

ἀκατάβλητος ον, invencible, irrefutable.

ἀκινδύνως *adv.*, sin peligro.

ἀκλεής ές, sin gloria, oscuro, desconocido.

ἀκόλαστος ον, indisciplinado.

ἀκόλουθος ον, conforme.

ἄκομος ον *adj.*, pelón.

ἀκόντιον ου *n.*, jabalina.

ἀκούω, oír; saber por oídas.

ἄκρα ας *f.*, punta, promontorio.

ἀκριβής ές, exacto.

ἀκρόπολις εως *f.*, acrópolis, ciudadela.

ἄκρος α ον, extremo, más alto.

ἀκτή ῆς *f.*, trigo *o* cebada molida, harina.

ἀλγεινός ή όν, doloroso, penoso.

ἄλγημα ατος *n.*, *v.* ἄλγος.

ἄλγιστος η ον, *sup. de* ἀλγεινός.

ἄλγος ους *n.*, dolor.

ἀλετρίβανος ου *m.*, mano de almirez.

ἀλήθεια ας *f.*, verdad.

ἀληθεύω, decir verdad; estar en lo cierto.

ἀληθής ές, verdadero.

ἁλιεύς έως *m.*, pescador.

ἁλίσκομαι, ser cogido, tomado, dominado, cautivado; ser condenado.

ἀλιτήριος ου *m.*, culpable; azote.

ἀλλά *conj.*, pero, sino.

ἀλληλοφόνοι α, asesinos los unos de los otros.

ἀλλήλων *pron. reclpr.*, los unos de los otros, los unos a los otros.

ἀλλοεθνής ές, extraño, extranjero.

ἄλλος η ο *adj. y pron.*, otro; οἱ ἄλλοι, los demás.

ἀλλοτρίως *adv.*, en forma hostil.

ἄλλως *adv.*, de otra manera.

ἅλμη ης *f.*, agua *o* espuma del mar.

ἁλμώδης ες, salino.

ἀλογίστως *adv.*, irreflexivamente.

ἀλουργίς ίδος *f.*, manto de púrpura.

ἄλφιτον ου *n.*, harina de cebada.

ἀλώπηξ εκος *f.*, zorra.

ἅμα *adv.*, al mismo tiempo.

ἀμαθής ές, ignorante.

ἁμαρτάνω, errar.

ἁμαρτωλός όν, pecador.

ἀμβλυωπία ας *f.*, miopía.

ἀμείβομαι, recompensar.

ἀμείνων ον, *comp. de* ἀγαθός.

ἀμελέω -ῶ, descuidar, despreocuparse de.

ἀμελής ές, negligente.

ἀμίς ίδος *f.*, orinal.

ἀμπελουργέω -ῶ, cultivar los viñedos.

ἀμύνω, defender.

ἀμφί *prep. de ac.*, alrededor de; hacia.

ἀμφισβητέω -ῶ, discutir; negar.

ἀμφότεροι αι α *adj. y pron.*, ambos.

1. ἄν *conj.*, si.

2. ἄν *partic. adverb.*, *con subj. eventual no se traduce; al opt. le da valor potencial; al imp. o aor. de indic. les da valor irreal; al inf. y part. les da valor potencial o irreal.*

ἀναβαίνω, subir; hacer subir.

ἀνάβασις εως *f.*, subida; crecida.

ἀναβιβάζω, hacer subir.

ἀναβλέπω, levantar los ojos a.

ἀναγιγνώσκω, leer.

ἀναγκάζω, obligar.

ἀναγκαῖος α ον, forzoso, imprescindible.

ἀνάγκη ης *f.*, fuerza; necesidad; penalidad.

ἀνάγομαι, navegar.

ἀναγράφω, inscribir.

ἀνάγω, llevar.

ἀνάθεμα ατος *n. y*

ἀνάθημα ατος *n.*, exvoto, monumento.

ἀναθυμιάομαι -ῶμαι, *levantarse el humo.*

ἀναιδής ές, procaz.

ἀναιρέομαι -οῦμαι, emprender.

ἀναίρεσις εως *f.*, acción de retirar *los heridos de un combate.*

ἀνακαλέω -ῶ, invocar; citar a juicio.

ἀνακάμπτω, dar vueltas.

ἀνακράζω, chillar.

ἀναλίσκω, gastar.

ἄναλμος ον, no salado.

ἀναμιμνήσκω, recordar.

ἀνάξιος ον, indigno.

ἀναπαύομαι, descansar.

ἀνάπαυσις εως *f.*, lugar de descanso.

ἀναπείθω, persuadir.

ἀναπήγνυμι, clavar, erigir.

ἀναρπάζω, saquear.
ἀναρροφέω -ῶ, sorber.
ἀναστρέφομαι, ir dando vueltas.
ἀνατείνω, levantar.
ἀνατίθημι, consagrar; atribuir, achacar.
ἀνατρέπω, destruir.
ἀναχαίνω *y*
ἀναχάσκω, abrir la boca.
ἀναχωρέω -ῶ, retirarse.
ἀναψύχομαι, secarse.
ἀνδραποδώδως *adv.*, servilmente.
ἀνδρεία ας *f.*, hombría.
ἀνδρεῖος α ον, viril, valeroso.
ἀνδρωδῶς *adv.*, valientemente.
ἀνεγείρομαι, despertarse.
ἀνεῖπον *aor.*, proclamar.
ἀνεμέσητος ον, irreprochable.
ἄνεμος ου *m.*, viento, aire.
ἀνερπύζω, arrastrarse hacia arriba.
ἀνέστιος ον, sin hogar, sin patria.
ἄνευ *prep. de gen.*, sin.
ἀνήρ ἀνδρός *m.*, hombre, varón.
ἄνθραξ ακος *m.*, carbón.
ἀνθρωπικός ή όν *y*
ἀνθρώπινος η ον, humano.
ἄνθρωπος ου *m.*, hombre.
ἀνιάω -ῶ, afligir, disgustar.
ἀνίημι, cejar.
ἀνίσταμαι, levantarse, ponerse en pie.
ἀνόητος ον, insensato.
ἀνοικτός ή όν *adj.*, capaz de ser abierto.
ἀνόσιος ον, impío.
ἀντεξετάζομαι, enfrentarse con.
ἀντέχομαι, cogerse.
ἀντηχέω -ῶ, resonar.
ἀντί *prep. de gen.*, en lugar de, por.
ἀντικρίνω, comparar.
ἀντίξους ουν, opuesto.
ἀντιπέρας *prep. de gen.*, al otro lado de.
ἀντίταξις εως *f.*, colocación *del ejército en orden de batalla.*
ἀντιχόρηγος ου *m.*, corego rival.
ἀντλία ας *f.*, sentina.
ἄντυξ υγος *f.*, parapeto *del carro.*
ἀνυποκρίτως *adv.*, sin hipocresía.
ἄνωθεν *adv.*, desde arriba.
ἀξιόμαχος ον, digno de ser atacado.
ἄξιος α ον, del valor de, digno, merecedor.
ἀξιόω -ῶ, reclamar, exigir.
ἀπαγγέλλω, traer noticias, comunicar, anunciar.
ἀπάγω, llevar.
ἀπαιτέω -ῶ, reclamar.
ἀπαλλάττομαι, escapar, separarse.
ἀπανθρακόω -ῶ, carbonizar.
ἅπαξ *adv.*, una vez, una sola vez.
ἅπας ασα αν, todo, todo entero.
ἀπάτη ης *f.*, distracción.
ἀπειθής ές, desobediente.
ἀπειλή ῆς *f.*, amenaza.
ἄπειμι, irse.
ἀπείργω, excluir.
ἀπειρία ας *f.*, inexperiencia.
ἄπειρος ον, inexperto, desconocedor.
ἀπελαύνω, expulsar, excluir; quitar.
ἀπέραντος ον, ilimitado, infinito.
ἀπέρχομαι, *v.* ἄπειμι.

ἀπεχθάνομαι, enemistarse con.
ἀπέχω, recibir, haber recibido; distar.
ἀπιστία ας *f.*, perfidia.
ἄπλευστος ον, no navegado.
ἁπλοῦς ῆ οῦν, simple, sencillo.
ἀπνευστεί *adv.*, sin respirar; sin darse reposo.
ἀπό *prep. de gen.*, de, desde.
ἀποβαίνω, salir; resultar.
ἀποβλέπω, mirar.
ἀποδενδρόω -ω, convertir en árbol.
ἀποδέρω, desollar.
ἀποδέχομαι, reconocer, admitir.
ἀποδιδράσκω, huir, escaparse.
ἀποδίδωμι, devolver, pagar; *med.* vender.
ἀποδύω, desnudarse, quitarse; *med.* sumergirse.
ἀπόθετος ον *adj.*, reservado *para caso necesario.*
ἀποθνήσκω, morir.
ἀποθρηνέω -ῶ, llorar *a un muerto.*
ἀποικία ας *f.*, colonia.
ἀποίχομαι, apartarse.
ἀποκλείω, apartar.
ἀπόκομμα ατος *n.*, trozo.
ἀποκρίνομαι, separarse; responder.
ἀποκτείνω, matar.
ἀπολείπω, dejar, dejar atrás.
ἀπόλλυμι *y*
ἀπολλύω, matar, perder, arruinar; echar a perder; *med.* perecer, perderse, morir.
ἀπολογία ας *f.*, defensa, justificación.
ἀπόμνυμι, negar con juramento.
ἀπομύττομαι, moquear.
ἀπονεκρόομαι -οῦμαι, estar como muerto.
ἀποπέμπω, enviar, despachar.
ἀποπλέω, hacerse a la vela.
ἀποπρίζω, aserrar, cortar.
ἀπορία ας *f.*, carencia.
ἄπορος ον, difícil.
ἀποσήπομαι, perder a causa de la gangrena.
ἀποστέλλω, *v.* ἀποπέμπω.
ἀποστλεγγίζομαι, frotarse con la raedera.
ἀπόστολος ου *m.*, enviado.
ἀποτείνω, desarrollar.
ἀποτειχίζω, bloquear con un muro.
ἀποτίνω, pagar.
ἀποτρέπομαι, *desistir.*
ἀποτυφλόω -ῶ, cegar.
ἀποφαίνω, descubrir; *med.* mostrar.
ἀποφέρω, llevar, llevarse, arrastrar.
ἀποφεύγω, escaparse; ser absuelto.
ἅπτω, encender; *med.* dedicarse a.
ἄρα *partíc.*, entonces; pues.
ἆρα *partíc. interr.*, acaso.
ἀραίωμα ατος *n.*, intersticio.
ἀράχνης ου *m.*, araña.
ἀργαλέος α ον, penoso.
ἀργύρεος α ον, *v.* ἀργυροῦς.
ἀργύριον ου *n.*, dinero.
ἀργυροῦς ᾶ οῦν, de plata.
ἀρέσκω, agradar.
ἀρετή ῆς *f.*, virtud.
ἀριθμητική ῆς *f.*, aritmética.

ἀριθμητικός οῦ *m.*, maestro de cuentas.

ἄριστα *adv.*, muy bien.

ἄριστος η ον, *sup. de* ἀγαθός.

ἄρκτοι ων *f. pl.*, norte.

ἅρμα ατος *n.*, carro.

ἁρμονικός οῦ *m.*, maestro de música.

ἁρμοστής οῦ *m.*, gobernador.

ἁρπαλίζω, aprovechar ávidamente *la oportunidad para gemir.*

ἀρτίτοκος ον, recién nacido.

ἄρτος ου *m.*, pan.

ἀρχαῖος α ον, antiguo.

ἀρχαιότης ητος *f.*, antigüedad.

ἀρχή ῆς *f.*, mando, magistratura, cargo.

ἀρχιτέκτων ονος *m.*, arquitecto.

ἄρχω, ser jefe de; gobernar; ocupar *un cargo*; *ser arconte*; *med.* comenzar, poner mano a.

ἄρχων οντος *m.*, jefe.

ἀσέβεια ας *f.*, impiedad.

ἀσθενής ές, débil.

ἀσινής ές, intacto; inofensivo; indemne; feliz.

ἄσμενος η ον, contento.

ἀσμένως *adv.*, con gusto.

ἀσπάζομαι, amar, querer.

ἀσπίς ίδος *f.*, escudo.

ἀστεῖος α ον, gracioso.

ἄστυ εως *n.*, ciudad.

ἀστυγείτων ον, vecino, limítrofe.

ἀσφάλεια ας *f.*, seguridad.

ἀσφαλής ές, seguro, inspirador de confianza.

ἀσφαλῶς *adv.*, con seguridad.

ἀσχημοσύνη ης *f.*, deformidad.

ἄτακτος ον, desordenado.

ἀτάρ *conj.*, pero.

ἄτιμος ον, deshonrado.

ἀτιμώρητος ον, impune.

ἄτοπος ον, raro, extraño.

ἀτυχέω -ῶ, fracasar.

αὖ *adv. y*

αὖθις *adv.*, otra vez, de nuevo; por el contrario.

αὐλητρίς ίδος *f.*, mujer flautista.

αὔτανδρος ος *adj.*, con hombres y todo.

αὐτίκα *adv.*, en seguida.

αὐτόθι *adv.*, allí.

αὐτόκλαδος ον *adj.*, con ramas y todo.

αὐτόκομος ον *adj.*, con copa y todo.

αὐτόνομος ον, independiente.

αὐτός ή ό adj. y pron., con art. significa el mismo; *sin art., generalmente en nom.*, él mismo, por sí mismo, personalmente; *sin art., nunca en nom.*, él, ella, ello.

αὐτοσχεδιάζω, juzgar a la ligera *o* a ciegas.

αὐτοῦ *adv.*, *v.* αὐτόθι.

αὑτοῦ ῆς οῦ *pron. refl.*, *v.* ἑαυτοῦ.

αὐτόφωρος ον, flagrante.

ἀφαιρέομαι -οῦμαι, quitar.

ἀφάνισις εως *f.*, desaparición; medio de librarse de.

ἀφθονία ας *f.*, abundancia.

ἄφθονος ον, abundante.

ἀφίημι, emitir; desahogar, desfogar; dejar; disolver, licenciar; *med.* apartarse de, dejar.

ἀφικνέομαι -οῦμαι, llegar.
ἀφίσταμαι, separarse.
ἀφορμάω -ῶ, ponerse en marcha.
ἀφρήτωρ ορος *adj. m.*, sin relación familiar.
ἄφρων ον, insensato.
ἀψευδής ές, que no engaña; infalible.

βαδίζω, ir, andar.
βακτηρία ας *f.*, bastón.
βαλανεῖον ου *n.*, baño.
βαλανωτός ή όν, provisto de cerrojo.
βάλλω, echar, arrojar, tirar, disparar.
βάρβαρος ον, bárbaro.
βασιλεύς έως *m.*, rey; rey de Persia.
βασιλεύω, ser rey, reinar.
βαφή ῆς *f.*, tinte.
βδελυρός ά όν, desvergonzado.
βδελύσσομαι, sentir horror ante, abominar.
βέβαιος α ον *y* ος ον, sólido, firme.
βέλος ους *n.*, dardo.
βέλτιστος η ον, *v.* ἄριστος.
βελτίων ον, *comp. de* ἀγαθός.
βῆμα ατος *n.*, tribuna.
βιβλίον ου *n.*, libro.
βίος ου *m.*, vida; patrimonio.
βλάπτω, dañar, perjudicar.
βλασφημία ας *f.*, blasfemia.
βλέπω, mirar.
βλεφαρίς ίδος *f.*, pestaña.
βόειος α ον, bovino, de buey.
βοή ῆς *f.*, grito, clamor, griterío.
βοήθεια ας *f.*, auxilio; expedición de socorro.
βοηθέω -ῶ, correr en auxilio de.
βουλεύω, ser miembro del consejo; *med.* deliberar, proyectar, decidir.
βουλή ῆς *f.*, consejo *o* asamblea deliberante.
βούλημα ατος *n.*, designio.
βούλομαι, querer; preferir.
βοῦς βοός *m.*, buey.
βραβεύω, decidir en.
βράγχιον ου *n.*, agalla.
βραχυλογέω -ῶ, hablar concisamente.
βραχύς εῖα ύ, breve, escaso, poco; διὰ βραχέων, con breves palabras.
βρέχω, mojar.
βροντάω -ῶ, tronar.
βροντή ῆς *f.*, trueno.
βροτός όν, mortal.
βωμός οῦ *m.*, altar.

γαῖα ας *f.*, *v.* γῆ.
γαλῆ ῆς *f.*, comadreja.
γαληνός όν, encalmado.
γαμέω -ῶ, casarse *un hombre* con, tomar por esposa; *med.* casarse *una mujer*.
γάμος ου *m.*, matrimonio.
γάρ *conj.*, porque, pues.
γε *partíc.*, por lo menos.
γελάω -ῶ, reir.
γέλως ωτος *m.*, risa.
γενναῖος α ον, valeroso.

γένος ους *n.*, linaje.
γεῦσις εως *f.*, gusto.
γέφυρα ας *f.*, puente.
γεωμέτρης ου *m.*, maestro de geometría.
γεωργία ας *f.*, cultivo de la tierra.
γεωργός οῦ *m.*, labrador.
γῆ γῆς *f.*, tierra.
γηθέω -ῶ, alegrarse, estar alegre *o* lleno de gozo.
γίγνομαι, nacer, producirse; haber; sobrevenir, llegar; suceder; llegar a ser, hacerse, volverse; ser; estar.
γιγνώσκω, conocer, saber; opinar.
γλαῦξ υκός *f.*, lechuza.
γλῶσσα ης *f.* *y*
γλῶττα ης. *f.*, lengua.
γνησίως *adv.*, sinceramente, auténticamente.
γνώμη ης *f.*, ánimo; opinión, criterio.
γνωρίζω, reconocer.
γονεύς έως *m.*, progenitor.
γονή ῆς *f.*, linaje; genealogía.
γόνυ ατος *n.*, rodilla.
γράμμα ατος *n.*, letra, escrito, inscripción, libro.
γραμματοδιδάσκαλος ου *m.*, maestro de primeras letras.
γραῦς αός *f.*, vieja, anciana.
γραφή ῆς *f.*, proceso.
γράφω, escribir; proponer por escrito; *med.* redactar; denunciar; incoar.
γρύζω, gruñir.
γυμναστική ῆς *f.*, gimnástica.
γυμναστικός ή όν *y*
γυμνικός ή όν, gimnástico.
γυνή αικός *f.*, mujer.

δαιμόνιος α ον, maravilloso; relativo a un ser sobrenatural.
δαίμων ονος *m.*, divinidad, genio; hado, destino, sino.
δάκρυον ου *n.*, lágrima.
δακρύω, llorar.
δάκτυλος ου *m.*, dedo.
δαμάζω *y*
δάμνημι, dominar.
δανείζω, prestar.
δανειστής οῦ *m.*, prestamista.
δᾴς δᾳδός *f.*, antorcha.
δέ *partíc.*, pero, y; *v.* μέν.
δεῖ *impers.*, es necesario.
δείδω, temer.
δείκνυμι *y*
δεικνύω, mostrar, dar a conocer.
δεινός ή όν, terrible, temible; indignante; hábil, diestro.
δέκα *num.*, diez.
δέος δέους *n.*, miedo.
δέρας ατος *n.*, piel.
δέρω, desollar.
δεσμός οῦ *m.*, prisión.
δεσμωτήριον ου *n.*, cárcel.
δεσπότης ου *m.*, amo, dueño.
δεῦρο *adv.*, aquí, hacia aquí.
1. δέω, atar, encarcelar.
2. δέω, faltar; *med.* necesitar, pedir.
δή *partíc.*, pues.
δῆλος η ον, manifiesto, claro, evidente.

δηλόω -ῶ, mostrar, hacer ver, demostrar, dar explicaciones.

δημεύω, confiscar.

δημιουργός οῦ *m.*, productor, artesano.

δημοκρατέομαι -οῦμαι, ser gobernado democráticamente.

δημοκρατία ας *f.*, democracia.

δῆμος ου *m.*, pueblo.

δημός οῦ *m.*, grasa.

δημοσίᾳ *adv.*, oficialmente, públicamente.

δημόσιος α ον, oficial, público.

δημότης ου *m.*, ciudadano de un demo, conciudadano.

δηόω -ῶ, devastar.

δηρόν *adv.*, durante largo tiempo.

δῆτα *adv.*, pues, por tanto.

διά *prep., de gen.* a través de, por, por medio de; *de ac.* por, gracias a, por causa de.

διαβαίνω, cruzar, atravesar.

διαβάλλω, calumniar, desacreditar.

διάβασις εως *f.*, paso, medio de atravesar.

διαβατός όν, vadeable.

διαβόητος ον, famoso.

διαβολή ῆς *f.*, calumnia.

διάγω, vivir.

διαδύω, deslizarse.

διαθῆκαι ῶν *f. pl. y*

διαθήκη ης *f.*, testamento.

δίαιτα ης *f.*, género de vida.

διαιτητήριον ου *n.*, cuarto de estar.

διακόπτω, cavar.

διακρίνω, decidir.

διακρούομαι, despachar.

διακωλύω, impedir.

διαλέγομαι, conversar, hablar, discutir.

διαλείπω, cesar.

διαλύομαι, reconciliarse.

διαμάχομαι, pelear.

διαμένω, perdurar.

διανεμητικός ή όν, distribuidor.

διανέμω, repartir.

διάνοια ας *f.*, idea, proyecto.

διαπειλέω -ῶ, amenazar.

διαπλάττω, modelar, esculpir.

διαρρήγνυμι, romper; *pas.* reventar.

διατάττω, disponer en orden de batalla.

διατελέω -ῶ, continuar.

διατίθημι, poner; *med.* disponer por testamento, testar.

διατριβή ῆς *f.*, género de vida.

διαυγής ές *adj.*, líquido.

διαφέρω, diferir; importar.

διαφθείρω, destruir; matar; echar a perder, estropear; *pas.* estar perdido, estar atacado *o* afectado.

διαφυλάσσω *y*

διαφυλάττω, observar.

διδάσκαλος ου *m.*, maestro.

διδάσκω, enseñar.

δίδωμι, dar; pagar; ofrecer; permitir.

διεκπίπτω, caer.

διερείδω, apuntalar.

διήγημα ατος *n.*, narración.

διίστημι, desunir.

δικάζω, juzgar, ser juez.

δίκαιον ου *n.*, justicia, derecho.

δικαιοπραγία ας *f.*, el obrar justamente.
δίκαιος α ον, justo.
δικαιοσύνη ης *f.*, justicia.
δικαίως *adv.*, con razón, con justicia.
δικανικός ή όν, abogadesco; prolijo.
δικαστήριον ου *n.*, tribunal.
δικαστής οῦ *m.*, juez.
δίκη ης *f.*, proceso; pena.
δίμορφος ον, de doble forma *o* aspecto.
διοικέω -ῶ, gobernar.
διόλλυμαι, perecer, estar perdido.
διορύσσω *y*
διορύττω, excavar, perforar.
διοχετεύω, derivar.
διπλάσιος α ον *y*
διπλοῦς ῆ οῦν, doble.
διφθέρα ας *f.*, piel.
δίφρος ου *m.*, asiento.
διχόνοια ας *f.*, discordia.
διώκω, perseguir; proseguir.
δόγμα ατος *n.*, decreto.
δοκέω -ῶ, creer; parecer; parecer bien.
δόμος ου *m.*, casa.
δόξα ης *f.*, opinión, creencia; lo esperado.
δοξάζω, opinar, conjeturar.
δορπηστός οῦ *m.*, hora de la cena.
δόρπον ου *n.*, cena, comida.
δόρυ ατος *n.*, lanza.
δουλεία ας *f.*, esclavitud.
δουλεύω, ser esclavo, vivir como esclavo, estar sometido a.
δοῦλος ου *m.*, esclavo, siervo.
δράω -ῶ, hacer.
δριμύς εῖα ύ *adj.*, oloroso.
δρόσος ου *f.*, rocío; agua.
δύναμαι, poder.
δύναμις εως *f.*, fuerza; ejército.
δυναστεία ας *f.*, poder, dominación.
δυνατός ή όν, poderoso.
δύο *num.*, dos.
δυσκαταπολέμητος ον, difícil de vencer.
δυσμενής ές, hostil, enemigo.
δυσόκνως *adv.*, perezosamente.
δύω, meterse por, entrar en.
δώδεκα *num.*, doce.
δωρεά ᾶς *f.* *y*
δωρειά ᾶς *f.*, regalo.

ἐάν *conj.*, si.
ἑαυτοῦ ῆς οῦ *pron. refl.*, de sí mismo.
ἐάω -ῶ, dejar.
ἐγγυητής οῦ *m.*, fiador.
ἐγγύς *adv.*, cerca.
ἐγείρομαι, despertarse, estar despierto.
ἐγκαθείργω, encerrar en.
ἐγκαλέω -ῶ, acusar, reprochar.
ἔγκλημα ατος *n.*, motivo de acusación.
ἐγκρύβω, ocultar.
ἐγκρυφίας ου *adj. m.*, cocido entre las cenizas.
ἐγχειρίζω, entregar.
ἐγχέω, verter, echar.
ἐγώ *pron. pers.*, yo.
ἔγωγε *pron. pers.*, yo por mí, yo por lo menos.

ἔδω, comer, consumir.

ἐθέλω, querer; soler.

εἰ *conj.*, si.

εἴθε *adv.*, ojalá.

εἰκάζω, comparar; sospechar, conjeturar.

εἴκοσι(ν) *num.*, veinte.

εἰκότως *adv.*, con razón, justamente.

εἵμαρμαι *perf.*, estar decretado, estar escrito; ἡ εἱμαρμένη, destino, suerte, sino.

εἰμί, ser, existir; vivir; estar; haber; ocurrir; ser posible; versar.

εἶμι, ir, venir, marchar.

εἵνεκα *prep. posp. de gen.*, *v.* ἕνεκα.

εἴπερ *conj.*, si, si realmente.

εἰρεσία ας *f.*, ruido de remos.

εἰρήνη ης *f.*, paz, tratado de paz.

εἰς *prep. de ac.*, a, hacia, hasta; en, ante; para; en relación con; contra.

εἷς μία ἕν *num.*, uno, uno solo.

εἰσαγγέλλω, anunciar, participar, repetir.

εἰσάγω, introducir, importar; incoar.

εἰσβάλλω, irrumpir en.

εἴσειμι, entrar a ver a; comparecer en.

εἰσθέω, acudir.

εἰσκέλλω, llegar navegando a, tocar en.

εἰσπίπτω, caer en, echarse sobre.

εἰσφέρω, pagar.

εἰσφορά ᾶς *f.*, tributo.

εἶτα *adv.*, después, a continuación; y después; a pesar de ello; encima.

εἴτε *conj.*, si; εἴτε... εἴτε, ya... ya, si... o si.

εἴωθα *perf.*, estar acostumbrado; tener costumbre de; εἴωθε es costumbre.

ἐκ *prep. de gen.*, de, desde, a partir de; por parte de; por, según.

ἕκαστος η ον *adj. y pron.*, cada, cada uno.

ἑκατόγχειρ ος *adj. m.*, de cien manos, centímano.

ἑκατόν *num.*, cien.

ἐκβακχεύω, transportar en delirio báquico.

ἐκδιδράσκω, escaparse.

ἐκδίδωμι, entregar, dar; dar en matrimonio.

ἐκδύω, librarse de.

ἐκεῖ *adv.*, allí.

ἐκεῖνος η ο *adj. y pron. dem.*, aquel.

ἐκκαίω, quemar.

ἐκκλησία ας *f.*, asamblea popular.

ἐκνήχομαι, irse nadando.

ἐκπέμπω, despedir, enviar.

ἐκπίνω, beber, apurar.

ἐκπίπτω, ser desterrado.

ἐκπλήσσομαι *y*

ἐκπλήττομαι, sentir miedo *o* terror.

ἐκπολιορκέω -ῶ, tomar en asedio.

ἔκρυσις εως *f.*, desagüe *de una fuente.*

ἐκτείνω, poner en fila.

ἑκτεύς έως *m.*, hecteo, *medida de capacidad para áridos equivalente a 8,64 litros.*
ἐκτίθημι, exponer, dejar abandonado.
ἐκτίνω, pagar.
ἐκτρίβω, consumir.
ἐκφέρω, sacar, arrastrar hacia afuera; llevar adelante; producir.
ἐκφεύγω, escapar a.
ἐκχέω, verter, derramar; perder.
ἑκών οῦσα όν, gustoso, de grado.
ἐλάσσων ον *y*
ἐλάττων ον, *comp. de* ἐλαχύς.
ἐλαύνω, impulsar, llevar por delante; ir, encaminarse.
ἐλαχύς εῖα ύ, pequeño.
ἐλέγχω, demostrar.
ἔλεος ους *n.*, compasión.
ἐλευθερία ας *f.*, libertad.
ἐλεύθερος α ον, libre.
ἕλιξ ικος *f.*, zarcillo.
ἐλπίς ίδος *f.*, esperanza.
ἐμαυτοῦ ῆς οῦ *pron. refl.*, de mí mismo.
ἐμβάλλω, dar; irrumpir, penetrar.
ἐμβάς άδος *f.*, zapatilla.
ἐμβιόω -ῶ, residir en.
ἐμβλέπω, mirar.
ἔμβραχυ *adv.*, brevemente.
ἐμμένω, perseverar.
ἐμός ή όν *adj. y pron. pos.*, mi, mío.
ἔμπειρος ον, conocedor.
ἐμπίμπλημι, llenar.
ἐμπίμπρημι, incendiar.
ἐμπίπτω, presentarse, venir; invadir.
ἐμπίς ίδος *f.*, mosquito.
ἐμπλήκτως *adv.*, vehementemente.
ἔμπορος ου *m.*, comerciante.
ἔμφασις εως *f.*, impresión.
ἐμφερής ές, parecido.
ἐμφρόνως *adv.*, prudentemente.
ἐν *prep. de dat.*, en, entre; por; sobre; a.
ἐναντιόομαι -οῦμαι, oponerse a.
ἐναντίος α ον, contrario, adversario.
ἐναργής ές, evidente.
ἐναύω, echar a la hoguera.
ἐνδείκνυμι, mostrar.
ἕνδεκα *num.*, once.
ἐνδέω, atar.
ἔνδον *adv.*, dentro.
ἐνδοτέρω *adv.*, a la parte de acá.
ἐνεδρεύω, acechar, tender lazos a.
ἔνειμι, ser posible.
ἕνεκα *prep. posp. de gen.*, por causa de.
ἔνθα *adv. y*
ἐνθάδε *adv.*, allí, ahí, aquí.
ἔνιοι αι α *adj. y pron.*, algunos.
ἐνίοτε *adv.*, algunas veces.
ἔννοια ας *f.*, idea.
ἔννομος ον, legal.
ἐνταῦθα *adv. y*
ἐνταυθοῖ *adv.*, *v.* ἔνθα.
ἐντίθημι, poner en.
ἐξ *prep. de gen.*, *v.* ἐκ.
ἐξαιρέω -ῶ *y med.*, sacar.
ἐξαλίνδω, revolcar.
ἐξανθέω -ῶ, hacer brotar.
ἐξανίσταμαι, levantarse, salir.
ἐξαπατάω -ῶ, engañar, burlar.
1. ἔξειμι, ser posible.

2. ἔξειμι, *v.* ἐξέρχομαι.
ἐξείρω, arrancar.
ἐξελαύνω, expulsar.
ἐξελέγχω, refutar, demostrar.
ἐξεπίσταμαι, saber bien.
ἐξεργάζομαι, ejecutar; preparar.
ἐξέρχομαι, salir.
ἐξετάζω, examinar, juzgar.
ἐξέτασις εως *f.*, revista militar.
ἑξῆς *adv.*, en orden, por orden, sucesivamente.
ἐξίημι, soltar.
ἐξίσταμαι, apartarse.
ἔξοδος ου *f.*, salida.
ἐξοπλίζομαι, armarse, apercibirse.
ἔξω *adv.*, fuera.
ἔοικα *perf.*, parecer; ἐοικώς υῖα ός y εἰκώς υῖα ός, razonable, natural, verosímil.
ἐπαγγέλλομαι, prometer.
ἐπάγω, llevar.
ἐπαινέω -ῶ, alabar.
ἔπαλξις εως *f.*, parapeto, almena.
ἐπεί *conj.*, cuando, después que; ya que, puesto que, porque.
ἐπείγομαι, apresurarse.
ἐπειδάν *conj.*, cuando, tan pronto como.
ἐπειδή *conj.*, *v.* ἐπεί.
1. ἔπειμι, estar sobre.
2. ἔπειμι, avanzar, venir; acercarse; ἐπιών οὖσα όν, que viene, sucesivo, futuro, relativo al futuro.
ἔπειτα *adv.*, después; además.
ἐπέξοδος ου *f.*, expedición, marcha contra el enemigo.
ἐπέρχομαι, ir hacia, ir sobre.
ἐπεύχομαι, suplicar; imprecar.
ἐπέχω, esperar.
ἐπί *prep., de gen.* sobre, en, acerca de, por causa de, hacia; *de dat.* sobre, en, en poder de, por causa de, por, con vistas a, para; *de ac.* sobre, a, hacia, en, contra, para.
ἐπιβάτης ου *m.*, soldado de marina.
ἐπιβουλεύω, conspirar.
ἐπίβουλος ον, traicionero.
ἐπιγίγνομαι, venir después, suceder.
ἐπιδήμιος ον, doméstico, civil.
ἐπιδιώκω, perseguir.
ἐπιθαλάσσιος ον, costero.
ἐπιθυμέω -ῶ, desear.
ἐπιθυμητής οῦ *m.*, deseoso.
ἐπιλείπω, dejar.
ἐπίμαχος ον, atacable.
ἐπιμετρέω -ῶ, asignar como cupo adicional.
ἐπιμήκης ες *adj.*, oblongo.
ἐπινοέω -ῶ, pensar en.
ἐπιορκία ας *f.*, perjurio, tendencia al perjurio, mala fe.
ἐπιρρέω, sucederse; sobrevenir.
ἐπισκέπτομαι, *v.* ἐπισκοπέω.
ἐπισκευάζω, aparejar.
ἐπισκοπέω -ῶ, examinar.
ἐπιστάζω, rociar con.
ἐπίσταμαι, saber.
ἐπιστέλλω, escribir *una carta.*
ἐπιστήμη ης *f.*, ciencia.
ἐπιστολή ῆς *f.*, carta, epístola.
ἐπισφαλής ές, peligroso.

ἐπιτελέω -ῶ, hacer, terminar, realizar.
ἐπιτήδειος α ον, necesario.
ἐπιτήδευμα ατος *n.*, manera de vivir.
ἐπιτίθημι, poner sobre.
ἐπιτρίβω, gastar, consumir; destrozar.
ἐπίτροπος ου *m.*, capataz.
ἐπιχαίνω, abrir la boca.
ἐπιχειρέω -ῶ, ponerse a, intentar.
ἐπιχέω, verter.
ἐπιχθόνιος ον, que vive en la tierra, terrestre.
ἕπομαι, seguir.
ἐπονειδίστως *adv.*, en forma que produce desdoro.
ἐποψάομαι -ῶμαι, comer, tomar.
ἐπριάμην *aor.*, comprar.
ἑπτά *num.*, siete.
ἐπωνυμία ας *f.*, sobrenombre.
ἔραμαι *y*
ἐράω -ῶ, estar enamorado de, amar; desear vivamente.
ἐργάζομαι, hacer.
ἐργασία ας *f.*, trabajo.
ἐργαστήρ ῆρος *m.*, trabajador.
ἔργον ου *n.*, acto, hecho, empresa, acaecimiento, trabajo, labor difícil, actividad.
ἔρδω, hacer, practicar.
ἐρεβώδης ες, tenebroso.
ἐρέτης ου *m.*, remero.
ἐρῆμος ον *y*
ἔρημος η ον *y*
ἐρῆμος η ον, solitario, desierto, deshabitado, abandonado; ἐρήμη δίκη, proceso en que no comparece el acusado.
ἕρπω, arrastrarse, deslizarse; sobrevenir.
ἔρχομαι, ir, venir.
ἔρως ωτος *m.*, amor.
ἐρωτάω -ῶ, preguntar.
ἐς *prep. de ac.*, *v.* εἰς.
ἐσ- *prev.*, *v.* εἰσ-.
ἐσθίω, *v.* ἔδω.
ἑσμός οῦ *m.*, enjambre.
ἑσπέρα ας *f.*, tarde, atardecer.
ἑστία ας *f.*, altar.
ἑστιάω -ῶ, obsequiar, agasajar.
ἕτερος α ον *adj. y pron.*, otro, distinto.
ἔτι *adv.*, aún, todavía; ya; además.
ἕτοιμος ον *y*
ἑτοῖμος ον, dispuesto.
εὖ *adv.*, bien; cumplidamente.
εὐγενής ές, bien nacido.
εὐγώνιος ον, bien cuadrado.
εὐδαιμονία ας *f.*, felicidad.
εὐδαιμονίζω, considerar dichoso.
εὐδαίμων ον, dichoso, feliz; afortunado; próspero.
εὐδιάβατος ον, fácil de pasar *o* franquear.
εὐδόκιμος ον, bien reputado.
εὐέλαιος ον, abundante en aceite.
εὐέλεγκτος ον, fácil de refutar.
εὐεξία ας *f.*, bienestar, buen estado.
εὐερνής ές *adj.*, bien formado.
εὐθύνω, dirigir.
εὐθύς *adv.*, al punto, en seguida.

εὐκατάληπτος ον, fácil de comprender.
εὔκλεια ας *f.*, fama, buen nombre.
εὔλογος ον, verosímil, plausible.
εὐλόγως *adv.*, con buenas excusas.
εὐμενῶς *adv.*, con benevolencia.
εὔνοια ας *f.*, benevolencia.
εὔοινος ον, abundante en vino.
εὔοσμος ον, bienoliente.
εὐπάρυφος ον, que lleva vestido con orla *o toga praetexta.*
εὐπατρίδης ου *adj. m.*, nacido de buenos padres.
εὐπείθεια ας *f.*, obediencia.
εὔπνους ουν, aireado.
εὐπορέω -ῶ, tener abundancia de.
εὐποτμία ας *f.*, buena suerte.
εὐπρεπής ές, noble, hermoso.
εὑρίσκω, encontrar, descubrir.
εὖρος ους *n.*, anchura.
εὐσεβῶς *adv.*, conforme a la religión.
εὐσταθέω -ῶ, estar en calma.
εὔτεκνος ον, prolífico.
εὐτελής ές, sencillo.
εὐτραπελία ας *f.*, chocarrería.
εὐτρεπής ές, dispuesto.
εὐφραίνω, alegrar.
εὐφωνία ας *f.*, buena voz.
εὐχέρεια ας *f.*, destreza.
εὔχομαι, jactarse de; pedir, suplicar.
εὐχρηστία ας *f.*, abundancia de recursos.
ἐφάπτομαι, tocar.
ἐφέπομαι, seguir, acompañar.
ἐφίεμαι, permitir; desear.
ἐφίπταμαι, volar hacia.
ἐφόδιον ου *n.*, viático, provisiones.
ἔφοδος ου *f.*, ataque.
ἐφορμέω -ῶ, estar fondeado junto a.
ἔφορος ου *m.*, éforo, *magistrado espartano.*
ἐχθρός ά όν, enemigo.
ἐχῖνος ου *m.*, erizo.
ἔχις εως *m.*, víbora.
ἔχω, tener; apoderarse de; poder; traer consigo; haber recibido; estar, ser.
ἑωθινός ή όν, oriental.
ἕως *conj.*, mientras que, por el tiempo que.

ζάω -ῶ, vivir.
ζεύγνυμι, echar un puente sobre; construir.
ζεῦγος ους *n.*, pareja.
ζηλοτυπία ας *f.*, envidia, celos.
ζηλόω -ῶ, envidiar.
ζηλωτός ή όν, envidiable.
ζημία ας *f.*, daño.
ζητέω -ῶ, buscar, investigar.

ἤ *conj.*, o; que.
ἦ *adv.*, verdaderamente.
ἡγεμών όνος *m.*, guía, jefe.
ἡγέομαι -οῦμαι, ir delante, mandar en, ser jefe de; creer, creer en.
ἡδέως *adv.*, con gusto.
ἤδη *adv.*, ya.
ἡδίων ον, *comp. de* ἡδύς.
ἥδομαι, gozar, complacerse, alegrarse, reírse.

ἡδονή ῆς *f.*, placer.
ἡδύς εῖα ύ, agradable, placentero; alegre, contento.
ἠέλιος ου *m.*, *v.* ἥλιος.
ἥκω, llegar, venir; haber llegado *o* venido.
ἠλέκτρινος η ον *adj.*, ambarino.
ἠλεός ά όν, loco.
ἡλικία ας *f.*, edad.
ἡλικιώτης ου *m.*, coetáneo.
ἥλιος ου *m.*, sol.
ἠλός ή όν, *v.* ἠλεός.
ἧμαι, estar, estar sentado, hallarse.
ἡμέρα ας *f.*, día.
ἡμέτερος α ον *adj. y pron. pos.*, nuestro; ἡμέτερος αὐτῶν, nuestro propio.
ἠμί, decir.
ἡμίεφθος ον, medio cocido.
ἡμιμναῖον ου *n.*, media mina, *moneda* (*v.* μνᾶ).
ἡμισταδιαῖος ον *adj.*, de medio estadio.
ἡμιτάλαντον ου *n.*, medio talento, *moneda* (*v.* τάλαντον).
1. ἤν *conj.*, si.
2. ἤν *interj.*, ea.
ἡνίκα *conj.*, cuando.
ἤπειρος ου *f.*, continente.
ἤπερ *conj.*, sino.
ἡσσάω -ῶ, *v.* ἡττάω.
ἡσυχάζω, estar quieto.
ἡσυχία ας *f.*, quietud.
ἡττάω -ῶ, vencer, derrotar.
ἠχή ῆς *f.*, ruido, clamor, fragor.

θάλασσα ης *f.* y
θάλαττα ης *f.*, mar.
θαλάττιος α ον *adj.*, marítimo.
θαλαττοκρατέω -ῶ, ser dueño del mar.
θαλλός οῦ *m.*, ramo.
θάνατος ου *m.*, muerte; pena de muerte.
θαρραλέος α ον y
θαρσαλέος α ον, osado, audaz.
θάττων ον, *comp. de* ταχύς.
θαυμάζω, preguntarse con admiración.
θαυμάσιος α ον y
θαυμαστός ή όν, maravilloso.
θεάομαι -ῶμαι, ver, mirar, contemplar.
θεατής οῦ *m.*, espectador.
θεατροειδής ές, en forma de teatro.
θεῖος α ον, divino.
θέλω, *v.* ἐθέλω.
θεός οῦ *m.*, dios; divinidad.
θεραπεύω, cuidar; adular.
θεράπων οντος *m.*, servidor, criado.
θέρμινος η ον *adj.*, hecho de altramuces.
θέρος ους *n.*, verano.
θέω, correr.
θεωρικόν οῦ *n.*, teórico, *fondo repartido por la ciudad de Atenas al pueblo para espectáculos.*
θήρ θηρός *m.*, fiera.
θηριώδης ες, propio de animales *o* fieras.
θηροτρόφος ον, que cría fieras *o* caza.
θνήσκω, morir, morirse.
θολερός ά όν, turbio.

θρασύς εῖα ύ, *v.* θαρραλέος.
θυγάτηρ ατρός *f.*, hija.
θύλημα ατος *n.*, ofrenda.
θυμός οῦ *m.*, ánimo.
θύρα ας *f.*, puerta.
θύραζε *adv.*, afuera.
θυσσανόεις εσσα εν, orlado.
θύω, sacrificar.
θώραξ ακος *m.*, coraza.

ἰατρική ῆς *f.*, medicina.
ἰατρός οῦ *m.*, médico.
ἴδιος α ον, privado, personal.
ἰδίωμα ατος *n.*, virtud propia.
ἰδιωτικῶς *adv.*, a la manera de un profano *o* no especialista.
ἰδρόω -ῶ, sudar.
ἰδρύω, asentar.
ἱερεύς έως *m.*, sacerdote.
ἱερόν οῦ *n.*, víctima; templo.
ἱερός ά όν, sagrado, consagrado.
ἰθύνω, *v.* εὐθύνω.
ἱκανός ή όν, suficiente; capaz; numeroso.
ἱμάς άντος *m.*, correa.
ἱμάτιον ου *n.*, vestido.
ἵνα, *adv.* allí; *conj.* para que.
ἰός οῦ *m.*, cardenillo.
ἱππεύς έως *m.*, jinete.
ἱππόβατος ον, que se une con las yeguas.
ἵππος ου *m.*, caballo.
ἰσόπαλος ον, de igual fuerza, equilibrado.
ἵστημι, poner; levantar, alzar, erigir; instituir; pesar; *med.* ponerse, ponerse en pie, estar en pie, estar erigido; levantar.
ἰσχάς άδος *f.*, higo paso.
ἰσχύς ύος *f.*, fuerza.
ἰσχύω, poder.
ἴσως *adv.*, tal vez.
ἴχνος ους *n.*, huella.

καθαιρέω -ῶ, apoderarse de; destruir; *med.* coger.
κάθαρμα ατος *n.*, objeto rechazado como impuro; hombre miserable.
καθαρός ά όν, limpio, puro, claro.
καθέζομαι, sentarse.
καθελκύω *y*
καθέλκω, poner a flote.
καθεύδω, dormir.
κάθημαι, estar sentado, estar quieto, permanecer; estar en el tribunal.
καθίστημι, establecer, poner; *med.* establecerse, ponerse, llegar a ser, convertirse en.
κάθοδος ου *f.*, regreso .
καί, *conj.* y, o; *adv.* también; καί... καί, no sólo... sino también, tanto... como; *v.* τε.
καινός ή όν, nuevo.
καίπερ *conj.*, aunque.
καιρός οῦ *m.*, ocasión.
καίω, quemar; *pas.* consumirse, arder.
κακία ας *f.*, maldad, malicia.
κακίων ον, *comp. de* κακός.
κακόν οῦ *n.*, mal.
κακός ή όν, malo.
κακῶς *adv.*, mal, malamente; κακῶς λέγω, injuriar.

κάκωσις εως *f.*, maltratamiento, vejación.
καλέω -ῶ, llamar, nombrar.
κάλλιστος η ον, *sup. de* καλός.
κάλλος ους *n.*, hermosura.
καλός ή όν, hermoso; καλὸς καὶ ἀγαθός, hombre de bien, persona decente.
κάλπις ιδος *f.*, vaso.
κάλως ω *m.*, cuerda, cable.
καλῶς *adv.*, bien.
κάμηλος ου *m.*, camello.
κάμνω, estar enfermo.
κάπτω, engullir.
καρπός οῦ *m.*, fruto.
κατά *prep., de gen.* de, de lo alto de, contra; *de ac.* en, por, a lo largo de, por, según.
καταβαίνω, bajar.
καταγγέλλω, proclamar.
κατάγνυμι, romper.
καταγωγή ῆς *f.*, detención, lugar para detenerse.
κατάδενδρος ον, cubierto de árboles.
καταδέχομαι, acoger.
καταδουλόω -ῶ *y med.*, esclavizar.
κατάδυσις εως *f.*, descenso.
καταδύω, hundir.
καταθνῄσκω, morir.
καταθρασύνομαι, fingir ser valeroso.
καταισχύνω, deshonrar.
κατακλίνω, extender; *pas.* acostarse, reclinarse *junto a la mesa para comer.*
κατακρίνω, condenar.
κατακύπτω, agacharse.
καταλαμβάνω, sorprender.
καταλέγω, enumerar; alistar.
καταλείπω *y med.*, dejar.
κατάλογος ου *m.*, lista, catálogo.
καταλοχίζω, disponer en.
καταλύω, terminar; alojarse.
καταμηνύω, señalar.
καταπίνω, tragar, devorar.
καταπίπτω, desalentarse.
κατάπληξις εως *f.*, admiración.
καταπολεμέω -ῶ, vencer.
κατάποσις εως *f.*, acto de devorar.
καταρόω -ῶ, arar.
κατασβέννυμι *y*
κατασβεννύω, apagar; abatir; cesar.
κατασκεδάννυμι, esparcir; divulgar; derramar.
κατασκευάζω, maquinar.
κατασκευή ῆς *f.*, preparación.
κατασκοπή ῆς *f.*, observación.
καταστρέφομαι, saquear.
καταταρταρόω -ῶ, arrojar al Tártaro.
κατατίθημι, pagar; *med.* deponer, dejar; poner, colocar.
κατατοξεύω, asaetear.
κατατρέχω, hacer correrías por.
καταφανής ές, manifiesto.
καταφεύγω, refugiarse.
καταφρονέω -ῶ, pensar con desprecio.
καταχέω, derramar sobre.
καταψεύδομαι, calumniar.
κατεσθίω, comer.
κατεύχομαι, desear.
κατηγορέω -ῶ, acusar; revelar.

κατηγόρημα ατος *n.* *y* ,
κατηγορία ας *f.*, acusación.
κατήγορος ου *m.*, acusador.
κατιθύνω, llevar a cabo con éxito; regir.
κατοικέω -ῶ, habitar.
κατορθόω -ῶ, prosperar, tener éxito, terminar con éxito.
κάτω *adv.*, abajo.
καῦμα ατος *n.*, calor; fiebre alta.
καχεξία ας *f.*, mala constitución física.
κεῖμαι, yacer, estar *o* quedar tendido *o* sentado; estar muerto; estar puesto, depositado, establecido; estar.
κελεύω, ordenar, aconsejar.
κένος ή όν, vacío.
κέντρον ου *n.*, aguijón.
κεραμεύς έως *m.*, alfarero.
κέραμος ου *m.*, vasija; teja.
κεραυνός οῦ *m.*, rayo.
κέρδος ους *n.*, provecho, lucho.
κεύθω, esconder.
κεφάλαιον ου *n.*, personaje importante.
κεφαλαιώδης ες, principal.
κεφαλή ῆς *f.*, cabeza.
κεχαρισμένως *adv.*, en forma agradable.
κηπεύω, cultivar *como hortelano.*
κηπουρός οῦ *m.*, hortelano.
κῆρυξ υκος *m.*, pregonero.
κῆτος ους *n.*, cetáceo.
κινδυνεύω, peligrar; poner en peligro.
κίνδυνος ου *m.*, peligro.
κίχρημι, prestar; *med.* pedir en préstamo, tomar prestado.
κλαίω, llorar.
κλειστός ή όν *adj.*, capaz de ser cerrado.
κλέπτης ου *m.*, ladrón.
κλέπτω, robar.
κληρονόμος ου *m.*, heredero.
κλίνομαι, apoyarse.
κλοπή ῆς *f.*, hurto.
κναφεύς έως *m.*, cardador.
κοινῇ *adv.*, en común.
κοινωνία ας *f.*, sociedad.
κολάζω, castigar, reprender, corregir.
κόλαξ ακος *m.*, adulador.
κολοιός οῦ *m.*, grajo.
κολπόω -ῶ, henchir.
κομίζω, llevar, traer; *med.* recobrar.
κόπος ου *m.*, fatiga.
κόρυζα ης *f.*, tontería.
κορώνη ης *f.*, corneja.
κοσμέω -ῶ, ordenar.
κοῦφος η ον, ligero; *v.* χόρτος.
κράμβη ης *f.*, col.
κράνος ους *n.*, casco, yelmo.
κρατέω -ῶ, dominar, vencer.
κραυγή ῆς *f.*, griterío.
κρέας ατος *n.*, carne; *pl.* trozos de carne.
κρείττων ον *comp.*, mejor.
κρέμαμαι, estar colgado.
κρημνός οῦ *m.*, precipicio.
κρίμα ατος *n.*, criterio.
κρίνω, juzgar.
κριτής οῦ *m.*, juez.
κρούω, golpear.

κρύσταλλος ου *m.*, hielo.
κτείνω, matar.
κτῆμα ατος *n.*, bien, posesión, propiedad.
κύβος ου *m.*, dado.
κύκλος ου *m.*, círculo.
κύκλῳ *adv.*, en derredor.
κυνηγέτης ου *m.*, cazador.
κυνίδιον ου *n.*, *dim. de* κύων.
κυρέω -ῶ, estar, ser; pasar, ocurrir.
κύριος α ον, que tiene autoridad; señor, soberano; vigente, válido.
κύρω, *v.* κυρέω.
κύων κυνός *m.*, perro.
κωκυτός οῦ *m.*, lamentación, gemido.
κωλύω, apartar, impedir.
κωπεύς έως *m.*, madera para hacer remos.
κωπηλατέω -ῶ, remar.

λαγχάνω, intentar un proceso; tocar en suerte.
λαγών όνος *f.*, cadera.
λαλέω -ῶ, decir, charlar.
λαμβάνω, tomar, coger, apoderarse de; recibir; sorprender, descubrir; acogerse a; *med.* tomar para sí.
λαμπρός ά όν, radiante.
λανθάνω, pasar inadvertido.
λαός οῦ *m.*, multitud, gente.
λάσιος ον *adj.*, frondoso.
λέβης ητος *f.*, urna.
λέγω, decir; referir; citar; hablar de; significar; llamar; leer; *v.* κακῶς.
λεῖος α ον, liso.
λείπω, dejar, abandonar.
λειτουργία ας *f.*, *v.* ληιτουργία.
λευκός ή όν, blanco.
λέχος ους *n.*, lecho, cama.
λέων οντος *m.*, león.
λεώς ώ *m.*, *v.* λαός.
λεωφόρος ου *f.*, camino real.
ληρέω -ῶ, charlar.
λῆρος ου *m.*, vanidad.
ληιτουργία ας *f.*, servicio público, prestación pública.
λιθοβόλος ον, que tira piedras.
λίθος ου *m. f.*, piedra, roca.
λιμήν ένος *m.*, puerto, refugio.
λίμνη ης *f.*, lago, estanque.
λιμός οῦ *m.*, hambre.
λιποτάξιον ου *n.*, deserción.
λιτή ῆς *f.*, súplica, plegaria.
λογίζομαι, reflexionar.
λογικός οῦ *m.*, escritor.
λογισμός οῦ *m.*, cálculo, arte de calcular.
λογιστική ῆς *f.*, arte de calcular.
λόγος ου *m.*, palabra, dicho; discurso, conversación; discusión; tema; argumento, razonamiento; argumentación; oportunidad de hablar.
λοιδορέω -ῶ *y med.*, injuriar.
λοιπός ή όν, restante, que queda.
λόφος ου *m.*, colina.
λοχαγός οῦ *m.*, jefe de una compañía, capitán.
λύκος ου *m.*, lobo.
λυπέομαι -οῦμαι, afligirse.
λύπη ης *f.*, dolor, pena.
λυπηρός ά όν *y*

λυπρός ά όν, doloroso.
λύσις εως *f.*, liberación.
λύτρον ου *n.*, rescate.
λυχνεών ῶνος *m.*, candelabro.
λύχνος ου *m.*, candil.
λύω, soltar, liberar; descoser; poner en movimiento; romper, derogar, anular; violar; *med.* rescatar; liberar.

μάζα *y*
μᾶζα ης *f.*, masa *o* pan de cebada.
μαίνομαι, estar loco.
μάκαρ αρος *adj. m.*, bienaventurado.
μακαρίζω, tener por feliz.
μακρόθεν *adv.*, de lejos, lejos.
μακρός ά όν, largo.
μάλα *adv.*, mucho, muy.
μάλιστα *adv. sup.*, muchísimo; mayormente, especialmente; aproximadamente.
μᾶλλον *adv. comp.*, más; más bien.
μανθάνω, aprender; informarse.
μαντεία ας *f. y*
μαντεῖον ου *n.*, oráculo.
μαντικός ή όν, profético.
μαντικῶς *adv.*, proféticamente.
μαρτυρέω -ῶ, atestiguar; confesar.
μαρτυρία ας *f.*, testimonio.
μαρτύρομαι, invocar como testigo a.
μάρτυς υρος *m.*, testigo.
μαστιγόω -ῶ, fustigar.
μάχη ης *f.*, batalla.
μάχομαι, luchar, combatir.
μέγα *adv.*, grandemente.
μεγαλοφρόνως *adv.*, orgullosamente.
μέγας αλη α, grande; crecido.
μέγιστος η ον, *sup. de* μέγας.
μεθίημι, soltar, dejar; *med.* soltar; cesar.
μεθίστημι, cambiar.
μείγνυμαι, mezclarse; trabarse en combate.
μείζων ον, *comp. de* μέγας.
μελαγχολάω -ῶ, estar loco.
μελίρρυτος ον, que destila miel.
μέλλω, ir a, estar a punto de; vacilar; μέλλων ουσα ον, futuro; τὸ μέλλον, porvenir.
μέλος ους *n.*, música.
μέλω, interesar, incumbir.
μέμνημαι *perf.*, acordarse, hacer mención de.
μέν *partíc.*, ciertamente; μέν... δέ, por una parte... por otra.
μένος ους *n.*, fuerza.
μέντοι *partíc.*, en verdad.
μένω, quedarse.
μέρος ους *n.*, parte.
μεσότης ητος *f.*, estado intermedio *entre dos extremos.*
μετά *prep., de gen.* con; *de ac.* después de.
μεταδίδωμι, dar parte, hacer partícipe.
μεταδιώκω, procurar.
μέταλλον ου *n.*, mina.
μεταξύ *prep. de gen.*, entre.
μεταπέμπω *y med.*, hacer venir.

μετεγγράφω, pasar de una lista a otra.
μετέχω, participar, tener parte.
μέτοικος ου *m.*, meteco, *forastero establecido en Atenas.*
μέτρον ου *n.*, medida.
μέχρι *prep. de gen.*, hasta.
μή, *adv.* no; *conj.* que.
μηδαμῶς *adv.*, de ninguna manera.
μηδέ *conj.*, ni, y no.
μηδείς εμία έν *adj. y pron.*, ninguno, nadie.
μήν *partíc.*, sin embargo.
μήν μηνός *m.*, mes.
μήνυτρον ου *n.*, recompensa de una denuncia.
μηνύω, revelar, hacer revelaciones.
μήποτε *adv.*, jamás.
μηρός οῦ *m.*, muslo.
μήτηρ μητρός *f.*, madre.
μηχανή ῆς *f.*, expediente, procedimiento.
μιαρός ά όν, malvado, infame, criminal.
μικρός ά όν, pequeño, poco, escaso.
μιμέομαι -οῦμαι, imitar.
μιμνῄσκομαι, *v.* μέμνημαι.
μίσθιος ου *m.*, jornalero.
μισθόομαι -οῦμαι, tomar a sueldo.
μισθός οῦ *m.*, retribución, salario, pago.
μίσθωσις εως *f.*, acción de tomar a sueldo.
μνᾶ ᾶς *f.*, mina, *moneda equivalente a unas 97 pesetas de plata.*

μνεία ας *f.*, v. μνήμη.
μνημεῖον ου *n.*, monumento.
μνήμη ης *f.*, recuerdo; mención.
μνημονεύω, recordar.
μνημονικός ή όν, concerniente a la memoria, que se sirve de la memoria.
μοναχός οῦ *m.*, monje.
μονή ῆς *f.*, detención.
μονήρης ες, solitario.
μονοδάκτυλος ον, solípedo.
μόνον *adv.*, solamente.
μόνος η ον, solo.
μορία ας *f.* y
μοριά ᾶς *f.*, olivo sagrado.
μουσική ῆς *f.*, música; cultura.
μοχθέω -ῶ, hacer con fatiga.
μόχθος ου *m.*, trabajo, fatiga.
μύζω, gemir.
μυλήφατος ον, molido.
μυρίανδρος ον *adj.*, en que habitan diez mil hombres.
μυρίοι αι α *num.*, diez mil.
μυρόν ου *n.*, bálsamo, ungüento.
μῦς μυός *m.*, ratón.
μυστήριον ου *n.*, misterio, ceremonia religiosa.
μῶν *partíc. interr.*, acaso.

ναΐδιον ου *n.*, pequeño templo.
ναός οῦ *m.*, templo; capilla.
ναυμαχέω -ῶ, combatir por mar.
ναῦς νεώς *f.*, nave.
ναυσίπορος ον, navegable.
νεῖκος ους *n.*, querella.
νειοποιέω -ῶ, barbechar.
νέος α ον, joven.

νεός οῦ *f.*, barbecho.
νεῦμα ατος *n.*, gesto *de la mano.*
νεφελωτός ή όν *adj.*, compuesto de nubes.
νεώς ώ *m.*, *v.* ναός.
νῆσος ου *f.*, isla.
νικάω -ῶ, vencer.
νοέω -ῶ, significar.
νομίζω, tener por, considerar como; creer.
νόμιμον ου *n.*, derecho, privilegio.
νόμος ου *m.*, ley.
νόσος ου *f.*, enfermedad.
νοσφίζομαι, alejarse; desconfiar.
νοτίζω, humedecer.
νουθετέω -ῶ, amonestar.
νοῦς νοῦ *m.*, inteligencia, espíritu.
νυκτερίς ίδος *f.*, murciélago.
νύμφη ης. *f.*, novia.
νῦν *adv.*, ahora.
νυν *partíc.*, pues.
νυνί *adv.*, ahora mismo.
νύξ νυκτός *f.*, noche.

ξενιτεύω, vivir en el extranjero.
ξενοδοκία ας *f.*, alojamiento de huéspedes.
ξύλον ου *n.*, madera, leño; cepo.
ξυμ- *prev.*, *v.* συμ-.
ξύν *prep.*, v. σύν.
ξυν- *prev.*, v. συν-.
ξυστός οῦ *m.*, pórtico del gimnasio.

ὁ ἡ τό, *art.* el, la, lo; *pron.* él, ella, ello; ὁ μέν... ὁ δέ, el uno... el otro.
ὀβελίσκος ου *m.*, asador.
ὀβολός οῦ *m.*, óbolo, *moneda de la que entraban 600 en la mina* (*v.* μνᾶ).
ὅδε ἥδη τόδε *adj. y pron. dem.*, éste, ésta, esto.
ὁδί ἡδί τοδί *pron. dem., como* ὅδε *con refuerzo díctico.*
ὁδίτης ου *m. y*
ὁδοιπόρος ου *m.*, caminante.
ὁδός οῦ *f.*, camino; viaje.
ὅθενπερ *adv.*, de donde.
ὀθόνη ης *f.*, vela.
οἷ *adv.*, adónde.
οἶδα *perf.*, saber, conocer.
οἴκαδε *adv.*, a casa, a la patria; hacia casa.
οἰκεῖος α ον, familiar.
οἰκέω -ῶ, habitar; *pas.* ser una ciudad.
οἴκημα ατος *n.*, casa, habitación.
οἴκησις εως *f.*, residencia; vivienda.
οἰκία ας *f.*, *v.* οἶκος.
οἰκίζω, fundar.
οἰκιστής οῦ *m.*, fundador.
οἰκοδόμημα ατος *n.*,
οἰκοδόμησις εως *f. y*
οἰκοδομία ας *f.*, fábrica, edificio, construcción, fortificación.
οἶκος ου *m.*, casa.
οἰκτείρω,
οἰκτίζω *y med. y*
οἰκτίρω, compadecerse de.
οἰκτισμός οῦ *m.*, lamentación.
οἶμαι, *v.* οἴομαι.
οἶνος ου *m.*, vino.
οἰνοφαγία ας *f.*, ingestión de vino.

οἰνοχόος ου *m.*, copero.
οἴομαι, creer.
οἷος α ον *adj.* y *pron. interr.* y *corr.*, cuál, qué; cual, como, como para; οἷόν τε, posible.
οἴχομαι, ir, irse, partir, haberse ido; haberse pasado.
οἰωνός οῦ *m.*, augurio.
ὀκρυόεις εσσα εν, espantoso, horrible.
ὀλβίζω, considerar dichoso; ensalzar.
ὀλέθριος ον, maldito.
ὄλεθρος ου *m.*, ruina; malvado.
ὀλιγαρχία ας *f.*, oligarquía.
ὀλίγον *adv.*, poco.
ὀλίγος η ον, poco, pequeño, escaso.
ὄλλυμι, destruir, matar, perder.
ὅλος η ον, todo, entero.
ὄμμα ατος *n.*, ojo.
ὄμνυμι y
ὀμνύω, jurar.
ὁμοῖος α ον y
ὅμοιος α ον, semejante, igual.
ὁμολογέω -ῶ, estar de acuerdo; convenir en, reconocer.
ὁμόνεκρος ον, igualmente muerto.
ὁμόνοια ας *f.*, concordia.
ὅμως *adv.*, sin embargo.
ὀνειδίζω, echar en cara.
ὄνειδος ους *n.*, injuria; deshonor
ὀνίνημι, ser útil; *med.* recibir beneficios.
ὄνομα ατος *n.*, nombre.
ὄνος ου *m.*, asno, burro.
ὀξυδερκείη ης *f.*, agudeza de visión.
ὅπῃ *adv.*, adónde, por dónde.
ὁπλή ῆς *f.*, uña, pezuña.
ὁπλίτης ου *m.*, hoplita, *soldado de infantería pesada.*
ὁπλομάχος ου *m.*, maestro de armas.
ὅπλον ου *n.*, arma; aparejo *de navegación.*
ὅποι *adv.*, en donde.
ὁποῖος α ον *adj.* y *pron. interr.*, cuál, qué.
ὁπότε *conj.*, siempre que, cada vez que.
ὅπου *adv.*, en dónde.
ὅπως *adv.*, como; *conj.* para que, de modo que, que.
ὁράω -ῶ, ver.
ὀργή ῆς *f.*, cólera.
ὀργίζομαι, irritarse.
ὀρέγομαι, desear, aspirar a.
ὀρθῶς *adv.*, bien, exactamente, debidamente.
ὁρίζω, definir.
ὅρκος ου *m.*, juramento.
ὁρμάομαι -ῶμαι, partir.
ὁρμή ῆς *f.*, ataque; impulso.
ὄρος ους *n.*, monte.
ὅρος ου *m.*, límite.
ὅρπηξ ηκος *m.*, rama, retoño.
ὄρυγμα ατος *n.*, excavación, acción de cavar.
ὅς ἥ ὅ *pron. rel.*, que, el que, el cual, quien.
ὁσημέραι *adv.*, cada día, diariamente.
ὅσιος α ον, ordenado por ley divina, religioso, lícito.

ὅσος η ον *adj. y pron. interr. y corr.*, cuán grande, cuánto; como; ὅσοι, cuantos; ὅσῳ... τοσούτῳ, cuanto... tanto.

ὅσπερ ἥπερ ὅπερ *pron. rel., como* ὅς *indicando la persona o cosa con más precisión.*

ὀστέον ου *n., v.* ὀστοῦν.

ὅστις ἥτις ὅ τι *pron. rel. e interr., como* ὅς; *con carácter general* todo el que, quienquiera que sea el que, cualquiera que; quién, qué.

ὀστισοῦν ἡτισοῦν ὀτιοῦν *pron. rel.*, cualquiera.

ὀστοῦν οῦ *n.*, hueso; raspa.

ὄστρακον ου *n.*, vasija de barro; trozo de cerámica *en que se escribía el nombre del condenado a destierro u ostracismo.*

ὅταν *conj. y*

ὅτε *conj.*, cuando.

ὅτι *conj.*, que; porque.

ὀτρύνω, excitar.

οὐ *adv.*, no.

οὗ *adv.*, en donde.

οὐδέ *conj. y adv.*, y no, tampoco, ni, ni siquiera.

οὐδείς εμία έν *adj. y pron.*, ninguno, nadie.

οὐδέποτε, *adv.* jamás.

οὐκ *adv., v.* οὐ.

οὐκέτι *adv.*, ya no.

οὐκοῦν *adv.*, sin duda; entonces; por consiguiente; *en interr.* ¿no es verdad...?

οὔκουν *adv., en interr.* ¿no... pues...?

οὖν *conj.*, pues, por consiguiente.

οὔποτε *adv.*, jamás.

οὔπω *adv.*, aun no, jamás.

οὐρανός οῦ *m.*, cielo.

οὐσία ας *f.*, hacienda.

οὔτε *adv.*, ni.

οὗτος αὕτη τοῦτο *adj. y pron. dem.*, éste, ésta, esto; ese, esa, eso; ὦ οὗτος, ¡eh, tú!

οὑτοσί αὑτηί τουτί *pron. dem., como* οὗτος *con refuerzo díctico.*

οὕτω *adv.;*

οὕτως *adv. y*

οὑτωσί *adv.*, así; tan.

οὐχ *adv. y*

οὐχί *adv., v.* οὐ.

ὀφειλέτης ου *m.*, culpable.

ὀφείλω, deber.

ὀφθαλμός οῦ *m.*, ojo.

ὀφλισκάνω, ser *o* estar condenado.

ὀψοποιία ας *f. y*

ὀψοποιική ῆς *f.*, arte culinario.

ὀψοποιικός ή όν, culinario.

πάγος ου *m.*, colina.

πάθημα ατος *n. y*

πάθος ους *n.*, desgracia; estado de alma, disposición moral.

παιάν ᾶνος *m.*, peán, *canto religioso.*

παιδεύω, educar.

παιδίον ου *n., dim. de* παῖς.

παιδοτριβική ῆς *f.*, cultura física.

παιδοτροφία ας *f.*, crianza.

παῖς παιδός *m.*, hijo; niño; esclavo.

παίω, golpear, pegar.
παλαιός ά όν, viejo, antiguo.
πάλιν *adv.*, de nuevo.
παμπληθής ές, compuesto por todo el pueblo.
πάμπολυς όλλη ολυ, muchísimo, numerosísimo, abundantísimo.
παμφόρος ον, feraz.
παννυχίζω, velar toda la noche; celebrar una fiesta nocturna.
πανοίκιος ον, con toda la familia.
πανοῦργος ον, bribón.
πάντη *adv.* y
πάντῃ *adv.*, enteramente.
παντοῖος α ον, de toda clase, variado, diverso.
πάντως *adv.*, ciertamente.
πάνυ *adv.*, muy, mucho.
πάομαι, adquirir.
παρά *prep.*, *de gen.* de la parte de; *de dat.* en, entre, en casa de; *de ac.* a, hacia; cerca de, al lado de; contra.
παραβαίνω, transgredir, violar.
παραγγέλλω, anunciar, transmitir una orden; prescribir, ordenar.
παραδίδωμι, entregar.
παραδύομαι, deslizarse, introducirse subrepticiamente.
παραινέω -ῶ, aconsejar.
παρακέλευμα ατος *n.*, exhortación.
παρακελεύομαι, recomendar.
παρακέλευσις εως *f.*, exhortación, aviso; vocerío *de gentes que se avisan.*
παρακοιτέω -ῶ, estar de guardia.
παρακομίζω, transportar.
παραλαμβάνω, recibir; apoderarse de.
παραλύω, ceder.
παραμύθιον ου *n.*, consuelo.
παρανέω, nadar al lado de.
παράνοια ας *f.*, demencia.
παρασκευάζω, preparar; hacer; *med.* preparar; estar preparado.
παρασπονδέω -ῶ, violar un tratado *o* pacto.
παρατείνομαι, quedarse rendido.
παρατίθημι, poner al lado; servir; comparar.
παρατίλλω, depilar.
παράφορος ον *adj.*, enloquecido.
παραφρονέω -ῶ, delirar, estar loco.
παραχαράττω, falsificar *o* adulterar *la moneda.*
παραχωρέω -ῶ, ceder, renunciar.
1. πάρειμι, estar presente; estar a la disposición de; τό παρόν *y* τὰ παρόντα, la situación actual, el presente.
2. πάρειμι, *v.* παρέρχομαι.
παρεμφερής ές, parecido, semejante.
παρέρχομαι, pasar; transcurrir.
παρέχω, suministrar, procurar, proporcionar; causar; *med.* ofrecer, presentar, suministrar, proporcionar.
παρίημι, dejar; desaprovechar; abatir; abandonar.
πάρισος ον, semejante.
παρίσταμαι, sobrevenir, presentarse.
παρρησία ας *f.*, sinceridad.

πάρωρος ον, demasiado viejo.
πᾶς πᾶσα πᾶν, todo.
πάσχω, sufrir, padecer, experimentar.
πατήρ πατρός *m.*, padre.
πάτριος ον *y*
πάτριος α ον, hereditario.
πατρίς ίδος *f.*, patria.
παύω, hacer cesar; *med.* cesar.
πεδίον ου *n.*, llanura.
πεζός ή όν, que va a pie, de infantería.
πείθω, convencer, persuadir; *med.* dejarse persuadir, obedecer, hacer caso a, creer, confiar en.
πειθώ οῦς *f.*, persuasión.
πεινάω -ῶ, estar hambriento.
πειρατής οῦ *m.*, pirata.
πειράω -ῶ *y med.*, intentar, probar; dedicarse a.
πεῖσις εως *f.*, pasividad.
πέλαγος ους *n.*, piélago, alta mar, mar.
πελταστής οῦ *m.*, peltasta, *soldado de infantería ligera.*
πέμπτος η ον *adj. ord.*, quinto.
πέμπω, enviar.
πένης ητος *adj. m.*, pobre.
πενία ας *f.*, pobreza.
πεντακόσιοι αι α *num.*, quinientos.
πέντε *num.*, cinco.
πεντεσταδιαῖος ον *adj.*, de cinco estadios.
πέρδιξ ικος *f.*, perdiz.
περί *prep.*, *de gen.* en derredor de, acerca de, en; *de ac.* en derredor de, acerca de.
περιβάλλω, cubrir de.
περιγίγνομαι, apoderarse de.
περιέρχομαι, pasear.
περίσταμαι, convertirse en; resultar.
περικλάω -ῶ, romper por todas partes.
περίοπτος ον, visible desde todas partes.
περιπάτος ου *m.*, paseo.
περισκοπέομαι -οῦμαι, examinar.
περισσεύω, estar harto.
περισσός ή όν, superfluo.
περιστερά ᾶς *f.*, paloma.
περιτίθεμαι, ponerse.
περιτρέχω, correr en derredor de.
περιττός ή όν, *v.* περισσός.
περιυβρίζω, ultrajar.
περιφανής ές, conocido de todos.
περιφλεγής ές, sumamente ardoroso.
πέρυσι(ν) *adv.*, el año pasado.
πέτρα ας *f.*, roca viva.
πέτρος ου *m.*, piedra.
πεύκη ης *f.*, pino; madera de pino.
πηγή ῆς *f.*, fuente.
πήγνυμι, construir, ajustar; cristalizar, cuajarse; clavarse.
πηδάλιον ου *n.*, timón.
πιέζω, abrumar.
πίθηκος ου *m. y*
πίθηξ ηκος *m.*, mono.
πίθος ου *m.*, tinaja.
πίμπλημι, llenar.
πίμπρημι, quemar.
πίνω, beber.
πιπράσκω, vender.
πιστεύω, creer, confiar.

πιστός ή όν, fiel, seguro.
πίων ον, abundante, rico.
πλακοῦς οῦντος *m.*, torta.
πλάσσω, *v.* πλάττω.
πλάτανος ου *f.*, plátano, *árbol.*
πλάττω, inventar.
πλεῖστον *adv. sup.*, muchísimo, lo más.
πλεῖστος η ον, *sup. de* πολύς; οἱ πλεῖστοι, los más; πλεῖστα ἤ, más que.
πλείων ον, *comp. de* πολύς; mayor, más; οἱ πλείονες, los más.
πλέον *adv.*, más.
πλεονασμός οῦ *m.*, mayor número, exceso.
πλευρά ᾶς *f.*, costilla; raspa.
πλευρῖτις ιδος *f.*, pleuresía.
πλεύρωμα ατος *n.*, pared, costado.
πλέω, navegar.
πλέων ον, *v.* πλείων.
πλέως α ον, *v.* πλήρης.
πληγή ῆς *f.*, golpe.
πλήν *prep. de gen.*, excepto.
πλήρης ες, lleno.
πληρόω -ῶ, llenar, equipar, tripular.
πλησίον *adv.*, cerca; ὁ πλησίον, el prójimo.
πλησίος α ον, próximo.
πλίνθος ου *f.*, ladrillo.
πλοῖον ου *n.*, barca.
πλούσιος α ον, rico.
πλουτέω -ῶ, ser rico.
πλοῦτος ου *m.*, riqueza.
πνεῦμα ατος *n.*, viento.
πόθεν *adv.*, de dónde.
ποῖ *adv.*, adónde.
ποιέω -ῶ, hacer, fabricar, obrar; poner; adoptar; *med.* hacer, efectuar.
ποιητής οῦ *m.*, poeta.
ποιητός ή όν, adoptivo.
ποιμήν ένος *m.*, pastor.
ποίμνιον ου *n.*, rebaño.
ποῖος α ον *adj. y pron. interr.*, cuál, qué.
πολεμέω -ῶ, guerrear, luchar.
πολεμικός ή όν *y*
πολέμιος α ον, enemigo, hostil.
πολέμιος ου *m.*, enemigo.
πολεμόομαι -οῦμαι, convertirse en enemigo.
πόλεμος ου *m.*, guerra.
πόλις εως *f.*, ciudad.
πολιτεία ας *f.*, forma de gobierno.
πολιτεύομαι, ser político.
πολίτης ου *m.*, ciudadano.
πολιτικόν οῦ *n.*, conjunto de ciudadanos.
πολιτικός ή όν, ciudadano, cívico, civil.
πολίχνη ης *f.*, poblado.
πολλά *adv.*, mucho.
πολλάκις *adv.*, muchas veces.
πολύ *adv.*, mucho.
πολυμαθίη ης *f.*, ciencia *o* conocimiento de muchas cosas.
πολύς πολλή πολύ, mucho, numeroso, abundante; grande, fuerte; οἱ πολλοί, los más; πολλῷ *con comp.*, mucho.
πομπή ῆς *f.*, procesión.
πονηρία ας *f.*, vicio, defecto.
πονηρός ά όν, malo.
πόνος ου *m.*, fatiga.

πόντος ου *m.*, mar, alta mar, ponto.

πορεία ας *f.*, camino, trayectoria.

πορεύομαι, ir, marchar.

πορεύσιμος ον, franqueable, transitable.

ποταμός οῦ *m.*, río.

ποτέ *adv.*, alguna vez, en otro tiempo; jamás; *con interr.* (τί ποτε) *expresa perplejidad.*

πότερος α ον *adj. y pron. interr.*, cuál de los dos.

ποτήριον ου *n.*, copa.

που *adv.*, quizá, probablemente, supongo yo.

πούς ποδός *m.*, pie, pata; pie, *medida de longitud equivalente a 0,296 m.*

ποώδης ες, cubierto de hierba.

πρᾶγμα ατος *n.*, cosa; hecho, suceso; ocupación, actividad; asunto; situación; dificultad.

πρακτικός ή όν, practicante, que practica.

πρᾶξις εως *f.*, *v.* πρᾶγμα.

πρᾷος αεῖα ᾷον, pacífico, benigno.

πρασιά ᾶς *f.*, huerto.

πράσσω *y*

πράττω, hacer, realizar; pasarlo.

πραΰνω, templar.

πραΰς αεῖα αῦ, *v.* πρᾷος.

πρέπω, convenir.

πρεσβευτής οῦ *m.*, embajador.

πρεσβεύω, ser embajador, ir en embajada.

πρέσβυς εως *m. y*

πρεσβύτης ου *m.*, viejo, anciano; embajador.

πρίν, *adv.* antes; *conj.* antes de que, hasta que.

πρό *prep. de gen.*, delante de.

προαγορεύω, declarar públicamente.

προαγωγή ῆς *f.*, preferencia.

προβαίνω, avanzar.

πρόβατον ου *n.*, rebaño; oveja.

προβιβάζω, llevar a.

πρόγονος ου *m.*, antepasado.

προδανείζω, prestar.

προδίδωμι, traicionar.

προδότης ου *m.*, traidor.

προεδρεύω, ejercer *una tribu* la pritanía, *actuar como comisión permanente del consejo.*

προελαύνω, avanzar a caballo.

προέχω, sobresalir.

πρόθυμος ον, dispuesto, bien dispuesto.

προΐεμαι, traicionar.

προΐξ ῐκός *y*

προίξ ικός *f.*, dote.

πρόκειμαι, estar propuesto.

πρόλογος ου *m.*, prólogo *de una tragedia.*

προμάχομαι, combatir en vanguardia.

πρόνοια ας *f.*, previsión.

πρόξενος ου *m.*, próxeno, *huésped de honor.*

προπέρυσι(ν) *adv.*, hace dos años.

πρός *prep. de gen.* por; *de dat.* cerca de, junto a; *de ac.* a, hacia, contra, con, con relación a, para, ante.

προσαγόρευσις εως *f.*, acción de dirigir la palabra a uno.
προσαραρίσκω, pegarse a, adaptarse a.
πρόσβορρος ον, orientado hacia el norte.
προσδέχομαι, admitir.
προσδοκάω -ῶ, esperar.
πρόσειμι *y*
προσέρχομαι, acercarse a; visitar a.
προσέχω, aplicar.
προσήκω, convenir, ser propio de, corresponder a.
πρόσθεν *adv.*, antes.
προσκαλέομαι -οῦμαι, citar en justicia.
προσμειδιάω -ῶ, sonreír.
πρόσοδος ου *f.*, ingreso, ganancia.
προσουρέω -ῶ, orinar encima de.
προσπίπτω *y*
προσπίτνω, caer sobre; echarse a los pies de, arrodillarse ante; sobrevenir.
προσπλέω, navegar hacia, acercarse navegando a.
προσπτύω, escupir sobre.
προσταγή ῆς *f.*, mandato.
προστάσσω *y*
προστάττω, ordenar, prescribir.
προστιμάω -ῶ, añadir en calidad de pena.
προσφιλής ές, agradable.
προσχαρίζομαι, dar gusto a.
πρότερον *adv.*, antes.
πρότερος α ον, primero.
προτομή ῆς *f.*, parte delantera *de un animal.*
προφανής ές, sincero.
πρόφασις εως *f.*, pretexto, excusa.
πρόχειρος ον, vulgar, corriente.
πρῴην *adv.*, ayer.
πρωθήβης ου *m.*, adolescente.
πρῳράτης ου *m.*, proel.
πρῶτα *adv.*, en primer lugar, *frecuentemente con* τά.
πρωτεύω, ser el primero.
πρῶτον *adv.*, en primer lugar, *frecuentemente con* τό.
πρῶτος η ον *adj. ord.*, primero.
πτερόν οῦ *n.*, ala.
πτόησις εως *f.* *y*
πτοίησις εως *f.*, pasión.
πυλωρέω -ῶ, guardar la puerta.
πυνθάνομαι, informarse de, preguntar, averiguar, enterarse de.
πῦρ πυρός *n.*, fuego.
πυρεῖα ων *n. pl.*, yescas.
πυρετός οῦ *m.*, fiebre.
πυρός οῦ *m.*, trigo, grano de trigo.
πυρρός ή όν, *v.* πυρσός ή όν.
πυρσός οῦ *m.*, tea.
πυρσός ή όν, rojo.
πω *adv.*, aún.
πωλέω -ῶ, vender.
πωλοδάμνης ου *m.*, maestro de equitación.
πώποτε *adv.*, alguna vez; jamás.
πῶς *adv.*, cómo.

ῥᾳδίως *adv.*, fácilmente.
ῥᾳθυμέω -ῶ, ser negligente.
ῥάξ ῥαγός *f.*, uva.
ῥαφή ῆς *f.*, costura.
ῥάχις εως *f.*, espina dorsal, espinazo, esquena.

ῥέπω, bajar *el platillo de la balanza.*
ῥεῦμα ατος *n.*, corriente.
ῥέω, correr, fluir.
ῥῆγμα ατος *n.*, ruina.
ῥῆμα ατος *n.*, vocablo; cosa.
ῥητορική ῆς *f.*, retórica.
ῥήτωρ ορος *m.*, orador.
ῥιγόω -ῶ, tener frío.
ῥίπτω, arrojar.
ῥυθμός οῦ *m.*, compás, ritmo.
ῥυμοτομέω -ῶ, dividir en barrios.
ῥώμη ης *f.*, fuerza.

σαγήνη ης *f.*, red.
σάλπιγξ ιγγος *f.*, trompeta.
σαφής ές, claro, evidente.
σαφῶς *adv.*, claramente, sin duda.
σβέννυμι, apagar, apagarse.
σεαυτοῦ ῆς *pron. refl.*, de ti mismo.
σεισάχθεια ας *f.*, anulación de las deudas.
σηπεδών όνος *f.*, podredumbre.
σίτησις εως *f.*, manutención *a expensas del Estado.*
σιτίον ου *n. y*
σῖτος ου *m.*, trigo, grano, harina, pan, alimento.
σιτοφόρος ον, productor de trigo.
σκάφος ους *n.*, esquife.
σκέπτομαι, *v.* σκοπέω.
σκευαγωγός όν, que sirve para llevar bagajes.
σκευάριον ου *dim. n. y*
σκεῦος ους *n.*, objeto, utensilio, arma, bagaje.
σκηνή ῆς *f.*, tienda de campaña.
σκοπέω -ῶ *y med.*, considerar, examinar.
σκορπίος ου *m.*, escorpión.
σκοτεινός ή όν, oscuro.
σμικρός ά όν, *v.* μικρός.
σορός οῦ *f.*, féretro, urna cineraria.
σός ή όν *adj. y pron. pos.*, tu, tuyo.
σοφία ας *f.*, sabiduría.
σοφός ή όν, sabio, ingenioso.
σπανίζω, carecer de.
σπάνιος α ον, escaso.
σπένδομαι, pactar, consagrar por una libación, hacer libaciones.
σπέος ους *n.*, *v.* σπήλαιον.
σπέρμα ατος *n.*, semilla.
σπεύδω, apresurarse.
σπήλαιον ου *n.*, cueva.
σπλάγχνα ων *n. pl.*, entrañas.
σποδός οῦ *m.*, ceniza.
σπολάς άδος *f.*, coraza de cuero.
σπονδή ῆς *f.*, tregua.
σπουδάζω, desear, procurar.
σπουδή ῆς *f.*, preocupación.
στάδιον ου *n.*, estadio, *medida de longitud equivalente a 600 pies* (*v.* ποός).
σταθμός οῦ *m.*, peso.
στάχυς υος *m.*, espiga.
στέγασμα ατος *n. y*
στέγη ης *f.*, cubierta.
στείχω, ir, marchar.
στέλεχος ου *m.*, tronco.
στενάζω, *v.* στένω.
στενός ή όν, estrecho.
στενοχωρία ας *f.*, espacio estrecho.

στένω, gemir, deplorar.
στεφανίτης ου *adj. m.*, que tiene como premio una corona.
στέφανος ου *m.*, corona.
στήλη ης *f.*, columna, monumento, inscripción *de una columna.*
στιβάς άδος *f.*, alfombra, cama, lecho, yacija.
στλεγγίς ίδος *f.*, raedera.
στόλος ου *m.*, *v.* στράτευμα.
στόμα ατος *n.*, boca; entrada de un puerto.
στορέννυμι *y*
στόρνυμι, extender; hacer *la cama.*
στρατεία ας *f.*, expedición militar.
στράτευμα ατος *n.*, ejército.
στρατεύω *y med.*, prestar servicio militar; estar en expedición militar; marchar en expedición.
στρατηγέω -ῶ, ser estratego.
στρατηγός οῦ *m.*, estratego, *general.*
στρατιά ᾶς *f.*, *v.* στράτευμα.
στρατιώτης ου *m.*, soldado.
στρατοπεδεύω *y med.*, acampar.
στρατόπεδον ου *n.*, campamento.
στρατός οῦ *m.*, *v.* στράτευμα.
στρεβλόω -ῶ, atormentar.
στρέφομαι, volverse.
στρουθάριον ου *n.*, *dim. de* στρουθός.
στρουθός οῦ *m.*, gorrión.
στροφεύς έως *m.*, quicio *del umbral o dintel en que se introducía el espigón de la puerta.*
στρῶμα ατος *n.*, cama; gualdrapa; manta.
στρωμάτιον ου *n.*, *dim. de* στρῶμα.
σύ *pron. pers.*, tú.
συβώτης ου *m.*, porquerizo.
συγγνώμη ης *f.*, indulgencia.
συγγνωμονικός ή όν, indulgente.
συγγνωστός όν, digno de indulgencia.
συγκόπτω, destrozar.
συγκυρία ας *f.*, casualidad.
σύζυξ υγος *adj. m. y f.*, unido *como en matrimonio.*
συκοφαντέω -ῶ, ser sicofanta, calumniar.
συκοφάντης ου *m.*, sicofanta, *calumniador y delator profesional;* sofista.
συλλαμβάνω, detener, apresar; ayudar.
συλλέγω, reunir, compilar, coleccionar.
συλλογή ῆς *f. y*
σύλλογος ου *m.*, reunión, asamblea.
συμβαίνω, suceder; resultar; producirse.
συμβατικός ή όν, referente a un convenio.
σύμβολον ου *n.*, señal, indicio.
συμβουλεύω, aconsejar.
σύμβουλος ου *m.*, consejero.
συμμαχία ας *f.*, territorio de los aliados.
σύμμαχος ου *m.*, aliado.
σύμμεικτος ον, mezclado, variado.
συμμετρία ας *f.*, proporción.
σύμμικτος ον, *v.* σύμμεικτος.
συμμισέω -ῶ, odiar en unión de.

συμμνημονεύω, recordar.
συμπόσιον ου *n.*, banquete.
συμφέρω, convenir.
συμφιλοσοφέω -ῶ, filosofar en unión de.
συμφορά ᾶς *f.*, suceso; desdicha.
σύμφορος ον, adecuado.
συμφυής ές, mixto.
συμφωνία ας *f.*, zampoña.
σύμψηφος ον, de la misma opinión que, que aprueba juntamente con.
σύν *prep. de dat.*, con, con la ayuda de.
συναγαπάω -ῶ, amar en unión de.
συνάγω, reunir.
συναίτιος ον, coautor.
συναποθνῄσκω, morir juntamente con.
συνδειπνέω -ῶ, comer con.
σύνειμι, *v.* συνέρχομαι.
συνείρω, anudar; repetir incesantemente.
συνέπομαι, seguir a.
συνέρχομαι, reunirse.
συνετόν οῦ *n.*, inteligencia.
συνετός ή όν, inteligente.
συνεχής ές, continuo.
συνθήκη ης *f.*, tratado.
συνιζάνω, asentarse; componerse.
συνίημι, comprender.
συννήχομαι, nadar juntamente.
σύνοιδα *perf.*, tener conciencia de.
συνοικίζω, colonizar.
σύνοπτος ον, visible.
σύνταξις εως *f.*, impuesto.
συντάσσω *y*
συντάττω, disponer en orden de batalla, encuadrar en el ejército.
συντίθεμαι, organizar, establecer.
συντρίβομαι, romperse.
συρρήγνυμαι, estallar.
συστέλλομαι, prepararse.
συσχολάζω, educarse con.
συχνός ή όν, largo, mucho.
σφάττω, matar, sacrificar.
σφεῖς *pron.*, ellos.
σφενδονάω -ῶ, tirar con honda.
σφενδόνη ης *f.*, honda.
σφενδονήτης ου *m.*, hondero.
σφήξ ηκός *m.*, avispa.
σφόδρα *adv.*, mucho, muy; fuertemente; enteramente.
σφοδρός ά όν, fuerte, violento; *n., como sust.*, fuerza excesiva.
σχῆμα ατος *n.*, forma, impresión.
σῴζω, salvar, preservar.
σῶμα ατος *n.*, cuerpo, persona, hombre.
σωματοφύλαξ ακος *m.*, guardia de corps.
σωτήρ ῆρος *adj. m.*, salvador.
σωτηρία ας *f.*, salvación.
σωφρόνως *adv.*, moderadamente.
σωφροσύνη ης *f.*, buen sentido, cordura.

ταλαίπωρος ον, desgraciado; penoso.
τάλαντον ου *n.*, platillo de la balanza; talento, *moneda equivalente a 60 minas* (*v.* μνᾶ).
ταλασιουργικός ή όν, propio del trabajo de la lana.

ταμιεύομαι, escatimar.

τάμνω, *v.* τέμνω.

ταξίαρχος ου *m.*, comandante de una unidad militar.

τάξις εως *f.*, orden de batalla; ejército formado.

τάσσω *y*

τάττω, colocar en orden de batalla; *med.* colocarse en orden de batalla.

ταῦρος ου *m.*, toro.

ταύτῃ *adv.*, allí.

ταφή ῆς *f.* *y*

τάφος ου *m.*, funeral, entierro, sepulcro.

τάφρος ου *f.*, foso.

τάχα *adv.*, pronto, al punto; quizá.

ταχέως *adv.*, velozmente.

τάχος ους *n.*, velocidad, rapidez.

ταχύ *adv.*, velozmente; pronto, en seguida.

ταχύς εῖα ύ, veloz, rápido.

τε *conj. posp.*, y; τε... τε *y* τε... καί..., *v.* καί... καί; *v.* οἷος.

τειχέω -ῶ *y*

τειχίζω *y* *med.*, construir un muro, fortificar.

τείχισμα ατος *n.* *y*

τεῖχος ους *n.*, muro, muralla.

τέκνον ου *n.*, hijo *o* hija; cría.

τελευταῖος α ον, último.

τελευτάω -ῶ, morir.

τελέω -ῶ, hacer, realizar; pagar; llegar.

τελώνης ου *m.*, publicano.

τέμνω, cortar; asolar.

τέσσαρες α *num.*, v. τέτταρες.

τετρακόσιοι αι α *num.*, cuatrocientos.

τέτταρες α *num.*, cuatro.

τέττιξ ιγος *m.*, cigarra.

τέχνη ης *f.*, arte.

τέχνημα ατος *n.*, artificio.

τήμερον *adv.*, hoy.

τηρέω -ῶ, vigilar.

τί *adv.*, por qué.

τίθημι, poner; disponer; pagar; considerar como; instaurar; hacer; *med.* poner, poner sobre sí, tomar, deponer, hacer, adoptar, instaurar, arreglar.

τίκτω, dar a luz; engendrar; producir.

τιμάω -ῶ, tasar; honrar; *med.* proponer pena de.

τιμή ῆς *f.*, honor.

τίμιος α ον, precioso.

τιμωρία ας *f.*, castigo.

τίς τί *pron. interr.*, quién, cuál; qué.

τις τι *pron. indef.*, alguno, alguien; un tal; un, uno, una especie de.

τιτρώσκω, herir.

τοι *adv.*, en verdad.

τοίνυν *adv.*, pues.

τοιόσδε άδε όνδε *adj. corr.* *y*

τοιοῦτος τοιαύτη τοιοῦτο(ν) *adj. corr.*, tal, de tal clase *o* de tal valor; τοιάδε, lo que sigue.

τολμάω -ῶ, atreverse.

τοξεύω, lanzar dardos.

τοξότης ου *m.*, arquero.

τοποθεσία ας *f.*, topografía.

τόπος ου *m.*, lugar.

τοσόσδε ἥδε ὅνδε *adj. corr.* y
τοσοῦτος τοσαύτη τοσοῦτο(ν) *adj. corr.*, tanto, tan poco, tan grande, tan pequeño.
τότε *adv.*, entonces.
τραγῳδοποιός οῦ *m.*, poeta trágico, autor de tragedias.
τραπεζώδης ες, trapecial.
τραχηλίζω, derribar.
τραχύς εῖα ύ, áspero, espinoso.
τρεῖς τρία *num.*, tres.
τρέπομαι, volverse a, dirigirse a: cambiarse; cambiar de color; llegar *el sol* al solsticio.
τρέφω, alimentar, criar.
τρέχω, correr.
τριάκοντα *num.*, treinta; οἱ τριάκοντα, los treinta tiranos, *gobernantes de la revolución del 404 a. J. C.*
τριβή ῆς *f.*, dilación.
τρίγλη ης *f.*, mújol.
τριήρης ους *f.*, trirreme.
τρικέφαλος ον *adj.*, tricéfalo.
τρίτος η ον *adj. ord.*, tercero.
τρόπαιον ου *n.* y
τροπαῖον ου *n.*, trofeo, *monumento erigido donde el enemigo derrotado había vuelto la espalda.*
τρόπος ου *m.*, manera; modo de ser, pensar *u* obrar.
τροφαλίς ίδος *f.*, pedazo.
τρυτάνη ης *f.*, balanza.
τρυφάω -ῶ, vivir en la abundancia.
τρύχω, consumir, agobiar.
τρώγω, roer.

τυγχάνω, obtener; encontrarse, estar casualmente; suceder, darse el caso.
τύπτω, pegar, golpear, herir.
τυραννέω -ῶ, ser tirano.
τυραννίς ίδος *f.*, tiranía.
τύραννος ου *m.*, tirano.
τυρός οῦ *m.*, queso.
τυφλός ή όν, ciego.
τύχη ης *f.*, fortuna.

ὕβρις εως *f.*, insolencia, desenfreno, abuso.
ὑγεία ας *f.*, salud.
ὑγιής ές, sano.
ὕδωρ ὕδατος *n.*, agua.
υἱός οῦ *m.*, hijo.
ὑλακή ῆς *f.*, ladrido.
ὑλομανέω -ῶ, estar cubierto de bosques.
ὑμέτερος α ον *adj. y pron. pos.*, vuestro; ὑμέτερος αὐτῶν, vuestro propio.
ὕμνος ου *m.*, himno, canto.
ὑπάγω, llevar ante los tribunales.
ὑπακούω, atender.
ὑπαλείφω, embadurnar.
ὑπάρχω, estar disponible; haber; estar a la disposición de; corresponder a; ser.
ὑπεισρέω, fluir hasta el interior.
ὑπέρ *prep. de gen.*, sobre; en defensa de, por; en nombre de; por causa de; acerca de.
ὑπεραγαπάω -ῶ, mimar en exceso.
ὑπεραυγής ές *adj.*, muy brillante.
ὑπερβάλλω, superar.

ὑπερβολή ῆς *f.*, superioridad.
ὑπερφύομαι, desarrollarse.
ὑπέχω, sufrir.
ὑπήνεμος ον, defendido del viento.
ὑπηρεσία ας *f.*, conjunto de remeros.
ὑπισχνέομαι -οῦμαι, prometer.
ὑπό *prep.*, *de gen.* por, por la acción de, por obra de; entre; *de dat.* bajo, debajo de; *de ac.* bajo.
ὑπόβασις εως *f.*, descenso.
ὑποβρέχω, mojar un poco.
ὑπογραφή ῆς *f.*, plan.
ὑποδείκνυμι *y*
ὑποδεικνύω, mostrar.
ὑποδέχομαι, recibir, acoger; concebir.
ὑποκρούω, interrumpir.
ὑπολαμβάνω, responder, tomar la palabra.
ὑπομένω, soportar, tener paciencia para.
ὑπομιμνήσκω, hacer notar en son de amonestación.
ὑποστηρίζω, apuntalar.
ὑπόσχεσις εως *f.*, promesa.
ὑποτέμνω, cortar.
ὑποτίθημι, dar en prenda; *med.* tomar en prenda.
ὑποφεύγω, huir secretamente.
ὑποψία ας *f.*, sospecha.
ὕπτιος α ον, vuelto hacia arriba, que está boca arriba.
ὑστεραῖος α ον, siguiente.
ὑστερέομαι -οῦμαι, verse en la miseria.
ὕστερος α ον, último, posterior, siguiente; que llega tarde, tardío.
ὑφαίνω, maquinar.
ὑφαιρέομαι -οῦμαι. sustraer.
ὑφίεμαι, aflojar.
ὑφίσταμαι, afrontar.
ὑφοράομαι -ῶμαι, sospechar.

φαίνω, anunciar; mostrar, proclamar; *med y pas.* aparecer, mostrarse; resultar.
φάλαινα ης *f.*, ballena.
φαλλός οῦ *m.*, obelisco.
φανερός ά όν, claro, evidente.
φανταστικός ή όν, imaginativo.
φάος ους *n.*, luz.
φάσκω, andar diciendo.
φαῦλος η ον, *insignificante*; *flojo.*
φενακίζω *y med.*, engañar.
φενακισμός οῦ *m.*, engaño.
φέρω, llevar; sacar; aportar; soportar; arrastrar.
φεύγω, huir; rehuir; estar desterrado.
φήμη ης *f.*, rumor.
φημί, decir.
φθάνω, anticiparse.
φθείρω, arruinar; consumir.
φιάλη ης *f.*, taza.
φιάλιον ου *n.*, *dim. de* φιάλη.
φιλέω -ῶ, amar.
φιλία ας *f.*, amistad.
φιλοδίκαιος ον, amante de la justicia.
φιλοκινδύνως *adv.*, valientemente.
φιλόπατρις ιδος *adj. m.*, patriota.

φιλορώμαιος ον, amigo de los romanos.
φίλος η ον, agradable; amigo.
φιλοτησία ας *f.*, bebida ofrecida con un brindis.
φιλοτιμέομαι -οῦμαι, ejercitarse con celo.
φιλοτίμημα ατος *n.*, hazaña.
φιλοτιμία ας *f.*, presunción, ostentación.
φιλόφιλος ον, amigo de sus amigos.
φιλοφρόνως *adv.*, amistosamente.
φλοιός οῦ *m.*, corteza.
φλυαρέω -ῶ, decir tonterías.
φοβέομαι -οῦμαι, temer.
φοβερός ά όν, tímido.
φόβος ου *m.*, terror, miedo.
φονεύς έως *m.*, matador, homicida.
φορέω -ῶ, llevar, soler llevar.
φορτικός ή όν, pesado, cargante.
φορτίον ου *n.*, carga, fardo.
φορυτόν οῦ *n.*, virutas.
φράζω, mostrar, explicar.
φρήν ενός *f.* (*y pl.*), espíritu, mente.
φρονέω -ῶ, pensar.
φρόνημα ατος *n.*, confianza en sí mismo; orgullo.
φρόνιμος ον, sensato.
φροντίζω, pensar, reflexionar.
φρουρά ᾶς *f.*, guarnición; expedición; obligación de prestar servicio.
φρούριον ου *n.*, fortaleza, ciudadela, fuerte, fortín.
φρύγανον ου *n.*, leña.
φυγαδεύω, desterrar.
φυγάς άδος *m.*, desterrado.
φυλακή ῆς *f.*, guarda, custodia, vigilancia.
φύλαξ ακος *m.*, centinela, guardián.
φύλαρχος ου *m.*, filarco, *comandante de caballería.*
φυλάσσω *y*
φυλάττω, vigilar; *med.* estar prevenido.
φυλή ῆς *f.*; tribu; clase.
φυσάω -ῶ, hinchar.
φύσις εως *f.*, naturaleza.
φυτάριον ου *n.*, *dim. de* φυτόν.
φυτεύω, engendrar.
φυτόν οῦ *n.*, vegetal, planta.
φύω, criar; *med.* nacer; ser, estar.
φωνή ῆς *f.*, voz, grito.
φῶς φωτός *n.*, *v.* φάος.

χαίρω, alegrarse, regocijarse, gozarse en.
χαλεπός ή όν, áspero, adusto; fiero.
χαλκανθές οῦς *n.*, caparrosa, *sulfato de cobre.*
χάλκεος α ον, *v.* χαλκοῦς.
χαλχός οῦ *m.*, bronce.
χαλκοῦς ῆ οῦν, broncíneo, de bronce.
χάλκωμα ατος *n.*, objeto de cobre *o* bronce.
χαμαί *adv.*, en tierra, en el suelo, al suelo.
χαρά ᾶς *f.*, alegría.
χαράδρα ας *f.*, torrente.

χαραδρώδης ες, torrencial.
χαρίεις εσσα εν, gracioso.
χάριν *prep. de gen.*, a causa de.
χάρις ιτος *f.*, gracia, encanto.
χείρ χειρός *f.*, mano.
χείριστος η ον, *sup. de* χέρης.
χεῖρον *adv.*, peor, menos.
χειροτονέω -ῶ, decidir por votación.
χείρων ον, *comp. de* χέρης.
χελιδών όνος *f.*, golondrina.
χέρης ηος *adj. m.*, malo.
χέρσος ον, estéril.
χέω, derramar; amontonar.
χιλιάς άδος *f.*, millar.
χίλιοι οι α *num.*, mil.
χιτών ῶνος *m.*, túnica, coraza, cota.
χιών όνος *f.*, nieve.
χλαῖνα ης *f.*, manto.
χοεύς έως *m.*, coeo, *medida de capacidad para líquidos equivalente a 3,24 litros.*
χοιρίον ου *n.*, cerdo, lechón.
χορός οῦ *m.*, coro.
χόρτος ου *m.*, forraje; χόρτος κοῦφος, heno.
χράομαι -ῶμαι, utilizar, usar, hacer uso de, servirse de, aprovecharse de.
χρή *impers.*, es necesario, es menester, es conveniente.
χρῆμα ατος *n.*, género; *pl.*, dinero.
χρηματιστήριον ου *n.*, lugar de negocio, mercado.
χρηματοποιός όν, lucrativo.
χρήσιμος η ον, útil.
χρησμός οῦ *m.*, respuesta de un oráculo.
χρόα ας *f.*, color.
χρόνος ου *m.*, tiempo; época; ocasión.
χρύσεος α ον *y*
χρυσοῦς ῆ οῦν, áureo, de oro.
χρώς ωτός *m.*, piel, cutis.
χύτρα ας *f.*, olla.
χωλεία ας *f.*, cojera.
χώρα ας *f.*, país, tierra.
χωρίον ου *n.*, campo, terreno.

ψάμαθος ου *f. y*
ψάμμος ου *f.*, arena.
ψέγω, censurar.
ψευδής ές, falso.
ψεῦδος ους *n.*, mentira.
ψεύδω, engañar, defraudar, frustrar; *med.* mentir; *pas.* engañarse.
ψηφίζω *y med.*, decidir por votación; *med.*, nombrar por votación.
ψήφισμα ατος *n.*, decreto.
ψηφολογεῖον ου *n.*, ábaco.
ψῆφος ου *f.*, voto.
ψοφέω -ῶ, hacer ruido, sonar.
ψύλλα ης *f.*, pulga.
ψυχή ῆς *f.*, alma.
ψῦχος ους *n.*, *frío.*
ψυχρός ά όν *adj.*, fresco.
ψώχω, desgranar.

ὦ *interj.*, ¡oh!
ὧδε *adv.*, así; aquí.
ᾠδή ῆς *f.*, canto, oda.
ὠθέομαι -οῦμαι, rechazar.

ὠμοθετέομαι -οῦμαι, poner *sobre el altar de sacrificio* los trozos crudos *de la víctima envueltos en grasa.*

ὠνέομαι -οῦμαι, comprar.

ὥρα ας *f.*, época del año, estación.

1. ὡς, *adv.* como, según; poco más o menos; *conj.* que; cuando.

2. ὡς, *prep. de ac.* a, hacia.

ὥσπερ *adv.*, como, como si.

ὥστε *conj.*, como para, con tal de que.

ÍNDICE

Págs.

PRÓLOGO 7

PRIMERA PARTE

FRASES PARA EL ESTUDIO DE LA MORFOLOGÍA (1-40) 11

SEGUNDA PARTE

TROZOS BREVES SOBRE EL MUNDO CLÁSICO 69

Relatos míticos (41-63) 71
Paisajes y pueblos de Grecia (64-86) 88
Anécdotas y frases célebres (87-110) 103
Historia griega y romana (111-171) 115
Pensamiento griego (172-213) 161

TERCERA PARTE

FRAGMENTOS DE AUTORES VARIOS 193

San Lucas (214-225) 195
Luciano (226-238) 215

Págs.

Jenofonte (239-248) 253
Heródoto (249-255) 279

ÍNDICE DE NOMBRES PROPIOS 319

LÉXICO 345